Regionledningskontoret
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Trafikförvaltningen
Kulturförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2022-01-26

RS 2021-0970
TN 2021-0525
TRN 2021-0229
KN 2021/1302
HSN 2021-2686

Regionstyrelsen
Tillväxt- och regionplanenämnden
Hälso- och sjukvårdsnämnden
Trafiknämnden
Kulturnämnden

Yttrande över granskningsförslag till Danderyds översiktsplan

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regionledningskontorets, hälso- och sjukvårdsförvaltningens, trafikförvaltningens, och kulturförvaltningens gemensamma tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Danderyds kommun över granskningsförslag Översiktsplan för Danderyds kommun.

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar följande.

1. Regionledningskontorets, hälso- och sjukvårdsförvaltningens, trafikförvaltningens, och kulturförvaltningens gemensamma tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Danderyds kommun över granskningsförslag Översiktsplan för Danderyds kommun.

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens förslag till beslut
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande.

1. Regionledningskontorets, hälso- och sjukvårdsförvaltningens, trafikförvaltningens, och kulturförvaltningens gemensamma tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Danderyds kommun över granskningsförslag Översiktsplan för Danderyds kommun.

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Trafikförvaltningens förslag till beslut
Trafiknämnden beslutar följande.

1. Regionledningskontorets, hälso- och sjukvårdsförvaltningens, trafikförvaltningens, och kulturförvaltningens gemensamma tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Danderyds kommun över granskningsförslag Översiktsplan för Danderyds kommun.

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Kulturförvaltningens förslag till beslut
Kulturnämnden beslutar följande.

1. Regionledningskontorets, hälso- och sjukvårdsförvaltningens, trafikförvaltningens, och kulturförvaltningens gemensamma tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Danderyds kommun över granskningsförslag Översiktsplan för Danderyds kommun.

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning
Danderyds kommun har remitterat ärendet granskningsförslag Översiktsplan för Danderyds kommun, till Region Stockholm för yttrande. Region Stockholm har tidigare yttrat sig i samband med samrådet av översiktsplanen (RS 2021-0424). Efter samrådet har översiktsplanen reviderats utifrån inkomna synpunkter.

Region Stockholm ser positivt på förslaget till översiktsplan som i många avseenden ligger i linje med den Regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUFS 2050) (LS 2015-0084). Däremot avviker planförslaget från det regionala målet i RUFS 2050 om att tillskapa tillräckligt många bostäder i Stockholmsregionen. Region Stockholm anser också att vissa områden i översiktsplanen med fördel kan förtydligas, exempelvis avseende bebyggelseutveckling utmed E18-stråket, prioriteringen för hållbara transporter, samt kollektivtrafikens bytespunkter och framtida utveckling.

Bakgrund
Danderyds kommun har remitterat ärendet granskningsförslag Översiktsplan för Danderyds kommun, till Region Stockholm för yttrande. Ärendet har remitterats till tillväxt- och regionplanenämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafiknämnden och kulturnämnden. Berörda förvaltningar har skrivit fram ett gemensamt tjänsteutlåtande. Region Stockholm har yttrat sig i samband med samrådet av översiktsplanen (RS 2021-0424). Efter samrådet har översiktsplanen reviderats utifrån inkomna synpunkter.

Översiktsplanens utvecklingsinriktningar sträcker sig till målområdet 2050 och planens utredningsområden och förslag till framtida markanvändning har år 2030 som målår. Förslaget utgår ifrån kommunens vision och fyra formulerade målområden:

- Bygga och bevara för idag och imorgon
- Grön och hälsosam livsmiljö för alla
- Hållbara transporter och resor
- Trygga och inbjudande utemiljöer och mötesplatser

Målområdena beskrivs i tillhörande målbilder och övergripande mål, vilka i sin tur ligger till grund för översiktsplanens förslag på hur mark- och vattenområden ska utvecklas. Kommunen preciserar en långsiktig utvecklingsinriktning, riktlinjer för planeringen samt en mark- och vattenanvändningskarta med fjorton utpekade utredningsområden i planförslaget.

Region Stockholms yttrande
Region Stockholm ställer sig positiv till de övergripande målen och ansatserna i Danderyds kommuns förslag till översiktsplan, som i flera avseenden ligger i linje med den Regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUFS 2050). Däremot avviker planförslaget från det regionala målet i RUFS 2050 om att tillskapa tillräckligt många nya bostäder i Stockholmsregionen. Region Stockholm anser också att vissa områden i översiktsplanen med fördel kan förtydligas, exempelvis avseende bebyggelseutveckling utmed E18-stråket, prioriteringen för hållbart resande, samt kollektivtrafikens bytespunkter och framtida utveckling.

Bebyggelsestruktur och markanvändning
Region Stockholm ser positivt på att den större delen av bebyggelse-utvecklingen i Danderyds kommun föreslås i närhet till kollektivtrafik och stödjer föreslagen utveckling av E18-stråket med Danderyds sjukhus och Mörby Centrum i fokus, vilka är utpekade som strategiska stadsutvecklingslägen i RUFS 2050. En stor del av kommunens planerade bostadsutbyggnad i anslutning till tunnelbanan ligger i Danderyds sjukhus direkta närhet. Region Stockholm vill lyfta fram vikten av att bebyggelseutvecklingen behöver ske med hänsyn till sjukvårdens utvecklingsbehov. Samplanering och fortsatt dialog om framtida behov är därmed nödvändigt.

Region Stockholm ser positivt på planförslagets inriktning med bebyggelseutveckling längs E18-stråket. Däremot kvarstår tidigare lämnade synpunkter, om att planeringsintentionen gällande det framtida scenariot med en eventuell tunnelförläggning av E18 skulle kunna förtydligas, då den beskrivs som avgörande för omfattningen av kommunens bebyggelse-utveckling. Danderyds kommun framhåller att en tunnelförläggning skulle möjliggöra en ökning av bostadsbeståndet med cirka 9 000 - 11 000 bostäder. Kommunen utrycker att ett nollalternativ (ingen tunnel) inte förväntas medföra någon omfattande exploatering eller utveckling i centrala Danderyd. Vidare skriver kommunen att planeringen ska syfta till att inte omöjliggöra en framtida tunnelförläggning. I det framtida scenariot med en tunnelförläggning av E18 genom kommunen beskrivs att Roslagsbanan kan dras om västerut, närmare Danderyds sjukhus, för att skapa en bättre koppling till tunnelbanan. Förslaget om ny bytespunkt mellan Roslagsbanan och tunnelbanan samt en ny bussterminal behöver

utredas vidare innan Region Stockholm tar ställning och får inte innebära försämringar avseende restider för resenärerna på Roslagsbanan.

Bostadsbyggande och befolkningsutveckling
Enligt RUFS 2050 behöver tillskottet av nya bostäder i Danderyd uppgå till mellan 200 - 350 bostäder årligen fram till år 2030 och 170 - 300 bostäder årligen mellan åren 2030 och 2050 för att det regionala demografiska bostadsbehovet ska kunna mötas. Danderyds kommun framhåller i planförslaget att den regionala utvecklingsplanens mål om bostadstillskott inte kommer att uppnås då de anser att dessa är för högt ställda. Region Stockholm vill framhålla att, för att bostadsförsörjningen i Stockholms län som helhet ska fungera på lång sikt, behövs det en god mark- och planberedskap i samtliga kommuner. Region Stockholm är väl medvetet om kommunens utmaningar när det gäller förutsättningar för bostadsbyggande och har tillsammans med länets kommuner genom kommunförbundet Storsthlm enats om gemensamma positioner för ett ökat bostadsbyggande och en tryggad bostadsförsörjning i Stockholmsregionen. Region Stockholm understryker vikten av att kommunen behöver ta ett större ansvar gällande det regionalt viktiga bostadsbyggandet.

Hållbart resande
Danderyds kommun har i översiktsplanen pekat ut fyra huvudmål där målet ”hållbara transporter och resor” är i linje med de mål som finns utpekat i både RUFS 2050 och det regionala trafikförsörjningsprogrammet för Stockholms län. Region Stockholm anser att det saknas konkreta åtgärder som styr utvecklingen mot att öka andelen hållbara resor.

I RUFS 2050 finns ett utvecklingsbehov för transportsystemet fram till år 2050 utpekat mellan de två regionala stadskärnorna Täby C-Arninge och Kista-Sollentuna-Häggvik. Detta skulle med fördel kunna inkluderas i översiktsplanen som en planeringsförutsättning.

Bytespunkter och kollektivtrafikanläggningar
Det är positivt att översiktsplanen pekat ut kollektivtrafikens bytespunkter som är grundläggande ur ett regionalt perspektiv. Dessa bör därför synliggöras i plankartan för en ökad tydlighet. Några av dessa anläggningar som är utpekade i utvecklingsområdena för ny bebyggelse ägs av Region Stockholm (AB SL) och samverkan med Region Stockholm behövs om

dessa områden påverkas. Detta gäller exempelvis Roslagsbanans depå vid Mörby (Mörbydepån) och kollektivtrafiknoden Danderyds sjukhus.

Region Stockholm ser positivt på att kommunen har kompletterat översiktsplanen med Roslagsbanans influensområde och beskrivit dess markanspråk. Det saknas fortfarande en skrivelse om Roslagsbanans säkerhetsavstånd på 25 meter.

Regional helikoptertrafik
Region Stockholm ser positivt på att kommunen i granskningsversionen har lagt till att hänsyn behöver tas till att helikoptertrafiken till Danderyds sjukhus förväntas öka, vilket kan påverka bullerförhållandena i området.

Kultur och kulturmiljö
Region Stockholms framtagna kulturstrategi för Stockholmsregionen, som är en del av RUFS 2050, lyfter fram användandet av kultur och kulturmiljöer som resurs i samhällsplaneringen. Strategin framhåller också att länets kulturmiljöer kan bidra till en gemensam identitet och sammanhang för länets invånare och att dessa därmed ska bevaras och utvecklas.

Hälsa och klimat
Region Stockholm ser positivt på att kommunen utvecklat planens skrivningar om bebyggelseutveckling i bullerutsatta områden.

Psykisk hälsa och välbefinnande hos befolkningen är en viktig förutsättning för en hållbar utveckling för flera aspekter av samhället. Region Stockholm ser gärna att kommunen i översiktsplanen för ett resonemang om hur förslaget bidrar till hälsofrämjande, både på individ- och befolkningsnivå.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2022-01-26

RS 2021-0970
TN 2021-0525
TRN 2021-0229
KN 2021/1302
HSN 2021-2686

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Eva Bergquist
Kulturdirektör

David Lagneholm
Förvaltningschef trafikförvaltningen

Beslutsunderlag

1. Granskningsförslag översiktsplan för Danderyds kommun
2. Hållbarhetsbedömning översiktsplan för Danderyds kommun
3. Samrådsredogörelse för samråd kring Danderyds översiktsplan
4. Samrådsredogörelse – Sammanställning av samrådsenkät

Beslutsexpediering

1. Danderyds kommun
2. Hälso- och sjukvårdsnämnden
3. Kulturnämnden
4. Tillväxt- och regionplanenämnden
5. Trafiknämnden

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2022-01-26
Godkänd av David Lagneholm, 2022-01-26
Godkänd av Anders Ahlsson, 2022-01-26
Godkänd av Eva Bergquist, 2022-01-26

DIARIENUMMER:
KS 2019/0261

Granskningsförslag

Översiktsplan för Danderyds kommun

GRANSKNINGSHANDLING 2021-11-29



Stocksundsbron in till Danderyd - Fotograf Erik Somnäs 2020

DANDERYDS KOMMUN

Förord

Danderyd ska vara Sveriges bästa kommun att leva, bo och verka i. Den visionen utgör grunden för den nya översiktsplan vi nu tar fram. Ett omfattande förarbete ligger till grund för förslaget till ny översiktsplan. Det arbetet har pågått i närmare två år och Danderyds kommuninvånare har erbjudits möjlighet att påverka framtagandet av översiktsplanen, både under år 2020 och i år. Att du som kommuninvånare utövar inflytande över hur kommunen utvecklas, är avgörande för den lokala demokratin.

År 2021 genomfördes ett samråd och synpunkter från över tusen kommuninvånare och drygt 40 remissinstanser kom in. Förslaget för översiktsplanen har reviderats efter dessa synpunkter och nu genomförs en granskning. Granskning innebär en ny möjlighet att påverka översiktsplanen. Detta kommer vara sista möjligheten att ha inverkan på översiktsplanen innan den antas av kommunfullmäktige under år 2022.

I förslaget finns mål, utvecklingsinriktningar, utredningsområden och strategier för hur vi ska nå de uppställda målen. Utvecklingsinriktningar berör främst större mellankommunala frågor, som kollektivtrafik, infrastruktur och grönområden med målåret 2050. Utredningsområden är förslag på framtida markanvändning inom kommunen med målåret 2030. Karaktären på förslagen som presenteras skiljer sig åt och hänsyn behöver tas till varje plats unika förutsättningar. Det är viktigt att komma ihåg att även om ett område pekas ut, så innebär det *inte* att området ska förändras eller bebyggas. När ett område pekas ut betyder det enbart att det kan komma att utredas.

Danderyd är en av Sveriges mest exploaterade kommuner och präglas till stora delar av sin särart som trädgårds- och villastad. Denna unika karaktär är något vi vill bevara, men samtidigt behöver vi varsamt utveckla kommunen så att människor både kan bo kvar och fler flytta hit. För den utvecklingen behöver kommunen ha en plan.

Sedan kommunen grundades har Danderyd haft en långsam men stabil befolkningstillväxt och byggtakt. Vi värdesätter vår gemensamma mark och vill i så liten utsträckning som möjligt ta jungfrulig mark i anspråk för ny bebyggelse. Den grundsynen kommer till uttryck i det här förslaget. Översiktsplanen är inte bindande, men utgör en långsiktig och framtida viljeriktning. För att understryka betydelsen av planen tillsattes under år 2019 en politisk styrgrupp där samtliga partier i kommunfullmäktige finns representerade.

Styrgruppen ser fram emot dina synpunkter så att vi kan förverkliga vision om att Danderyd ska vara Sveriges bästa kommun. Din röst är viktig!

Hanna Bocander (M)

Ordförande kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

1. Välkommen till Danderyds översiktsplan 6
1.1. Om översiktsplanering 6
1.2. Planprocessen 6
1.2.1. Hållbarhetskonsekvensbedömning 6
1.2.2. Samråd 7
1.2.3. Granskning 7
1.2.4. Antagande 8
1.2.5. Planeringsstrategi 8
1.2.6. Plan- och bygglagen 8
1.3. Danderyds planprocess för översiktsplanen 9
1.3.1. Politiska workshops 10
1.3.2. Resultat från digital medborgardialog 11
1.3.3. Resultat från samråd - Samrådsredogörelse 11
2. Utgångspunkter 14
2.1. Kommunala mål och utgångspunkter 14
2.1.1. Kommunens vision 14
2.1.2. Kommunens mål 15
2.1.3. Resultatet av politiska workshops och medborgardialoger 15
2.1.4. Ekonomi 17
2.2. Kommunala styrdokument 18
2.3. Danderyd i världen 20
2.3.1. FN:s globala mål för hållbar utveckling, Agenda 2030 20
2.3.2 Barnkonventionen 21
2.4. Danderyd i Sverige 21
2.4.1. Nationella mål 22
2.4.2. Riksintressen 24
2.5. Danderyd i Stockholmsregionen 27
2.5.1. RUFS 2050 27
2.5.2. Eventuell avvikelse från regionplanen 29
2.6. Danderyd i nordöstra Storstockholm 30
2.6.1. Stockholm Nordosts vision 30
3. Nuläge 34
3.1. Befolkning 34
3.2. Bebyggelse 37
3.2.1. Bostäder 37
3.2.2. Samhällsservice 38
3.2.3. Näringsliv 43
3.3. Trafik och transporter 44
3.3.2. Gång- och cykeltrafik 46
3.3.3. Kollektivtrafik 49
3.3.4. Bil- och godstrafik 50

3.3.5. Parkering 51
3.4. Teknisk infrastruktur 53
3.4.1. Informations- och kommunikationsteknik (IKT) 53
3.4.2. Energi 54
3.4.3. Vatten och avlopp 56
3.4.4. Avfallshantering 56
3.5. Natur 57
3.5.1. Natur och biologisk mångfald 57
3.5.2. Rekreation och friluftsliv 62
3.5.3. Areell näring 69
3.5.4. Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) 69
3.5.5. Förekomst av vatten i kommunen 69
3.6. Miljö, hälsa och risk 78
3.6.1. Vatten och klimatförändringar 78
3.6.2 Klimatanpassning - effekter av ett förändrat klimat 80
3.6.3 Klimatrelaterade risker för den byggda miljön 83
3.6.4. Klimatpåverkande utsläpp 88
3.6.5. Luft 88
3.6.6. Buller 89
3.6.7. Radon 93
3.6.8. Elektromagnetiska fält 94
3.6.9. Ljusföroreningar 94
3.6.10. Förorenade områden 94
3.6.11. Farligt gods 94
3.6.12. Räddningstjänst och beredskap 95
3.6.13. Trygghet och brottsförebyggande åtgärder 97
3.7. Kulturmiljö 97
3.7.1. Kulturmiljöer i Danderyd 97
3.7.2. Riksintresse för kulturmiljövården 98
3.7.3. Övriga kulturhistoriskt värdefulla områden 99
4. Översiktsplanens mål 103
4.1. Bygga och bevara för idag och imorgon 105
4.2. Grön och hälsosam livsmiljö för alla 106
4.3. Hållbara transporter och resor 107
4.4. Trygga och inbjudande utemiljöer och mötesplatser 108
5 Utvecklingsinriktning 111
5.1 Utvecklingsinriktning - Bygga och bevara för idag och imorgon 113
5.2 Utvecklingsinriktning - Grön och hälsosam livsmiljö för alla 114
5.3 Utvecklingsinriktning - Hållbara resor och transporter 115
5.3.1. Program FÖP Centrala Danderyd 116

5.4. Utvecklingsinriktning - Trygga och inbjudande utemiljöer och mötesplatser 121
5.5. Konsekvenser av utvecklingsinriktningarna 121
6. Mark- och vattenanvändning 125
6.1 Mark- och vattenanvändningskarta för kommunens utveckling 125
6.1.1. Utredningsområden 127
6.2 Riktlinjer för planeringen av mark och vattenområden 137
6.2.1 Bebyggelse 138
6.2.2 Trafik och transporter 142
6.2.3 Teknisk infrastruktur 150
6.2.4 Natur 153
6.2.5 Miljö, hälsa och risk 157
6.2.6 Kulturmiljö 171
7. Genomförande och konsekvenser av planeringen 179
7.1. En kontinuerlig översiktsplanering 181
7.2. Hur kommunen ska arbeta med översiktsplanen 181
7.2.1. Sociala dimensionen 181
7.2.2. Ekonomiska dimensionen 181
7.2.3. Ekologiska dimensionen 181
7.3. Konsekvenser av planeringen - Hållbarhetsbedömning 182
7.3.1. Miljökonsekvenser 185
7.3.2. Sociala konsekvenser 186
7.3.3. Ekonomiska konsekvenser 188

1. Välkommen till Danderyds översiktsplan



Bild ovan: Stocksundsbron in till Danderyd – Fotograf Erik Somnäs 2020.

1.1. Om översiktsplanering

Enligt plan- och bygglagen (PBL) ska alla kommuner ha en aktuell översiktsplan. Översiktsplanen ska omfatta hela kommunen när det kommer till mark- och vattenanvändning utifrån ett långsiktigt perspektiv. Den antas av kommunfullmäktige och ska visa den politiska ambitionen när det kommer till att använda, bevara och utveckla kommunen. Översiktsplanen är inte bindande men ska ge vägledning för kommande beslut i kommunen. Avvägningar mellan allmänna och enskilda intressen sker vid beslut om detaljplaner, bygglov eller annan tillståndsprövning.

1.2. Planprocessen

Processen för att ta fram en översiktsplan styrs av plan- och bygglagens tredje kapitel. Därutöver har Boverket tagit fram en ÖP-modell som innebär ett förhållningssätt till hur geografisk planinformation ska struktureras. Denna översiktsplan utgår från Boverkets ÖP-modell 2.1.

1.2.1. Hållbarhetskonsekvensbedömning

En översiktsplan medför betydande miljöpåverkan vilket innebär att en strategisk miljöbedömning ska göras när en översiktsplan upprättas. Syftet med en strategisk miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas. Detta ingår i hållbarhetskonsekvensbedömningen och utgår från de lagstadgade delarna i miljöbalkens 6 kapitel. En konsekvensbedömning ska redovisa kommunens bedömning av den påverkan på miljön som planens genomförande kan få.



Bild ovan: Ymervägen i Djursholm - Fotograf Kristina Fischer - Vinnare av fototävling för översiktsplanen 2020.

1.2.2. Samråd

Under samrådet ska kommunen samråda med länsstyrelsen, regionen och de kommuner som berörs. Kommunen ska också ge kommunens medlemmar, andra myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget tillfälle att delta i samrådet. Samrådet ska redovisa förslagets innebörd, skälen för förslaget, förslagets konsekvenser och det planeringsunderlag som har betydelse för bedömningen av förslaget.

Efter samrådet upprättas en samrådsredogörelse utefter inkomna synpunkter. Syftet med samrådet är att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan.

1.2.3. Granskning

Kommunen ska hålla planförslaget inklusive miljökonsekvensbeskrivningen samt samrådsredogörelse och samrådsförslag tillgängliga för granskning i minst två månader.

1.2.4. Antagande

Efter granskningen sammanställs inkomna synpunkter i ett utlåtande. Översiktsplanen antas slutligen av kommunfullmäktige tillsammans med hållbarhetskonsekvensbedömningen.

1.2.5. Planeringsstrategi

Från och med riksdagsvalet år 2022 ersätts aktualitetsprövningen med krav om att kommunfullmäktige ska ta fram en planeringsstrategi varje mandatperiod. Strategin ska antas senast 24 månader efter ordinarie val. Senast den 11 september 2024 ska fullmäktige ha antagit kommunens första planeringsstrategi. Om inte detta genomförs upphör översiktsplanen att vara aktuell. Detta ska bidra till en mer aktiv och kontinuerlig översiktsplanering.

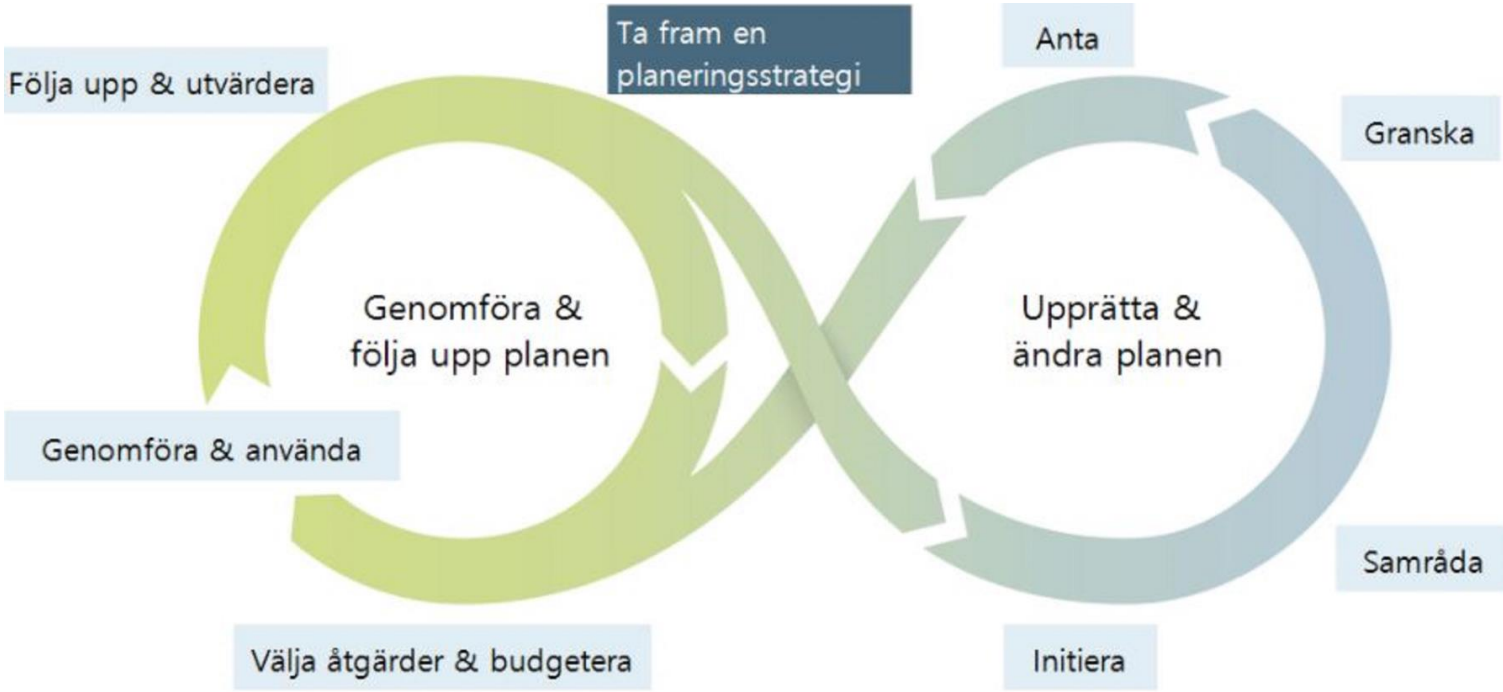


Bild ovan: Översiktsplanens planeringsprocess. Bild från Boverket.

1.2.6. Plan- och bygglagen

Översiktsplanen anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön, vilken ska spegla den politiska viljan i kommunen. I planen vägs och prioriteras olika allmänna intressen mot varandra. Den ska enligt bestämmelserna i plan- och bygglagen (PBL) ge vägledning och stöd för beslut i den efterföljande planeringen. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande och ger inga rättigheter eller skyldigheter till vare sig myndigheter eller enskilda. Översiktsplanen omsätts i detaljplaner och lov för mark och vatten vilka är juridiskt bindande.

Enligt Plan- och bygglagen ska följande framgå av översiktsplanen:

- Användning av mark- och vattenområden, nu och i framtiden.
- Hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.
- Hur riksintressen kommer tillgodoses.
- Hur gällande miljökvalitetsnormer (luft, buller, vattenkvalitet) kommer tillgodoses.
- Hur den fysiska planeringen samordnas med nationella och regionala mål, planer och program.
- Hur kommunen tillgodoser det långsiktiga behovet av bostäder och andra allmänna intressen.
- Kommunens syn på klimatrelaterade risker för skador på den byggda miljön orsakade av ras, skred och erosion.
- Områden och verksamheter som berör andra kommuner eller är av regional betydelse.
- Om översiktsplanen avviker från regionplanen och på vilket sätt i så fall.
- I vilka områden i strandnära lägen som dispens från strandskyddet bör kunna ges i Landsbygdsutveckling i strandnära lägen, så kallade LIS – områden.



Bild ovan: Olika planeringsnivåer.

1.3. Danderyds planprocess för översiktsplanen

År 2018 tog kommunfullmäktige beslut om att påbörja arbetet med översiktsplanen. År 2019 antogs en projektplan för översiktsplanen i kommunstyrelsen. Projektplanen visar på hur arbetet med översiktsplanen ska ske gällande innehåll, projektorganisation, tidsramar och budget.



Bild ovan: Tidplan för översiktsplanen.



Bild ovan: Översiktsplanens projektorganisation.

1.3.1. Politiska workshops

Arbetet inleddes med en politisk workshop i två delar under november-december 2019. Deltagarna var förtroendevalda från kommunstyrelsen med berörda nämndepresidier och tjänstepersoner från ledningsgruppen. Syftet med workshopen var att utifrån kommunens vision med tillhörande strategier

ta fram inriktningen för översiktsplanen samt ligga till grund för en inledande medborgardialog. Workshopen berörde sex områden:

- Bygga och bevara
- God arkitektur
- Modern mobilitet
- Hälsosam livsmiljö
- Trygga utemiljöer
- Mötesplatser för alla

En sammanställning av resultatet från politiska workshops finns på kommunens webbplats eller här.

1.3.2. Resultat från digital medborgardialog

Mellan 2 juni och den 31 augusti 2020 genomfördes en digital enkät om kommunens framtida utveckling. Frågeställningarna utgick från den politiska workshopens områden. Sammanlagt inkom över 400 svar med över 2 000 synpunkter på kartor och 1 000 fritextsvar. En sammanställning av resultatet från den digitala medborgardialogen finns på kommunens webbplats eller här.

1.3.3. Resultat från samråd - Samrådsredogörelse

Mellan 3 maj och 13 juni 2021 genomfördes samråd för översiktsplanen. Sammanlagt inkom 742 svar genom en digital samrådsenkät. Resultatet för samrådsenkäten finns på kommunens webbplats eller här. Därutöver inkom 45 svar från remissinstanser med flera, samt 41 privatpersoner. Samrådsredogörelsen finns på kommunens webbplats eller här

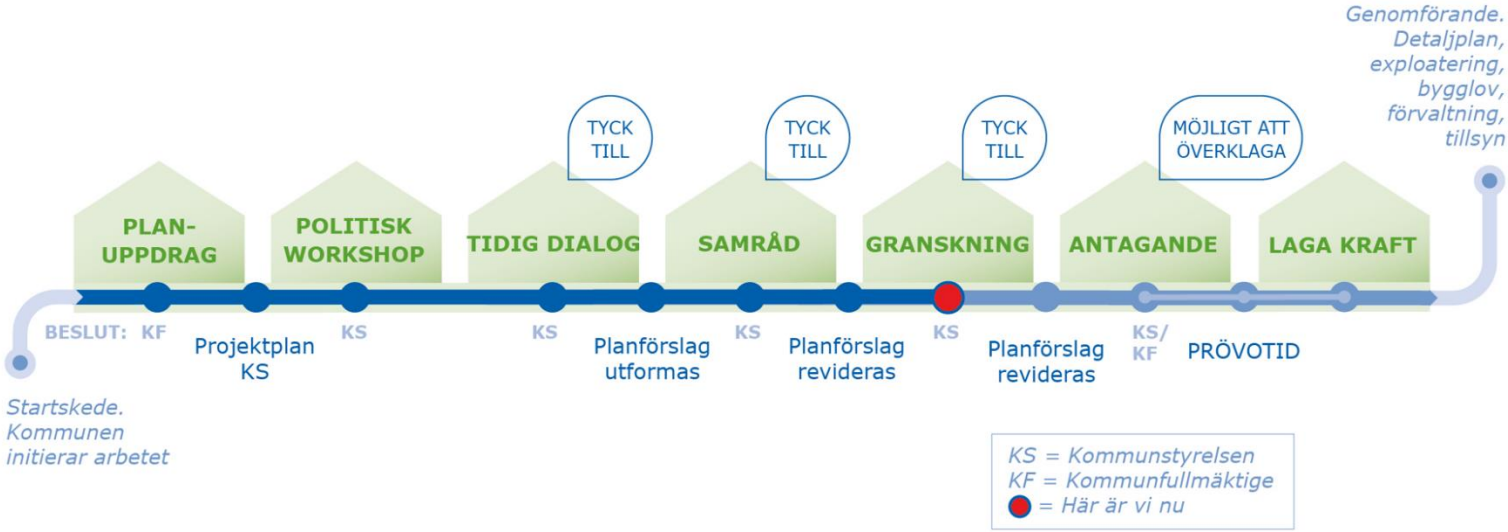


Bild ovan: Process för Danderyds översiktsplan.

Granskningsförslag

Översiktsplan för Danderyds kommun

Kapitel 2. Utgångspunkter

GRANSKNINGSHANDLING 2021-11-29



Stocksund - Fotograf Helena Eriksson

Innehållsförteckning

2. Utgångspunkter 14
2.1. Kommunala mål och utgångspunkter 14
2.1.1. Kommunens vision 14
2.1.2. Kommunens mål 15
2.1.3. Resultatet av politiska workshops och medborgardialoger 15
2.1.4. Ekonomi 17
2.2. Kommunala styrdokument 18
2.3. Danderyd i världen 20
2.3.1. FN:s globala mål för hållbar utveckling, Agenda 2030 20
2.3.2 Barnkonventionen 21
2.4. Danderyd i Sverige 21
2.4.1. Nationella mål 22
2.4.2. Riksintressen 24
2.5. Danderyd i Stockholmsregionen 27
2.5.1. RUFS 2050 27
2.5.2. Eventuell avvikelse från regionplanen 29
2.6. Danderyd i nordöstra Storstockholm 30
2.6.1. Stockholm Nordosts vision 30

2. Utgångspunkter

2.1. Kommunala mål och utgångspunkter

Nedan presenteras kommunala mål och översiktsplanens utgångspunkter.

2.1.1. Kommunens vision

År 2019 antogs en vision för kommunen med tillhörande strategier. Danderyds vision är:

”Danderyd - Sveriges bästa kommun att leva, bo och verka i. Danderyd möter invånarnas behov genom hela livet. Här kombineras den moderna trädgårdsstaden med hållbar stadsmiljö. Kommunens utveckling kännetecknas av engagemang och delaktighet.”

Till visionen finns fem strategiområden:

Hög tillgänglighet

Danderyds kommun erbjuder service och tjänster av hög kvalitet. Detta innebär att kommunens invånare och näringsliv erbjuds ett gott bemötande, hög tillgänglighet och delaktighet i kontakt med kommunens verksamheter. Kommunen strävar efter öppen dialog där kommunens invånare, föreningar och organisationer ges möjlighet till inflytande. Danderydsborna ska erbjudas en bra och attraktiv service. En positiv utveckling av de kommunala kärnområdena skola, barn- och äldreomsorg skall sättas i fokus.

Stor valfrihet

Danderyds kommun erbjuder stor valfrihet i kommunens service och tjänster. Detta innebär att kommunens invånare kan välja inom den kommunalt finansierade servicen utifrån individens önskemål och förutsättningar.

Hög effektivitet

Danderyds kommuns verksamheter samverkar och gör rätt prioriteringar för att nå effektivitet. God ekonomisk hushållning ska vara en vägledande princip för all kommunal verksamhet. Danderyds kommun ska ha en låg kommunalskatt.

Hög attraktivitet

Danderyds kommun är en attraktiv kommun att bo, leva och verka i. Här kombineras den moderna trädgårdsstaden med hållbar stadsmiljö. Kommunen är trygg och säker och erbjuder goda möjligheter för hälsa och välbefinnande. Kommunen ger goda förutsättningar för ett varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter. Danderyds kommun är en attraktiv arbetsgivare som ger möjlighet för medarbetare och chefer att utvecklas.

Stark utveckling

Danderyds kommun utvecklar och förbättrar ständigt den service och de tjänster som kommunen erbjuder. Företag erbjuds goda förutsättningar att etablera sig och verka i kommunen. Danderyd präglas av en god och hälsosam miljö och kommunens verksamheter arbetar för en långsiktigt hållbar utveckling. Omvärldsanalys, utvärdering och digitalisering är grunden för innovativ utveckling i kommunens arbete.

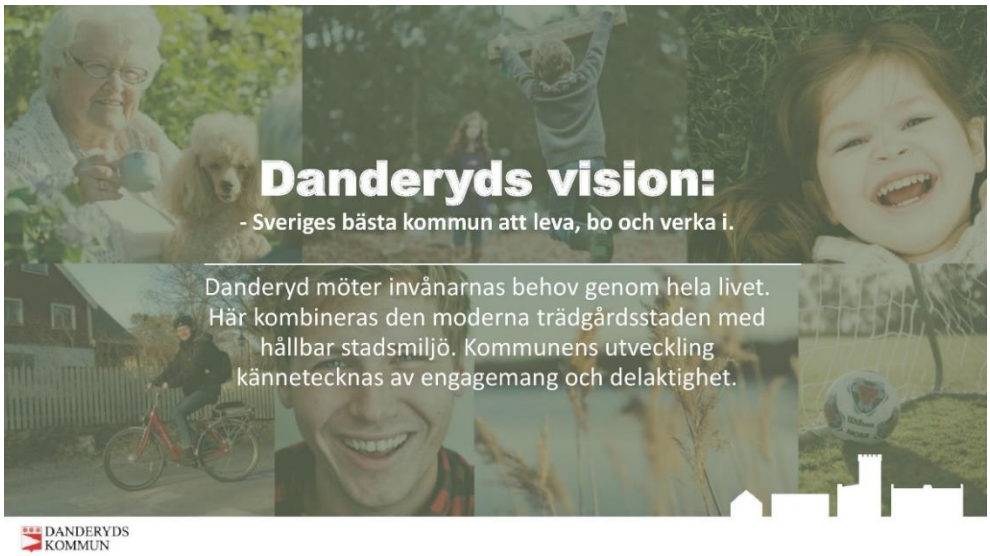


Bild ovan: Danderyds vision.

2.1.2. Kommunens mål

Kommunen tillämpar en målmodell som bygger på att varje nämnd fastställer mål för sina respektive verksamheter. Varje nämndmål är direkt kopplat till ett av kommunens fem övergripande strategiområden. Nämndmål och nyckeltal syftar till att uppfylla visionen och dess tillhörande strategier. Dessa mål ingår i en levande process där årliga verksamhetsplaner tas fram för att konkretisera målarbetet och dessa följs sedan upp i respektive nämnd och redovisas till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport och årsredovisning.

2.1.3. Resultatet av politiska workshops och medborgardialoger

Resultaten från den politiska workshopen och medborgardialoger kan inte ses som fullt representativa varken för den politiska viljan i Danderyd eller för kommunens invånare. Dessa är ändå att betrakta som viktiga underlag till översiktsplanen.

Det mest framträdande från dessa aktiviteter är:

Politisk workshop

Under den politiska workshopen framkom önskan om att knyta samman kommunen med bättre förbindelser mellan kommundelarna. Flera områden pekas ut som unika i kommunen och värda att bevara. Dessa områden är oftast i anslutning till grönområden och vattenkontakt. När kommunen planerar ska hänsyn tas till områdets karaktär. Exempelvis kan det exploateras mer omfattande längs E18-stråket med kluster vid Danderyds sjukhus, Mörby centrum och Enebyängens handels- och industriområde. Överlag finns det en önskan om att utveckla gång- och cykelstråken i kommunen och göra kommunen mer tillgänglig samt behovet av bullerdämpning utmed Roslagsbanan och E18.

En sammanställning av resultatet från politiska workshops finns på kommunens webbplats eller här.



Bild ovan: Ordmoln från den politiska workshopen 2019.

Digital medborgardialog

De inkomna synpunkterna visar på att det finns stora skillnader för hur respondenterna ser på Danderyds framtid i allmänhet och för de olika kommundelarna i synnerhet. Exempelvis finns det de som anser att kommunen är färdigbyggd samtidigt som de finns de som är positiva till viss exploatering. Om exploatering sker är skalan viktig där tätare bebyggelse kan ske längs E18 och mer försiktig exploatering i övriga delar i kommunen. Något som överlag uppskattas är närheten till naturområden och vattenkontakten. Kommunikationer, möjligheten till rekreation och tryggheten uppfattas som god av de flesta.

En sammanställning av resultatet från den digitala medborgardialogen finns på kommunens webbplats eller här.

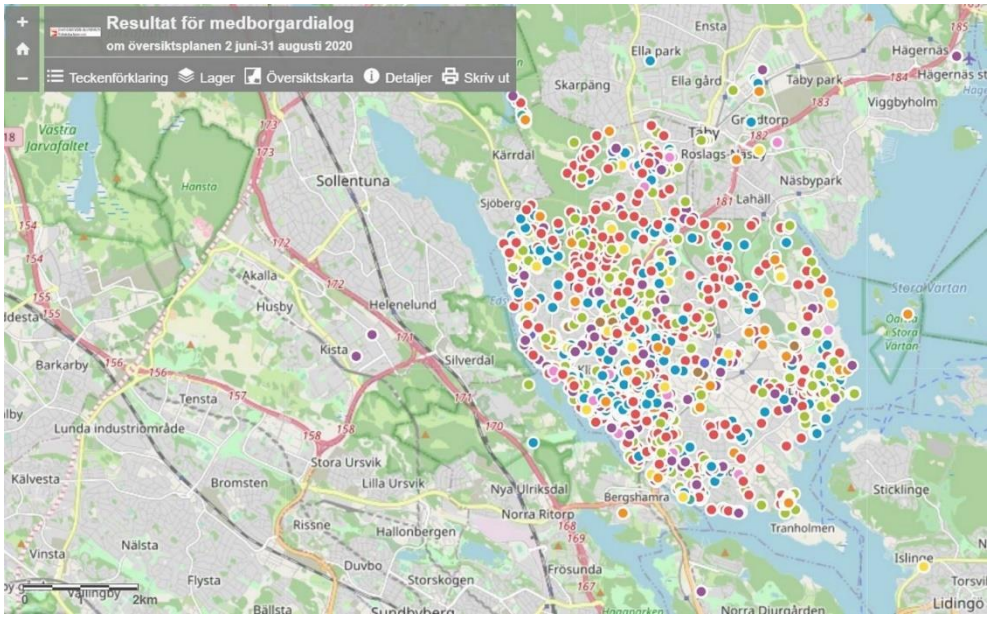


Bild ovan: Resultat för medborgardialog från 2020.

Samråd

De inkomna synpunkterna från samrådet har sammanställts i in en samrådsredogörelse och sammanställning för samrådsenkät. Dessa finns på kommunens webbplats eller här.

2.1.4. Ekonomi

Efter att kommunen under ett par år redovisat kraftiga underskott har fokus från 2019 legat på att skapa en robust ekonomi. Arbetet har varit framgångsrikt och har lett fram till att kommunen idag har en god ekonomi i balans där driftsbudgeten inte är beroende av tillfälliga intäkter från exempelvis försäljning av kommunal mark. Fokus är på välfärdens kärna där stora delar av kommunens budget väntas gå till verksamheter för unga och äldre, det vill säga utbildning och äldreomsorg.

Tillväxttakten på skatteintäkterna har dämpats under en längre tid och det finns en osäkerhet om utveckling framöver. Dels är befolkningsökningen inte så stor att den ger tillräckliga skatteintäkter för att ensamt klara de gemensamma behoven. Å andra sidan har skattebasen växt väl i takt med den hittillsvarande kostnadsutvecklingen.

Kommunens förväntade demografiska utvecklingen visar på en stark ökning av andelen äldre och en minskad andel invånare i arbetsför ålder. Det resulterar i en utmanade fördelning mellan arbetsföra och icke arbetsföra kommuninvånare. Det är därför en viktig strategisk uppgift att särskilt planera för boenden som möter de äldres önskemål och behov samt de önskemål och behov som 30 - 45 åringar har för att locka just den kategorin som det är brist på i kommunens demografiska fördelning.

Danderyd kommuns ekonomi är starkt kopplad till den övergripande ekonomiska utvecklingen och utjämningssystemet där kommunen betalar mest i landet till det kommunala utjämningssystemet per capita. Det innebär att mer än en tredjedel av kommunens driftsbudget eller cirka en fjärdedel av kommunens skatteintäkter går vidare till utjämningssystemet.

Danderyds kommun prognostiseras betala cirka 616 miljoner kronor till utjämningssystemet för 2021. För 2022 förväntas Danderyds kommun betala cirka 700 miljoner till det kommunala utjämningssystemet.

2.2. Kommunala styrdokument

En kommun har många olika ansvarsområden. Kommunallagen ger ramarna för kommunens befogenheter och utgångspunkten för styrningen är lagar, författningar och den politiska viljan. Kommunens förtroendevalda har genom styrdokument möjligheten att beskriva hur den politiska viljan ska realiseras.

I Danderyd finns två nivåer av styrdokument. Ena nivån är författningssamlingar som beslutas av kommunfullmäktige. De innehåller föreskrifter och kommunala avgifter som har beslutats med stöd av lag. Föreskrifterna är bindande för myndigheter, företag och enskilda.

Den andra nivån är övriga styrdokument där kommunfullmäktiges arbetsordning finns samt de reglementen som styr Danderyd kommuns styrelser och nämnder.

Styrdokumenten visar på hur kommunen ska arbeta inom ett visst område och innehåller vanligtvis mål och handlingsplaner. Styrdokument kan förändras, revideras, läggas till eller tas bort över tid. För tillfället pågår arbete med flera olika styrdokument i kommunen och det är viktigt att det finns en röd tråd genom alla styrdokument samt att de förhåller sig till kommunens övergripande vision och strategier. Exempel på pågående arbeten som

är betydande för översiktsplanen är trafikstrategi, vattenplan, dagvattenplan, klimat- och sårbarhetsanalys, kulturmiljöprogram och friluftsplan.

Ett arbete med att ta fram riktlinjer för ett bostadsförsörjningsprogram har inletts. Detta kan ingå i den kommande planeringsstrategin som kommunen ska ta fram senast 11 september 2024.

Översiktsplanen kommer att förhålla sig till globala, nationella och regionala mål och planer samt kommunala styrdokument. Revideringar kommer att ske mellan samråd och granskning samt inför antagande av översiktsplanen beroende på vilka beslutade dokument som finns för tillfället.

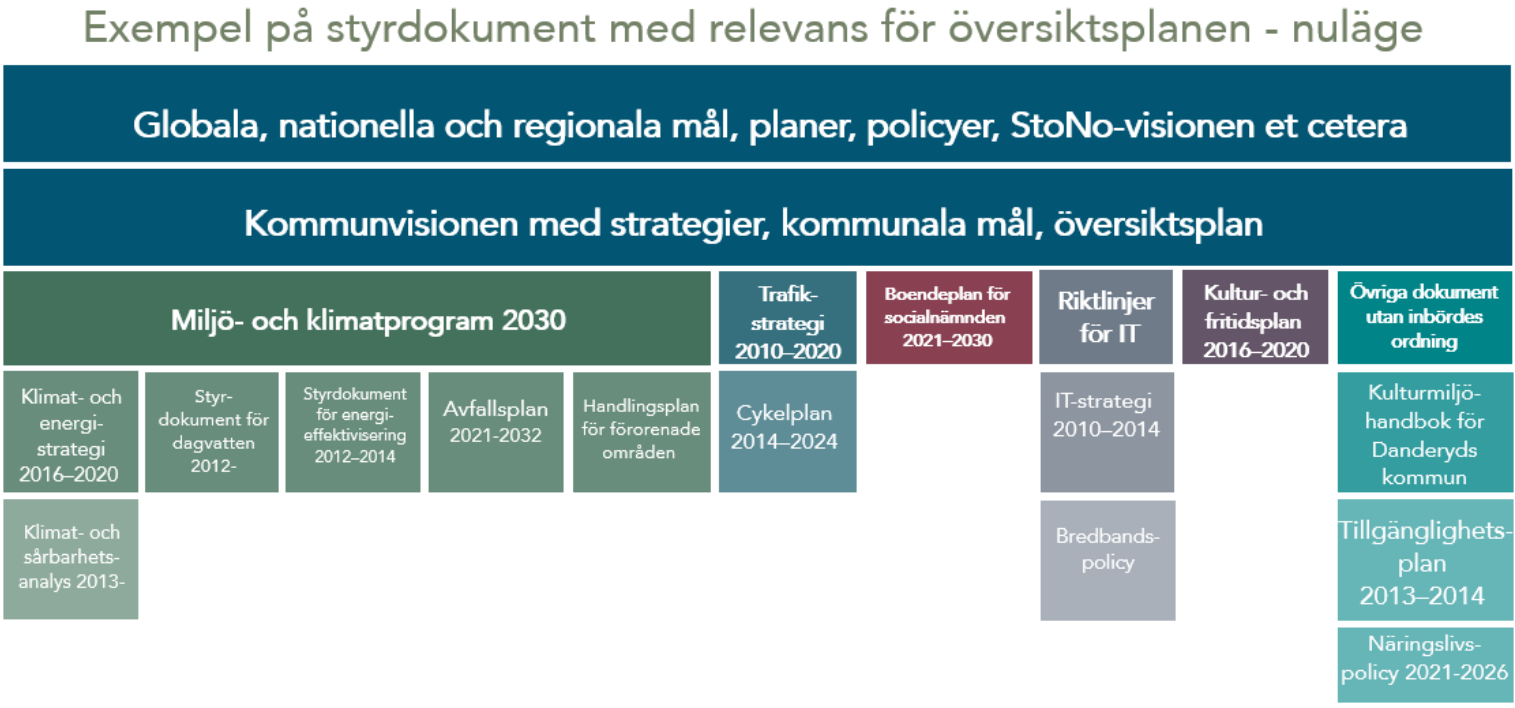


Bild ovan: Exempel på styrdokument med relevans för översiktsplanen – nuläge.

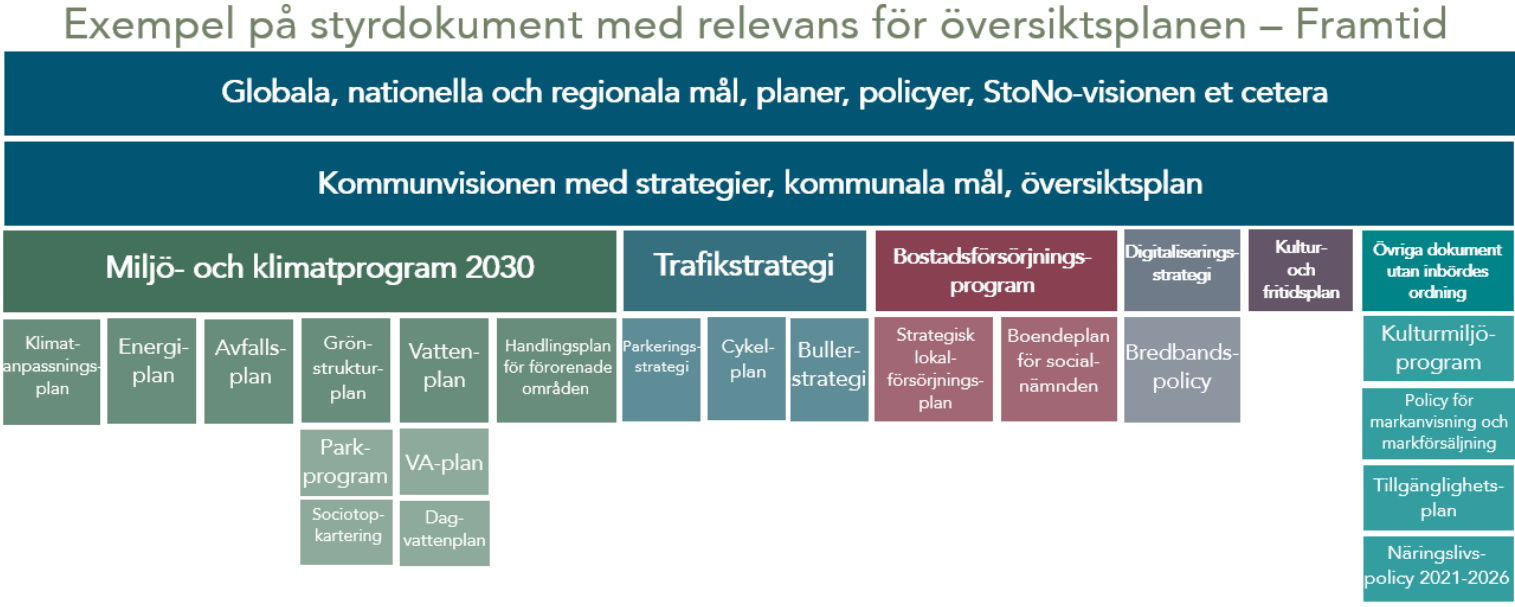


Bild ovan: Exempel på styrdokument med relevans för översiktsplanen – Framtid.

2.3. Danderyd i världen

Danderyd är en del av omvärlden, kommunen både påverkas av men påverkar också sin omgivning. Den globalisering vi ser idag leder till att världen blir mer tillgänglig. Länder och städer är mer beroende av varandra, socialt, ekonomiskt och miljömässigt, ny teknik leder till att information sprids, företag verkar på en global marknad, ett ökat kunskapsutbyte ger mer global medvetenhet bland annat om klimatförändringar och den biologiska mångfalden som minskar i allt snabbare takt världen över. Globalisering gör oss också mer sårbara, för exempelvis terrorism, pandemier, klimatförändringar och finansiella kriser. Europas, Sveriges och Stockholmsregionens framtida konkurrenskraft och utveckling är avgörande för den ekonomiska, sociala och miljömässiga utvecklingen även i Danderyds kommun.

I en föränderlig värld är det viktigt att förstå trender för att kunna anpassa sin verksamhet efter förändrade förutsättningar. Förändringar i omvärlden påverkar och skapar långsiktiga konsekvenser på global, europeisk, nationell, regional och lokal nivå. De globala megatrender som kan påverka Danderyds utveckling i framtiden är exempelvis ett förändrat klimat, en globaliserad värld, en urbaniserad värld och en digitaliserad värld.

2.3.1. FN:s globala mål för hållbar utveckling, Agenda 2030

FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling (Agenda 2030) antogs 2015. Agendan utgår från definitionen av hållbar utveckling med ”utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillfredsställa sina behov”. Agenda 2030 innefattar alla tre hållbarhetsdimensionerna och syftar till att främja social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet i världen.

I agendan formuleras 17 mål och 169 delmål för en hållbar utveckling. Alla målen är lika viktiga för att uppnå en hållbar utveckling på både global och lokal nivå. Målen är integrerade och odelbara, vilket innebär att inget mål kan nås på bekostnad av ett annat. Danderyds kommun ska främja en långsiktigt hållbar utveckling med fokus på att behoven hos människor som lever idag tillgodoses utan att kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov äventyras (se vidare under generationsmålet).



Bild ovan: FN:s globala mål hållbarhetsmål-Agenda 2030. Illustratör: Jakob Trollbäck.

2.3.2 Barnkonventionen

Den 1 januari 2020 blev FN:s konvention om barnens rättigheter (barnkonventionen) svensk lag (2018:1197). Syftet med att införa konventionen som lag var för att tydliggöra barn som egna rättighetsbärare i samhället. I planeringen innebär det att barns behov och åsikter ska beaktas. Genom nationell lagstiftning, som exempelvis skollagen och hälso- och sjukvårdslagen, har lagstiftaren valt hur Sverige tolkar barnkonventionens krav när det gäller till exempel rätten till utbildning och hälsovård.

Alla artiklar i barnkonventionen är relevanta och ska tillämpas som en helhet men det finns några som är särskilt relevanta för översiktsplaneringens genomförande. Det är artikel 4 (genomföra ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter), 23 (barn med funktionsnedsättning och deras rätt till aktivt deltagande i samhället), 27 (rätt till levnadsstandard som krävs för utvecklingen) och 31 (rätt till vila, fritid, lek och rekreation). Danderyds kommun har barnkonventionen och särskilt dessa artiklar som utgångspunkt när mark- och vattenanvändning och planeringsinriktningar tas fram.

2.4. Danderyd i Sverige

Även nationellt och regionalt finns det övergripande mål och strategier för hållbart samhällsbyggande och planering. I översiktsplanen ska det framgå hur kommunen tänker ta hänsyn och samordna planen med nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen.

För att bidra till en hållbar utveckling tar kommunen stöd av globala, nationella och regionala mål. Med stöd av Agenda 2030, ska kommunens och översiktsplanens mål vara vägledande i arbetet med att uppnå bland annat Sveriges klimat- och miljömål, folkhälsomål och regionala utvecklingsmål. Kommunens mål ska vägleda såväl kommunens verksamheter som invånare och aktörer verksamma i Danderyd att bidra till att uppfylla nationella och regionala mål.

Boverket har tagit fram en *Vision för Sverige 2025*. Denna visar var Sverige ska vara år 2025 för att nå målen om ett hållbart samhälle till år 2050. I visionen beskrivs fyra megatrender som bedöms ha stor inverkan på vår samhällsutveckling. Till megatrenderna finns tolv Sverigebilder som visar på vilka rumsliga effekter som krävs för att nå visionen.



Källa Boverket

Bild ovan: Boverkets megatrender och Sverigebilder.

2.4.1. Nationella mål

Det finns ett flertal nationella mål som är relevanta för översiktsplaneringen och av vikt för Danderyds kommun att beakta i efterföljande beslut som stödjer sig på översiktsplanens inriktning. Danderyds översiktsplan redovisar de nationella mål som bedöms ha störst relevans för kommunens planering.

2.4.1.1 Miljömålen

Sveriges miljömål omhändertar nationellt den ekologiska dimensionen av de globala hållbarhetsmålen. Det svenska miljömålssystemet består av ett generationsmål och 16 miljökvalitetsmål. Generationsmålet innebär att behoven hos människor som lever idag tillgodoses utan att kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov äventyras. Det anger inriktningen för vad som behöver ske inom en generation för att nå miljökvalitetsmålen. Målet är därför vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället.

I Danderyd ska översiktsplanen och utvecklingen sträva mot att nå de nationella miljökvalitetsmålen och klimatmålen. Det ska ske genom att ta stöd av kommunens nyligen antagna miljö- och klimatprogram. Syftet med

programmet för Danderyds kommun är att styra mot en god och hälsosam miljö och en långsiktigt hållbar utveckling. Det visar vad vi ska göra på lokal nivå för att bidra till att nå de nationella miljö och klimatmålen. Danderyds kommuns miljö- och klimatprogram ska vara styrande för alla verksamheter som finansieras av kommunen och underlätta miljöarbetet för de som lever, bor och verkar i kommunen.

Mer information om Danderyds kommuns miljö- och klimatprogram 2030 finns på kommunens webbplats eller här.



Bild ovan: Generationsmålet och nationella miljömålen.

2.4.1.2. Folkhälsomål

Det övergripande nationella folkhälsomålet har ett tydligt fokus på jämlik hälsa där syftet är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Eftersom folkhälsoarbetet är brett har åtta olika målområden formulerats för att ge vägledning. Inriktningen för nummer fem: Boende och närmiljö är det som närmast ger vägledning för att genom översiktsplanering skapa sunda, trygga och trivsamma boendemiljöer för alla.

2.4.1.3 Friluftslivsmål

Sveriges friluftslivspolitik har, med allemansrätten som grund, som mål att stödja människors möjlighet att vistas ute i naturen och utöva friluftsliv. Det finns ett antal mål som är fastställda som har särskild relevans för den fysiska planeringen. Det är: tillgänglig natur för alla, tillgång till natur för friluftsliv, attraktiv tätortsnära natur, hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling, skyddade områden som resurs för friluftslivet, friluftsliv för god folkhälsa.

I Danderyd ska översiktsplanen sträva mot att nå de uppsatta friluftslivsmålen och skapa möjligheter för alla invånare att utöva friluftsliv. Av översiktsplanens fyra målområden är två särskilt relevanta här: En grön och hälsosam livsmiljö för alla samt Trygga och inbjudande utemiljöer och mötesplatser.

2.4.1.4. Energi- och klimatmål

Sveriges klimatpolitiska ramverk består av tre delar: klimatlag, klimatmål och ett klimatpolitiskt råd. Klimatlagen började gälla den 1 januari 2018. Det nationella klimatmålet är att växthusgasutsläppen från verksamheter som inte ingår i systemet för handel med utsläppsrätter ska vara noll (netto) år 2045. Detta innebär att kompensationsåtgärder är tillåtna och att de direkta utsläppen utanför EU:s utsläppshandelssystem ska minska med minst 63 procent till 2030, med 75 procent till 2040 och med 85 procent 2050, i jämförelse med 1990. Ett specifikt mål är att utsläppen från inrikes transporter (förutom inrikesflyg) ska ha minskat med 70 procent senast till år 2030, i jämförelse med 2010 års nivå. Utöver det ska Sveriges elproduktion vara helt fossilfri år 2040. Danderyds åtgärder för att bidra till att de nationella energi- och klimatmålen uppnås hanteras i kommunens miljö- och klimatprogram. Då den fysiska planeringen främst kan påverka energianvändning och klimatpåverkan inom transport- och bebyggelsesektorerna fokuserar översiktsplanen på dessa områden.

2.4.1.5 Gestaltad livsmiljö

Ett nytt mål för arkitektur, form och design infördes 2018. Detta har specificerats i propositionen Politik för gestaltad livsmiljö. Det övergripande målet är att arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön. Målet ska ses som vägledande för kommunernas arbete med fysisk planering.

Danderyd ska med översiktsplanens hjälp sträva mot att bidra till måluppfyllelse för detta mål. Av översiktsplanens fyra mål är framförallt två relevanta här: Bygga och bevara för idag och imorgon samt trygga och inbjudande utemiljöer och mötesplatser.

2.4.1.6 Kulturmiljömål

År 2014 togs beslut om fyra nationella kulturmiljömål som alla är relevanta för fysisk planering. Målen *Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas* samt *En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen* är särskilt relevanta för Danderyds översiktsplan.

2.4.2. Riksintressen

Riksintressen ska redovisas i översiktsplanen. Detta är geografiska områden som har pekats ut av statliga myndigheter med stöd av 3 och 4 kap. miljöbalken, eftersom de innehåller nationellt viktiga värden och kvaliteter. Av planen ska det också framgå hur kommunen anser att de redovisade riksintressena ska tillgodoses. Kommunen anser att ett riksintresse är tillgodosett så länge det inte finns anspråk på förändringar i eller i närheten

av området. Skyddet för riksintressena blir aktualiserat vid ett anspråk på förändrad markanvändning genom till exempel prövning enligt plan- och bygglagen, miljöbalken eller övrig speciallagstiftning.

I Danderyds kommun finns Riksintresse för kulturmiljövård i Djursholm och Stocksund, Riksintresse för väg, dvs E18 samt Riksintresse för järnväg, dvs Roslagsbanan. I kommunens nordvästra del finns ett mindre område som ingår i Riksintresset för friluftslivet för Rösjön-Vallentunasjön-Rönninge by. Kommunens sydvästra delar ligger kant i kant med influensområdet för riksintresset för Bromma flygplats. Hela kommunen ingår också som samrådsområde för MSA-ytor för Bromma och Arlanda flygplats. En MSA-yta innebär det område där hinder kan påverka flygprocedurer till och från en flygplats.



Bild ovan: Riksintresse för väg och järnväg - Fotograf Erik Somnäs

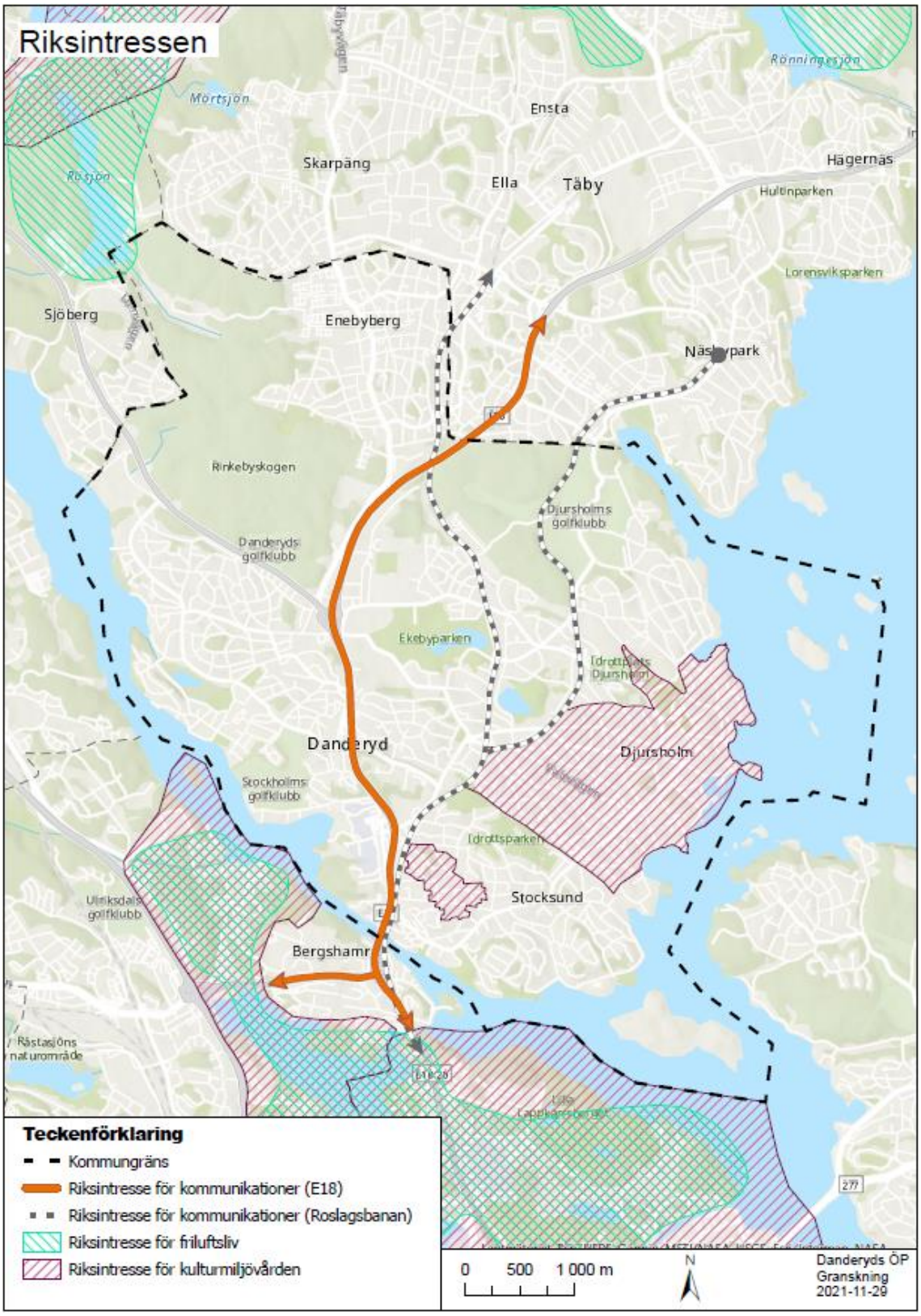


Bild ovan: Karta som visar riksintressena i Danderyds kommun.

2.5. Danderyd i Stockholmsregionen

Danderyd är en av 26 kommuner i Stockholms län, som alla har så kallade mellankommunala frågor att hantera gemensamt. Det som sker i en kommun påverkar på många sätt angränsande och närliggande kommuner. Tydliga exempel på detta är befolknings- och bebyggelseutvecklingen i Stockholmsregionen som i hög grad påverkar resandemönster, inklusive trafiken på E18 och Roslagsbanan genom Danderyds kommun med följande trängsel-, miljö- och hälsoutmaningar. Tekniska försörjningssystem samt grön- och blåstruktur är exempel på viktiga resurser som Danderyd delar med andra kommuner.

Danderyds goda kommunikationsläge ger upphov till stora pendlingsströmmar både in i och ut från kommunen. Idag pendlar många över kommungränserna. Av danderydsborna arbetar ungefär 12 000 personer utanför kommunen, varav merparten pendlar till Stockholm stad. Cirka 3 500 arbetar inom kommunen och nästan 16 000 personer pendlar dagligen in till Danderyd för att arbeta. Tillgången till en stor arbetsmarknad inom rimliga avstånd ökar möjligheterna både för individer och arbetsgivare som får bättre tillgång till rätt kompetens.

För att vägleda kommunerna i dessa mellankommunala och andra frågor har Region Stockholm uppdraget som regionplaneorgan att ta fram en regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFS). Där finns regionala mål formulerade, vilka översiktsplanen behöver förhålla sig och bidra till.

2.5.1. RUFS 2050

Den regionala utvecklingsplanen för Stockholm, RUFS 2050, ger vägledning och långsiktig riktning för översiktsplaneringen och andra regionala utvecklingsfrågor. Här finns mål, delmål och regionala prioriteringar. Den rumsliga inriktningen som formuleras i följande punkter är ett stöd för kommunernas utvecklingsplanering:

- Stadsutveckling i de bästa kollektivtrafiklägena
- Sammanlänkade regionala stadskärnor
- Resurseffektiva system för människor och gods
- Sammanhängande grönstruktur och robust vattenmiljö
- Starka kopplingar mellan stad och land
- Tillgängliga innovations-, företags- och beslutsfattarmiljöer

I plankartan pekas prioriterade områden för bebyggelseutveckling ut. Dessa befinner sig i strategiska lägen för gemensam resursanvändning och kollektivtrafikförsörjning. I Danderyds kommun finns dessa främst i de strategiska stadsutvecklingslägena runt E18-stråket och i de primära bebyggelselägena i norra Djursholm.

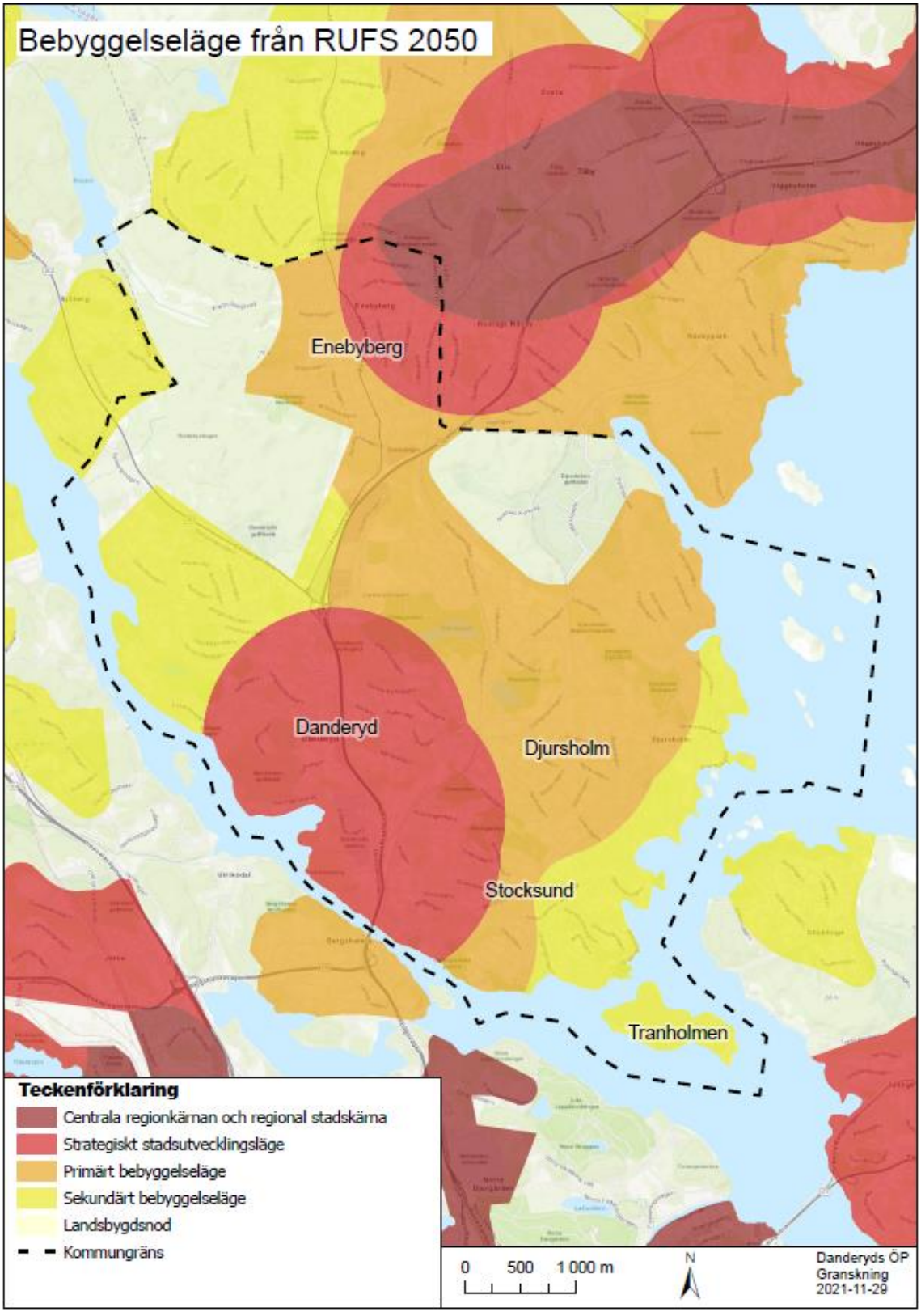


Bild ovan: Karta som visar bebyggelseläge från RUFS 2050 – plankarta.

2.5.2. Eventuell avvikelse från regionplanen

Enligt plan- och bygglagen ska översiktsplanen redovisa om den avviker från regionplanen och varför den gör det. För Danderyds del föreligger en risk att regionplanens uppsatta mål gällande årligt bostadstillskott inte kommer att uppnås.

Danderyd är till ytan en av Sveriges minsta kommuner samtidigt som det är en av de mest exploaterade kommunerna i landet i förhållande till ytan. I dagsläget finns cirka 13 000 bostäder i kommunen. Delar av kommunen består av naturreservat samt till ytan omfattande villabebyggelse i lägre skala. Historiskt sett har exploateringen skett stötvis i Danderyd. Vissa år har få nya bostäder färdigställts, och andra år har med Danderyds mått stora projekt färdigställts.

Danderyds kommun gör bedömningen att den regionala utvecklingsplanens mål om ett årligt bostadstillskott om 170 till 350 bostäder i kommunen (beroende på alternativen låg, bas och högt behov) per år fram till 2050 inte kommer att uppnås då de är för högt ställda.

Under framtagandet av den regionala utvecklingsplanen var Danderyd kommuns ställningstagande genomgående i samrådsprocess och dialog med landstinget/regionen att detta inte var möjligt med nuvarande förutsättningar. Detta skulle eventuellt kunna bli möjligt om E18 tunnelförläggs och ytan exploateras med bostäder enligt förslag "lång tunnel" från utredningen "Centrala Danderyd - program för fördjupning av översiktsplanen". Utredningen finns på kommunens webbplats eller här.

Det är Danderyds kommun som i slutändan måste avgöra vad som är en rimlig ambition för kommunens bostadsbyggande och vilken typ av bostäder som bör byggas. Målet om att 170 till 350 bostäder årligen ska byggas i Danderyd riskerar att inte uppnås inom överskådlig framtid med nuvarande förutsättningar. Därmed riskerar Danderyd att inte kunna följa den regionala utvecklingsplanen gällande detta övergripande mål.

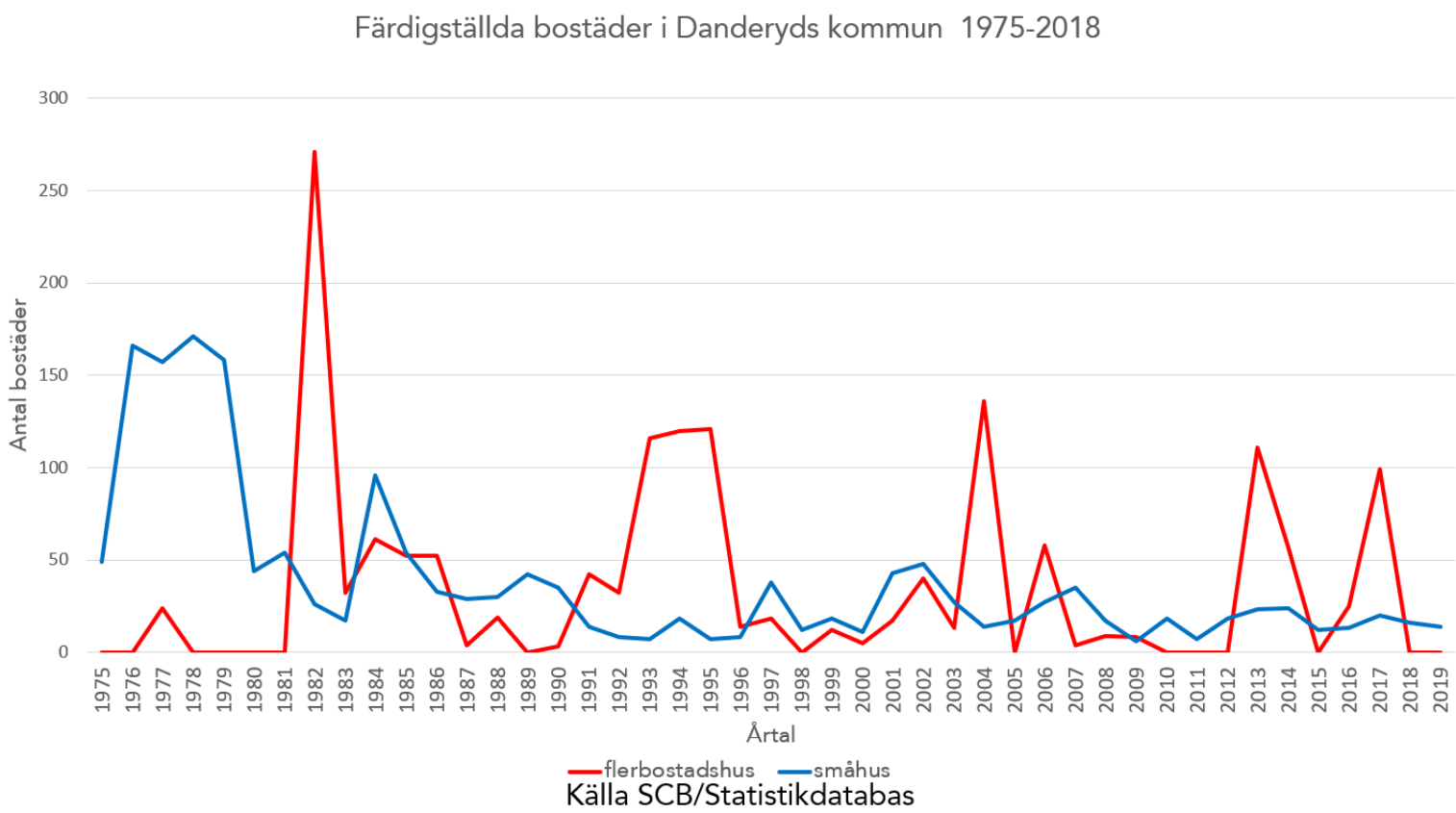


Bild ovan: Färdigställda bostäder i Danderyds kommun.

2.6. Danderyd i nordöstra Storstockholm

Danderyd ingår i Stockholmsregionen och i regionen finns flera mellankommunala samverkansforum. Exempelvis samordnar både Region Stockholm och Länsstyrelsen flertalet mellankommunala nätverk. Vidare sker samarbete med olika myndigheter och andra kommuner som exempelvis StoNo-samarbetet.

2.6.1. Stockholm Nordosts vision

Stockholm Nordost (StoNo) är ett samarbete mellan kommunerna Danderyd, Norrtälje, Täby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker. Syftet med samarbetet är att stärka regiondelens position som en del i Stockholmsregionen genom att skapa och ta tillvara förutsättningar för utvecklingen i alla sex kommunerna och ge nytta för invånare, verksamma och näringsliv.

Kommunerna arbetar, gemensamt och var för sig, för att utveckla regiondelen med stöd av en gemensam vision som behandlar områdena stadsstruktur, transportsystem, näringslivsutveckling och regional stadskärna.

Visionen syftar till att verka för 100 000 nya invånare fram till 2030. Därför ska 40 000 nya bostäder byggas och 50 000 arbetsplatser skapas i företag som etablerar sig eller redan finns i regionen. För att detta ska uppnås är effektiva

färdmedel och ny infrastruktur en förutsättning. Visionen är inte nedbruten på vad varje enskild kommun ska göra för att visionen ska nås.

Till visionen finns gemensamma frågor som kommunerna prioriterar. Exempel på dessa är:

- Roslagsbanan förlängning till Arlanda.
- Roslagsbanans förlängning till city.
- Tvärförbindelser med kollektivtrafik västerut från Täbys regionala stadskärna och Knutpunkt Danderyd.
- Framkomlighet på E18, Norrortsleden och Arningevägen inklusive Arninge station.
- Centrala Danderyd; E18 och kollektivtrafikknutpunkt.

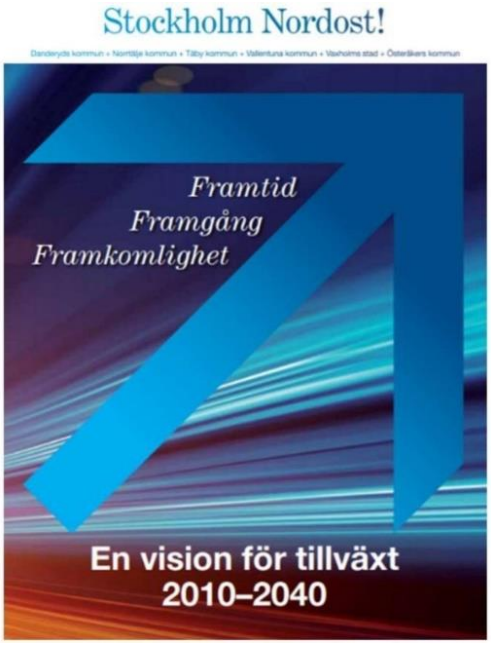


Bild ovan: Vision för StoNo - En vision för tillväxt 2010–2040.

Granskningsförslag

Översiktsplan för Danderyds kommun

Kapitel 3. Nuläge

GRANSKNINGSHANDLING 2021-11-29



Samsöviken - Fotograf Erik Somnäs 2020

Innehållsförteckning

3. Nuläge....34
3.1. Befolkning....34
3.2. Bebyggelse....37
3.2.1. Bostäder....37
3.2.2. Samhällsservice....38
3.2.3. Näringsliv....43
3.3. Trafik och transporter....44
3.3.2. Gång- och cykeltrafik....46
3.3.3. Kollektivtrafik....49
3.3.4. Bil- och godstrafik....50
3.3.5. Parkering....51
3.4. Teknisk infrastruktur....53
3.4.1. Informations- och kommunikationsteknik (IKT)....53
3.4.2. Energi....54
3.4.3. Vatten och avlopp....56
3.4.4. Avfallshantering....56
3.5. Natur....57
3.5.1. Natur och biologisk mångfald....57
3.5.2. Rekreation och friluftsliv....62
3.5.3. Areell näring....69
3.5.4. Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)....69
3.5.5. Förekomst av vatten i kommunen....69
3.6. Miljö, hälsa och risk....78
3.6.1. Vatten och klimatförändringar....78
3.6.2 Klimatanpassning - effekter av ett förändrat klimat....80
3.6.3 Klimatrelaterade risker för den byggda miljön....83
3.6.4. Klimatpåverkande utsläpp....88
3.6.5. Luft....88
3.6.6. Buller....89
3.6.7. Radon....93
3.6.8. Elektromagnetiska fält....94
3.6.9. Ljusföroreningar....94
3.6.10. Förorenade områden....94
3.6.11. Farligt gods....94
3.6.12. Räddningstjänst och beredskap....95
3.6.13. Trygghet och brottsförebyggande åtgärder....97
3.7. Kulturmiljö....97
3.7.1. Kulturmiljöer i Danderyd....97
3.7.2. Riksintresse för kulturmiljövården....98
3.7.3. Övriga kulturhistoriskt värdefulla områden....99

3. Nuläge

3.1. Befolkning

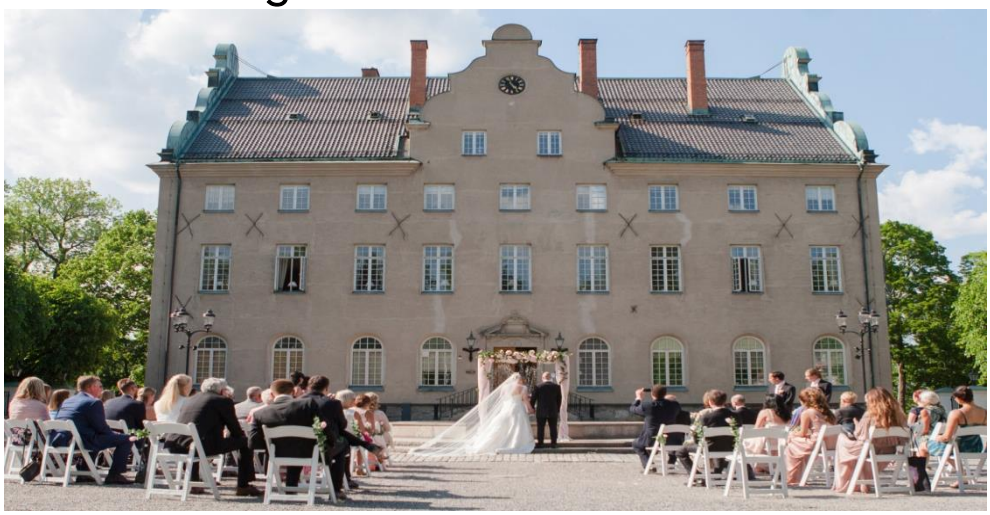
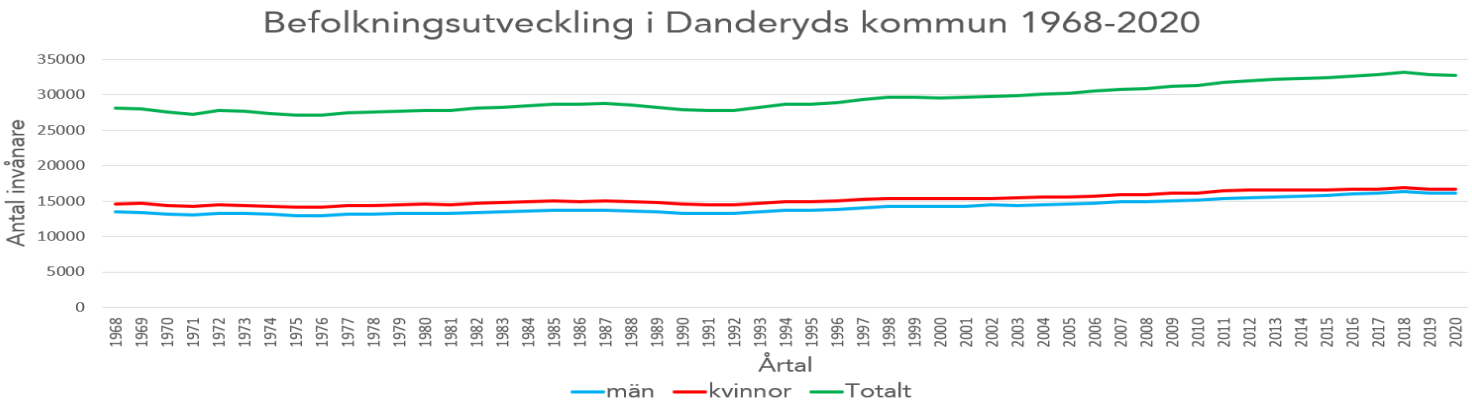


Bild ovan: Brudpar på slottsgården - Fotograf Talita Rocha.

Den 31 december 2020 bodde 32 712 invånare i Danderyd. Av dessa var 16 632 kvinnor och 16 080 män. Dessa var fördelade på 13 346 bostäder vilket innebär att det bor cirka 2,5 personer per hushåll. Av kommunens boende är 52 procent sammanboende, 39 procent ensamstående och 9 procent hör till övriga hushåll. Motsvarande siffror för riket är 46 procent sammanboende, 47 procent ensamstående och 7 procent övriga hushåll. Mellan år 2000 och 2020 har kommunens befolkning ökat med i genomsnitt cirka 150 personer per år, dock minskade befolkningen något både under 2019 och 2020.



Befolkningsutveckling i Danderyds kommun 2000-2020

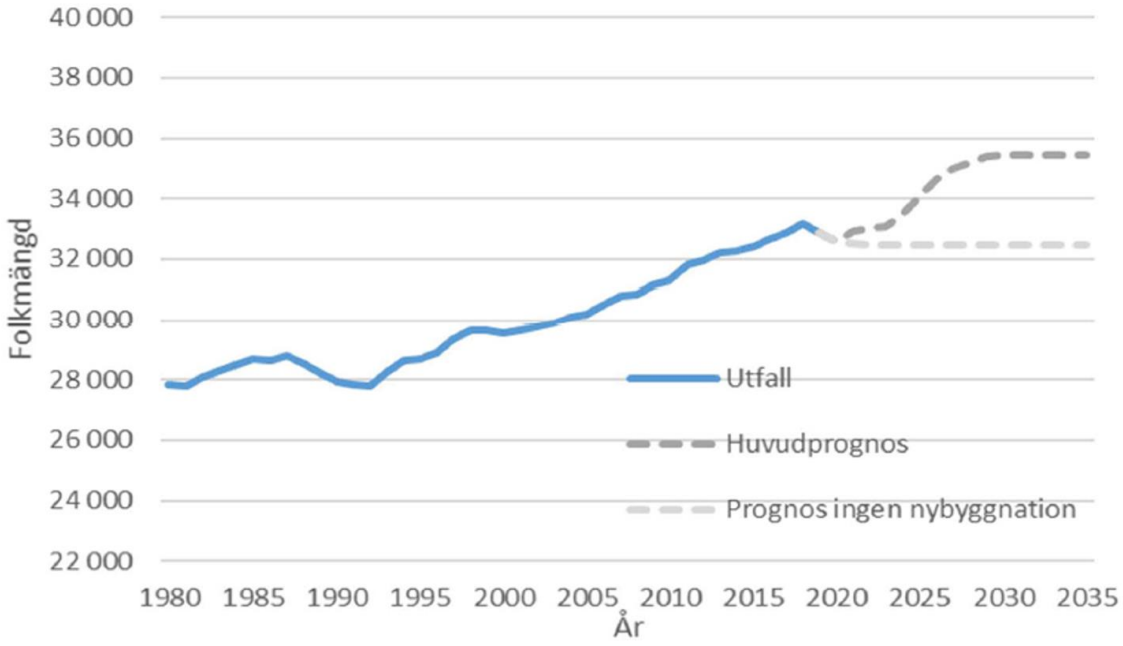
År	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Män	14213	14307	14434	14408	14526	14628	14754	14878	14887	15011	15150	15352	15444	15600	15728	15845	15989	16156	16305	16163	16080
Kvinnor	15357	15325	15321	15476	15574	15598	15738	15911	15964	16139	16180	16447	16516	16622	16567	16576	16664	16732	16882	16694	16632
Totalt	29570	29632	29755	29884	30100	30226	30492	30789	30851	31150	31330	31799	31960	32222	32295	32421	32653	32888	33187	32857	32712

Källa SCB/Statistikdatabas

Bild ovan: Befolkningsutveckling 1968–2020 och 2000–2020 i Danderyds kommun – Källa SCB/Statistikdatabas.

Enligt Danderyds befolkningsprognos från år 2021, som baseras på framtida exploateringar och befolkningsförändringar gällande inflyttning, utflyttning, födsel och död, kan befolkningen i kommunen uppgå till 35 466 personer år 2035. Utan byggnation beräknas befolkningen uppgå till 32 493 personer år 2035.

Befolkningsutveckling från 1980 samt prognos fram till 2035 med och utan byggnation



Källa: Danderyds befolkningsprognos 2021 - 2035

Bild ovan: Befolkningsutveckling från 1980 samt prognos fram till 2035 med och utan byggnation - Från Danderyds befolkningsprognos 2021 – 2035.

Danderyd har en högre andel äldre befolkning jämfört med många andra kommuner. Det medför att kommunen har en hög försörjningskvot i förhållande till andra kommuner i länet. Försörjningskvot är ett mått på hur många personer varje förvärvsarbetare måste försörja utöver sig själv. Detta beräknas genom att dividera antalet personer i arbetsför ålder (20–64 år) med antal personer i övriga åldrar. Denna modell tar inte hänsyn till hur sysselsättning och välfärdsproduktion sker då exempelvis personer i åldern 20–64 kan stå utanför arbetsmarknaden och personer under 20 år och över 64 år kan ingå i arbetskraften. Försörjningskvoten ger en fingervisning om hur de kommande behoven kommer att utvecklas men säger inget om hur välfärden kommer att kunna finansieras.

Enligt Danderyds befolkningsprognos från 2021 uppgår försörjningskvoten idag till 0,92 och 2035 kan försörjningskvoten minska till 0,84 om byggnation sker såsom befolkningsprognosen bedömer fram till 2035. Om byggnation ej sker kan dagens försörjningskvot komma att öka något fram till 2035.

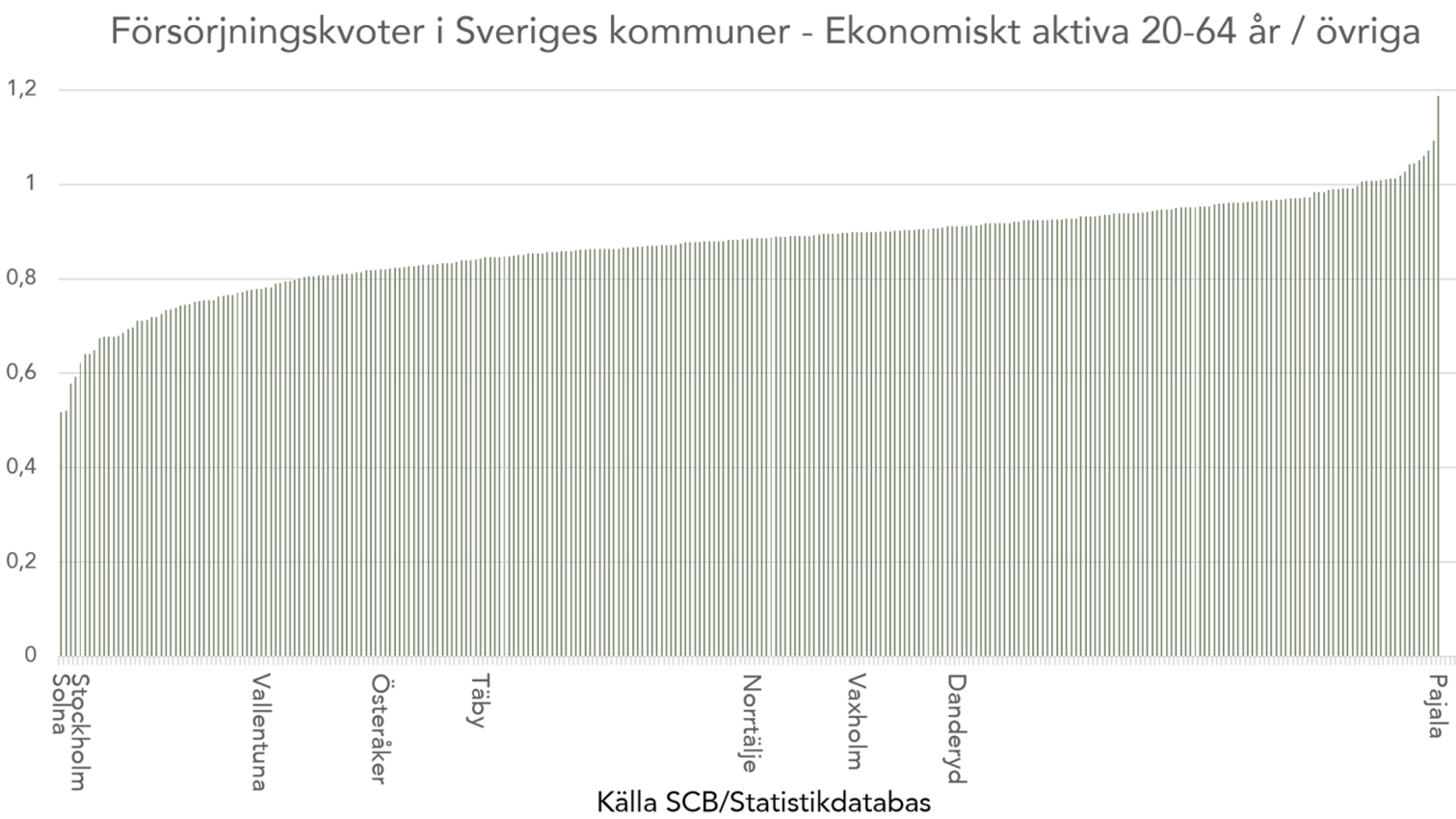


Bild ovan: Försörjningskvoter i Sveriges kommuner.

Enligt statistik från SCB 2019 är medelåldern i Danderyds kommun 41 år vilket är samma som för riket. Medelåldern i Danderyd för kvinnor är 43 år och 40 år för män. Av Danderyds invånare är 83 procent födda i Sverige och 17 procent födda utomlands. Motsvarande siffror för riket är 80 procent födda i Sverige och 20 procent födda utomlands.

Befolkningen i Danderyd har en hög utbildningsnivå. 47 procent har minst tre års eftergymnasial utbildning (kvinnor 47 procent och män 48 procent). Motsvarande siffror för riket är 22 procent (kvinnor 26 procent och män 19 procent).

Danderydsbornas genomsnittliga inkomst är 581 500 kronor per person och år (432 800 kronor per år för kvinnor och 742 800 kronor per år för män). Motsvarande siffror för riket är 318 000 kronor per person och år (277 000 kronor per kvinna och år samt 366 000 kronor per man och år). Arbetslösheten i kommunen är totalt 6,1 procent (kvinnor 5,9 procent och män 6,2 procent). I riket är motsvarande siffror 6,8 procent (kvinnor 6,9 procent och män 6,7 procent).

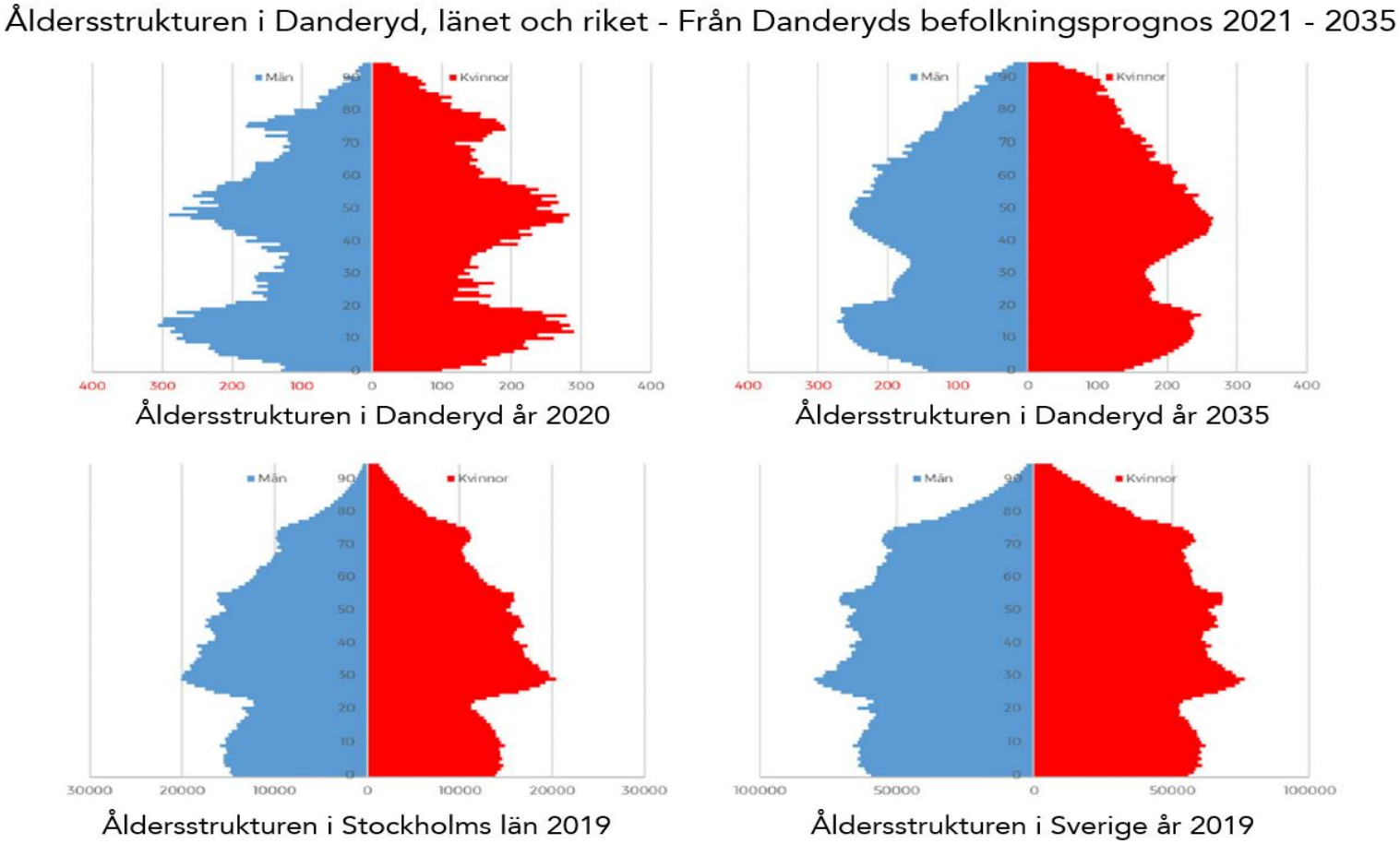


Bild ovan: Åldersstrukturen i Danderyd, länet och riket. Från Danderyds befolkningsprognos 2021 – 2035.

3.2. Bebyggelse

Danderyds kommun består av fyra kommundelar: Enebyberg, Danderyd, Djursholm och Stocksund. Bebyggelsen i kommunen utgörs dels av ett centralt stråk längs med tunnelbanan och E18 med huvudsakligen högre bebyggelse med flerbostadshus, arbetsplatser och service, dels av en varierad småhusbebyggelse av trädgårdskaraktär med inslag av flerfamiljshus och lokala servicecentra. Den täta bebyggelsen inom det centrala stråket bidrar till att Danderyd är förhållandevis högt exploaterat. År 2019 var befolkningstätheten i kommunen 1 246 invånare per kvadratkilometer. Samma år var befolkningstätheten i Stockholms län 360 invånare per kvadratkilometer och 25 invånare per kvadratkilometer i Sverige.

3.2.1. Bostäder

Den 31 december 2020 fanns totalt 13 452 bostäder i Danderyd. Av dessa var 6 483 äganderätter/småhus och 6 969 lägenheter i flerbostadshus. Detta innebär att bostadsbeståndet består av 48 procent småhus och 52 procent flerbostadshus. Av flerbostadshusen var 1 991 hyresrätter och 4 978 bostadsrätter. Dessa bostäder är fördelade på 5 888 småhus, 678 kedjehus, 345 radhus, 368 flerfamiljshus samt 88 småhus med lägenheter.

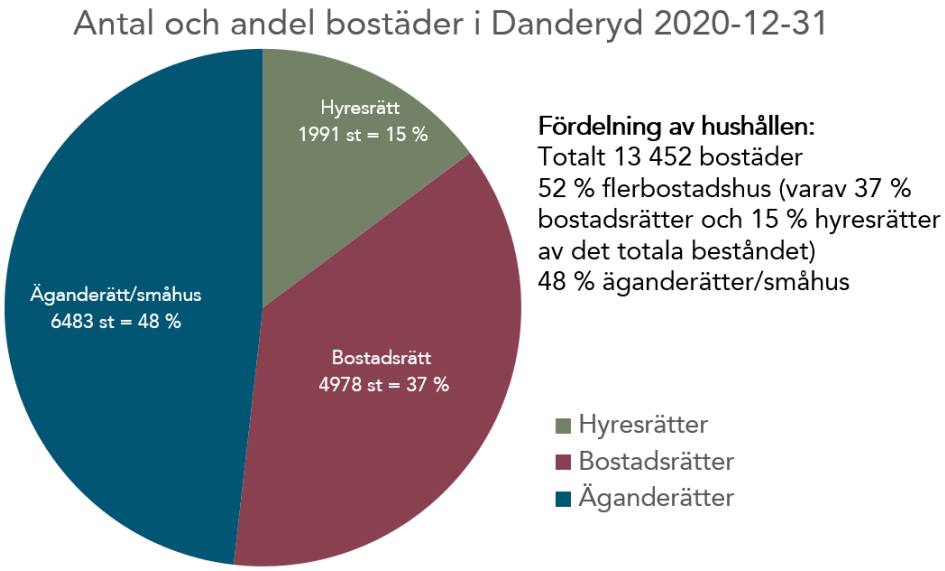


Bild ovan: Antal och andel bostäder I Danderyds kommun 2020-12-31.

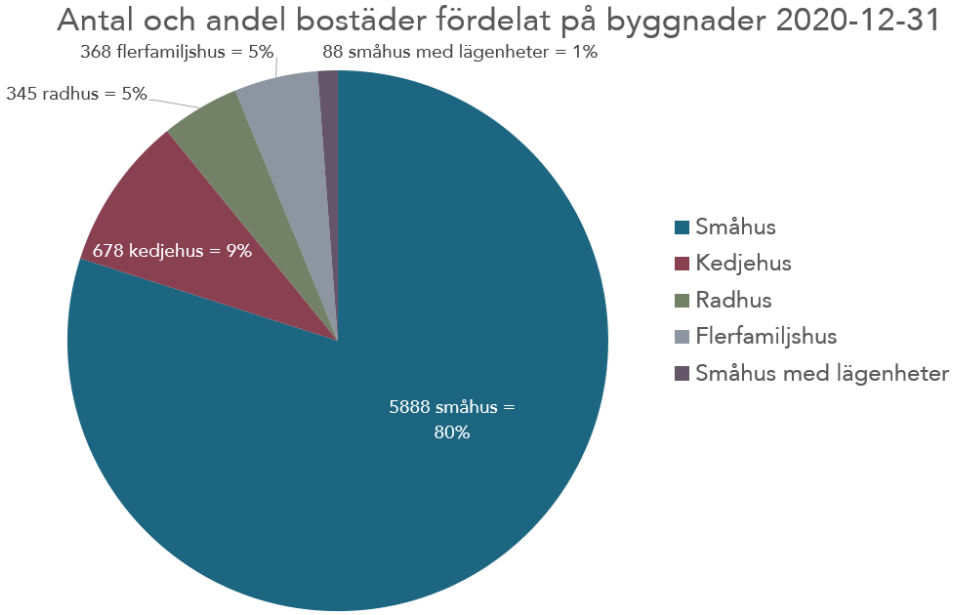


Bild ovan: Antal och andel bostäder fördelat på byggnader i Danderyds kommun 2020-12-31.

3.2.2. Samhällsservice

Danderyds befolkningsprognos från 2021 visar på befolkningsförändringar mellan 2021 och 2035 som exempelvis:

- Antalet barn i åldrarna 0–6 år ökar med 235 barn
- Antalet elever i åldrarna 7–15 år minskar med 346 barn.
- Antalet äldre 75+ ökar med 231 personer.

Merparten av den kommunala servicen riktar sig antingen till barn/elever eller äldre inom äldreomsorgen. Befolkningssammansättningen i dessa åldersgrupper är därmed central för en stor del av kommunens investeringsbehov i nya verksamhetslokaler.

Förskolor och skolor

För att möta medborgarnas efterfrågan på småskalighet och närhet drivs Danderyds förskolor och skolor i förhållandevis små enheter. I dagsläget finns 12 kommunala och 20 fristående förskolor samt två verksamheter som bedriver pedagogisk omsorg. Dessa har en sammanlagd kapacitet om cirka 1 900 platser. Kommunen driver även en verksamhet för föräldralediga med yngre barn. Elever pendlar både in till kommunen och ut från kommunen. Detta gäller främst elever i gymnasieåldern.

I Danderyd finns två kommunala skolor och en fristående skola för årskurs F-3. Det finns sex kommunala och tre fristående skolor för årskurs F-6, samt två kommunala och en fristående skola med årskurser 7–9. Den sammanlagda kapaciteten för elever från förskoleklass till årskurs 6 är cirka 3 600 platser och för årskurs 7–9 cirka 1 700 platser.

En internationell skola för elever i ålder 3–18 år finns i kommunen. Skolan har tillstånd av Skolverket för att bedriva utbildning med annan läroplan än den svenska. De har idag cirka 400 elever som uppfyller kriterierna för att gå i en internationell skola varav merparten av eleverna kommer från Danderyd.

Det är idag en viss överkapacitet av förskoleplatser i kommunen, vilket kan ses i kommunens lokalförsörjningsplan från 2020. Det finns också ett överskott av platser för elever upp till årskurs 6. Inom en snar framtid kommer även skolor för årskurs 7–9 att ha ett platsöverskott om inte nya bostäder byggs eller fler elever tillkommer från andra kommuner.

Det finns tre gymnasieskolor i Danderyds kommun. Danderyds gymnasium är kommunalt medan Viktor Rydbergs gymnasium och Marina läroverket är fristående skolor. Sammanlagt finns cirka 2 200 gymnasieelever varav cirka 1 250 elever går på Danderyds gymnasium.



Bild ovan: Ekebyskolan.

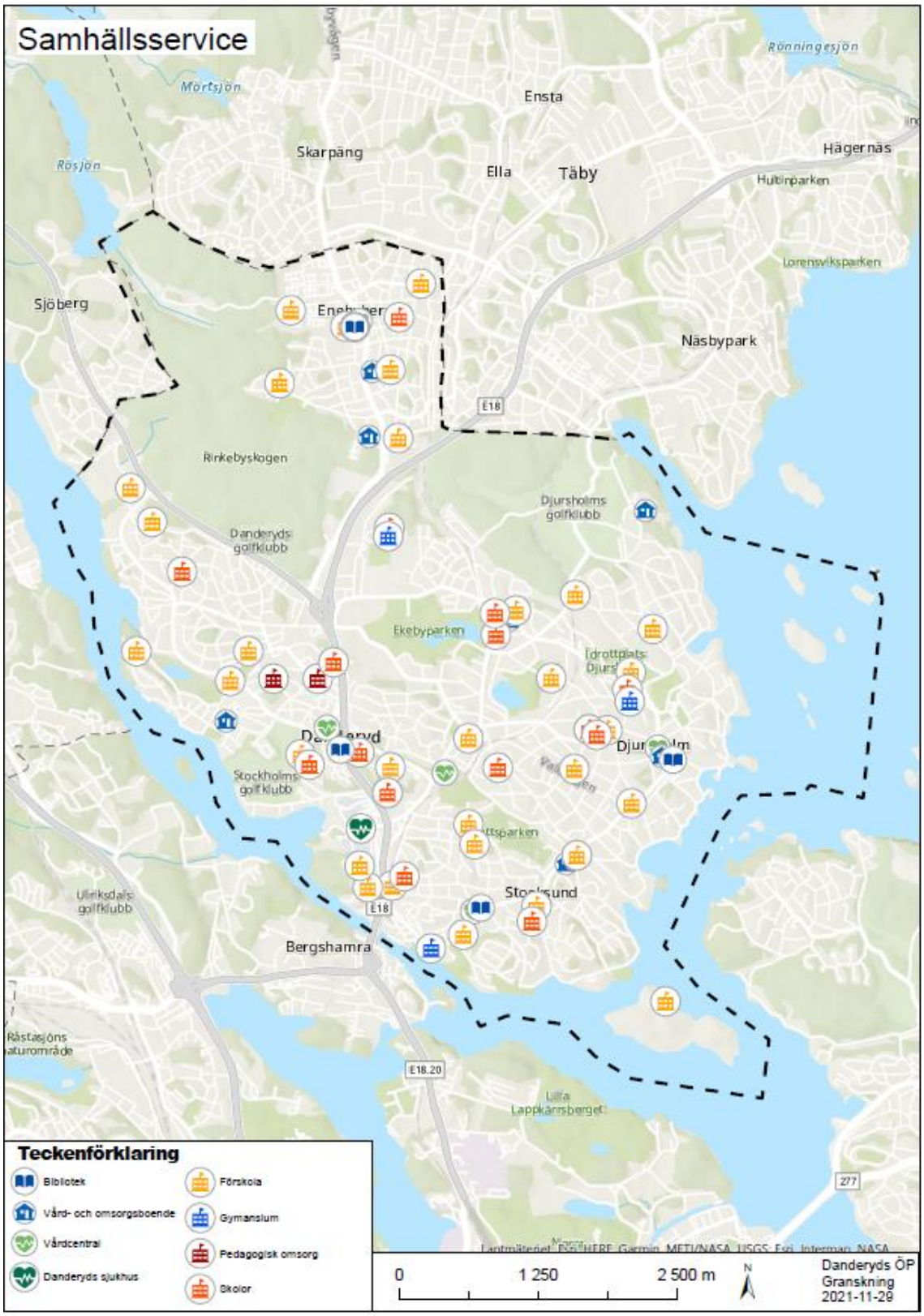


Bild ovan: Kartan visar samhällsservice i Danderyds kommun.

Särskilda boendeformer

Befolkningsprognosen är ett viktigt underlag vid bedömningen av framtida behov av plats på vård- och omsorgsboenden, främst gäller det åldersgruppen 75 år och äldre. Kommunens befolkningsprognos från 2021 visar att antalet personer som är 65 år och äldre kommer att öka med 715 personer under perioden 2020–2035, samt att åldersgruppen 75+ beräknas öka med 231 personer mellan 2020 och 2035.

I kommunen finns fem olika seniorboenden med seniorbostäder avsedda för personer över 75 år. Seniorbostäderna, som finns både i flerbostadshus och radhus, ligger vid Eneby torg, Kevinge, Stocksunds torg, Fafnersvägen och Gripvägen.

Kommunen har sju vård- och omsorgsboenden varav tre drivs av privat utförare och fyra i egen regi. Det finns åtta LSS-boenden där fem drivs med privat utförare och tre i egen regi, samt två socialpsykiatriboenden som drivs med privat utförare. Utöver detta finns vård- och omsorgsboenden för personer med somatiska omvårdnadsbehov och personer med demenssjukdom.

I dagsläget finns det behov av två nya vård- och omsorgsboende i kommunen. Kommunen planerar ett korttidsboende på 27 platser. Intill detta bygger en privat aktör ett vård- och omsorgsboende med 60 platser. Utöver detta finns ytterligare planer på ett vård- och omsorgsboende med 60 platser i Västra Danderyd.



Bild ovan: Vård- och omsorgsboende - Svalnäs gästhem - Fotograf Kristina Fischer 2020.

Vårdinrättningar

Danderyds sjukhus är ett av Sveriges största akutsjukhus. Sjukhuset ägs av Danderyds Sjukhus AB som är helägt av Region Stockholm. På sjukhuset bedrivs universitetssjukvård, utbildning och forskning kring våra vanligaste folksjukdomar. I Danderyd finns även vårdcentraler som drivs av region Stockholm eller i privat regi.



Bild ovan: Danderyds sjukhus - Fotograf Erik Somnäs från 2020.

Kulturinrättningar

Danderyd har en lång tradition av kultur och kulturhistoria och det finns ett rikt och varierat kulturutbud för alla åldrar. I kommunen finns flera kulturhistoriskt intressanta miljöer. I Danderyd finns ett bibliotek i varje kommundel. Dessa är centralt lokaliserade. Här arrangeras exempelvis föreställningar, utställningar och barnteaterföreställningar.

Danderydsgården är kommunens kulturhus. Här arrangeras bland annat konserter, disco, konst- och fotoutställningar, med fokus på kulturaktiviteter riktade till barn.

Träffpunkt Enebyberg vid Eneby torg är en mötesplats för olika åldrar och intressen. Här finns café, bibliotek, kyrka, samt Seniorträffen och Fritidsträffen.

Danderyds kulturskola erbjuder kurser i musik, dans, teater och drama samt bild och form för barn och ungdomar upp till 20 år. Det finns också flera fristående kultur- och musikskolor som bedriver undervisning i Danderyd.

I Danderyd finns även kulturföreningar för alla åldrar. Det finns exempelvis församlingar, hembygdsföreningar, studieförbund och professionella utövare som dagligen arrangerar olika evenemang.



Bild ovan: Danderydsgården.

3.2.3. Näringsliv

I Danderyd finns cirka 6 000 företag och 18 000 arbetstillfällen varav hälften är inom offentlig sektor. De flesta företag är småföretag med upp till fyra anställda. Sammanlagt finns det cirka 2 500 företag som omsätter över 100 000 kronor per år och varje år startas cirka 250 – 300 företag i kommunen. Detta innebär att Danderyd är bland de kommuner där flest företag startas årligen, samtidigt som andelen kvinnliga företagare i kommunen är högre än många andra kommuner i landet.

I Danderyd är Danderyds sjukhus och kommunen de största arbetsgivarna. De privata företagen finns främst inom tjänstesektorn inom branscher som till exempel juridik, ekonomi, vetenskap, handels- och fastighetsverksamhet. Många av de befintliga lokalerna för arbetsplatser ligger i anslutning till större vägar och kommunikationer.

I Mörby centrum finns ett brett och omfattande handels- och serviceutbud. Detaljhandel och visst serviceutbud finns även i respektive kommundelscentrum samt vid etableringar längs E18 vid exempelvis Enebyängen och Trafikplats Danderyds kyrka.

Att näringslivet trivs och utvecklas i Danderyds kommun är viktigt för kommunens framtida utveckling och välfärd. De sex nordostkommunerna (StoNo) har en gemensam vision som bland annat syftar till att gemensamt skapa 50 000 nya arbetstillfällen inom dessa kommuner. Då Danderyds näringsliv präglas av många småföretagare finns ett behov av mötesplatser och arbetsplatser. Danderyds geografiska läge möjliggör nya mötesplatser för coworking-ytor, nätverk och ömsesidigt utbyte för företag i hela Stockholm Nordost.

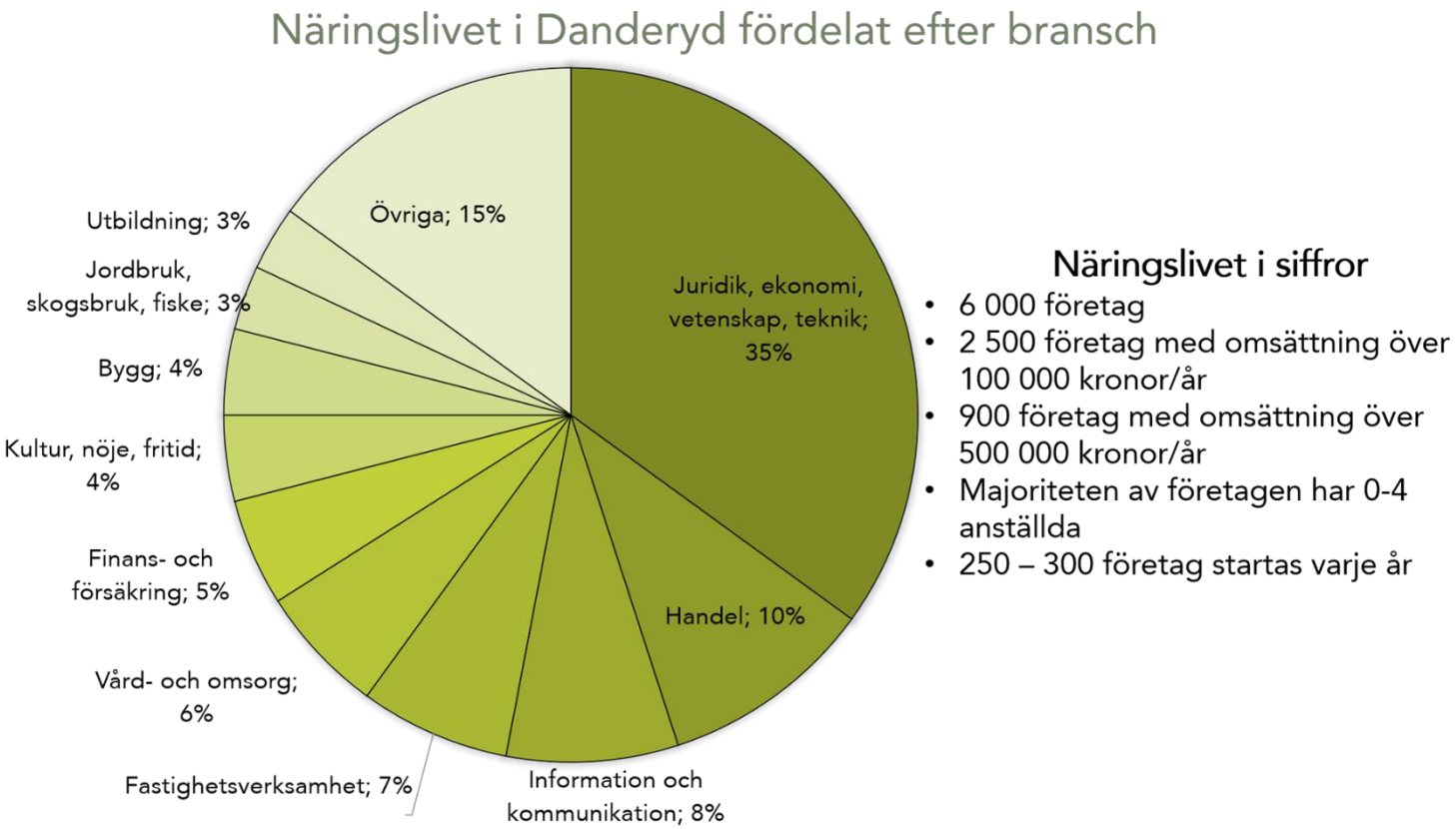


Bild ovan: Näringslivet i Danderyds kommun fördelat efter bransch.

3.3. Trafik och transporter

I Danderyd är trafikförutsättningarna goda med snabba kommunikationer både till centrala Stockholm och övriga regionen. Det finns ett bra kollektivtrafikutbud samtidigt som E18 går genom kommunen och erbjuder snabba transporter. E18, Roslagsbanan och tunnelbanan orsakar bullerstörningar i kommunen och miljökvalitetsnormerna för partikelhalter överskrids. Detta gäller främst vintertid vid barmark då dubbdäck fortfarande används. Enligt Nationella emissionsdatabasen stod transporterna (exklusive flygresor) för 70 procent av de totala utsläppen av växthusgaser i Danderyd under 2018.

3.3.1 Riksintressen för kommunikation

Mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för anläggningar för kommunikation ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen, i enlighet med miljöbalkens kap 3.

Danderyds kommun är berörda av riksintresset för E18 och för Roslagsbanan samt ligger kant i kant med influensområdet för riksintresset för Bromma flygplats. Kommunen ligger även inom det som kallas för MSA-ytor för både Arlanda och Bromma flygplats. Bromma och Arlandas MSA-ytor överlappas

även av MSA-ytor från Västerås, Uppsala och Eskilstuna där även Västerås flygplats är riksintresse. En MSA-yta innebär det område där hinder kan påverka flygprocedurer till och från en flygplats.

Funktion för E18

Väg E18 ingår i det av EU utpekade TEN-T nätverket (Transeuropeiska transportnätet). Vägarna som ingår i TEN-T är av särskild internationell betydelse. I Stockholm utgör E18 en viktig väg som infart till den centrala regionkärnan från nordväst och nordost. Vägen är viktig både för arbetsresor och för näringsliv och är även primär transportväg för transporter av farligt gods. Eftersom det på E18 går stora transportströmmar med resenärer både i bil och buss är det av stor vikt att upprätthålla godtagbar tillgänglighet i den centrala delen av storstadsregionen genom att värna kapacitet och minimera störningskänslighet. E18 knyter även samman de i RUFS utpekade regionala kärnorna Barkarby - Jakobsberg och Täby centrum – Arninge.

Funktion och influensområde för Roslagsbanan

En av Roslagsbanans funktioner är att knyta ihop de kommuner som ingår i nordostsektorn med övriga delar av Stockholmsregionen. Banan utgör en central del av stomtrafiken i nordostsektorn. Roslagsbanan fungerar även som avlastning för riksintresset väg E18, då huvuddelen av trafiken på det statliga vägnätet i Stockholmsregionen utgörs av inomregional trafik. Banans framtida kapacitet är viktig för att möta upp nordostkommunernas framtida befolkningstillväxt. Roslagsbanan som en del av kollektivtrafiksystemet i Stockholm i stort är också av stor betydelse för att nå de nationella miljömålen om minskad klimatpåverkan.

Roslagsbanans markanspråk utgörs av den mark som idag används för spår, stationer, depåer och teknikbyggnader. I markanspråket ingår även de områden som behövs för att kunna förstärka banans kapacitet, dvs. plats för ev. dubbelspår, ny depå, bullerskydd och planskilda korsningar. Roslagsbanans influensområde är idag järnvägens bullerutbredning. Detta är en dimensionerande faktor för var påverkan på byggnaders placering eller funktion kan ske. Andra faktorer som också kan påverka bebyggelse i närheten av banan är vibrationer, trafiksäkerhet, elsäkerhet och risk. Trafikverket har gjort en översyn av riksintressekriterierna för kommunikation. Detta kan innebära att riksintresset för Roslagsbanan kan komma att förändras. Det är Trafikverket som fattar beslut om detta.

MSA-ytor för flygplatser

En MSA-yta innebär det område där hinder kan påverka flygprocedurer till och från en flygplats. Flygtrafiken rör sig med fastställda marginaler över MSA-påverkande ytor, vars höjd är samma som högsta hinder inom ytan. Nya

hinder kan därför ha en negativ inverkan på flygtrafiken. Lokalisering av höga byggnadsverk inom influensområdet behöver samrådas med respektive flygplats och luftfartsverket.

3.3.2. Gång- och cykeltrafik

Av det totala resandet i Danderyds kommun år 2018 var andelen cykelresor 11 procent. Enligt kommunens cykelplan från år 2014 är målet att öka andelen cykelresor till 15 procent av det totala resandet år 2024. God kvalitet på drift och underhåll av gång- och cykelvägar året om är en förutsättning för att skapa en säker miljö för oskyddade trafikanter och därigenom öka andelen som går eller cyklar. Kommunens regionala cykelstråk har sopsaltats sedan vintern 2014–2015 och detta har varit positivt för cyklandet i kommunen under vintertid.

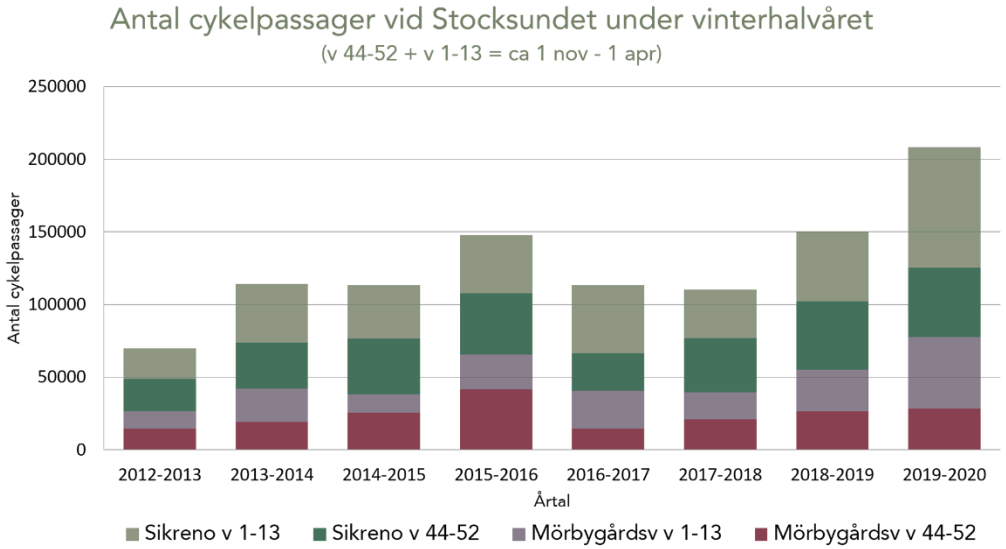


Bild ovan: Antal cykelpassager vid Stocksundet under vinterhalvåret. Källa: Cykelmätningar i Danderyds kommun 2021.

I Danderyds kommun finns cykelparkering vid samtliga stationer utmed Roslagsbanan och tunnelbanan samt vid vissa busshållplatser. Danderyds kommun bedriver arbete där tillgången till attraktiva cykelparkeringar i kommunen kontinuerligt ses över.

Under de senaste åren har olika typer av fordon blivit vanligare på gång och cykelbanor, exempelvis elassisterade fordon, lånecyklar, sparkcyklar och elsparkcyklar, elmopeder och lastcyklar. Dessa innebär nya utmaningar vad gäller konflikt kring utrymme i trafiken, på allmänna platser och parkeringsmöjligheter. Dessa utmaningar behöver hanteras vidare i kommande arbete med revidering av cykelplan.

I dagsläget prioriteras arbetet med säkra skolvägar, men kommunen har ingen gångplan som visar på vilka åtgärder som behöver genomföras, motsvarande kommunens cykelplan.



Bild ovan: Cykelparkering - Mörby Centrum.

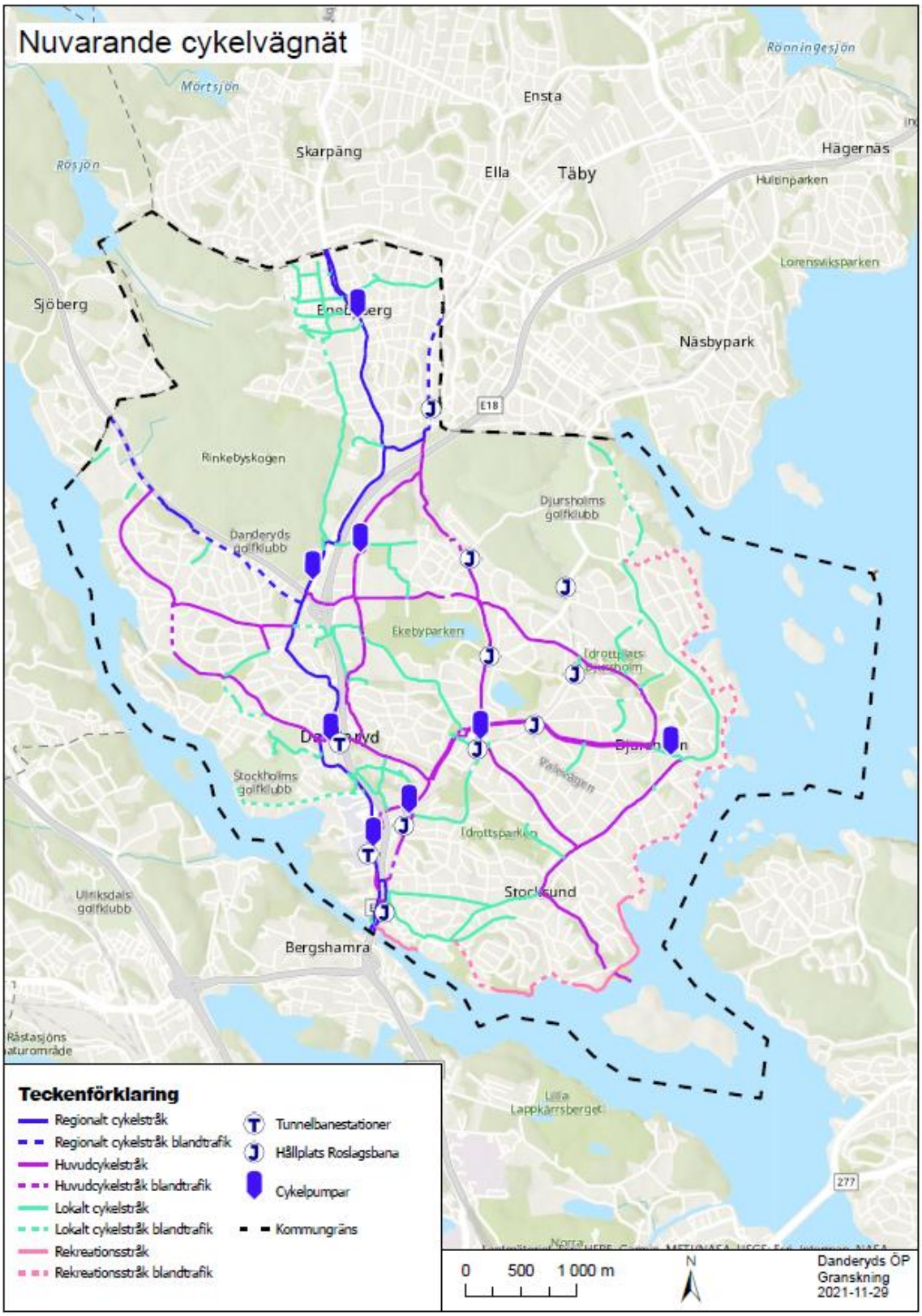


Bild ovan: Kartan visar nuvarande cykelvägnät i Danderyds kommun.

3.3.3. Kollektivtrafik

Danderyd har tillgång till tunnelbana, Roslagsbanan, buss och pendelbåt. Tunnelbanans röda linje har god turtäthet och sin slutstation vid Mörby centrum samt en hållplats vid Danderyds sjukhus. Roslagsbanan passerar kommunen med två grenar. Stationerna Mörby, Djursholms Ösby, Bråvallavägen, Djursholms Ekeby och Enebyberg finns på ena linjen och Stocksund, Vendevägen, Östberga och Altorp på den andra. Det finns även ett trettiotal busslinjer i Danderyds kommun, de största noderna är Danderyds sjukhus och Mörby centrum, av dessa är tre busslinjer lokala. Pendelbåtlinjen 80 går mellan Nybroplan, Ropsten och Storholmen. Linjen trafikerar vid Ekuddens brygga och Tranholmens brygga i Danderyd.



Bild ovan: Kollektivtrafik - Båttrafik vid Tranholmen - Fotograf Maria Djurskog.

Kollektivtrafiken är effektiv för resor till och från kommunen även om brister finns i busstrafikens framkomlighet och det är kapacitetsbrist i bussterminalen vid Danderyds sjukhus. I dagsläget är kopplingen till Solna och Kista bristfällig. Kollektivtrafik används sällan vid resor inom kommunen då busstrafiken har lägre turtäthet och restiderna upplevs som långa.

Kommunen arbetar med att säkerställa att busstrafiken får god framkomlighet på det kommunala vägnätet och genomför kampanjer samt informerar invånare för att öka det kollektiva resandet.



Bild ovan: Kollektivtrafik – Roslagsbanan.

3.3.4. Bil- och godstrafik

Genom kommunen går E18 som är en motorväg av riksintresse. Huvudvägnätet i kommunen består av Edsbergsvägen, Danderydsvägen, Stockholmsvägen, Vendevägen, Enebybergsvägen, Mörbyleden och Mörbygårdsvägen.



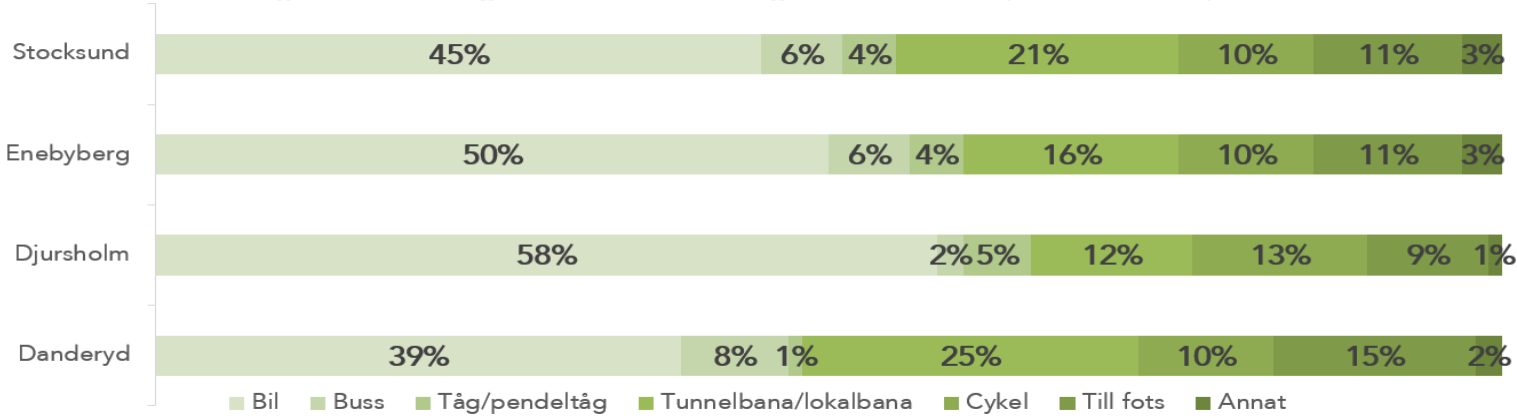
Bild ovan: E18 - Fotograf Erik Somnäs från 2020.

E18 innebär idag en barriär som delar kommunen i två delar där det dagligen passerar nästan 80 000 fordon per dygn varav nästan 10 procent består av tung trafik. Detta medför bland annat höga bullernivåer längs med E18. Edsbergsvägen är en viktig förbindelselänk mellan E4 och E18. Vägen är högt belastad vilket innebär långa köbildningar, speciellt i rusningstrafik i korsningen med Enebybergsvägen.

Enligt resvaneundersökningen från 2018 är det mest förekommande färdmedlet i Danderyds kommun bil. Bilresor utgör cirka hälften av de resor som sker i kommunen. Färdmedelsfördelningen varierar beroende på var i

Danderyds kommun respondentens bostad är lokaliserad. I kommundelen Danderyd är det betydligt lägre andel av resorna som görs med bil och i Djursholm betydligt högre andel som görs med bil jämfört med genomsnittet i kommunen.

Färdmedelsfördelning för huvudsakligt färdmedel för vardagsresor beroende på var i Danderyds kommun bostaden



Källa Resvanor i Danderyds kommun 2018

Bild ovan: Färdmedelsfördelning för huvudsakligt färdmedel för vardagsresor beroende på var i Danderyds kommun bostaden är lokaliserad. Källa: Resvanor i Danderyds kommun 2018.

3.3.5. Parkering

I Danderyd regleras bilparkeringen i dagsläget genom en kombination av tidsreglering och avgiftsreglering exempelvis för boendeparkering. Oftast är det möjligt att parkera 24 timmar om dygnet om inget annat anges. På många gator ska p-skiva användas och det är möjligt att ansöka om boendeparkering. För att nyttja någon av kommunens fyra infartsparkeringar behövs särskilt tillstånd.

Kommunens gällande parkeringstal ska omarbetas. Idag saknar dessa flexibilitet vilket gör dem osmidiga att använda vid exempelvis bygglovshantering. Det finns gott om bilparkering i Danderyd på både kvartersmark och gatumark men brist på säker cykelparkering vid många målpunkter i kommunen.



Bild ovan: Bilparkering - Fotograf Erik Somnäs.



Bild ovan: Kartan visar väg- och spårinfrastruktur i Danderyds kommun.

3.4. Teknisk infrastruktur

3.4.1. Informations- och kommunikationsteknik (IKT)

Varje år genomför Post- och telestyrelsen (PTS) en bredbandskartläggning. I 2019 års mätning hade 95 procent av Danderyds hushåll och arbetsställen tillgång till 100 Mbit/s eller mer. Samtidigt har 100 procent av Danderyds hushåll och arbetsställen tillgång till 30 Mbit/s eller mer. Vid samma mätning var andelen med 100 Mbit/s 85 procent för riket och 94 procent för Stockholms län.

När det kommer till utbyggnaden av 5G-nät är det svårt att förutse hur utbyggnadstakten kommer att ske. Staten ställer inga krav på detta och kommunen kan inte heller ställa krav på att nätägare bygger 5G-nät.

Även om en hög andel av hushållen och arbetsställen i kommunen har tillgång till och kompetens inom digital teknik, behöver hänsyn tas i planeringen till att inte alla kan nyttja denna tekniska infrastruktur och att alternativa strukturer kan komma att behöva finnas för att tillgodose behov såsom funktionshinder, språkliga brister, otillräcklig digital kompetens, samt inte minst utifrån beredskapsskäl inför möjliga krissituationer i samhället.

Bredbandskartläggning i Danderyds kommun

Danderyd Totalt Befolkning/Hushåll 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019

Tillgång till fast bredband och telefoni	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Fast bredband, alla accesstekniker [2]	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Fast bredband via trådbunden access				100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	99.95%	99.92%	99.92%	99.98%
I absolut närhet till fiberansluten [11]											96.78%	97.70%	97.88%
Fibernät [3]				11.06%	56.64%	59.06%	64.89%	70.94%	78.67%	81.22%	89.78%	92.52%	93.09%
xDSL [5]	99.92%	99.99%	99.99%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	98.94%	98.31%	97.82%	97.95%
vDSL [13]							11.22%	11.54%	11.45%	10.65%	10.79%	10.70%	10.65%
Kabel-TV [4] [9]				2.27%	5.27%	5.17%	20.87%	22.14%	17.09%	17.32%	17.20%	17.14%	17.10%
Kabel-tv (DOCSIS 3) [12]							8.71%	9.90%	12.88%	13.19%	13.14%	13.10%	13.02%
Fast bredband via trådlösa accesstekniker	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Fast bredband via HSPA [6]	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Fast bredband via LTE [8]				0.00%	41.06%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Fast bredband via fast radio [15]										0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Fast telefoni via mobilnätet (GSM, HSPA och LTE)										100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Tillgång till fast bredband, med hastigheten:													
1 Mbit/s			100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
3 Mbit/s			99.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
10 Mbit/s			78.08%	74.96%	96.37%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
30 Mbit/s							97.57%	99.62%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
100 Mbit/s [16]			22.62%	11.45%	58.45%	60.91%	66.75%	72.98%	84.23%	87.23%	92.49%	94.84%	95.40%
Tillgång till, eller absolut närhet, till bredband med hastigheten [17]:													
30 Mbit/s [18]											100.00%	100.00%	100.00%
100 Mbit/s [19]											97.95%	98.87%	99.04%
1 Gbit/s [20]											97.95%	98.87%	99.04%
Bakgrundsinformation:													
Antal [10]	31 047	31 342	31 418	31 713	31 916	32 394	32 553	32 768	12 838	13 088	13 195	13 256	13 337

Källa: Post- och telestyrelsen, 1 oktober 2019.

Bild ovan: Bredbandskartläggning i Danderyds kommun. Källa: Post och telestyrelsen, oktober 2019.

3.4.2. Energi

El

Eon ansvarar för det lokala elnätet i kommunen. Vattenfall har inom och i närområdet till Danderyds kommun regionnätsledningar som matar lokalnätsbolaget. Svenska kraftnäts stamnätsledning går genom kommunen i nord-sydlig riktning. Den förser hela Storstockholm med el. Den tidigare luftburna stamnätsledningen har nu förstärkts och förlagts under mark som en del av projektet Stockholms ström. En ny transformatorstation har anlagts i Anneberg. En utmaning för Stockholmsregionen är att få tillräcklig effekt och därför pågår ett omfattande projekt för att stärka elförsörjningen i regionen. En ny kraftledningstunnel för 400 kV ledning drivs från Anneberg i Danderyd till Skanstull. Tunneln går djupt under befintliga tunnelanläggningar. Arbetet med att driva tunneln påbörjades i februari 2020 och förväntas slutföras 2030.



Bild ovan: Kraftledningstunnel.

Värme och kyla

Fjärrvärmen i Danderyd produceras av Norrenergi som ägs av Solna stad och Sundbybergs stad. Den största delen av värmen produceras i Solnaverket. Andelen förnybart bränsle i fjärrvärmen uppgår till mer än 99 procent under ett normalår. Fjärrvärmenätet i Danderyd sträcker sig från Stocksund i söder till Enebyängens handelsplats i norr med flest anslutningar längs E18-stråket. Norrenergi levererar ungefär 80 GWh fjärrvärme per år i Danderyd till cirka 120 anläggningar, däribland Danderyds sjukhus, Mörby Centrum och Danderyds gymnasium.

Locum levererar kyla till Mörby centrum och kontorsfastigheterna vid Vendevägen via ett mindre nät för fjärrkyla. Produktionsanläggningen ligger vid Danderyds sjukhus och består av kylmaskiner och värmepump för produktion av kyla och värme. Danderyds sjukhus har en egen luftkyld anläggning för produktion av kyla.

Många småhus och flera kommunala förskolor värms med direktverkande el. Kommunala byggnader konverteras successivt till annat uppvärmningssystem. I Danderyd finns cirka 4 200 bergvärmepumpar (geoenergi) installerade. Nästan 60 procent av hushållen i småhus värms med geoenergi.

I Danderyds kommun har det under de senaste åren installerats fyra solvärmeanläggningar i tre skolor och i ett vård- och omsorgsboende. Dessa anläggningar producerar årligen cirka 450 MWh energi till tappvarmvatten och värmesystemet. Kommunen har också installerat solceller på åtta fastigheter på sammanlagt cirka 320 kW installerad effekt, två vård- och omsorgsboenden, tre skolor, en gymnasieskola, en förskola och en sporthall.



Bild ovan: Skogsgläntan - Förskola med solceller.

Laddinfrastruktur för elbilar

Danderyd är en av de elbilstätaste kommunerna i landet och har en relativt väl utbyggd laddinfrastruktur. I oktober 2021 fanns det 136 publika laddpunkter på elva ställen, varav en snabbladdare, i kommunen. Danderyds kommun har sedan 2016 installerat laddstationer på nio platser, kommunens fyra idrottsplatser, infartsparkeringen vid Danderyds sjukhus, Danderyds gymnasium och Svanholmsparkeringen. Utvecklingen går mot en kraftig ökning av elbilar och laddinfrastrukturen behöver därför ytterligare byggas ut för att möta behovet.

Länsstyrelsen i Stockholm har tagit fram en Regional plan för infrastruktur för elfordon och förnybara drivmedel under 2020. Där föreslås det att det ska installeras 3 200 snabbladdare i Stockholms län fram till 2030, varav 140 i Danderyds kommun. Kommunen har inte för avsikt att installera fler publika laddstationer (både normalladdning och snabbladdning) utan överlåter det till marknaden. Strategi för laddinfrastruktur i Danderyds kommun anger att kommunen ska upplåta plats- och kvartersmark till externa aktörer för installation av laddstationer.

3.4.3. Vatten och avlopp

Alla exploaterade områden i Danderyd med några få undantag ingår i kommunens verksamhetsområden. Vatten- och avloppsnätet är fullt utbyggt frånsett några enstaka undantag gällande dagvatten. Danderyds kommun är medlem i två kommunalförbund, Norrvatten som förser kommunen med renvatten samt Käppalaförbundet dit kommunen avleder spillvatten för omhändertagande. Själva distributionsnätet med nödvändiga pumpanordningar äger kommunen själv.

Kommunen avvattnas via ledningsnät för dagvattenhantering och dikessystem samt diffust via ytlig markavrinning. Nederbörd från cirka 75 procent av Danderyds kommuns yta avleds via dagvattenledningsnät. Resterande avleds via dikessystem eller via diffus markavrinning. I Danderyds kommun finns det inget kombinerat ledningsnät.

Ön Tranholmen har en gemensamhetsanläggning för vatten och avlopp. Förbindelsepunkter för vatten och avlopp är belägna på fastlandet. Kommunen har endast ett knappt 20-tal enskilda avloppsanläggningar. På dessa ställs krav för att inte förorena vattnet i recipienten eller bidra till övergödning.

3.4.4. Avfallshantering

På strategisk nivå utgår avfallsarbetet från avfallsplanen 2021–2032. Kommunen ansvarar för att samla in samt behandla kommunalt avfall från hushåll och verksamheter, som i dagsläget hämtas av en upphandlad entreprenör. Efter insamling skickas avfallet för behandling till det kommungemensamt ägda avfallsbolaget SÖRAB som tar hand om avfallet för återbruk, materialåtervinning, energiutvinning eller deponering.

Dessutom finns återvinningscentraler som är bemannade anläggningar där privatpersoner kan lämna allt avfall förutom mat- och restavfall, mediciner och kanylburkar. Det finns ingen återvinningscentral i kommunen utan de närmsta i SÖRAB:s regi finns vid Hagby i Täby kommun och Stockby Returpark på Lidingö.

Därutöver finns den mobila återvinningscentralen som besöker ett flertal platser i kommunen utifrån ett rullande schema. Den består av ett antal containrar som ställs upp tillfälligt. För återvinning av kläder och textilier samarbetar kommunen med Human Bridge som har insamlingsbehållare utplacerade på flera platser i kommunen.



Bild ovan: Återbruk - Fotograf Helena Eriksson.

I kommunen finns även 10 ordinarie förpackningsåtervinningsstationer samt en ministation. Dessa ansvarar FTI AB (Förpacknings- och tidningsinsamlingen) för. Inom en snar framtid kan dock insamling av förpackningsavfall samt returpapper förändras i och med lagförändringar på nationell nivå.

3.5. Natur

3.5.1. Natur och biologisk mångfald

Naturmiljöer

Danderyd har ett rikt utbud av olika naturmiljöer. Stora delar av kommunen utgörs av traditionell naturmark såsom skog, sjö, våtmark, betesmark och jordbruksmark. Den sammanhängande skogen utgörs mestadels av blandskog med rika inslag av ädellövsmiljöer. De två största sammanhängande skogarna är Rinkebyskogen och Altorpskogen, vilka är kopplade till Rösjökilen. Ekebysjön, Nora träsk, Ösbysjön och Edsviken samt dess intilliggande våtmarker hyser ett rikt fågelliv och utgör biologiskt rika miljöer.

I kommunens centrala delar finns ytor som är hårt betade av häst, men även ytor där nötkreatur betar i traditionell hagmarksmiljö med glest spridda träd

och buskar. I flera av betesmarkerna trivs växter som annars är ovanliga. Jordbruksmarken utgörs mestadels av gräsvall, där framför allt tillhörande skogsbryn och åkerholmar utgör värdefulla naturmiljöer för växter och djur.

Danderyds branta klippor mot främst Edsviken utgör en speciell naturmiljö med tunna jordar och många äldre träd. Stora delar av villabebyggelsen utgörs av varierande trädgårdar, ofta med gles skog med gamla träd som sträcker sig oavbrutet genom kommunens bebyggda områden. Ekarna är av speciell betydelse eftersom Danderyd tillsammans med kungliga Djurgården har ett av Europas få kvarvarande bestånd av fullvuxna äldre ekar. Danderyds parker, grönytor, vägkanter och trafikplatser utgör också viktiga naturmiljöer där många växter och djur har sin uppehållsort i urbant landskap.



Bild ovan: Ängsslåtter på Altorps gärde - Fotograf Helena Eriksson.

Skyddade områden och objekt

Vissa områden och objekt med naturvärden och biologisk mångfald skyddas idag genom lag mot exploatering. Bland annat finns naturreservat enligt 7 kap. 4 § MB. I Danderyd finns idag två naturreservat som är Ekebysjön och Öarna i Stora Värtan samt ett kommunfullmäktigebeslut att inrätta ett naturreservat i Rinkebyskogen. Denna process är ännu inte slutförd.

De kommunala naturreservaten Ekebysjön och Öarna i Stora Värtan samt det kommande naturreservatet i Rinkebyskogen skyddas av föreskrifter och skötselplaner.

Därtill finns fyra ekar som är klassade som naturminnen, det vill säga ett särpräglat naturföremål som är skyddade enligt 7 kap. 11 § MB.

Områden med särskilda naturvärden

Enligt 3 kap. 3 § MB ska mark- och vattenområden som är särskilt känsliga ur ekologiska aspekter skyddas så långt som möjligt mot åtgärder som kan skada naturmiljön. Förutom naturreservaten är vattenområdena Nora träsk, Ösbysjön och Edsviken ekologiskt känsliga områden. Dessa kan vara känsliga för en alltför riklig näringstillförsel, vilket kan påverka naturmiljön och förändra växt- och djurlivet. Andra områden som klassas som ekologiskt känsliga områden är Svalnäs och Djursholms golfbana (äldre ekar), Altorpskogen (äldre barrblandskog med nyckelbiotoper) och Sätra ängar (äldre ekar) samt området kring Ösbysjön (flerhundraårig tallskog).

Naturkuststräckan längs Danderyds kust innehåller ekokänsliga områden framförallt de brant sluttande klipporna ned mot vattnet med biologiskt rika naturmiljöer. En historisk trädgårdsanläggning med en unik trädsamling finns vid Cedergrenska parken som anlades på 1890-talet.

Naturvärden utanför skyddade eller speciellt utsedda områden

Nationalstadsparken i Stockholms stad gränsar till Danderyds kommun och är riksintresse enligt 4 kap. 7 § MB. Funktionellt är Danderyds ekbestånd en del av samma glesa ekskog som skyddas i Nationalstadsparken, och hur de äldre ekarna hanteras i Danderyd får konsekvenser för den långsiktiga överlevanden av arter även i Nationalstadsparken. Det är viktigt att beståndet av äldre träd inte minskar. De äldre trädens höga naturvärde beror på att många djur kräver utvuxna träd som sin livsmiljö.

Ekeby gård är kommunens enda kvarvarande levande jordbruk med hagar som sommartid betas av nötboskap, får och häst. Vallfoder slås på vissa ytor. Gällande detaljplan möjliggör ett fortsatt brukande av jorden.



Bild ovan: Svalnäs gravfält - Fotograf Helena Eriksson.

Kommunens bebyggda delar blandas med flertalet park- och grönytor varav många har en dokumenterad hög biologisk mångfald gällande både floran och faunan. Genom att variera skötseln av grönytor bibehålls en hög mångfald. Gräsmattor, ängsmark och betesmarker är exempel på olika biotoper som möjliggjorts genom olika skötsel, och tillsammans ger de upphov till en bred biologisk mångfald inom kommunen.

Vägkanter och trafikplatser är ofta mycket artrika miljöer som betraktas som en del av grönytesystemet. Exempelvis har trafikplatsen och området kring Danderyds kyrkas stora ytor värdefull öppen gräsmarksmiljö med en hög artrikedom däribland flera rödlistade arter.

Ett nätverk av våtmarker skapas genom att dagvattnet leds via öppna diken genom kommunen. Kommunens vattenåtgärder för att minska översvämningsriskerna och att fördröja vattnet ökar den biologiska mångfalden hos våtmarkssystemet i kommunen. Våtmarker som återställs efter utdikningar bidrar även till att klimatpåverkan minskas. Golfbanornas vattendammar bidrar även de positivt till mångfalden. Sammantaget utgör de en större samling små dammar varav många fungerar som uppehållsort för både djur och växter.



Bild ovan: Biologisk mångfald – Fotograf Helena Eriksson

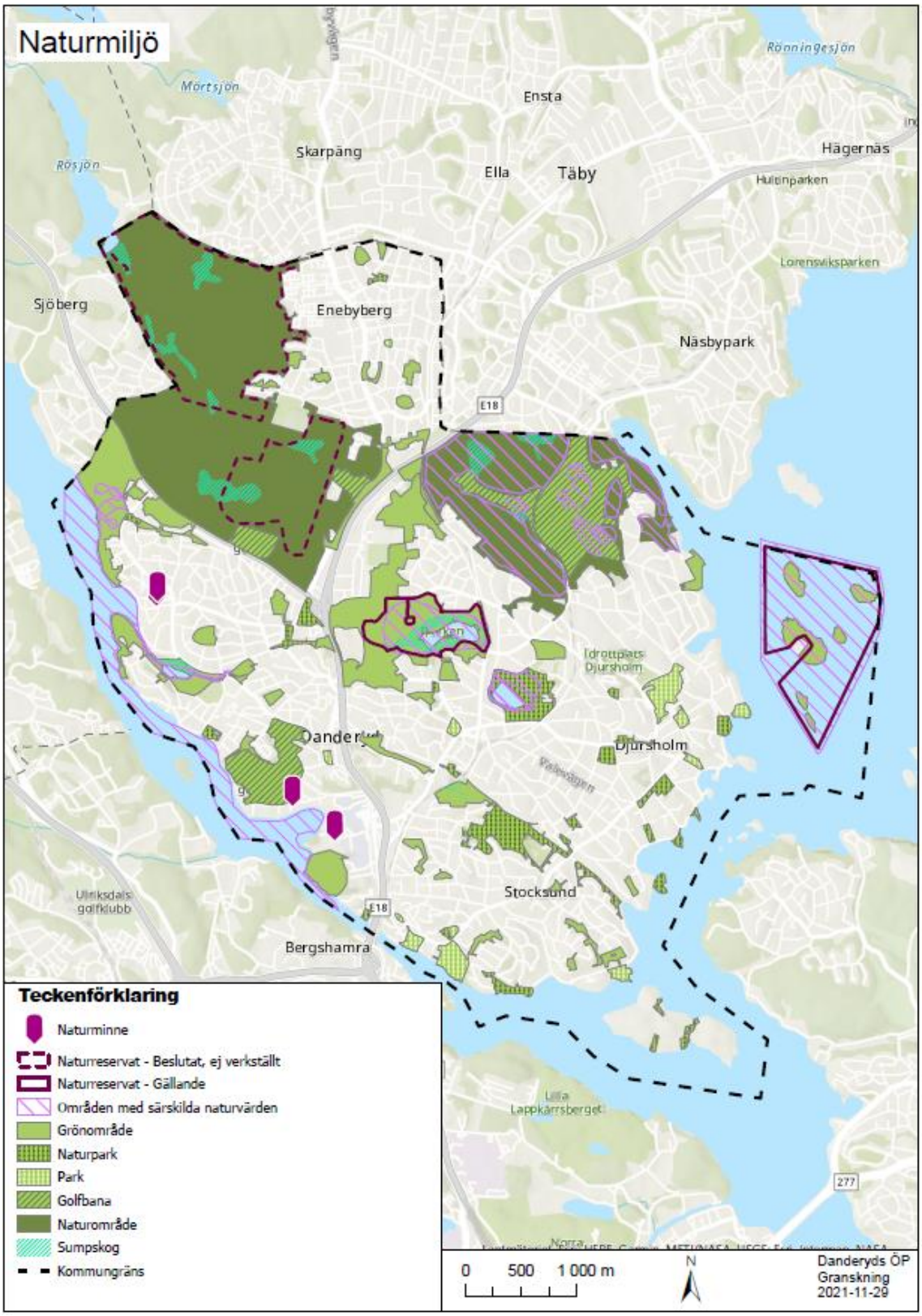


Bild ovan: Kartan visar naturmiljöer i Danderyds kommun.

3.5.2. Rekreation och friluftsliv

Nära och lättillgängliga grön- och naturområden ger möjlighet till spontan fysisk aktivitet och motion, och har särskilt stor betydelse för barn och äldre som inte har möjlighet att förflytta sig längre sträckor för dessa aktiviteter. Detta, såväl som tillgängligheten till olika motionsanläggningar bidrar till att uppnå folkhälsomålet om fysisk aktivitet.

Riksintresse för friluftslivet

I Nordvästra delen av Danderyd finns ett mindre område som ingår i Riksintresset för friluftsliv för Rösjön-Vallentunasjön- Rönninge by. Området ligger inom Rinkebyskogens naturreservat och bedöms inte påverkas av planförslaget.

Större grönområden

Stora sammanhängande grönområden är viktiga för människans välbefinnande och behov av naturupplevelser och rekreation.

Den regionala grönstrukturen består bland annat av tio gröna kilar som är definierade så att de följer bebyggelsestrukturen och har identifierats utifrån sina värden för natur-, rekreation- eller kulturmiljö. Kilarna innehåller kilområden, gröna värdekärnor, där flera höga värden inom grönstrukturen sammanfaller samt gröna svaga samband. Kilarna behöver stärkas och utvecklas i takt med att fler ska dela på resurserna. En av dessa kilar är Rösjökilen, ett sammanhängande natur- och kulturlandskap som sträcker sig från Sigtuna i norr till Danderyd i söder. Rinkebyskogen utgör en så kallad värdekärna i Rösjökilen. RUFS 2050 pekar därtill ut gröna svaga samband mellan Rinkebyskogen-Rösjöskogen, Rinkebyskogen-Altorpsskogen samt Rinkebyskogen och över Edsviken mot Silverdal.

Rinkebyskogen och Sätra ängar utgör kommunens största grönområde. Området som helhet är viktigt för det rörliga friluftslivet och har många olika upplevelsevärden, inklusive golf och bågskytte. På grund av närheten till E18 och Edsbergsvägen är vissa delar av området bullerstört.

I de nordöstra områdena av kommunen finns Altorpsskogen och Svalnäs som har stora friluftsvärden, med både skogsområden och öppna marker. I de centrala delarna av kommunen finns Ekebysjön och det öppna landskapet runt Ekeby gård.



Bild ovan: Rinkebyskogen - Roslagsleden - Fotograf Maria Djurskog.

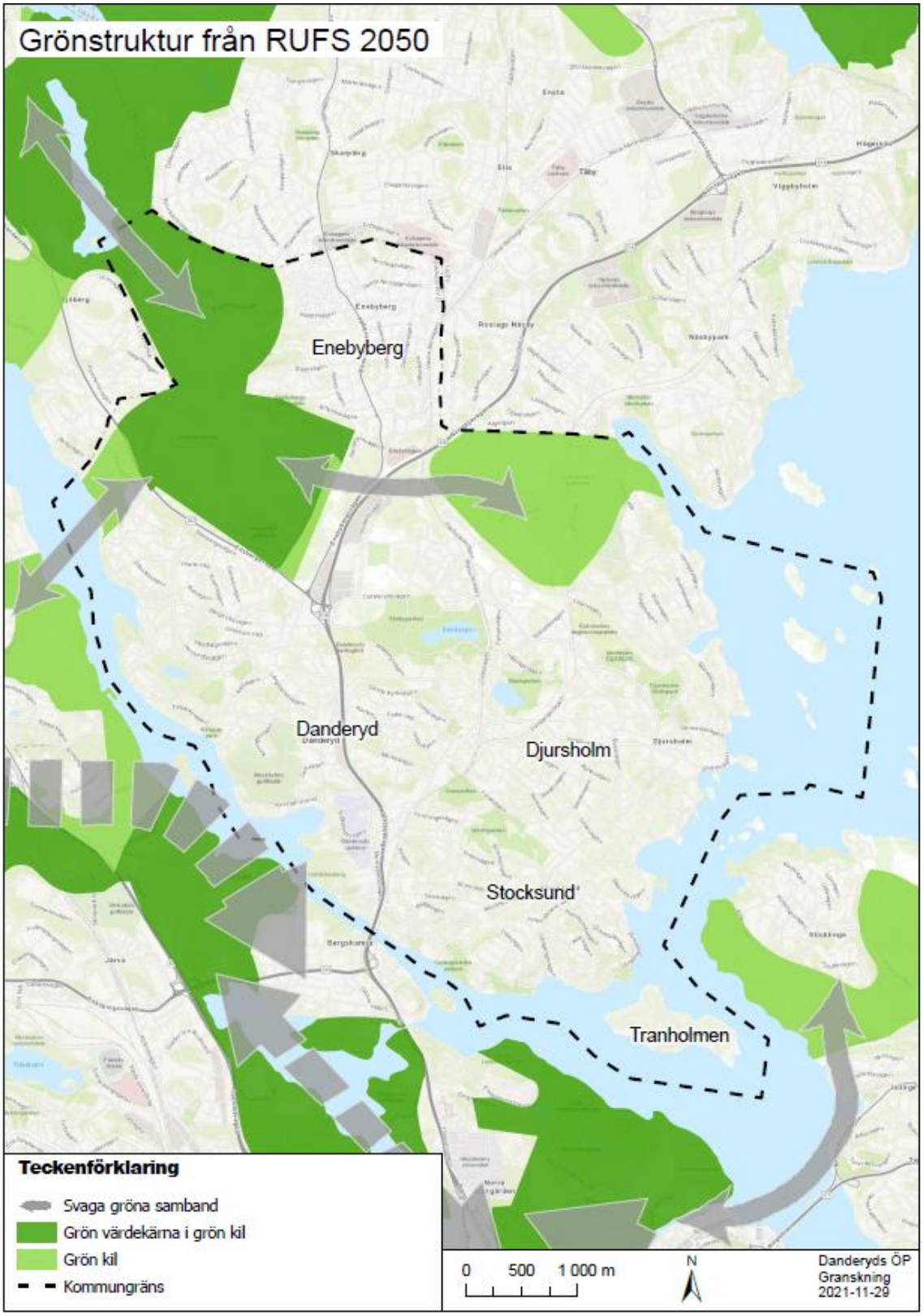


Bild ovan: Kartan visar grönstrukturkartan från RUFS 2050.

Parker och lekparker

I Danderyd finns många sammanhängande park- och naturområden. I varje kommundel finns ett antal parkområden inom villabebyggelsen. Målet är att varje kommundel ska ha en stor lekplats som är attraktiv för många, samt ett antal mindre lekplatser.

Motionsspår

I Rinkebyskogen och Altorpsskogen finns två utbyggda och preparerade spårsystem, med både elljusspår och naturspår. Även i anslutning till Stockhagen i Stocksund finns ett motionsspår. Roslagsleden startar i Rinkebyskogen och slutar i Grisslehamn. Under vintern iordningställs de flesta motionsspåren, Djursholms Golfbana och gamla banvallen i Djursholm för skidåkning. På Edsviken plogas en isbana för långfärdsskridskor vintertid.



Bild ovan: Skridskoåkning på vintern vid Ekebysjön - Fotograf Maria Djurskog.

Idrottsanläggningar

I kommunen finns idrottsanläggningar vid Enebybergs IP, Danderyds gymnasium, Danderydsvallen, Djursholms IP och Stockhagen. Vid Enebybergs IP och Stockhagen finns ishallar. En idrottsanläggning i respektive kommundel ger kommuninvånarna värdefull närhet till idrottsplatserna. Sporthallar finns i Norrängsgården, Danderyds gymnasium, Fribergaskolan samt vid Mörbyskolan. Förutom de större sporthallarna nyttjar föreningslivet under kvällar och helger i stort sett samtliga gymnastiksalar som finns i anslutning till skolorna.

Danderyds Tennisklubb, Djursholms Tennisklubb och Enebybergs IF driver tennisanläggningar. Vid Danderyds gymnasium finns förutom Danderyds Tennisklubbs anläggning även en curlinganläggning, som drivs av Stocksunds och Djursholms curlingklubbar. I norra Rinkeby finns även en anläggning med tennis- och padelbanor.



Bild ovan: Stockhagens IP - Fotograf Erik Somnäs.

Bad

Mörby- och Vasabaden är kommunens två inomhusbad. Mörbybadet är en simhall som erbjuder många olika aktiviteter. Vasabadet är ett mindre skolbad som används för simskole- och föreningsverksamhet. I Kvarnparken i västra Danderyd finns ett utomhusbad som drivs av Föreningen Kvarnparksbadets vänner.

Det finns goda möjligheter till friluftsbad i kommunen med exempelvis kuststräckorna mot Edsviken och Värtan samt badsjöarna Rösjön och Ösbysjön. Enklare badplatser finns vid Sätra Ängar i västra Danderyd, Svanholmen i Stocksund och Germaniaviken samt Aludden i Djursholm.



Bild ovan: Rösjön – Badplats. Fotograf Maria Djurskog.

Ridanläggningar

Djursholms Ridhus är kommunens största ridanläggning och hemvist för Djursholms Ridklubb som bedriver en omfattande ridskoleverksamhet. Även vid Ekeby Gård bedrivs ridverksamhet. I anslutning till Djursholms Ridhus finns ett antal anlagda ridspår som kommunen ansvarar för. Spåren är förlagda till den gamla banvallen i Djursholm samt inom Altorpskogen.



Bild ovan: Djursholms ridhus.

Golfbanor

Det finns tre golfbanor och en separat driving range inom kommunen. Djursholms golfklubb har två banor med nio respektive 18 hål, och Stockholms Golfklubb samt Danderyds Golfklubb har varsin bana med 18 respektive nio hål.



Bild ovan: Stockholms golfklubb - Fotograf Erik Somnäs.

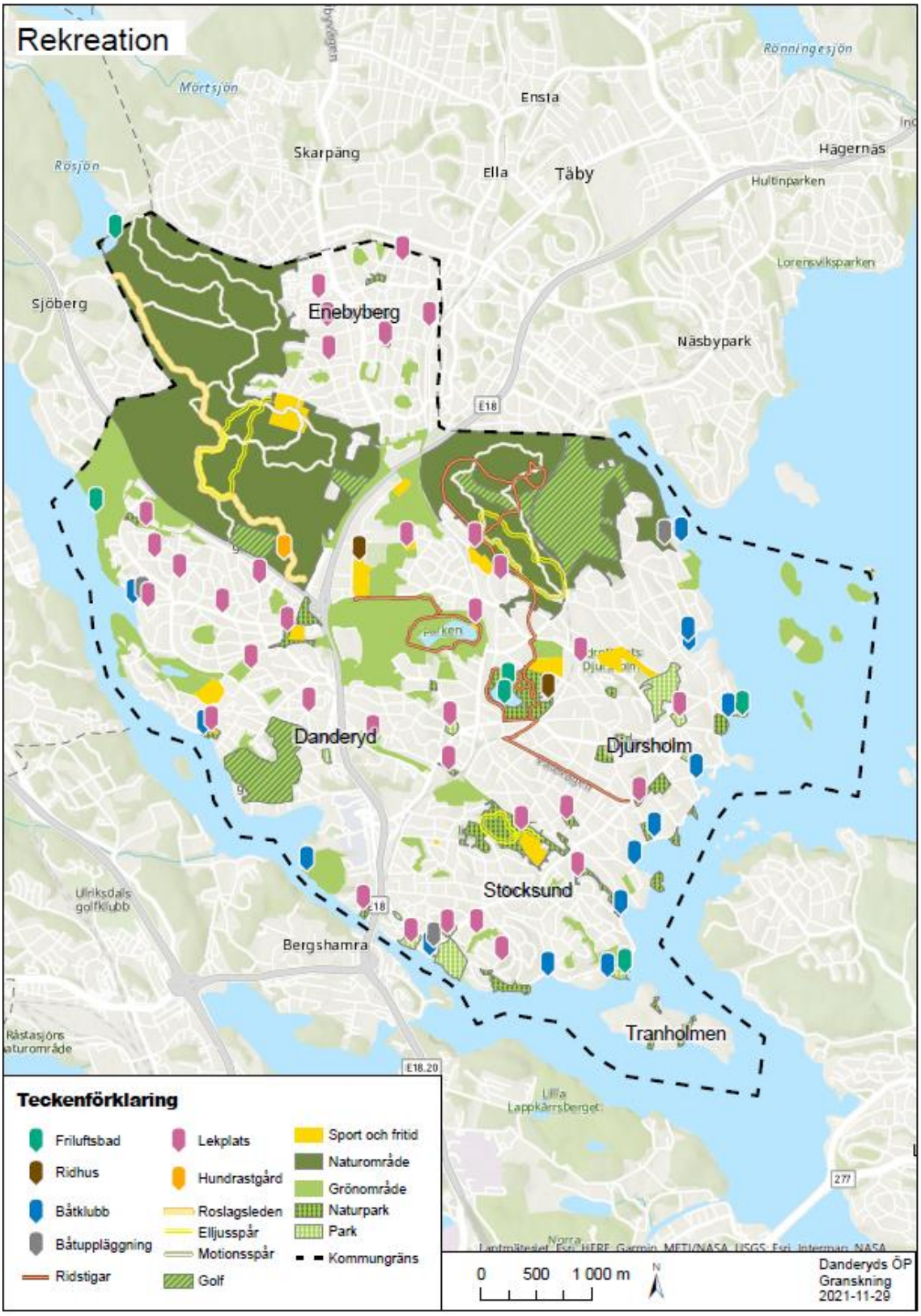


Bild ovan: Kartan visar rekreation i Danderyds kommun.

3.5.3. Areell näring

Det finns en jordbruksverksamhet i kommunen. Danderyds kommun arrenderar ut marken som nyttjas som åker, betesmark samt för naturarbeten. Med Ekeby Gård omfattar detta cirka 60 hektar. Det finns även två större stall/hästgårdar. Den ena är Djursholms ridskola och den andra Ekeby gård. Anläggningar med djurhållning påverkar dagvattenkvalitet främst från stallgödsel som hamnar på marken och kan orsaka utlakning och ytavrinning av näringsämnena fosfor och kväve.

3.5.4. Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

I översiktsplanen ges möjlighet att peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, så kallade LIS-områden. Inom dessa områden kan det särskilda skälet för landsbygdsutveckling användas när dispenser prövar och upphäver strandskyddet. Danderyds bedömning är att det inte finns några områden som uppfyller denna möjlighet idag i kommunen.

3.5.5. Förekomst av vatten i kommunen

Norra Östersjöns vattendistrikt

Danderyds kommun tillhör Norra Östersjöns vattendistrikt, som innefattar området mellan Dalälven, Bråviken, Kilsbergen och Stockholms skärgård och omfattar cirka 2,9 miljoner invånare.

Vattenmyndigheten ansvarar för att ta fram åtgärdsprogram som kommunerna ska följa. Åtgärdsprogram gäller för cykler om sex år och innefattar exempelvis åtgärder att kommuner ska upprätta vatten- och avloppsplaner samt dagvattenplaner. En åtgärd riktas specifikt till planering där ”kommunerna ska genomföra sin översikts- och detaljplanering samt prövning enligt plan- och bygglagen så att den bidrar till att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas”.

Strandskydd

Vid hav, sjöar och vattendrag gäller generellt strandskydd för att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv, samt bevara goda livsmiljöer på land och i vatten för växt- och djurlivet, och regleras i kap. 7 MB. Skyddet omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. I vissa fall är strandskyddsområdet utökat till 300 meter. Inom Danderyd gäller utökat strandskydd vid Sätra ängar och Rösjön. Där strandskyddet gäller får inte nya byggnader uppföras samt åtgärder utföras om det inskränker det rörliga friluftslivet eller väsentligen förändrar livsvillkoren för växt- och djurlivet. Strandskyddet kan i enskilda fall ges dispens från eller upphävas helt eller delvis i samband med detaljplaneläggning.

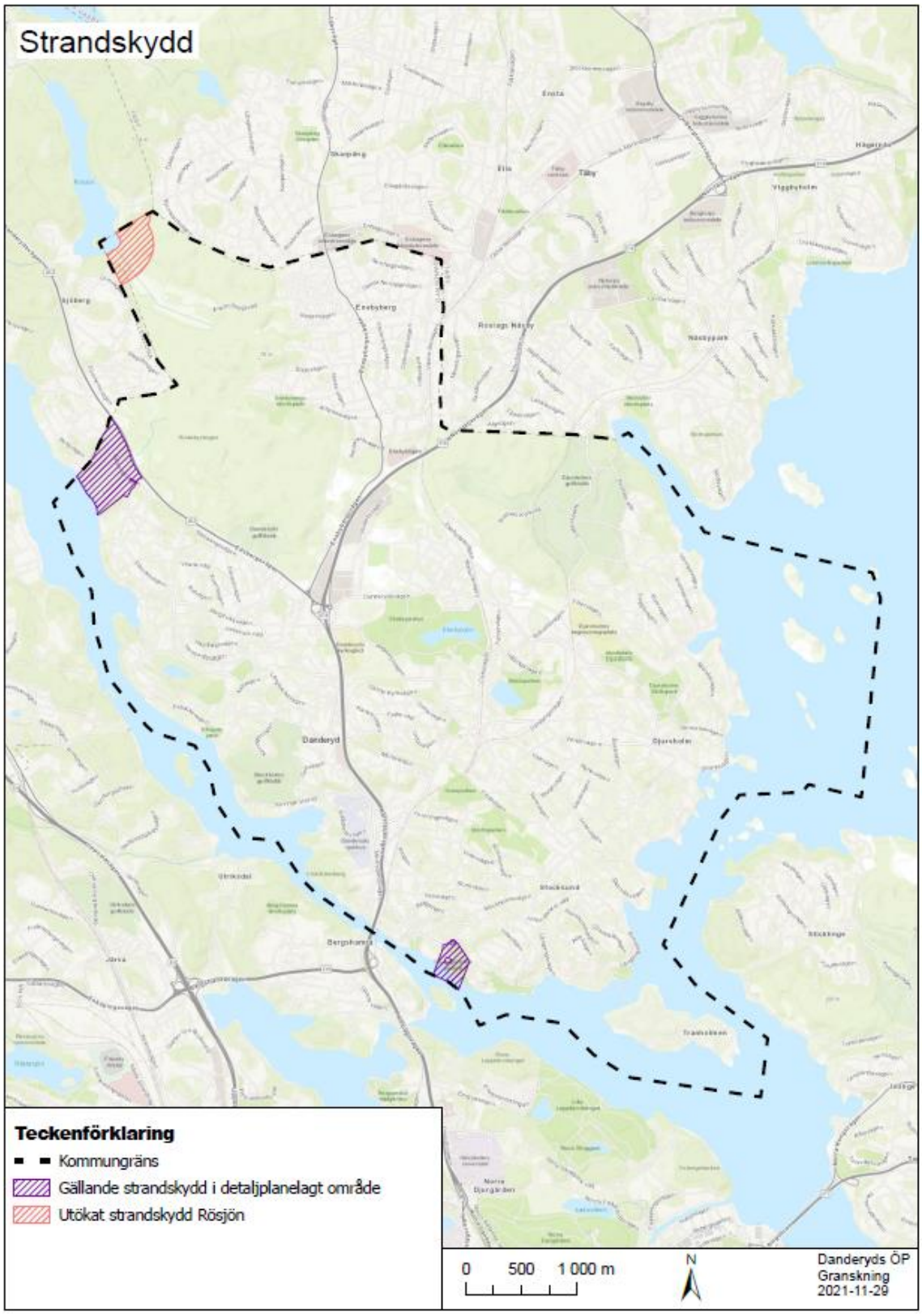


Bild ovan: Kartan visar utökat strandskydd i Danderyds kommun.

Recipienter och vattenförekomster

Dagvattnet i Danderyds kommun leds till fyra olika vattenförekomster: Rösjön, Edsviken, Stora Värtan och Lilla Värtan. Vatten i Ekebysjön och Nora träsk rinner slutligen ut i Edsviken. I östra Danderyd är den slutliga recipienten (mottagande vattentäkten) Stora- respektive Lilla Värtan. En liten del av kommunens dagvatten rinner ut i Rösjön vars vatten leder till Norrviken.



Bild ovan: Ekebysjön – Näckrosor.

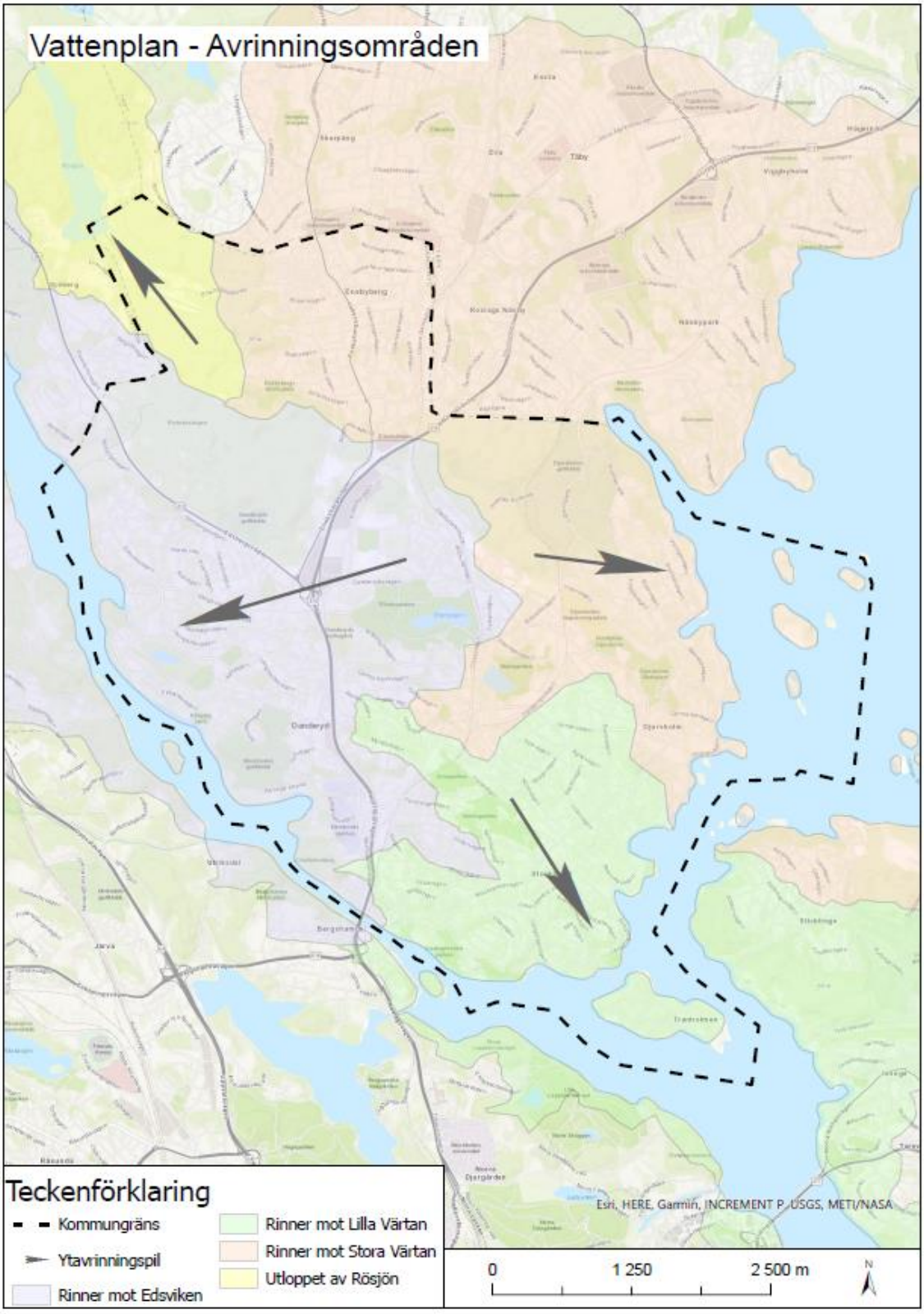


Bild ovan: Kartan visar avrinningsområden i Danderyds kommun.

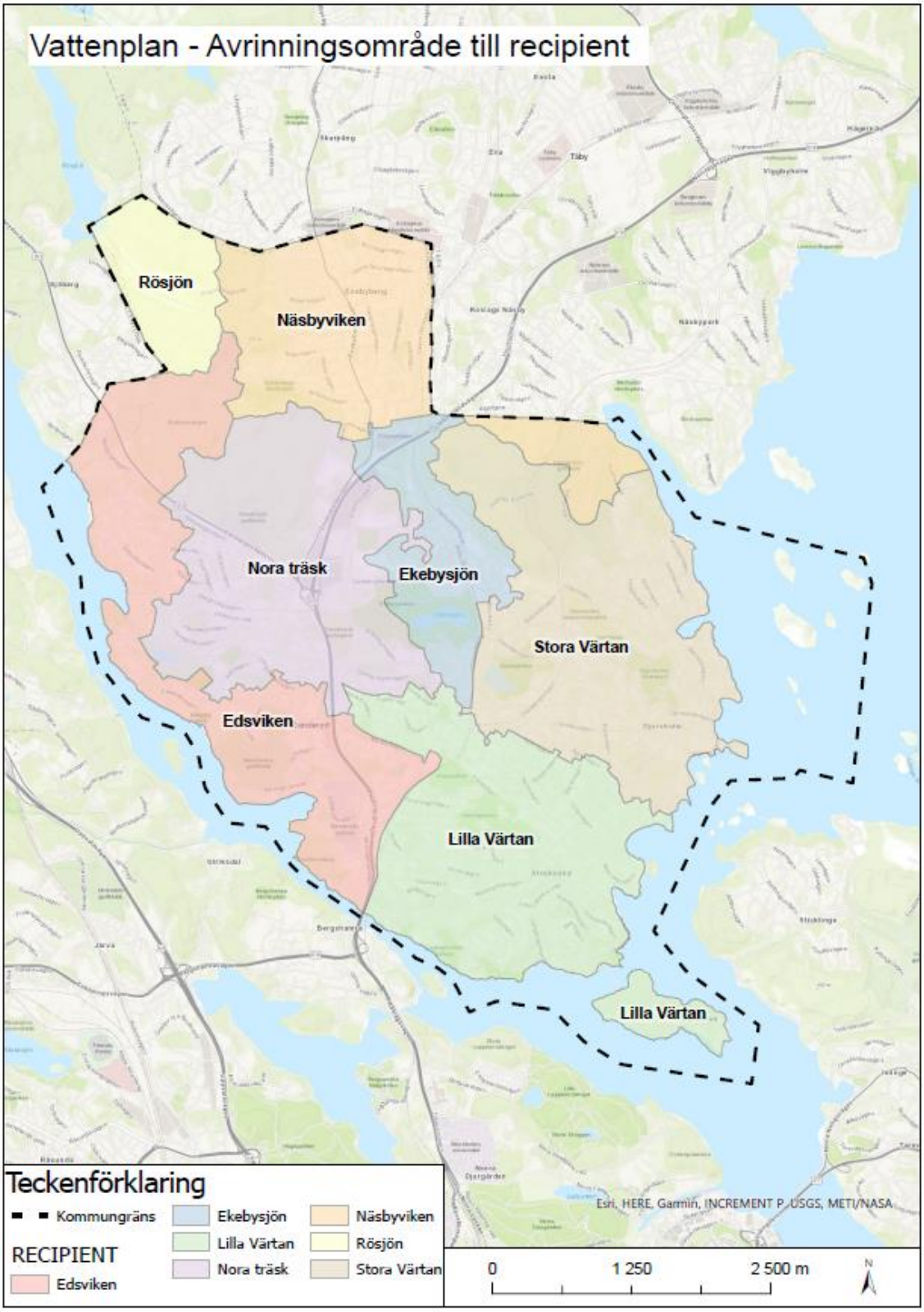


Bild ovan: Kartan visar avrinningsområde till recipient/mottagare i Danderyds kommun.

I kommunens norra del finns ett registrerat grundvattenmagasin med benämningen Täby-Danderyd vilket är en urbergsförekomst av typen sprickakvifär. Danderyd angränsar i sydväst till grundvattenförekomsten Stockholmsåsen-Solna. Båda förekomsterna har god kvantitativ och kemisk status för grundvatten.

Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt beslutade i december 2016 om kvalitetskrav för vattenförekomster. Miljökvalitetsnormerna anger vilken status som ska uppnås vid en viss tidpunkt. Detta innebär att det för sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten har fastställts kvalitetskrav för vattenmiljöerna samt att myndigheter och kommuner ska genomföra nödvändiga åtgärder för att uppnå kvalitetskraven. Målet i vattenförvaltningen är att vattnet ska uppnå god status och inte försämras.

Danderyds kommun har sju ytvattenförekomster, varav tre är kustvatten. Inget av kommunens kustvatten klarar miljökvalitetsnormerna för vatten. Edsviken och Lilla Värtan har otillfredsställande ekologisk status och uppnår ej god kemisk status. Stora Värtan har måttlig ekologisk status och uppnår ej god kemisk status. Rösjön har god ekologisk status men uppnår ej god kemisk status.

Övriga sjöar är mindre och berörs därför inte av miljökvalitetsnormer för ytvatten. Vattenprover som togs 2014 visade övergödningsproblematik vid Ösbysjön och Ekebysjön medan Nora träsk hade kraftig övergödningsproblematik med höga fosfor- och klorofyllvärden.

Recipienter i Danderyds kommun

Statusklassning samt miljökvalitetsnormer redovisas för de recipienter som klassas som vattenförekomster

Vattendrag	Statusklassning		Miljökvalitetsnorm	
	Ekologisk status	Kemisk status	Ekologisk status	Kemisk status
	Senaste bedömningen			
Sjöar				
Ekebysjön [1)]	Ej vattenförekomst	-	-	-
Nora träsk [1)]	Ej vattenförekomst	-	-	-
Ösbysjön [2)]	Ej vattenförekomst	-	-	-
Rösjön	God	Uppnår ej god	God	God*
Kust				
Edsviken	Otillfredsställande	Uppnår ej god	God (2027)	God***
Lilla Värtan	Otillfredsställande	Uppnår ej god	Måttlig (2027)	God***
Stora Värtan	Måttlig	Uppnår ej god	God (2027)	God**

* Undantag/mindre stränga krav för bromerande difenyleter samt för kvicksilver och kvicksilverföreningar.
**Undantag för Tributyltenn-föreningar. Tidsfrist till 2027.
***Undantag Antracen. Tidsfrist till 2027.
1) Ekebysjön och Nora träsk rinner ut i Edsviken.
2) Ösbysjön rinner ut i Stora Värtan

Bild ovan: Recipienter i Danderyds kommun.

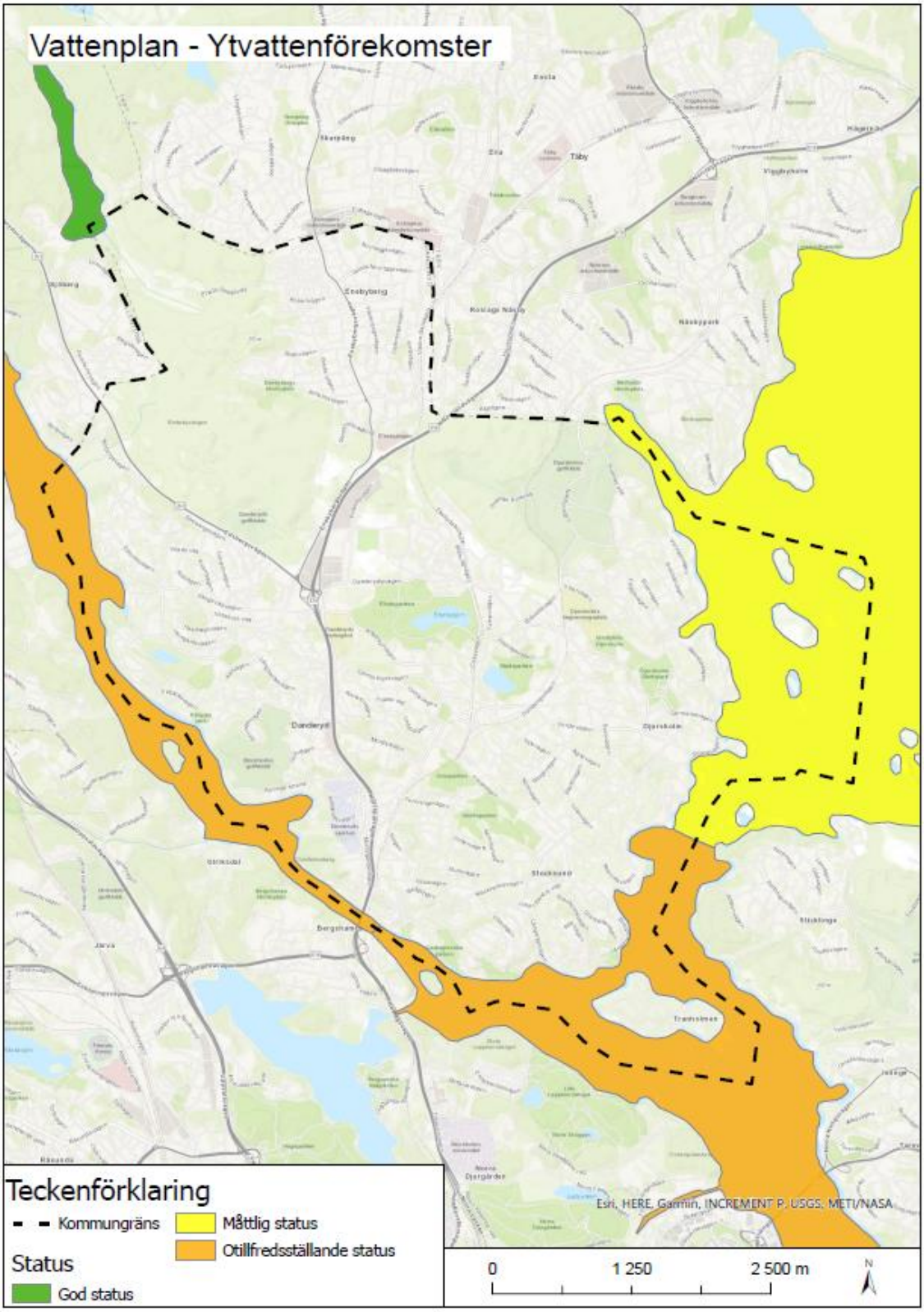


Bild ovan: Kartan visar ekologisk status i Danderyds fyra ytvattenförekomster.

Dagvatten

Dagvatten är tillfälligt förekommande avrinnande vatten på markytan, såsom regnvatten men det kan även vara smältvatten och tillfälligt framträngande grundvatten. Dagvattnets påverkan på människan och miljön beror på varifrån dagvattnet kommer, och vilka föroreningar det innehåller. Föroreningarna kan komma från exempelvis trafikytor, koppartak och ridanläggningar.

Då stora delar av kommunen består av bebyggd mark utgörs i princip all avrinning efter regn som sker från denna mark per definition av dagvatten. Dagvattnet i kommunen leds främst till Edsviken, via Ekebysjön och Nora träsk, samt till Stora – respektive Lilla Värtan från östra Danderyd. En liten del av kommunens dagvatten rinner ut i Rösjön och sedan vidare till Norrviken.



Bild ovan: Regnvatten i dagvattenbrunn.

Grundvatten och dricksvatten

Inom kommunen finns ingen grundvattentäkt. Kommunen köper dricksvatten av Norrvatten.

Kommunen har en dricksvattenplan för hantering av störningar i dricksvattenleveransen, vilken uppdateras kontinuerligt. I norra kommundelen och in över Täbys södra delar finns grundvattenmagasinet Täby-Danderyd. Uttagsmöjligheten är inte bedömd och grundvattenförekomsten är inte regionalt prioriterad som dricksvattentäkt.

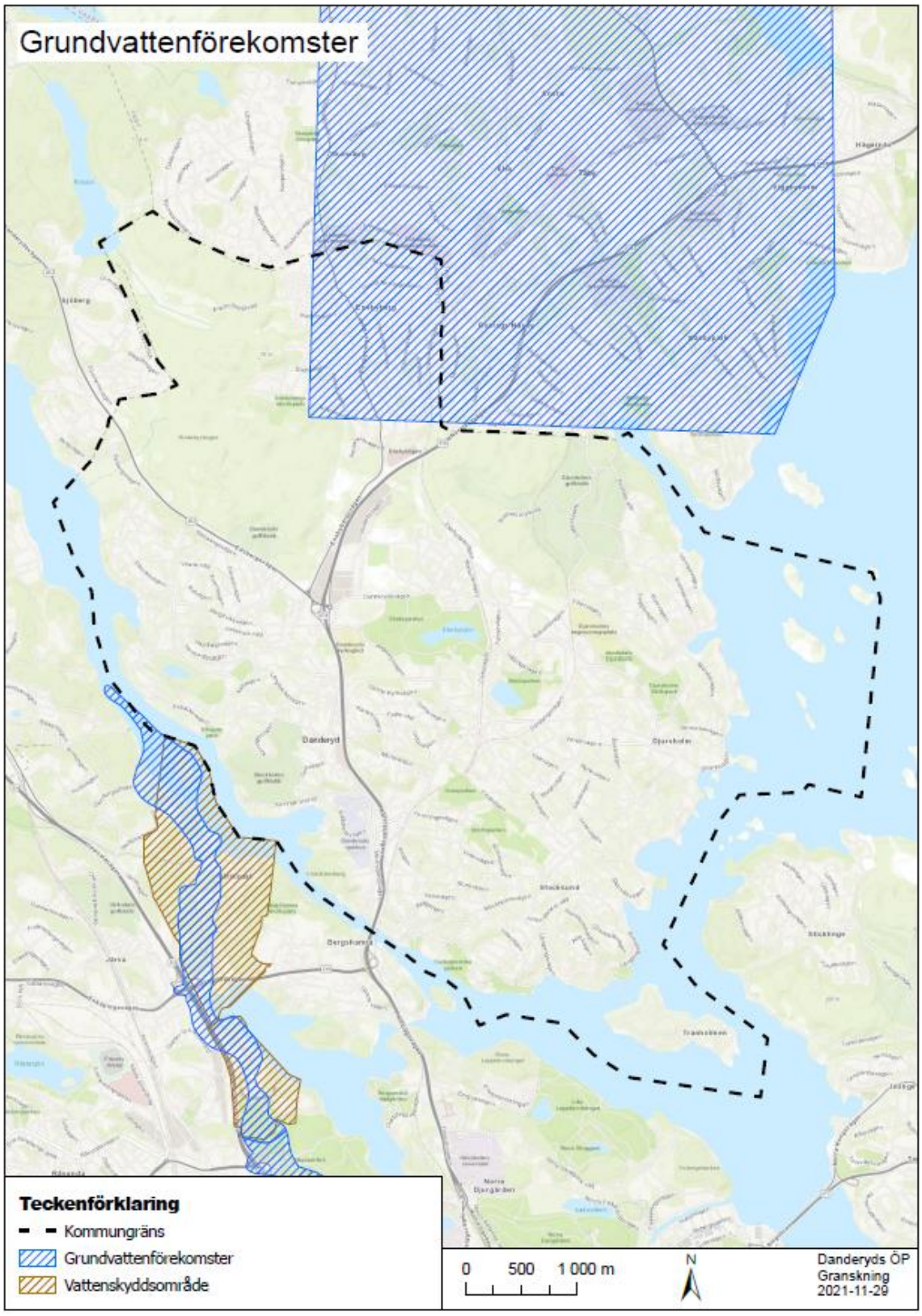


Bild ovan: Kartan visar grundvattenförekomster i Danderyds kommun.

3.6. Miljö, hälsa och risk

Det är viktigt att hantera risker tidigt i planeringen. Det är ofta svårt, kostsamt och ibland omöjligt att göra nödvändiga säkerhetshöjande åtgärder sent i processen eller i efterhand. Därför är det viktigt att identifiera och minimera risker tidigt i den fysiska planeringen. I första hand bör kommunen avstå från exploatering på riskutsatt mark genom god lokalisering och placering av byggnationer.

Om dessa platser inte går att undvika eller om risker uppstår ändå, bör utredningar göras för att identifiera riskerna. Genom att använda olika typer av skyddsavstånd och minimera riskerna genom fysiska åtgärder är det möjligt för kommunen att ta höjd för eventuella risker. I vissa fall bör även skyddsavstånd tillämpas.

3.6.1. Vatten och klimatförändringar

Ökade vattenflöden

De globala klimatförändringarna förväntas medföra högre temperaturer, ökad nederbörd och ändrade vattenflöden i Stockholmsregionen. Temperaturökningen väntas vara störst under vinterperioden men framträder under alla årstider. Förutom högre medeltemperatur kommer värmeböljor bli vanligare. Årsmedelnederbörden förväntas öka med 20–40 procent mot slutet av seklet, med störst ökning under vinter och vår.

I och med att temperaturen ökar kommer nederbörden under vintern i högre grad att vara regn i stället för snö. Antalet snödagar och det maximala snödjupet kommer att minska. När nederbörden under vintern faller som regn istället för snö blir vattenflödena högre. Mot slutet av seklet förväntas vårfloden vara tidigarelagd och med lägre vattennivåer än i dagens klimat. Även vattenflödena sommartid väntas bli lägre.

Havet förväntas stiga men till en början kompenseras den ökade havsnivån av landhöjningen. I slutet av seklet beräknas medelvattennivån ha ökat med cirka 40 centimeter i Danderyd vid en global höjning av havets nivå på en meter. Lufttryck, nederbörd och vindar kan emellertid tillfälligt ge mycket höga vattenstånd.

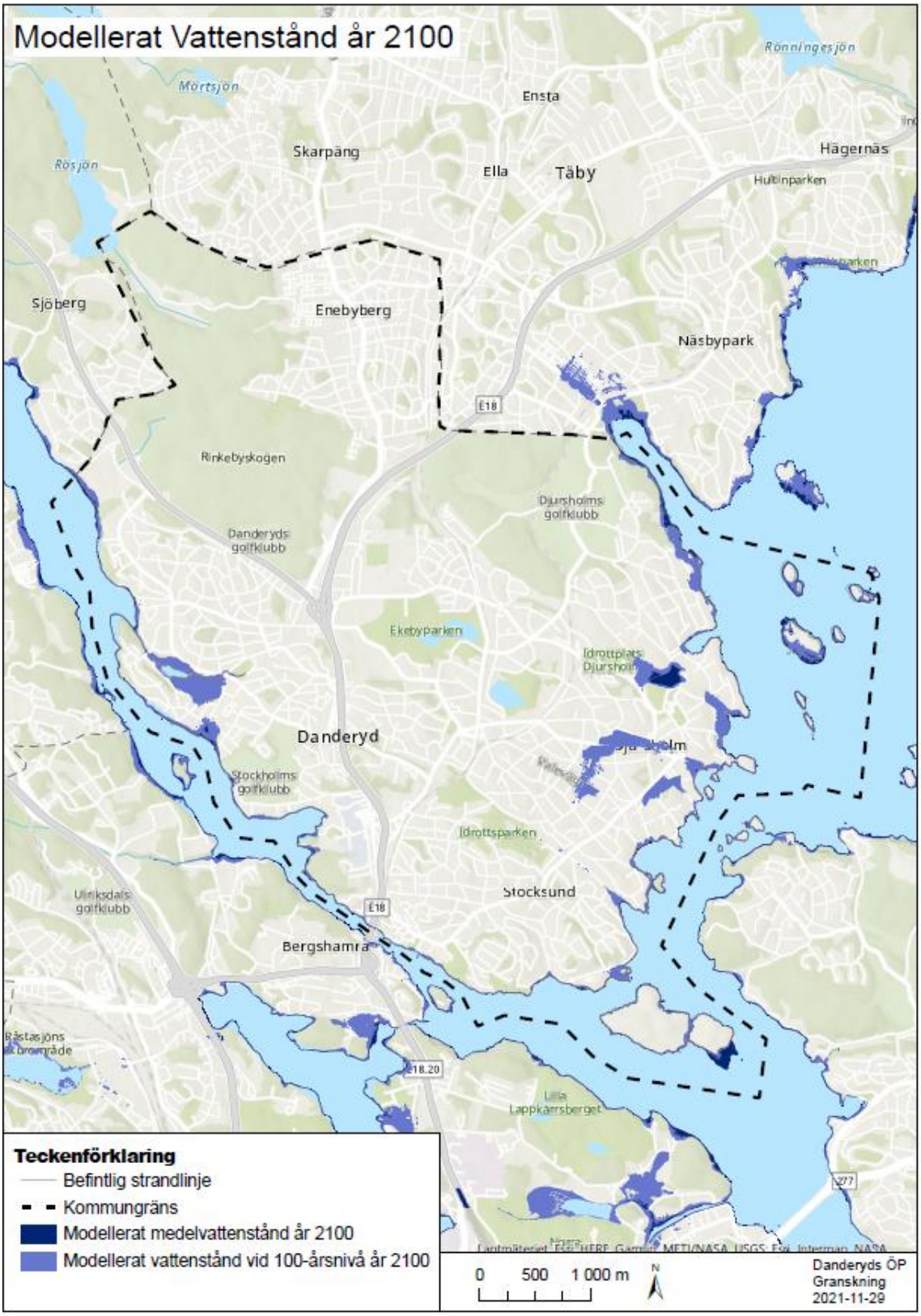


Bild ovan: *Kartan visar modellerat medelvattenstånd år 2100 (mörkblått) och modellerat vattenstånd vid 100-årsnivå år 2100 (ljusblått).*

3.6.2 Klimatanpassning - effekter av ett förändrat klimat

Klimatförändringar märks redan idag och kommer att påverka samhället framöver på många olika sätt och inom många olika sektorer såväl positivt som negativt. Det framtida klimatet kommer att bli varmare och blötare.

3.6.2.1. Skyfall och översvämningar

Klimatförändringarna medför ökade vattenflöden. Vid extrema skyfall bildas stora mängder dagvatten som inte alltid kan tas om hand i befintliga system för dagvattenhantering. Vattenmassorna kan laka ur både föroreningar och näringsämnen ur marken och föra dessa vidare till andra områden. Dessa risker kan bli större i framtiden på grund av klimatförändringarna när exempelvis ökade regnmängder utmanar befintliga vattensystem som är dimensionerade för andra flödesstorlekar. Ökade vattenflöden och översvämningar av markerna påverkar även risken för ras och skred samt innebär större risk för översvämning och bortspolning av vägar. I Danderyd finns flera områden som riskerar att översvämmas vid skyfall, exempelvis i området runt Nora torg.

Den stigande havsnivån märks redan nu. Den genomsnittliga årliga ökningen för havsnivåhöjningen var 3,6 mm/år för perioden 2006–2015. Hastigheten har ökat de senaste decennierna, på grund av ökande bidrag från inlandsisarna på Grönland och Antarktis. I Danderyd är den årliga landhöjningen drygt 5 mm, vilket innebär att den relativa havsnivån fortfarande sjunker hos oss. Enligt tidigare bedömningar av SMHI kan det dröja till ca år 2050 innan vi får en nettoökning av havsnivån i Stockholm. Nora strand har varit svårt drabbat av översvämningar då kustlinjen ligger lågt och vid vissa väderförhållanden har översvämningar skett. 2010 byggdes ett översvämningsskydd vid strandområdet. När kajerna vid Framnäsviken, Fyrstigen och Samsöviken renoverades under 2015–2019 försågs dessa med översvämningsskydd. Genom dagvattenledningar och ledningsgravar tränger högvatten även längre in i kommunens låglänta delar. När stora mängder dagvatten läcker in i spillvattensystemet riskerar ledningarna att breddas, varpå föroreningar släpps ut och utgör risker för människors hälsa såväl som bidrar till övergödningen.



Bild ovan: Översvämning vid Framnäsparken.

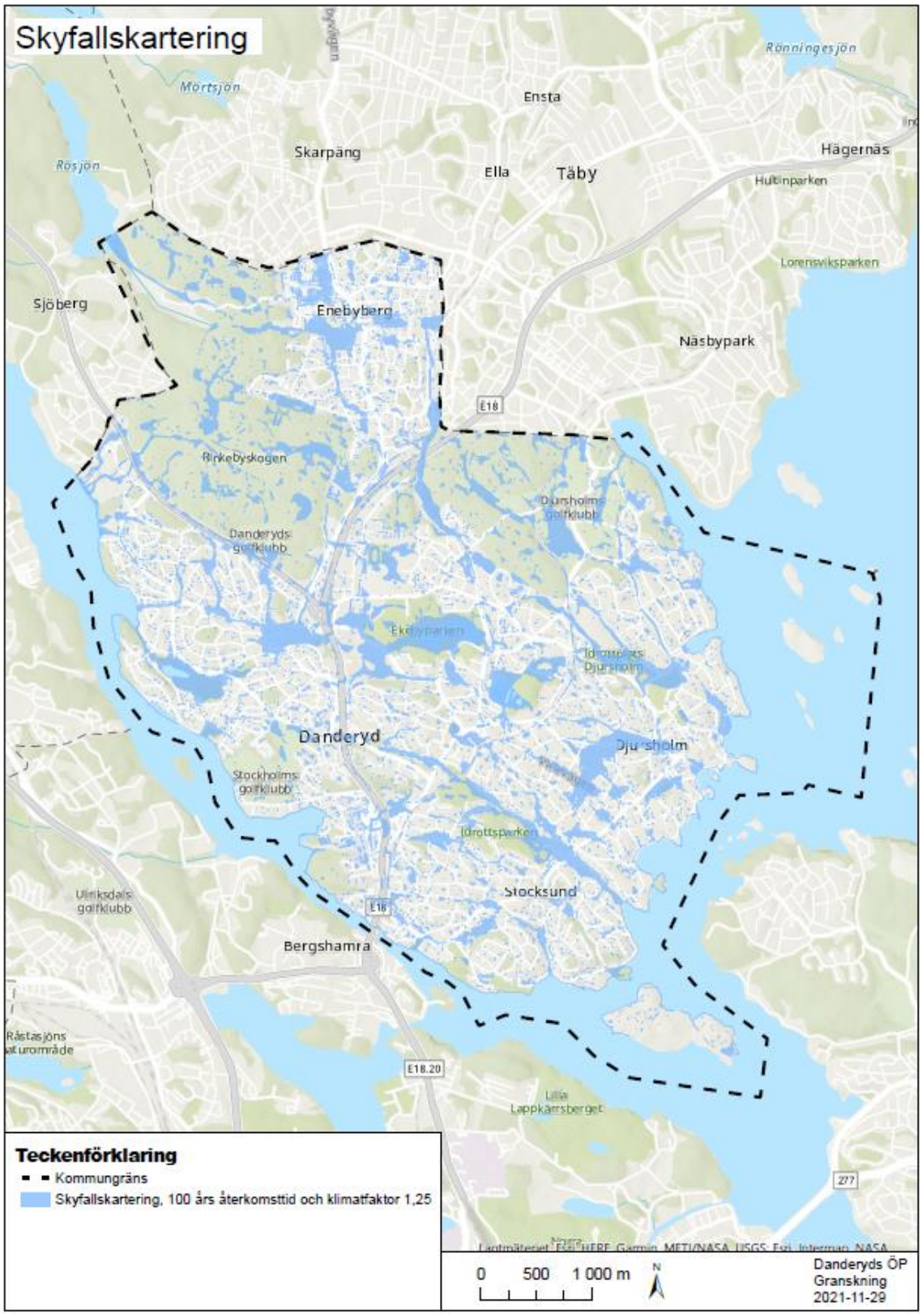


Bild ovan: Kartan visar skyfallskartering i Danderyds kommun.

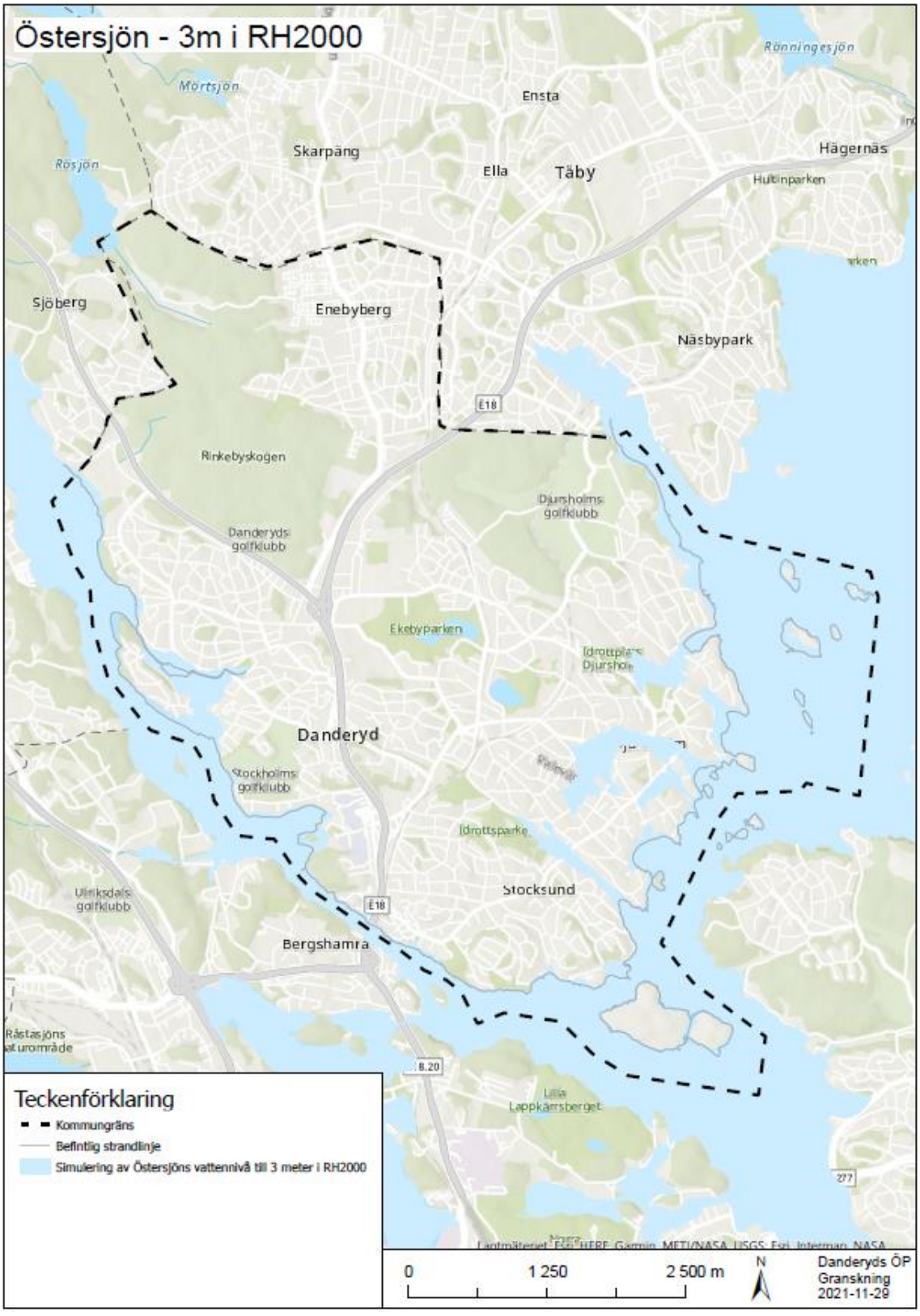


Bild ovan: Kartan visar simulering av vattennivå till +3 meter i höjdsystemet RH2000 för Danderyds kommun.

3.6.2.2. Ras och skred

Ras innebär att sten- och jordmassor faller fritt, medan skred innebär att en sammanhängande jordmassa glider iväg. Förutsättningarna för ras och skred är platsberoende. Temperatur och nederbörd påverkar markens hållfasthet, men även lokala jordarter, terrängförutsättningar och exploatering har en inverkan. Eftersom nederbörden väntas öka på grund av klimatförändringar väntas även risken för ras och skred öka.

Historiskt har Danderyd inte haft några större händelser med ras eller skred, men det finns områden som utifrån jordart och lutning identifierats som potentiell risk för skred redan idag och som behöver studeras vidare i samband med eventuell utveckling. I och med ett förändrat klimat, med förändrade flöden och vattennivåer i mark, sjöar och vattendrag, kan områden som idag inte innebär en potentiell risk komma att göra det i framtiden.

3.6.2.3 Erosion

När exempelvis vind, vatten eller gravitation drar med sig fina materialpartiklar från en plats kallas det för erosion. Erosion är en naturlig process, men kan påverkas av mänskliga aktiviteter. En framtida ökad nederbörd, höjda vattennivåer och högre vindhastigheter innebär även en högre erosionshastighet. En ökad erosion inverkar på markens stabilitet och risken för ras och skred ökar.

En viss stranderosion förekommer redan idag och kan komma att öka i och med höjda havs- och vattennivåer och förändrade flöden i vattendrag. Vissa områden har hög potential för stranderosion, bland annat längs med Stora Värtan.

3.6.2.4. Ökande temperaturer

Högre temperaturer i kombination med nederbörd och höga flöden påverkar kommunens utomhusbad genom ökad risk för föroreningar (ökad bakteriehalt) och ökad risk för algblomning. Högre frekvens av värmeböljor riskerar att drabba främst äldre och sjuka. Även spridningen av sjukdomar ökar vid högre temperaturer, vilket kan innebära en större belastning på sjukvården. En längre växtsäsong kan innebära bättre odlingsmöjligheter, samtidigt som värme i kombination med ökad nederbörd gynnar vissa skadedjur såsom mygg och fästingar.

3.6.3 Klimatrelaterade risker för den byggda miljön

Kommuner ska enligt tillägget i 3 kap. 5 § PBL från 2018 hantera klimatrelaterade risker för den byggda miljön inom ramen för översiktsplanen. Syftet med tillägget är att skapa en samlad bild av klimatrelaterade risker i kommunen, skapa förståelse för sårbarheter och

konsekvenser samt att skapa ett underlag för riskacceptans eller plan för åtgärder.

Enligt lagen ska kommunerna identifiera potentiella riskområden för den byggda miljön orsakade av översvämning till följd av nederbörd, översvämning från stigande hav, sjöar och vattendrag samt ras, skred och erosion, och därtill ge sin syn på hur sådana risker kan minska eller upphöra. I detta kapitel återfinns Danderyds kommun analys av klimatrelaterade risker.

Följande underlag har använts för analysen:

- En kommunövergripande kartering av riskområden för översvämning till följd av skyfall som genomförts av Länsstyrelsen i Stockholm under 2020.
- Kartunderlag om ras, skred och erosion, SGI, Statens geotekniska Institut.
- Översvämningskartor till följd av höjd havsnivå.

Analyser har skett med utgångspunkt från dimensionerande händelser för skyfall med 100 års återkomsttid (klimatfaktor 1,25), samt 100-årsnivå i havet år 2100.

Skyfall och översvämning

Skyfall och översvämningar kan leda till risker för människor och miljö. Anläggningar för teknisk försörjning kan slås ut och vägar svämmas över med risk för att räddningstjänstens framkomlighet hindras.

För att hantera stora mängder nederbörd behöver lågpunkter reserveras. Tillräckligt stora ytor behöver reserveras och arbetet bör samordnas med behovet av rening och hantering av dagvatten. Reserverade lågpunkter, så kallade skyfallsytor, kan med fördel samutnyttjas med andra funktioner inom tätortsområden. Dessa ytor, tillsammans med behov av dagvattendammar, redovisas i kommunens kommande vattenplan och dagvattenplan. Kommunen ska i planering av ny bebyggelse följa Länsstyrelsens rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall.

Ökade nederbördsmängder och förändrade temperaturer riskerar också att orsaka höjda vatten- och flödesnivåer i sjöar och vattendrag. Ny sammanhållen bebyggelse och samhällsfunktioner av vikt längs med sjöar och vattendrag i kommunen ska följa Länsstyrelsens rekommendation om placering över nivån för beräknat högsta flöde. Enstaka byggnader kan placeras under den nivån men ovanför nivån för ett 100-årsflöde. Avsteg från nivån är möjlig i vissa fall där utredning visar att bebyggelsen inte tar skada av översvämningen. Även höjda havsnivåer kan i framtiden bidra till att strandlinjen kan komma att förskjutas upp mot land, vilket påverkar bebyggda

områden. I vissa fall kan översvämningsskydd byggas för att hindra översvämning från stigande havsnivåer. Ny bebyggelse längs med Östersjön ska följa Länsstyrelsens rekommendation om lägsta grundläggningsnivå 2,7 meter. Detta kan dock vara svårt i befintlig bebyggelse där gammal detaljplan medger en lägre grundläggningsnivå. Det är rekommenderat att anlägga nya byggnader i dessa områden med en lägsta grundläggningsnivå på 2,7 meter eller konstruera byggnaden så att den tål att översvämmas.

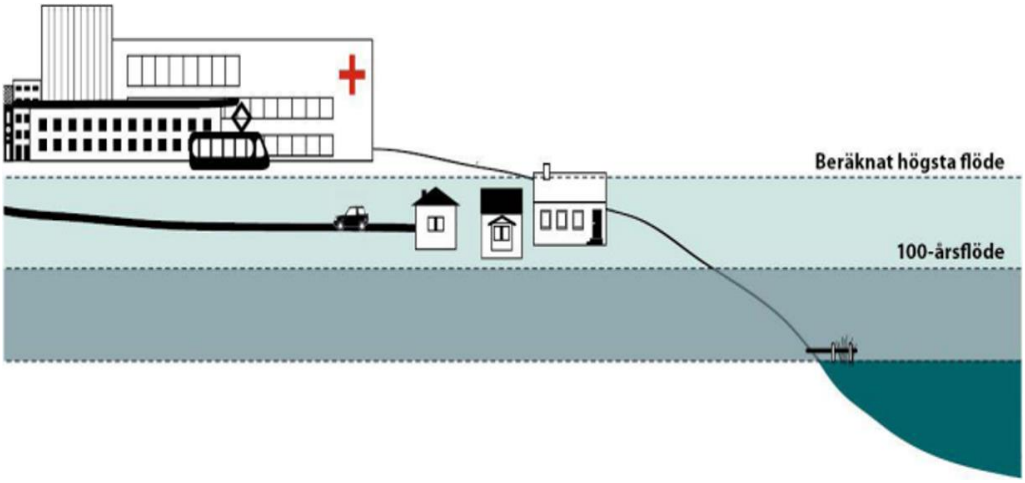


Bild ovan: Rekommendationer om lägsta grundläggningsnivå för bebyggelse vid Östersjön 2,7 meter. Illustration: länsstyrelsen.

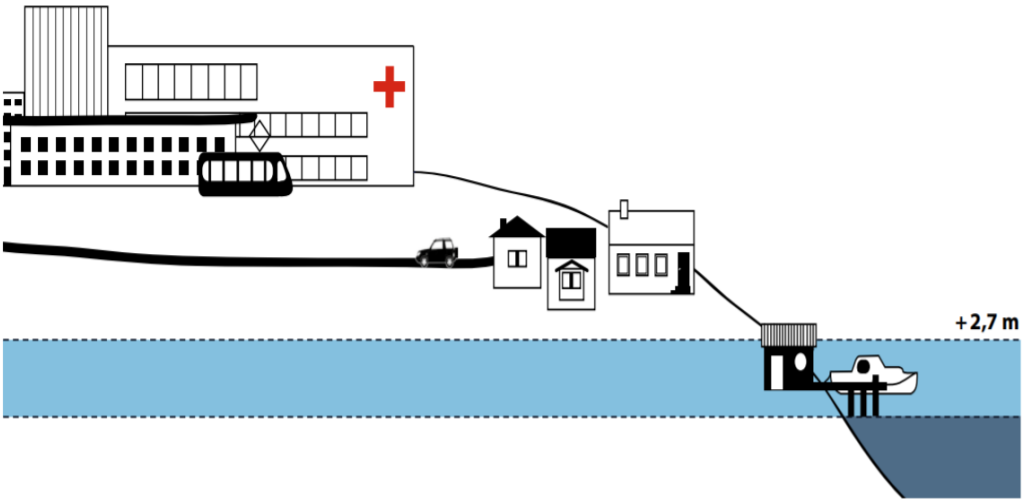


Bild ovan: Rekommendationer för ny bebyggelse vid sjöar och vattendrag. Illustration: länsstyrelsen.

Ras, skred och erosion

I samband med planering för bebyggelse och ny infrastruktur ska potentiella riskområden samt geotekniska förutsättningar utredas och hanteras. Behov av stabilitetsförstärkande åtgärder, naturligt erosions- och rasskydd i form av markvegetation och träd samt andra skyddsåtgärder ska identifieras. Påverkan

på grundvattennivåer och risk för spridning av markföroreningar mellan jordlager och till grundvattnet kan också behöva utredas.

Områden med potentiellt hög risk för ras och skred bör utredas för att undvika olyckor och höga kostnader. Även läckage av närsalter, farliga ämnen och partiklar kan riskera att läcka ut och försämra ytvattenkvaliteten i sjöar, vattendrag och kustområde vid extrema vattentillstånd.

Översvämning i kombination med ras och skred

Det är viktigt att analysera risker som uppstår på de områden som både riskerar att översvämmas vid skyfall och har förutsättningar för ras, skred och erosion. Detta gäller för såväl för den befintliga byggnationen som för översiktsplanens utpekade utredningsområden.

Ökad risk för stormfälle kan innebära problem för luftburna ledningar, såsom kraftmatning till järnväg, telekommunikation och elnätet, vilket indirekt kan påverka radio- och tevesändningar. Nedgrävda ledningar skyddar från stormfälle, men måste istället säkras från kabelbrott orsakat av skred. Flera stora kraftledningar är redan tunnelförlagda eller håller på att tunnelförläggas.

Fjärrvärmenätet måste på samma sätt säkras för att inte skadas av markförskjutningar. Ökade regnmängder leder till större flöden som måste tas om hand. En analys behöver göras för att identifiera om fjärrvärmenätet går igenom områden som har förutsättningar att drabbas av ras och skred och dessutom vara lågpunkt och inrymma vattenmängder vid skyfall.

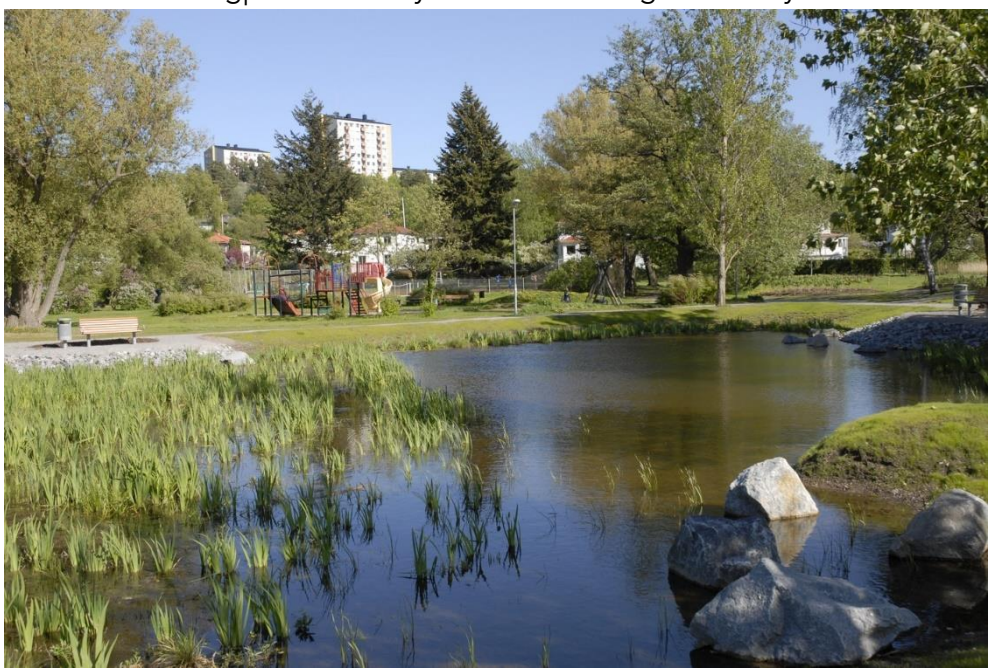


Bild ovan: Dagvattendamm och lekplats vid Nora strand.

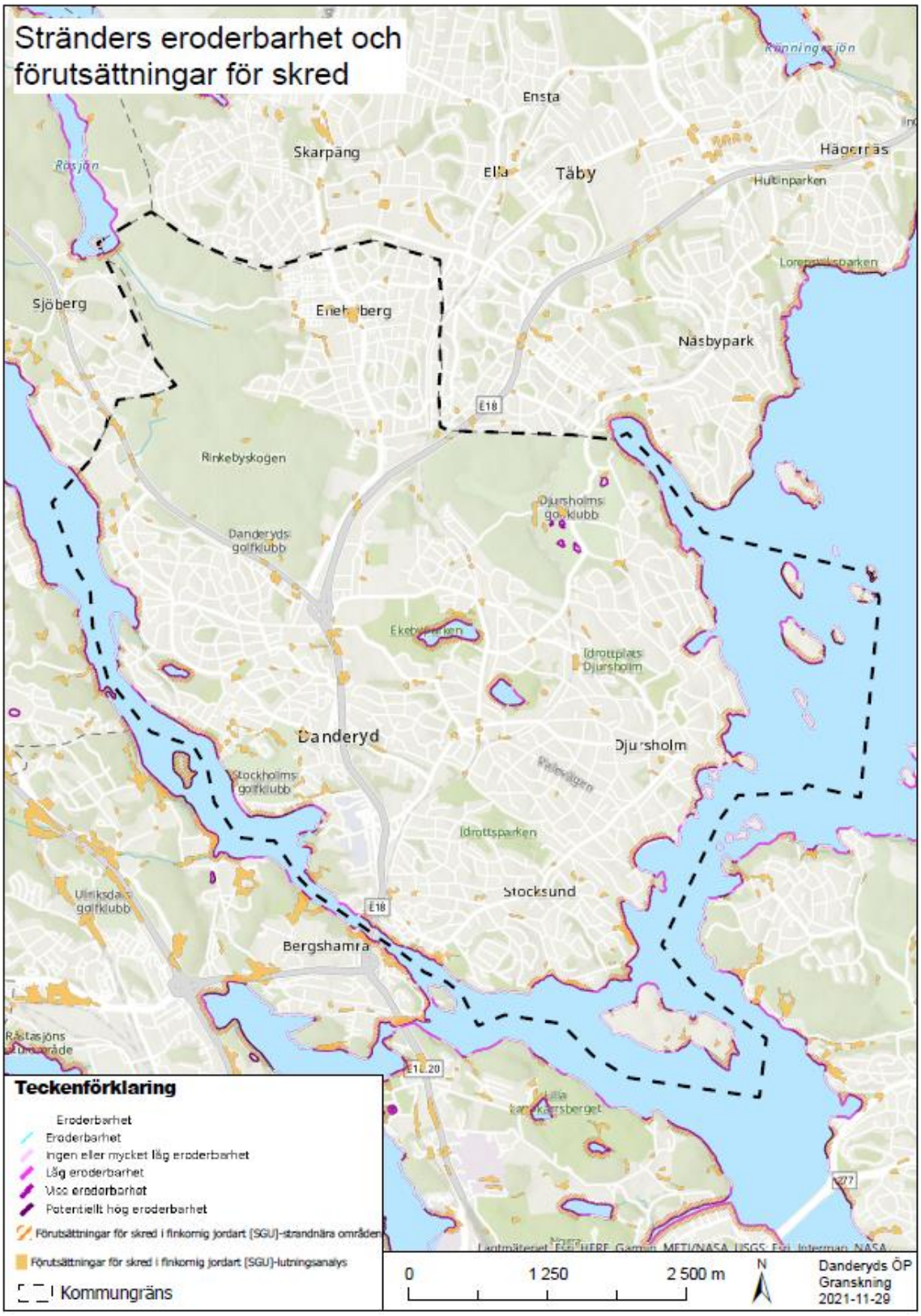


Bild ovan: Kartan visar stränders eroderbarhet och förutsättningar för skred i Danderyds kommun.

Värmeöar och ökad temperatur

Mycket varma platser, så kallade värmeöar, kan komma att uppstå allt oftare i stadsmiljöer till följd av ett varmare klimat i kombination med en stor andel hårdgjord yta, mindre vegetation och tät bebyggelse. Det är framförallt för riskgrupper (till exempel barn, sjuka och äldre) som det kan innebära en fara.

Värmeöar riskerar att uppstå i centrala Danderyd, där det finns få reglerande ekosystemtjänster och liten möjlighet till temperaturutjämning under varma sommardagar. De flesta bostadsområden i Danderyd skyddas genom natur och trädgårdar. I samband med planering behöver tillräckliga ytor för vegetation och trädplanteringar bevaras eller tillkomma för att bidra till att sänka temperaturen. Beakta även placering av byggnaderna då detta kan påverka luftens rörelse och temperatur. Ökad temperatur i kombination med nederbörd och höga flöden påverkar kommunens utomhusbad. Det blir ökad risk för föroreningar (ökad bakteriehalt) och ökad risk för algblomning.

3.6.4. Klimatpåverkande utsläpp

Enligt uppgifter från Nationella emissionsdatabasen var växthusgasutsläppen i Danderyd drygt 42 000 ton koldioxidekvivalenter år 2018. Detta motsvarar cirka 1,27 ton per kommuninvånare. Av dessa utsläpp stod transporter (exklusive flyg) för 70 procent och uppvärmning och elanvändning för byggnader 7 procent. Utsläppssiffrorna inkluderar dock inte konsumtion och resor med flyg vilket ger betydligt högre nivåer. De konsumtionsbaserade växthusgasutsläppen för den svenska befolkningen ligger på cirka 8 ton per person och år, dessa kan dock variera kraftigt beroende på livsvillkor.

3.6.5. Luft

Enligt Världshälsoorganisationen dödar luftföroreningar cirka 7 miljoner människor världen över varje år, varav cirka 8 000 i Sverige, och utgör därmed världens och Sveriges överlägset största enskilda miljörisk. Luftföroreningar orsakar besvär i luftvägarna samt innebär ökad risk för sjuklighet och dödlighet i lungsjukdomar samt hjärt- och kärlsjukdomar.

Trafiken står för kommunens mest betydande miljöpåverkan där luftföroreningar och buller är främst utmärkande. Störst belastning orsakas av genomfartstrafiken på E18 med stora luftföroreningar som följd. Uppkomsten av luftföroreningar i Danderyds kommun kommer främst från slitage av dubbdäck, dammbildning och vedeldning.

Miljökvalitetsnormer för luftkvalitet i utomhusluft finns för kvävedioxid, kväveoxid, svaveldioxid, bly, partiklar (PM10), bensen, kolmonoxid samt fina partiklar (PM2,5). Miljökvalitetsnormen för partiklar (PM10) är den svåraste att uppnå. Östra Svealands luftvårdsförbund gör löpande kontroller av partikelhalterna för att skapa underlag för ett effektivt minskande av dessa.

Hastighetssänkningar har genomförts på såväl E18 samt på det kommunala vägnätet vilket har förbättrat såväl bullersituation som luftpåverkan.

3.6.6. Buller

Danderyds kommun utsätts för många bullerkällor från trafik. Det är buller från kommunala och statliga vägar, men även buller från tunnelbanan och Roslagsbanan samt från helikoptertrafiken till och från Danderyds sjukhus.

Den dominerande bullerkällan är väg E18 (statlig), men även väg 262 (statlig) samt kommunala vägar såsom Stockholmsvägen, Edsviksvägen, Vendevägen, Danderydsvägen och Enebybergsvägen är stora bullerkällor. Buller från Roslagsbanan (regional) påverkar enbart bostäder i direkt anslutning till spåret. Särskilt bullerutsatta områden finns där flera bullerkällor ligger tätt, exempelvis i närhet av Stocksundsbron där spårtrafik och E18 går parallellt.

Trafikförvaltningen (Region Stockholm) har utfört järnvägsnära bullerskyddsåtgärder vid Roslagsbanan med syftet att samtliga bostäder ska klara riktvärden enligt program Roslagsbanan. Trafikverket och Danderyds kommun har uppfört bullerskydd längs bullerutsatta partier av bland annat E18, Edsviksvägen och Enebybergsvägen.

En bullerkartläggning av vägtrafik och spårtrafik i Danderyds kommun utfördes år 2019. Den visar att drygt 20 procent (6 740 personer) av kommunens invånare bor i områden nära vägar där de ekvivalenta ljudnivåerna över ett dygn ligger över 55 dBA och att 2,4 procent (910 personer) bor i områden nära spårvägar där den ekvivalenta ljudnivån överstiger 55 dBA.

Enligt förordning (2015:216) bör buller från spårtrafik och vägar inte överskrida 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad, och 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden. Samma värden gäller för bostadsbyggnader om högst 35 kvadratmeter men ekvivalentnivån vid fasad är istället 65 dBA.

Trafikverket tillämpar Proposition 1996/97:53 där följande riktvärden för trafikbuller normalt inte bör överskridas vid nybyggnad eller väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur:

- 30 dB(A) ekvivalentnivå inomhus
- 45 dB(A) maximalnivå inomhus nattetid
- 55 dB(A) ekvivalentnivå utomhus (vid fasad)
- 70 dB(A) maximalnivå vid en uteplats i anslutning till en bostad

Vid åtgärder på järnvägar eller andra spåranlläggningar avser riktvärdet för buller utomhus 55 dB(A) ekvivalentnivå vid uteplats och 60 dB(A) ekvivalentnivå i bostadsområdet i övrigt.

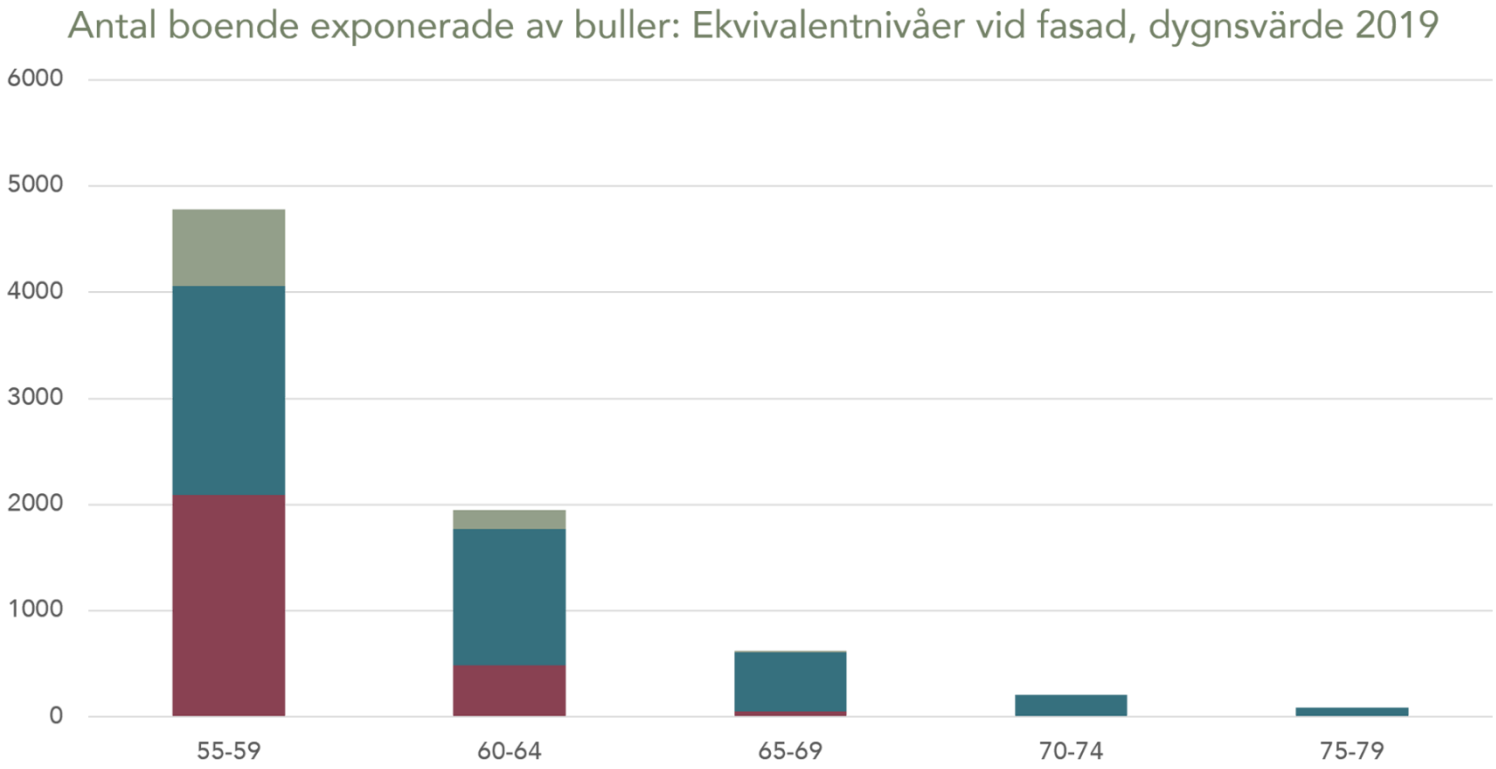


Bild ovan: Antal boende i Danderyds kommun som var exponerade av buller från statliga och kommunala vägar samt spårtrafik 2019 från kommunens bullerkartläggning.



Bild ovan: Roslagsbanan och E18 vid Stocksund.

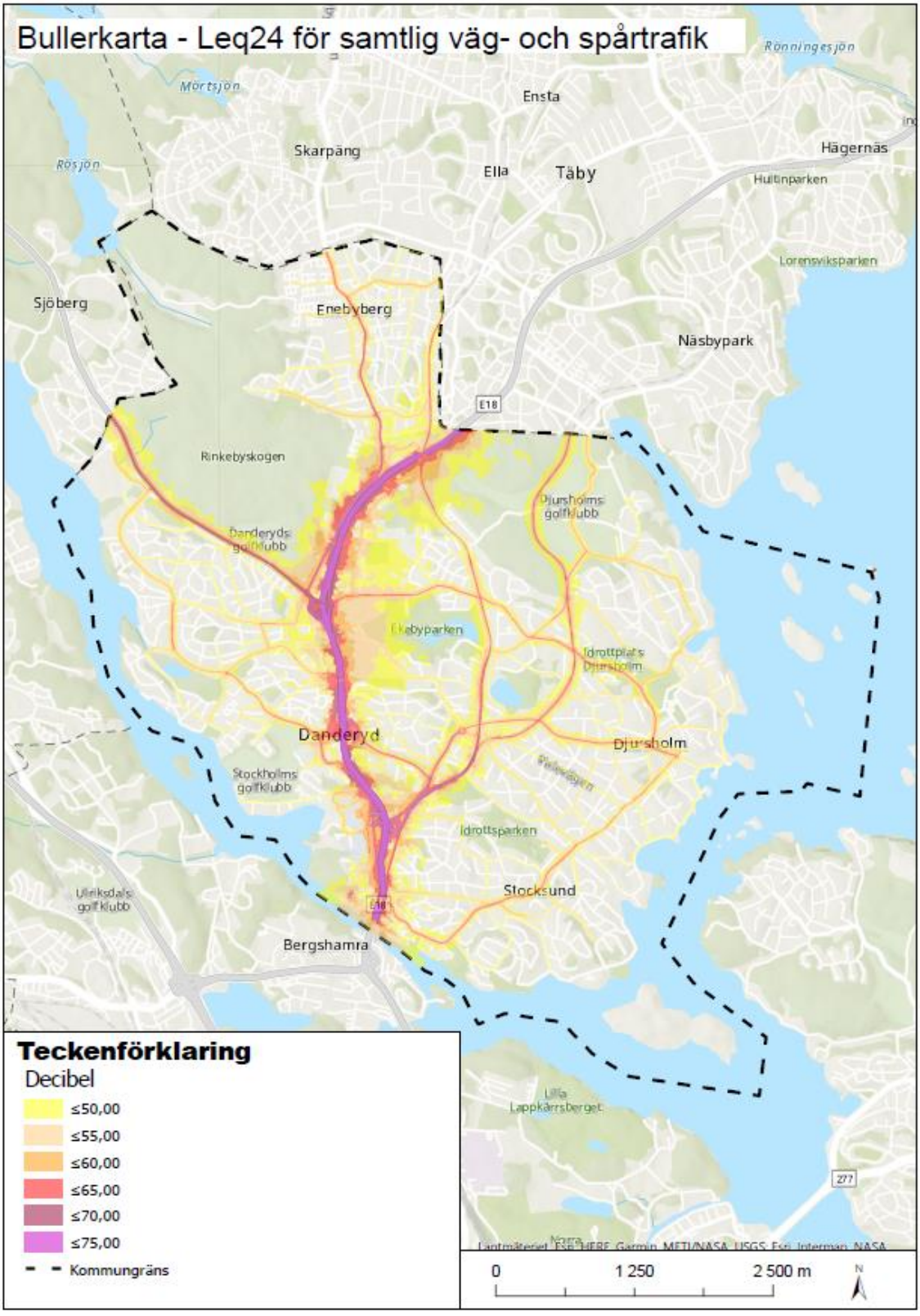


Bild ovan: Kartan visar bullerkartläggning av väg- och spårtrafik i Danderyds kommun 2019.

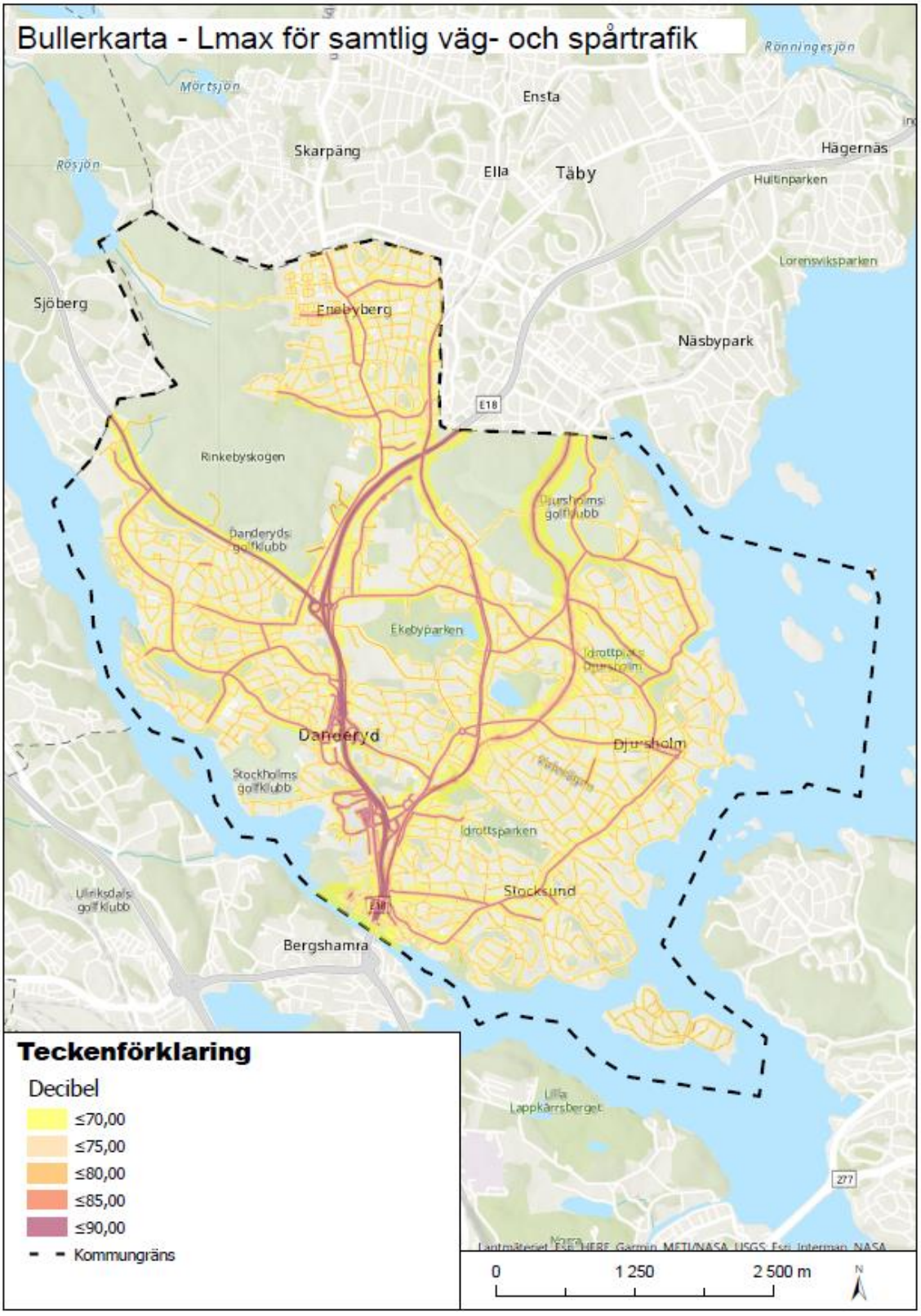


Bild ovan: Kartan visar maxnivåer för buller kring samtliga spår och vägar i Danderyds kommun 2019.

3.6.7. Radon

Radon är en radioaktiv ädelgas som kan frigöras från ämnen som innehåller uran och kan därför förekomma både i mark, vatten och byggmaterial. Radon kan tränga in i byggnader och vid långvarig exponering orsaka lungcancer hos människor.

Inom Danderyd finns några områden med hög risk för markradon, främst i de östra delarna av Enebyberg och i några få områden i Svalnäs. Risk för exponering av höga radongashalter från markradon kan dock även förekomma på andra ställen. Det finns också lokala förekomster av hög markradon.

Enligt översiktliga mätningar gjorda på 1980-talet av Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) består cirka 500 hus i kommunen företrädesvis av blåbetong, och har därmed förhöjd gammastrålning. Statliga radonbidrag kan sökas av småhusägare i behov av radonsanering. Eventuell förekomst av radon och därmed val av byggmetod tas upp vid byggsamråd då man söker bygglov.

Det finns inget radon i kommunens dricksvatten. Höga radonhalter i vatten kan dock förekomma i bergborrade brunnar. Privatpersoner med enskilda brunnar bör kontrollera radonhalten i sina brunnar, eftersom dricksvattnet annars kan avge radon till luften. Det är sällan farligt att dricka radonhaltigt vatten.



Bild ovan: Berg med utsikt över vatten.

3.6.8. Elektromagnetiska fält

Elektrisk ström i ledningar, transformatorer och liknande ger upphov till magnetfält. Forskning om eventuella hälsorisker på grund av påverkan av elektromagnetiska fält har pågått sedan slutet av 1970-talet. Man vet fortfarande lite om hur magnetfälten påverkar människan. Folkhälsomyndigheten hänvisar till försiktighetsprincipen i kap. 2 MB om att långvarig exponering nära starka källor som kraftledningar bör undvikas.

I Danderyd har större kraftledningar inom senare år markförlagts, vilket minskar risken för påverkan av magnetfälten. Transformatorstationer finns i Anneberg samt i Rinkeby.

3.6.9. Ljusföroreningar

Belysning är viktigt för orientering och trygghet i samhället, men överflödig artificiell belysning innebär en ljusförorening som kostar både pengar och resurser. Ljusföroreningar kan innebära ett hälso- och miljöproblem då belysning under dygnets mörka timmar kan skada människors hälsa och även påverka djurlivet negativt framför allt för nattaktiva däggdjur, fåglar, fiskar, groddjur och insekter. Idag delar exempelvis E18 kommunen i två delar samt att övriga vägar och bostadsbebyggelse kan ge upphov till ljusföroreningar i kommunen som stör mörka stråk.

3.6.10. Förorenade områden

Inom Danderyds kommun finns flera platser där marken kan vara eller är dokumenterat förorenad. I synnerhet området vid Danderyds sjukhus utgör ett stort riskområde på grund av de verksamheter som pågått där.

En inventering och riskklassning av verksamheter i olika branscher som kan ha medfört markföroreningar har genomförts av miljö- och stadsbyggnadskontoret enligt ”metodik för inventering av förorenade områden” (MIFO). Arbete fortsätter enligt en handlingsplan för förorenade områden för att få till stånd undersökningar och vid behov åtgärder för prioriterade områden. Vissa prioriterade områden ligger i låglänta och strandnära områden som exempelvis båtuppställningsplatser och deponier. Dessa kan innebära speciellt stor risk för spridning av föroreningar i ett framtidsscenario med ökade vattenflöden och höjd havsnivå till följd av klimatförändringar.

3.6.11. Farligt gods

Farligt gods är ett samlingsbegrepp för ämnen och föremål som har sådana farliga egenskaper att de kan orsaka skador på människor, miljö eller egendom, om de inte hanteras rätt under en transport.

Det primära vägnätet används för genomfartstrafik och det sekundära vägnätet är främst avsett för lokala transporter från det primära vägnätet och

leverantör till mottagare av farlig verksamhet. E18 är primär transportled för farligt gods. Edsbergsvägen (väg 262), Vendevägen, delen Danderyds sjukhus trafikplats (E18) - Auravägen/ Danderydsvägen är sekundär transportled. Skyddsavstånd kan behöva beaktas gällande risker vid planering av ny bebyggelse intill vägar och spårområden.

Eftersom Danderyd har en lång kuststräcka, och angränsar till stora nationella farleder finns risk att bli utsatt för oljeutsläpp.

3.6.12. Räddningstjänst och beredskap

Alla kommuner är skyldiga att ha en räddningstjänst. Räddningstjänsten ansvarar för att hantera olyckor och kriser som kräver snabba beslut och effektiva insatser. I räddningstjänstens uppgifter ingår att upprätta en beredskap för att begränsa skador på människor, egendom och miljö när en olycka eller kris inträffar.

Danderyd ingår som en av tio kommuner i kommunförbundet Storstockholms brandförsvar. Närmaste brandstation för Danderyd finns i Roslags Näsby i Täby, alternativt i Helenelund i Sollentuna. Räddningstjänstens insatstider vid brand och olyckor i Danderyd uppnår mycket god status till de flesta delarna av kommunen. Det finns idag en begränsad tillgång till räddningstjänst på öarna i kommunen. Detta gäller speciellt Tranholmen som har relativt många permanentboende men vägförbindelse saknas så vanliga räddningstjänstfordon har ingen framkomlighet.

Danderyds kommun ansvarar för att verksamheter inom kommunen fungerar som exempelvis äldreomsorg, vattenförsörjning, skola och räddningstjänst. Kommunen ska se till att dessa verksamheter fungerar även under en kris. Vid kriser och extraordinära händelser ska kommunen samordna inom kommunens geografiska område, så kallat geografiskt områdesansvar. Detta samordningsansvar omfattar också de som tillfälligt vistas i kommunen. Kommunen har dessutom ett ansvar att samverka med andra kommuner, länsstyrelser, myndigheter och företag som berörs av krisens händelseförlopp.

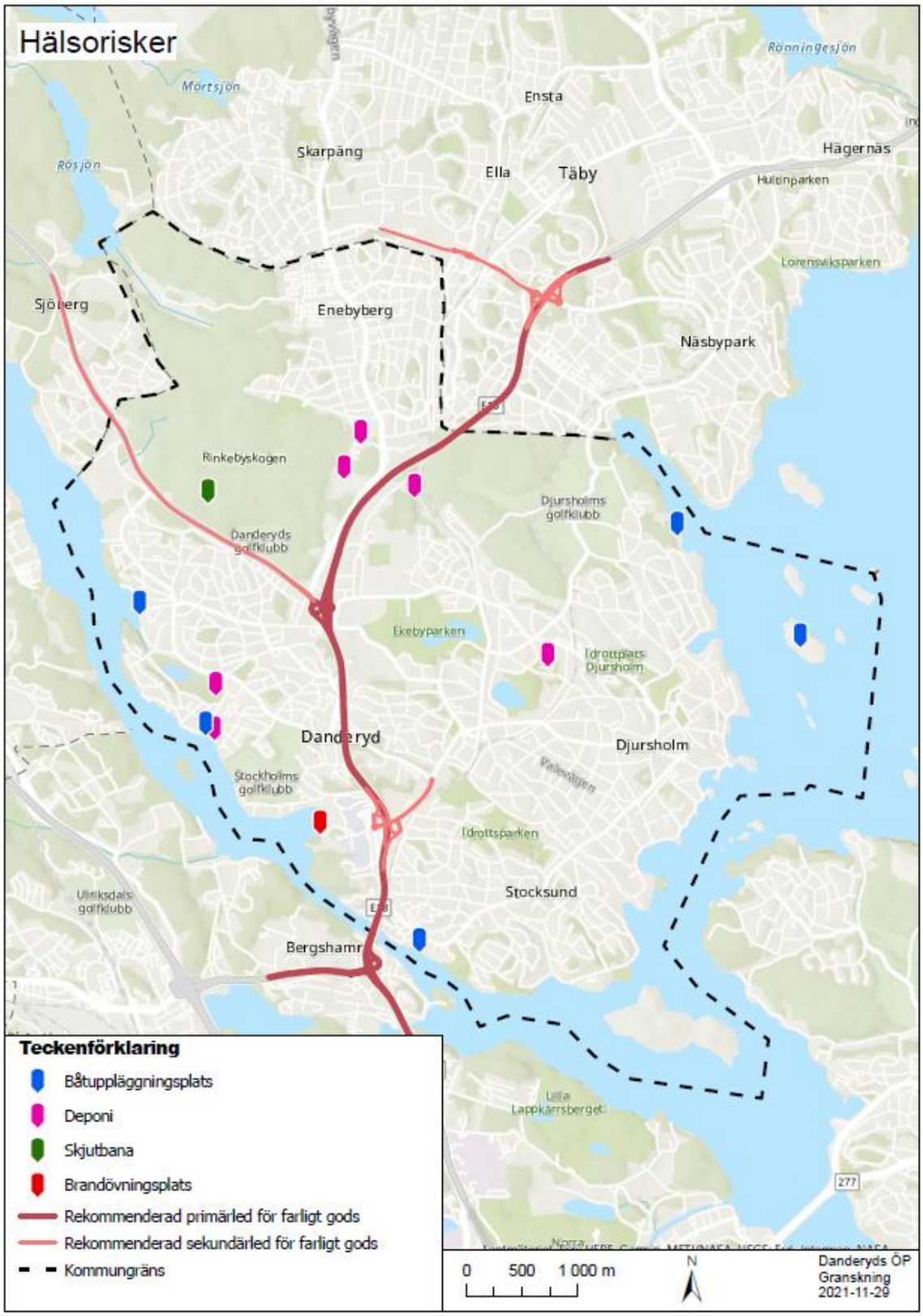


Bild ovan: Kartan visar potentiella hälsorisker och vägar för farligt gods i Danderyds kommun.

3.6.13. Trygghet och brottsförebyggande åtgärder

Trygg i Danderyd är det brottsförebyggande rådet i kommunen. Rådet arbetar för att öka tryggheten och förhindra brott. Att kunna vistas i det offentliga rummet utan att bli utsatt för brott är en demokratisk rättighet. Många faktorer påverkar människors trygghet och risken för att bli utsatt för ett brott. Utformningen av den byggda miljön är en av dessa. Brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder måste alltid noga avvägas gentemot andra intressen i planeringen, som exempelvis möjlighet till folkliv, att motverka buller eller tillgänglighet till allmän plats.

Vid den nationella trygghetsundersökningen (NTU) som genomfördes 2019-2020 av Brottsförebyggande rådet uppgav 16 procent av invånarna i Danderyd som genomförde undersökningen att de är mycket/ganska otrygga och avstår från att gå ut på grund av otrygghet i det egna bostadsområdet. Motsvarande siffra var 29 procent för Stockholms län.

3.7. Kulturmiljö

3.7.1. Kulturmiljöer i Danderyd

Kulturmiljöer kallas de områden där det är möjligt att se hur tidigare generationers strävanden och ideal format byggnader och landskap. Kulturmiljön kan spegla de första invånarnas liv som till exempel vid gravfälten i Ekeby, Svalnäs, Ösby och Kevinge. Byggnader som Danderyds kyrka och Djursholms slott vittnar om stormaktstidens andliga och världsliga makt. 1700- och 1800-talens Danderyd var en lantlig miljö med torp, gårdar och herrgårdar samlade kring slottet.

I slutet av 1800-talet påbörjades anläggandet av landets första villastäder i Stocksund och Djursholm. De olika kommundelarna är uppbyggda utifrån sina speciella förutsättningar. I Djursholm och Stocksund finns en stor andel arkitektoniskt värdefulla byggnader från det tidiga 1900-talet. Många byggnader har kvar mycket av det ursprungliga utseendet. Byggnadsstil och arkitektur speglar tydligt de stilströmningar som rådde när husen byggdes. De är ofta skapade av välkända arkitekter och är fina exempel på hur villastaden vuxit fram. Den individualistiska villatraditionen under tidigt 1900-tal skapade en mycket heterogen stadsbild. Den individualistiska traditionen har fortlevt och varje ny arkitekturstil finns representerad i villabebyggelsen.

Enebyberg är ett villasamhälle av förortskaraktär, grundat på enskilt initiativ och som i planläggning och bebyggelseutformning bland annat representerar egnahemsbyggandet i början av 1900-talet. Många arbetare, hantverkare och lägre tjänstemän förverkligade här drömmen om ett eget hem.

Västra Danderyd är också ett villasamhälle av förortskaraktär med flera bebyggelsekärnor grundade på privata initiativ. Utbyggnaden av den tidigare lantbruksmarken i Västra Danderyd tog fart när tomtförsäljningen i Nora

trädgårdsstad inleddes 1926. Västra Danderyd med Klingsta, Kevinge och Nora är den sist utbyggda kommundelen i Danderyd och innehåller bland annat representativ funktionalistisk arkitektur från 1930-talet.

3.7.2. Riksintresse för kulturmiljövården

Områden vars kulturhistoriska värde anses vara så högt att dess bevarande är av nationell betydelse kan pekas ut som ett riksintresse för kulturmiljövården. Riksintressena regleras i 3 kap. 6 § miljöbalken och ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön.

Danderyd har sedan 1997 två större områden av riksintresse för kulturmiljövården. Dessa är Djursholms villastad och Stocksunds villastad. 1997 års revidering av riksintresset gäller idag. Länsstyrelsen har gjort en översyn av kommunens riksintressen för kulturmiljövården. Detta innebär att geografiska avgränsningar och riksintressebeskrivningar kan komma att ändras. Det är Riksantikvarieämbetet som fattar beslut om eventuella revideringar av riksintresseområdena.

Motivering och uttryck för området i Djursholm.

Området utgör landets första som förort anlagda villastad, grundad på privat initiativ, och utgör förebild för flera liknande efterföljande samhällen. Villastaden är en föregångare beträffande planutformning och individuellt utformad bebyggelse för ett högborgerligt och intellektuellt samhällsskikt. Bebyggelsen speglar framför allt perioden 1890–1930. Uttryck för riksintresset är det oregelbundna planmönstret uppbyggt kring Djursholmsbanan (Roslagsbanan) som huvudstråk, med stora naturtomter och stora villor där stilidealen kan följas från de första enkla trävillorna till nationalromantik, jugend och funktionalism. Skolor, stationer, parker och andra anläggningar finns för gemensamma funktioner.

Motivering och uttryck för området i Stocksund

Området är en villastad av förortskaraktär, grundad på privat initiativ och som i planläggning och bebyggelse representerar sekelskiftets och 1900-talets första två decennier och boende för ett välbärgat tjänstemannaskikt. Uttryck för riksintresset är planmönstrets oregelbundna karaktär, anpassat till Djursholmsbanan (Roslagsbanan) och den kuperade terrängen. Flertalet villor i Mörbyområdet har utformats av stadsarkitekten D Melin och därmed bildat en relativt enhetlig bebyggelsegrupp företrädesvis i nationalromantik och senjugend.

Bevarandeområden

För att skapa en bättre förståelse för kommunens kulturmiljöer och tydliggöra specifika värden har kommunen pekat ut olika bevarandeområden. Av dessa bevarandeområden ligger flera inom gällande riksintresseområden. Totalt finns det idag 63 bevarandeområden runt om i hela kommunen. Beskrivningarna för dessa kan användas som grund för vilka förändringar som kan tillåtas utifrån kraven på anpassning och varsamhet vid ändring.

3.7.3. Övriga kulturhistoriskt värdefulla områden

Byggnadsminnen

En byggnad eller anläggning som anses vara synnerligen märklig med avseende på sina arkitektoniska och kulturhistoriska kvaliteter kan förklaras som byggnadsminne av länsstyrelsen. I Danderyd är sex byggnader klassade som byggnadsminne: Djursholms kapell (1), Villa Lagercrantz (2), Villa Tallom (3), Villa Lorride (4), Villa Snellman (5) och Villa Örvang (6).

Fornlämningsområden

Fornlämningar är skyddade i enlighet med bestämmelser i kulturmiljölagen. Det är förbjudet att utan tillstånd från länsstyrelsen ändra eller skada en fornlämning.

De äldsta fornlämningar som finns i Danderyd är i första hand gravfält från senare delen av järnåldern. Gravfälten från den tiden låg nära bebyggelsen och visar därför hur bygden växte fram. Bevarade gravfält finns intill gårdarna Svalnäs, Ekeby och Kevinge. Vid gravfältet i Ösby har också funnits en gård från den tiden. I Danderyd finns tre kända runristningar. I Riksantikvarieämbetets karttjänst Fornsök finns information om alla i nuläget kända registrerade fornlämningar.



Bild ovan: Djursholms slott - Fotograf Erik Somnäs.

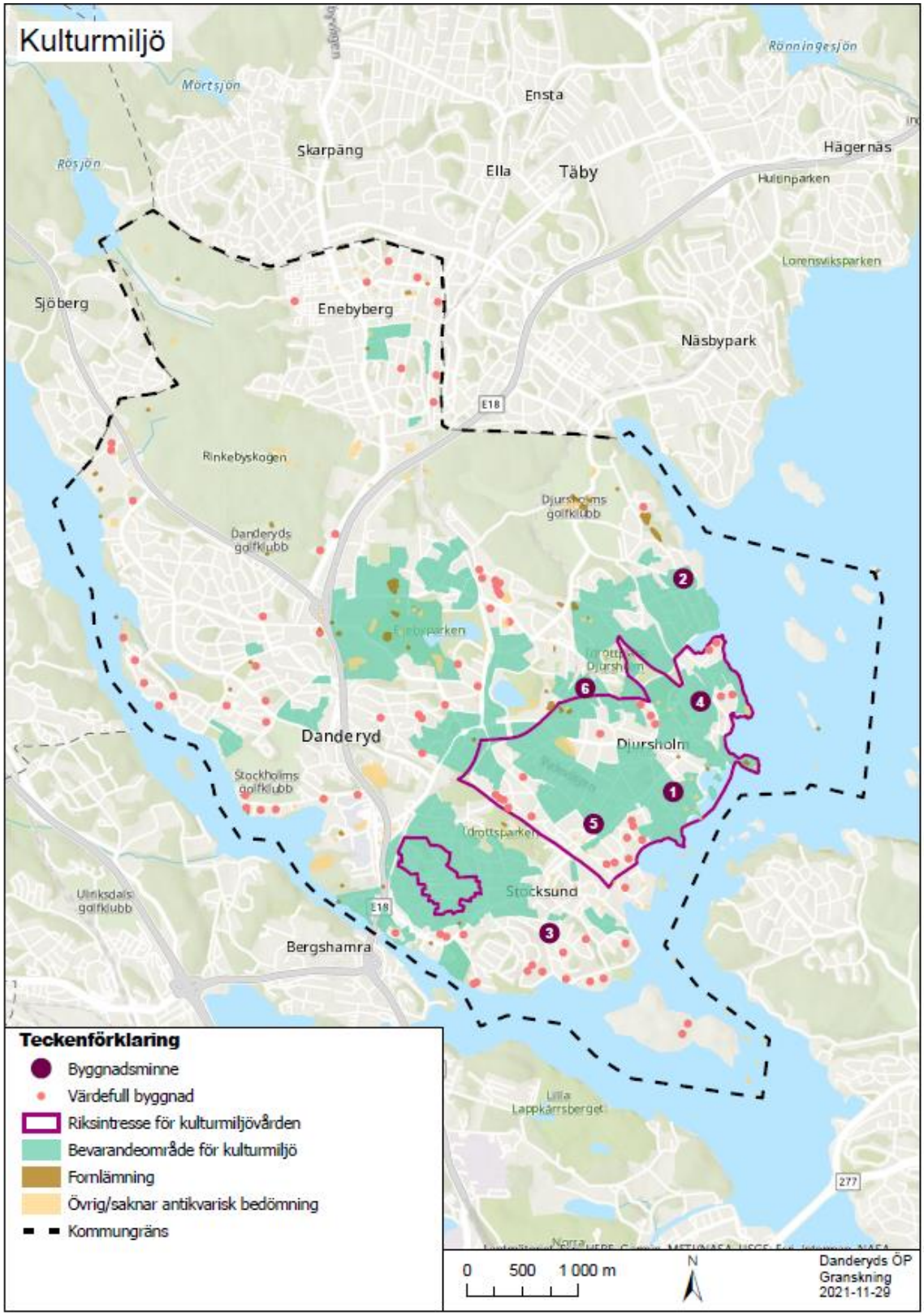


Bild ovan: Kartan visar riksintressen för kulturmiljövården.

Granskningsförslag

Översiktsplan för Danderyds kommun

Kapitel 4. Översiktsplanens mål

GRANSKNINGSHANDLING 2021-11-29



Ösby - Solnedgång

Innehållsförteckning

4. Översiktsplanens mål 103
4.1. Bygga och bevara för idag och imorgon 105
4.2. Grön och hälsosam livsmiljö för alla 106
4.3. Hållbara transporter och resor 107
4.4. Trygga och inbjudande utemiljöer och mötesplatser 108

4. Översiktsplanens mål

Här presenteras översiktsplanens fyra målområden, med tillhörande målbilder och övergripande mål för Danderyds framtida rumsliga utveckling och fysiska planering. Målen utgår från kommunens vision och baseras även på information som hämtats in från olika källor som dialoger med medborgare och förtroendevalda, kommunala styrdokument samt regionala, nationella och globala mål och styrmedel.

Översiktsplanens fyra målområden beskrivs i tillhörande målbilder och övergripande mål. Dessa ligger till grund för översiktsplanens förslag på hur mark- och vattenområden ska utvecklas. Detta redovisas i den långsiktiga utvecklingsinriktningen och riktlinjer för planeringen samt mark- och vattenanvändningskarta med utredningsområden.



Bild ovan: Översiktsplanens målområden.

Till respektive målbild redovisas hur dessa förhåller sig till de FN:s globala hållbarhetsmål, Sveriges generationsmål och miljökvalitetsmål.

Vissa av målen är inte relevanta för Danderyds kommun som exempelvis miljökvalitetsmål 14 om storslagen fjällmiljö. Vidare saknar vissa mål en koppling till kommunens markanvändning. I flera fall där översiktsplanens målbilder och övergripande mål inte uppfyller miljökvalitetsmålen eller de globala målen sker arbete genom översiktsplanens strategier som bidrar till att uppfylla målen. Översiktsplanen har främst beaktat de 17 globala hållbarhetsmålen och tagit hänsyn till de 169 delmålen varav en avvägning har gjorts huruvida målen uppnås inom respektive område.



Bild ovan: FN:s globala hållbarhetsmål, Illustratör: Jakob Trollbäck.



Bild ovan: Generationsmålet och nationella miljömålen.

4.1. Bygga och bevara för idag och imorgon

Målbild

I Danderyd har vi en inspirerande, hållbar och grön livsmiljö med högkvalitativ arkitektur från både igår och idag då den gamla villastaden möter den nya trädgårdsstaden. Kulturmiljön är en resurs som tas tillvara. Här kan man bo kvar i sitt närområde där man känner sig hemma och har sina vänner, även om situationen förändrats under olika skeden av livet.

Övergripande mål

- Huvuddelen av ny bebyggelse tillkommer i kollektivtrafiknära lägen och längsmed E18-stråket.
- Kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer bevaras och tas tillvara.
- Tillkommande bebyggelse har hög arkitektonisk kvalitet och har anpassats till omkringliggande bebyggelsemiljöer och Danderyds gröna stadslandskap.
- Här finns ett brett och blandat bostadsutbud i alla kommundelar för livets olika behov, skeden och situationer.
- Bidra till energieffektiv samt miljö- och klimatsmart bebyggelse och infrastruktur.



Bild ovan: Hur "Bygga och bevara för idag och imorgon" förhåller sig till de globala hållbarhetsmålen och Sveriges miljökvalitetsmål.

4.2. Grön och hälsosam livsmiljö för alla

Målbild

I Danderyd har vi en grön och hälsosam livsmiljö som erbjuder varierande naturupplevelser och återhämtnings- och rekreationsmöjligheter. Här finns en rik och varierad livsmiljö för djur- och växtlivet som bevarar den biologiska mångfalden såväl i naturen som bland bebyggelsen. I Danderyd har boende och verksamma god tillgång till olika slags grönområden, stränder och fritidsanläggningar som underlättar en aktiv och hälsosam livsstil.

Övergripande mål

- Främja en hållbar framtid som kan möta klimatförändringarnas effekter.
- Tillgången till större sammanhängande naturområden, strandpromenader och mindre lokala park- och naturområden är god.
- Bullerstörningar från väg- och spårtrafik minskar.
- Kvaliteten på luft och vatten förbättras.
- Ekologiskt känsliga områden värnas och den biologiska mångfalden stärks.
- Markytor i strategiska lägen kan hantera stora vattenflöden.
- Antalet förorenade områden i kommunen ska minska.
- Utformning av ny bebyggelse och utemiljöer ska vara klimatanpassad.



Bild ovan: Hur "Grön och hälsosam livsmiljö för alla" förhåller sig till de globala hållbarhetsmålen och Sveriges miljökvalitetsmål.

4.3. Hållbara transporter och resor

Målbild

I Danderyd är det lätt, tryggt och säkert att förflytta sig hållbart till och från viktiga målpunkter inom och utanför kommunen oavsett färdsätt. Kommunikationsstråk och trafikmiljöer är attraktiva och inbjudande vilket uppmuntrar till att många går, cyklar eller åker kollektivt.

Övergripande mål

- Transporternas negativa miljö- och hälsopåverkan gällande klimatpåverkan, luftkvalitet, vattenkvalitet och buller minskar.
- Gång- och cykelmiljöer är inbjudande, gena, trygga och säkra för att underlätta ett aktivt och hälsosamt vardags- och fritidsliv.
- Huvuddelen av ny bebyggelse tillkommer i kollektivtrafiknära lägen med bra gång- och cykelförhållanden.
- Det är lättare och tryggare att ta sig mellan de olika kommundelarna.
- Utbyggd kollektivtrafik förbättrar kommunikationerna till viktiga målpunkter inom och utanför kommunen.



Bild ovan: Hur "Hållbara transporter och resor" förhåller sig till de globala hållbarhetsmålen och Sveriges miljökvalitetsmål.

4.4. Trygga och inbjudande utemiljöer och mötesplatser

Målbild

I Danderyd har vi en attraktiv och inbjudande livsmiljö som uppmuntrar till vistelse i det offentliga rummet. Tillgängliga och trygga gång- och cykelstråk, parker, naturområden, idrottsplatser och mötesplatser underlättar hälsosamma och aktiva livsstilar samt möjlighet att mötas, se och synas. Här är det säkert och tryggt att leva, bo och verka.

Övergripande mål

- Bostäder och arbetsplatser har god tillgänglighet till inbjudande utemiljöer med hög kvalitet.
- Utemiljöer och viktiga gång- och cykelstråk är tillgängliga för alla och säkert utformade samt upplevs som trygga dygnet runt och året om.
- I alla kommundelar kan invånarna ta del av olika idrotts-, friskvårds- och kulturaktiviteter.
- Kommundels- och lokala centrum är inbjudande mötesplatser med trevliga utemiljöer och har ett bra vardagsutbud av varor och tjänster.



Bild ovan: Hur "Trygga och inbjudande utemiljöer och mötesplatser" förhåller sig till de globala hållbarhetsmålen och Sveriges miljökvalitetsmål.

Granskningsförslag

Översiktsplan för Danderyds kommun

Kapitel 5. Utvecklingsinriktning

GRANSKNINGSHANDLING 2021-11-29



Cedergrenska tornet – Fotograf Erik Somnäs 2020

Innehållsförteckning

5 Utvecklingsinriktning....111
5.1 Utvecklingsinriktning - Bygga och bevara för idag och imorgon....113
5.2 Utvecklingsinriktning - Grön och hälsosam livsmiljö för alla....114
5.3 Utvecklingsinriktning - Hållbara resor och transporter....115
5.3.1. Program FÖP Centrala Danderyd....116
5.4. Utvecklingsinriktning - Trygga och inbjudande utemiljöer och mötesplatser....121
5.5. Konsekvenser av utvecklingsinriktningarna....121

5 Utvecklingsinriktning

Utvecklingsinriktningen redovisar kommunens långsiktiga intentioner för mark- och vattenanvändningen och ska betraktas som möjliga framtida scenarier med tidsperspektivet 2050 och framåt. Utvecklingsinriktningen redovisar prioriteringar mellan de viktigaste strategiska sambanden som påverkar kommunens långsiktiga utveckling. Här visas de övergripande strukturerna med ställningstaganden för hur dessa bör utvecklas även i ett mellankommunalt och regionalt sammanhang.



Bild ovan: Klipporna längs Nora strand - Fotograf Ida Haglund - Vinnare av fototävling för översiktsplanen 2020.

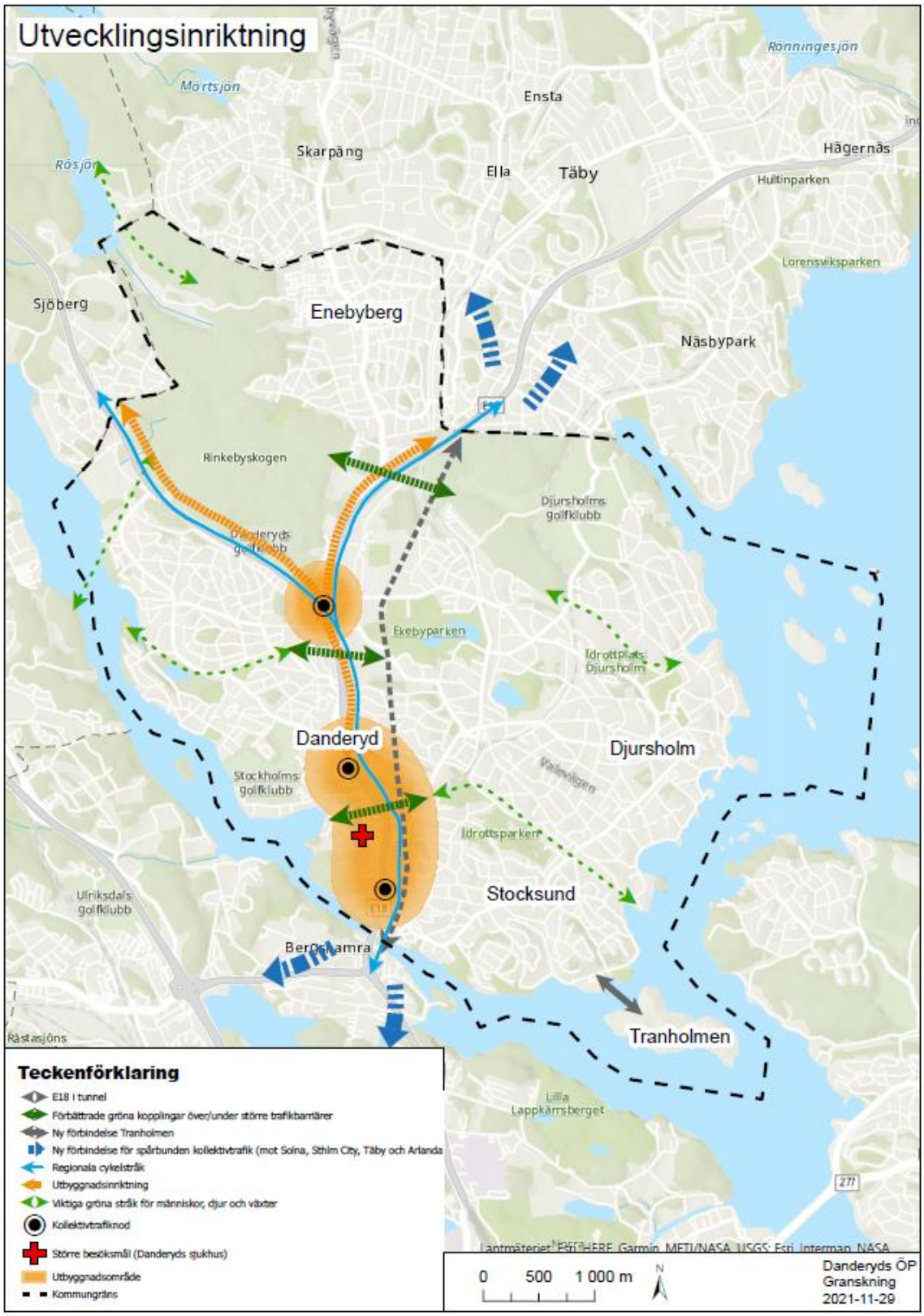


Bild ovan: Kartan visar utvecklingsinriktning för Danderyds kommun. Obs. Gränser i kartan ska inte tolkas exakt.

5.1 Utvecklingsinriktning - Bygga och bevara för idag och imorgon

Bebyggelseutvecklingen ska bidra till det regionala behovet av nya bostäder och arbetsplatser i norra Storstockholm. Större delen av bebyggelseutvecklingen i Danderyd föreslås även fortsättningsvis ske i närheten till kollektivtrafik samt längs E18-stråket i nord-sydlig riktning.

En eventuell framtida tunnelförläggning av E18-trafiken genom kommunen (scenario lång tunnel) skulle förbättra möjligheterna att skapa en hälsosam och attraktiv funktionsblandad bebyggelse med fler bostäder, arbetsplatser och service längs med stråket, samt knyta ihop kommunens fyra kommundelar och förbättra kopplingen mellan dessa. En eventuell framtida tunnelförläggning av E18 är kostsam och förutsätter en omfattande och tät bebyggelseutveckling längs dagens E18-stråk. En tunnelförläggning skulle kunna ge förutsättningar för att skapa en stadsgata och göra det möjligt att lokalisera en omfattande ny bebyggelse i E18-området längsmed denna gata.

Mörby centrum förväntas fortsätta utvecklas som kommunens starka centrum för handel och service, kombinerat med bostäder och arbetsplatser inom tjänstesektorn. Knutpunkt Danderyd (inklusive Danderyds sjukhus) förväntas även fortsättningsvis vara ett större besöksmål och en viktig nod i regionens vård- och hälsosystem och kollektivtrafiksystem. Vid Knutpunkt Danderyd finns även möjlighet att skapa plats för och utveckla näringslivsverksamheter kopplade till vårdsektorn. Bebyggelseutvecklingen förväntas på sikt koppla Mörby centrum och Knutpunkt Danderyd närmare varandra till ett gemensamt centrumområde för kommunen.

Vid en framtida utbyggnad av det regionala kollektivtrafiknätet förväntas den spårbundna kollektivtrafiken mellan Stockholm/Solna och Täby byggas ut. Om den spårbundna kollektivtrafiken byggs ut med exempelvis tunnelbana mot Täby kan en ny kapacitetsstark kollektivtrafiknod i Rinkeby skapas med möjlighet för ett nytt centrumområde i Danderyd. En ny nod med goda regionala kopplingar skapar möjlighet att utveckla en relativt tätbebyggd funktionsblandad stadsdel med plats för bostäder, kontor, handel och service. Stadsdelen kan växa västerut, i mindre skala, mellan Edsbergsvägen (väg 262) och Rinkeby naturreservat förutsatt att kollektivtrafikutbudet mellan den nya noden i Rinkeby och Sollentuna förbättras.

Kommunens fyra kommundelscentra (Djursholms torg, Enebytorg, Mörby centrum och Stocksunds torg) föreslås ges möjlighet att utvecklas och kompletteras vad gäller både utemiljö och serviceutbud samt vid behov även bebyggelse.



Bild ovan: Mörby centrum - Fotograf Erik Somnäs från 2020.

5.2 Utvecklingsinriktning - Grön och hälsosam livsmiljö för alla

Danderyds gröna karaktär bevaras och möjligheter till ett aktivt frilufts- och fritidsliv utvecklas. Fysiska åtgärder för att förbättra gröna kopplingar och samband kombineras med driftåtgärder som bevarar och stärker den biologiska mångfalden.

Den regionalt viktiga Rösjökilen förstärks. Dels genom att naturreservaten bevaras och förvaltas så att dess kvaliteter för människor, djur och växtliv bevaras och utvecklas. Dels genom bättre gröna kopplingar över/under E18, Enebybergsvägen och Roslagsbanan. På så sätt kan Rinkebyskogen-Altorpsskogen utvecklas till ett större sammanhängande naturområde som stärker Rösjökilens regionala och lokala sociala och ekologiska funktioner med gröna promenadstråk, delvis genom villakvarter som knyter samman Altorpsskogen med Näsbyviken och Stora Värtan. Via Sätra ängar knyter Rinkebyskogen an till Edsviken i sydväst.

Genom att utveckla Noragårdsstråket skapas ett grönt, attraktivt och sammanhängande promenadstråk som knyter ihop Edsviken, Nora träsk och Nora torg i väster med området kring Danderyds kyrka och Ekebysjön i öster.

Bättre gröna kopplingar över/under E18 vid Knutpunkt Danderyd (sjukhuset) och österut via Stockhagen kan skapa ett attraktivt och grönt promenadstråk från Edsviken i väster till Lilla Värtan i öster.

Förbättrade gröna stråk och kopplingar underlättas och förstärks om E18 förläggs i tunnel. Vidare kan en tunnelförläggning av E18 medföra mer

hälsosamma livsmiljöer för exempelvis buller och luftkvalitet samt minska barriäreffekter för människor, djur och växter.

Kommunens långa strandlinje är viktig för människor, djur och den biologiska mångfalden. De offentliga strandpromenaderna bör utvecklas så de är trygga, tillgängliga och attraktiva för fler målgrupper under dygnet och året. Där så är passande kompletteras badplatser med fler funktioner för att stärkas som sociala mötesplatser för olika åldrar.

Idrottsplatser och andra rekreationsanläggningar i kommunens stadsdelar bibehålls för att även nya generationer ska ha nära till lokalt idrottsutövande. Mark säkerställs för fortsatta goda möjligheter att rida, spela golf och utföra andra idrotts- och rekreationsaktiviteter i Danderyds kommun.

Obebyggda lågpunkter i terrängen bevaras och utvecklas för att kunna fördröja och rena dagvatten vid snösmältning och omfattande nederbörd.

5.3 Utvecklingsinriktning - Hållbara resor och transporter

Bebyggelseutvecklingen och befolkningstillväxten i kommunerna norr om Danderyd innebär att fler kommer passera genom Danderyds kommun. Trots förstärkt kollektivtrafik beräknas trafiken på E18 fortsätta öka, till stor del i form av genomfartstrafik då en omfattande expandering pågår i Nordostsektorn till följd av Sverigeförhandlingen. För att bidra till ett hållbart resande behöver ny kollektivtrafik med god tillgänglighet och framkomlighet utvecklas i Danderyd och kringliggande kommuner. Utgångspunkten ska vara att kollektivtrafikutbudet inte ska försämras i Danderyd gällande exempelvis stationslägen och turtäthet.

På E18 bör framkomligheten säkerställas med utrymme för busskörfält och befintlig spårbunden kollektivtrafik kan kompletteras med ny spårinfrastruktur i Danderyd till Solna/Kista i sydväst, samt till Täby och Arlanda i norr. Om exempelvis tunnelbanan förlängs mot Täby genom antingen röd eller gul linje kan en ny kollektivtrafiknod vid Rinkeby knyta ihop den nya spårbundna trafiken med utvecklad lokal och regional busstrafik.

Roslagsbanans omdragning till Odenplan och Stockholm City medför en bättre koppling till centrala Stockholm och det regionala kollektivtrafiknätet. Den förutsätts även innebära fortsatta trafiksäkerhets- och bulleråtgärder längsmed spåret samt uppgradering av stationerna. Vidare kan Roslagsbanan dras om i västlig riktning för att skapa en bättre koppling vid Danderyds sjukhus och underlätta byten mellan olika trafikslag samtidigt som målpunkten Danderyds sjukhus kan nås lättare för resande med Roslagsbanan.

Antalet elbilar förväntas öka snabbt och för att möta behov av laddning erbjuder Danderyds kommun externa aktörer att installera laddstationer på kommunens mark genom tecknande av nyttjanderättsavtal.

Gång- och cykeltrafiken stärks genom förbättringsåtgärder inom både de lokala och regionala gång- och cykelnäten, både för pendling och för rekreation. Västerut stärks förbindelsen mot Sollentuna med en ny gång- och cykelväg längsmed Edsbergsvägen. Genom ett regionalt snabbcykelstråk mellan Täby Arninge och Roslagstull genom Danderyd skapas en säkrare och attraktivare pendlingsmöjlighet för cyklister med målpunkterna centrala Stockholm, Solna och Kista.

Möjligheten att båtpendla söderut från Danderyd till Ropsten, Frihamnen och Nacka underlättas genom att nya hållplatser skapas inom kommunen. En ny förbindelse mellan Långängen och Tranholmen förbättrar tillgängligheten för boende på Tranholmen.

Genom att möjligheterna till hållbara resor och transporter ökar inom och över kommungränsen kan målpunkter som exempelvis arbetsplatser, skolor rekreation, kulturutbud och handel nås snabbare och tryggare i såväl kommunen som regionen.



Bild ovan: E18 vid Mörby centrum - Fotograf Maria Djurskog

5.3.1. Program FÖP Centrala Danderyd

På E18 passerar dagligen passerar cirka 80 000 fordon per dygn varav nästan 10 procent består av tung trafik. Enligt Trafikverkets prognos för E18 kommer trafiken fram till år 2030 att öka med cirka 20 procent jämfört med idag i

södra delen av kommunen och med cirka 35 procent vid Roslags Näsby trafikplats. Även buller och utsläpp av avgaser och partiklar bedöms öka fram till år 2030.

Den 28 november 2011 beslutade kommunfullmäktige att ge kommunstyrelsen i uppdrag att initiera ett arbete med syfte att uppdatera tidigare gjorda utredningar om tunnelförläggning av E18 genom Danderyds kommun. Programmet "Centrala Danderyd – program för fördjupning av översiktsplanen" ställdes ut på samråd 2017 och syftade till att åstadkomma en bättre miljö i området längs E18. I programmet presenterades de fyra alternativen en lång tunnel, en kort tunnel, en överdäckning vid Danderyds sjukhus och ingen tunnel. Programmet finns på kommunens webbplats eller här.

Efter samrådet 2017 beslutade kommunfullmäktige att gå vidare med två alternativ där översiktsplanens utvecklingsinriktning för E18 är att alternativet "Ingen tunnel" är utgångspunkt för den framtida planeringen medan alternativet "Lång tunnel" är ett framtida scenario. Kommunens framtida planering ska syfta till att inte omöjliggöra en tunnelförlängning i framtiden.

Det är Trafikverket som är väghållare och ansvariga för utvecklingen av E18. Innan kommunen kan ta ställning om en eventuell tunnelförläggning krävs vidare utredningar inom ramarna för exempelvis en åtgärdsvalsstudie där Centrala Danderyd – program för fördjupning av översiktsplanen kan ingå. Inom åtgärdsvalsstudien bör ett större regionalt perspektiv tas där kostnader och fördelning preciseras samt effekter av åtgärderna kopplat till exempelvis luft, buller, framkomlighet och hantering av farligt gods framgår.

5.3.1.1. Alternativ - Ingen tunnel

I detta scenario har inget utvecklingsområde definierats och E18 ligger kvar i sin nuvarande sträckning. Nya bostäder antas tillkomma runt om i kommunen i den takt som sker idag. Scenariot kan likställas med ett nollalternativ.

I scenariot förväntas ingen omfattande exploatering eller utveckling av stadsmiljön i centrala Danderyd vara möjlig och endast ett mindre antal bostäder tillkommer utifrån påbörjade detaljplaner.

För att minska de negativa effekterna av trafiken på E18 kan åtgärder för trafiksystemet genomföras. Vidare kan öst-västliga passager möjliggöras över och under E18 samt att bulleråtgärder i form av bullerskärmar och bullervallar kan uppföras. Utöver detta kan ombyggnader av korsningar och trafikplatser ske. Trafikverket har inte detaljstuderat dessa åtgärder och på kartbilden visas endast förslag på åtgärder.



Bild ovan: Centrala Danderyd - Kartbild på alternativ ingen tunnel. Obs. Gränserna i kartan ska inte tolkas exakt.

5.3.1.2 Alternativ - Lång tunnel

I detta scenario skulle E18 kunna förläggas i tunnel genom nästan hela kommunen. Ena tunnelmynningen kan enligt förslaget placeras norr om Stocksundsbron, vid Inverness och andra tunnelmynningen kan återansluta till befintlig väg strax innan gränsen mot Täby. I scenario Lång tunnel kan lokal miljöpåverkan såsom buller, partiklar och avgasutsläpp minskas, samt att stads- och landskapsbilden kan förstärkas för området.

Stora delar av tunneln kan förläggas i berg. Tunneln kan få två större trafikplatser med av och påfarter kring Danderyds kyrka och vid Danderyds sjukhus. Trafikplatser kan kopplas till ett nytt lokalvägnät i centrala Danderyd där motorvägen ersätts av lokalgator med låg hastighet och anpassning till en mer stadsmässig miljö. En lång tunnel kan i kombination med en förlängning av tunnelbanan norrut ge möjlighet att utveckla området mellan Danderyds kyrka och Enebyängen. Nuvarande E18 i ytläge kan därmed övergå till att bli en stadsgata som kopplar samman Enebyberg och Mörby centrum och vidare mot Stocksund.

I detta scenario blir det möjligt att skapa en mer samlad resandenod vid Danderyds sjukhus. Det skulle vara möjligt att flytta Roslagsbanan västerut närmare tunnelbanan och däremellan anlägga en ny bussterminal. Tunnellösningen för E18 gör det möjligt att bygga ett resecentrum i flera plan och därmed skapa effektiva bytesmöjligheter inom en liten yta med hög närhet mellan transportslagen. En flytt av Roslagsbanan med förläggning delvis under marknivå skulle öppna för integrering av Stocksunds befintliga vägnät med den nya stadsmiljön och att barriäreffekten av Roslagsbanan således skulle försvinna där.

Det vägområde som friläggs kan tillsammans med intilliggande mark utnyttjas för att utveckla kommunen. Utvecklingsområdet skulle kunna rymma 9 000–11 000 bostäder i en varierad och relativt tät stadsmiljö, som även inrymmer lokaler för service och verksamheter med skolor, förskolor, butiker och arbetsplatser, kulturhus och bibliotek samt parker och offentliga rum.

Bebyggelsen kan ges olika karaktär i olika delar, alltifrån centrumområden med stadskaraktär och byggnadshöjder om i genomsnitt 5–7 våningar till mer utpräglade bostadsområden i ytterkanterna där skalan anpassas till befintliga miljöer. I mötet mellan den nya tätare byggda miljön och den befintliga miljön kan det vara lämpligt med lägre täthet och byggnadshöjder hos den tillkommande bebyggelsen.

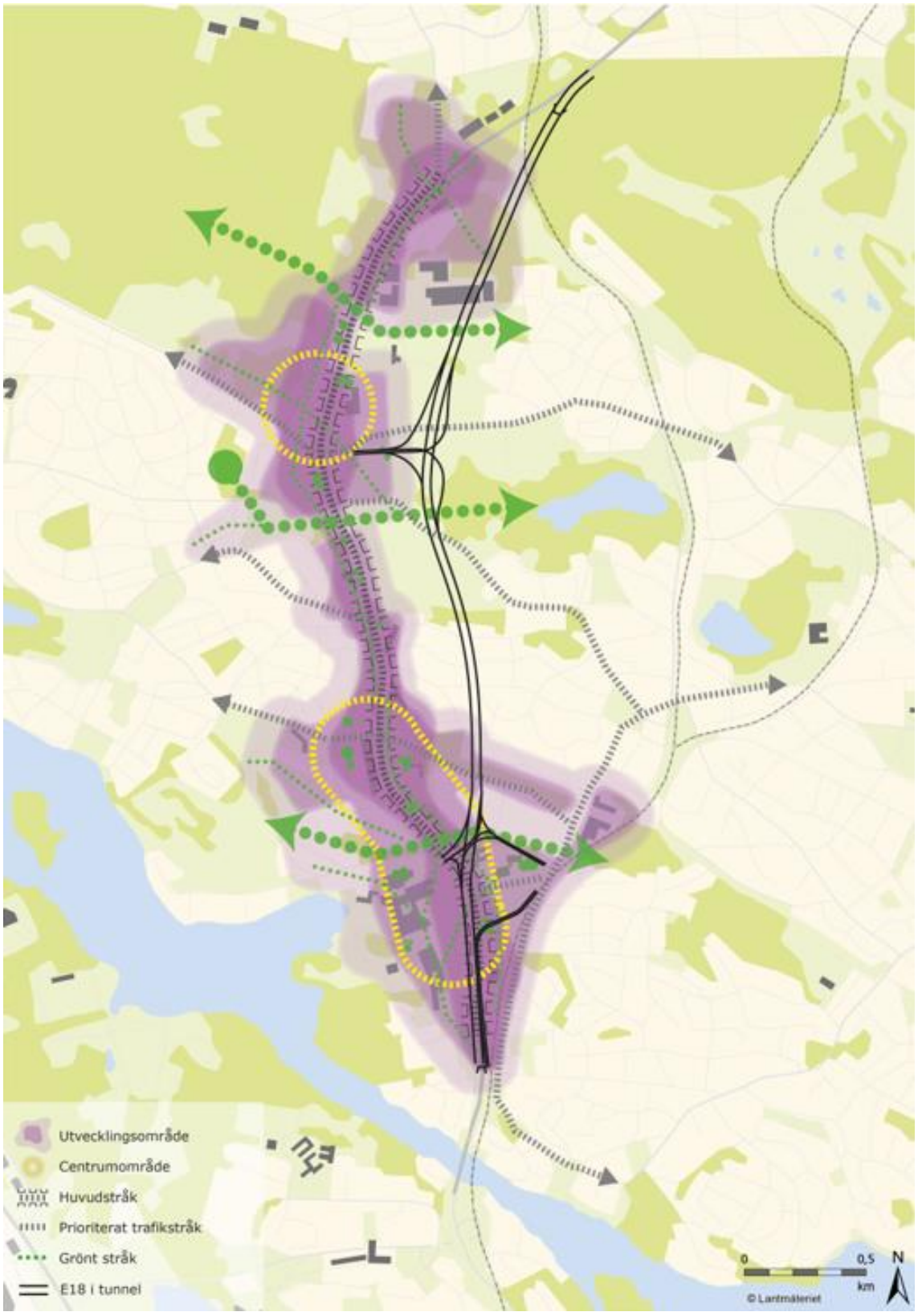


Bild ovan: Centrala Danderyd - Kartbild på alternativ lång tunnel. Obs. Gränserna i kartan ska inte tolkas exakt.

5.3.1.3 Skillnader mellan alternativen ingen tunnel och lång tunnel
En tunnelförläggning av E18 som scenario lång tunnel beskriver kan innebära en exploatering upp mot 9 000–11 000 nya bostäder tillskillnad från ingen tunnel.

Oavsett scenario beräknas belastningen på E18 att öka och varken miljön, eller luft- och bullersituationen förbättras utan att åtgärder vidtas. I dagsläget saknas utredningar för hur dessa parametrar skulle förändras genom en tunnelförläggning av E18. Vid tunnelförläggning av E18 skulle exempelvis bullersituationen kunna förbättras. När det kommer till luftföroreningar är det svårare att bygga bort dessa genom tekniska lösningar.

För framkomligheten bedöms inte situationen förbättras i någon större utsträckning enligt Program för centrala Danderyd och de utredningar som ligger till grund för detta visar att eventuella flaskhalsar för trafiken riskerar att uppstå på andra delar av trafiknätet istället.

5.4. Utvecklingsinriktning - Trygga och inbjudande utemiljöer och mötesplatser

Danderyds grönområden med förutsättningar för rekreation- och friluftsliv av olika slag skapar inbjudande utemiljöer och mötesplatser. Kommunens fyra kommundelscentran utgör grunden för sociala möten och är viktiga lokala platser för både kommersiell och offentlig service inom respektive kommundel. Dessa områden föreslås utvecklas och kompletteras vad det gäller både utemiljö och serviceutbud. Större centrumfunktioner koncentreras till Mörby centrum. Övriga kommundelscentran (Stocksunds torg, Djursholms torg och Enebytorg) utvecklas som mindre knutpunkter för samhällsservice med exempelvis butiker, bibliotek, vårdcentraler, caféer, restauranger med mera. För andra mindre centran i kommunen som exempelvis Nora torg och Sätra äng utvecklas dessa varsamt gällande exempelvis mötesplatser och service som kompletterar större kringliggande kommundelscentran.

För samtliga miljöer i kommunen ska utformningen bidra till att kommunen upplevs trygg och inbjudande samt är tillgängliga för alla i samhället oavsett eventuella funktionsnedsättningar och tid på dygnet.

5.5. Konsekvenser av utvecklingsinriktningarna

Utvecklingsinriktningarna bidrar till att uppfylla översiktsplanens övergripande mål. I många fall kan inte kommunen enskilt fatta beslut om dessa då flera av dessa scenarier berör andra aktörer som kommuner, region och stat.

Genom dessa utvecklingsinriktningar och scenarier kan bostadsbyggandet och kommunens framtida bostadsförsörjning underlättas samtidigt som kommunen värnar om grönområden genom att bland annat utveckla gröna stråk. Bostadsbyggandets framtida omfattning är starkt kopplat till en

eventuell tunnelförläggning av E18 och förlängning av tunnelbanan mot Täby samt utveckling av Roslagsbanan.

Idag finns det cirka 13 500 bostäder i kommunen och vid en eventuell tunnelförläggning som scenariot lång tunnel beskriver kan bostadsbeståndet utvecklas med 9 000–11 000 bostäder i Danderyd. Detta innebär att service, infrastruktur, kollektivtrafik med mera måste utvecklas i motsvarande takt samtidigt som miljöaspekter och framkomlighet säkerställs i planeringen. Vid tunnelförläggning av E18 är mötet med befintliga bostadsområden viktig såsom scenariot beskriver.

Infrastrukturfrågan om E18:s framtid och utvecklingen av den spårbundna kollektivtrafiken för Roslagsbanan och tunnelbanan måste ses som en helhet där både Danderyd, andra berörda kommuner, Region Stockholm och Trafikverket samverkar och utreder dessa scenarier tillsammans. Dessa frågor ska planeras med både ett kommunalt och regionalt perspektiv. Slutligen är det kommunen som avgör eventuell exploateringsgrad i enlighet med det kommunala planmonopolet vid en eventuell tunnelförläggning och utbyggnad av spårbunden kollektivtrafik.

En förbättrad kollektivtrafiknod vid Danderyds sjukhus där kopplingen av tunnelbana, bussar och Roslagsbanan skapas genom scenario lång tunnel, samt en ny kollektivtrafiknod i Rinkeby med tunnelbana skapar förutsättningar för utvecklad kollektivtrafik i hela nordostsektorn och Stockholmsregionen. Målpunkten Danderyds sjukhus är betydelsefull i regionen och blir allt viktigare då sjukhusområdet utvecklas. En kollektivtrafiknod vid Rinkebyskogen möjliggör bättre regionala kopplingar i öst-västlig riktning. Utvecklingsinriktningarna innebär att noden vid Danderyds sjukhus förstärks samt att en helt ny kollektivtrafiknod skapas som tillsammans ökar möjligheten till ett hållbart resande tillsammans med övrig kollektivtrafik och utvecklandet av gång- och cykelnätet.

Genom utvecklingsinriktningarna förbättras kollektivtrafiken på lång sikt i både kommunen och Stockholmsregionen. Vidare kan även framkomligheten på såväl de statliga som kommunala vägnätet avlastas samtidigt som de stärks för kollektivtrafiken. Vid större satsningar för kollektivtrafiken kan risk finnas att det påverkar tillgängligheten och framkomligheten under utbyggnadsfasen.

Utvecklingsinriktningarna kan komma att påverka riksintressena för kulturmiljövård, väg och järnväg vilket bör beaktas i planeringen av dessa.

Granskningsförslag

Översiktsplan för Danderyds kommun

Kapitel 6. Mark- och vattenanvändning

GRANSKNINGSHANDLING 2021-11-29



Nora torg – Fotograf Erik Somnäs 2020

Innehållsförteckning

6. Mark- och vattenanvändning 125
6.1 Mark- och vattenanvändningskarta för kommunens utveckling 125
6.1.1. Utredningsområden 127
6.2 Riktlinjer för planeringen av mark och vattenområden 137
6.2.1 Bebyggelse 138
6.2.2 Trafik och transporter 142
6.2.3 Teknisk infrastruktur 150
6.2.4 Natur 153
6.2.5 Miljö, hälsa och risk 157
6.2.6 Kulturmiljö 171

6. Mark- och vattenanvändning

I detta kapitel redovisas Danderyd kommuns syn på hur användningen av mark- och vattenområden ska utvecklas i hela kommunen.

I den första delen redovisas en mark- och vattenanvändningskarta med tillhörande text som beskriver hur användningen av mark- och vattenområden föreslås bevaras och utvecklas. I kartan redovisas till största del områden där befintlig markanvändning föreslås fortsätta på liknande sätt som tidigare, men här föreslås även särskilda utredningsområden där användningen av mark och vatten kan komma att ändras. Dessa områden kräver vidare utredningar i senare skeden och utredningarna bör påbörjas senast 2030.

I den andra delen redovisas riktlinjer för planeringen av mark- och vattenanvändning kopplat till särskilda sakområden, men som inte är knutna till särskilda geografiska platser.

6.1 Mark- och vattenanvändningskarta för kommunens utveckling

I kartan för mark- och vattenanvändning nedan redovisas kommunens ställningstagande till hur användningen av mark och vatten ska utvecklas.

Huvuddelen av markområden där befintlig markanvändning föreslås fortsätta ingår i användningskategorierna mångfunktionell bebyggelse respektive sammanhängande bostadsbebyggelse. Kategorin mångfunktionell bebyggelse omfattar bebyggelse med stads- och tätortsmässig karaktär och används huvudsakligen för bostäder, kontor, handel, parker eller annan verksamhet som är förenlig med bostäder. Kategorin sammanhängande bostadsbebyggelse består huvudsakligen av bostäder, men här kan även vissa kompletterande servicefunktioner förekomma, exempelvis skolor, lokal handel och service samt fritidsanläggningar.

Utredningsområdena redovisas i kartan med symboliska ringar som visar läge och ungefärlig utbredning. För respektive utredningsområde redovisas kortfattat användning idag, förslag på utveckling och förslag på hänsyn för efterföljande planering. Utöver utredningsområdena visas även förslag på utredningsområden för skyfallshantering.

En övergripande analys gällande potentiella risker och störningar redovisas i tabeller genom kapitlet. Den efterföljande planeringen kräver djupare utredningar för att analysera potentiella riskers faktiska omfattning och hur de kan hanteras och avvägas, samt avgränsa planområden, konkretisera lämplig användning, karaktär, skala, bebyggelsetyper, placering, bevarande med mera. Påbörjat och framtida arbete med sektorsvisa planer, program och strategier kommer bidra med mer fördjupat underlag för planeringen.

Den gemensamma inriktningen för samtliga utredningsområden är att de ska utgå från den befintliga miljön i, och i anslutning till de föreslagna områdena när det kommer till utformning, volym et cetera.

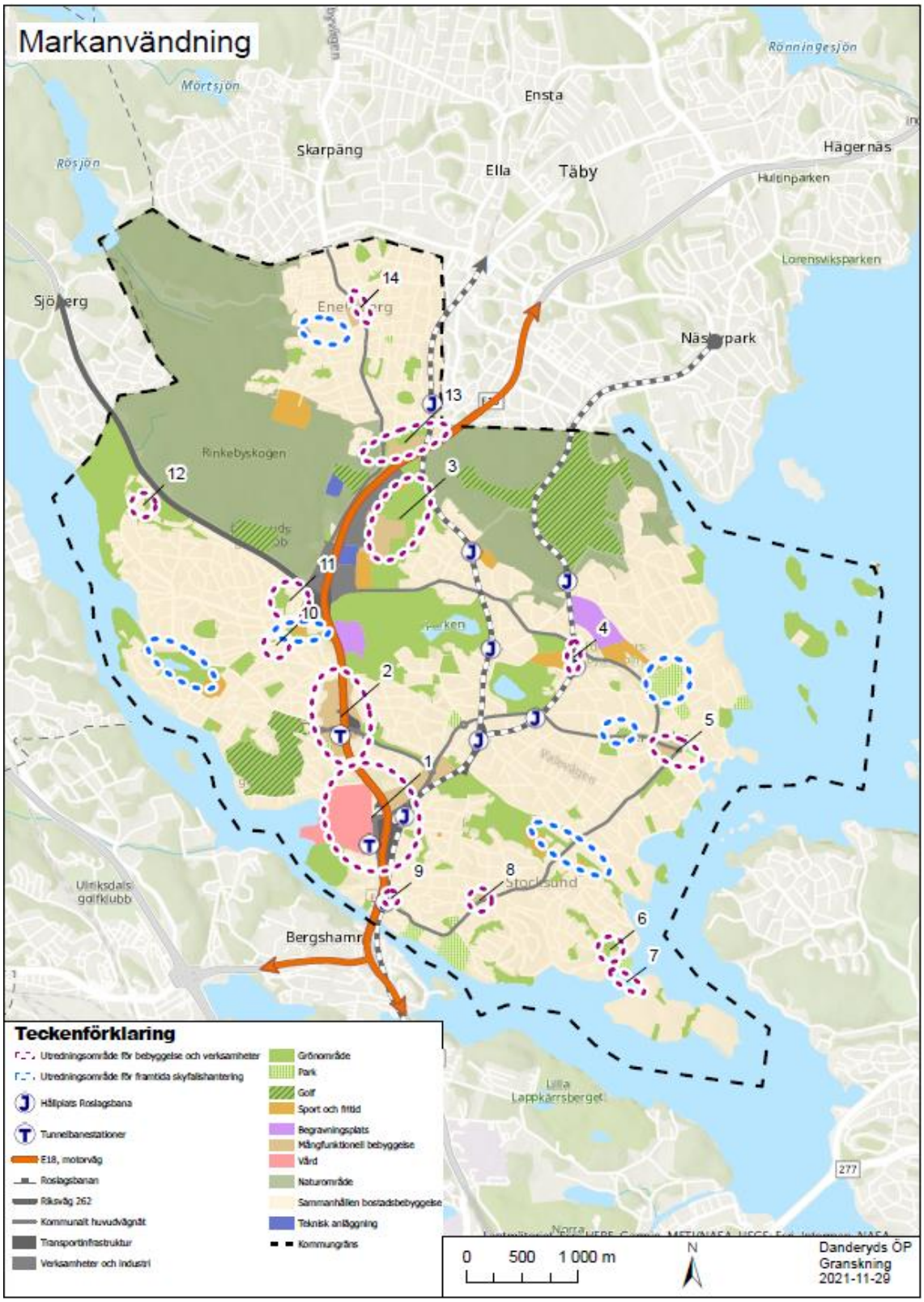


Bild ovan: Kartan visar markanvändningskartan med 14 utredningsområden i Danderyds kommun. Obs. Gränser i kartan ska inte tolkas exakt.

6.1.1. Utredningsområden

1. Knutpunkt Danderyd



Bild ovan: Knutpunkt Danderyd - Fotograf Erik Somnäs från 2020.

Användning idag: Kollektivtrafikknutpunkt med högre bebyggelse i nära anslutning till E18. Danderyds sjukhus är en viktig nod i regionens vård- och hälsosystem.

Förslag på utveckling: Potential att bättre knyta samman sjukhusområdet med Mörby- och Stocksundssidan samt skapa säkrare, tryggare och attraktivare stads- och trafikmiljöer för gående, cyklande och kollektivtrafikresenärer. Förtätning vid kollektivtrafiknod kan göras för att underlätta byten mellan trafikslag (tunnelbana, Roslagsbanan, bussar). I området kan även brygga för pendelbåtstrafik utredas. Högre stadsbebyggelse för vård, kontor och service längsmed E18 kan fylla en bullerdämpande funktion för bakomliggande befintlig och tillkommande bostadsbebyggelse samt park- och naturområden. Framtida utvecklingsmöjligheter för Danderyds sjukhus och andra vård- och omsorgsrelaterade verksamheter bör ges där även markparkeringen kan bli mer effektiv. Området är centralt för att följa översiktsplanens föreslagna utvecklingsinriktning.

Förslag på hänsyn för efterföljande planering: Framtida tunnelförläggning av E18 och omdragning av Roslagsbanan till Danderyds sjukhus ska inte omöjliggöras. Avstånd till riksintresseklassade väg- och spårinfrastruktur samt till leder för farligt gods ska beaktas i planeringen för bebyggelse. Hänsyn bör tas till utvecklingsinriktningen för att stärka gröna stråk öster och väster om E18 samt ned mot Edsviken och strandlinjen där värdefulla naturvärden ska bevaras. Problematik gällande exempelvis buller, luft och partiklar kan föreligga då området ligger i nära anslutning till E18. För vatten bör särskild

hänsyn tas till hantering av skyfall då området är en lågpunkt som kan påverkas av fler hårdgjorda ytor, samt att miljökvalitetsnormer för vatten säkerställs då detta är ett avrinningsområde med Edsviken som recipient där det idag föreligger otillfredsställande status.

Danderyds sjukhusområde utgör en av Region Stockholms markreserver vilket innebär att marken kan komma att tas i anspråk för framtida utbyggnad av vårdverksamhet samt tillhörande infrastruktur. Framkomligheten till sjukhuset måste alltid säkras under alla skeden. För helikoptertrafiken till och från Danderyds sjukhus förväntas kapaciteten öka från cirka 1 400 flygrörelser per år till det dubbla år 2024 vilket kan få påverkan på bullerförhållanden i närområdet.

2. Mörby centrum



Bild ovan: Mörby centrum - Fotograf Erik Somnäs från 2020.

Användning idag: Kommunens största centrum för handel och service samt högre bebyggelse i området med större kommunikationsnod.

Förslag på utveckling: Förtätning vid kollektivtrafiknod (tunnelbana, bussar) och kommersiellt centrum. Högre stadsbebyggelse för handel, service, badhus och kontor längsmed E18 kan fylla en bullerdämpande funktion för bakomliggande befintlig och tillkommande bostadsbebyggelse. Området kan utredas vidare för att skapa en naturlig övergång till villabebyggelsen väster om Svärdvägen. Vid det tidigare området för kraftledningen kan bostadsbebyggelse utredas. Framtida behov för Kevingeskolan bör utredas. Området är centralt för att följa översiktsplanens föreslagna utvecklingsinriktning.

Förslag på hänsyn för efterföljande planering: Avstånd till riksintresseklassade väg- och spårinfrastruktur samt till leder för farligt gods ska beaktas i

planeringen för bebyggelse. Planeringen ska utgå från dagens grönområden med särskild hänsyn till klimatförändringarnas krav på skugga. Problematik gällande exempelvis buller, luft och partiklar kan föreligga då området ligger i nära anslutning till E18. För vatten bör särskild hänsyn tas till hantering av skyfall då området är en lågpunkt som kan påverkas av fler hårdgjorda ytor, samt att miljökvalitetsnormer för vatten säkerställs då detta är ett avrinningsområde med Edsviken som recipient där det idag föreligger otillfredsställande status.

3. Danderyds gymnasium med omnejd



Bild ovan: Danderyds gymnasium - Fotograf Erik Somnäs från 2020.

Användning idag: Området angränsar såväl till Rinkebyvägens verksamhetsområde som till jordbruksmark vid Ekeby gård och Altorpsskogen. I området ligger Danderyds gymnasium som är en av Stockholms största gymnasieskolor till kapaciteten samt British International School of Stockholm. Därutöver finns bland annat en idrottsplats, fotbollsplan, tennisanläggning och curlinghall i området.

Förslag på utveckling: Utveckling av utbildnings-, fritids- och idrottsområde.

Förslag på hänsyn för efterföljande planering: Grönområden som gröna kilen med dess gröna samband ska värnas. Värdefull natur i området ska bevaras. I områdets norra del finns en nedlagd deponi som behöver beaktas.

4. Östberga



Bild ovan: Östberga - Ortofoto från 2019.

Användning idag: Stationsläge för Roslagsbanan med bostadsbebyggelse samt handel och service mellan Roslagsbanan och Östbergavägen.

Förslag på utveckling: Komplettering och förtätning av stationsnära mindre verksamhetsområde. Blandning av bostäder, handel och service.

Förslag på hänsyn för efterföljande planering: Angränsar till utpekat bevarandeområde och grönområden samt närhet till spårområde. Avstånd till väg- och spårinfrastruktur ska beaktas för bebyggelse samt buller.

5. Djursholms torg



Bild ovan: Djursholms torg - Fotograf Erik Somnäs från 2020.

Användning idag: Stadsdelscentrum med bostäder, handel och service.

Förslag på utveckling: Centrumutveckling och bostadskomplettering med inslag av verksamhetslokaler i kollektivtrafiknära läge samt utveckling av sociala mötesplatser som exempelvis Samsöparken.

Förslag på hänsyn för efterföljande planering: Området ligger inom Djursholms riksintresseområde för kulturmiljö. Översvämningsrisk föreligger i Samsöparken. Dagvatten bör hanteras innan det nåt recipienten Stora Värtan via exempelvis en dagvattenanläggning i Samsöparkens gräns mot strandvägen.

6. Svanholmsparkeringen



Bild ovan: Svanholmsparkeringen - Ortofoto från 2019.

Användning idag: Parkeringsyta i nära anslutning till Svanholmsparken som används för rekreation med exempelvis badplats och lekplats.

Förslag på utveckling: Omvandling av parkering och omgivning med komplettering av bostadsbebyggelse. Parkering kan integreras i framtida bebyggelse.

Förslag på hänsyn för efterföljande planering: Parkering i utredningsområdet utreds i kommande planering. Skredrisk och översvämningsrisk från Östersjön förekommer i området. Markanvändningen för Svanholmsparken kvarstår då det är den största angöringspunkten för fritidsboende på Tranholmen.

7. Förbindelse till Tranholmen



Bild ovan: Förbindelse till Tranholmen - Fotograf Helena Eriksson.

Användning idag: Vintertid förbinds Tranholmen och Svanholmsparken genom en bro.

Förslag på utveckling: Förbindelse med exempelvis bro eller färja till Tranholmen.

Förslag på hänsyn för efterföljande planering: Idag råder begränsad tillgång för räddningstjänsten på Tranholmen för räddningsfordon. En förbindelse bör beakta krav för räddningsfordon gällande exempelvis vikt. Vid permanent bro eller färja bör hänsyn tas till hur miljökvalitetsnormer för vatten ska uppfyllas, eventuell påverkan på rekreationsvärden samt påverkan på ekologiska värden i övrigt.

8. Stocksunds torg



Bild ovan: Stocksunds torg - Fotograf Erik Somnäs från 2020.

Användning idag: Stadsdelscentrum med bostäder, handel och service.

Förslag på utveckling: Centrumutveckling med komplettering av bostäder i mindre skala.

Förslag på hänsyn för efterföljande planering: Angränsar till Stocksunds riksintresseområde för kulturmiljö samt bevarandeområden. Skyfallshantering bör beaktas i områdets norra delar. Bullerproblematik från Stockholmsvägen föreligger.

9. Banvakten vid Stockholmsvägen/Bengt Färjares väg

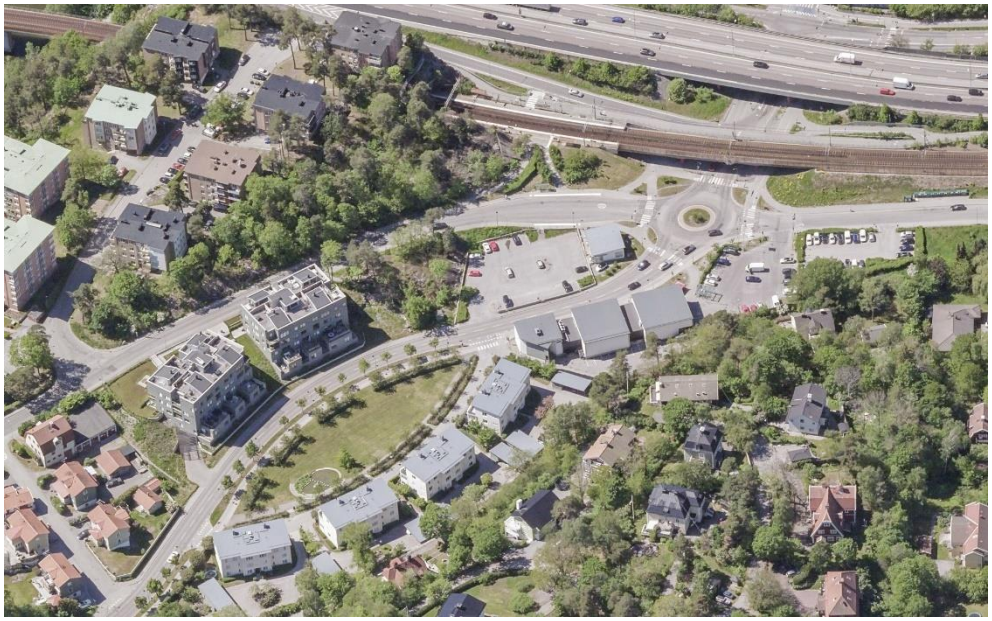


Bild ovan: Banvakten - Ortofoto från 2019.

Användning idag: Område med bostäder samt mindre service och handel. Området har närhet till goda kommunikationer.

Förslag på utveckling: Ny bostadsbebyggelse med inslag av handel och parkering som skapar en entré till Stocksunds villastad. Området är centralt för att följa översiktsplanens föreslagna utvecklingsinriktning.

Förslag på hänsyn för efterföljande planering: Bebyggelse behöver planeras med hänsyn till E18 och Roslagsbanan gällande buller och partiklar samt farligt gods. Vidare bör tillkommande byggnation anpassas till befintlig bebyggelse i området gällande höjd, skala, samt placering och uttryck. Högre bebyggelse kan uppfylla en bullerdämpande effekt för villabebyggelse öster om området och bör inte skymma sikten för den omkringliggande villabebyggelsen. Säkerhetsavstånd till väginfrastruktur ska beaktas för bebyggelse. Problematik gällande exempelvis buller, luft och partiklar kan föreligga då området ligger i nära anslutning till E18, samt att skyfall bör beaktas i områdets nordvästra delar.

10. Nora torg



Bild ovan: Nora torg - Fotograf Erik Somnäs från 2020.

Användning idag: Mindre lokalt centrum med bostäder, handel och service.

Förslag på utveckling: Mindre centrumutveckling med service och mötesplatser samt komplettering med bostäder längs Noragårdsvägen som följer områdets karaktär. Området kan utvecklas parallellt med Noragårdsstråket.

Förslag på hänsyn för efterföljande planering: Komplettering av centrum och mötesplatser bör komplettera Mörby centrum. Natur- och kulturvärden i området ska värnas. Ny bebyggelse ska utformas så att de bidrar till att stärka gröna stråk. I området föreligger översvämningsproblematik där dagvattenfrågan och påverkan på miljökvalitetsnormer för vatten bör utredas. Lärkängens odlingsområde kan användas som reserverad skyfallsyta. Problematik gällande exempelvis buller, luft och partiklar kan föreligga då området ligger i nära anslutning till E18.

11. Kraftledningen vid Skogsviksvägen



Bild ovan: Kraftledningen vid Skogsviksvägen - Ortofoto från 2019.

Användning idag: Tidigare har ett vårdboende funnits i området samt en kraftledning ovan mark som numera är borttagen. I anslutning finns bostäder bestående av högre punkthus, radhuslängor och villakvarter samt närliggande odlingslotter.

Förslag på utveckling: Förtätning med ny bostadsbebyggelse vid det tidigare kraftledningsstråket. Området är centralt för att följa översiktsplanens föreslagna utvecklingsinriktning.

Förslag på hänsyn för efterföljande planering: För det fortsatta planarbetet behöver bland annat buller, partiklar, risker för exempelvis för ras och skred samt dagvattenhantering och miljökvalitetsnormer för vatten utredas. Lärkängens odlingsområde kan användas som reserverad skyfallsyta. Problematik gällande exempelvis buller, luft och partiklar kan föreligga då området ligger i nära anslutning till E18.

12. Sätraängsvägen



Bild ovan: Sätraängsvägen - Ortofoto från 2019.

Användning idag: Mindre lokalt centrum med bostäder, handel och service.

Förslag på utveckling: Komplettering med bostäder som följer områdets karaktär med inslag av mindre centrumutveckling som exempelvis lokaler för service och mötesplatser som kompletterar kringliggande kommundelscentran.

Förslag på hänsyn för efterföljande planering: Komplettering av centrum och mötesplatser bör komplettera Mörby centrum. Värdefull natur i området ska bevaras.

13. Enebyängen

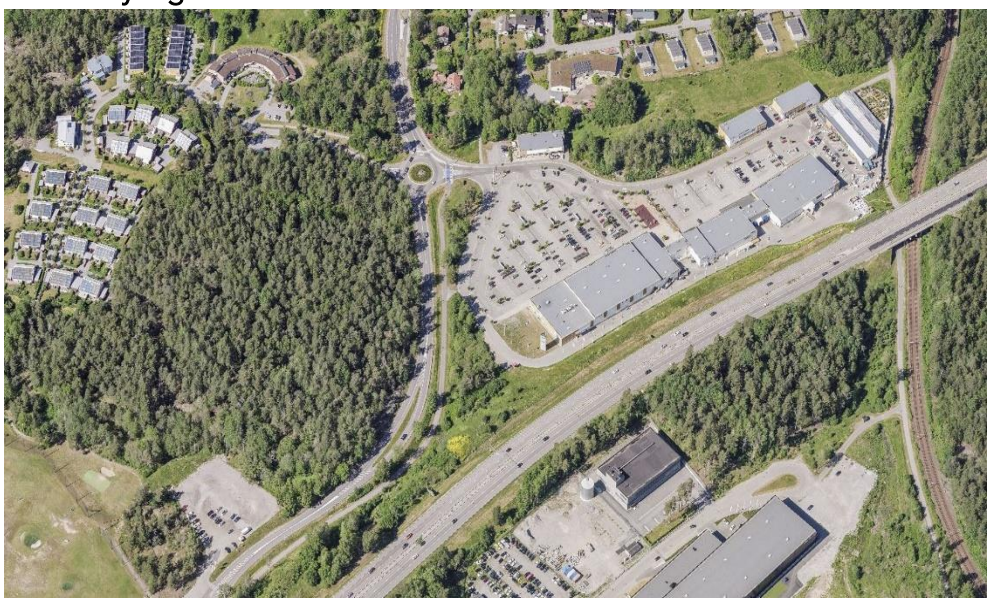


Bild ovan: Enebyängen - Ortofoto från 2019.

Användning idag: Handelsområde med kringliggande bostäder.

Förslag på utveckling: Utveckling av handelsområde till bostäder med inslag av handel. För området nordost om nuvarande handelsområdet kan bostäder för studerande prövas.

Förslag på hänsyn för efterföljande planering: Det gröna sambandet för Rösjökilen mellan Rinkebyskogen och Altorpsskogen/Ekebysjöns naturreservat ska förstärkas. Avstånd till väginfrastruktur och led för farligt gods ska beaktas för bebyggelse. Problematik gällande exempelvis buller, luft och partiklar kan föreligga då området ligger i nära anslutning till E18.

14 Östra Enebytorg



Bild ovan: Östra Enebytorg - Fotograf Erik Somnäs från 2020.

Användning idag: Bostäder med verksamheter i nära anslutning till Eneby torg.

Förslag på utveckling: Centrumutveckling med komplettering av bostäder, verksamheter och mötesplatser i området nordost om Eneby torg.

Förslag på hänsyn för efterföljande planering: Den nuvarande centrumanläggningen vid Eneby torg bör fortsatt vara dominerande. Kompletterande centrumutveckling och bebyggelse öster om Enebybergsvägen bör underordna sig de byggnader som redan finns i omgivningen och en naturlig avtrappning i anslutning till befintlig villabebyggelsen kan eventuellt skapas.

Utredningsområden	Översvämnings-risk	Risk för ras och skred	Radon-risk	Buller > 60 dBA	Område med höga naturvärden	Konflikt med åtgärder för kommande vattenplan	Riksintresse-område	Forn-lämningar	Övriga risker
1.Knutpunkt Danderyd	x	x (delvis)	x (delvis)	x		x	x	x (delvis)	Luft, partiklar och led för farligt gods
2.Mörby centrum	x	x (delvis)	x (delvis)	x			x		Luft, partiklar och led för farligt gods
3.Danderyds gymnasium med omnejd	x (delvis)	x (delvis)			x	x	x (delvis)	x (delvis)	Deponi och led för farligt gods (delvis)
4.Östberga	x	x		x			x		
5.Djursholms torg	x					x	x	x (delvis)	allergener
6.Svanholms-parkeringen		x							
7.Förbindelse till Tranholmen									
8.Stocksunds torg				x			x (delvis)		
9.Banvakten	x			x			x (delvis)		Farligt gods (delvis)
10.Nora torg	x		x (delvis)	x (delvis)					Farligt gods (delvis)
11.Kraftledningen vid Skogsviksvägen	x	x	x (delvis)	x (delvis)		x			Luft, partiklar och led för farligt gods
12.Sätraängsvägen					x (delvis)			x (delvis)	Deponi
13.Enebyängen	x	x (delvis)	x (delvis)	x (delvis)			x	x (delvis)	Luft, partiklar och led för farligt gods
14.Östra Enebytorg	x	x	x (delvis)	x (delvis)				x (delvis)	

Bild ovan: Potentiella risker och störningar för respektive utredningsområde. Områden med X behöver utredas i efterföljande planering.

6.2 Riktlinjer för planeringen av mark och vattenområden

Denna del innehåller riktlinjer för planeringen av mark- och vattenanvändning. Dessa allmänna tematiska riktlinjer kompletteras med områdesspecifika riktlinjer för mark- och vattenanvändning som finns i mark- och vattenanvändningskartan. Riktlinjerna utgår från översiktsplanens målområden och övergripande mål som redovisas i kapitel 4.

Danderyd är till ytan en liten kommun som till stor del redan är bebyggd. Planeringen och utvecklingen av mark- och vattenområden i kommunen behöver ta hänsyn till och balansera olika behov som bostadsbrist, breddat bostadsutbud inom kommundelar genom komplettering och omvandling, arbetsplatser, kulturmiljövärden, naturvärden, friluftsliv, hållbart resande, klimatpåverkan med mera. Planeringen bör eftersträva en utveckling där olika intressen kan tas hänsyn till och samexistera, men i vissa fall kan planeringsriktlinjer vara motstridiga och svåra att kombinera. Vilka värden som ska prioriteras behöver utredas och tas ställning till i det enskilda fallet i efterföljande planering.

De tematiska planeringsriktlinjerna redovisas i följande sex underkapitel:

- Bebyggelse
- Trafik och transporter
- Teknisk infrastruktur
- Natur
- Miljö, hälsa och risk
- Kulturmiljö

6.2.1 Bebyggelse

Planeringen i Danderyd behöver tillgodose både den regionala och lokala efterfrågan på bostäder, arbetsplatser och andra typer av bebyggelse. Genom ett varierat utbud kan olika individers, gruppers och organisationers behov tillgodoses. Samtidigt behöver denna utveckling balanseras med behovet av att skydda och utveckla de kulturhistoriska, arkitektoniska, miljömässiga och friluftsrelaterade värden som finns i kommunen.

Danderyds kommun ska bygga hållbart ur ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv. Detta uppnås genom att bygga i kollektivtrafiknära lägen samtidigt som störande trafikbuller byggs bort och ekosystemtjänster samt biologisk mångfald planeras in i planprocessens tidiga skeden. Dessutom ska kommunen främja att innovativa och energieffektiva lösningar samt miljövänliga byggnadsmaterial används. Detta gäller både för den befintliga och den kommande bebyggelsen.

Tills att kommunen antar ett bostadsförsörjningsprogram ska planeringen utgå från gällande befolkningsprognosen. Gällande prognos från 2021 konstaterar att det finns en brist av invånare i arbetsför ålder, främst mellan 30–45 år, samt att efterfrågan för bostäder för äldre tros öka i takt med att denna grupp kommer att öka i framtiden. Detta bör den kommande planeringen särskilt beakta.

Riktlinjerna som tas upp under bebyggelse utgår framförallt från översiktsplanens mål om att *bygga och bevara för idag och imorgon* och *trygga samt inbjudande utemiljöer och mötesplatser*. Riktlinjerna knyter an till Agenda 2030 mål nr 3, 7, 9, 10, 11, 12 och 16 och till miljömålen god bebyggd miljö och frisk luft.



Bild ovan: Hur riktlinjer för bebyggelse förhåller sig till de globala hållbarhetsmålen och miljömålen.

Riktlinjer för planeringen

Variation

- Planeringen ska bidra till ett varierat utbud av bostäder, service, arbetsplatser, idrott och kultur i alla kommundelar.
- En variation av bostadsutbudet (bebyggelsetyper, upplåtelseformer, storlekar, prisnivåer) i alla kommundelar ska prioriteras för att underlätta kvarboende i sin närmiljö om livssituationen förändras.

Lokalisering

- Ny bebyggelse ska främst lokaliseras i anslutning till befintlig bebyggelse.
- Äldre bebyggelse och ny bebyggelse bör bilda en sammanhängande miljö där den fysiska miljön utvecklas ur den befintliga strukturen.
- Nya bostäder i form av komplettering och förtätning i befintliga bebyggelseområden prioriteras inom en radie av cirka 500 meter från kollektivtrafikstationer samt i nära anslutning till lokala torg/centrum.

- Bostäder för studenter och äldre ska prioriteras. Bostäder för äldre ska i första hand lokaliseras inom en radie av cirka 300 meter från kollektivtrafik och om möjligt i närheten av lokala torg/centrum.
- Bostäder för personer med särskilda bostadsbehov ska integreras med övrig bostadsbebyggelse.
- Nya bostäder ska lokaliseras inom en radie av 300 meter i lägen med god tillgänglighet till grön, vatten- eller parkområde.
- Bostäder ska ej lokaliseras utan vidtagna åtgärder i områden där värden överskrids för exempelvis buller, luftföroreningar och partiklar samt andra hälsorelaterade risker.
- Stränderna ska vara tillgängliga för allmänheten vid utbyggnad av ny bebyggelse.
- Större arbetsplatser ska lokaliseras inom en radie av cirka 500 meter från kollektivtrafik.
- Vid avetableringar av exempelvis kommersiella ytor och kontor ska eventuell omvandling utredas för den kommande markanvändningen.
- Högre och tätare bebyggelse koncentreras till E18-stråket.
- Ny bebyggelse och förändringar i markanvändningen ska inte förhindra en tunnelförläggning av E18 inom kommunen.
- För bebyggelse invid det statliga och kommunala väg- och spårnätet bör ett bebyggelsefritt avstånd eftersträvas.
- Ny bebyggelse bör anläggas minst 10 m från huvudvattenledningar. Planeras bebyggelse närmare ska skadeförebyggande åtgärder utredas.

Kulturmiljö och gestaltning

- Den byggda miljön i Danderyd ska ge skönhetsupplevelser och trevnad. De historiska och kulturella värden som skapar identitet och karaktär ska bevaras och utvecklas.
- Nya byggnader och bebyggelsemiljöer ska ha hög arkitektonisk kvalitet och tillföra området estetiska och arkitektoniska värden där hänsyn ska tas till kulturhistoriska bebyggelse- och miljövärden.
- Tillkommande bebyggelse som ligger inom eller i nära angränsning till områden som är särskilt värdefulla ska föregås av en kulturmiljöutredning.
- Kompletterings- och förtätningsbebyggelse ska ta hänsyn till den omgivande bebyggelsemiljöns karaktär, skala, volymer och placering av byggnader.
- Kompletterings- och förtätningsbebyggelse i villaområden ska utföras med trädgårdsstadens gröna ideal som utgångspunkt.

- Stor restriktivitet gäller för avstyckning av småhusfastigheter i kommunens villaområden. Bestämmelser i gällande detaljplaner och tomtindelningar/fastighetsplaner bör vara vägledande i bedömningen om en detaljplan ska ändras. I särskilda fall kan undantag tillåtas, exempelvis att nya förutsättningar tillkommit på platsen.
- Alla byggnadsobjekt oavsett typ som bostäder, master, torn, pyloner, skyltar, konstverk, byggnader och tillfälliga föremål som byggkranar et cetera som är högre än 20 meter över mark eller vattenytan ska remitteras till Luftfartsverket samt berörda flygplatser inom influensområdet på 90 km från flygplats.

Energi och resurshushållning

- Kommunen ska vara ett föredöme inom energismart byggande.
- Nya byggnader bör uppföras så energi- och resurseffektivt som möjligt.
- Möjligheter att utnyttja passiv och aktiv solenergi samt fjärrvärme bör beaktas i tidigt skede.
- Hänsyn till material- och avfallsflöden ska göras i samhällsbyggnadsprocessen i samband med ny- och ombyggnation.
- Nya bostäders avfallshantering bör planeras så att de boendes källsortering av avfall kan tas om hand på eller i närheten av fastigheten.

Massahantering

- Byggmetoder som minimerar utschaktning prioriteras och schaktmassor som uppstår nyttiggörs i samma eller närliggande projekt.
- Överskottsmassor är en resurs som nyttiggörs systematiskt.
- Markytor som bebyggs används effektivt så att andra ytor kan lämnas i naturligt tillstånd.
- Jungfruliga material används sparsamt och ersätts med fördel genom återvunna material.

Skolmiljöer

- Skolor och förskolor ska ha hälsosamma och miljövänliga lokaler, stora skolgårdar med goda möjligheter för lek och aktiviteter samt säkra och miljöanpassade trafikmiljöer.
- Friytor för lek och utevistelse vid fritidshem, förskolor och skolor ska i möjligaste mån följa Boverkets allmänna råd enligt BFS 2015:1.

Utredningsområden	Närhet till grönska	Närhet till kollektivtrafik	Strandskydd	Påverkar tunnelförläggning av E18	Byggnadsverk över 20 meter	Storlek på skolgårdar/ förskolegårdar
1.Knutpunkt Danderyd	x (delvis)			x	x	
2.Mörby centrum				x	x	
3.Danderyds gymnasium med omnejd						
4.Östberga						
5.Djursholms torg						
6.Svanholmsparkeringen		x				
7Förbindelse till Tranholmen						
8.Stocksunds torg						
9.Banvakten				x		
10.Nora torg						
11.Kraftledningen vid Skogsviksvägen						
12.Sätraängsvägen						
13.Enebyängen				x		
14.Östra Enebytorg						

Bild ovan: Potentiella risker och störningar för respektive utredningsområde om Bebyggelse. Områden med X behöver utredas i efterföljande planering.

6.2.2 Trafik och transporter

Med viktiga trafikstråk som riksintressena E18 och Roslagsbanan behöver transport- och bebyggelseplaneringen i Danderyd hantera stora trafikflöden både inom och genom kommunen. Genom att värna kapaciteten och minimera störningskänslighet både på E18 och Roslagsbanan upprätthålls en godtagbar tillgänglighet i den centrala delen av regionen. Genom kloka prioriteringar av infrastruktursatsningar och placering av ny bebyggelse kan Danderyd fortsätta vara en kommun med hög tillgänglighet där arbetsplatser, serviceutbud med mera kan nås på kort tid. En tät kommun där avståndens betydelse minimeras skapar förutsättningar för mer hållbara transporter.

I Danderyd ska valfrihet råda men kommunen ska underlätta och uppmuntra hållbara resalternativ. Ambitionen är att planeringen ska bidra till att ökningen av transporter i kommunen främst sker inom gång-, cykel- och kollektivtrafik. De infrastruktursatsningar som görs bör prioritera hållbara transporter där såväl standard som attraktivitet för gång- och cykelnätet prioriteras, men utan att framkomligheten för biltrafiken påverkas.

Kollektivtrafiken bör utvecklas med tätare avgångar och synkroniseras mellan olika trafikslag. Kopplingarna till gång- och cykelvägnätet ska vara goda. Biltrafiken bedöms fortfarande vara en viktig del av transportsystemet, främst där kollektivtrafik och cykel inte är tillräckligt starka alternativ.

Riktlinjerna som tas upp under trafik och transporter utgår framförallt från översiktsplanens mål om *grön och hälsosam livsmiljö för alla* samt *hållbara transporter och resor*. Riktlinjerna knyter an till agenda 2030 mål nr 3, 5, 9, 10, 11 och 13 och till miljömålen begränsad klimatpåverkan, god bebyggd miljö, frisk luft samt giftfri miljö.



Bild ovan: Hur riktlinjer för trafik och transporter förhåller sig till de globala hållbarhetsmålen och miljömålen.

Riktlinjer för planeringen:

- Prioriteringen av trafikslag ska vara kollektivtrafik, gång, cykel och bil. Utvecklingen ska ske utan att framkomligheten påverkas negativt för övriga trafikslag.
- Planeringen ska leda till att risken att dödas eller skadas allvarligt i trafiken minimeras.
- Kommunens trafiknät ska utformas så att alla trafikanter, oberoende trafikslag, ges möjlighet att få tillgång till Danderyds och regionens utbud och aktiviteter.
- Kommunens trafiksystem ska utvecklas parallellt med utveckling av markanvändning och övrig fysisk planering.
- Planeringen ska värna att framkomligheten och kapaciteten på riksintressena E18 och Roslagsbanan fortsatt är godtagbar.
- Vid byggande intill högtrafikerad statlig väg ska tillräckligt säkerhetsavstånd finnas fritt från bebyggelse för att exempelvis säkerställa underhållsarbeten.
- Planeringen ska bidra till bättre tvärförbindelser för gång-, cykel och kollektivtrafik mellan kommundelarna Djursholm, Enebyberg, Danderyd och Stocksund.

- Planeringen ska leda till att minska trafikbuller och luftföroreningar som partiklar och kvävedioxider.

6.2.2.1. Gång- och cykeltrafik

Riktlinjer för planeringen:

- Gång- och cykelvägar bör utformas och förläggas med hög standard så att trygga och säkra miljöer skapas.
- Vid gång- och cykelbanors korsning med huvudvägnätet bör hastighetsdämpande eller andra säkerhetshöjande åtgärder vidtas.
- Utmed kommunalt huvudvägnät bör gång- och cykelbanor separeras så att den oskyddade trafiken på ett säkert och tryggt sätt kan ta sig fram.
- Gångförbindelser bör kunna användas av personer med nedsatt rörelseförmåga, syn, hörsel eller annan orienteringsförmåga.
- Cykelbanor i lokalnät bör vara användbara för cyklister i alla åldersgrupper.
- Bättre tvärförbindelser mellan kommundelarna bör skapas genom sammanhängande gång- och cykelstråk samt trygga och säkra gång- och cykelmiljöer över/under E18.
- Kommunen ska verka för att cykelförbindelser förbättras regionalt.



Bild ovan: Gång- och cykelväg i Djursholm.

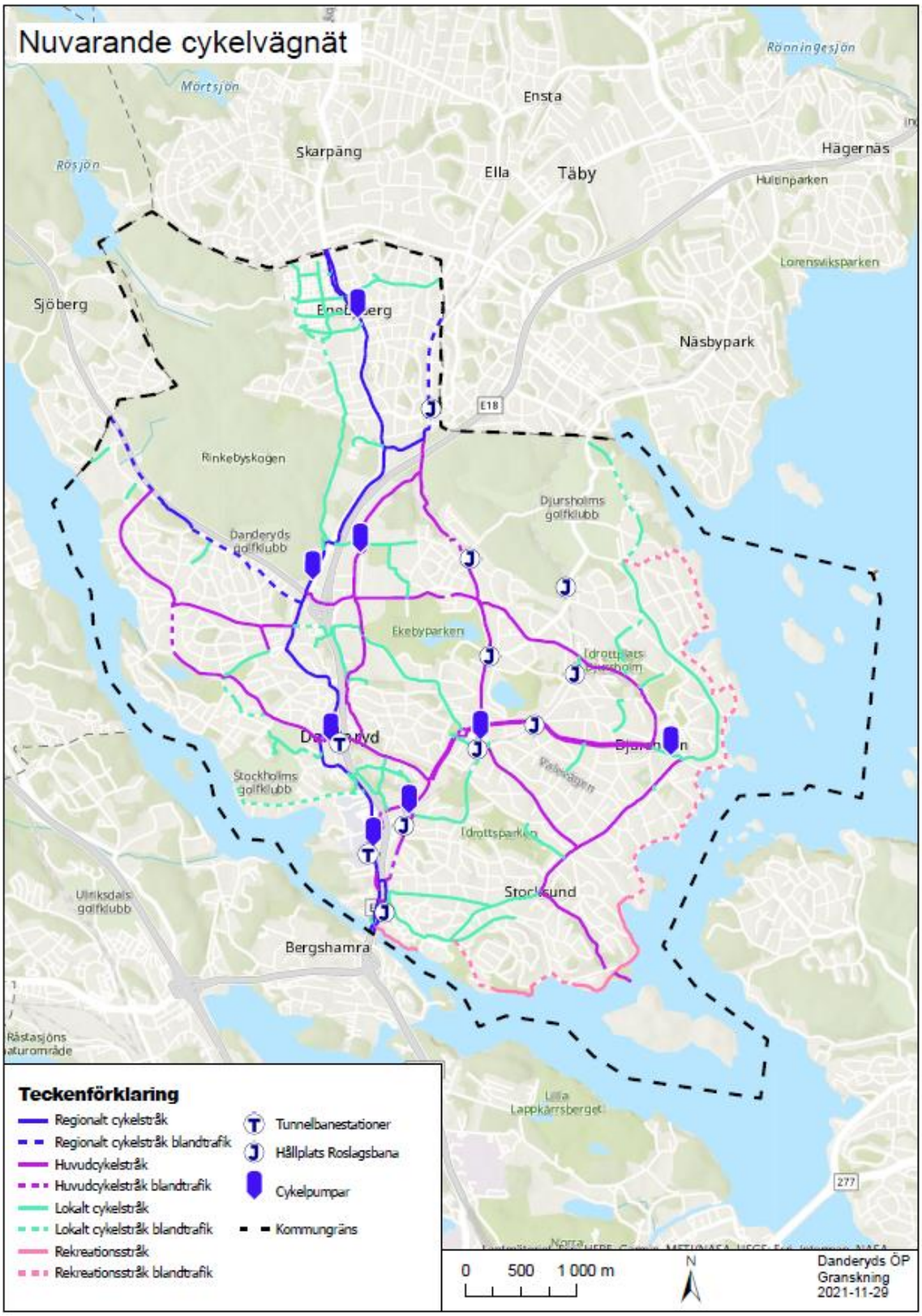


Bild ovan: Kartan visar nuvarande cykelvägnät i Danderyds kommun.



Bild ovan: Karta från FÖP Centrala Danderyd (sid 24, Scenario ingen tunnel, nollalternativ) Exempel på nya eller upprustade förbindelser över E18 (orangea pilar). Lägen, åtgärder och prioriteringar behöver utredas vidare.

6.2.2.2. Kollektivtrafik

Riktlinjer för planeringen:

- Kollektivt resande ska utgöra stommen i ett miljöanpassat trafiksystem.
- Kommunen tillsammans med Region Stockholm samverkar för ett utvidgat system av kollektiva tvärförbindelser mellan kommundelarna.
- Kommunen ska verka för att utveckla goda regionala kommunikationer.
- Framkomlighet och tillgänglighet ska förbättras för kollektivtrafiken så att det uppfyller Region Stockholms krav, både lokalt och regionalt.

6.2.2.3. Bil- och godstrafik

Riktlinjer för planeringen:

- Huvudvägnät ska utformas och dimensioneras för alla typer av normalt förekommande typgodkända fordon.
- Det kommunala huvudvägnätet prioriteras för busstrafikens och utryckningsfordons behov av hög framkomlighet. Genom detta gynnas även övriga trafikslag.
- Planeringen ska skapa goda förutsättningar för utryckningsfordons framkomlighet och olycksförebyggande riskhantering.
- För vägnätet ska hastighetsbegränsning och gatuutformning motsvara vägarnas funktion.
- Bullerbegränsande åtgärder fortsätter vidtas längs E18 för att minska störningar för boende och verksamma i närområdet.
- Utbyggnad av vägnätet ska inte försämra för gång, cykel och kollektivtrafik.



Bild ovan: Stocksundet i Inverness - Fotograf Ann-Catrine Torstensson - Vinnare av fototävling för översiktsplanen 2020.



Bild ovan: kartan visar regionalt vägnät (E18 och riksväg 262) och kommunens huvudvägnät.

6.2.2.4. Parkering

Riktlinjer för planeringen:

- Infartsparkering bör finnas vid större kollektivtrafiknoder.
- Kommunens parkeringstal bör revideras och tillämpas vid kommande detaljplaner. Flexibla parkeringstal kan eftersträvas i centrala delar där det finns god tillgång till kollektivtrafik. Flexibla parkeringstal kan ersätta parkeringsytor genom åtgärder som exempelvis bilpool och cykelpool.
- Cykelparkering av god standard ska finnas vid stora målpunkter och i nära anslutning till kollektivtrafik där många byten mellan cykel och kollektiva färdmedel sker.
- Kommunen ska uppmuntra och underlätta för externa aktörer att bygga ut laddinfrastrukturen för eldrivna fordon i lämpliga lägen.

Utredningsområden	Framkomlighet E18	Säkerhetsav-stånd till väg och järnväg	Buller > 60 dBA	Övriga risker	Påverkan på riksintresse – Kommunika-tion	Säkra cykelvägar	Framkomlighet för busstrafik och räddningsfordon	Parkering/ Infartsparkering
1.Knutpunkt Danderyd	x	x	x	Luft, partiklar och led för farligt gods	x			
2.Mörby centrum	x	x	x	Luft, partiklar och led för farligt gods	x			
3.Danderyds gymnasium med omnejd				Led för farligt gods (delvis)	x (delvis)			
4.Östberga		x	x		x			
5.Djursholms torg				allergener				
6.Svanholms-parkeringen								x
7Förbindelse till Tranholmen								
8.Stocksunds torg		x	x					
9.Banvakten	x	x	x	Farligt gods (delvis)	x (delvis)			
10.Nora torg			x (delvis)	Farligt gods (delvis)				
11.Kraftledningen vid Skogsviksvägen			x (delvis)	Luft, partiklar och led för farligt gods				
12.Sätraängsvägen								
13.Enebyängen	x (delvis)		x (delvis)	Luft, partiklar och led för farligt gods	x			
14.Östra Enebytorg			x (delvis)					

Bild ovan: Potentiella risker och störningar för respektive utredningsområde om Trafik och transporter. Områden med X behöver utredas i efterföljande planering.

6.2.3 Teknisk infrastruktur

Teknisk infrastruktur är en förutsättning för ett fungerande vardagsliv och en god livskvalitet. Infrastrukturen finns både ovan och under mark. För att minimera onödiga kostnader, störningar och inverkan på miljön är det viktigt att försöka samlokalisera olika tekniska infrastrukturer med varandra, såväl befintlig som planerad infrastruktur.

Riktlinjerna som tas upp under teknisk infrastruktur utgår framförallt från översiktsplanens mål om *att bygga och bevara för idag och imorgon* och *grön och hälsosam livsmiljö för alla*. Riktlinjerna knyter an till agenda 2030 mål nr 6, 9, 10, 11 och 14 och till miljömålen begränsad klimatpåverkan, god bebyggd miljö, giftfri miljö, ingen övergödning, levande sjöar och vattendrag, grundvatten av god kvalitet, hav i balans samt levande kust och skärgård samt myllrande våtmarker.



Bild ovan: Hur riktlinjer för teknisk infrastruktur förhåller sig till de globala hållbarhetsmålen och miljömålen.

6.2.3.1. Informations- och kommunikationsteknik (IKT)

I Danderyd råder en marknadsdriven bredbandsutbyggnad där ett neutralt och öppet stadsnät under fri konkurrens ska främjas. Det är inte kommunen som bygger ut bredbandsinfrastrukturen, men kommunen ska eftersträva att det fasta och mobila (5G) bredbandsnätet byggs ut i alla delar av kommunen. Kommunen ska vara en samverkanspart för kommuninvånare, näringsliv, fiberföreningar, grannkommuner, regionen, länet samt marknadens aktörer.

Riktlinjer för planeringen:

- Utbyggnad av fiber och bredband ska finnas med i planeringen för ny bebyggelse, men även för framtida behov för exempelvis transporter, parkering, belysning med mera.
- Kommunen ska verka för kanalisation och att fiber samförläggs med annan infrastruktur alternativt planera för att möjliggöra en senare installation av fiber. Vid behov ska kommunen stötta marknadsaktörer i utvecklingsarbetet.
- Kommunen ska samordna utvecklingen av fiber med den befintliga planeringen av om- och utbyggnad av vägar, energisystem, vatten- och avlopp, och planera för nuvarande och kommande behov.

Mer detaljerad information om bredband och fiber finns att läsa i Bredbandspolicy för Danderyds kommun som finns på kommunens webbplats eller här.

6.2.3.2. Energi

Danderyds utveckling mot en hållbar samhällsstruktur och stadsmiljö innebär att energianvändningen ska vara så effektiv, tillförlitlig och klimatneutral som möjligt med hänsyn tagen till alla resurstillgångar. Det innebär bland annat att använda el så exergieffektivt som möjlig genom exempelvis att minimera elanvändningen för uppvärmning och kylning av byggnader så att elen istället kan användas för transporter, belysning och maskiner. Vidare behöver planeringen säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla.

Riktlinjer för planeringen:

- Kommunen ska vara föregångare inom energieffektivt och klimatsmart byggande samt uppmuntra andra byggaktörer att bygga energieffektivt och klimatsmart, exempelvis genom materialval samt utnyttjande av solenergi.
- Kommunen ska verka för att fjärrvärme- och fjärrkylnätet byggs ut. Vid försäljning eller upplåtande av mark i fjärrvärmenära områden ska kommunen främja anslutning till fjärrvärme.

6.2.3.3. Vatten och avlopp

Hantering av dagvatten är en stor utmaning vid förtätning och ställer krav både på kommunen och andra fastighetsägare. Generellt innebär mer hårdgjord yta att risken för föroreningar av dagvatten ökar men om utformningen sker genom exempelvis genomsläppliga ytor kan riskerna minimeras. Frågan behöver hanteras både med tekniska lösningar och

säkerställandet av plats för dagvattenhantering, vilket kommer konkretiseras i den kommande vattenplanen och dagvattenplanen.

Riktlinjer för planeringen:

- Vid planering av ny bebyggelse bör befintliga ledningssystem och annan infrastruktur utnyttjas där så är möjligt.
- Vid ny- och ombyggnation ska kommunen ställa krav på hållbar dagvattenhantering.
- Mängden föroreningar i dagvatten ska minskas, särskilt förorenat dagvatten ska omhändertas och renas. Dagvatten ska tas omhand så nära källan som möjligt, till exempel genom infiltration och blågröna dagvattenlösningar.
- Belastning av näringsämnen och föroreningar till vattendrag, sjöar och kustvatten ska minska. Istället för hårdgjorda ytor kan exempelvis våtmarker och genomsläppliga ytor anläggas.
- Dagvattenhantering i form av uppströmsåtgärder ska genomföras och småskalig dagvattenhantering nära källan ska prioriteras.
- Ytlig dagvattenhantering med översvämningsytor, dammar och diken som fördröjer och renar vatten genom infiltration ska förordas framför kulvertering.
- Kommunen bör upplåta mark som är lämplig för dagvattenhantering för att möjliggöra rening innan dagvatten släpps till VA-nät och leds till recipient.

6.2.3.4. Avfallshantering

Danderyds kommun äger tillsammans med nio andra kommuner avfallsbolaget SÖRAB. Tillsammans har en gemensam avfallsplan tagits fram. Planen har ett tydligt fokus på cirkulär ekonomi och syftet är att minimera negativ klimatpåverkan, främja hållbara val, minimera avfallsmängderna, öka sortering av avfall och att uppnå giftfria kretslopp. Vid placering av avfallshantering är Danderyd kommuns ambition att följa Avfall Sveriges handbok där krav, riktlinjer och rekommendationer finns.

Riktlinjer för planeringen:

- Planeringen av avfallshantering ska sträva efter att minska transportbehovet av avfall och främja möjligheten för privatpersoner att lämna avfall utan att det krävs tillgång till egen bil.
- Vid planering av ny bebyggelse ska god tillgänglighet och plats för sortering och återvinning av kommunalt avfall och andra material säkerställas.
- Kommunens lokala avfallsföreskrifter ska följas, exempelvis vad gäller dragväg/transportväg.

- Återvinningsstationer för förpackningar ska placeras i lägen där de är lättåtkomliga och störningsrisk är låg.
- Avfallsutrymmen ska placeras och utformas så att risken för olyckor begränsas vid tillträde, transporter samt användning, kontroll och underhåll av utrymmena och deras installationer.
- I planeringsfasen ska mekaniska lösningar såsom bottentömmande behållare och sopsugar beaktas. Manuell hantering ska minimeras så långt det är möjligt.
- Utrymme för insamling till återbruk och återvinning bör möjliggöras i kommunen, exempelvis genom en returpunkt.

För mer detaljerad information, se Avfallsplan 2021–2032 – lätt att göra rätt på kommunens webbplats eller här samt Avfallsföreskrifter på kommunens webbplats eller här.

Utredningsområden	Kan ej nyttja befintligt ledningssystem	Dagvatten omhändertas nära källan	Risk för föroreningar i vatten	Ytlig dagvattenplanering behövs	Möjlighet att omhänderta återvinning nära bebyggelse
1.Knutpunkt Danderyd		x (delvis)	x	x	
2.Mörby centrum			x	x (delvis)	
3.Danderyds gymnasium med omnejd				x (delvis)	
4.Östberga				x (delvis)	
5.Djursholms torg		x		x	
6.Svanholmsparkeringen			x	x (delvis)	
7Förbindelse till Tranholmen					
8.Stocksunds torg				x (delvis)	
9.Banvakten				x (delvis)	
10.Nora torg		x	x	x	
11.Kraftledningen vid Skogsviksvägen		x	x	x	
12.Sätraängsvägen				x (delvis)	
13.Enebyängen				x (delvis)	
14.Östra Enebytorg				x (delvis)	

Bild ovan: Potentiella risker och störningar för respektive utredningsområde om Teknisk infrastruktur. Områden med X behöver utredas i efterföljande planering.

6.2.4 Natur

Natur- och grönstruktur i Danderyd utgör en del av den regionala gröna infrastrukturen i länet och är ett viktigt regionalt intresse att värna om. Med stöd av översiktsplanen ska natur- och grönområden kunna pekas ut i den efterföljande planeringen. I Danderyd bidrar naturen med stora

sammanhängande grönområden och omfattande kuststräcka till kommunens attraktivitet. Den rika naturen innehåller bland annat ek- och tallskogsområden som finns både bland bebyggelse och i naturområden. I Danderyd erbjuds goda möjligheter till promenader, rekreation och varierande naturupplevelser i skog och vid stränder.

Natur- och jordbrukslandskap med dess djur- och växtliv är en förutsättning för fungerande ekosystem. Dessa ekosystem levererar olika slags ekosystemtjänster åt människan, till exempel pollinering och vattenreglering samt naturupplevelser, rekreation och avkoppling som är viktiga för folkhälsan. Men naturen har även ett egenvärde. Genom bevarande av viktiga naturområden och genomtänkt och miljöanpassad skötsel kan natur- och friluftsvärdena i Danderyds kommun säkerställas.

Riktlinjer för långsiktig strategisk planering av värdefulla grönområden ska hanteras i relevanta styrdokument, exempelvis Grönplan och Parkprogram.

Riktlinjerna som tas upp under natur utgår framförallt från översiktsplanens mål om en *grön och hälsosam livsmiljö för alla* samt *trygga och inbjudande utemiljöer och mötesplatser.* Riktlinjerna knyter an till agenda 2030 mål nr 3, 11, 14 och 15 och till miljömålen god bebyggd miljö, levande sjöar och vattendrag, hav i balans samt levande kust och skärgård, levande skogar, ett rikt odlingslandskap, ett rikt växt och djurliv samt myllrande våtmarker.



Bild ovan: Hur riktlinjer för natur förhåller sig till de globala hållbarhetsmålen och miljömålen.

6.2.4.1 Naturområden och friluftsliv

Tillgången till sammanhängande naturområden och rekreationsstråk utmed kustlinjen har mycket stora värden för Danderydsborna. Här finns möjligheter till spontanidrott, motion och friluftsliv. De sammanhållna skogarna som är tillgängliga för allmänheten, är viktiga för det storstadsnära friluftslivet.

Riktlinjer för planeringen:

- I Danderyd ska ekologiskt känsliga områden värnas. Naturmark och vattenområden ska förvaltas så att natur- och friluftsvärden samt biologisk mångfald främjas.
- Naturmark och gröna ekologiska samband bör stärkas så att den biologiska mångfalden främjas och god tillgång till varierande och rekreativa naturupplevelser erhålls i alla kommundelar.
- Värdefulla miljöer med barrskog, ek och andra ädellövträd ska värnas. Värdefulla träd såsom äldre ekar, ädellövträd och tallar ska så långt som möjligt bevaras.
- Inför ställningstagande om exploatering ska naturvärdesinventering göras om höga naturvärden tros föreligga.
- Vid exploatering inom grönområden och i närheten av svaga gröna samband behöver förhållningssätten som anges i RUFS 2050 följas för att säkerställa och skydda de svaga gröna sambanden så att kilen behåller sina funktioner.
- Kommuninvånare ska ha god tillgång till rekreations- och motionsområden, exempelvis i form av motionsspår och promenadstråk med möjlighet till spontanidrott i varje kommundel.
- Friluftsområden och badplatser ska vara tillgänglighetsanpassade i möjligaste mån.
- Danderyds strandområden ska vara tillgängliga för invånarna och erbjuda skönhetsvärden samt möjlighet till bad- och båtliv.
- Placering och utformning av ny bebyggelse ska ske på ett sätt att det främjar det rörliga friluftslivet och bidrar till utvecklade rekreationsstråk.
- Vid exploatering i anslutning till trafikplatser behöver den artrika miljön hanteras, till exempel genom att se till att de arter som finns representerade här också finns i andra delar av kommunen.

6.2.4.2 Grönområden och parker

Grönområden och bostadsnära natur har en stor bidragande del i människors hälsa och välmående. Dessa områden kan ge utrymme för social samvaro, avkoppling och motion. Att planera grönområden integrerat med bebyggelsen är viktigt för att skapa närhet till natur för människor, men också för att koppla ihop den lokala grönstrukturen med de omgivande större naturområdena, via biologiska spridningsmöjligheter. Parker och grönytor kan utformas för att rymma olika funktioner såsom lek, rekreation och

ekosystemtjänster. Grönområden och parker behöver också finnas med god kvalitet, till exempel storlek, innehåll och placering, för att ekosystemtjänsterna ska uppfylla önskad funktion. Detta är särskilt angeläget för anpassning till ett förändrat klimat.

Riktlinjer för planeringen:

- Lokala parker utvecklas för rekreation, lek och ekosystemtjänster i den täta bebyggelsen så att god tillgång uppnås i alla kommundelar. Parkutveckling och närnatur ska prioriteras nära skolor och förskolor.
- Varje kommundel ska ha en större välutrustad lekplats, gärna i ett närbeläget grönområde. De mindre lekplatserna bör kompletteras.
- Grönstruktur bör stärkas genom ett sammanhängande nät av parker, gröna stråk, alléer och gröna gator som skapar ett nätverk för människor och hållbara ekosystem. Den lokala grönstrukturen bör kopplas ihop med den omgivande regionala grönstrukturen.
- I den sammanhängande gröna infrastrukturen bör funktionella samband säkerställas för att ge förutsättningar för viktiga ekosystemtjänster, såsom exempelvis vattenrening och dagvattenhantering samt temperaturreglering.
- Ekosystemtjänster ska integreras vid stadsutveckling och mångfunktionell grönstruktur ska i möjligaste mån bevaras. Stödjande verktyg som grönytefaktor ska användas vid planering och exploatering.
- Intrång i grönområden och natur för exploatering ska undvikas i möjligaste mån.

6.2.4.3 Areella näringar

Av kommunens mark är andelen jordbruksmark förhållandevis liten då det endast finns en jordbruksverksamhet i kommunen. Vidare pågår inget aktivt skogsbruk i kommunen utan endast gallring i samband med naturskötsel.

Förlusten av värdefulla ängs- och betesmarker är ett av de större hoten mot odlingslandskapets biologiska mångfald. Genom att nyanlägga våtmarker i lämpliga lägen kan viktiga ekosystemtjänster återskapas och biologisk mångfald gynnas. Att främja hela landskapets naturligt vattenhållande förmåga är angeläget både för den biologiska mångfalden och för att minska översvämningsrisker.

Riktlinjer för planeringen:

- Våtmarker och vattenmiljöer i odlingslandskapet bör bibehållas och återskapas i strategiskt viktiga lägen.
- Vid bedömningen av vilka marker som kan vara lämpliga för återskapande av våtmarker ska avvägning göras mot de samhällsnyttor som är kopplade till fortsatt jordbruksproduktion på åkermark. Både jordbruksproduktionens behov av en bibehållen väl fungerande

markavvattning och samhällets behov av att fördröja avrinning för att minska översvämningsrisker ska beaktas.

- Ett aktivt och miljömedvetet jordbruk ska värnas och bidra till ett öppet kulturlandskap som främjar biologisk mångfald och inte försämrar vattenkvaliteten.

Utredningsområden	Tillgång till rekreation och motions-område	Konflikt med natur och gröna samband	Ej tillgängliga stränder	Höga naturvärden – Naturvärdes-inventering behövs	Grönytefaktor pga hög exploatering	Påverkan på våtmark eller annan vattenmiljö
1.Knutpunkt Danderyd				x	x	x
2.Mörby centrum					x	x (delvis)
3.Danderyds gymnasium med omnejd	x (delvis)	x		x	x (delvis)	x (delvis)
4.Östberga						x (delvis)
5.Djursholms torg						x
6.Svanholmsparkeringen						x (delvis)
7Förbindelse till Tranholmen						x
8.Stocksunds torg						x (delvis)
9.Banvakten						x (delvis)
10.Nora torg		x (delvis)				x
11.Kraftledningen vid Skogsviksvägen						x
12.Sätraängsvägen		x		x		x (delvis)
13.Enebyängen		x (delvis)			x (delvis)	x (delvis)
14.Östra Enebytorg					x (delvis)	x (delvis)

Bild ovan: Potentiella risker och störningar för respektive utredningsområde om Natur. Områden med X behöver utredas i efterföljande planering.

6.2.5 Miljö, hälsa och risk

Översiktsplanen beaktar miljö- och riskfaktorer för att ge möjlighet att ange lämpligaste lokalisering och struktur för bebyggelse, anläggningar samt verksamheter och exempelvis skyddsavstånd till bostäder. Detta är nödvändigt för att upprätthålla en god säkerhet för kommunens invånare och besökare samtidigt som bebyggelsen samt infrastrukturen kan fortsätta utvecklas och säkras. Den fysiska planeringen kan således bidra till att förebygga störningar och risker som redan finns men som även uppstår i kommunen.

I översiktsplanen redovisas principer och riktlinjer för hantering av risk och säkerhet. Översiktsplanen beskriver konsekvenser när det gäller hälsa och säkerhet samt risker för exempelvis olyckor, översvämningar och erosion. Riktlinjerna som tas upp under miljö, hälsa och risk utgår framförallt från översiktsplanens mål om en *grön och hälsosam livsmiljö för alla, hållbara*

transporter och resor samt *trygga och inbjudande utemiljöer och mötesplatser*. Riktlinjerna knyter an till agenda 2030 mål nr 3, 6, 11, 14 och 15 och till miljömålen god bebyggd miljö, frisk luft, giftfri miljö, ingen övergödning, levande sjöar och vattendrag, grundvatten av god kvalitet, hav i balans samt levande kust och skärgård samt myllrande våtmarker.



Bild ovan: Hur riktlinjer för miljö, hälsa och risk förhåller sig till de globala hållbarhetsmålen och miljömålen.

6.2.5.1. Vatten

Danderyds kommuns ambition är att sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer har goda livsförhållanden. Kommunens omgivande vatten uppnår inte miljökvalitetsnormer för ytvatten. De främsta utmaningarna kommer från föroreningar och övergödning. Dessa områden är prioriterade i det pågående arbetet med framtagande av en vattenplan och en dagvattenplan som beräknas vara klar under 2022. Planerna innehåller förslag på fysiska åtgärder som exempelvis dammar, översvämningsytor, fördröjningsmagasin och öppning av kulvertar.

Riktlinjer för planeringen:

- All planläggning och prövning ska ske så att det bidrar till att vattenkvaliteten förbättras och att miljökvalitetsnormerna för vatten uppnås.
- För nya detaljplaner ska alltid en dagvattenutredning tas fram och plats avsättas för dagvattenhantering.
- Vid ny- och ombyggnation ska det säkerställas att dagvatten omhändertas lokalt med fördröjning och rening enligt intentioner i kommunens dagvattenplan.

- Markytor ska löpande reserveras för att kunna översvämmas, genom exempelvis anläggande av dammar, återskapande av våtmarker och öppning av kulvertar. Ytorna ska kunna hantera kraftiga regn och översvämningar som annars kan ge skador på den byggda miljön. Dessa är även en tillgång för att möjliggöra rening av normala dagvattenflöden.
- För att minska risk för att ny bebyggelse ska ta skada av översvämning ska planeringen anpassas till 100-årsregn med klimatfaktor 1,25 för att undvika lågpunkter där risk för översvämning föreligger.
- Undvik hårdgjorda ytor till förmån för genomträngliga material och grönska.
- Dagvatten bör användas som en resurs för att skapa attraktiva inslag i miljön.
- Ytlig dagvattenhantering med översvämningsytor, dammar, multifunktionella ytor och diken som fördröjer och renar vatten genom infiltration ska förordas framför kulvertering.
- Vid planläggning ska byggnads- och anläggningsmaterial förordas som är miljöklassade och hindrar utsläpp av miljöskadliga ämnen till dagvatten

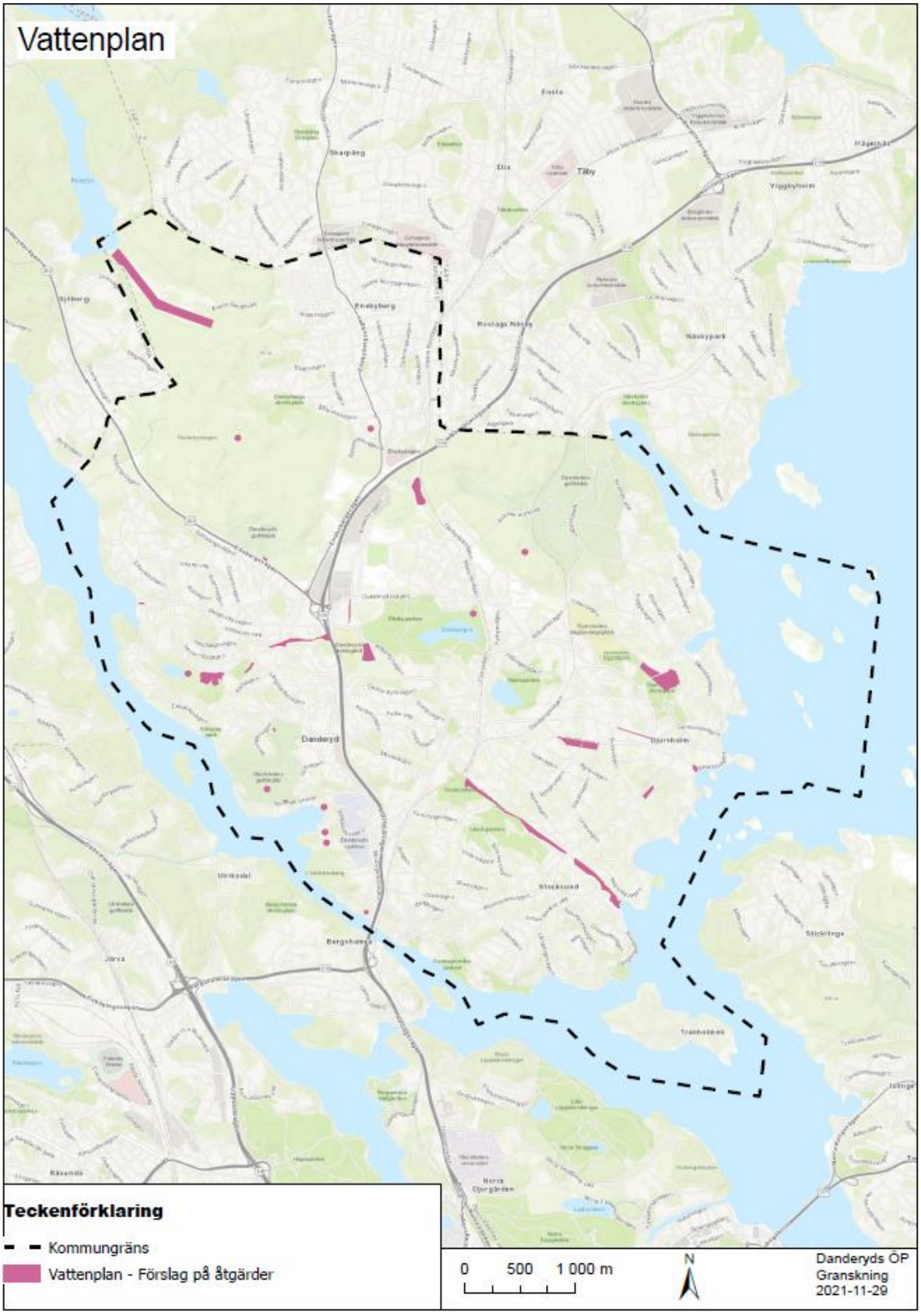


Bild ovan: Kartan visar föreslagna åtgärder från vattenplanens samrådsförslag 2021.

6.2.5.2. Luft

Luftkvaliteten i Danderyds kommun behöver förbättras. Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas. Danderyds kommun ska arbeta aktivt för att begränsa utsläppen av luftföroreningar.

Det gäller särskilt utsläppen från trafiken som står för kommunens mest betydande miljöpåverkan. Särskilt utmärkande är luftföroreningar från E18 där gränsvärden för partiklar har överskridits. Möjligheten att förbättra luftkvaliteten längs de stora trafikstråken i kommunen beror på hur användningen av dubbdäck kommer se ut framöver samt trafikvolymer och vilka emissioner fordonen avger.

Riktlinjer för planeringen:

- Kommunen ska verka för att luftkvaliteten längs E18 och större vägar förbättras.
- Kommunen ska verka för att E18 på sikt tunnelförläggs.
- Ny bebyggelse ska placeras och utformas så att miljökvalitetsnormerna för luft uppnås.
- För att undvika hälsoproblem från luftburna allergener bör nya bostäder, skolor och förskolor placeras minst 200 meter från hästgårdar och ridanläggningar, eller enligt rekommendationer från särskild utredning.
- En utveckling mot utökad användning av miljövänligare transportsätt såsom gång, cykel och kollektivtrafik och elfordon främjar både luftkvaliteten och bullersituationen.
- Kommunen ska verka för buffertzoner med växtlighet längs trafikintensiva sträckor. Växtlighet binder partiklar och bidrar till bättre luftkvalitet.

6.2.5.3. Buller

År 2019 gjordes en bullerkartläggning för trafiken i kommunen. Analysen visar på bullerstörningar från framför allt vägar och spårtrafik. Det påverkar människors hälsa och livskvalitet samt möjligheten att utveckla Danderyds fysiska miljö. Därför behöver negativ påverkan från bullerkällor minska. Det är viktigt att hänsyn tas till bulleraspekten i tidiga planeringsskeden och att frågan får genomsyra hela planeringsprocessen.

En ökad täthet och bebyggelse utmed vägar och spårvägar innebär att både befintliga och nya bostadskvarter kan utsättas för buller. Ny bebyggelse inducerar även mer trafik som är bullerpåverkande. I en tät bostadsstruktur finns dock goda möjligheter att skapa tysta sidor, dessutom kan kompletterande bebyggelse innebära en förbättrad ljudnivå för befintlig bakomliggande bebyggelse.

Genomförande av åtgärder för minskat transportberoende och ett bilsnålt samhälle kan förbättra bullersituationen. Exempelvis pågår elektrifiering av fordonsparken vilket bidrar till minskad bullerpåverkan där hastighetsbegränsningen är låg. Ökad trafik på Roslagsbanan och tunnelbanan kan dock leda till ökade bullerstörningar trots förbättrade spårfordon.

Riktlinjer för planeringen:

- Kommunen bör ta fram en bullerstrategi med handlingsplan med syftet att minska bullret i kommunen.
- Hänsyn ska tas till det sammanvägda bullret från samtliga trafikslag och bullerkällor i ett område.
- I områden med en god ljudmiljö bör i första hand bostäder prioriteras. I bullerexponerade lägen kan mindre bullerkänsliga funktioner som arbetsplatser placeras.
- Bebyggelse ska utformas och placeras så att en så god ljudnivå som möjligt uppnås, exempelvis genom bostadsrum mot skyddad sida samt bostadsutformning och kvartersstruktur med skyddade innergårdar.
- Placering och utformning av ny bebyggelse nära bullerkällor ska verka för förbättrade ljudmiljöer i omgivningen.
- Boendemiljöer, förskolor och skolors inne- och utomhusmiljö samt park- och rekreationsområden ska prioriteras vid bullerreducerande åtgärder. Exempel på åtgärder är hastighetsbegränsningar, ljuddämpande vägbeläggning, vägutformning, överdäckning, fönsteråtgärder och byggande av bullerskydd.
- En utveckling mot utökad användning av miljövänligare transportsätt såsom gång, cykel och kollektivtrafik och elfordon främjar både den lokala luftmiljön och bullersituationen.
- Kommunen strävar efter att parker och grönområden ska skyddas mot buller. Exempelvis genom bullerskyddande placering av nytillkommande bebyggelse i närområdet och uppförande av bullerskärmar.
- Aktiviteter som alstrar störande buller bör lokaliseras till redan bullerpåverkade områden.
- Störande verksamhet bör företrädesvis lokaliseras till arbetsplatsområdet vid Rinkebyvägen.

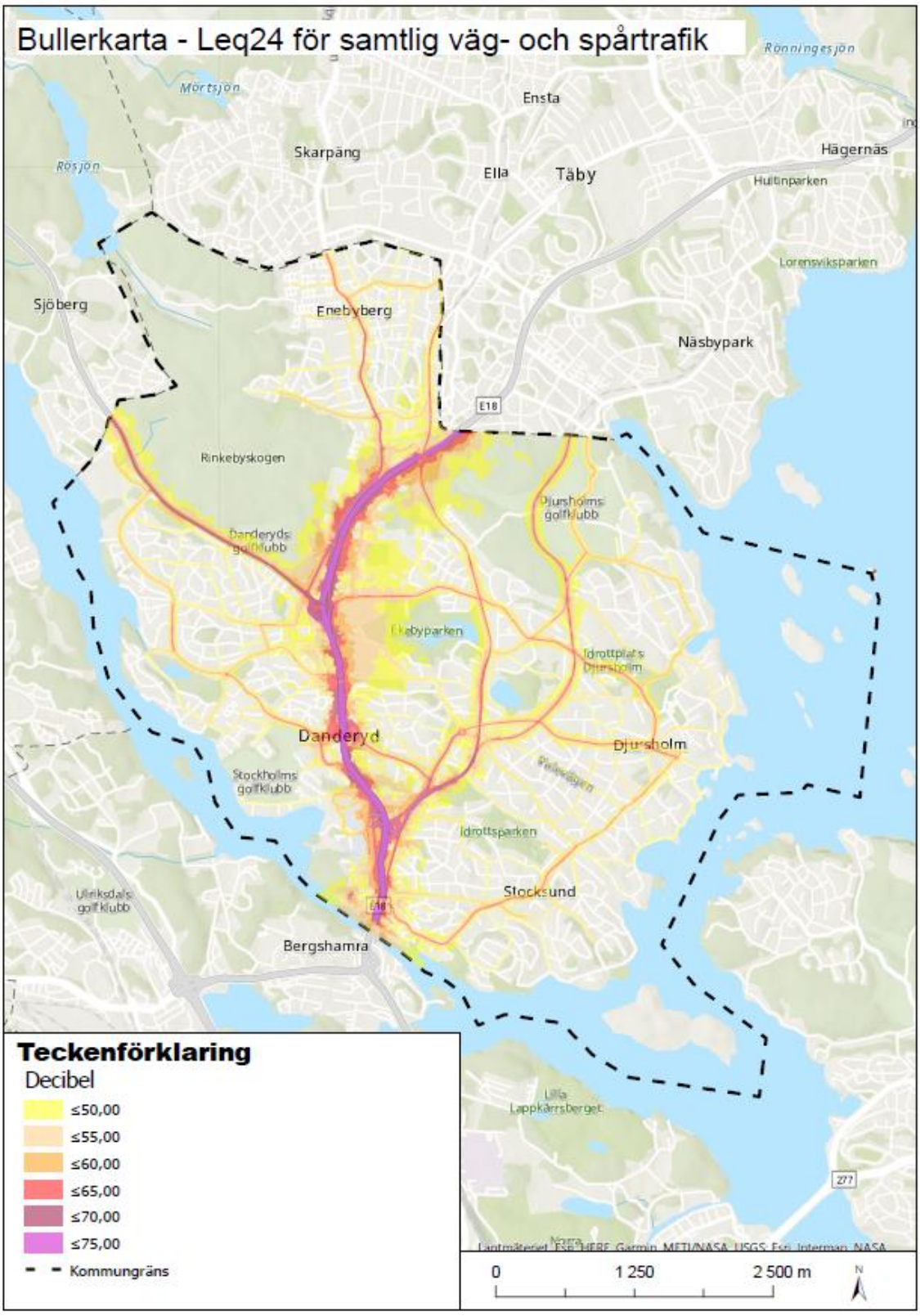


Bild ovan: Kartan visar bullerkartläggning av väg- och spårtrafik i Danderyds kommun 2019.

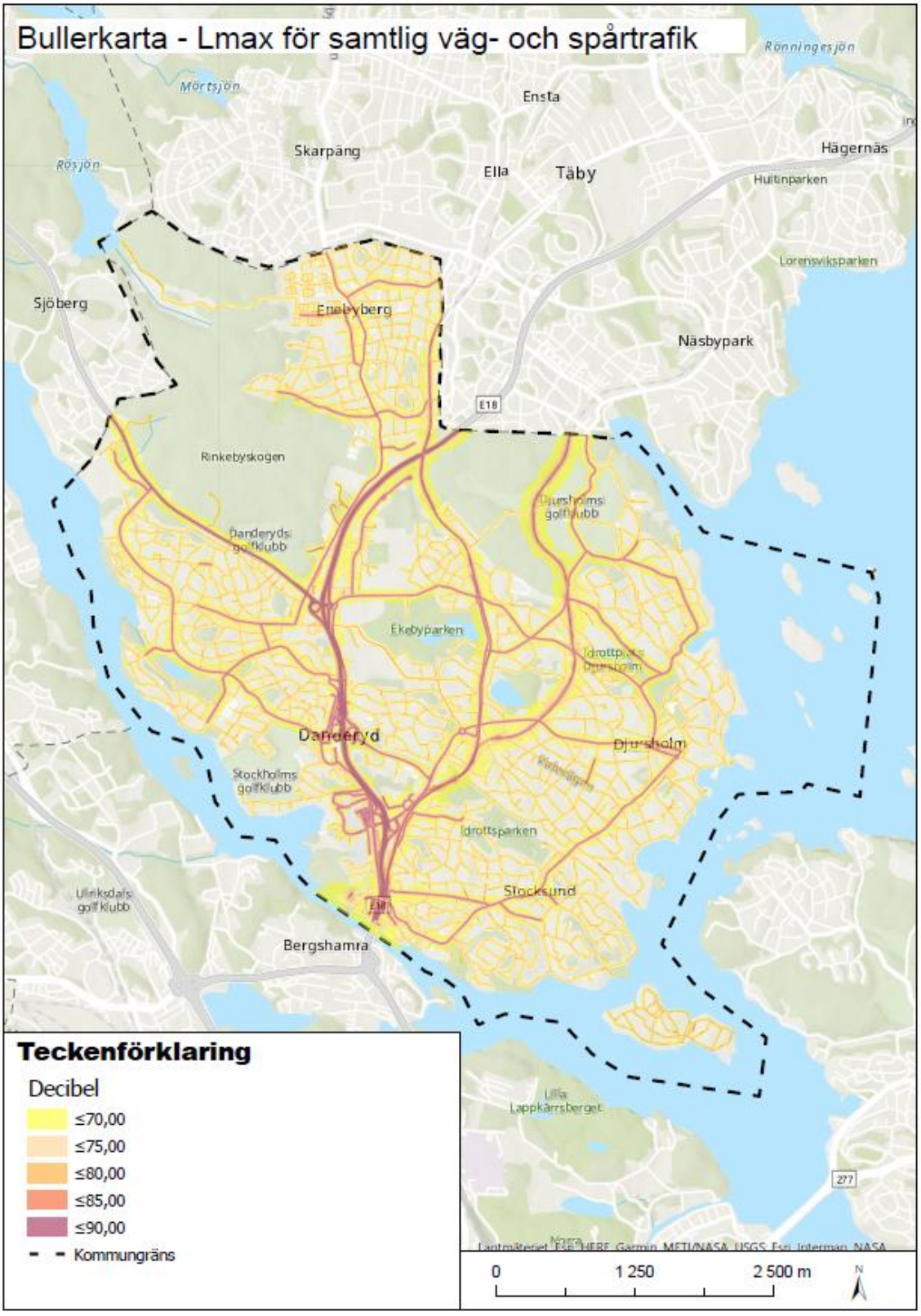


Bild ovan: Kartan visar maxnivåer för buller kring samtliga spår och vägar i Danderyds kommun 2019.

6.2.5.4. Radon

Radon är en gas som kan orsaka skador på lungor och luftvägar. Radon finns överallt, men marken är den vanligaste radonkällan. Höga halter av markradon kan orsaka förhöjda radonhalter inomhus, därför är det viktigt att bygga radonsäkert eller genomföra åtgärder i befintliga byggnader med höga radonvärden.

Riktlinjer för planeringen:

- I områden med risk för förhöjda markradonhalter bör eventuella radonförekomster undersökas inför detaljplaneläggning och utbyggnad av bostäder.
- Vid förhöjda radonhalter ska radonsäkert byggande tillämpas. Gällande gränsvärden för radon i inomhusluft och vatten får inte överskridas.

6.2.5.5. Ljusföroreningar

Kommunen bör lyfta fram risken för ljusföroreningar vid planering. Detta är särskilt viktigt i och i närheten av kommunens grönområden.

Riktlinjer för planeringen:

- Ny belysning ska bidra till att minska ljusföroreningar.
- Bebyggelsen ska utformas på sådant sätt att risken för ljusföroreningar minimeras.
- Rörelsestyrd eller självaktiverande belysning bör prioriteras där så är lämpligt utifrån ett trygghetsperspektiv.
- Reglering av befintlig belysning ska kontinuerligt genomföras för att stävja ljusföroreningar. Detta kan exempelvis vara belysning från båtklubbar som belyser yta utanför båtklubbens område inklusive vattenyta vilket kan störa nattaktiva arter.
- Äldre belysning har ofta sämre energieffektivitet, felaktig placering och ger ofta spill-ljus och bör bytas ut och placeras korrekt.

6.2.5.6. Klimatanpassning

Det framtida klimatet kommer att bli varmare och blötare och det ställs krav på att vi planerar samhället mer hållbart och flexibelt så att vi står rustade för ett förändrat klimat. Det är viktigt att beakta klimatanpassningsaspekter vid planering av bebyggelse och infrastruktur då dessa ska hålla många årtionden framöver. Den fysiska planeringen ska bidra till åtgärder för att förhindra, minimera och begränsa risker kopplade till ett förändrat klimat. Det kommunövergripande arbetet behöver planeras på kort och lång sikt samt genomföras samordnat mellan kommunens verksamheter och bolag, myndigheter och civilsamhället. Vid omfattande skyfall, höjda havsnivåer samt värmeböljor och torka riskerar skador att uppstå som kan påverka

samhällsbärande infrastruktur och påverka framkomligheten för utryckningsfordon och andra transporter med mera.

Riktlinjer för planeringen:

- I samband med att nya områden och bebyggelse planeras ska hänsyn tas till Länsstyrelsens rekommendationer för lägsta grundläggningsnivå längs Östersjökusten, lägsta grundläggningsnivå längs vattendrag och sjöar samt hantering av översvämning till följd av skyfall.
- I de utredningsområden som riskerar att drabbas av översvämning eller ras och skred ska extra utredningar göras. Behov av förstärkande åtgärder för markstabiliteten ska identifieras.
- Detaljplaner ska utformas med framtidens förutsättningar i åtanke för att skydda framtida bebyggelse.
- Planering av ny bebyggelse och infrastruktur bör undvikas i låglänta områden och i områden som ligger inom framtida riskzoner för översvämning.
- Framkomlighet för utryckningsfordon vid vägar och platser som riskerar att översvämmas vid skyfall eller stigande havsnivåer ska säkerställas.
- I de undantagsfall bebyggelse sker i låglänta områden ska dess funktion medge att den tål att översvämmas alternativt att skyddsåtgärder vidtas.
- Lågpunkter kan betraktas som en resurs dit dagvatten kan styras för tillfällig magasinering och fördröjning.
- I samband med planering av ny bebyggelse och ny infrastruktur i potentiella riskområden ska geotekniska förutsättningar utredas och hanteras.
- Vid nybyggnation av äldreboende, vårdboende, förskolor, skolor och liknande ska dessa lokaliseras och anpassas för att minska hälsorisker under värmeböljor.
- Risker för befintlig bebyggelse ska beaktas genom uppströmsåtgärder exempelvis genom att anlägga dammar och peka ut översvämningsytor. Dessa ytor redovisas i kommunens kommande vattenplan och dagvattenplan.
- Identifiera behov av översvämningsskydd i områden med befintlig bebyggelse som riskeras att översvämmas på grund av stigande havsnivå.

Klimatrelaterade risker i byggd miljö och i föreslagna utredningsområden

För de utpekade utredningsområdena har en översiktlig analys gjorts som beskriver potentiella klimatrelaterade risker som exempelvis ras, skred och översvämning vid skyfall genom en tabell. Det behöver utföras djupare bedömningar för respektive område. Om det föreligger risk för både skyfall

och ras och skred utgör detta en extra risk då skyfall kan utlösa ras och skred. Åtgärder som kan genomföras är exempelvis dagvattendammar, multifunktionella ytor och skyfallsytor. Det är också möjligt att konstruera delar av byggnader så att de inte tar skada vid översvämning.

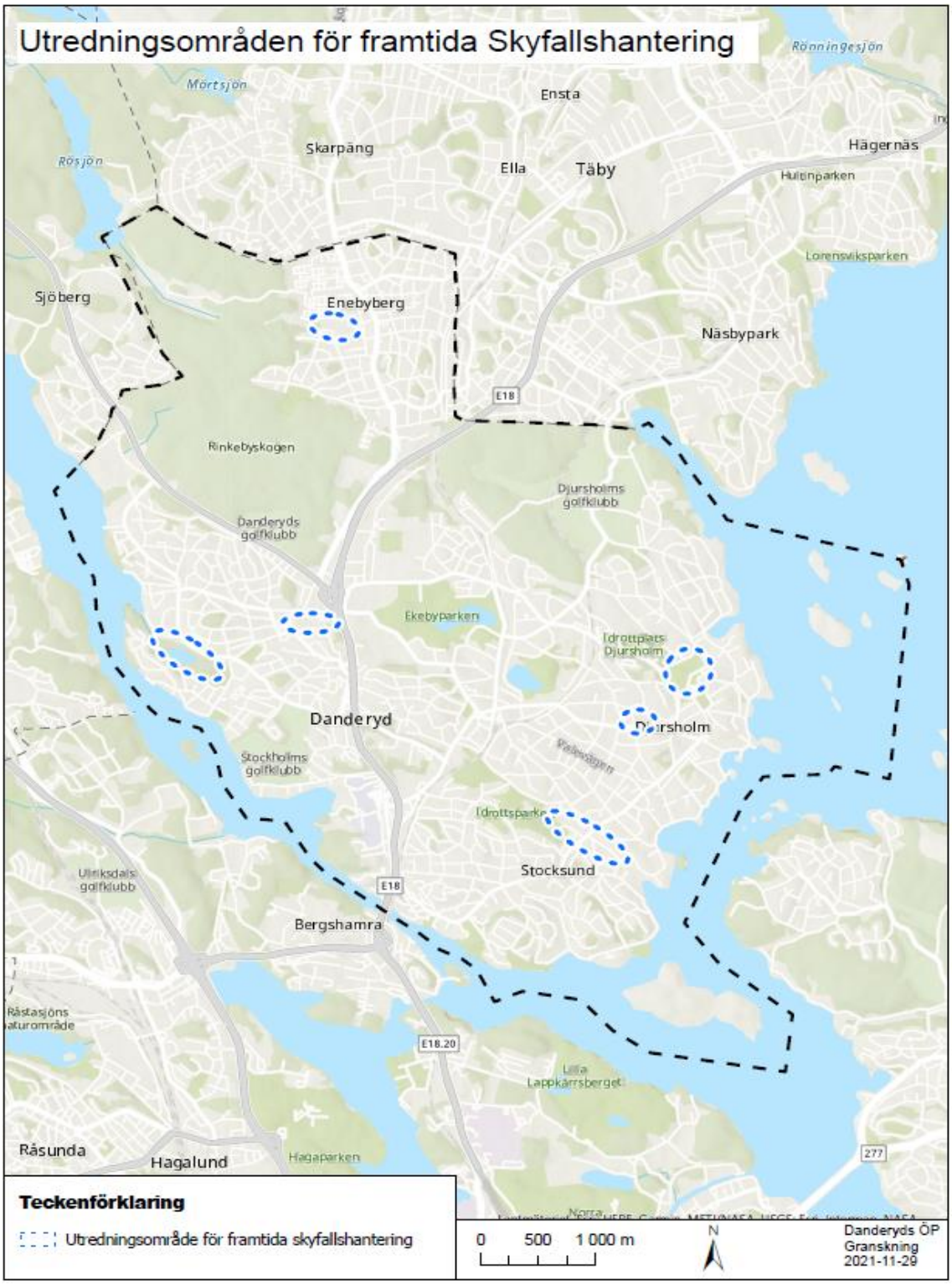


Bild ovan: Kartan visar utredningsområden för framtida skyfallshantering.

6.2.5.7. Farligt gods

Det är Länsstyrelsen som beslutar om rekommenderade vägar för transport av farligt gods. Det rekommenderade vägnätet för transport av farligt gods är uppdelat på primär och sekundär transportled. Det primära vägnätet används för genomfartstrafik och det sekundära vägnätet är främst avsett för lokala transporter från det primära vägnätet och leverantör eller mottagare av farlig verksamhet.

I Danderyd finns vissa miljö- och hälsostörande verksamheter, farligt gods som framförallt transporteras på E18 samt Roslagsbanans trafik. Dessa medför risker för olyckor och skador på människor, egendom och miljö. Det kan exempelvis handla om utsläpp av bränsle, föroreningar eller gifter vid trafikolyckor.

Eftersom Danderyd har en lång kuststräcka och angränsar till stora nationella farleder finns risker för oljeutsläpp. Kommunen har ingen skyldighet att upprätta ett handlingsprogram för sanering efter ett oljepåslag, dvs en oljeskyddsplan, men en god beredskap med i förväg fastställda rutiner för organisation, ansvar, åtgärder för både räddningsinsats och saneringsfas ökar möjligheten för en lyckad och effektiv insats.

Riktlinjer för planeringen:

- I detaljplaner inom 150 meter från väg och järnväg där det transporteras farligt gods ska en riskbedömning göras. Hur riskerna beaktas beror på riskbilden i det aktuella planförslaget och blir därmed en platsspecifik bedömning och lämplighetsprövning.
- För nya detaljplaner inom 100 meter från drivmedelsstation ska en riskbedömning göras för att bedöma eventuella olägenheter för människor och miljön.



Bild ovan: Roslagsbanan vid järnvägshallarna med Mörbylund i bakgrunden.

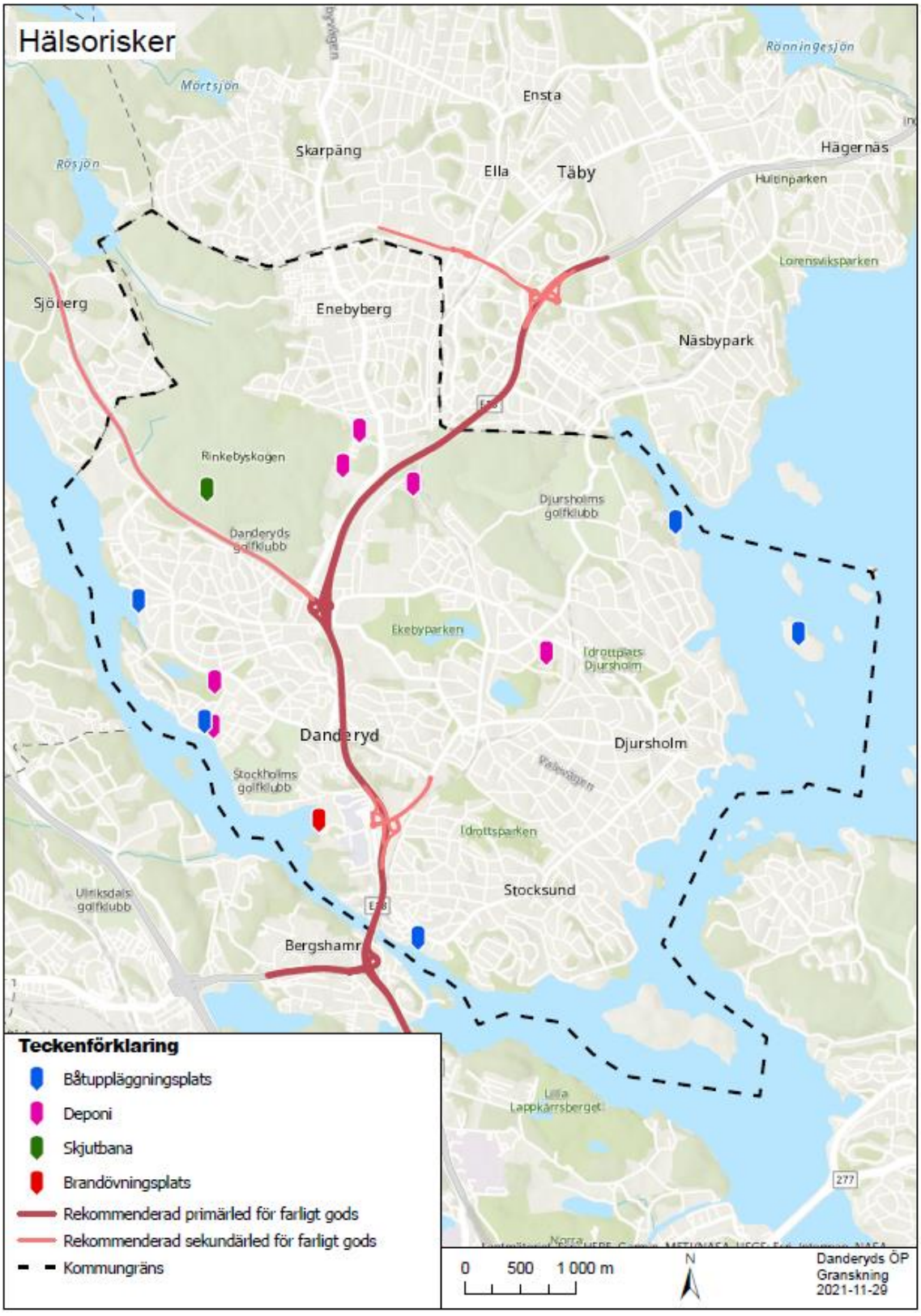


Bild ovan: Kartan visar primär och sekundär transportled för farligt gods samt potentiella hälsorisker som behöver studeras djupare i efterföljande planering.

6.2.5.8. Förorenade områden

Miljögifter från förorenade områden kan sprida sig. Att minska och förebygga den kemiska påverkan på vattnet är därför ett viktigt skäl för arbetet med efterbehandling av förorenade områden. Miljö- och hälsofarliga ämnen kan spridas från förorenade områden om flöden ökar och vattennivåer höjs. Analyser behöver genomföras för att se om de identifierade områdena med misstänkta markföroreningar kan läcka miljöfarliga ämnen som konsekvens av klimatförändringar.

Riktlinjer för planeringen:

- I områden som identifierats eller misstänks ha förorenad mark behöver analyser genomföras för att se om marken kan läcka miljöfarliga ämnen.
- I områden som är konstaterat förorenade, säkerställ markens lämplighet i detaljplaneskedet utifrån ett hälsoriskperspektiv.

6.2.5.9. Räddningstjänst och beredskap

Räddningstjänstens insatstider vid brand och olyckor i Danderyd uppnår god status till de flesta delarna av kommunen utom för öarna i kommunen. Det är viktigt att framkomligheten är god, samt att framkomligheten vid Danderyds sjukhus alltid säkerställs.

Riktlinjer för planeringen:

- Säkerställ att nya planerade områden har god framkomlighet för räddningstjänsten.
- En permanent bro till Tranholmen förbättrar räddningstjänstens framkomlighet till ön.
- Vid högre bostadsbebyggelse bör räddningstjänstens framkomlighet särskilt beaktas.

6.2.5.10. Trygghet och brottsförebyggande åtgärder

Många faktorer påverkar människors trygghet och risken för att bli utsatt för ett brott. Utformningen av den byggda miljön är en av dessa. Brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder måste alltid noga avvägas gentemot andra intressen i planeringen, som t.ex. möjlighet till folkliv, att motverka buller eller tillgänglighet till allmän plats. En bred samverkan med olika aktörer som jobbar brottsförebyggande behövs i alla skeden i planeringen. Säkerhetsarbetet i Danderyd syftar till att medborgare, medarbetare och de som visats i kommunen ska känna sig trygga och säkra.

Riktlinjer för planeringen:

- Vid framtagande av detaljplaner i Danderyd ska kommunens brottsförebyggande råd ”Trygg i Danderyd” samrådas.

- Den fysiska miljön ska utformas så att Danderyds invånare känner sig trygga oavsett tid på dygnet i hela kommunen.

Utredningsområden	Översvämningsrisk	Risk för ras och skred	Radonrisk	Buller > 60 dBA	Övriga risker
1.Knutpunkt Danderyd	x	x (delvis)	x (delvis)	x	Luft, partiklar och led för farligt gods
2.Mörby centrum	x	x (delvis)	x (delvis)	x	Luft, partiklar och led för farligt gods
3.Danderyds gymnasium med omnejd	x (delvis)	x (delvis)			Deponi och led för farligt gods (delvis)
4.Östberga	x	x		x	
5.Djursholms torg	x				allergener
6.Svanholmsparkeringen		x			
7.Förbindelse till Tranholmen					
8.Stocksunds torg				x	
9.Banvakten	x			x	Farligt gods (delvis)
10.Nora torg	x		x (delvis)	x (delvis)	Farligt gods (delvis)
11.Kraftledningen vid Skogsviksvägen	x	x	x (delvis)	x (delvis)	Luft, partiklar och led för farligt gods
12.Sätraängsvägen					Deponi
13.Enebyängen	x	x (delvis)	x (delvis)	x (delvis)	Luft, partiklar och led för farligt gods
14.Östra Enebytorg	x	x	x (delvis)	x (delvis)	

Bild ovan: Potentiella risker och störningar för respektive utredningsområde om Miljö, hälsa och risk. Områden med X behöver utredas i efterföljande planering.

6.2.6 Kulturmiljö

I Danderyds kommun finns ett rikt utbud av värdefulla kulturmiljöer som berättar om samhällets utveckling och tidigare generationers livsvillkor och ideal. Kulturmiljöerna utgör en viktig del av vår identitet och vårt gemensamma kulturarv som vi alla har ansvar att ta tillvara. Ett bevarande av den kulturhistoriska miljön i Danderyd utesluter inte förändringar. Utgångspunkten ska vara att hantera värdefulla miljöer varsamt, samtidigt som den moderna arkitekturen ska ges möjligheter att sätta spår i kommunens utveckling.

Kulturmiljöhandbok för Danderyds kommun utarbetades 1991 och har sin grund i bebyggelseinventeringar och kulturhistorisk värdering av byggnader som gjordes under 1970-talet.

I Kulturmiljöhandboken redovisas ett antal områden inom kommunen som pekats ut som särskilt kulturhistoriskt värdefulla, så kallade bevarandeområden. Vissa enskilda byggnader utanför de avgränsade miljöerna finns också utpekade som värdefulla. Kulturmiljöhandboken för Danderyds kommun är vägledande vad gäller utveckling och bevarande av

kulturmiljöer och innehåller generella riktlinjer gällande underhåll, om- och tillbyggnader, tomter och nytillkommande bebyggelse. Kulturmiljöhandboken finns tillgänglig på kommunens webbplats eller här.

Kulturmiljöhandboken används som ett vägledande kunskapsunderlag om kommunernas kulturmiljöer, men är idag i stort behov av uppdatering och komplettering, vilket konstaterades redan i översiktsplanen från 2006. Ett nytt kulturmiljöprogram för Danderyds kommun ska tas fram. Behovet att inventera och beskriva kulturvärdena i modernismens bebyggelse lyftes särskilt fram. För att utveckla och bevara traditionen med individuella byggnader i den kulturhistoriska miljön föreslogs även ett tillägg som lyfter fram årsringarna i kommunen och beskriver de olika stilperioderna med arkitektoniska uttryck och tidstypiska detaljer. Avsikten är att ta fram en sådan arkitekturhistorisk stilguide inom ramen för nytt kulturmiljöprogram.

Det nya kulturmiljöprogrammet ska omfatta hela kommunen och identifiera särskilt värdefulla kulturmiljöer i kommunen och beskriva hur kulturmiljövärden kommer till uttryck i landskap, fornlämningar, stadsbild, bebyggelsemiljöer och enskilda byggnader. Kulturmiljöprogrammet ska även innehålla riktlinjer och framtida förhållningssätt för hur kulturmiljöerna kan utvecklas och bevaras.

Riktlinjerna som tas upp under kulturmiljö utgår framförallt från översiktsplanens mål om att *bygga och bevara för idag och imorgon.* Riktlinjerna knyter an till agenda 2030 mål nr 3 och 11 och till miljömålet god bebyggd miljö.



Bild ovan: Hur riktlinjer för kulturmiljö förhåller sig till de globala hållbarhetsmålen och miljömålen.

Riktlinjer för planeringen:

- De historiska och kulturella värden som skapar Danderyds identitet och karaktär ska bevaras och utvecklas. Estetiska och arkitektoniska värden ska ha hög prioritet vid planering och bygglovhandläggning av ny- och ombyggnad.
- Kulturmiljöhandbokens riktlinjer ska vara vägledande vid åtgärder inom riksintresseområde samt särskilt utpekade områden och byggnader.
- Större kulturhistoriskt värdefulla öppna landskapsrum bör hållas fria från bebyggelse så långt det är möjligt.
- Kulturhistoriskt värdefulla miljöer ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturvärdena. Om kulturvärdena hotas bör nya detaljplaner med bestämmelser till skydd för kulturvärdena utarbetas.
- För fornlämningar är dess placering i landskapet viktigt att utgå från och vid vissa fall kan större landskapsavsnitt behöva skyddas från exploatering i närheten av fornlämningen.
- När arbeten som berör fornlämningar genomförs ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt tillståndspliktig verksamhet i kulturmiljölagen (1988:950).

6.2.6.1 Riksintresse kulturmiljövården

Inom de två områden av riksintresse för kulturmiljövården i kommunen, Djursholms och Stocksunds villastäder ställs särskilt höga krav på anpassning och hänsynstagande till kulturhistoriska värden. Riksintresseområdena utgörs av samlade helhetsmiljöer där de värden som ligger till grund för riksintresset särskilt ska beaktas. Landskapets läsbarhet, det vill säga möjligheterna att förstå och uppleva ett områdes riksintressanta kulturhistoriska sammanhang är centralt. Inom dessa områden ska stor hänsyn tas till såväl helhetsmiljön som de enskilda byggnadernas kulturhistoriska värden. Riksintresset kan påverkas av flera faktorer. Eventuell påverkan bedöms i samband med planerad förändring i och i anslutning till ett område av riksintresse för kulturmiljövården. Krav på anpassning och varsamhet bedöms i bygglovsskedet.

Riktlinjer för planeringen:

- Förändringar inom riksintresseområde för kulturmiljöer ska utgå från länsstyrelsens fördjupade kunskapsunderlag.
- Inom riksintresseområden för kulturmiljöer ska inga övergripande förändringar i planmönstret göras då detta kan påverka upplevelsen av områdets helhet.

- Avstyckningar och ändringar av kvartersbilden inom riksintresseområden för kulturmiljöer ska undvikas då det kan påverka riksintressets värden.

6.2.6.2 Bebyggelse inom bevarandeområden

Andra kulturhistoriskt viktiga bevarandeområden inom kommunen hanteras i kulturmiljöhandboken. Här motiveras varför de bör bevaras och vad som särskilt behöver tas hänsyn till inom det aktuella området.

Riktlinjer för planeringen:

- Förändringar inom övriga viktiga bevarandeområden ska utgå från de områdesspecifika och allmänna rekommendationer som presenteras i Kulturmiljöhandbok för Danderyds kommun.
- Inom de bevarandeområden som utpekas i kulturmiljöhandboken ställs särskilt höga krav på varsamhet och förvanskningsförbud vid ändring, exempelvis vid tillbyggnad eller ändring av material vid renovering, för att undvika att dessa områden förvanskas.

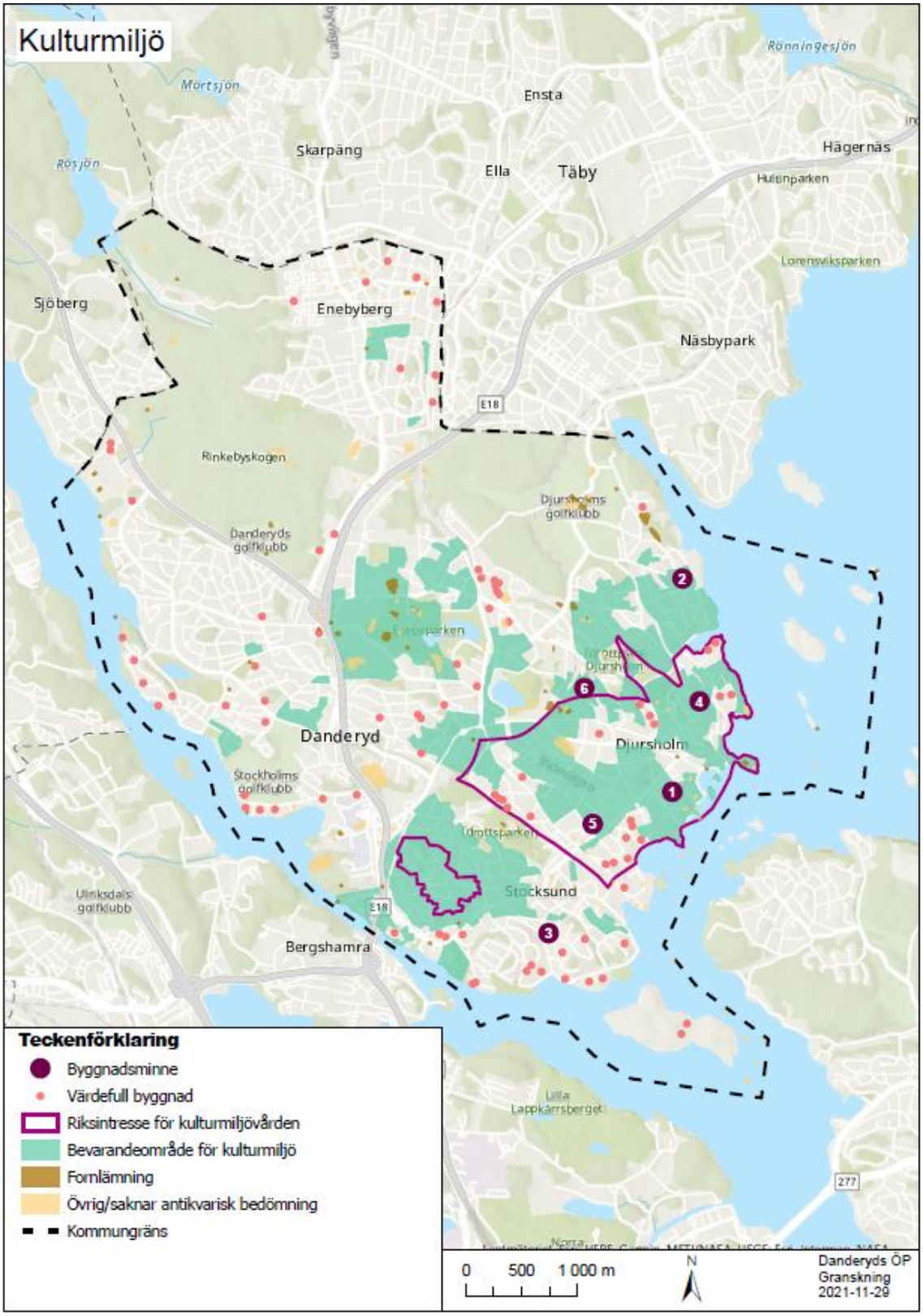


Bild ovan: Kartan visar riksintressen för kulturmiljövården, bevarandeområden, byggnadsminnen samt fornlämningar.

Utredningsområden	Påverkan på riksintresse - Kulturmiljö	Öppet landskapsrum kan påverkas	Bekräftade Fornlämningar	Påverkar bevarandeområden
1.Knutpunkt Danderyd	x		x	x
2.Mörby centrum				
3.Danderyds gymnasium med omnejd		x (delvis)	x	x
4.Östberga		x (delvis)		x
5.Djursholms torg	x		x	x
6.Svanholmsparkeringen				
7Förbindelse till Tranholmen				
8.Stocksunds torg	x (delvis)			x
9.Banvakten			x	x
10.Nora torg				x
11.Kraftledningen vid Skogsviksvägen				
12.Sätraängsvägen				
13.Enebyängen				
14.Östra Enebytorg				x

Bild ovan: Potentiella risker och störningar för respektive utredningsområde om Kulturmiljö. Områden med X behöver utredas i efterföljande planering.

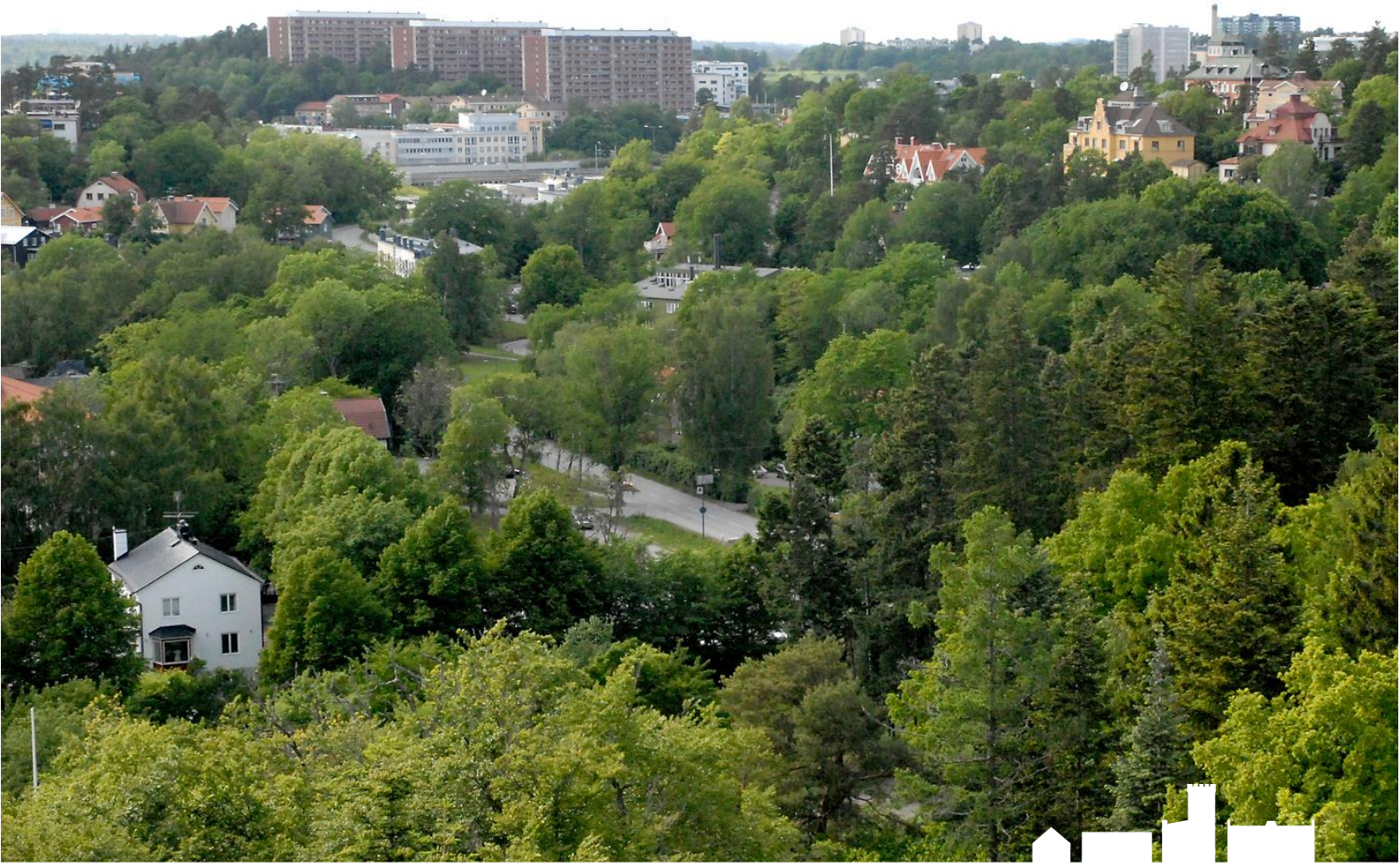


Bild ovan: Stockby gård i Stocksund - Fotograf Maria Djurskog.

Granskningsförslag

Översiktsplan för Danderyds kommun
Kapitel 7. Genomförande och konsekvenser av planeringen

GRANSKNINGSHANDLING 2021-11-29



Utsikt över Danderyd och Stocksund från Cedergrenska tornet - Fotograf Maria Djurskog

Innehållsförteckning

7. Genomförande och konsekvenser av planeringen 179
7.1. En kontinuerlig översiktsplanering 181
7.2. Hur kommunen ska arbeta med översiktsplanen 181
7.2.1. Sociala dimensionen 181
7.2.2. Ekonomiska dimensionen 181
7.2.3. Ekologiska dimensionen 181
7.3. Konsekvenser av planeringen - Hållbarhetsbedömning 182
7.3.1. Miljökonsekvenser 185
7.3.2. Sociala konsekvenser 186
7.3.3. Ekonomiska konsekvenser 188

7. Genomförande och konsekvenser av planeringen

Genomförandet av översiktsplanen bygger på en kontinuerlig översiktsplanering som samordnar kommunens strategiska viljeinriktning och är kopplad till kommunens budget och verksamhetsplanering. Kommunens verktyg för att genomföra översiktsplanen är exempelvis genom efterföljande processer som detaljplaner, bygglov, förvaltning och tillsyn.

I översiktsplanen föreslås utvecklingsinriktningar och utredningsområden. Utvecklingsinriktningarna kan likställas med scenarier som påverkar möjligheterna, utformningen och omfattningen av utredningsområdena. Utvecklingsinriktningarna beror i vissa fall på andra aktörer än kommunen och dessa inverkar på exempelvis den framtida bostadsförsörjningen i kommunen genom att Trafikverket ansvarar för E18 och en eventuell tunnelförläggning av den samt Region Stockholm för en eventuell förlängning av tunnelbanan mot Täby. Genomförs inte utvecklingsinriktningarna kan detta ses som ett nollalternativ för översiktsplanen då den framtida utvecklingen främst kommer bestå av pågående detaljplaner.

Vidare utgör markägarförhållandet i kommunen en förutsättning för genomförandet. Kommunen har planmonopol men på privatägd mark är det markägaren som tillsammans med kommunen avgör när ett genomförande kan ske.



Bild ovan: Stora Skraggen i månsken - Fotograf Jane Orgna - Vinnare av fototävling för översiktsplanen 2020.

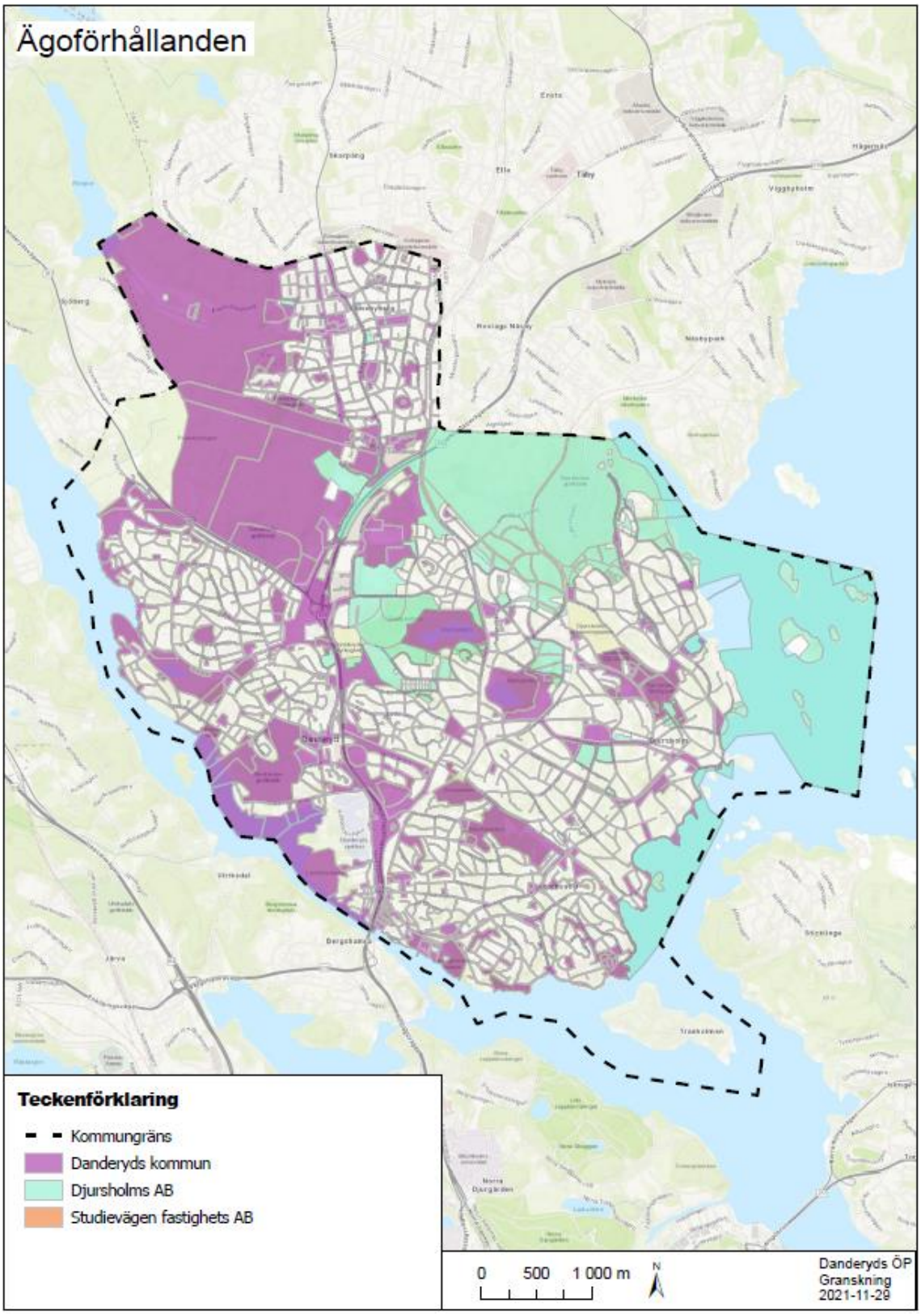


*Bild ovan: Kartan visar mark*ägarförhållande i Danderyds kommun.

7.1. En kontinuerlig översiktsplanering

Översiktsplanen bör uppdateras varje mandatperiod för att fortsättningsvis vara aktuell och förhålla sig till globala, nationella och regionala mål samt kommunens vision, strategier och övriga kommunala styrdokument då dessa kan förändras över tid. Vid behov är det möjligt att komplettera översiktsplanen genom fördjupningar av olika geografiska områden, eller tematiska tillägg för olika sektorsfrågor. Genom plan- och bygglagens krav på att kommunfullmäktige ska ta fram en planeringsstrategi varje mandatperiod kommer översiktsplaneringen bli aktiv och kontinuerlig.

7.2. Hur kommunen ska arbeta med översiktsplanen

I genomförandet av översiktsplanen ska kommunen beakta de olika dimensionerna av hållbar utveckling som den sociala, ekonomiska och ekologiska dimensionen. Genom att samordna dessa dimensioner skapas en helhet för den bebyggda miljön kopplat till det rumsliga perspektivet. För att översiktsplanens genomförande ska vara hållbart är utmaningen att hitta en balans mellan dessa dimensioner.

7.2.1. Sociala dimensionen

Den sociala dimensionen innebär att alla människor ska ha lika villkor och erbjudas en livsmiljö för att tillgodogöra sig kunskap, utvecklas, ha en god hälsa och tillgång till service. Alla individer ska få sina rättigheter respekterade och ha möjlighet till goda livsvillkor genom demokratiska och transparanta processer för att kunna påverka och bestämma. Genom att arbeta med exempelvis demokrati, medborgarinflytande, trygghet, tillgänglighet, folkhälsa, mångfald, jämställdhet och barns rättigheter kan den sociala dimensionen beaktas.

7.2.2. Ekonomiska dimensionen

Den ekonomiska dimensionen innebär att skapa stabila och sunda ekonomiska förhållanden. Ekonomi är en förutsättning för välfärd och behövs för att exempelvis säkra människors jobb, försörjning och sociala trygghet. Ekonomisk tillväxt ska inte ske genom exempelvis en ökad miljöbelastning utan planeringen bör anpassas efter vad miljön och människors hälsa tål för att ta vara på mänskliga och materiella resurser.

7.2.3. Ekologiska dimensionen

Den ekologiska dimensionen ligger till grund för mänskligt liv och innebär att långsiktigt behålla och skydda ekosystemens funktioner samt att livsmiljön ska utvecklas utan att miljö och klimat tar skada. Det handlar exempelvis om att vårda naturresurser som den biologiska mångfalden och skapa goda förutsättningar för bland annat energi, rent vatten och rekreation.

Genom att beakta dimensionerna för hållbarhet tas hänsyn till den enskilde människans frihet för att främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden med en god och långsiktig hållbar livsmiljö för människor i dagens samhälle och för kommande generationer.



Bild ovan: Kevinge strandpromenad - Fotograf Caroline Yilmaz - Vinnare av fototävling för översiktsplanen 2020.

7.3. Konsekvenser av planeringen - Hållbarhetsbedömning

Nedan beskrivs hållbarhetsbedömningens samlade bedömning av planförslaget. Hela hållbarhetsbedömningen med miljökonsekvensbeskrivning finns att läsa på kommunens webbplats eller här.

För alla nya översiktsplaner ska en strategisk miljöbedömning genomföras. Syftet med en sådan bedömning är att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas. Miljöbedömningen genomförs parallellt med, och integrerat i, planprocessen. Danderyds kommun har valt att utvidga bedömningen till att också inkludera sociala och ekonomiska konsekvenser. Detta avsnitt sammanfattar konsekvensbeskrivningen för Danderyds kommuns

nya översiktsplan så här långt, inför granskning. Texten utgör en icke-teknisk sammanfattning av arbetet.

I planförslaget definieras fyra målområden, med tillhörande målbilder och övergripande mål för hela kommunens framtida rumsliga utveckling och fysiska planering. Dessa ligger till grund för planens förslag på hur mark- och vattenområden ska utvecklas.

Planförslaget är i första hand inriktat på utveckling av ny eller ändrad bebyggelse inom 14 områden för vilka fördjupade utredningar ska klargöra behov och möjligheter till nybyggnation. I övrigt ska utvecklingen i redan byggda områden bidra till ett varierat utbud, samtidigt som kulturhistoriska, arkitektoniska, miljömässiga och friluftsrelaterade intressen bevaras och/eller utvecklas. Kommunen har inget uttalat mål för vilken befolkningsutveckling som planen ska möjliggöra.

Den exakta omfattningen av den föreslagna tillkommande bebyggelsen är inte beskriven. Sammantaget medger planen en relativt försiktig utveckling av kommunens markanvändning. Omfattningen av negativa miljökonsekvenser till följd av ändrad markanvändning bedöms generellt sett som liten.

Lokalisering av bebyggelse och verksamheter ska enligt plan- och bygglagen (PBL) vara lämplig utifrån beskaffenhet, läge och behov. Frågor kopplat till hälsa, säkerhet och risk ska vara centrala vid en sådan prövning. I planförslaget föreslås ny bebyggelse möjliggöras i flera utredningsområden med jämförelsevis dåliga förutsättningar vad gäller exempelvis buller, luftkvalitet, markföroreningar och klimatrelaterade risker. Det är angeläget att dessa förutsättningar klarläggs i mer detalj och att det finns en öppenhet för att undanta områden från vidare utredning om de inte visar sig klara PBL:s lämplighetskrav.

Kommunens demografi är en förutsättning som utgör grund för kommunens planarbete. Kommunen gör bedömningen att det finns en risk att befolkningens sammansättning över tid kommer att påverka försörjningskvoten negativt och att ett överskott på till exempel skolor kommer att uppstå. Följer utvecklingen i kommunen den nya befolkningsprognosen från 2021 bedöms försörjningskvoten påverkas positivt, det är dock avhängigt att ny byggnation sker så som befolkningsprognosen bedömer fram till år 2035. Kommunalekonomin kan dessutom påverkas påtagligt. Planförslaget hanterar inte denna fråga strategiskt – varken markanvändning eller planeringsriktlinjer är kopplade till och utformade för att möta framtidens demografi. Översiktsplanen skulle bättre kunna bidra till kommunens samlade utveckling med en tydligare koppling mellan demografi, hushållens sammansättning, och planering för bostadsutbud för olika typer av behov i olika kommundelar.

Avsnitt	Hållbarhets-aspekt	Samlad bedömning	Kommentar
MILJÖKONSEKVENSER			
7.1 MB	Vatten		Planförslaget speglar och anpassas till ett systematiskt och väl förankrat arbete med vattenfrågor. Det saknas dock riktlinjer kopplat till grundvatten. Den begränsade exploatering som planförslaget medger, kombinerat med de åtgärder för rening och fördröjning av dagvatten som beskrivs, bedöms sammantaget innebära positiva konsekvenser för kommunens vatten.
7.2 MB	Natur		Planförslaget medger att relativt lite naturmark tas i anspråk. Det finns en tydlig ambition att värna naturvärden och ekologiska samband. Hur hänsyn ska tas vid utvecklingen av enskilda geografiska områden framgår dock inte. Det medför att möjligheten att styra mot en positiv utveckling för biologisk mångfald inte nyttjas fullt ut, trots att planen har höga ambitioner.
7.3 MB	Bebyggelse, kulturmiljö och landskap		Planförslaget tar stor hänsyn till kommunens kulturhistoriska landskap och värden. Sammantaget bedöms översiktsplanen ge vägledning för hur kommunen avser tillgodose redovisade kulturhistoriska värden. Det framgår tydligt i planen att kulturhistoriska värden ska beaktas i planeringen.
7.4 MB	Klimatpåverkan		Planförslaget motverkar i sig inte omställningen till ett mindre klimatpåverkande samhälle. Det är positivt att den föreslagna utvecklingen primärt ska ske i kollektivtrafiknära områden. I planen saknas konkreta uppföljningsbara mål för kommunens klimatpåverkan, men hänvisning finns till andra styrdokument. Sammantaget bedöms planen medföra både små positiva och små negativa konsekvenser för kommunens klimatpåverkan.
SOCIALA KONSEKVENSER			
8.1 MB	Hälsa och livsmiljö		Planförslaget medger huvudsakligen utveckling i anslutning till stora trafikleder som E18 och väg 262. Det medför stora utmaningar kopplat till människors hälsa. Förtätning och ökad framkomlighet för vägtrafiken bidrar även till risk för försämrad luftkvalitet och bullersituation i enskilda områden. Trots tydliga beskrivningar om hur tillkommande bebyggelse kan verka för att mildra bullernivåerna i redan utsatta bostadsområden bedöms planen medföra måttliga negativa konsekvenser för människors hälsa.
8.2	Trygghet och trivsel		Med riktlinjer som säkerställer bevarande av stora rekreationsområden, parker och idrottsanläggningar samt riktlinjer som vägleder hur trygga vägar och kopplingar kan skapas bedöms planen bidra till att stötta en trygg och trivsam utveckling. Sammantaget bedöms planen medföra små positiva konsekvenser.
8.3	Hållbart vardagsliv och levande samhällen		Kommun har utmaningar kopplat till demografi. Utmaningarna hanteras inte på ett tydligt sätt i översiktsplanen. Utan en tydlig strategi kopplad till kommunens befolkningsutveckling och ekonomiska förutsättningar påverkas möjligheterna att bibehålla och utveckla närservice på ett sätt som främjar ett hållbart vardagsliv och levande samhällen. Planförslaget har ambitionen att utveckla en större blandning av bostäder inom kommunen, men klargör varken behov eller åtaganden. Planen motverkar inte en positiv utveckling, men hanterar inte kommande utmaningar.
8.4	Inkludering och social sammanhållning		Planförslaget har ambitioner, mål och planeringsinriktningar som kan bidra till en utveckling mot en mer sammanhållen utveckling. Samtidigt lyfts endast vissa perspektiv kopplat till hur utvecklingen ska uppnås. Åtgärder kopplade till behov i enskilda stråk eller geografiska delområden saknas. Sammantaget bedöms planförslaget bidra till en utveckling som varken medför positiva eller negativa konsekvenser.
8.5 MB	Riskförhållanden inklusive klimatanpassning		Behovet av åtgärder för klimatanpassning uppmärksammas, det är positivt att kommunen pekar ut områden för skyfallshantering. Följs planförslagets riktlinjer minskar klimatrelaterade risker påtagligt. Planförslaget medger dock utveckling inom enskilda områden där flera samverkande riskfaktorer identifierats. Riskbilden är positiv för kommunen som helhet, men risker kvarstår i enskilda områden.
EKONOMISKA KONSEKVENSER			
9.1 MB	Hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt		Varsam bebyggelseutveckling i redan bebyggda områden. Inget byggande på jordbruksmark.
9.2	Kommunal ekonomi		Relativt små åtaganden i termer av områdesutveckling, nya offentliga miljöer, teknisk försörjning eller infrastruktur. Planförslag och övrigt underlag medger ingen mer detaljerad bedömning. Kommunens ekonomi kan på sikt påverkas avsevärt av demografiska effekter, vilken planeringen inte specifikt inriktas på att motverka.
9.3	Förutsättningar för näringslivet		Inga tydliga insatser speciellt för näringslivets utveckling, men inte heller åtgärder eller inriktningar som motverkar en positiv utveckling. Potentialen kopplad till läge och existerande verksamheter vid knutpunkt Danderyd utnyttjas inte fullt ut.

Bild ovan: Samlad bedömning av planförslaget. Från hållbarhetsbedömningen.

7.3.1. Miljökonsekvenser

Danderyds ambition är att *sjöar och vattendrag* ska vara ekologiskt hållbara och att variationsrika livsmiljöer ska ha goda livsförhållanden. Dagvattenhantering och påverkan på ytvatten lyfts fram som de stora utmaningarna kopplat till kommunens vatten. Utifrån den begränsade exploatering som planen medger, kombinerat med de åtgärder för rening och fördröjning av dagvatten som beskrivs bedöms planförslaget sammantaget innebära positiva konsekvenser för kommunens ytvatten och möjligheterna att nå miljökvalitetsnormerna. Planförslagets hantering av grundvatten är inte lika omfattande och medför en risk för att viktiga frågor som rör kommunens grundvatten missas.

Danderyd har flera områden med höga *naturvärden*. Ett av de övergripande målen i planen är att kommunen ska ha en grön och hälsosam livsmiljö för alla. Nybyggande ska koncentreras till kollektivtrafiknära lägen och anpassas till Danderyds gröna stadslandskap. Ekologiskt känsliga områden ska värnas och den biologiska mångfalden stärkas. Planförslaget pekar ut kustlinjen, de större sammanhängande skogsområdena, ek-, ädellöv- och barrskogsmiljöer men även naturen i villa- och trädgårdsstaden med ett särskilt värde som ska värnas. De övergripande målen samt de åtgärder som presenteras i planförslaget är ambitiösa. Viljeriktningen är att stärka naturvärden och ekologiska samband. Under respektive utredningsområde beskrivs hänsyn för efterföljande planering vilket bedöms vara positivt. Konkreta riktlinjer eller krav knutna till de föreslagna utredningsområdena saknas dock. Planförslaget medger sammantaget att en mycket liten del naturmark tas i anspråk, och varken grönstruktur eller biologiska mångfald bedöms påverkas i någon betydande utsträckning.

Planförslaget har en hög ambitionsnivå för att tillvarata och bevara *kulturhistoriska värden*. Historiska och kulturella värden som skapar identitet och karaktär ska bevaras och utvecklas. Planförslagets riktlinjer vägleder fortsatt planering och pekar ut att kulturhistoriskt värdefull bebyggelse ska bevaras. Ny bebyggelse ska vid förtätning ta hänsyn till den befintliga byggda miljön och stor restriktivitet ska gälla vid förtätning och avstyckning inom villaområden. Planförslaget innebär att en stor del av kommunens kulturhistoriska värden bevaras och det bedöms ge tillräcklig vägledning för att i efterföljande planering skydda och utveckla dessa värden.

Planförslagets konsekvenser i termer av *klimatpåverkan* är svårbedömda. Bilens framkomlighet beskrivs som en fortsatt prioriterad fråga. Samtidigt presenteras flera inriktningar för att uppmuntra eller på annat sätt påverka invånarna mot mindre klimatpåverkande beslut i vardagen, framförallt kopplat till hållbara transporter. Åtgärder för att nå målet är bland annat att minska transporternas negativa klimatpåverkan samt att vid nybyggnation prioritera kollektivtrafiknära lägen med tillgång till goda gång- och cykelförhållanden.

Miljökvalitetsmål	Bedömning	Motivering
Begränsad klimatpåverkan	→	Planen innehåller övergripande mål, inriktning och vägledning för att minska klimatpåverkan i enlighet med det nationella målet. Konkreta och uppföljningsbara mål finns i andra styrdokument och tas fram i efterföljande processer.
Frisk luft	↘	Planförslaget pekar på behovet av att förbättra luftkvaliteten i Danderyd. Samtidigt prioriterar planen framkomlighet för vägtrafiken. Det motverkar målsättningen om att luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.
Bara naturlig försuming	→	Påverkan sker främst genom kväveoxider från trafiken. Planförslaget är inte tydligt inriktat på att minska biltrafiken även om ambitionen är att kommunens framtida trafikökning ska ske inom hållbara transportmedel som kollektivtrafik eller gång och cykel.
Giftfri miljö	↗	I planförslaget ges flera exempel på hur kommunen ska arbeta för att minimera risken för spridning av giftiga ämnen. Kopplingar till dagvattenhantering, hantering och sanering av förorenad mark, och kravställning i upphandling av byggmaterial och entreprenader uppmärksammas, liksom risken för spridning av föroreningar till följd av ett förändrat klimat.
Ingen övergödning	↗	I planförslaget hanterats vattenfrågorna systematiskt och med höga ambitioner. Hantering av dagvattenuppmärksammas i planförslaget. Åtgärder i den byggda miljön föreslås och krav ställs på att dagvattenplan ska tas fram vid samtliga kommande planskeden.
God bebyggd miljö	↘ ↗	Många av miljömålets 10 preciseringar återfinns som planeringsinriktningar eller som underliggande motiv för ställningstaganden. Samtidigt föreslås bostäder byggas där det finns risk för ras och skred, risk för översvämning, förhöjda luftföroreningshalter samt höga bullernivåer. Planförslaget har dock åtgärder för att i kommande planarbete hantera sådana de risker som kan uppstå. Utformningen av ny bebyggelse kan i svåra trafikmiljöer bidra positivt till lokala miljöförhållanden, t.ex. genom att ny bebyggelse fungerar som bullerskärm.
Ett rikt växt- och djurliv	→	Planen medger att en mycket liten del naturmark tas i anspråk vilket är positivt. Svaga gröna stråk pekas ut och en ambition att stärka dessa presenteras. Konkreta riktlinjer för hur naturvärden och samband ska värnas/utvecklas saknas dock. Ny bebyggelse intill E18 kan, utan hänsyn till grönstrukturen, ytterligare öka barriäreffekten mellan Rinkebyskogen och Altorpsskogen. Om åtgärder å andra sidan genomförs i samband med exploatering intill E18 kan istället de ekologiska spridningssambanden stärkas.
Levande sjöar och vattendrag	↗	I planförslaget hanterats vattenfrågorna systematiskt och med höga ambitioner. Det ges ett flertal exempel på hur kommunen ska arbeta för att förbättra vattenförhållandena i recipienterna.
Hav i balans	↗	I planförslaget hanteras vattenfrågorna systematiskt och med höga ambitioner. Det ges ett flertal exempel på hur kommunen ska arbeta för att förbättra vattenförhållandena i recipienterna. Kusten ses som en tillgång i planeringen och naturreservaten Öarna i Stora Värtan bibehålls och värnas.
Grundvatten av god kvalitet	→	Planförslaget saknar riktlinjer kopplat till grundvatten. De åtgärder som föreslås för fördröjning av vatten bedöms dock ha positiv effekt även för grundvatten. Förtätning utmed E18 leder sannolikt även till att förorenad mark saneras vilket minskar risken för föroreningar av grundvatten över tid.
Myllrande våtmarker	↗	Våtmarkers värden och funktioner uppmärksammas och översiktsplanen är tydligt om att de ska värnas. I planen beskrivs även att nya våtmarker ska anläggas där det i nuläget saknas.
Levande skogar	↗	Skogens värden och funktioner värnas i planen. Svaga stråk presenteras och en ambition att stärka de ekologiska sambanden finns. Ingen skogsmark tas i anspråk.
Ett rikt odlingslandskap	↘	Planen berör inte i någon större utsträckning odlingslandskapets kvaliteter.

Bild ovan: Bedömning av planförslagets bidrag till miljökvalitetsmålen. Från hållbarhetsbedömningen.

7.3.2. Sociala konsekvenser

Buller och dålig *luftkvalitet* är allvarliga problem i många tätbebyggda miljöer med mycket trafik. En övergripande inriktning i planförslaget är att luften i Danderyd ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas. Boendemiljöer, förskolor och skolors inne- och utomhusmiljö samt park- och rekreationsområden ska prioriteras vid

bullerreducerande åtgärder. Planförslagets inriktning med bebyggelseutveckling längs E18-stråket bedöms dock öka risken att människor utsätts för buller över riktvärden samt ohälsosamma luftföroreningar. Utformningen av en tillkommande bebyggelse kan påverka situationen på enskilda platser positivt. En tunnelförläggning av E18 skulle förbättra luftkvalitet och bullernivåer avsevärt längs hela korridoren lokalt.

Trygghet och trivsel är viktiga för människors välbefinnande och för kommunens attraktivitet. Planförslaget har inriktningar bl.a. för att utveckla och bevara viktiga rekreationsstråk, säkerställa att det i varje kommundel finns en stor lekplats som är attraktiv för många, samt att placering och utformning av ny bebyggelse sker så att det inte hindrar det rörliga friluftslivet utan istället bidrar till utvecklade rekreationsstråk. Det finns också riktlinjer för trygghet i utemiljön, men enskilda platser som idag är otrygga identifieras inte. Sammantaget bedöms planen bidra till att stötta en trygg och trivsam utveckling.

Planförslaget har bedömts utifrån hur väl det möjliggör ett *Hållbart vardagsliv och levande samhällen.* Relevant riktlinje i planförslaget är t.ex. att en variation av bostadsutbudet i alla kommundelar ska prioriteras för att underlätta kvarboende i sin närmiljö. Hur behov av olika typer av bostäder ser ut i enskilda komundelar klargörs dock inte. Att placera huvuddelen av ny bebyggelse i kollektivtrafiknära lägen som planförslaget lyfter bidrar till goda förutsättningar för ett hållbart vardagsliv. Det gör även satsningar på att stärka gång- och cykeltrafiken vilket gör det säkrare och attraktivare för fler att gå eller cykla till arbete, skola och andra målpunkter. Möjligheterna att, inom ramen för den fysiska planeringen, möta de demografiska utmaningarna tas inte tillvara. Detta påverkar möjligheterna att i enskilda områden långsiktigt bibehålla ett befolkningsunderlag som medger fortsatt hög tillgänglighet till service, förskolor, skolor och andra offentliga tjänster.

All planering bör bidra till *inkludering och social sammanhållning.* Bebyggelsen i kommunen utgörs dels av ett centralt stråk med huvudsakligen högre bebyggelse med flerbostadshus, arbetsplatser och service, dels av en varierad småhusbebyggelse av trädgårdskaraktär med inslag av flerfamiljshus och lokala servicecentra. Planförslaget vill knyta samman kommunen med bättre förbindelser mellan kommundelarna. I varje kommundel ska det finnas goda möjligheter för olika slags idrotts- och motionsaktiviteter och finnas en större välutrustad lekplats. Lokaliseringen av sådana målpunkter kan bidra till att knyta samman olika bostadsområden genom att gemensamma mötesplatser för boende inom olika kommundelar skapas. Skolor kan fungera på samma sätt. Sammantaget bedöms planförslaget presentera ambitioner, mål och planeringsinriktningar som kan bidra till en utveckling mot en mer sammanhållen utveckling. En tydlighet i hur behoven ser ut i och mellan

enskilda delområden och vilka insatser som rekommenderas skulle ge ökat stöd i den fortsatta planeringen.

Planförslaget uppmärksammar ett antal *risker* som är förknippade med områden föreslagna för vidare utredning. Det handlar om klimatrelaterade risker som ras, skred och översvämning vid skyfall, men också förorenad mark eller radon. Det är positivt att en riskkartläggning genomförts men det framgår inte av planen hur resultaten omhändertagits, hur riskerna ska mildras eller om kartläggningen på något vis påverkat valet av lokaliseringar. Det är även positivt att kommunen särskilt pekar ut områden för skyfallshantering i mark- och vattenanvändningskartan. I nuläget går det dock inte att bedöma hur allvarliga riskerna sammantaget är. Det är därför angeläget med tydliga och transparenta motiv till varför utredningsområden lokaliserats till platser där det finns identifierade risker.

7.3.3. Ekonomiska konsekvenser

I termer av *hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön* har planförslaget små konsekvenser. Ny bebyggelse planeras i första hand i områden intill E18 eller i anslutning till annan bebyggelse. Genom att bygga tätt i kollektivtrafiknära redan ianspråktagna områden bidrar planen till att hushålla med marken i den fysiska planeringen. Ingen jordbruksmark påverkas.

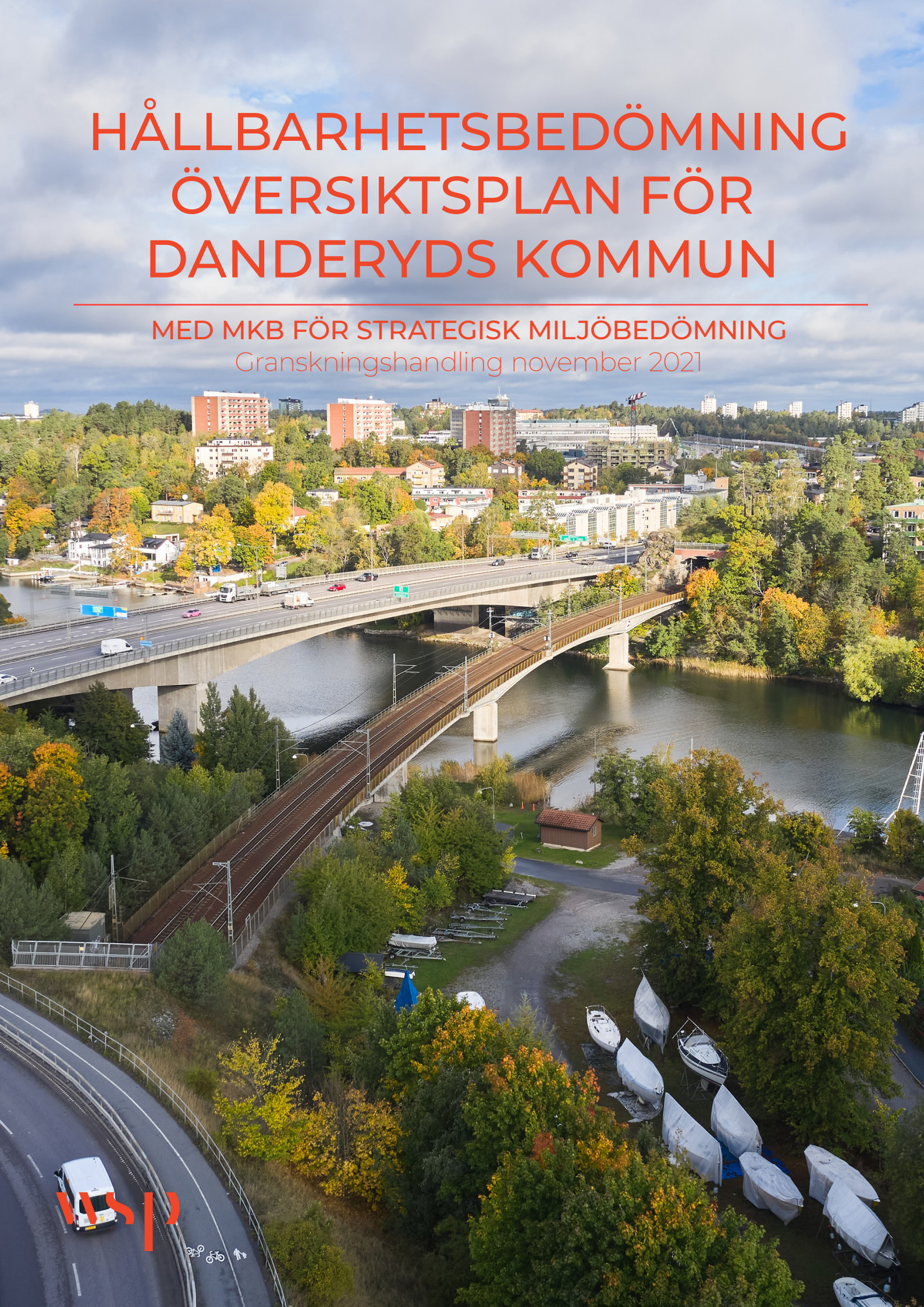
Planförslaget innehåller förhållandevis få konkreta förslag som direkt påverkar den *kommunala ekonomin.* Ingen större utveckling av nya bostadsområden pekas ut. Sådan utveckling kan annars vara förenad med stora kommunala kostnader för iordningställande av allmän platsmark, förbättring av gator och vägar samt komplettering av teknisk försörjning. Den demografiska utvecklingen kan däremot på sikt påverka kommunens ekonomi avsevärt.

Planförslaget har relativt lite innehåll som direkt påverkar *näringslivets förutsättningar* i kommunen. Exempel pekas inga områden ut för teknisk verksamhet såsom ytor för snöröjning och ingen ny mark pekas heller ut avsedd för industriell verksamhet eller handel. Inget av de övergripande målen är inriktat på näringslivets behov, men inriktningen på tillgänglighet, attraktiva stadsmiljöer och goda kommunikationer gynnar nuvarande verksamheter i kommunen och kan bidra till att attrahera nya. Läget i regionen och tillgången på kvalificerad arbetskraft borde ge goda förutsättningar för näringslivet också framöver. Planen skulle kunna lyfta fram de speciella lägesegenskaper som framför allt knutpunkt Danderyd och Danderyds sjukhus har, och sätta områdets möjliga utveckling i ett regionalt perspektiv.

HÅLLBARHETSBEDÖMNING ÖVERSIKTSPLAN FÖR DANDERYDS KOMMUN

MED MKB FÖR STRATEGISK MILJÖBEDÖMNING

Granskningshandling november 2021



BESTÄLLARE

Danderyd kommun
Kontaktperson: Staffan Lind

KONSULT

WSP Samhällsbyggnad
WSP Sverige AB
121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7
Tel: +46 10 7225000
wsp.com

Uppdragsansvarig: Filippa Pershagen

Medverkande utredare:
Hanna Ljungqvist,
Emmelie Nilsson
Oskar Wallgren (uppdragsansvarig i samrådsskede)

Granskare: Emma Hell Lövgren

Granskningshandling november 2021
Bild framsida: Stocksundsbron in till Danderyd - Fotograf Erik Somnäs 2020



SAMLAD BEDÖMNING AV PLANFÖRSLAGET

För alla nya översiktsplaner ska en strategisk miljöbedömning genomföras. Syftet med en sådan bedömning är att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas. Miljöbedömningen genomförs parallellt med, och integrerat i, planprocessen. Danderyds kommun har valt att utvidga bedömningen till att också inkludera sociala och ekonomiska konsekvenser. Detta avsnitt sammanfattar konsekvensbeskrivningen för Danderyds kommuns nya översiktsplan så här långt, inför granskning. Texten utgör en icke-teknisk sammanfattning av arbetet.

I planförslaget definieras fyra målområden, med tillhörande målbilder och övergripande mål för hela kommunens framtida rumsliga utveckling och fysiska planering. Dessa ligger till grund för planens förslag på hur mark- och vattenområden ska utvecklas. Planförslaget är i första hand inriktat på utveckling av ny eller ändrad bebyggelse inom 14 områden för vilka fördjupade utredningar ska klargöra behov och möjligheter till nybyggnation. I övrigt ska utvecklingen i redan byggda områden bidra till ett varierat utbud, samtidigt som kulturhistoriska, arkitektoniska, miljömässiga och friluftsrelaterade intressen bevaras och/eller utvecklas. Kommunen har inget uttalat mål för vilken befolkningsutveckling som planen ska möjliggöra.

Den exakta omfattningen av den föreslagna tillkommande bebyggelsen är inte beskriven. Sammantaget medger planen en relativt försiktig utveckling av kommunens markanvändning. Omfattningen av negativa miljökonsekvenser till följd av ändrad markanvändning bedöms generellt sett som liten.

Lokalisering av bebyggelse och verksamheter ska enligt plan- och bygglagen (PBL) vara lämplig utifrån beskaffenhet, läge och behov. Frågor kopplat till hälsa, säkerhet och risk ska vara centrala vid en sådan prövning. I planförslaget föreslås ny bebyggelse möjliggöras i flera utredningsområden med jämförelsevis dåliga förutsättningar vad gäller exempelvis buller, luftkvalitet, markföroreningar och klimatrelaterade risker. Det är angeläget att dessa förutsättningar klarläggs i mer detalj och att det finns en öppenhet för att undanta områden från vidare utredning om de inte visar sig klara PBL:s lämplighetskrav.

Kommunens demografi är en förutsättning som utgör grund för kommunens planarbete. Kommunen gör bedömningen att det finns en risk att befolkningens sammansättning över tid kommer att påverka försörjningskvoten negativt och att ett överskott på till exempel skolor kommer att uppstå. Följer utvecklingen i kommunen den nya befolkningsprognosen från 2021 bedöms försörjningskvoten påverkas positivt, det är dock avhängigt att ny byggnation sker så som befolkningsprognosen bedömer fram till år 2035. Kommunalekonomin kan dessutom påverkas påtagligt. Planförslaget hanterar inte denna fråga strategiskt – varken markanvändning eller planeringsriktlinjer är kopplade till och utformade för att möta framtidens demografi. Översiktsplanen skulle bättre kunna bidra till kommunens samlade utveckling med en tydligare koppling mellan demografi, hushållens sammansättning, och planering för bostadsutbud för olika typer av behov i olika kommundelar.

Miljökonsekvenser

Danderyds ambition är att ***sjöar och vattendrag*** ska vara ekologiskt hållbara och att variationsrika livsmiljöer ska ha goda livsförhållanden. Dagvattenhantering och påverkan på ytvatten lyfts fram som de stora utmaningarna kopplat till kommunens vatten. Utifrån den begränsade exploatering som planen medger, kombinerat med de åtgärder för rening och fördröjning av dagvatten som beskrivs bedöms planförslaget sammantaget innebära positiva konsekvenser för kommunens ytvatten och möjligheterna att nå miljökvalitetsnormerna. Planförslagets hantering av grundvatten är inte lika omfattande och medför en risk för att viktiga frågor som rör kommunens grundvatten missas.

Danderyd har flera områden med höga ***naturvärden.*** Ett av de övergripande målen i planen är att kommunen ska ha en grön och hälsosam livsmiljö för alla. Nybyggande ska koncentreras till kollektivtrafiknära lägen och anpassas till Danderyds gröna stadslandskap. Ekologiskt känsliga områden ska värnas och den biologiska mångfalden stärkas. Planförslaget pekar ut kustlinjen, de större sammanhängande skogsområdena, ek-, ädellöv- och barrskogsmiljöer men även naturen i villa- och trädgårdsstaden med ett särskilt värde som ska värnas. De övergripande målen samt de åtgärder som presenteras i planförslaget är ambitiösa. Viljeriktningen är att stärka naturvärden och ekologiska samband. Under respektive utredningsområde beskrivs hänsyn för efterföljande planering vilket bedöms vara positivt. Konkreta riktlinjer eller krav knutna till de föreslagna utredningsområdena saknas dock. Planförslaget medger sammantaget att en mycket liten del naturmark tas i anspråk, och varken grönstruktur eller biologiska mångfald bedöms påverkas i någon betydande utsträckning.

Planförslaget har en hög ambitionsnivå för att tillvarata och bevara ***kulturhistoriska värden***. Historiska och kulturella värden som skapar identitet och karaktär ska bevaras och utvecklas. Planförslagets riktlinjer vägleder fortsatt planering och pekar ut att kulturhistoriskt värdefull bebyggelse ska bevaras. Ny bebyggelse ska vid förtätning ta hänsyn till den befintliga byggda miljön och stor restriktivitet ska gälla vid förtätning och avstyckning inom villaområden. Planförslaget innebär att en stor del av kommunens kulturhistoriska värden bevaras och det bedöms ge tillräcklig vägledning för att i efterföljande planering skydda och utveckla dessa värden.

Planförslagets konsekvenser i termer av ***klimatpåverkan*** är svårbedömda. Bilens framkomlighet beskrivs som en fortsatt prioriterad fråga. Samtidigt presenteras flera inriktningar för att uppmuntra eller på annat sätt påverka invånarna mot mindre klimatpåverkande beslut i vardagen, framförallt kopplat till hållbara transporter. Åtgärder för att nå målet är bland annat att minska transporternas negativa klimatpåverkan samt att vid nybyggnation prioritera kollektivtrafiknära lägen med tillgång till goda gång- och cykelförhållanden.

Sociala konsekvenser

Buller och dålig ***luftkvalitet*** är allvarliga problem i många tätbebyggda miljöer med mycket trafik. En övergripande inriktning i planförslaget är att luften i Danderyd ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas. Boendemiljöer, förskolor och skolors inne- och utomhusmiljö samt park- och rekreationsområden ska prioriteras vid bullerreducerande åtgärder. Planförslagets inriktning med bebyggelseutveckling längs E18-stråket bedöms dock öka risken att människor utsätts för buller över riktvärden samt ohälsosamma luftföroreningar. Utformningen av en tillkommande bebyggelse kan påverka situationen på enskilda platser positivt. En

tunnelförläggning av E18 skulle förbättra luftkvalitet och bullernivåer avsevärt längs hela korridoren lokalt.

Trygghet och trivsel är viktiga för människors välbefinnande och för kommunens attraktivitet. Planförslaget har inriktningar bl.a. för att utveckla och bevara viktiga rekreationsstråk, säkerställa att det i varje kommundel finns en stor lekplats som är attraktiv för många, samt att placering och utformning av ny bebyggelse sker så att det inte hindrar det rörliga friluftslivet utan istället bidrar till utvecklade rekreationsstråk. Det finns också riktlinjer för trygghet i utemiljön, men enskilda platser som idag är otrygga identifieras inte. Sammantaget bedöms planen bidra till att stötta en trygg och trivsam utveckling.

Planförslaget har bedömts utifrån hur väl det möjliggör ett ***Hållbart vardagsliv och levande samhällen.*** Relevant riktlinje i planförslaget är t.ex. att en variation av bostadsutbudet i alla kommundelar ska prioriteras för att underlätta kvarboende i sin närmiljö. Hur behov av olika typer av bostäder ser ut i enskilda komundelar klargörs dock inte. Att placera huvuddelen av ny bebyggelse i kollektivtrafiknära lägen som planförslaget lyfter bidrar till goda förutsättningar för ett hållbart vardagsliv. Det gör även satsningar på att stärka gång- och cykeltrafiken vilket gör det säkrare och attraktivare för fler att gå eller cykla till arbete, skola och andra målpunkter. Möjligheterna att, inom ramen för den fysiska planeringen, möta de demografiska utmaningarna tas inte tillvara. Detta påverkar möjligheterna att i enskilda områden långsiktigt bibehålla ett befolkningsunderlag som medger fortsatt hög tillgänglighet till service, förskolor, skolor och andra offentliga tjänster.



Foto: Marina läroverket och Cedergrenska tornet - Fotograf Erik Somnäs 2020

All planering bör bidra till ***inkludering och social sammanhållning***. Bebyggelsen i kommunen utgörs dels av ett centralt stråk med huvudsakligen högre bebyggelse med flerbostadshus, arbetsplatser och service, dels av en varierad småhusbebyggelse av trädgårdskaraktär med inslag av flerfamiljshus och lokala servicecentra. Planförslaget vill knyta samman kommunen med bättre förbindelser mellan kommundelarna. I varje kommundel ska det finnas goda möjligheter för olika slags idrotts- och motionsaktiviteter och finnas en större välutrustad lekplats. Lokaliseringen av sådana målpunkter kan bidra till att knyta samman olika bostadsområden genom att gemensamma mötesplatser för boende inom olika kommundelar skapas. Skolor kan fungera på samma sätt. Sammantaget bedöms planförslaget presentera ambitioner, mål och planeringsinriktningar som kan bidra till en utveckling mot en mer sammanhållen utveckling. En tydlighet i hur behoven ser ut i och mellan enskilda delområden och vilka insatser som rekommenderas skulle ge ökat stöd i den fortsatta planeringen.

Planförslaget uppmärksammar ett antal ***risker*** som är förknippade med områden föreslagna för vidare utredning. Det handlar om klimatrelaterade risker som ras, skred och översvämning vid skyfall, men också förorenad mark eller radon. Det är positivt att en riskkartläggning genomförts men det framgår inte av planen hur resultaten omhändertagits, hur riskerna ska mildras eller om kartläggningen på något vis påverkat valet av lokaliseringar. Det är även positivt att kommunen särkskilt pekar ut områden för skyfallshantering i mark- och vattenanvändningskartan. I nuläget går det dock inte att bedöma hur allvarliga riskerna sammantaget är. Det är därför angeläget med tydliga och transparenta motiv till varför utredningsområden lokaliserats till platser där det finns identifierade risker.

Ekonomiska konsekvenser

I termer av ***hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön*** har planförslaget små konsekvenser. Ny bebyggelse planeras i första hand i områden intill E18 eller i anslutning till annan bebyggelse. Genom att bygga tätt i kollektivtrafiknära redan ianspråktagna områden bidrar planen till att hushålla med marken i den fysiska planeringen. Ingen jordbruksmark påverkas.

Planförslaget innehåller förhållandevis få konkreta förslag som direkt påverkar den ***kommunala ekonomin***. Ingen större utveckling av nya bostadsområden pekas ut. Sådan utveckling kan annars vara förenad med stora kommunala kostnader för iordningställande av allmän platsmark, förbättring av gator och vägar samt komplettering av teknisk försörjning. Den demografiska utvecklingen kan däremot på sikt påverka kommunens ekonomi avsevärt.

Planförslaget har relativt lite innehåll som direkt påverkar ***näringslivets förutsättningar*** i kommunen. Exempel pekas inga områden ut för teknisk verksamhet såsom ytor för snörjning och ingen ny mark pekas heller ut avsedd för industriell verksamhet eller handel. Inget av de övergripande målen är inriktat på näringslivets behov, men inriktningen på tillgänglighet, attraktiva stadsmiljöer och goda kommunikationer gynnar nuvarande verksamheter i kommunen och kan bidra till att attrahera nya. Läget i regionen och tillgången på kvalificerad arbetskraft borde ge goda förutsättningar för näringslivet också framöver. Planen skulle kunna lyfta fram de speciella lägesegenskaper som framför allt knutpunkt Danderyd och Danderyds sjukhus har, och sätta områdets möjliga utveckling i ett regionalt perspektiv.



Foto: Ymervägen i Djursholm - Fotograf Kristina Fischer

INNEHÅLL

SAMLAD BEDÖMNING AV PLANFÖRSLAGET 3

1 INLEDNING 10

2 PLANFÖRSLAGET 12

3 FÖRUTSÄTTNINGAR OCH NULÄGE 15

3.1 PLANER OCH GÄLLANDE BESTÄMMELSER 15

4 RIKSINTRESSEN OCH NATURA 2000 18

5 METOD 24

5.1 ARBETSSÄTT 24
5.2 VÄRDERING AV KONSEKVENSER 25

6 AVGRÄNSNING 26

7 MILJÖKONSEKVENSER 28

7.1 VATTEN 28
7.2 NATUR 30
7.3 BEBYGGELSE, KULTURMILJÖ OCH LANDSKAP 34
7.4 KLIMATPÅVERKAN 38

8 SOCIALA KONSEKVENSER 40

8.1 HÄLSA OCH LIVSMILJÖ 40
8.2 TRYGGHET OCH TRIVSEL 44
8.3 HÅLLBART VARDAGSLIV OCH LEVANDE SAMHÄLLEN 47
8.4 INKLUDERING OCH SOCIAL SAMMANHÅLLNING 50
8.5 RISK OCH KLIMTATANPASSNING 53

9 EKONOMISKA KONSEKVENSER 56

9.1 HUSHÅLLNING MED MARK, VATTEN OCH DEN FYSISKA MILJÖN I ÖVRIGT 56
9.2 KOMMUNAL EKONOMI 57
9.3 FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR NÄRINGSLIVET 58

10 ALTERNATIV 60

10.1 MILJÖNS SANNOLIKA UTVECKLING OM PLANEN INTE ANTAS 60
10.2 AVFÄRDADE ALTERNATIV 62

11 SAMLAD BILD 64

11.1 KONSEKVENSERNA SAMMANFATTADE 64
11.2 PLANFÖRSLAGET OCH MILJÖKVALITETSMÅLEN 66
11.3 FORTSATT ARBETE 68
11.4 UPPFÖLJNING AV KONSEKVENSER 70

12 REFERENSER 71

FIGURER OCH TABELLER

Figur 1. Mark- och vattenanvändningskarta, Danderyds översiktsplan 14
Figur 2. Mark- och vattenanvändningskarta från RUFS 2050 som visar Danderyds kommun 15
Figur 3 Mark- och vattenanvändningskarta tillhörande Danderyds kommuns översiktsplan 2006 16
Figur 4. Vägledande och styrande dokument av relevans för översiktsplaneringen i kommunen 17
Figur 5. Vägledande och styrande dokument av relevans för översiktsplaneringen i kommunen i framtiden. 17
Figur 6 Kommunens två riksintresseområden för kulturmiljövården 18
Figur 7 Riksintressen för kommunikation 19
Figur 8 Område utpekat som riksintresse för friluftslivet 19
Figur 9. Kommunens naturreservat, samt delar av öarna i Stora Värtan som omfattas av tillträdesförbud 20
Figur 10. Karta över nordöstra Danderyd med Rinkebyskogen 20
Figur 11. Strandskyddsförhållanden 21
Figur 12. Generell modell för hållbarhetskonsekvensbedömning 24

Tabell 1. Statusklassning och kvalitetskrav för Danderyd vattenförekomster 22
Tabell 2. Miljökonsekvenserna sammanfattade 64
Tabell 3. Planförslagets bidrag till miljökvalitetsmålen 67

1 INLEDNING

En översiktsplan beskriver en kommuns avsikter i fråga om mark- och vattenanvändning, bebyggelseutveckling, riksintressen och allmänna intressen i övrigt. Alla kommuner ska ha en aktuell översiktsplan. Danderyd kommuns gällande översiktsplan antogs av kommunfullmäktige år 2006. Sedan dess har kommunen utvecklats och behovet av en ny översiktsplan vuxit fram. Kommunfullmäktige gav år 2018 kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en ny översiktsplan (ÖP).

I arbetet med att ta fram översiktsplanen har kommunen deltagit i och fått stöd från länsstyrelsen i Stockholm och Kungliga tekniska högskolan (KTH) genom EKLIPS-projektet (energi och klimat i fysisk planering genom lokal och regional samverkan). Syftet med projektet var att lyfta energi- och klimatfrågorna i den fysiska planeringen och öka kunskapen om dessa.
Parallellt med översiktsplanen har arbete pågått med framtagande av ett miljö- och klimatprogram för Danderyds kommun 2021–2030. Programmet antogs av kommunfullmäktige i december 2020. Det ersätter tidigare miljöprogram och klimat- och energistrategi. Andra styrdokument som har relevans för ÖP-arbetet och är under framtagande är exempelvis bostadsförsörjningsprogram, vattenplan och dagvattenplan, trafikstrategi samt klimatanpassningsplan.

Enligt 6 kap. 3 § miljöbalken ska en kommun som upprättar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning göra en strategisk miljöbedömning om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. En översiktsplan anses alltid medföra sådan påverkan. Miljöbedömningsarbetet ska dokumenteras i en konsekvensbeskrivning.

I syfte att skapa ett bredare beslutsunderlag har Danderyds kommun valt att genomföra miljöbedömningen som en del av en bredare hållbarhetsbedömning. I denna konsekvensbeskrivning redovisas därför planens konsekvenser i termer av hållbar utveckling samlat, med de delar som utgör miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalkens krav tydligt markerade.

Rapporten har följande delar: I kapitel 2 beskrivs kortfattat planförslagets huvudsakliga innehåll. Kapitel 3 redovisar förutsättningarna för planeringen i kommunen, och det efterföljande kapitlet presenteras gällande riksintressen och andra områdesskydd som påverkar planeringen. I kapitel 5 summeras den metod som använts i arbetet med hållbarhetsbedömningen och i kapitel 6 beskrivs den avgränsning som gjorts. Planförslagets miljömässiga, sociala och ekonomiska konsekvenser redovisas i kapitlen 7-9. I vart och ett av avsnitten i dessa kapitel ges konkreta förslag på hur planförslaget kan utvecklas och kompletteras inför nästa skede.

Alternativ och miljöns sannolika utveckling om planen inte antas redovisas i kapitel 10. I kapitel 11 ges en samlad bild av konsekvenserna, tillsammans med förslag på fortsatt arbete i planeringen i stort.



Foto: Danderyds sjukhus - Fotograf Erik Somnäs 2020

2 PLANFÖRSLAGET

Danderyds nya översiktsplan utgår från Agenda 2030 och de 17 globala mål som FN:s medlemsländer har enats om. Vidare utgår planen även från de 16 svenska miljömålen, generationsmålet, folkhälsomål, friluftsmål, energi- och klimatsmål, mål för gestaltad livsmiljö samt kultumiljömål samt Barnkonventionen. Kommunens övergripande vision är att Danderyd ska vara Sveriges bästa kommun att leva, bo och verka i. Danderyd ska möta invånarnas behov genom hela livet. I Danderyd ska den moderna trädgårdsstaden kombineras med hållbar stadsmiljö och kommunens utveckling ska kännetecknas av engagemang och delaktighet. I arbetet med att nå sin vision har kommunen tagit fram fem strategier: hög tillgänglighet, stor valfrihet, hög effektivitet, hög attraktivitet och stark utveckling.

I förslaget till ny översiktsplan definieras fyra målområden, med tillhörande målbilder och övergripande mål för hela kommunens framtida rumsliga utveckling och fysiska planering. Målområdena ligger till grund för planens förslag på hur mark- och vattenområden ska utvecklas.

De är:

- Bygga och bevara för idag och imorgon
- Grön och hälsosam livsmiljö för alla
- Trygga och inbjudande utemiljöer och mötesplatser
- Hållbara resor och transporter

Målområdena redovisas i den långsiktiga utvecklingsinriktningen för kommunen, i de riktlinjer för planeringen som presenteras samt i mark- och vattenanvändningskartan och dess utredningsområden.

Planförslagets utvecklingsinriktning redovisar kommunens långsiktiga intentioner och prioriteringar för kommunens planering. Utvecklingsinriktningen beskriver de viktigaste strategiska sambanden som påverkar kommunens långsiktiga utveckling med ställningstaganden för hur dessa strukturer bör utvecklas, även i ett mellankommunalt och regionalt sammanhang. Rubrikerna för utvecklingsinriktningarna är kopplade till planförslagets övergripande mål och beskrivs utifrån de övergripande strukturerna bebyggelse, natur och friluftsliv, kommunikationer, kommunens offentliga rum samt konsekvenser av utvekclingsinriktningarna. Utvecklingsinriktningen för bebyggelse är att kommunen ska bidra till det regionala behovet av nya bostäder och arbetsplatser i norra Storstockholm. Större delen av bebyggelseutvecklingen i Danderyd föreslås även fortsättningsvis ske i närhet till kollektivtrafik samt längs E18-stråket i nord-sydlig riktning. Inriktningen för natur och friluftsliv beskriver hur Danderyds gröna karaktär och naturreservaten bevaras och möjligheter till ett aktivt friluft- och fritidsliv utvecklas. Vidare beskriver utvecklingsinriktningen för kommunikationer hur den lokala och regionala kollektivtrafiken byggs ut. Utvecklingsinriktningen för kommunens offentliga rum beskriver utvecklingen för kommunens utemiljöer och mötesplatser. Under konsekvenser för utvecklingsinriktningar beskrivs hur utvecklingsinriktningarna bidrar till att uppfylla översiktsplanens övergripande mål. I detta avsnitt beskrivs även hur strategier och kommunens rådighet kan komma att påverka planens måluppfyllelse.

I planförslaget presenteras två alternativa utvecklingsinriktningar för E18. Alternativ ”Ingen tunnel” är utgångspunkt för den framtida planeringen medan alternativet ”Lång tunnel” är ett framtida scenario. Kommunens framtida planering ska syfta till att inte omöjliggöra en tunnelförlängning i framtiden.

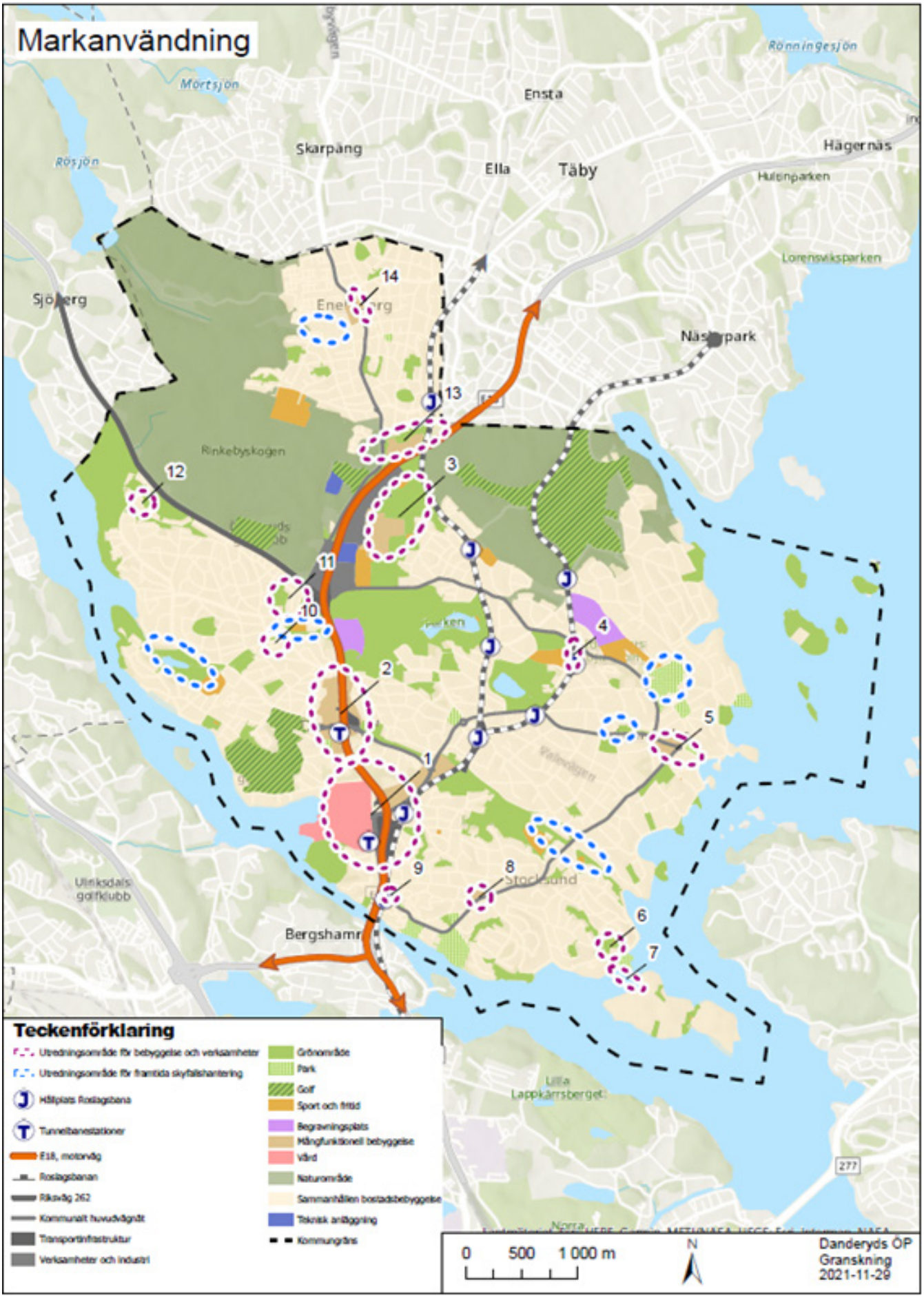
I översiktsplanens mark- och vattenanvändningskarta pekas 14 utredningsområden

för bebyggelse och 6 utredningsområden för framtida skyfallshantering ut. I kartan visas områdena med symboliska ringar som visar läge och ungefärlig utbredning, se Figur 1. För respektive utredningsområde redovisas kortfattat användning idag, förslag på utveckling i framtiden samt förslag på hänsyn för efterföljande planering. Utöver utredningsområdena visas även förslag på utredningsområden för skyfallshantering. För övriga områden föreslås befintlig markanvändning fortsätta inom områden markerade som mångfunktionell bebyggelse eller sammanhängande bostadsbebyggelse. Kategorin mångfunktionell bebyggelse omfattar bebyggelse med stads- och tätortsmässig karaktär och avser huvudsakligen bostäder, kontor, handel, parker eller annan verksamhet som är förenlig med bostäder. Sammanhängande bostadsbebyggelse avser huvudsakligen bostäder men med vissa kompletterande servicefunktioner som skolor, lokal handel och service eller fritidsanläggningar.

Planförslaget saknar mål för hur många bostäder eller arbetsplatser som den föreslagna markanvändningen ska ge plats för.

I slutet av 2019 genomfördes workshops för översiktsplanen med förtroendevalda och ledningsgrupp i kommunen. Under sommaren 2020 genomfördes en medborgardialog i form av en digital enkät. Enkäten utgick från samma frågeställningar som workshopen. Resultatet av dessa aktiviteter tillsammans med kommunens vision och övriga utredningar utgör grunden för planen. Mellan 3 maj och 13 juni 2021 var förslaget till ny översiktsplan ute på samråd. Under samrådet fick allmänheten, berörda aktörer och myndigheter möjlighet att yttra sig gällande den nya planen. Totalt inkom 742 svar genom en digital samrådsenkät, 45 svar från remissinstanser med flera, samt 41 svar från privatpersoner.

Samrådsredogörelsen finns att läsa på kommunens webbplats. Efter samråd har översiktsplanen reviderats och det har medfört att även hållbarhetsbedömningen har uppdaterats.



Figur 1. Mark- och vattenanvändningskarta, Danderyds nya översiktsplan.

3 FÖRUTSÄTTNINGAR OCH NULÄGE

Danderyds kommun är en kustkommun som ligger mindre än 1 mil norr om Stockholm. Kommunen omges av vatten i alla väderstreck utom i norr där kommunen gränsar till Sollentuna och Täby. Kommunens maritima gräns är mot Sollentuna i väster, Solna i sydväst, Stockholm i syd samt Lidingö, Vaxholm, Österåker och Täby i öster. Danderyds kommun är en av landets till ytan minsta kommuner med en areal på cirka 28 kvadratkilometer. I kommunen bor drygt 32 000 invånare . Kommunen är av historiska skäl uppdelad i fyra kommundelar: Enebyberg, Danderyd, Stocksund och Djursholm.

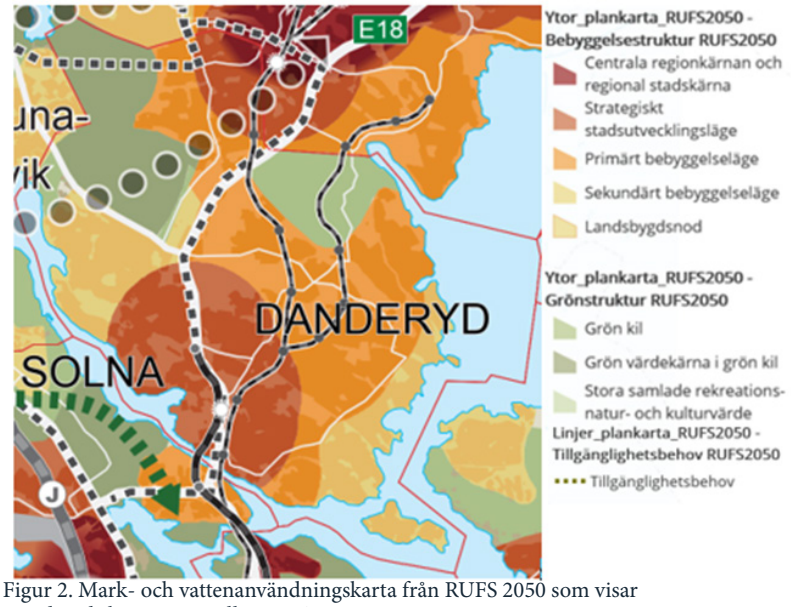
Alla kommundelar har ett eget centrum. I kommunens södra del ligger Danderyds sjukhus, en stor arbetsplats, viktig regional målpunkt och omstigningsstation mellan buss, tunnelbana och Roslagsbanan. De allmänna kommunikationerna inom kommunen består av bussförbindelser samt Roslagsbanan genom Stocksund, Djursholm och Enebyberg. Tunnelbanas röda linje går även till Mörby centrum, vilket är Danderyds kommuncentrum.

3.1 PLANER OCH GÄLLANDE BESTÄMMELSER

3.1.1 RUFS 2050

Stockholms regionala utvecklingsplan, RUFS 2050, pekas området runt Danderyds sjukhus och Mörby centrum ut som ett strategiskt stadsutvecklingsläge, se Figur 2. Resten av kommunen pekas ut som primärt eller sekundärt bebyggelseläge. Med strategiskt stadsutvecklingsläge avses områden med hög kollektivtrafiktillgänglighet med hög potential att utveckla täta och sammanhängande stadsmiljöer. De primära bebyggelselägena har enligt RUFS 2050 potential att utvecklas till täta och sammanhängande miljöer med vissa urbana kvaliteter. I sekundära bebyggelselägen finns potential att komplettera och utveckla området, men ny bebyggelse bör lokaliseras till lägen med högre regional tillgänglighet.

I RUFS 2050 mark- och vattenanvändningskarta identifieras även tillgänglighetsbehov. Tillgänglighetsbehovet redovisas på



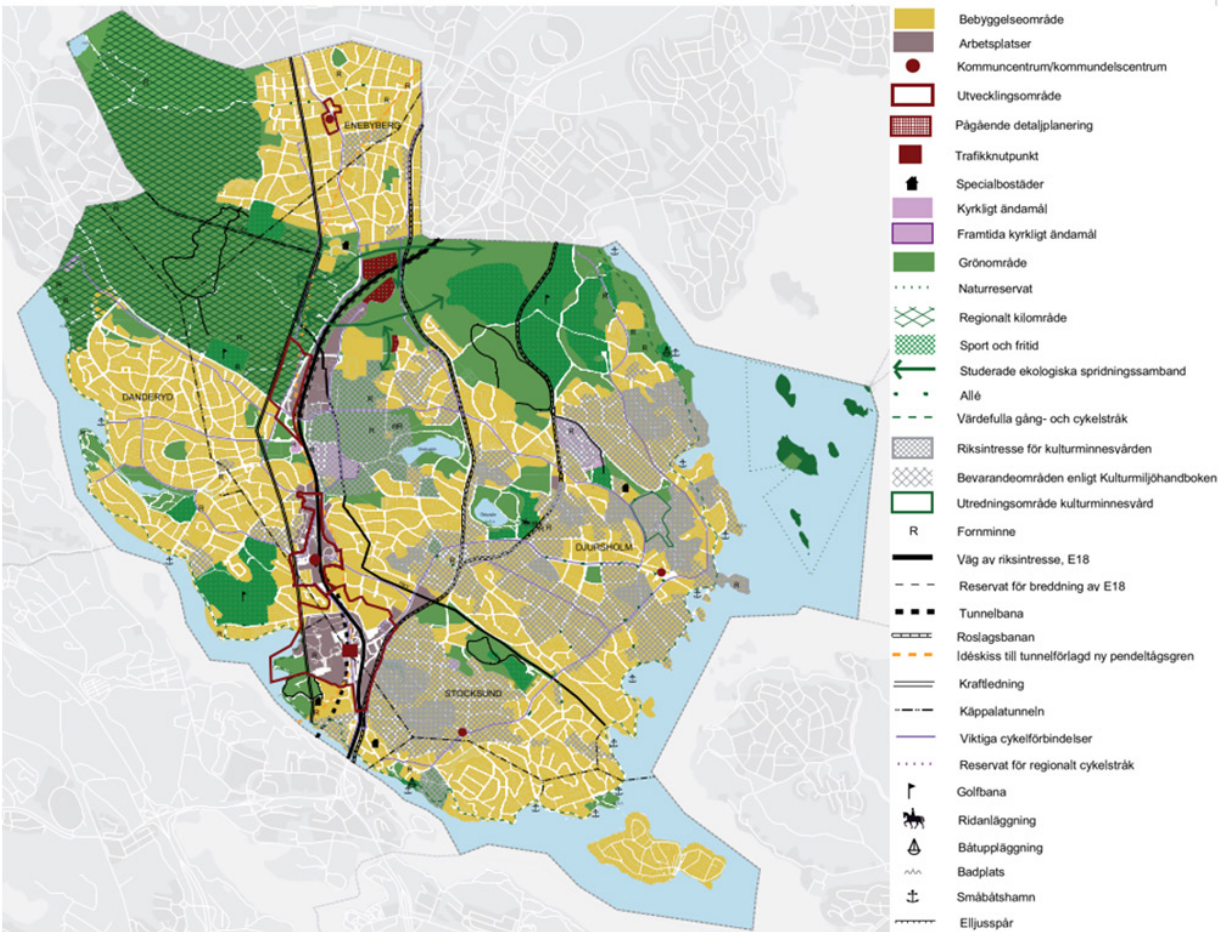
Figur 2. Mark- och vattenanvändningskarta från RUFS 2050 som visar Danderyds kommun. Källa: RUFS 2050

1. Danderyds kommuns hemsida ”kommunfakta”

ett övergripande sätt som behov som har identifierats för att utveckla det regionala transportsystemet i ett 2050-perspektiv. I Danderyd är det sambandet i nordöst-sydvästlig riktning från Täby genom Danderyd vidare mot Sollentuna som markerats som ett stråk där tillgängligheten kan förbättras. Det identifierade stråket löper genom området utpekat som grön värdekärna i grön kil.

3.1.2 Översiktsplan 2006

I gällande översiktsplan från 2006 presenteras en övergripande inriktning för utvecklingen i Danderyds kommun. I den tillhörande mmark- och vattenanvändningskartan illustreras inriktningen för framtidens markanvändning, se Figur 3 Markanvändningskarta tillhörande Danderyds kommuns översiktsplan 2006. Källa: Danderyds kommun, 2006. I översiktsplanen presenteras även en övergripande vision att Danderyds kommun ska utvecklas så att de olika kommundelarna sammanbinds. Utvecklingen av attraktiv bebyggelse längs E18 ges som exempel på hur barriäreffekterna och därmed störningarna från E18 kan minska. Visionen är även att Danderyds identitet som bygger på trädgårdsstadens värden med en bebyggelse integrerad i naturmiljön ska bevaras. Invånarna i Danderyd ska erbjudas ett varierat bostadsutbud i boendemiljöer med speciella kvaliteter. I Danderyd ska även näringslivet ges förutsättningar till fortsatt utveckling i goda kommunikationslägen. Det ska finnas konkurrenskraftig och varierad handel och annan service i kommunen.



Figur 3 Mark- och vattenanvändningskarta tillhörande Danderyds kommuns översiktsplan 2006. Källa: Danderyds kommun, 2006.

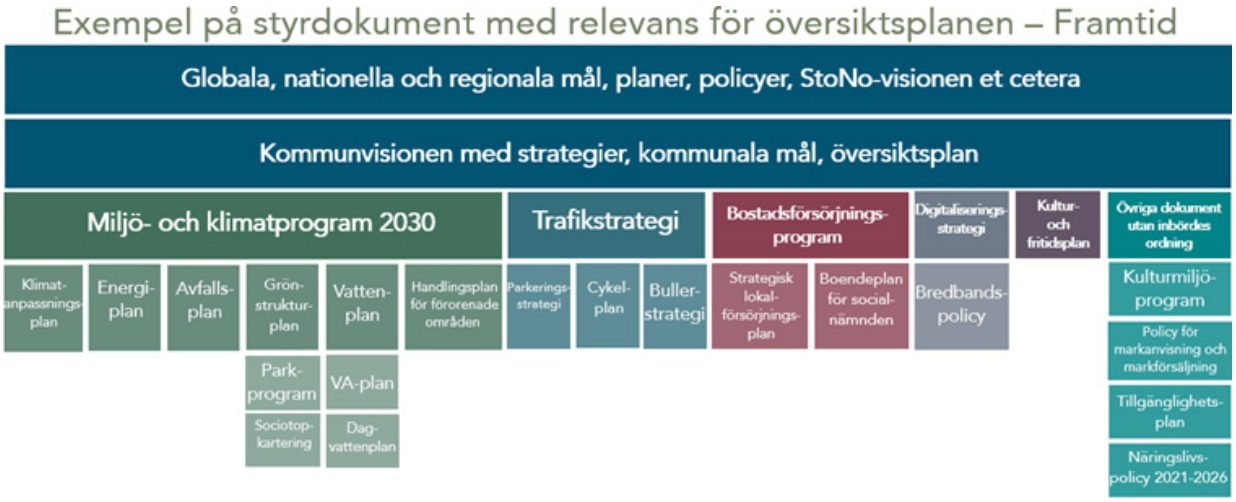
Se vidare kap. 10 Alternativ där skillnader mellan planförslaget och gällande ÖP beskrivs.

3.1.3 Vägledande och styrande dokument

Parallellt med översiktsplanen finns det flera program, planer och strategier som på olika sätt relaterar till planens syfte och mål, och som tillämpas tillsammans med planen i olika beslutssituationer. Dessa kan vara befintliga, planerade eller under framtagande. Vilka dessa vägledande och styrande dokument är och i framtiden kan komma att vara illustreras i Figur 4 och Figur 5 nedan.



Figur 4. Vägledande och styrande dokument av relevans för översiktsplaneringen i kommunen idag.



Figur 5. Vägledande och styrande dokument av relevans för översiktsplaneringen i kommunen i framtiden.

4 RIKSINTRESSEN OCH NATURA 2000

I detta avsnitt beskrivs riksintressen och andra skyddade områden inom kommunen som bedöms vara relevanta för hållbarhetsbedömningen.

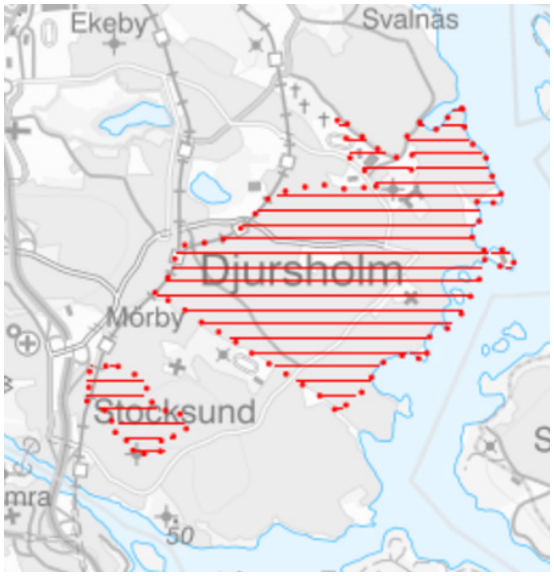
Sedan år 2015 arbetar länsstyrelsen med en översyn av riksintressen för kulturmiljövården i länet.[2]. Inom Danderyds kommun innebär det en översyn av kommunens två riksintressen för kulturmiljövården, se avsnitt 4.1 nedan. Översynen innebär att nya kunskapsunderlag kommer att tas fram och att värdetexter, urval och avgränsningar ses över. Det är Riksantikvarieämbetet som beslutar om dessa och syftet med uppdraget är att minska den areella omfattningen för landet som helhet. Danderyds kommun har tagit del av förslag på revidering och de två riksintresseområdena för kulturmiljö i kommunen föreslås att öka i omfattning.

Sedan januari 2020 genomförs en nationell översyn av kriterierna för mark- och vattenområden av riksintresse för bland annat naturvården, friluftslivet, kulturmiljövården och anläggningar för kommunikationer [3]. Det är de centrala myndigheterna Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Energimyndigheten, Tillväxtverket och Trafikverket som genomför arbetet på uppdrag av regeringen. Varje myndighet ska göra en översyn av sina respektive anspråk på områden av riksintressen och Boverket är samordnande myndighet i uppdraget.

I analysen i föreliggande rapport används de nu gällande gränserna för respektive riksintresse.

4.1 Riksintresse kulturmiljövård

I Danderyd finns två områden av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap 6 § miljöbalken: Djursholm villastad och Stocksund villastad, se Figur 6. Djursholm villastad utgör landets första som förort anlagda villastad, grundad på privat initiativ, och utgör förebild för flera liknande efterföljande samhällen.



Figur 6. Visar kommunens två riksintresseområden för kulturmiljövården. Källa: Boverket, 2020.

2. Länsstyrelsen i Stockholm: https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/samhalle/kulturmiljo/riksintressen-for-kulturmiljovarden. html
3. Regeringskansliet: https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2020/01/antalet-riksintressen-ska-minska/

4.2 Riksintresse för kommunikationer

I Danderyds kommun finns två riksintressen för kommunikationer utpekade av Trafikverket. Dessa skyddas enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. E18 och Roslagsbanan löper i nord-sydlig riktning genom kommunen se Figur 7. E18 löper centralt genom kommunen och passerar bland annat Mörby centrum.

Roslagsbanan består av totalt tre linjer vilka helt delar spårlinje i den södra delen av kommunen och in mot Stockholm. Norr om Djursholms Ösby delar sig Roslagsbanan i två separata linjer norrut. Den västra spårlinjen löper genom Enebyberg (linjerna mot Kårsta och Österskär) och den östra spårlinjen löper genom Djursholm (linjen mot Näsbypark).

4.3 Riksintresse för friluftslivet

Inom Danderyds nordvästra del finns ett litet område som ingår i utpekat riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, se Figur 8. Riksintresset Rösjön-Vallentuna-sjön-Rönninge by FAB 12 utgörs av ett större område som sträcker sig över kommunerna, Danderyd, Sollentuna, Täby, Upplands-Väsby, Vallentuna. Det är endast en liten del av riksintresseområdet som ligger inom Danderyds kommun.



Figur 7. Riksintressen för kommunikation, E18 i brun, Roslagsbanan i orange. Källa: Boverket, 2020.

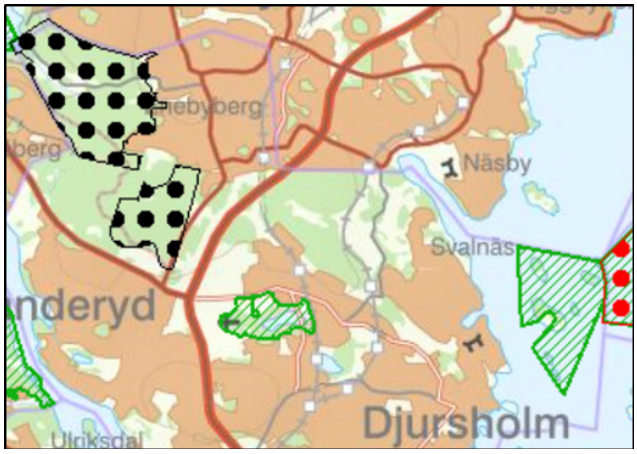


Figur 8. Område utpekat som riksintresse för friluftslivet markerat i blått skrafferat, kommungränsen markeras i lila och den del som är belägen i Danderyd inom svart cirkel. Källa: Naturvårdsverket, 2020.

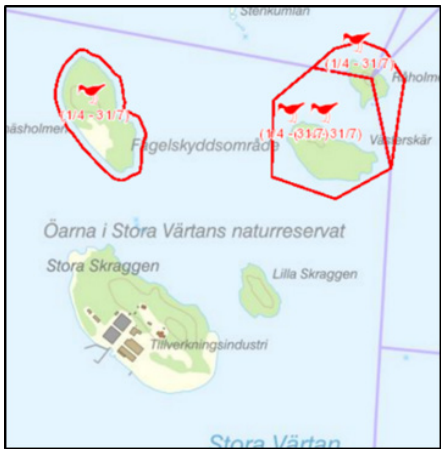
4.4 Naturreservat och tillträdesskydd

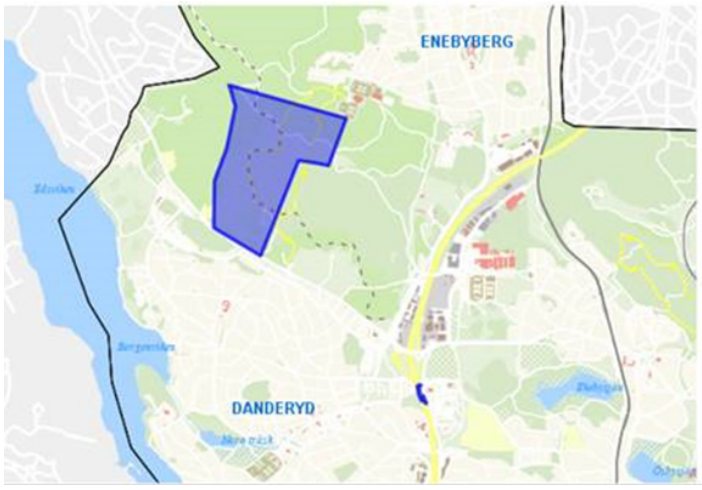
I Danderyd finns två kommunala naturreservat som skyddas enligt 7 kap. 4 § miljöbalken: Ekebysjön och Öarna i Stora Värtan. Tre av öarna i Stora Värtan omfattas även av tillträdesskydd, se Figur 9. Tillträdesförbudet är tidsbestämt och infaller under en bestämd period varje år i syfte att bevara fågelfaunan.

År 2014 beslutade kommunfullmäktige även att stora delar av Rinkebyskogen skulle vara skyddat genom naturreservat. Innan naturreservatet Rinkebyskogen kan verkställas krävs ytterligare ett beslut i kommunfullmäktige. Kommunen arbetar för närvarande med att ändra föreskrifterna för naturreservatet så att det kan registreras av länsstyrelsen. I Figur 8 nedan illustreras kommunens naturreservat Ekebysjön och Öarna i Stora Värtan samt Rinkebyskogen. Sedan beslutet om att göra Rinkebyskogen till naturreservat har kommunen förvärvat mer av skogsområdet i Rinkebyskogen. I nuläget utreder kommunen om tomten Danderyd 2:22 också ska ingå i reservatet, se figur 9. Utredning är för närvarande i ett tidigt skede och inget beslut har ännu fattats av kommunstyrelsen. Avsikten är dock att området ska skötas enligt föreslagen skötselplan för intilliggande naturreservat även i det fall området inte skulle ingå i reservatet i framtiden.



Figur 9. Ovan visas en karta på kommunens naturreservat, nedan en karta över de delar av öarna i Stora Värtan som omfattas av tillträdesförbud (markeras med röd linje). Källa: Naturvårdsverket, 2020.





Figur 10. Karta över nordöstra Danderyd med Rinkebyskogen, tomt Danderyd 2:22 markerad i blått.

4.5 Strandskydd

Miljöbalkens bestämmelser om strandskydd syftar till att hålla stränder fria från bebyggelse för att trygga allmänhetens tillgång till platser för bad och friluftsliv samt skydda värdefull flora och fauna. Det generella strandskyddet är 100 meter på land och 100 meter ut i vattnet. Strandskyddet kan utvidgas till 300 meter för stränder som är särskilt värdefulla. I Danderyd gäller strandskydd för mindre, oplanerade områden vid Sätra äng, vid Rösjön och för de små öarna i Värtan samt inom detaljplan vid Cedergrenska parken och Sätra ängar. Vid Rösjön och Sätra äng är strandskyddet utvidgat till 300 meter. I vissa andra detaljplanelagda eller stadsplanelagde områden kan dock strandskyddet även helt eller delvis gälla. I samband med att nya detaljplaner upprättas återinträder strandskyddet i de fall strandskyddet



Figur 11. Karta som visar områden med utvidgat strandskydd i rosa och gällande strandskydd inom detaljplanelagt område i gult skrafferat. Källa: Länsstyrelsen, 2020.

4.6 Vattenförekomster

I Danderyd finns totalt fyra ytvatten-förekomster och två grundvatten-förekomster (med definition enligt EU:s vattendirektiv). Ingen av vattenförekomsterna ligger helt inom kommunens gränser. I Danderyds kommun omfattas samtliga kustvatten av miljökvalitetsnormer för ytvatten men av kommunens sjöar är det endast Rösjön som omfattas. Ytvattenförekomster i Danderyd är således sjön Rösjön samt kustvattnen Edsviken, Stora Värtan och Lilla Värtan. Grundvattenförekomsterna är Täby-Danderyd som delvis berör kommunens norra del och Stockholmsåsen som angränsar kommunens del av Edsviken. Den nuvarande statusen samt kvalitetskravet för samtliga vattenförekomster i kommunen presenteras nedan i Tabell 1.

Tabell 1 Statusklassning och kvalitetskrav för Danderyd vattenförekomster.

Ytvattenförekomst	**Status**	**Ekologisk status**	**Kemisk status**
Rösjön	Befintlig status	God ekologisk status	Uppnår ej god status
	Kvalitetskrav	God ekologisk status	God kemisk status med vissa undantag*
Edsviken	Befintlig status	Otillfredsställande ekologisk status	Uppnår ej god status
	Kvalitetskrav	God ekologisk status år 2027	God kemisk status med vissa undantag**
Lilla Värtan	Befintlig status	Otillfredsställande ekologisk status	Uppnår ej god status
	Kvalitetskrav	Måttlig ekologisk status år 2027	God kemisk status med vissa undantag**
Stora Värtan	Befintlig status	Måttlig ekologisk status	Uppnår ej god status
	Kvalitetskrav	God ekologisk status år 2027	God kemisk status med vissa undantag***
Grundvattenförekomst	**Status**	**Kvantitativ status**	**Kemisk status**
Täby-Danderyd	Befintlig status	God status	God status
	Kvalitetskrav	God kvantitativ status	God kemisk grundvattenstatus
Stockholmsåsen	Befintlig status	God status	God status
	Kvalitetskrav	God kvantitativ status	God kemisk grundvattenstatus

*Undantag mindre stränga krav: bromerad difenyleter (PDBE) och kvicksilver och kvicksilverföreningar.
**Undantag mindre stränga krav: bromerad difenyleter (PDBE) och kvicksilver och kvicksilverföreningar. Undantag tidsfrister: Tributyltenn föroreningar (2027) och Antracen (2027).
***Undantag mindre stränga krav: bromerad difenyleter (PDBE) och kvicksilver och kvicksilverföreningar. Undantag tidsfrister: Tributyltenn föroreningar (2027).

4.7 Övrigt skyddat vatten

I hela kommunen råder det förbud mot markavvattning. Kommungränsen i Edsviken angränsar till vattenskyddsområdet Ulriksdal som omfattar en stor del av Edsviken i Solna kommun.



Foto på klipporna längs Nora strand - Fotograf Ida Haglund 2020

5 METOD

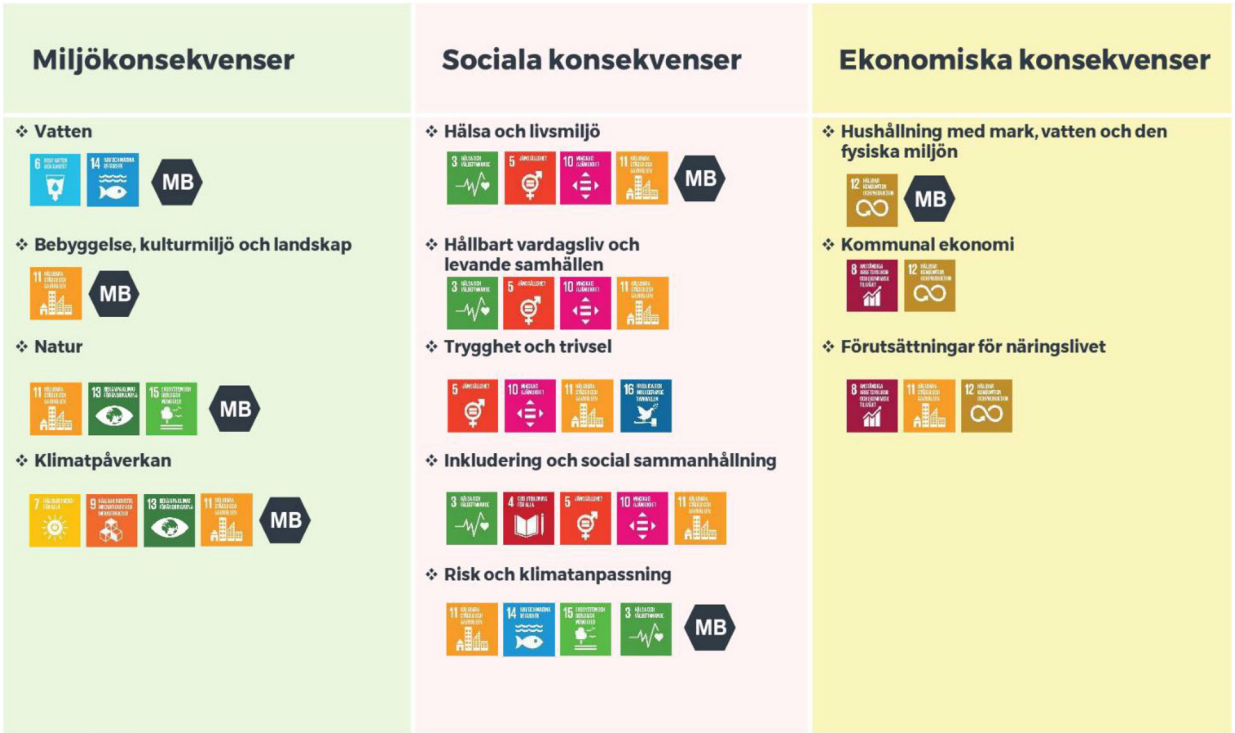
5.1 ARBETSSÄTT

Syftet med denna hållbarhetsbedömning är att bidra till helhetssyn och kvalitetssäkring i framtagandet av översiktsplanen. Arbetet med hållbarhetsbedömningen har samordnats och integrerats med planarbetet så långt tidplanen tillåtit. Hållbarhetsbedömningen utgör även strategisk miljöbedömning enligt miljöbalkens krav. Syftet med att genomföra en sådan bedömning är enligt lagtexten i 6 kap ”att integrera miljöaspekter i planen så att en hållbar utveckling främjas”. Miljöbedömningen ska fungera som stöd för, och ge underlag till, arbetet med att hitta en lämplig utformning av planen. Den ska främja ökad miljöhänsyn och göra det möjligt att redan i planarbetet väga miljö¬konsekvenser mot andra samhällsintressen.

Samråd med länsstyrelsen angående undersökning och avgränsning av betydande miljöaspekter har genomförts och redovisas i länsstyrelsens yttrande .

Genom att integrera mål för hållbarhet i den översiktliga fysiska planeringen ökar förutsättningarna för ett framgångsrikt arbete med hållbar utveckling. Hela arbetet med hållbarhetsbedömningen görs med de globala hållbarhetsmålen som fond. Utifrån detta har sedan en struktur för hållbarhets-bedömningen tagits fram med preciserade rubriker, se Figur 12 nedan.

De avsnitt av konsekvensbeskrivningen som motiveras av krav i miljöbalken är markerade med ”MB” i respektive avsnittsrubrik. På samma sätt som MKB-delarna av hållbarhetsbedömningen avgränsas och fokuseras i samråd med länsstyrelsen så har en avsmalning och prioritering gjorts av vilka sociala och ekonomiska perspektiv som ska hanteras i hållbarhetsbedömningen, utifrån planförslagets syfte och inriktning.



Symbolen MB *indikerar krav och innehåll i MKB enligt miljöbalken 6 kap. 2 §. Övriga rubriker är konsekvenser ur ett hållbarhetsperspektiv*

Figur 12. Generell modell för hållbarhetskonsekvensbedömning

4. Samrådsyttrande 2020-10-21. Beteckning 402-55611-2020.

Beskrivningar och bedömningar har gjorts av WSP:s konsultgrupp med särskild kunskap om konsekvensbedömningar. Arbetet har utförts med stöd av allmänt tillgängligt material, från exempelvis myndigheter och kommunen, samt utredningar som tagits fram i arbetet med planförslaget. Några fristående beräkningar eller modellkörningar har inte gjorts inom ramen för hållbarhetsbedömningen.

5.2 VÄRDERING AV KONSEKVENSER

För att beskriva ett planförslags konsekvenser används ofta begreppen påverkan, effekt och konsekvens.

- **Påverkan** är den förändring av fysiska eller beteendemässiga förhållanden som planens genomförande medför.
- **Effekt** är den förändring i miljön som påverkan medför, som till exempel förlust av värdefulla naturmiljöer, buller eller luftföroreningar.
- **Konsekvens** är den verkan de uppkomna effekterna har på en viss företeelse, till exempel människors hälsa eller biologisk mångfald.

För att beskriva konsekvenserna används följande skala:

- Stora, måttliga eller små negativa konsekvenser
- Varken positiv eller negativ konsekvens
- Stora, måttliga eller små positiva konsekvenser

Ett värde kan vara olika stort, vilket får betydelse för hur stor konsekvensen blir. Vid bedömning av konsekvenser vägs ingreppets omfattning och det berörda objektets värde alternativt känslighet in. Om ett område med högt värde/hög känslighet störs i stor omfattning innebär det stora negativa konsekvenser medan små störningar i ett område med högt värde innebär måttliga negativa konsekvenser.

Bedömningen av påverkan och konsekvens görs i förhållande till nuläget om inget annat anges.

En översiktsplan är ett planeringssteg som ligger tidigt i planprocessen och det är inte alltid möjligt att bedöma konsekvenserna av de ställningstaganden som görs. För vissa aspekter har därför bedömningarna delvis karaktären av riktningsanalyser som visar på en trolig utveckling.

Effekter och konsekvenser av planförslaget kan i vissa fall påverkas av utvecklingen i kringliggande kommuner samt i regionen som helhet. Samlade effekter kan också uppstå när många var för sig små bidrag samverkar och förstärker eller motverkar varandra över tid. I värsta fall kan enskilda förändringar som var för sig uppfattas som ”små” samverka och tillsammans ger stora konsekvenser. Sådana s.k. kumulativa effekter är svåra, men viktiga, att uppmärksamma i konsekvensbeskrivningen.

6 AVGRÄNSNING

Avgränsningen av de delar av hållbarhetsbedömning som styrs av miljöbalkens krav syftar till att koncentrera arbetet till de frågor som är väsentliga för de val och beslut som behöver fattas för den aktuella planeringsnivån. Avgränsningen redovisas nedan. Ett samråd om avgränsningen genomfördes med länsstyrelsen 2021-01-27.

6.1 AVGRÄNSNING I TID

Horisontåret för hållbarhetsbedömning är samma som för planförslaget, alltså år 2030 för utredningsområden och år 2050 för utvecklngsinriktningen. Vid år 2050 bedöms huvuddelen av den utveckling som presenteras i planen genomförts och givit resultat.

6.2 AVGRÄNSNING I RUM

Den rumsliga avgränsningen utgörs huvudsakligen av kommungränsen. För exempelvis påverkan på vatten kan beslut i översiktsplanen medföra effekter även för recipienter som delvis är belägna i angränsande kommuner. Sociala och ekonomiska effekter av översiktsplanen har även dessa en utbredning som skiljer sig från kommunens fysiska gräns. Frågan om en eventuell överdäckning eller tunnelförläggning av E18 är ett exempel som skulle medföra påverkan även utanför kommungränsen. Nyttan som detta skulle medföra kopplat till människors hälsa skulle få lokala positiva effekter. Samtidigt är E18 en viktig transportled för så många fler än just kommunens invånare.

I konsekvensbeskrivningen varierar därför det geografiska område för vilka konsekvenserna beskrivs beroende på vilken miljöaspekt som studeras.

6.3 AVGRÄNSNING I SAK

Planförslaget har konsekvensbedömts utifrån dess ställningstaganden och inriktningar för mark- och vattenområden. Dessa har analyserats och konsekvensbedömts på en övergripande nivå. Utformning och lokalisering av byggnader samt prövning av andra verksamheter som kan antas vara miljöstörande prövas och bedöms i senare planeringsskeden och prövningsprocesser.

De miljöaspekter som bedöms vara betydande och som har konsekvensbedömts är:

- Vatten (ytvatten, grundvatten)
- Natur (bl.a. biologisk mångfald och ekologiska samband)
- Bebyggelse, kulturmiljöer och landskap
- Klimatpåverkan
- Risk och klimatanpassning
- Hälsa och livsmiljö (inkl. buller, luftkvalitet)
- Hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt

De övriga aspekter som konsekvensbedömts presenteras i Figur 11 i avsnitt 5.1. ovan. Frågor rörande strålning (elektromagnetiska fält, markradon) bedöms inte vara relevanta för miljöbedömningen av översiktsplanen då detta är aspekter som mer ändamålsenligt hanteras i kommande detaljplanering.

6.4 EKOSYSTEMTJÄNSTER

Ekosystemtjänster är ett samlingsbegrepp för de funktioner hos naturen som ger människan nyttor som bidrar till vår välfärd och livskvalitet. Det handlar bland annat om förmågan att rena vatten, reglera vattenflöden, rena luft och bilda bördiga jordar som ger oss nyttor som exempelvis vatten att dricka, mat att äta och ren luft att andas. Ekosystemtjänster är beroende av levande organismer och fungerande ekosystem. Tjänsterna delas vanligtvis in i kategorierna försörjande, reglerande, kulturella och stödjande.

Ekosystemtjänster berör flertalet av hållbarhetsaspekterna som bedöms i detta dokument. För att undvika upprepning konsekvensbedöms inte ekosystemtjänsterna separat utan de ingår i andra rubriker i hållbarhetsbedömningen. Till exempel hanteras ekosystemtjänsterna:

- biologisk mångfald/habitat och ekologiskt samspel i avsnittet natur (7.2),
- rekreation i avsnittet hållbart vardagsliv och levande samhällen (8.3), och
- klimatanpassning (skyfall och värmeöar) i avsnittet risk (8.5).

I 3 och 4 kap. miljöbalken finns bestämmelser om en god hushållning med mark- och vattenområden. Särskilda regleringar med ekosystemtjänster som begrepp saknas i lagstiftningen. Flera av de strukturer som ger upphov till ekosystemtjänster benämns dock i PBL som allmänna intressen som alltid ska beaktas i planering och byggande. Exempel på sådana intressen är jord- och skogsbruk, tillgång till parker, grönområden och natur. I miljöbalken nämns fler allmänna intressen som ska beaktas, exempelvis ekologiskt särskilt känsliga områden, riksintressen och tätortsnära grönområden.

Inom det nationella miljömålsarbetet finns två etappmål som rör stadsgrönska. Boverket har tagit fram en vägledning och metod för hur (bland annat) kommuner kan integrera stadsgrönska och ekosystemtjänster i planering, byggande och förvaltning. Statens målsättning är att kommunerna i planering, byggande och förvaltning senast 2025 ska integrera och tillvarata ekosystemtjänster i urbana miljöer.

7 MILJÖKONSEKVENSER

7.1 VATTEN



Ytvattnet är det vatten som finns i hav, sjöar och vattendrag. Dagvatten är det vatten som tillfälligt ansamlas på markytan till följd av nederbörd, is/snösmältning eller uppträngande grundvatten. Via ytavrinning eller dagvattensystem kan dagvattnet nå våra ytvatten. Grundvatten bildas när nederbörd tränger ner i marken. Gränsen där samtliga hålrum, sprickor och porer i marken är vattenfyllda kallas för grundvattennivån. Inom ett avrinningsområde styrs grundvattennivån av ett antal olika faktorer såsom marknivåns höjdskillnader, väderleksförhållanden, närliggande vattendrag samt lokala berg- och jordarter. I urbana miljöer påverkas grundvattenförhållandena även av hårdgjorda ytor, ledningar i mark med mera.

Yt- och grundvatten ingår som en integrerad del av det hydrologiska kretsloppet och det sker också ett ständigt utbyte mellan yt- och grundvatten. Avgörande för de olika vattnens kvalitet är deras naturliga egenskaper samt den omgivningspåverkan de utsätts eller tidigare utsatts för. Påverkan på yt- och grundvatten är starkt beroende av markanvändning. En ökad andel hårdgjorda ytor såsom asfalt minskar infiltrationen till grundvattnet och ökar mängden dagvatten. Föroreningsmängden i dag- och grundvatten är beroende av vilka verksamheter som finns.

Nuläge och förutsättningar

I Danderyd finns totalt sju ytvattenrecipienter: fyra mindre sjöar och tre kustvatten. Sjön Rösjön och kustvattnen Edsviken, Stora Värtan och Lilla Värtan är ytvattenförekomster och omfattas av MKN. Alla dessa delas med andra kommuner. Ytvattenrecipienterna Ösbysjön, Nora träsk och Ekebysjön ligger helt inom kommunen.

Rösjön klarar i nuläget Vattendirektivets krav på god ekologisk men inte kemisk status. Inget av kommunens kustvatten klarar kraven på god ekologisk och kemisk status. Det största miljöproblemet är övergödning, syrefattiga förhållanden och miljögifter. Edsvikens dåliga vattenomsättning bidrar även till syrebrist och begränsningar för växt- och djurliv.

I sjöarna Ösbysjön, Nora träsk och Ekebysjön finns också utmaningar kopplat till vattenkvalitet. Det största problemet är övergödningsproblematik men även påverkade syreförhållanden och förhöjda halter av metaller påverkar sjöarnas status. Övergödningen bedöms i första hand orsakas av tillförsel av näringsämnen från dagvatten.

I Danderyd finns två grundvattenförekomster. Dessa är belägna vid kommunens gräns i norr respektive söder och ligger huvudsakligen utanför kommungränsen. I norra kommundelen och in över Täbys södra delar finns grundvattenmagasinet Täby-Danderyd. I sydväst angränsar Danderyd till grundvattenförekomsten Stockholmsåsen-Solna. Båda förekomsterna har god kvantitativ och kemisk status för grundvatten.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Miljökvalitetsnormer (MKN) för landets

vattenförekomster är juridiskt bindande (5 kap. MB) och anger den kvalitet som en vattenförekomst ska ha till ett visst år. Tillstånd till ett projekt eller en verksamhet eller godkännande av detaljplan får inte ges om åtgärden, verksamheten eller planen riskerar att orsaka en försämring av status eller äventyrar möjligheten att en miljökvalitetsnorm uppfylls. Vattenförekomsterna omfattas även av ett icke-försämringskrav, vilket innebär att mänskliga verksamheter inte får försämra statusen för en förekomst. I och med en vägledande dom från EU-domstolen ska icke-försämringskravet gälla på kvalitetsfaktornivå. För kvalitetsfaktorer som redan befinner sig i sämsta statusklass innebär all ytterligare belastning en försämring av status oberoende om den sammanlagda bedömningen inte riskerar att försämras.

Enligt EU:s vattendirektiv ska medlemsstaterna skydda, förbättra och återställa alla ytvattenförekomster. Det finns alltså en skyldighet att bidra till en förbättring av recipientens status (det s.k. förbättrings-kravet).

Vid alla planer eller projekt ska det redovisas om möjligheten att uppnå MKN äventyras eller om det finns risk för statusförsämring.

Planförslagets konsekvenser

I planförslaget beskrivs en ambition att sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och att deras variationsrika livsmiljöer ska ha goda livsförhållanden. Dagvattenhantering och påverkan på ytvatten lyfts fram som de stora utmaningarna kopplat till kommunens vatten.

Enligt planförslaget ska all planläggning och prövning ske så att det bidrar till att vattenkvaliteten förbättras och att miljökvalitetsnormerna för vatten uppnås. Påverkan på ytvatten är starkt beroende av intilliggande markanvändning. I planförslaget ges flera förslag på hur dagvatten ska omhändertas. Vid ny- och ombyggnation ska det exempelvis säkerställas att dagvatten omhändertas lokalt med fördröjning och rening enligt intentioner i kommunens dagvattenplan. I planförslaget ställs även krav på att dagvattenutredningar ska tas fram vid framtagandet av nya detaljplaner och att plats ska avsättas för dagvattenhantering. Dessa riktlinjer bedöms vara positiva och bidra till en hållbar hantering av dagvatten i den kommande planeringen.

Våtmarker är viktiga för vattenrening. För att minska belastningen av näringsämnen och föroreningar till vattendrag, sjöar och kustvatten i kommunen ska åtgärder för att minska mängden spillvatten till dag- och spillvattennätet genomföras. Planförslaget pekar på möjligheterna att anlägga våtmarker där naturliga saknas eller genomsläppliga parkeringsytor istället för hårdgjorda. Detta bedöms sammantaget resultera i att arbetet för att förbättra statusen för kommunens vattenförekomster stärks vilket är positivt.

Enligt planförslaget ska kommunens vattenplan och dagvattenplan, som beräknas antas under år 2022, utgöra grund för hantering av vattenfrågor i det kommande planarbetet. Det är positivt att kommunen genom ett gediget arbete kartlägger utmaningar och förslag på hantering av dessa frågor i de två nya strategiska dokumenten. Det går dock inte att bedöma på vilket sätt de kommande strategiska underlagen kommer att hantera/mildra påverkan på kommunens vatten vid framtida bebyggelseutveckling.

Det vore därför önskvärt om det även i översiktsplanen gavs mer konkreta exempel på hur exempelvis arbetet med att förbättra statusen i kommunens vattenförekomster ska genomföras. Utifrån den begränsade exploatering som planen medger, kombinerat med de åtgärder för rening och fördröjning av dagvatten som ändå beskrivs bedöms planförslaget sammantaget innebära positiva konsekvenser för kommunens ytvatten och möjligheterna att nå MKN.

De grundvattenförekomster som finns i norra och södra delen av kommunen är till största del belägna utanför kommunens gränser. De bedöms dock ändå kunna påverkas av den utveckling som planen medger. I nuläget saknas helt riktlinjer eller åtgärdsförslag kopplat till grundvatten i planförslaget. Att inte hantera planens eventuella påverkan på grundvatten medför en risk för att viktiga frågor som rör kommunens grundvatten missas och att MKN inte nås. Planförslaget innebär därför en risk för små negativa konsekvenser för grundvatten. Sammantaget bedöms dock planförslaget medföra små positiva konsekvenser för kommunens vatten som helhet.

Rekommendationer och åtgärdsförlag

- Tydliggör vilka mål och riktlinjer kommunen har kopplat till grundvatten.
- Peka ut möjliga ytor för anläggning av våtmarksetablering i markanvändningskartan.

7.2 NATUR



I det här avsnittet bedöms hur väl översiktsplanen förväntas bidra till att bevara eller stärka förutsättningar för biologisk mångfald och ekologiska samband. Skyddet och vårdandet av naturmiljöer är en förutsättning för att kunna bevara den biologiska mångfalden och i förlängningen allt biologiskt liv, likaså de funktioner och processer som är viktiga för att ekosystem och livsmiljöer ska bestå och utvecklas. Robusta ekosystem är en förutsättning för de tjänster och produkter – ekosystemtjänster – som naturen bidrar med.

Nuläge

Danderyd har en rik variation av olika naturmiljöer. Stora delar av kommunen utgörs av naturmark såsom skog, sjö, våtmark, betesmark och jordbruksmark. Kommunens sammanhängande park- och naturområden utgör tillsammans med trädgårdsstadens villatomter stommen i Danderyds grönstruktur.

Rösjökilen, ett sammanhängande natur- och kulturlandskap av regional betydelse som är utpekat i RUFS 2050, sträcker sig från Sigtuna i norr till Danderyd i söder. Den sammanhängande skogen utgörs mestadels av blandskog med rika inslag av ädellövsmiljöer. E18 löper som en barriär från norr till söder genom Danderyd och skiljer bland annat kommunens största skogar, Rinkebyskogen och Altorpsskogen från varandra. I RUFS pekas svaga samband ut mellan Rinkebyskogen-Rösjöskogen, Rinkebyskogen-Altorpsskogen samt

Rinkebyskogen och över Edsviken mot Silverdal.

Vissa områden och objekt med naturvärden och hög biologisk mångfald skyddas idag genom lag mot exploatering men stora delar av kommunens värdefulla naturområden saknar juridiskt skydd. I Danderyd finns idag två naturreservat: Öarna i Värtan och Ekebysjön. Kommunstyreslen i Danderyd har även beslutat om att inrätta ett naturreservat i Rinkebyskogen, men denna process är inte slutförd. I kommunen finns även fyra ekar som är klassade som naturminnen.

I Danderyd finns ett flertal ekologiskt känsliga områden. Förutom naturreservaten är vattenområdena Nora träsk, Ösbysjön och Edsviken och områdena Svalnäs och Djursholms golfbana, Altorpskogen och Sätra ängar samt området kring Ösbysjön ekologiskt känsliga områden. De värden som finns inom dessa områden är kopplade till vattenmiljön, äldre ekar, äldre barrblandskog med nyckelbiotoper samt flerhundraårig tallskog.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Naturvärden

I plan- och bygglagen anges bland annat att man i planeringen ska ta hänsyn till naturvärden. I 3 och 4 kap. miljöbalken finns bestämmelser om en god hushållning med mark- och vattenområden. I 7 och 8 kap. i samma lag finns bestämmelser om skydd av områden och djur- och växtarter.

Artskyddsförordningen (2007:845) reglerar fridlysning av djur och växter, samt vad som gäller för arter som pekats ut av EU som särskilt skyddsvärda, så kallade Natura 2000-arter. Dispens från förbuden i förordningen söks hos länsstyrelsen.

Ekologiska samband

I 3 och 4 kap. miljöbalken finns bestämmelser om en god hushållning med mark- och vattenområden. Mark- och vattenområden som är särskilt känsliga ur ekologisk synpunkt skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. Särskilda skrivningar om just ekologiska spridningssamband saknas.

I RUFS 2050 pekas tio gröna kilar ut som är särskilt viktiga att ta hänsyn till i planeringen då de är av särskild vikt för bland annat ekologi, men även andra värden kopplade till grönska som friluftsliv och rekreation. I Länsstyrelsens handlingsplan för regional grön infrastruktur beskrivs de behov som finns av att uppnå nationella och internationella åtaganden som miljömål, mål för friluftspolitiken och för att bibehålla ett hållbart samhälle.

Planförslagets konsekvenser

Danderyd har en vision om att vara en modern trädgårdsstad och har som inriktning att nybyggande ska koncentreras till kollektivtrafiknära lägen och anpassas till Danderyds gröna stadslandskap. Ett av de övergripande målen i planen är att kommunen ska ha en grön och hälsosam livsmiljö för alla. Kommunen ska erbjuda varierande naturupplevelser och livsmiljöer för djur och växter, såväl i naturen som i den byggda miljön. Ekologiskt känsliga områden ska enligt planförslaget värnas och den biologiska mångfalden stärkas. Planförslaget pekar ut kustlinjen, de större sammanhängande skogsområdena, ek-, ädellöv- och barrskogsmiljöer men även naturen i villa- och trädgårdsstaden med

ett särskilt värde som ska värnas.

Planens utvecklingsinriktning för natur är att de gröna sambanden över E18 ska stärkas på tre platser: i höjd med trafikplats Danderyds sjukhus, vid Danderyds kyrka och vid Rinkebyskogen. Det är positivt att dessa stråk tydligt markeras på kartan som beskriver kommunens utvecklingsinriktning. Det är även positivt att grönstrukturen lyfts i beskrivningen av de utredningsområden där påverkan på grönstruktur kan komma att ske. Även gröna stråk i nord-sydlig riktning bör visas i utvecklingsinriktningskartan där dessa finns eller bör utvecklas/stärkas.

Enligt planförslaget ska intrång i grönområden och natur för exploatering undvikas i möjligaste mån. Samtidigt föreslår planen utredning av möjlig bebyggelse i grönområden vid bland annat Svanholmsparkeringen (6), Kraftledningen vid Skogsviksvägen (11), Sätraängsväg (12) och vid Enebyvägen (13). De två sista ligger i anslutning till naturreservatet Rinkebyskogen. Ny bebyggelse övervägs även vid Danderyds gymnasium med omnejd (3) vilket kan riskera att påverka både naturvärden och det regionala svaga ekologiska sambandet mellan Rinkebyskogen och Altorpsskogen, något som kan påverka Rösjökilen negativt. Vilken typ av utveckling som ska ske i dessa områden är endast kortfattat beskrivet. I kommunens förslag på hänsyn för efterföljande planering beskrivs dock naturvärden och gröna samband som viktiga att bevara.

Stränder har ofta ett högt värde för biologisk mångfald. Danderyd har en lång kuststräcka och har pekat ut sina stränder som särskilt värdefulla för både natur och människa. Inget av utredningsområdena omfattas av strandskydd idag då det är upphävt i stora delar av kommunen. I samband med att nya detaljplaner upprättas återinträder strandskyddet vilket innebär att frågan behöver hanteras i den kommande planeringen. Detta kan bli aktuellt i utredningsområdena 1, 6 och 7.
Underlag som beskriver den sammanhängande gröna infrastrukturen och ekologiska samband på kommunal nivå saknas. Om bedömningar på enskilda planer görs endast utifrån regionala underlag finns en risk att en samordnad bild uteblir och att ekologiska samband som är viktiga ur ett kommunalt perspektiv försvagas.

I planförslagets riktlinjer för natur blandas övergripande ambitioner om att stärka biologisk mångfald och ekologiska samband med ambitioner för rekreation och dagvattenhantering. Detta belyser grönskans mångfunktionalitet och visar på en ambition att integrera natur i den byggda miljön vilket är positivt. Samtidigt finns den en risk för otydlighet när det blir svårt att utläsa vad som är viktiga åtgärder för att värna den biologiska mångfalden. Konkreta principer/riktlinjer som kan leda till att biologisk mångfald stärks saknas.

De övergripande målen samt de åtgärder som presenteras i planförslaget är ambitiösa och det framgår att kommunen har en stark viljeriktning att stärka naturvärden och ekologiska samband. Det är dock otydligt hur dessa åtgärder omsätts i inriktningarna för de olika utredningsområdena samt riktlinjer för den fortsatta planeringen. Med

utgångspunkt i att planförslaget medger att en mycket liten del naturmark tas i anspråk, kombinerat med ambitionen att värna om naturvärden och ekologiska samband bedöms inte planen påverka grönstrukturen eller den biologiska mångfalden i någon betydande utsträckning. Sammantaget bedöms planförslaget medföra varken positiva eller negativa konsekvenser för biologisk mångfald och grönstruktur.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- Konkretisera hur ambitionerna för att stärka/bevara biologisk mångfald och ekologiska samband ska genomföras. Ambitionerna i utvecklingsinriktningarna och riktlinjerna är bra, men riskerar att inte vara tillräckligt stöd för kommande planering. Överväg att anta principer/riktlinjer som exempelvis skadelindringshierarkin, att inhemska arter ska premieras etc.
- Tydliggör i respektive utredningsområde hur naturvärden och grönstruktur ska värnas/utvecklas. De övergripande riktlinjerna är bra men blir generellt vaga.
- Överväg att renodla riktlinjerna för planering för att tydligare kunna urskilja vad som är inriktningar för naturvärden/ekologi och vad som är riktlinjer för exempelvis rekreation och dagvattenhantering. Det är dock bra att ha kvar skrivningar hur dessa värden samspelar, vilket tydliggör hur biologisk mångfald kan stärkas samtidigt som värden för rekreation och klimatanpassning också stärks.

7.3 BEBYGGELSE, KULTURMILJÖ OCH LANDSKAP



Kulturmiljö är miljöer som människan påverkat genom tiderna och som därför vittnar om historiska och geografiska sammanhang. Det kan gälla allt från enskilda byggnader eller objekt till stora landskapsavsnitt.

Tidsmässigt kan kulturmiljöer vara allt från förhistoriska lämningar till dagens bebyggelsemiljöer. Kulturmiljön är en viktig del av vårt kulturarv som vi medvetet eller omedvetet förmedlar i form av traditioner, idéer och värden mellan generationer. Kulturarvet bidrar till en stimulerande livsmiljö och är en viktig resurs för rekreation, friluftsliv, turism- och besöksnäring. För att kulturmiljövärden ska bestå är det viktigt att kontinuiteten i miljön upprätthålls, till exempel genom att kulturmiljöers ursprung är fortsatt tydliga och att kopplingar mellan olika tider bevaras.

Begreppet kulturhistoriskt värde definieras i Riksantikvarieämbetets plattform för kulturhistorisk värdering och urval (2015) som ”de möjligheter materiella och immateriella företeelser kan ge vad gäller att inhämta och förmedla kunskaper om och förståelse av olika skeenden och sammanhang samt därigenom människors livsvillkor i skilda tider, inklusive de förhållanden som råder idag.”

Nuläge och förutsättningar

Danderyd kommun är rik på historia och har mycket höga kulturmiljövärden. Många olika historiska lager finns idag fortfarande synliga inom kommunen bland annat i from av ett flertal fornlämningar. Likaså finns stora sammanhängande områden av villakvarter med höga kulturhistoriska värden, flera byggnadsminnen och två riksintresseområden för kulturmiljövården. I Djursholm och Stocksund finns en stor andel större arkitektoniskt värdefulla byggnader från det tidiga 1900-talet. Många byggnader har kvar mycket av det ursprungliga utseendet. Den individualistiska villatraditionen under tidigt 1900-tal skapade en heterogen stadsbild. Enebyberg är ett villasamhälle av förortskaraktär, grundat på enskilt initiativ och som i planläggning och bebyggelseutformning exempelvis representerar egnahemsbyggandet i början av 1900-talet. Västra Danderyd är också ett villasamhälle av förortskaraktär med flera bebyggelsekärnor grundade på privata initiativ.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Miljöbalken 3 kap 6§ säger att mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet så långt som möjligt skall skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön.

I Plan- och bygglagen beaktas särskilt värdefull kulturmiljö i den kommunala planeringen. I 2 kap 3§ anges att planering enligt PBL ska ske med hänsyn till bland annat kulturvärden. Om en väsentlig egenskap går förlorad eller om områdets särart eller karaktär väsentligt ändras sker en förvanskning. För att undvika en förvanskning måste därför bärande karaktärsdrag, egenskaper och särarter

identifieras och pekas ut. Som ett allmänintresse är kulturmiljöperspektivet en central och ibland avgörande aspekt för lämpligheten i att bebygga ett markområde. Särskild hänsyn ska alltid tas till kulturvärdena på platsen. Centralt i den kommunala planeringen är begreppet Särskilt värdefull, som kan gälla enskilda byggnader, bebyggelseområden och allmänna platser. Råd för definition av särskilt värdefull/byggnad/bebyggelse finns angivet Boverkets föreskrifter och råd (BFS 2016:6).

Planförslagets konsekvenser

tillvarata och bevara kulturhistoriska värden. Den byggda miljön ska ge skönhetsupplevelser och trevnad. Historiska och kulturella värden som skapar identitet och karaktär ska även bevaras och utvecklas. Detta ska enligt planen säkerställas med hjälp av kommunens Kulturmiljöhandbok. Handboken är ursprungligen från år 1991 men reviderades år 2003. I planförslaget framgår att det i nuläget pågår ett arbete med att ta fram ett nytt kommunövergripande kulturmiljöprogram. Det bedöms vara positivt att kommunen tar fram ett nytt kulturmiljöprogram eftersom bland annat fornlämningar och fornlämningsmiljöer inte hanteras i den nuvarande handboken. Det går dock inte att bedöma på vilket sätt hänsyn kommer att tas till de kulturhistoriska värdena vid fortsatt bebyggelseutveckling utifrån den kommande kompletteringen.

Ingen omfattande bebyggelseutveckling föreslås i kommunen. Den utveckling som ska ske pekas främst ut i lägen kring E18 och Roslagsbanan. Planförslagets riktlinjer vägleder fortsatt planering och anger ut att kulturhistoriskt värdefull bebyggelse ska bevaras. Ny bebyggelse ska vid förtätning ta hänsyn till den befintliga byggda miljön och stor restriktivitet ska gälla vid förtätning och avstyckning inom villaområden. Högre och tätare bebyggelse ska lokaliseras till befintliga centrumbildningar intill kollektivtrafik. Dessa riktlinjer bedöms samlat ge kommunen goda förutsättningar att värna kulturhistoriska värden.

Planförslaget pekar ut utredningsområden där en något mer omfattande utveckling av bostäder och lokaler kan tillkomma. Bara ett större sammanhängande utredningsområde i redan tätbebyggd miljö – Knutpunkt Danderyd och Mörby centrum – pekas ut. Utredningsområdet ligger inom och intill områden med kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. För att säkerställa att kulturhistoriska värden tas tillvara bedöms fördjupande utredning angående kulturmiljön behövas inför program- eller detaljplaneskede som säkerställer att översiktsplanens riktlinjer för planering följs.

Fornlämningar förekommer i eller i nära anslutning till utredningsområdena 1, 3, 4, 9 och 13. Det framgår dock inte under de platsspecifika beskrivningarna hur hänsyn ska tas till dessa fornlämningar i den kommande planeringen. I planförslagets ges kommunövergripande riktlinjer kopplat till fornlämningar men dessa är på en mycket övergripande nivå. Exempelvis anges att större landskapsavsnitt i vissa fall kan behöva skyddas från exploatering i närheten av fornlämning samt att samråd med Länsstyrelsen ska ske om arbeten i kommunen berör fornlämningar. Det är positivt att kommunen redogör för vilka åtgärder som ska vidtas vid eventuell exploatering som kan påverka fornlämningar. Det vore dock positivt om mer specifik hänsyn redovisades för de utredningsområden där fornlämningar förekommer.

Inom de två riksintresseområdena för kulturmiljövården i kommunen, Djursholms och Stocksunds villastäder, har kommunen genom Kulturmiljöhandboken pekat ut så kallade bevarandeområden. Dessa har särskilt höga värden eller tydliga uttryck för respektive riksintresse. Vid

förändringar inom riksintresseområden listas fyra punkter för särskild planeringsinriktning, bland annat att det inom kulturmiljöhandbokens utpekade bevarandeområden ställs särskilt höga krav på varsamhet och förvanskningsförbud vid ändring.

I mark- och vattenanvändningskartan föreslås ett mindre utredningsområde inom Djursholms Villastad vid Djursholms torg. Kommunen planerar för centrumutveckling och bostadsbyggande i kollektivtrafiknära läge. I Stocksunds villastad föreslås inga förändringar i markanvändning inom området, men två projekt intill dess gränser: i nordväst föreslås förtätningen kring Knutpunkt Danderyd och Mörby centrum och i söder centrumutveckling kring Stocksunds torg. Planeringsinriktning angående förtätning och ny bebyggelse intill riksintresseområden bedöms innebära att negativ påverkan på utpekade värden bör kunna undvikas.

Danderyds kommuns dominerande karaktär av villabebyggelse innebär en konstant hög risk för förändring av enskilda byggnader med höga kulturhistoriska värden på grund av mängden enskilda fastighetsägare i kombination med höga marknadsvärden på fastigheterna. Det är därför av stor vikt att kommunen arbetar proaktivt med skydd för denna bebyggelse i detaljplan genom rivningsförbud och skyddsbestämmelser. Det är positivt att planförslaget till exempel tar en restriktiv ställning mot avstyckning av tomter.

Planförslaget bedöms ge tillräcklig vägledning för hur kommunen avser tillgodose redovisade kulturhistoriska värden. Planen innebär även att en stor del av kommunens kulturhistoriska värden bevaras. Det framgår tydligt att kulturhistoriska värden ska beaktas i planeringen vilket är positivt för kulturmiljön. Sammantaget bedöms översiktsplanen medföra måttliga positiva konsekvenser för kulturmiljön och landskapet i Danderyd.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- Beskriv vilken hänsyn som ska tas till fornlämningar i de fall det förekommer i utredningsområdena.



Bild nästa sida visar Djursholms slott -
Fotograf Erik Somnäs 2020

7.4 KLIMATPÅVERKAN



Utsläpp av växthusgaser till atmosfären ger upphov till negativ klimatpåverkan som påverkar hela vår planet. I plan- och bygglagen står att kommunen ska ta hänsyn till miljö- och klimataspekter i sin planering. All ny bebyggelse medför utsläpp av växthusgaser som påverkar klimatet. Hur omfattande utvecklingen är och var i kommunen den sker är viktiga faktorer att ta hänsyn till vid bedömningen av planens klimatpåverkan.

Nuläge och förutsättningar

Transporter står för cirka 80 % av växthusgasutsläppen i kommunen. I den data som finns för kommunens utsläpp av växthusgaser särskiljs inte genomfartstrafiken längs exempelvis E18 vilken står för en stor del av vägtrafikens utsläpp. Kommunens möjligheter att genom egna åtgärder påverka utsläppen från genomfartstrafiken är mycket små.

Kollektivtrafikförbindelserna i kommunen är förhållandevis goda med tunnelbanan, Roslagsbanan och busstrafik. Trots det är bil det vanligaste färdmedlet bland kommunens invånare – cirka hälften av alla resor som sker i kommunen görs med bil. I kommunens resevaneundersökning framkom att invånarnas bostadsläge till stor del sammanföll med val av färdmedel. Boende med närhet till exempelvis tunnelbanan och eller Roslagsbanan valde i större utsträckning kollektiva färdmedel. För att öka det kollektiva resandet arbetar kommunen med informationsspridning. Planförslaget lyfter fram att busstrafikens turtäthet och bristande framkomlighet minskar dess attraktivitet.

Framkomligheten med cykel i Danderyd är enligt planförslaget relativt god.[5] Cykelvägnätet är väl utbyggt längs de stora regionala och lokala vägnätet som väg 262, Edsviksvägen, Enebybergsvägen, Danderydsvägen och Vendevägen med flera. Kommunen har även cykelparkeringar vid samtliga stationer längs Roslagsbanan och tunnelbanan. Det finns dock en brist på cykelparkering vid många målpunkter i kommunen.

Danderyds kommun har ett relativt lågt utsläpp av koldioxidekvivalenter per invånare, knappt 1,3 ton, i jämförelse med Sverige där genomsnittet är 4,5 ton per invånare. Det låga utsläppen speglar att kommunen saknar tyngre industri eller anläggningar för elproduktion. I utsläppssiffrorna per invånare i Danderyd inkluderas inte konsumtion eller resor med flyg. De konsumtionsbaserade växthusgasutsläppen för den svenska befolkningen ligger på cirka 8 ton per person och år. De konsumtionsbaserade utsläppen kan dock variera kraftigt – en högre andel ekonomiskt starka invånare medför generellt sett större konsumtionsbaserade utsläpp.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Klimatlagen trädde i kraft i svensk lag 1 januari 2018. Den binder regeringen vid att föra en politik för att Sveriges nettoutsläpp av växthusgaser senast år 2045 ska vara noll. De svenska målen är satta mot bakgrund av de mål som EU satt till 2030. Unionens samlade utsläpp ska minska med 40 procent till detta år jämfört med 1990.

Sverige har satt etappmål för de delar av utsläppen som inte omfattas av utsläppshandeln. Utsläppen från inrikes transporter, förutom inrikesflyg, ska minska med minst 70 procent senast år 2030 jämfört med 2010.

5. Enligt Cykelfrämjandets årliga kommunvelometer hamnar Danderyd på plats 3 av 12 småkommuner och plats 25 av 40 totalt år 2020. https://cykelframjandet.se/wp-content/uploads/2020/05/danderyds-kommun-kommunrapport-kommunvelometern-2020.pdf

I Danderyds miljö- och klimatprogram 2030 beskrivs kommunens mål för en minskad klimatpåverkan. I programmet beskrivs att kommunen ska arbeta för att de som bor och verkar i Danderyd minskar sina växthusgasutsläpp. Utsläppen av växthusgaser per invånare ska minska med 63 procent till år 2030 jämfört med år 1990. Energianvändningen i kommunägda byggnader ska minska med 3 procent årligen och utsläpp från inrikes transporter (flyg undantaget) ska minska med 70 procent senast år 2030 jämfört med 2010.

Målsättningar för Danderyds kommun som organisation är att vara fossilbränsle oberoende år 2025. Energianvändningen i kommunägda byggnader ska vara fossilbränslefritt och tjänstebilar ska vara fossilbränsleoberoende. Kommunanställda ska enligt miljöprogammet också uppmanas att välja miljövänliga färdmedel.

Planförslagets konsekvenser

EEtt av översiktsplanens fyra övergripande mål är hållbara resor och transporter. Åtgärder för att nå målet är bland annat att minska transporternas negativa klimatpåverkan samt att vid nybyggnation prioritera kollektivtrafiknära lägen med tillgång till goda gång- och cykelförhållanden. Av de 14 utredningsområden som presenteras i planen ligger fyra i nära anslutning till spårtrafik med hög kapacitet och turtäthet. Dessa fyra är knutpunkt Danderyd (1), Mörby centrum (2), Östberga (4) och Banvakten vid Stockholmsvägen/Bengt Färjares väg (9).

Mot bakgrund av de ambitiösa mål som finns på nationell nivå, och som kommunerna behöver bidra till, bedöms planförslagets riktlinjer som vaga. I kommunen är valfrihet viktig och i planförslaget beskrivs bilens framkomlighet som en fortsatt prioriterad fråga i kommunen. Samtidigt presenteras flera inriktningar för att uppmuntra eller på annat sätt påverka invånarna mot mindre klimatpåverkande beslut i vardagen, framförallt kopplat till hållbara transporter. Det är positivt att kommunen vill verka för att öka andel resor med hållbara transportmedel.
I planförslaget ges förslag på att utrymme ska avsättas för att möjliggöra återbruk, exempelvis genom att skapa en returpark. Planförslaget presenterar dock inte något markområde för etablering av en sådan.
Att främja cirkulär ekonomi bedöms vara positivt för möjligheten att minska kommuninvånarnas klimatpåverkan. Kommunen anger även att den framtida planeringen av avfallshantering ska sträva efter att minska transportbehovet och främja möjligheten för kommuninvånarna att lämna in avfall utan att behöva tillgång till bil.

Den föreslagna utbyggnaden av bostäder och infrastruktur kommer medföra klimatpåverkan. I planen beskrivs att Danderyds utveckling mot en hållbar samhällsstruktur och stadsmiljö innebär att energianvändningen ska vara så klimatneutral som möjligt. Det framgår av planens riktlinjer kopplat till energi att kommunen vill vara en föregångare inom energieffektivitet och klimatsmart byggande, kommunen ska uppmuntra byggaktörer till det genom exemeplvis materialval och utnyttjande av solenergi. Från och med 1 januari 2022 finns det krav på att det ska tas fram en klimatdeklaration för alla nya byggnader. I planförslaget saknas helt riktlinjer som på ett tydligt sätt beskriver hur miljömässigt hållbara metoder och material ska användas i den kommande planeringen. Det saknas även tydliga riktlinjer om hur stor andel av nyproduktionen som ska byggas med exempelvis hållbara material. De kopplingar som görs till kommunens miljö- och klimatprogram är positiva och bedöms skapa en tydlighet kring vilken roll kommunen ger den fysiska planeringen i klimatarbetet.

I planförslaget tar kommunen tydlig ställning för att hållbara transporter ska främjas och kommunen ska arbeta för att dessa ska öka. Samtidigt framgår det även att ingen ny utveckling ska ske på bekostnad av biltrafikens framkomlighet. Där kollektivtrafik och cykelförbindelser är mindre starka alternativ ska även bilen fortsatt vara en viktig del av trafiktransprotsystemet. Istället för att i dessa områden peka ut privatbilismen som en viktig del av transportsystemet bör istället dessa områden, där kollektivtrafiken och cykelförbindelserna är svaga, kartläggas och förslag på hur förutsättningarna för dessa transportslag kan stärkas presenteras. Sammantaget bedöms planförslaget medföra små positiva och små negativa konsekvenser för kommunens klimatpåverkan.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- Beskriv kortfattat klimatmålsättningar från andra kommunala dokument, och tydliggör hur planförslaget bidrar till eller samspelar med dessa (vad gäller t.ex. byggnation, energiförbrukning, konsumtion, resor/transporter).
- Konkreta ställningstagande kring hur klimatpåverkan i bygg och anläggning kan minska genom att i markanvisning och -försäljning ställa krav på energieffektivitet samt ett ökat inslag av återbruk och återvinning. Uppmärksamma hur detta kan bidra till innovation och näringslivsutveckling.
- Tydliggör var i kommunen det finns utvecklingsbehov kopplat till gång- och cykelnätet, var potentialen för överföring från bil är hög, och hur det ska prioriteras i den kommande planeringen.

8 SOCIALA KONSEKVENSER

8.1 HÄLSA OCH LIVSMILJÖ



Vid planläggning ska områden och bostäder planeras så att de bildar en god livsmiljö samt främjar en god hälsa för människor som lever och verkar inom området. Två aspekter som påverkar hälsan är buller och luftkvalitet. Buller definieras som oönskat ljud och bedömningen av vad som är buller är således individuell. I Sverige utgör trafikbuller den vanligaste källan till bullerstörningar. Även verksamheter eller andra aktiviteter kan ge upphov till störningar.

Buller påverkar människans hälsa och välbefinnande och kan orsaka sömnstörningar och öka risken för att drabbas av exempelvis hjärt- och kärlsjukdomar och diabetes. Luftföroreningar kan ge både korttids- och långtidseffekter. Med korttidseffekter avses effekten av en kortvarig hög exponering vilket kan öka risken för hjärt-kärlsjukdomar samt astma och andra lungsjukdomar. Med långtidseffekter avses effekten av att dagligen utsättas för partiklar vilket kan bidra till uppkomst av sjukdomar som exempelvis cancer.

Det finns inga lägsta tröskelnivåer identifierade för hälsorisker från luftföroreningar, vilket innebär att effekter kan uppstå redan vid låga föroreningshalter. Alla sänkningar av föroreningshalter är således positiva ur hälsosynpunkt. Med luftföroreningar avses sådana ämnen och föroreningar som är skadliga för människors hälsa, naturen eller kulturmiljön. I detta avsnitt behandlas i första hand kvävedioxid (NOx) och partiklar (PM10) eftersom miljökvalitetsnormerna för dessa är svårast att klara.

8.1.1 Luftkvalitet

Nuläge och förutsättningar

I Danderyd kommun utgör vägtrafiken den största källan till luftföroreningar och då i synnerhet vägtrafiken på E18 som till stor del består av genomfartstrafik. Uppkomsten av partikelförorening är den mest betydelsefulla luftföroreningen i kommunen. Partikelföroreningen kommer främst från slitage av dubbdäck, dammbildning och vedeldning. Danderyd är med i Stockholms och Uppsala läns luftvårdsförbund (LVF).

I Danderyd är miljökvalitetsnormen för partiklar, PM10, svårast att uppnå. Övriga miljökvalitetsnormer för luftkvaliteten uppnås inom Danderyds kommun i dagsläget. I beräkningar av PM10-halten från år 2015 framgår att normvärden för partiklar överskrids längs med hela E18. Normvärdet för kvävedioxid är dock mellan 28 och 40 mikrogram per kubikmeter längs E18.
Värdet som beskrivs i preciseringen av miljökvalitetsmålet Frisk Luft för kvävedioxid överskrids dock längs hela E18. Värdet som beskrivs i preciseringen för PM10 överskrids längs E18 samt längs en del av Mörbyleden.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Miljökvalitetsnormer, MKN, för luft är antingen så kallade gränsvärdesnormer för föroreningsnivåer i utomhusluft som inte får överskridas, eller så kallade målsättningsnormer som ska eftersträvas. De flesta miljökvalitetsnormerna för luftkvalitet är gränsvärden som ska följas

och som inte får överskridas. Detta gäller till exempel partiklar och kväveoxider. I gatumiljö ska normen vara uppfylld vid trottoarerna.

Planförslagets konsekvenser

En övergripande inriktning i översiktsplanen är att luften i Danderyd ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas. I planen pekas samtidigt flera områden i anslutning till E18 ut som utredningsområden. Inom dessa områden planeras såväl kontor och badhus som bostäder och annan service. Vid planläggning invid stora trafikleder är det viktigt att stor hänsyn tas till att utvecklingen inte äventyrar hälsan hos de som kommer att bo eller vistas i området. Luftförhållanden behöver vara styrande för var och hur ny bebyggelse föreslås, planeras och utformas.

I översiktsplanen presenteras den övergripande inställningen att planeringen av trafik och transporter ska bidra till att minska trafikbuller och luftförorenigar. Samtidigt lyfts biltrafiken som en fortsatt viktig del av transportsystemet och såväl bil som busstrafiken ska prioriteras på kommunens huvudleder och i det regionala vägnätet. En ökad regional vägtrafik till, från och igenom kommunen förväntas även i framtiden. En ökad trafik längs vägnätet inom och genom kommunen medför en negativ påverkan på luftkvaliteten. En minskad andel förbränningsmotorer och en gradvis övergång till elektrifierade fordon kommer på lång sikt att mildra de negativa effekterna, men partikelbelastningen från däck och vägbaneslitage kvarstå och förväntas öka med ökad trafikvolym. I planförslaget anger kommunen att de ska verka för buffertzoner med växtlighet längsmed vägsträckor som är trafikintensiva. Det är positivt att kommunen ger konkreta exempel på åtgärder för att minska mängden partiklar.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- I planförslaget framgår det att kommunen ska verka för att luftkvaliteten längs E18 förbättras. Exempelvis genom att planera för buffertzoner med växtlighet. Det vore positivt om dessa områden namngavs eller markerades ut på en karta för att tydliggöra för kommande planering.

8.1.2 Buller

Nuläge och förutsättningar

I Danderyd utgör de statliga vägarna E18 och väg 262 tillsammans med de större kommunala vägarna Stockholmsvägen, Edsviksvägen, Vendevägen, Danderydsvägen och Enebybergsvägen de främsta källorna till trafikbuller. Buller från den spårbundna trafiken påverkar även vissa områden i kommunen. Roslagsbanan påverkar bostäder i direkt anslutning till spåret. Kommunens särskilt bullerutsatta områden finns där flera bullerkällor ligger tätt, exempelvis i närheten av Stocksundsbron där spårtrafik och E18 går parallellt. Verksamhetsbuller utgör generellt sett inget problem i kommunen. Lokalt flygbuller orsakat av helikopterambulans till och från Danderyd sjukhus orsakar visst buller. I framtiden förväntas denna flygtrafik att öka.

Det är väghållaren som ansvarar för att genomföra åtgärder för att reducera bullerstörningar. Trafikverket, regionens trafikförvaltning och Danderyds kommun har utfört bullerskyddsåtgärder på väg och järnväg i kommunen. Bullerskyddsåtgärder har i nuläget utförts längs Roslagsbanan, E18 och de kommunala vägarna Edsviksvägen och Enebybergsvägen.

I Danderyd finns även områden som är relativt opåverkade av buller. Framförallt

är Rinkebyskogen ett exempel på ett stort sammanhängande tyst område. Sådana stora tysta områden ger möjlighet till återhämtning och upplevelse av tystnad.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Enligt rådande förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader (2015:216) bör buller från spårtrafik och vägar inte överskrida 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad, och 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden. För bostadsbyggnader om högst 35 kvadratmeter är riktvärdet för ekvivalentnivån vid fasad istället 65 dBA (regler om maxvärde saknas). Reglerna tillämpas vid ny bebyggelse, nya detaljplaner och bygglov. För äldre och befintlig bebyggelse kan andra riktvärden gälla utifrån de regler som gällde vid tidpunkten för byggande.

Vid åtgärder på järnvägar eller andra spåranläggningar avser riktvärdet för buller utomhus 55 dB(A) ekvivalentnivå vid uteplats och 60 dB(A) ekvivalentnivå i bostadsområdet i övrigt.

Planförslagets konsekvenser

Planförslaget konstaterar att det i områden Planförslaget konstaterar att det i områden nära både spår och större vägar i kommunen kan vara svårt att skapa goda ljudnivåer. Enligt planen är 9 av de 14 utpekade utvecklingsområdena helt eller delvis i nuläget utsatta för bullernivåer över 60 dBA. Utvecklingen av ny bebyggelse längs E18-stråket är speciellt utmanande. En av riktlinjerna för planeringen säger att placering och utformning av tillkommande bebyggelse nära bullerkällor ska verka för förbättrade ljudmiljöer i omgivningen. Flygbuller från helikopterambulanser till och från Danderyds sjukhus kan begränsa möjligheterna att bygga bostäder i närheten av sjukhuset. Bostadsutvecklingen i kommunerna norr om Danderyd och Stockholmsregionens tillväxt i stort medför en ökad genomfartstrafik längs i synnerhet E18. En tunnelförläggning av E18 skulle innebära en stor bullerreducering i kommunen.

Byggande för god ljudmiljö ställer särskilda krav i programarbete och detaljplanering, både vad gäller byggnaders placering, utformning och tekniska standard. I planförslaget framgår det att boendemiljöer, förskolor och skolors inne- och utomhusmiljö samt park- och rekreationsområden ska prioriteras vid bullerreducerande åtgärder. Det är positivt att planen lyfter park- och rekreationsområden för vilka riktlinjer i nuläget saknas.

Byggande för god ljudmiljö ställer särskilda krav i programarbete och detaljplanering, både vad gäller byggnaders placering, utformning och tekniska standard. I planförslaget framgår det att boendemiljöer, förskolor och skolors inne- och utomhusmiljö samt park- och rekreationsområden ska prioriteras vid bullerreducerande åtgärder. Det är positivt att planen lyfter park- och rekreationsområden för vilka riktlinjer i nuläget saknas.

En elektrifiering av fordonsflottan minskar trafikbullret vid låga hastigheter och kan därigenom bidra till en reducerad bullernivå på kommunens lokalgator. Bullerproblematiken kvarstår dock vid hastigheter från cirka 50 kilometer i timmen och uppåt då bullret från däck och vägbana har stor betydelse. Elektrifieringen kan minska buller från det lokala gatunätet, men har bara begränsad effekt på bullret från huvudvägar och genomfartsleder.

En av de riktlinjer som ges i planförslaget är att kommunen bör ta fram en bullerstrategi med handlingsplan med syftet att minska bullret. En kommunövergripande bullerstrategi har stor potential att bli ett

användbart redskap i den kommande planeringen och kan bidra till att de beslut om åtgärder som fattas sammantaget ger högsta möjliga nytta.

I planförslaget anges dock att bebyggelse ska planeras så att en så god ljudnivå som möjligt eftersträvas. Samtidigt bedöms planförslagets inriktning med bebyggelseutveckling längs E18-stråket och i ett nytt kommuncentrum i Rinkeby öka risken att människor utsätts för ljudnivåer över riktvärden om inga anpassningar eller åtgärder utförs. Det vore positivt om kommunen istället ställde krav på att bebyggelse inte ska planeras i bullriga miljöer. Genom att utveckla kommunen i den riktning som planförslaget anger finns risk att fler människor kommer att bo och vistas i bullriga miljöer vilket riskerar att påverka deras hälsa negativt. Samtidigt är det positivt att kommunen anger att bostäder ska prioriteras i första hand i områden med en god ljudmiljö och att exemeplvis arbetsplatser kan planeras i mer bullerexponerade lägen. På så vis kan placering och utformning av exempelvis arbetsplatser nära bullerkällor verka för förbättrade ljudmiljöer i omgivningen. Sammantaget bedöms dock planförslaget innebära små negativa konsekvenser för människors hälsa kopplat till aspekten buller.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- En god ljudmiljö bör eftersträvas i hela kommunen. Lägg vikt vid att reducera buller även för människor som ska arbeta eller av annan anledning vistas i den nya bebyggelseområden som planeras.
- Tydliggör i planförslaget vilka tysta områden som finns i kommunen, och vad som krävs för att de även fortsatt ska vara tysta och ge goda rekreations-möjligheter.



Foto på E18 - Fotograf Erik Somnäs från 2020

8.2 TRYGGHET OCH TRIVSEL



I det här avsnittet bedöms hur väl översiktsplanen förväntas bidra till en utveckling som skapar tryggare samhällen och platser samt bevarar och utvecklar trivsamma miljöer. Aspekter som inkluderas är tillgång till rekreation, trygga offentliga rum och trygga kopplingar och stråk. Översiktsplanens egna mål ***Trygga och inbjudande utemiljöer*** och mötesplatser samt ***Grön och hälsosam livsmiljö*** för alla fångas upp i detta kapitel.

Nuläge och förutsättningar

I Danderyd finns idag en god tillgång till sportanläggningar och rekreationsspår. I kommunens digitala medborgardialog framkommer det att tryggheten uppfattas som god av de flesta. I dagsläget prioriteras arbetet med säkra skolvägar och det finns en ambition att utveckla en cykelpendlingsväg genom kommunen som gör det säkrare och attraktivare för fler att cykla till arbete, skola och andra målpunkter. Parkområden finns i nuläget inom villabebyggelsen i varje kommundel. I kommunens strategiområden lyfts trygghet, säkerhet och goda möjligheter för hälsa och välbefinnande som viktiga aspekter för kommunens utveckling.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Som grund för bedömningen av Trygghet och trivsel inkluderas bland annat aspekter som hur planen behandlar perspektivet trygghet genom till exempel om särskilt otrygga platser har identifierats och hur de i så fall bemöts i planen gällande förslag på åtgärder. Även om viktiga stråk och kopplingar lyfts i förhållande till trygghetsskapande insatser och målpunkter. Planförslagets potential att skapa en trivsam utveckling analyseras bland annat genom tillgång till grönska och rekreation i förhållande till utvecklingsområdena och den befintliga bebyggelsen. Det är också relevant om planeringen bidrar till att uppfylla Boverkets riktlinjer gällande friarealer samt Boverkets rekommendationer i publikationerna Planera för rörelse! och Plats för trygghet – Inspiration för stadsutveckling. Förslaget bedöms även utifrån Folkhälsomål med fokus på mål 5 samt globala målen med fokus på mål 5, 10, 11 och 16.

Planförslagets konsekvenser

Planförslaget pekar ut en utvecklingsinriktning för trygga och inbjudande utemiljöer och mötesplatser. Här lyfts att för samtliga miljöer i kommunen ska utformningen bidra till att kommunen upplevs trygg och inbjudande samt är dess miljöer är tillgängliga för alla i samhället oavsett eventuella funktionsnedsättningar och/eller tid på dygnet. Detta bidrar till att frågan får en tyngd i efterkommande planering. Planförslaget lyfter inte fram några specifika otrygga platser. I den digitala medborgarenkäten lyfts det att tryggheten uppfattas som god av de flesta i kommunen. Eftersom ingen närmare kartläggning av upplevelsen av trygghet inom kommunens olika områden har genomförst är det svårt att veta hur den upplevda tryggheten eventuellt skiljer sig åt. Detta gör det också svårt att veta vilka trygghetsskapande åtgärder det finns behov av för att stärka tryggheten i de olika kommundelarna.

Ett av planens mål är att varje kommundel ska ha en stor lekplats som är attraktiv för många, samt ett antal mindre lekplatser. Detta bidrar till god tillgång till lekplatser för boende inom kommunens alla delar. Planen presenterar även ambitioner att utveckla och bevara viktiga rekreationsstråk. Specifika stråk och platser som anses vara av extra vikt i kommunen lyfts tillsammans med rekommendationer som att placering och utformning av ny bebyggelse ska ske på ett sätt att det inte hindrar det rörliga friluftslivet utan istället bidrar till

utvecklade rekreationsstråk. Detta skapar goda förutsättningar för att utvecklingen i kommunen bibehåller och stärker möjligheterna till trivsel och rekreation. Genom att lyfta exempel på grönområden och parker som bör bevaras eller stärkas kan planförslagets ambition tydliggöras ytterligare.

Danderyds kommun är rik på vatten och kustområden vilka är viktiga rekreationsområden. Strandskyddet syftar till att hålla stränder fria från bebyggelse för att bland annat trygga allmänhetens tillgång till platser för bad och friluftsliv. Inget av de utpekade utredningsområdena i kommunen är placerade i områden som i nuläget omfattas av strandskydd. Vid ny detaljplaneläggning inom Danderyd (1) och vid Tranholmen (6 och 7) kommer strandskyddet att återinträda vilket innebär att dispens eventuellt måste hanteras. Även om utvecklingen i dessa områden inte kräver ny detaljplan bör stor hänsyn tas till att hålla stränderna tillgängliga för allmänheten för att säkra platsernas rekreativa värden. Riktlinjen om att kommunens stränder ska vara tillgängliga för allmänheten vid utbyggnad av ny bebyggelse bidrar till att frågan belyses i efterföljande planering.

Planen säkerställer mark för att fortsatt goda möjligheter för idrotts- och rekreationsaktiviteter skapas. Specifika rekreativa funktioner i kommunen, så som badplatser och hur dessa kan utvecklas för att skapa trygga och trivsamma plaster, lyfts vidare. Genom att komplettera badplatser med fler funktioner för att stärka dessa som sociala mötesplatser för olika åldrar skapas goda förutsättningar för en trygg och trivsam utveckling. Vidare bidrar riktlinjen att dimensionering av friytor för förskolor och skolor ska följa Boverkets allmänna råd till att frågan belyses ger stöttning till efterföljande planering.

Stora delar av de områden som i planförslaget föreslås utvecklas ligger inom bullerutsatta områden, vilket bedöms medföra en påverkan för den upplevda trivseln och i viss mån också tryggheten. Det saknas vägledning med konkreta förslag på hur tystare och mer trivsamma utemiljöer kan skapas (se vidare avsnitt 8.1 ovan).

I planförslaget presenteras en rad riktlinjer för planeringen som bidrar till att säkerställa trygga och säkra gång och cykelvägar i kommunen. Att planen inkluderar både övergripande rekommendationer och belyser mer specifika platser/kopplingar där trygghetsskapande åtgärder är av extra vikt ger goda förutsättningar och stöttar kommande planering att skapa trygga gång- och cykelvägar. Planförslaget lyfter även avsaknaden av en gångplan som kan visa vilka åtgärder som behöver genomföras, motsvarande cykelplanen. En gångplan skulle underlätta ett strategiskt arbete för att skapa en mer gångvänlig utveckling.

Med riktlinjer som säkerställer bevarande av stora rekreationsområden, parker och idrottsanläggningar samt riktlinjer som vägleder hur trygga vägar och kopplingar kan skapas bedöms planen bidra till att stötta en trygg och trivsam utveckling. Sammantaget bedöms planen i viss uträckning bidra till ökad upplevd trygghet och trivsel.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- Inkludera riktlinjer för gångavstånd och tillgång till olika typer av rekreation och grönområden i planen, här kan förslagsvis Boverkets riktlinjer vara vägledande, för att tydliggöra hur planens mål ska uppnås.
- Tydliggör var och hur utvecklingen av nya trygga gång- och cykelvägar/ kopplingar ska utvecklas så att det stärker det övergripande nätet, utifrån identifierade behov.
- Inkludera trygghetsperspektivet i det strategiska arbetet med översiktsplanens utvecklingsområden för att tydliggöra hur målet gällande trygga utemiljöer ska uppnås.
- Tydliggör hur hänsyn ska tas i områden med dispens från strandskydd för förändringar som inte kräver ny detaljplan.



Foto över Nora torg - Fotograf Erik Somnäs 2020

8.3 HÅLLBART VARDAGSLIV OCH LEVANDE SAMHÄLLEN



I det här avsnittet bedöms hur väl översiktsplanen förväntas bidra till en utveckling som skapar goda förutsättningar för ett fungerande vardagsliv och levande samhällen. Aspekter som inkluderas är bland annat tillgång till viktiga målpunkter i vardagen, kommunal service och tillgång till kollektivtrafik. Översiktsplanens egna mål som fångas upp inom kapitel är målen ***Bygga och bevara för idag och imorgon, Grön och hälsosam livsmiljö för alla, Trygga och inbjudande utemiljöer och mötesplatser*** samt ***Hållbara resor och transporter.***

Nuläge och förutsättningar

Bebyggelsen Danderyds kommun utgörs dels av ett centralt stråk längs med tunnelbanan och E18 med huvudsakligen högre bebyggelse med flerbostadshus, arbetsplatser och service, dels av en varierad småhusbebyggelse av trädgårdskaraktär med inslag av flerfamiljshus och lokala servicecentra.

Danderyd har en hög andel äldre befolkning och en hög försörjningskvot i förhållande till andra kommuner i länet. Planförslaget har ambitionen att Danderydsborna ska erbjudas en bra och attraktiv service och en positiv utveckling av de kommunala kärnområdena skola, barn- och äldreomsorg ska prioriteras. Idag finns det en överkapacitet av förskoleplatser, platser för elever upp till årskurs 6 och snart även platser för årskurs 7–9 om inte nya bostäder byggs eller fler elever tillkommer från andra kommuner.
Kollektivtrafiken används i relativt låg omfattning vid resor inom kommunen. Busstrafiken upplevs ha låg turtäthet och restiderna upplevs som långa. Ett behov av synkronisering mellan lokala busslinjer finns och andelen cykelresor inom kommunen bör öka.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Som grund för bedömningen av Hållbart vardagsliv och levande samhällen inkluderas bland annat aspekter som målpunkter i vardagen som skolor, förskolor och grönområden i förhållande till hållbara resealternativ och bostäder, både sett det till befintliga beståndet men även i förhållande till vad som planeras och vilka utmaningar som översiktsplanen lyfter i nulägesbeskrivningen. Mer konkret analyseras planförslaget utifrån om till exempel Boverkets rekommendationer för tillgänglighet till bostadsnära natur efterföljs och inkluderas, Boverkets riktlinjer i ***Planera för rörelse!*** och ***Friyta för lek och utevistelse för förskolor och skolor samt*** hur väl förslaget förväntas bidra till PBL 1 kap 1 § och 2 kap. 3 § p 2. Även Folkhälsomål med fokus på mål 5 samt globala målen med fokus på mål 2, 4, 5, 10 och 11 inkluderas i bedömningen.

Planförslagets konsekvenser

Planförslaget pekar på att kommunen har en relativt hög andel äldre befolkning, vilket resulterar i en hög försörjningskvot. Samtidigt finns det en överkapacitet i skolor och förskolor men mängden barn och unga är avtagande. Hur denna demografiska utmaning ska hanteras lyfts inte på ett tydligt sätt. För att hantera utmaningen bör översiktsplanen tydliggöra hur frågan ska hanteras, till exempel genom bostadsmarknadsanalyser och satsningar för att attrahera barnfamiljer eller utveckling av bostäder för till exempel unga vuxna.

Om frågan inte hanteras på strategisk nivå riskerar detta att leda till nedstängning av skolor och förskolor med tomma lokaler och längre avstånd till skolor/förskolor för barnen i kommunen. Även möjligheterna att upprätthålla service som fritidsaktiviteter och mötesplatser för unga kan minska med färre barn och unga i kommunen, med minskad tillgänglighet på sådana aktiviteter som följd. Planförslaget har en riktlinje som lyfter att en variation av bostadsutbudet i alla kommundelar ska prioriteras för att underlätta kvarboende i livets olika skeden. För att tydliggöra riktlinjen bör planen även lyfta hur och var denna komplettering ska ske med vilka typer av bostäder. Att sätta kvantitativa mål för bostadsbyggande kan bidra till att säkerställa tillgång till olika typer av bostäder inom kommunen.

Att placera huvuddelen av ny bebyggelse i kollektivtrafiknära lägen som planförslaget lyfter bidrar till goda förutsättningar för ett hållbart vardagsliv. Även satsningar på att stärka gång- och cykeltrafiken som gör det säkrare och attraktivare för fler att cykla till arbete, skola och andra målpunkter skapar möjligheter för ett hållbart vardagsliv. Genom att komplettera planförslaget med kartor och beskrivningar kring hur och var detta ska göras ökar tydligheten för kommande planeringsskeden och ökar möjligheterna för att ambitionen uppnås. Planförslaget lyfter bland annat förslag på ett regionalt snabbcykelstråk mellan Täby Arninge och Roslagstull och pendlingsmöjlighet för cyklister med målpunkterna centrala Stockholm, Solna och Kista. Detta är goda exempel på beskrivning gällande planerad utveckling. Detta skulle med fördel även göras för den inomkommunala utvecklingen av cykelstråk för att ge ytterligare vägledning och stöttning i den fortsatta planeringen. Planen bör också klargöra vilka motiv som finns för föreslagen utveckling i områden som inte ligger i kollektivtrafiknära läge vilket gäller för område 6 Svanholmsparkeringen.

Riktlinjen att ny bebyggelse främst ska lokaliseras i anslutning till befintlig bebyggelse bidrar till att nya områden knyts samman med befintliga områden och ger goda förutsättningar för bevarandet av grönområden och möjligheter att stärka lokala centrum. Vidare presenterar utvecklingsinriktningen för trygga och inbjudande utemiljöer och mötesplatser kommunens ambiton gällande utveklingen av centrumområden och kan bidra till att stötta kommande planering. Genom att koppla denna övergripande inriktning till planens utredningsområden kan stöttningen tydliggöras och konkretiseras.

Planförslaget presenterar en utvecklingsinriktning som syftar till att utvecklingen ska bidra till att främja hållbara resor och transporter i kommunen genom satsningar inom gång-, cykel- och kollektivtrafik. Till exempel lyfts ambitioner om att utveckla kollektivtrafiken med tätare avgångar samt genom stärkta kopplingar till gång- och cykelvägnätet. Detta medför goda förutsättningar för ett hållbart vardagsliv. Planförslaget kan tydligare beskriva specifika behov, med fördel kopplat till planförslagets utredningsområden, samt peka ut vilka insatser som bedöms ge stor nytta för att förtydliga hur utvecklingsinriktningen ska kunna uppnås.

Vidare prioriterar planförslaget till stor

del bilens framkomlighet och lyfter vikten av den som en del av transportsystemet, främst där kollektivtrafik och cykel inte är tillräckligt starka alternativ. I regionens resvaneundersökning sticker inte Danderyd ut som en som en särskilt bilintensiv kommun vilket kan påvisa att att det finns en god tillgång till kollektivtrfaik i kommunen idag. En prioritering av bilens framkomlighet kan komma att konkurrera med framkomligheten och möjligheten att prioritera andra trafikslag som gynnar ett hållbart vardagsliv, kollektivtrafik. Prioriteringen kan därför komma att motverka målet Hållbara resor och transporter.

Sammantaget bedöms planförslaget i liten omfattning bidra till möjligheterna att tillgodose ett hållbart vardagsliv och levande samhällen. Möjligheterna att, inom ramen för den fysiska planeringen, möta de demografiska utmaningarna tas inte tillvara. Detta påverkar möjligheterna att bibehålla och utveckla närservice på ett sätt som främjar ett hållbart vardagsliv och levande samhällen. Planförslaget har ambitionen att bidra till en större blandning av bostäder inom kommunen, men konkreta förslag på hur blandning ska uppnås saknas.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- Komplettera planförslaget med uppgifter om vilka typer bostäder och upplåtelseformer som finns idag inom kommun-
  delarna och presentera hur många bostäder samt vilka boendetyper som behövs inom kommunens olika delar för att tydliggöra hur planens mål ska uppnås.
- Ta fram ett bostadsförsörjningsprogram för att tydliggöra hur utmaningar/ behov gällande bostadsförsörjning ska bemötas. Ett sådant program ska finnas enligt lag.
- Komplettera mark- och vattenanvändningskartan med hur och var olika typer av bebyggelse ska stärka platsen och komplettera befintlig användning
- Lyft in den planerade utvecklingen av cykelvägar enligt cykelplanen som gäller till 2024 för att tydliggöra hur och var utvecklingen av cykelvägar ska prioriteras. Koppla ÖP till en samlad gång- och cykelplan för så att samordning och prioritering av åtgärder i tid och rum underlättas.
- Tydliggör hur utvecklingsområdena ska försörjas med hållbara transporter, för att tydliggöra hur planens mål ska uppnås.
- Koppla utvecklingsinriktningen för trygga och inbjudande utemiljöer och mötesplatser till planens olika utredningsområden.

8.4 INKLUDERING OCH SOCIAL SAMMANHÅLLNING



I det här avsnittet bedöms hur väl översiktsplanen förväntas bidra till en utveckling som tar hänsyn till olika områdens värden och identitet men också om planen bidrar till att överbrygga barriärer, kopplar samman olika områden och strävar efter en sammanhållen och inkluderande kommun. Aspekter som inkluderas är bland annat barriärer, bebyggelsestruktur och lokalisering av mötesplatser. Översiktsplanens egna mål ***Bygga och bevara för idag och imorgon, Trygga och inbjudande utemiljöer och mötesplatser*** samt ***Grön och hälsosam livsmiljö för alla*** fångas upp i detta kapitel.

Nuläge och förutsättningar

Danderyds kommun består av fyra kommundelar: Enebyberg, Danderyd, Djursholm och Stocksund. Bebyggelsen i kommunen utgörs dels av ett centralt stråk med huvudsakligen högre bebyggelse med flerbostadshus, arbetsplatser och service, dels av en varierad småhusbebyggelse av trädgårdskaraktär med inslag av flerfamiljshus och lokala servicecentra. Översiktsplanen lyfter en önskan om att knyta samman kommunen med bättre förbindelser mellan kommundelarna. År 2019 bestod bostadsbeståndet av 49 procent småhus och 51 procent flerbostadshus. Av bostäderna i flerbostadshus var ca 30% hyresrätter och 70% bostadsrätter.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Som grund för bedömningen av ***Inkludering och social sammanhållning*** ingår bland annat aspekter som om olika områdens behov synliggörs, barriärer och kopplingar i förhållande till tillkommande bebyggelse analyseras, och om hur områden knyts ihop eller inte. Skapas nya barriärer och överbryggas befintliga? Hur ser tillgången till olika typer av bostäder ut i kommunen i stort och inom olika områden – planeras det för en variation med hänsyn till den specifika platsens behov och utmaningar? Vidare analyseras hur och om olika typer av områden och olika grupper i samhället beskrivs utifrån dess förutsättningar och behov. Mer konkret bedöms planförslagets även utifrån hur väl förslaget förväntas bidra till PBL 1 kap 1 § och 2 kap. 3 § p 2, Folkhälsomål med fokus på mål 5 samt globala målen med fokus på mål 10 och mål 11.

Planförslagets konsekvenser

Planförslagets ambition är bebyggelse-utvecklingen som på sikt kopplar Mörby centrum och knutpunkt Danderyd närmare varandra till ett gemensamt centrumområde för kommunen. Även en ambition om att bättre tvärförbindelser för gång-, cykel och kollektivtrafik mellan Djursholm, Enebyberg, Danderyd och Stocksund som ska
bidra till att koppla samman kommun-delarna presenteras. Genom att komplettera med att redovisa hur och var detta ska genomföras kan ambitionen tydliggöras.

Planen lyfter att kommunen är idag påverkad av den barriär som E18 och spårområdena utgör. Det finns en ambition att mildra eller överbrygga dessa barriäreffekter. Planförslaget pekar bland annat ut en tunnelförläggning av E18 som en möjlig åtgärd på lång sikt. Genomförbarheten av denna åtgärd är dock osäker. Det är därför av extra vikt att fokusera på hur kommundelarna kan knytas samman på andra sätt genom strategisk lokaliseringen av gemensamma målpunkter och stärkta kopplingar.
Planförslaget lyfter kommunens utmaning med en ojämn tillgång till olika typer

av boendeformer och upplåtelseformer. Genom att analysera denna data med en geografisk koppling kan uppdelningen mellan olika typer av bostäder och upplåtelseformer mellan kommunens olika bostadsområden tydliggöras. Detta kan användas som underlag för att på ett tydligare och mer strategiskt vis komplettera med olika typer av bostäder inom olika områden för att kunna uppnå planförslagets mål. Vidare lyfter planförslaget i riktlinjer för planering att denna ska bidra till ett varierat utbud av bostäder, service, arbetsplatser, idrott och kultur i alla kommundelar samt att en variation av bostadsutbudet (bebyggelsetyper, upplåtelseformer, storlekar, prisnivåer) i alla kommundelar ska prioriteras för att underlätta kvarboende i sin närmiljö om livssituationen förändras. Detta bidrar till att ge stöttning i frågan för efterkommande planering. Genom att tydliggöra hur och var denna komplettering kan genomföras inom planförslagets olika utredningsområden kan vägledningen tydliggöras ytterligare samtidigt som planens ambitioner och mål uppnås.

Planförslagets riktlinjer säger att tillkommande bebyggelse ska ha hög arkitektonisk kvalitet och anpassas till omkringliggande bebyggelsemiljöer, visa hänsyn till den historia och kvalitet som finns på platsen idag och utgå från den befintliga miljön när det kommer till utformning, volym etcetera. Att lyfta karaktär, skala, volymer och placering av byggnader som viktiga aspekter att ta hänsyn till ger en god grund för kommande planering att skapa en utveckling som kopplas samman med befintlig bebyggelse och på så vis tar hänsyn till områdens identitet. Planförslaget lyfter en ambition om att det i varje kommundel ska finnas goda möjligheter för olika slags idrotts- och motionsaktiviteter samt att det ska finnas en större välutrustad lekplats. Planförslaget belyser även exempel på sociala mötesplatser, som Samsöparken. Genom att belysa goda exempel tydliggörs planens ambition. Lokaliseringen av denna typ av målpunkter kan bidra till att knyta samman olika bostadsområden genom att skapa gemensamma mötesplatser för boende inom olika kommundelar. Planförslaget skulle kunna kompletteras med ambitioner gällande loklisering av denna typ av mötesplatser för att tydligare bidra till planförslagets mål om att stärka kopplingar och knyta samman kommundelar.

Sammantaget bedöms planförslaget presentera ambitioner, mål och planeringsinriktningar som kan bidra till en utveckling mot en mer sammanhållen utveckling. En tydlighet i hur behoven ser ut i och mellan enskilda delområden och vilka insatser som rekommenderas skulle ge ökat stöd i den fortsatta planeringen.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- Komplettera med ställningstaganden om vilken typ av bostäder och serviceutbud som saknas inom kommunens olika bostadsområden. Väg in det trygghetsskapande och den högre andel aktiverade platser som kan komma med en tätare bebyggelse med service och mötesplatser.
- Tydliggör hur en utveckling av den fysiska strukturen kan bidra till att koppla samman områden genom strategiskt placerade målpunkter, mötesplatser och utveckling av bostäder.
- För att säkerställa bevarande av hela Danderyd kommuns identitet och karaktär kan planförslaget kompletteras med goda exempel och inkludering av kommunens olika typer av bebyggelseområden och dess värden. Texten har ett stort fokus på trädgårdsstaden.
- Komplettera riktlinjen kring stärkta kopplingar mellan områden genom att tydliggöra att kopplingarna även behövs på en mindre skala i geografin, och att utformning av exempelvis bebyggelse, infrastruktur, mötesplatser och rekreationsstråk spelar stor roll för den upplevda sammankopplingen.



Foto över E18 - Fotograf Erik Somnäs från 2020

8.5 RISK OCH KLIMTATANPASSNING



Risk och säkerhet inom samhällsplanering är ett allmängiltigt begrepp som kan avse en lång rad händelser med mycket varierande allvarlighetsgrad. Begreppet risk avser i detta sammanhang kombinationen av sannolikheten för en händelse och dess konsekvenser. Individrisken är sannolikheten att omkomma för en person som kontinuerligt vistas på en specifik plats, exempelvis på ett visst avstånd från en transportled. Framtidens klimat kommer att skilja sig från dagens. Bland annat förutses ökade nederbördsmängder samt höjda medeltemperaturer. Värmeböljor och kraftig nederbörd bedöms inträffa allt oftare. Såväl nuvarande som tillkommande bostäder och infrastruktur behöver anpassas till klimatförändringens effekter.

Skred sker när en sammanhängande jordmassa kommer i rörelse. Skred förekommer i silt- och lerjordar. Skred kan även inträffa i siltiga eller leriga moräner om moränen är vattenmättad. Vid ett ras rör sig block, stenar, grus- och sandpartiklar fritt. Ras sker i bergväggar, grus- och sandbranter. Den gemensamma nämnaren är att både skred och ras kan inträffa utan förvarning. Den naturliga erosionsprocessen anpassar branter och slänter till ett jämviktsläge. Små förändringar av denna jämvikt kan utlösa skred eller ras. Landhöjningen, klimatet och människans ingrepp i naturen förändrar markens stabilitet. Under årens lopp kan därför säker mark bli osäker. Även denna typ av risker måste hanteras i planeringen.

Nuläge och förutsättningar

I Danderyd är E18 primär transportled för farligt gods och väg 262 samt del av Vendevägen sekundära transportleder. Vid planläggning i närheten av farligt godsleder behöver stor hänsyn tas till frågor som säkerhetsavstånd och evakuerings-möjligheter. I kommunen finns ett flertal låglänta områden där det finns en stor risk för översvämning vid kraftig nederbörd och höga vattennivåer. Vissa av de låglänta och strandnära områdena som exempelvis båtuppställningsplatser och deponier är även identifierade som riskområden kopplat till markföroreningar. Dessa kan innebära speciellt stor risk för spridning av föroreningar i ett framtidsscenario med ökade vattenflöden.

En skyfallskartering som tagits fram visar att stora delar av kommunen skulle översvämmas vid ett kraftigt skyfall som ett 100-årsregn. Vid kraftiga skyfall bildas stora mängder dagvatten som inte alltid kan tas om hand i befintliga system för dagvattenhantering. Enligt länsstyrelsens översiktliga kartering över temperaturen i kommunen under år 2018 framkommer att det finns områden som vid höga temperaturer kan bli så kallade värmeöar. Kommunens vatten och naturområden bidrar dock till att mildra och jämna ut effekterna vid extrema temperaturer.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Längs transportleder finns rekommenderade säkerhetsavstånd på mellan 25 och 40 meter beroende på vilken typ av transporter som tillåts. Roslagsbanan har ett generellt skyddsavstånd på 25 meter från spårmitt. Vid icke stadigvarande vistelse kan i vissa fall ett skyddsavstånd om 10-25 meter från närmaste spår tillämpas.

Enligt plan- och bygglagen 2 kap 5 § ska risker för människors hälsa och säkerhet beaktas i all planering.

Planförslagets konsekvenser

I Danderyd ska den fysiska planeringen bidra till åtgärder för att förhindra, minimera och begränsa risker kopplade till ett förändrat klimat. Planförslaget betonar att det kommunövergripande arbetet med klimatanpassning behöver bedrias på såväl kort som lång sikt. I planförslaget pekas sex utredningsområden ut där kommunen vill utreda möjligheten till framtida skyfallshantering. Dessa områden utgörs av lågpunkter där vatten ska kunna omhändertas vid höga vattenflöden. Det är positivt att kommunen pekar ut områden för omhäntertagande av vatten vid händelse av kraftiga skyfall. Det vore dock positivt om kommunen även beskrev andra synergieffekter som exempelvis möjligheten att inom dessa områden fördröja och rena vatten och inte enbart som skyfallshantering i syfte att skydda infrastruktur och bebyggelse från skada.

Majoriteten av alla utvecklingsområden som presenteras i planen är placerad längs någon av kommunens transportleder för farligt gods. Enligt planförslaget ska en riskbedömning göras vid planering och exploatering inom ett avstånd om 150 meter från lederna för farligt gods eller inom 100 meter från drivmedelsstationer. Det är positivt att planen ger en tydlig inriktning kopplat till denna planläggning.

I Danderyd finns flera områden med markradon. Markradon är en hälsorisk som orsakar skada och sjukdom på lungor och luftvägar. Enligt planförslaget ska det i områden med risk för förhöjda markradonhalter genomföras utredningar inför detaljplaneläggning och utbyggnad av bostäder. Gällande gränsvärden i vatten och luft får inte överskridas och i områden med förhöjda radonhalter ska tillkommande bebyggelse byggas radonsäkert. Det är positivt att planförslaget tydligt anger att gränsvärden inte får överskridas.

Inom Danderyds kommun finns flera platser där marken kan vara eller är dokumenterat förorenad. Situationen redovisas på karta i planförslaget. Det framgår dock inte vilken hänsyn som tagits till risken för markföroreningar i identifieringen av utredningsområden – sådan utredningar ska göras i senare skeden. Kommunens intention att utreda och vid behov åtgärda förorenade områden bedöms vara positiv. Planförslaget lyfter att kommunen har en handlingsplan för förorenade områden som ska bidra till att kommunen genomför undersökningar och vid behov åtgärder för prioriterade områden.

Planeras utveckling inom områden som i nuläget utgörs av naturmark påverkar det områdets värmereglerande funktion. En ökad andel hårdgjord yta försämrar även markens infiltrationskapacitet och kan öka risken för översvämning vid kraftiga skyfall. I planförslaget finns en riktlinje att hänsyn ska tas till att minimera hälsorisker kopplade till värmeböljor vid nybyggnation av känsliga verksamheter. Enligt planen ska även bebyggelse och infrastruktur undvikas i låglänta områden. Samtidigt är 10 av planens 14 utredningsområden lokaliserade inom områden med översvämningsrisk. Planering av ny bebyggelse och infrastruktur bör undvikas i låglänta områden och i områden som ligger inom framtida riskzoner för översvämning.

I översiktsplanen presenteras resultat från en översiktlig analys som beskriver utredningsområden med potentiella klimatrelaterade risker som ras, skred och översvämning vid skyfall. Den visar att majoriteten av de utpekade områdena helt eller delvis har mer än två risker. Det är positivt att den övergripande riskkartläggningen genomförts men det framgår inte av planen hur resultaten omhändertagits och hur riskerna ska mildras eller om kartläggningen på något vis påverkat

valet av lokaliseringar.

I utvecklingsområdena intill E18-stråket förekommer risk för samtliga utredda riskfaktorer. Lämplig lokalisering är en av de grundläggande principerna som kommunen bör ta hänsyn till vid fysisk planering. De risker som presenteras i nulägesbeskrivningen utgör planeringsförutsättningar. Den markanvändning som planen medger bedöms medföra svårigheter kopplade till kommande planarbete och innebär en risk för negativ påverkan.
Utifrån kraven i 2 kap 5 § PBL ska kommunen göra en lämplighetsprövning av föreslagen markanvändning. Lokalisering av bebyggelse och verksamheter ska vara lämplig utifrån beskaffenhet, läge, och behov och frågor kopplat till hälsa, säkerhet och risk ska vara centrala vid en sådan prövning.

Majoriteten av de utpekade utredningsområdena ligger inom ett riskområde för någon av de ovan listade riskerna. Det går i nuläget inte att bedöma hur allvarliga riskerna sammantaget är eller vilka eventuella kumulativa effekter som planförslaget kan tänkas medföra. Det är därför angeläget med en tydliga och transparenta motiv till varför utredningsområden lokaliserats till platser där det finns identifierade risker.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- Tydliggör vilken betydelse riskfaktorerna haft i val av lokalisering av utredningsområden. Vilka ställningstaganden för att minimera risk för påverkan på människa och miljö har gjorts?
- Överväg att i planförslaget peka ut vilka utredningar som är kritiska för att avgöra om fortsatt planläggning i de utpekade utvecklingsområdena är lämplig.
- Planförslaget bör sätta en tidsram för genomförande av de åtgärder och utredningar som motiveras av ett förändrat klimat. Åtgärder som hanterar redan existerande risker bör prioriteras.
- Tydliggör att utredningar kopplat till markradon alltid ska göras för detaljplaner som avser bostäder eller skola och förskola. I nuläget står det att en sådan utredning bör tas fram.
- För att ge ökad och tydligare styrning för efterföljande planering bör planförslaget peka ut på vilket sätt man tänker sig öka andelen grönytor och undvika lokala värmeöar i delar av kommunen där andelen hårdgjorda ytor är stor.

9 EKONOMISKA KONSEKVENSER

9.1 HUSHÅLLNING MED MARK, VATTEN OCH DEN FYSISKA MILJÖN I ÖVRIGT



Vad som är god hushållning med mark och vatten baseras bland annat på miljöbalkens hushållningsbestämmelser. Där anges att företräde ska ges åt sådan markanvändning som medför en hushållning som är god ur allmän synpunkt. Bestämmelserna omfattar bland annat markområden som har värde eller betydelse för jord- och skogsbruk samt utvinning av värdefulla ämnen och material.

Hushållning med mark- och vatten samt den fysiska miljön i övrigt beskrivs är ett av de perspektiv som ska uppmärksammas enligt miljöbalkens bestämmelser om miljöbedömningar. Naturresurser är de råvaror som vi människor kan nyttja från naturen. Dessa resurser kan vara ändliga eller förnyelsebara. Det är dock alltid viktigt att de nyttjas på ett effektivt och miljöanpassat sätt så att de kan nyttjas även av framtida generationer.

Nuläge och förutsättningar

Både jord- och skogsbruk förekommer i mycket begränsad utsträckning i Danderyd. I nuläget finns endast en jordbruksverksamhet och inget aktivt skogsbruk. Odlingsbar mark är en begränsad resurs som kan ge livsmedel, energi eller foder. Om jordbruksmarken förvaltas väl kan den generera resurser i tusentals år framöver. I Sverige minskar arealen jordbruksmark succesivt varje år.[6]

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Miljöbalkens bestämmelser om hushållning med mark och vatten ska tillämpas i planeringen. Enligt 2 kap 6 § miljöbalken ska mark- och vattenområden användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde skall ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

I 3 kap. 4 § miljöbalken sägs att Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse. Brukningsvärd jord-bruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt till-fredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Det är således jord- och skogsbruksnäringen som är av nationellt intresse, inte enbart marken. Skogsmark ska så långt som möjligt skyddas från åtgärder som försvårar rationellt skogsbruk.

Planförslagets konsekvenser

I Danderyd finns ytor med jordbruksmark men dessa bedöms inte påverkas av planförslaget. Samtidigt finns det inget ställningstagande i planen som beskriver kommunens vilja kopplat till brukandet av jordbruksmarken, det finns exempelvis ingen riktlinje som säger att förutsättningarna för rationell drift ska värnas eller utvecklas. Ny bebyggelse placeras i första hand i redan ianspråktagna områden intill E18 eller i anslutning till annan bebyggelse. Genom att bygga tätt i kollektivtrafiknära redan ianspråktagna områden bidrar planen till att hushålla med

6. Jordbruksmarkens värden. Jordbruksverket, 2020.

marken i den fysiska planeringen. Planförslaget bedöms således varken bidra eller motverka en god hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- Inga.

9.2 KOMMUNAL EKONOMI



Nuläge och förutsättningar

Planförslaget konstaterar att kommunen de senaste åren redovisat ett kraftigt underskott i den kommunala ekonomin. Sedan år 2019 ligger fokus därför på att skapa en ”robust ekonomi”. Enligt kommuen har arbetet under de senaste åren varit framgångsrikt vilket har resulterat i en kommunal ekonomi i balans år 2021. Kommunen fokuserar på välfärdens kärna där stora delar av kommunens budget väntas gå till verksamheter för unga och äldre, det vill säga utbildning och äldreomsorg.

Trots vändningen av det ekonomiska läget i kommunen har tillväxttakten på skatteintäkterna dämpats under en längre tid och det finns osäkerheter kopplat till hur skatteintäkterna kommer att de ut i framtiden. Den demografiska utvecklingen i kommunen är en viktig pusselbit i den kommunala ekonomin. Enligt planförslaget förväntas utvecklingen i kommunen innebära en ökad andel äldre samtidigt som andelen invånare i arbetsför ålder minskar. Detta är risker som kommunen påpekar att man behöver ta i beräknande och bygga buffert för. Hur den kommande försörjningskvoten kommer att se ut i kommunen framöver beror på hur kommunens demografi utvecklas. Försörjningskvoten påverkar exempelvis kommunens möjlighet till investeringar inom verksamheterna. Danderyds kommuns ekonomi är starkt kopplad till ekonomin i resten av landet och det kommunala utjämningssystemet. Kommunen är en stor nettobidragsgivare. Beräkningsmodellen för hur det kommunala utjämningssystemet faller ut varje år påverkas av en mängd parametrar där utvecklingen av landets och kommunernas ekonomi är en sådan.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Kommunens budget för 2021 säger att ett resultatmål på 2 procent av skatteintäkterna (netto) ska eftersträvas. Kommunen ska ha en högre självfinansieringsgrad av investeringar så att kommunen inte ska behöva ta ytterligare lån under 2021.

Kommunallagen 11 kap. 1 § säger att kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet.

Planförslagets konsekvenser

Planförslaget innehåller förhållandevis få konkreta förslag som är direkt kostnadsdrivande för kommunen. Utvecklingen av nya områden ska ske först efter ett kommande utredningsarbete, där kostnader bedöms i senare skeden. Ett flertal idéer för den kommunala transportinfrastrukturen lyfts fram, i första hand förbättrade passager över E18, men även dessa ska utredas ytterligare innan lokalisering och utformning fastställs. Kostnader för sådan infrastruktur kan vara höga. Detsamma gäller förstås en eventuell tunnelförläggning av E18, som Trafikverket skulle ansvara för men som kommunen kommer att behöva medfinansiera.

Ingen större utveckling av nya bostadsområden pekas ut. Sådan utveckling kan annars vara förenad med stora kommunala kostnader för iordningställande

av allmän platsmark, förbättring av gator och vägar samt komplettering av teknisk försörjning. Eventuell utveckling av VA-nätet finansieras dock via VA-kollektivets avgifter och påverkar inte den kommunala ekonomin.

Sammantaget bedöms planförslaget i sig varken ge positiva eller negativa konsekvenser för den kommunala ekonomin. Den demografiska utvecklingen kan på sikt påverka kommunens ekonomi avsevärt. Det är dock positivt att kommunen lyfter att en viktig strategisk uppgift i det kommande planeringsarbetet är att planera för boenden som möter de önskemål och behov som äldre men även 30 - 45 åringar har. Detta för att locka just den kategorin som det är brist på i kommunens demografiska fördelning. Fortsatt utredningsarbete kan med fördel inriktas på att klargöra hur kommunen avser att denna planering ska bidra till en mer gynnsam försörjningskvot framöver.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- Överväg att komplettera planförslaget med en utbyggnadsstrategi. Där skulle kostnader för olika typer av utbyggnad kunna vägas mot befolkningsutvecklings

9.3 FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR NÄRINGSLIVET



Nuläge och förutsättningar

Kartläggningar som gjorts visar att företagen i kommunen är nöjda med företagsklimatet. I Svenskt Näringslivs årliga undersökning av företagsklimatet i Sverige placerar sig Danderyds kommun på andra plats av Sveriges 290 kommuner. År 2019 låg kommunen på 14:e plats.
Företagen svarar i enkäten att man de senaste åren sett förbättringar i kommunens service och bemötande till företagen. År 2021 fortsätter arbetet med att utveckla den interna samordningen av näringslivsfrågorna. Dessutom finns ett fokus på att förbättra information om kommunens upphandlingar, stärka samverkan mellan skola och näringsliv och göra insatser för tryggare och säkrare företag.

Kommunens näringslivspolicy för åren 2021-2026 konstaterar att kommunens företag präglas av många småföretagare som har ett behov av både mötesplatser och arbetsplatser. Kommunens geografiska läge möjliggör för nya mötesplatser för coworking-ytor, nätverk och ömsesidigt utbyte för företag i hela Stockholm Nordost. Policyn noterar att sådana möten i Mörby Centrum ger möjligheter för den lokala handeln och besöksnäringen.

Bedömningsgrunder, indikatorer, krav och riktlinjer

Regeringens mål för näringspolitiken är att ”stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förut-sättningar för fler jobb i fler och växande företag”. I den näringslivspolicy som kommunens antog i december 2020 är det övergripande målet med kommunens näringslivsarbete att genom strategiska

insatser och ökad samverkan förbättra det lokala företagsklimatet i Danderyds kommun.

Planförslagets konsekvenser

Planförslaget har relativt lite innehåll som direkt påverkar näringslivets förutsättningar i kommunen. Ny bebyggelse för kontor, handel och verksamheter föreslås i första hand i anslutning till E18; vid knutpunkt Danderyd och vid Mörby centrum. Inget av de övergripande målen är inriktat på näringslivets behov, men inriktningen på tillgänglighet, attraktiva stadsmiljöer och goda kommunikationer gynnar nuvarande verksamheter i kommunen och kan bidra till att attrahera nya. Utbyggnad av fiber och bredband ska finnas med i planeringen för ny bebyggelse, vilket även det skapar nödvändiga förutsättningar för tillväxt. Läget i regionen och tillgången på kvalificerad arbetskraft borde ge goda förutsättningar för näringslivet också framöver.

Planen skulle tydligare kunna lyfta fram de speciella lägesegenskaper som framför allt knutpunkt Danderyd och Danderyds sjukhus har, och sätta områdets möjliga utveckling i ett regionalt perspektiv. RUFS 2050 pekar ut området som ett strategiskt stadsutvecklingsläge. Den mycket höga tillgängligheten, med bil, buss, tunnelbana och Roslagsbana, samt förekomsten av en stor vårdverksamhet med forskningsanknytning skulle tillsammans med anpassad bebyggelseutveckling kunna bidra till näringslivsutveckling med ett högt kunskapsinnehåll. Sammantaget bedöms planförslaget varken ge positiva eller negativa konsekvenser för näringslivets förutsättningar.

Rekommendationer och åtgärdsförslag

- Peka på den speciella potential som finns i och omkring knutpunkt Danderyd och Danderyds sjukhus, och anpassa planeringen där till dess status som strategiskt stadsutvecklingsläge i RUFS.



Foto över Mörby centrum - Fotograf Erik Somnäs 2020

10 ALTERNATIV

I detta kapitel ges en beskrivning av miljöns sannolika utveckling om planen inte genomförs samt en redogörese av tidigare avfärdade alternativ. Att planen inte genomförs benämns ofta som det så kallade nollalternativet. För översiktsplaner görs bedömningen vanligtvis mot ett framskrivet nuläge, det vill säga en utveckling i linje med den nu gällande översiktsplanen. En grund för det framskrivna nuläget är dock även att planer, program och beslut som fattats sedan den översiktsplanen antogs gäller.

Bedömningen nedan är baserad på det längsta horisontår som valts i miljöbedömningen, år 2050. Då horisontåret 2030 är kopplat till utredningsområdena som presenteras i förslaget har det året inte använts som horisontår för miljöns sannolika utveckling om planen inte antas.

Om den nya översiktsplanen inte antas, fortsätter den nuvarande översiktsplanen från 2006 att gälla. Samhällsutvecklingen i kommunen kommer då att ske enligt den planeringsstrategi som vid tidpunkten gäller, samt enligt den övriga områdesutveckling som beslutats efter planens antagande.

10.1 MILJÖNS SANNOLIKA UTVECKLING OM PLANEN INTE ANTAS

Översiktsplan från 2006

ÖP2006 har som vision att kommunen ska utvecklas så att de olika kommundelarna sammanbinds. Genom att utveckla en attraktiv bebyggelse längs E18 kan barriäreffekterna och därmed störningarna från E18 minska.

Danderyds identitet som bygger på trädgårdsstadens värden med en bebyggelse integrerad i naturmiljön ska bevaras. Större utvecklingsområden som pekas ut för fördjupade studier är Knutpunkt Danderyd, området vid Mörby centrum, området öster om det dåvarande tekniska nämndhuset vid E18, Kraftledningsstråket mot Värtan, samt östra delen av Rinkebyskogen vid E18 och väg 262. Planen förordar en förlängning av pendeltågsnätet mot nordost, den så kallade Roslagspilen, delvis för att avlasta vägnätet när befolkningen ökar i nordostkommunerna. Roslagspilen är dock ett utaderat alternativ då det i samband med Sverigeförhandlingen har beslutats om andra utbyggnadsförslag kopplat till Roslagsbanan.

I första hand ska områden som redan är påverkade ianspråktas för ny bebyggelse. De större sammanhängande naturområdena i Danderyd bevaras.

Samhällsutveckling i övrigt

Givna förutsättningar för såväl nollalternativet som för en utveckling enligt den nya översiktsplanen är bland annat att den pågående klimatförändringen kan antas ge större effekter de kommande decennierna. Vissa samhällsbeslut som påverkar miljöns utveckling gäller

också oberoende av planens tillkomst, exempelvis klimatpolitikens åtgärder för ökad elektrifiering, minskad användning av fossila bränslen i transporter och för uppvärmning. Ytterligare sådana program eller andra ingripande samhällsbeslut kan tillkomma fram till år 2050.

Vägtrafiken förväntas öka i kommunen, i första hand till följd av tillväxten i omkringliggande kommuner, och en ekonomisk tillväxt som skapar högre köpkraft och ett högre bilinnehav. Den planering av trafikinfrastruktur som görs av Trafikverket och Region Stockholm förväntas bli genomförd. Roslagsbanans dubbelspårsutbyggnad fortsätter, och banan förlängs till city.

Exploaterings- och bebyggelsetrycket inom kommunen kommer sannolikt vara av samma storleksordning vare sig den nya översiktsplanen antas eller inte. Var ny bebyggelse tillkommer om en ny översiktsplan inte antas är förstås svårt att spekulera om. En fortsatt utveckling i de goda lägena längs E18 kan dock förväntas. Planeringen får antas ta längre tid om en aktuell översiktsplans övergripande beslut och ställningstagandena saknas och frågor kommer behöva processas i senare skeden. Det finns även en ökad risk att en sådan planering kan innebär negativa hälsoeffekter då den gällande översiktsplanen inte innehåller tydliga ställningstagande kring hur hälsoaspekter ska hanteras. Detaljplanering och exploatering fortsätter att ske genom långa processtider med huvudsakligen mindre områden och omfattning oberoende av varandra och med en avsaknad av översiktligt sammanhang. Generellt är risken stor att planer överklagas och detaljplaner pausas.

Miljöns sannolika utveckling utan en ny översiktsplan

Utan en ny översiktsplan saknas beslut och underlag för bebyggelseutveckling i ett flertal av de i planförslaget utpekade utredningsområdena.

Då kommunens nu gällande översiktsplan är från 2006 innebär det att den utgår från tidigare lagstiftning. Lagstiftningen har skärpts i många avseenden när det kommer till exempelvis klimatperspektivet genom större tyngd för hur kommuner ska arbeta med ras, risk och skredfrågor i planeringen både för den kommande och befintliga bebyggelsen.

Vattenfrågorna har utvecklats sedan tidigare förslag och förväntas utvecklas ytterligare då kommunen avser att ta fram en vattenplan och en dagvattenplan. Vidare finns det ett nytt miljö- och klimatprogram i kommunen som tydligt förhåller sig till de globala och nationella målen när det kommer till miljö- och klimatperspektivet. Även för den kommande översiktsplanen finns en tydlig koppling till dessa mål.
Överlag tappar en gammal översiktsplan styrning och mycket av det kommunala arbetet riskerar att utgå från andra styrdokument och beslut som fattats därefter. Planeringen blir ryckig då den utgår från underlag som tagits fram under en lång tid och kanske oberoende av varandra. Detta riskerar att den röda tråden i samhällsprocessen försvagas genom en gammal översiktsplan.

Det samlade helhetsgreppet för hantering av befintliga natur- och kulturvärden inom kommunen kommer utan en ny översiktsplan att försvagas över tid, i takt med att den översiktsplan som antogs 2006 uppfattas sakna aktuella eller relevanta ställningstaganden.

Översiktsplan 2006 pekar ut bullersituationen längs E18 i kommunen som ett problem för hälsa och välbefinnande, ett problem som kvarstår om en ny plan inte antas.

Riktlinjerna i ÖP 2006 anger att ny bebyggelse generellt sett ska tillkomma i anslutning till befintlig bebyggelse. Påverkan på naturmiljöer och vatten bedöms därför för nollalternativet bli begränsade. Bedömningen förutsätter att nollalternativets koncentration av ny bebyggelse till redan bebyggd mark fortsätter och att idag orörd naturmark värnas.

Många av de kulturhistoriska värdena i kommunen finns insprängda i, eller utgör en del av den befintliga bebyggelsemiljön. ÖP2006 har tydliga riktlinjer för kulturmiljö, och tillämpas dessa bedöms de negativa konsekvenserna bli små.

Möjligheterna att i kommunen minska klimatpåverkan bedöms vara i stort sett samma i nollalternativet som med ett genomfört planförslag. ÖP2006 saknar helt skrivningar om klimatpåverkan. Sedan planen antogs har teknikskiftet inriktat mot elektrifiering tagit fart. Tillsammans med skärpta utsläppskrav på europeisk nivå bidrar detta till att nya bilar under de kommande åren får betydligt lägre direkt klimatpåverkan. Den ökande volymen bilresor totalt motverkar dock denna effekt.

Att bedöma hur riskförhållandena utvecklas i nollalternativet är svårt. Klimatförändringen kommer att öka förekomsten av extrema väderhändelser samt generellt öka temperaturen, minska mängden snö och öka nederbörden. Risker för översvämning kommer att öka, i Danderyds fall i första hand från skyfall. Den gällande översiktsplanen saknar riktlinjer för klimatanpassning och gör kommunen sämre rustad för klimatförändringen än det nya planförslaget.

10.2 AVFÄRDADE ALTERNATIV

En miljökonsekvensbeskrivning ska enligt regelverket resonera kring alternativa utformningar samt avfärdade alternativ. Planarbetet har i alla steg bedrivits med en slutlig struktur som målsättning. Inga alternativa strukturer har diskuterats eller ställts mot varandra. Planförslaget överensstämmer i många delar med de inriktningar som lades fast i den gällande översiktsplanen från 2006.

Den viktigaste förändringen jämfört med den gällande planen är att översiktsplanen pekar ut utredningsområden tillskillnad från översiktsplanen från 2006 som pekade ut utvecklingsområden. Utredningsområdena kommer preciseras i ett senare skede i planeringsprocessen, vad gäller omfattning, utformning, utveckling och bevarande för de olika områdena.

Planförslaget utgår till stora delar från översiktsplan 2006. Tidigare utpekade utvecklingsområden finns med som utredningsområden i översiktsplanen och de områden som inte längre finns med från översiktsplan 2006 har realiserats. Planen innehåller således inga avfärdade alternativ.

Av det tidigare fyra olika principiella lösningarna för E18/Centrala Danderyd återstår efter ett fördjupat utredningsarbete två alternativ, där en fullständig tunnelförläggning är ett.

Planförslaget förordar inte längre ”Roslagspilen” – en förlängning av

pendeltågstrafiken mot nordost. Nu önskar kommunen istället bättre kopplingar genom exempelvis annan spårbunden infrastruktur, men inte pendeltåg, exempelvis tunnelbana till Täby med koppling av röd eller gul linje.

I den första versionen av den nya översiktsplanen presenterades 15 utredningsområden. Efter att planförslaget varit på samråd har dock ett utredningsområde tagits bort och till granskningsskedet preseneras istället 14 utredningsområden. Utredningsområdet som togs bort var område 6 i samrådsversionen av förslaget till ny översiktsplan, Gränsgärdet med omnejd. Anledningen till att detta utredningsområde prioriterats bort var att kommunen genom att identifiera lågpunkter beslutade att detta område istället skulle pekas ut som ett utredningsområde för skyfallshantering.



11 SAMLAD BILD

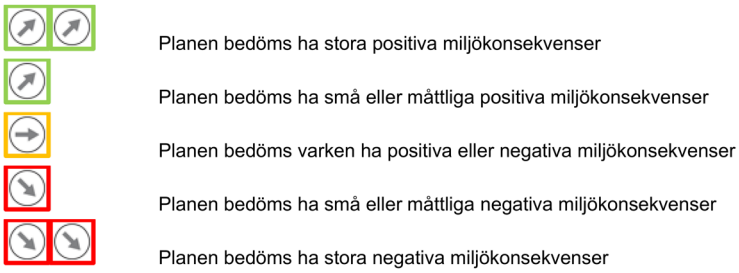
Nedan sammanfattas bedömningen av planförslagets konsekvenser i två perspektiv. Först summeras kortfattat konsekvenserna från kap. 7-9 i en tabell med en kort sammanfattning. Därefter görs en översiktlig bedömning av på vilket sätt planförslagets genomförande bidrar till, eller motverkar, att de nationella miljökvalitetsmålen nås. Den bedömningen är översiktlig, men kan ändå tjäna som ett stöd i en diskussion om planförslagets egenskaper och vilka delar som behöver vidareutvecklas i de följande faserna i översiktsplaneprocessen.

I avsnitt 11.3 summeras förslag på kompletteringar eller fördjupningar som kan övervägas i kommande planering.

11.1 KONSEKVENSERNA SAMMANFATTADE

I tabellen nedan sammanfattas bedömningen av planförslagets konsekvenser.

Teckenförklaring till tabell 2



Tabell 2. Miljökonsekvenserna sammanfattade.

Avsnitt	Hållbarhetsaspekt	Samlad bedöm-ning	Kommentar
MILJÖKONSEKVENSER			
7.1 MB	Vatten		Planförslaget speglar och anpassas till ett systematiskt och väl förankrat arbete med vattenfrågor. Det saknas dock riktlinjer kopplat till grundvatten. Den begränsade exploatering som planförslaget medger, kombinerat med de åtgärder för rening och fördröjning av dagvatten som beskrivs, bedöms sammantaget innebära positiva konsekvenser för kommunens vatten.
7.2 MB	Natur		Planförslaget medger att relativt lite naturmark tas i anspråk. Det finns en tydlig ambition att värna naturvärden och ekologiska samband. Hur hänsyn ska tas vid utvecklingen av enskilda geografiska områden framgår dock inte. Det medför att möjligheten att styra mot en positiv utveckling för biologisk mångfald inte nyttjas fullt ut, trots att planen har höga ambitioner.
7.3 MB	Bebyggelse, kulturmiljö och landskap		Planförslaget tar stor hänsyn till kommunens kulturhistoriska landskap och värden. Sammantaget bedöms översiktsplanen ge vägledning för hur kommunen avser tillgodose redovisade kulturhistoriska värden. Det framgår tydligt i planen att kulturhistoriska värden ska beaktas i planeringen.
7.4 MB	Klimatpåverkan		Planförslaget motverkar i sig inte omställningen till ett mindre klimatpåverkande samhälle. Det är positivt att den föreslagna utvecklingen primärt ska ske i kollektivtrafiknära områden. I planen saknas konkreta uppföljningsbara mål för kommunens klimatpåverkan, men hänvisning finns till andra styrdokument. Sammantaget bedöms planen medföra både små positiva och små negativa konsekvenser för kommunens klimatpåverkan.

SOCIALA KONSEKVENSER			
8.1 MB	Hälsa och livsmiljö		Planförslaget medger huvudsakligen utveckling i anslutning till stora trafikleder som E18 och väg 262. Det medför stora utmaningar kopplat till människors hälsa. Förtätning och ökad framkomlighet för vägtrafiken bidrar även till risk för försämrad luftkvalitet och bullersituation i enskilda områden. Trots tydliga beskrivningar om hur tillkommande bebyggelse kan verka för att mildra bullernivåerna i redan utsatta bostadsområden bedöms planen medföra måttliga negativa konsekvenser för människors hälsa.
8.2	Trygghet och trivsel		Med riktlinjer som säkerställer bevarande av stora rekreationsområden, parker och idrottsanläggningar samt riktlinjer som vägleder hur trygga vägar och kopplingar kan skapas bedöms planen bidra till att stötta en trygg och trivsam utveckling. Sammantaget bedöms planen medföra små positiva konsekvenser.
8.3	Hållbart vardagsliv och levande samhällen		Kommun har utmaningar kopplat till demografi. Utmaningarna hanteras inte på ett tydligt sätt i översiktsplanen. Utan en tydlig strategi kopplad till kommunens befolkningsutveckling och ekonomiska förutsättningar påverkas möjligheterna att bibehålla och utveckla närservice på ett sätt som främjar ett hållbart vardagsliv och levande samhällen. Planförslaget har ambitionen att utveckla en större blandning av bostäder inom kommunen, men klargör varken behov eller åtaganden. Planen motverkar inte en positiv utveckling, men hanterar inte kommande utmaningar.
8.4	Inkludering och social sammanhållning		Planförslaget har ambitioner, mål och planeringsinriktningar som kan bidra till en utveckling mot en mer sammanhållen utveckling. Samtidigt lyfts endast vissa perspektiv kopplat till hur utvecklingen ska uppnås. Åtgärder kopplade till behov i enskilda stråk eller geografiska delområden saknas. Sammantaget bedöms planförslaget bidra till en utveckling som varken medför positiva eller negativa konsekvenser.
8.5 MB	Riskförhållanden inklusive klimatanpassning		Behovet av åtgärder för klimatanpassning uppmärksammas, det är positivt att kommunen pekar ut områden för skyfallshantering. Följs planförslagets riktlinjer minskar klimatrelaterade risker påtagligt. Planförslaget medger dock utveckling inom enskilda områden där flera samverkande riskfaktorer identifierats. Riskbilden är positiv för kommunen som helhet, men risker kvarstår i enskilda områden.
EKONOMISKA KONSEKVENSER			
9.1 MB	Hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt		Varsam bebyggelseutveckling i redan bebyggda områden. Inget byggande på jordbruksmark.
9.2	Kommunal ekonomi		Relativt små åtaganden i termer av områdesutveckling, nya offentliga miljöer, teknisk försörjning eller infrastruktur. Planförslag och övrigt underlag medger ingen mer detaljerad bedömning. Kommunens ekonomi kan på sikt påverkas avsevärt av demografiska effekter, vilken planeringen inte specifikt inriktas på att motverka.
9.3	Förutsättningar för näringslivet		Inga tydliga insatser speciellt för näringslivets utveckling, men inte heller åtgärder eller inriktningar som motverkar en positiv utveckling. Potentialen kopplad till läge och existerande verksamheter vid knutpunkt Danderyd utnyttjas inte fullt ut.

11.2 PLANFÖRSLAGET OCH MILJÖKVALITETSMÅLEN

Det så kallade generationsmålet i den svenska miljöpolitiken är att ”…till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.” Arbetet tar stöd i 16 miljökvalitetsmål. Arbetet med att nå miljökvalitetsmålen och generationsmålet utgör grunden för den nationella miljöpolitiken. Miljökvalitetsmålen med preciseringar ska ge en långsiktig målbild för miljöarbetet och fungerar som vägledning för hela samhällets miljöarbete, såväl myndigheters, länsstyrelsers, kommuners som näringslivets och andra aktörers.

Av de 16 miljökvalitetsmålen bedöms tre inte vara relevanta för översiktsplanen, eftersom inriktningar samt föreslagen mark- och vattenanvändning bara i begränsad omfattning påverkar om målen nås, givet de preciseringar som finns. Dessa mål är: Skyddande ozonskikt, Säker strålmiljö och Storslagen fjällmiljö.

För resterande tretton miljökvalitetsmål görs nedan en bedömning av hur översiktsplanens genomförande påverkar möjligheterna att dessa ska kunna nås. Bedömningen redovisas i Tabell 3 fortsätter på nästa sida.

Bedömningen illustreras på följande sätt:


Planen bedöms bidra till måluppfyllelse.


Planen varken bidrar eller motverkar möjligheterna att nå målet.


Planen motverkar måluppfyllelse.

Miljökvalitetsmål	Bedömning	Motivering
Begränsad klimatpåverkan		Planen innehåller övergripande mål, inriktning och vägledning för att minska klimatpåverkan i enlighet med det nationella målet. Konkreta och uppföljningsbara mål finns i andra styrdokument och tas fram i efterföljande processer.
Frisk luft		Planförslaget pekar på behovet av att förbättra luftkvaliteten i Danderyd. Samtidigt prioriterar planen framkomlighet för vägtrafiken. Det motverkar målsättningen om att luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.
Bara naturlig försurning		Påverkan sker främst genom kväveoxider från trafiken. Planförslaget är inte tydligt inriktat på att minska biltrafiken även om ambitionen är att kommunens framtida trafikökning ska ske inom hållbara transportmedel som kollektivtrafik eller gång och cykel.
Giftfri miljö		I planförslaget ges flera exempel på hur kommunen ska arbeta för att minimera risken för spridning av giftiga ämnen. Kopplingar till dagvattenhantering, hantering och sanering av förorenad mark, och kravställning i upphandling av byggmaterial och entreprenader uppmärksammas, liksom risken för spridning av föroreningar till följd av ett förändrat klimat.
Ingen övergödning		I planförslaget hanterats vattenfrågorna systematiskt och med höga ambitioner. Hantering av dagvattenuppmärksammas i planförslaget. Åtgärder i den byggda miljön föreslås och krav ställs på att dagvattenplan ska tas fram vid samtliga kommande planskeden.
God bebyggd miljö		Många av miljömålets 10 preciseringar återfinns som planeringsinriktningar eller som underliggande motiv för ställningstaganden. Samtidigt föreslås bostäder byggas där det finns risk för ras och skred, risk för översvämning, förhöjda luftföroreningshalter samt höga bullernivåer. Planförslaget har dock åtgärder för att i kommande planarbete hantera sådana de risker som kan uppstå. Utformningen av ny bebyggelse kan i svåra trafikmiljöer bidra positivt till lokala miljöförhållanden, t.ex. genom att ny bebyggelse fungerar som bullerskärm.
Ett rikt växt- och djurliv		Planen medger att en mycket liten del naturmark tas i anspråk vilket är positivt. Svaga gröna stråk pekas ut och en ambition att stärka dessa presenteras. Konkreta riktlinjer för hur naturvärden och samband ska värnas/utvecklas saknas dock. Ny bebyggelse intill E18 kan, utan hänsyn till grönstrukturen, ytterligare öka barriäreffekten mellan Rinkebyskogen och Altorpsskogen. Om åtgärder å andra sidan genomförs i samband med exploatering intill E18 kan istället de ekologiska spridningssambanden stärkas.
Levande sjöar och vattendrag		I planförslaget hanterats vattenfrågorna systematiskt och med höga ambitioner. Det ges ett flertal exempel på hur kommunen ska arbeta för att förbättra vattenförhållandena i recipienterna.
Hav i balans		I planförslaget hanteras vattenfrågorna systematiskt och med höga ambitioner. Det ges ett flertal exempel på hur kommunen ska arbeta för att förbättra vattenförhållandena i recipienterna. Kusten ses som en tillgång i planeringen och naturreservaten Öarna i Stora Värtan bibehålls och värnas.
Grundvatten av god kvalitet		Planförslaget saknar riktlinjer kopplat till grundvatten. De åtgärder som föreslås för fördröjning av vatten bedöms dock ha positiv effekt även för grundvatten. Förtätning utmed E18 leder sannolikt även till att förorenad mark saneras vilket minskar risken för föroreningar av grundvatten över tid.
Myllrande våtmarker		Våtmarkers värden och funktioner uppmärksammas och översiktsplanen är tydligt om att de ska värnas. I planen beskrivs även att nya våtmarker ska anläggas där det i nuläget saknas.
Levande skogar		Skogens värden och funktioner värnas i planen. Svaga stråk presenteras och en ambition att stärka de ekologiska sambanden finns. Ingen skogsmark tas i anspråk.
Ett rikt odlingslandskap		Planen berör inte i någon större utsträckning odlingslandskapets kvaliteter.

11.3 FORTSATT ARBETE

I arbetet med hållbarhetsbedömningen har behov och utvecklingsmöjligheter identifierats som framstår som viktiga att arbeta vidare i med den fortsatta planeringen, utifrån de övergripande målsättningar som finns för planeringen. Förslag på fortsatt eller fördjupat arbete beskrivs kortfattat nedan, utan inbördes ordning. För ekonomiska frågor finns förutom rekommendationerna i kap. 9 inga ytterligare förslag.

Miljöfrågor

- Överväg att ge den kommande vattenplanen status som tematiskt tillägg till översiktsplanen.
- Utred ekologiska spridningssamband ur ett kommunalt perspektiv och tydliggör vilka områden i kommunen som är viktiga för olika arter/naturtyper.
- Ta fram vägledning för hur gröna ytors mångfunktionalitet kan bidra till att lösa många problem och utmaningar på en plats samtidigt, och hur detta kan tillämpas i detaljplanering och förvaltning av kommunens mark. Arbetet kan med fördel ingå i arbetet med en grönplan.
- Genomför en sociotopkartering som tydliggör hur olika områden i kommunen används och upplevs av kommunens invånare.
- Samla insikter från utredningarna ovan i en kommunal grönplan.

Sociala frågor

- Ta fram en gångplan för att säkerställa det strategiska arbetet med utvecklingen av gångvägar. Arbete kan kombineras med en ny cykelplan, men hänsyn måste tas till de två trafikslagens respektive behov och förutsättningar.
- Kartera otrygga (och trygga) platser och stråk på en övergripande nivå, som ett stöd för såväl platsutveckling som påverkan på drift och underhåll (t.ex. belysning)
- Ta fram en kommunövergripande strategisk plan för hur demografin och konsekvenser som överkapaciteten av skolor och förskolor ska hanteras, detta kan med fördel ingå i arbete med en lokalförsörjningsplan. Säkerställ att aktuella riktlinjer för bostadsförsörjningen finns i kommunen, och att de kopplas till såväl inomkommunala behov (t.ex. med avseende på demografi) som regionala åtaganden och ansvar.
- Analysera tillgång till olika typer av samhällsservice inom olika områden idag med perspektivet hållbart vardagsliv och komplettera där det finns behov.
- Ta fram vägledning med konkreta förslag på hur tystare och mer trivsamma utemiljöer kan skapas i bullriga utemiljöer, samt hur utemiljöer som idag har god ljudmiljö kan fortsätta att ha det också framöver.

Tabell 3 på föregående sida,. Planförslagets bidrag till miljökvalitetsmålen.

11.4 UPPFÖLJNING AV KONSEKVENSER

Enligt miljöbalkens sjätte kapitel 11§ finns bestämmelser om att de miljökonsekvenser som uppmärksammas i konsekvensbeskrivningen följs upp. Många av de konsekvenser av planförslaget som identifierats i denna hållbarhetsbedömning är osäkra och övergripande. Detta beror dels på den långa tidshorisonten som de bedöms mot, dels för att flera frågor endast bör och kan bedömas i sin helhet i kommande, mer detaljerade, planerings- och beslutsprocesser. Därför rekomenteras att ett uppföljningsprogram avseende planförslagets konsekvenser bör upprättas och beslutas. Enligt lagkravet är det endast de betydande miljöaspekterna som ska följas upp. För att främja en hållbar utveckling rekommenderas dock att samtliga betydande konsekvenser som uppmärksammats i hållbarhetsbedömningens kapitel 7–9 ges plats i den kommande uppföljningen.

Uppföljningsprogrammet bör vara strukturerat så att omfattning, tillvägagångssätt och tidsutsträckning framgår tydligt. Vidare bör programmet även ange vilken förvaltning eller vilket kommunalt bolag som ansvarar för respektive moment i uppföljningen, hur dokumentationen ska göras och till vilken instans som avrapportering ska ske. Uppföljningen bör inte vara begränsad till tillståndsbeskrivningar och effekter, exempelvis luftkvalitet, resvanor, markanvändning. Istället bör uppföljningen även inkludera faktorer tidigare i orsakskedjan, exempelvis inflyttning, tillkommande bebyggelse samt beslut om kollektivtrafiksystemets utveckling. Därigenom säkerställer kommunen att en framförhållning upprätthålls och möjliggör samtidigt att nödvändiga åtgärder för att parera en negativ utveckling kan vidtas innan de negativa effekterna uppträtt.

För att säkerställa kostnadseffektivitet bör uppföljningen av översiktsplanens konsekvenser samordnas med annan pågående uppföljning i kommunen, framförallt uppföljningen av budgeten. Kommunens budget kan även kompletteras med ett separat kapitel tillägnat planens genomförande. Under detta kapitel kan resultatet av uppföljningen löpande redovisas.

12 REFERENSER

Listan innehåller såväl refererat material som övrigt relevant material som använts under miljöbedömningen.

- Friyta för lek och utevistelse för förskolor och skolor, Boverket, 2021.
- Folkhälsomyndigheten – Nationella folkhälsomål och målområden. https://www.folkhalsomyndigheten.se/en-god-och-jamlik-halsa-pa-alla-nivaer/tema-folkhalsa-lokalt-och-regionalt-stod/vad-styr-folkhalsopolitiken/nationella-mal-och-malomraden/
- Jordbruksmarkens värden, Jordbruksverket, 2020.
- Klimatrelaterade risker i översiktsplanering – metodstöd Fakta 2021:3
- Plan- och bygglagen, Plan- och bygglag (2010:900) SFS 2021:788.
- Planera för rörelse! – en vägledning om byggd miljö som stimulerar till fysisk aktivitet i vardagen, Boverket, 2013.
- Regional utvecklingsplan för Stockholm, RUFS 2050, Rapport 2018:10, Region Stockholm.
- Rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall – Fakta 2018:2
- Rekommendationer för lägsta grundläggningsnivå vid vattendrag och sjöar i Stockholms län – Fakta 2021:2
- Riktvärden för buller från väg- och spårtrafik vid befintliga bostäder. 2016 (rev. 2017), ärnr NV.08465-15, Naturvårdsverket.
- Riskhantering i detaljplaneprocessen- riskpolicy för markanvändning intill transportleder för farligt gods. Länsstyrelserna Skånes län, Stockholms län och Västra Götalands län. September 2006.
- Rösjökilen – Upplevelsevärden i Stockholmsregionens gröna kilar – 2:2004, Regionplane- och trafikkontoret, Region Stockholm.
- SLB-analys, luftföroreningskartor (hämtat 2020-12-14) https://www.slb.nu/slbanalys/luftfororeningskartor/
- Skyddad natur, kartverktyg Naturvårdsverket.
- Styrdokument dagvatten, Danderyds kommun, antagen 2012-06-11.
- Sverige 2025 – Regional utveckling behöver utbyggd kollektivtrafik, Boverket. https://sverige2025.boverket.se/regional-utveckling-behover-utbyggd-kollektivtrafik.html
- Utsläpp av luftföroreningar i Sverige – fördjupad trendanalys av historiska och framtida utsläpp av luftföroreningar. Rapport: 6915. Naturvårdsverket, 2020.
- VISS, Vatteninformationssystem Sverige.
- Översiktsplan 2006, Danderyds kommuns översiktsplan 2006.

WSP är en av världens ledande rådgivare och konsultbolag inom samhällsutveckling. Med cirka 50 000 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Så tar vi ansvar för framtiden.

wsp.com

WSP Sverige AB
121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7
T +46 10 722 50 00

wsp.com

DIARIENUMMER:
KS 2019/0261

Samrådsredogörelse

Samrådsredogörelse för samråd kring Danderyds översiktsplan

Utförd mellan 3 maj och 13 juni 2021



Djursholms slott – Fotograf Erik Somnäs

DANDERYDS KOMMUN

Innehållsförteckning

1. Samrådsredogörelse/process 5
1.1. Ändringar efter samrådet till granskning 5
1.2. Summering av samrådsenkäten 6
1.3. Inkomna yttranden 7
2. Synpunkter från remissinstanser och privatpersoner 8
Länsstyrelsen i Stockholm 8
Region Stockholm 24
Trafikverket 28
Lantmäteriet 33
Storstockholms brandförsvar (SSBF) 33
Luftfartsverket (LFV) 35
Swedavia 36
Norrvatten 36
Käppalaförbundet 37
Skanova 37
Svenska kraftnät 37
Vattenfall Eldistribution AB 38
Ellevio 39
Locums AB 39
Polisen 40
Prästlönetillgångar i Stockholms stift – Svenska kyrkan 40
Svenska kyrkan – Danderyds församling 41
Naturskyddsföreningen i Danderyd 42
Danderyds hembygdsförening 45
Danderyds villaägareförening 46
Föreningen Nora Torgs Framtid 51
Sällskapet Amorina – Stocksunds hembygdsförening 53
Enebybergs Gårds Förening 55
Samfundet Djursholms forntid och framtid 56
SPF Seniorerna Idun Danderyd 57
Bostadsrättsföreningen Sätra äng 58
ERF Stockholm No 1 AB 58
Remissvar från nämnder i Danderyds kommun 59
Byggnadsnämnden 59
Fastighetsnämnden 59
Kultur- och fritidsnämnden 60
Miljö- och hälsoskyddsnämnden 61
Socialnämnden 65
Utbildningsnämnden 66
Remissvar från politiska partier i Danderyd 67
Kristdemokraterna i Danderyd 67

Liberalerna i Danderyd 71
Miljöpartiet i Danderyd....73
Moderaterna i Danderyd 75
Socialdemokraterna i Danderyd 79
Remissvar från andra kommuner 80
Stockholms stad 80
Täby kommun....81
Vallentuna kommun....82
Österåkers kommun 82
Remissvar från privatpersoner 83
Privatperson 1 83
Privatperson 2 83
Privatperson 3 85
Privatperson 4 85
Privatperson 5 85
Privatperson 6 85
Privatperson 7 86
Privatperson 8 86
Privatperson 9 86
Privatperson 10....87
Privatperson 11....87
Privatperson 12....88
Privatperson 13....89
Privatperson 14....89
Privatperson 15....89
Privatperson 16....90
Privatperson 17....90
Privatperson 18....90
Privatperson 19....91
Privatperson 20....91
Privatperson 21....91
Privatperson 22....92
Privatperson 23....92
Privatperson 24....93
Privatperson 25....93
Privatperson 26....94
Privatperson 27....94
Privatperson 28....95
Privatperson 29....96
Privatperson 30....96
Privatperson 31....96
Privatperson 32....97
Privatperson 33....97
Privatperson 34....98

Privatperson 35-38 98
Privatperson 39....98
Privatperson 40....99
Privatperson 41....99

1. Samrådsredogörelse/process

Enligt 3 kap 1 § i plan- och bygglagen (2010:900) ska alla kommuner ha en aktuell översiktsplan. Översiktsplanen är en strategisk plan som beskriver kommunens avsikter om exempelvis mark- och vattenanvändning, bebyggelseutveckling, riksintressen och allmänna intressen. Danderyds gällande översiktsplan är från 2006 och just nu pågår arbete med att ta fram en ny översiktsplan för kommunen.

Kommunfullmäktige beslutade 2018-06-11 § 69 att påbörja arbetet med att ta fram en ny översiktsplan som ska ersätta gällande översiktsplan från 2006. Kommunstyrelsen beslutade 2021-04-06 § 54 att genomföra samråd för översiktsplanen.

Inför samrådet togs ett samrådsförslag fram. Samrådet genomfördes mellan 3 maj och 13 juni 2021. Samrådshandlingar/Information om samrådet har sänts till berörda remissinstanser enligt sändlista. Handlingarna har under samrådstiden visats på Information Danderyd samt på kommunens webbplats, www.danderyd.se. Samrådet genomfördes i två delar, genom en digital enkät, samt genom möjligheten att inkomma med svar via mail och brev. Utöver detta erbjöds informationsmöten om samrådet och samrådsförslaget på förfrågan.

Under samrådet inkom 742 svar genom samrådsenkäten. Vidare inkom 42 yttranden från myndigheter, organisationer med flera samt 41 yttranden från privatpersoner.

Samrådet var allmänhetens andra möjlighet att tycka till om innehållet för den kommande översiktsplanen. Första möjligheten att tycka till om översiktsplanens innehåll genomfördes som en digital enkät mellan 2 juni och 31 augusti 2020.

1.1. Ändringar efter samrådet till granskning

En sammanfattning av de ändringar i översiktsplanen som är av mer betydande karaktär redovisas nedan.

- Nationella mål om Folkhälsomål, Friluftsmål, Energi- och klimatmål, Gestaltad livsmiljö, Kulturmiljömål och Barnkonventionen läggs till.
- Riksintressen och dess funktioner preciseras.
- Ett förtydligande om att det finns två naturreservat i Danderyd. Rinkebyskogen är endast beslutat men inte verkställt ännu.
- Kapitlen för räddningstjänst och beredskap samt trygghet och brottsförebyggande åtgärder uppdateras och ges större utrymme.
- Kapitlet för utvecklingsinriktningar utvecklas med konsekvenser av utvecklingsinriktningarna och är kopplade till översiktsplanen

övergripande mål med tydligare ansvarsfördelning mellan kommun, region och stat.
- Kapitlet för utredningsområden preciseras och uppdateras med underrubrikerna ”användning idag”, ”förslag på utveckling” och ”förslag på hänsyn för efterföljande planering”
- Till markanvändningskartan kommer ett skikt med ytor för skyfallshantering att ingå.
- Till följd av detta har utredningsområde 6 (Gränsgärdet – Stockhagen med omnejd) utgått då denna yta reserveras för skyfallshantering.

1.2. Summering av samrådsenkäten

Nedan följer en summering av enkäten i punktform. En längre sammanställning av enkäten finns som bilaga till samrådsredogörelsen.

Om enkäten och deltagandet

- Samrådet för översiktsplanen har bland annat nått ut 18 347 gånger på kommunens facebooksida, 355 gånger på kommunens Instagramsida samt annonserats i lokaltidningen i två omgångar med en upplaga på 13 500 nummer.
- Sammanlagt har 742 enkätsvar inkommit. Av de som svarat på enkäten uppgav 96 % att de var boende i kommunen. Könsfördelningen för deltagandet var 56 % kvinnor och 44 % män. Åldersmässigt tillhörde de flesta respondenterna ålderskategorierna 40–49 år, 50–59 år och 60–69 år. Fördelningen för var respondenterna bodde i kommunen var relativt jämn för kommundelarna samtidigt som 78 % av respondenterna uppgav att de bodde i villa eller radhus.
- Överlag var de flesta respondenterna positiva till enkätens utformning samt till möjligheten att få tycka till om Danderyd kommuns framtid.

Översiktsplanens övergripande mål

- För översiktsplanens övergripande mål var respondenterna överlag mer positiva än negativa.
- Översiktsplanens övergripande mål ansågs av flera vara för allmänt formulerade och därför svåra att svara på då de inte alltid är mätbara.

Översiktsplanens utredningsområden

- För översiktsplanens 15 utredningsområden betygsattes 13 områden över 3,0 och 2 områden betygsattes under 3,0 på en skala 1 till 5 där 1 var mycket dåligt och 5 var mycket bra.

Översiktsplanens utvecklingsinriktningar

- För översiktsplanens utvecklingsinriktningar var ungefär lika många respondenter negativa som positiva till ”Utvecklingsinriktning för bebyggelse” medan fler var positiva än negativa till

”Utvecklingsinriktning för kommunikationer” samt
”Utvecklingsinriktning för fritid- och friluftsliv”.

Summering utifrån fritextsvar

- Respondenternas svar för exploatering visar på en spridning mellan att kommunen är färdigbyggd till att viss komplettering är möjlig. Överlag förespråkas att skalan måste anpassas till Danderyds befintliga bestånd. Av de som är positiva till exploatering förespråkas exempelvis radhus och byggnader upp till 3 våningar.
- Några respondenter lyfter fram att det är motsägelsefullt var det ska byggas enligt översiktsplanen. Exempelvis att byggandet föreslås att koncentreras längs E18-stråket samtidigt som trafikbuller och luftföroreningar är som störst där.
- Respondenternas svar om en tunnelförläggning av E18 är delad. Det finns både de som är för och emot en tunnelförläggning av E18. De som är emot anser bland annat att Danderyds identitet riskerar att förändras om 11 000 nya bostäder byggs. De som är positiva till en tunnelförläggning lyfter främst fram det visuella samt buller och miljöaspekten som anledning. Oavsett om respondenten varit positiv eller negativ uppfattas E18 idag som bullrande och att det är angeläget att situationen förbättras oavsett vägval i frågan.
- En del respondenter lyfte att förlängning av tunnelbanan mot Täby var ett bra förslag och ansåg att det var bättre än att förlänga Roslagsbanan till city. Samtidigt ansåg en del respondenter att det var negativt med en kollektivtrafikknutpunkt vid Rinkeby.
- Många respondenter lyfter fram Danderyds grönområden och närhet till vatten samt möjlighet till rekreation som kommunens största tillgångar.

1.3. Inkomna yttranden

Nedan följer en sammanfattning av varje inkommen skrivelse. Yttranden återges och citeras endast i väsentliga delar.

Inkomna samrådsyttranden är offentliga handlingar och finns tillgängliga på kommunledningskontoret.

Kommunens kommentarer sker genom tjänstepersoner för översiktsplanens arbetsgrupp och markeras med indragen vänstermarginal. Kommunens kommentarer beaktar endast det som berör översiktsplanen och inte övriga synpunkter.

2. Synpunkter från remissinstanser och privatpersoner

Länsstyrelsen i Stockholm

Nedan citeras Länsstyrelsens yttrande med kommunens svar med indragen vänstermarginal efter respektive kapitel.

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen anser att översiktsplanen är välarbetad och innehållsrik och är positiv till översiktsplanens övergripande innehåll och intentioner. Länsstyrelsen anser att översiktsplanen med fördel tydligare bör sätta Danderyds kommuns utveckling i ett regionalt sammanhang när det gäller bostadsförsörjning eftersom planförslaget delvis avviker från RUFS 2050. Översiktsplanen bör således utvecklas gällande hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Här behöver kommunen även tydligare motivera avsteg från RUFS 2050.

> Svar: Då kommunen saknar ett bostadsförsörjningsprogram finns inga kvantifierbara siffror för bostadsbyggandet i kommunen vilket är en brist för översiktsplanen. Det pågår ett arbete med att ta fram riktlinjer för bostadsförsörjning som kan komplettera översiktsplanen. Detta kan ingå i den kommande planeringsstrategin som kommunen ska ta fram senast den 11 september 2024. Arbetet med riktlinjer för bostadsförsörjning kan preciseras till granskning.
>
> Gällande avsteg från RUFS 2050 mål om bostadstillskott beskrivs motiveringen till detta tydligt i samrådsförslagets kapitel 2.6.2. Dock bör kommande riktlinjer för bostadsförsörjning innehålla kvantitativa uppgifter.

Ett planprogram har tagits fram 2016 för överdäckning/tunnelförläggning av E18. Detta nämns i förslaget som en eventuell utvecklingsstrategi, men det framgår inte tydligt vad detta innebär gällande planeringsförutsättningar, vilket behöver förtydligas. Länsstyrelsen anser att kommunen tydligare behöver beskriva skillnaden i förslaget med eller utan överdäckning/tunnelförläggning. Det gäller till exempel luftkvalitet, buller och bostadsförsörjning. I ett fortsatt arbete med en sådan utveckling kommer även ytterligare utredningar krävas, gällande till exempel hantering av farligt gods.

> Svar: Efter E18-utredningen har inga vidare utredningar gjorts sedan dessa och effekter av tunnelförläggning finns inte på detaljerad nivå och måste utredas vidare. Detta kan

förhoppningsvis ske inom ramarna för en framtida ÅVS som planeras att genomföras av Trafikverket, se Trafikverkets remissvar i samrådsredogörelsen.

Till granskningsskedet tydliggörs prioriteringen mellan de olika alternativen för E18 i kapitlet för utvecklingsinriktning samt hur de olika alternativen skiljer sig åt.

Kommunen bör vidare visa hur de 15 utpekade utredningsområdena förhåller sig till andra intressen och hur målkonflikter kan motverkas. Därför behöver riktlinjer och krav för hur fortsatt planering ska ske här konkretiseras.

Utifrån ett klimatperspektiv är det bra att kommunen avser att prioritera möjlighet för cykel samt kollektivtrafik. Det är även bra att kommunen vill bygga i kollektivtrafiknära lägen. Ett förtydligande kan dock göras hur kommunen ska bidra till minskad klimatpåverkan från såväl nybyggnation som från den redan byggda miljön.

Länsstyrelsens synpunkter på förslaget handlar i övrigt främst om ett förtydligande av hur intentionerna i förslaget ska konkretiseras, dels för att underlätta efterföljande planering och visa att förslaget är realistiskt, dels för att undvika målkonflikter. Länsstyrelsen anser också att hållbarhetsbedömningens rekommendationer utgör ett bra underlag för vidare utveckling av planförslaget.

Svar: Texterna för utredningsområdena kommer att preciseras till granskning. Genom tillhörande matris till kapitel 6.1 redovisas potentiella målkonflikter, störningar och risker för respektive område som den efterföljande planeringen behöver ta hänsyn till och studera djupare.

Gällande klimatrelaterade risker är kommunens uppfattning att samrådsförslaget beaktar detta i kapitel 6.2.5. Kapitlet för 6.2.1 för strategier om bebyggelse kommer att utvecklas gällande miljöpåverkan från bebyggelse till granskningsskedet.

Länsstyrelsens synpunkter på statliga och mellankommunala intressen

Synpunkterna i detta avsnitt kopplar till de frågor som Länsstyrelsen även har att bevaka i granskningsskedet enligt 3 kap. 16 § PBL.

Riksintressen

Riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB

Det är positivt att översiktsplanen framhåller riktlinjer kring de två riksintressena för kulturmiljövården i kommunen, Stocksund och Djursholm, särskilt avseende vägledningen kring att förhålla sig till planmönstret i de

båda områdena. Riktlinjerna behöver dock utvecklas till viss del. Även om större markförändringar inte planeras inom riksintressena behöver planförslaget ge en tydligare vägledning hur ytterligare utveckling kan ske för att inte riskera negativ påverkan på riksintressena.

Kommunen lägger stor vikt vid kulturmiljöhandboken som ett planeringsunderlag vid utveckling inom riksintressena för kulturmiljövården. Länsstyrelsen anser att handboken kan utgöra ett bra kunskapsunderlag men att det inte är tillräckligt att hänvisa till handboken. Översiktsplanen behöver även innehålla riktlinjer för planering inom riksintressena och ställningstaganden gällande hur ytterligare utveckling kan ske med hänsyn till riksintressena. Vägledning behöver ges för följande områden på mark- och vattenanvändningskartan: Östberga, Djursholms torg, Gränsgärdet-Stockhagen med omnejd, Stocksunds torg och Banvakten. Även om några av områdena ligger utanför riksintressena, bedömer Länsstyrelsen att åtgärder i dessa områden kan påverka riksintressets värden.

Det är också viktigt att notera att den geografiska avgränsningen har förändrats sedan kulturmiljöhandboken antogs. Idag läggs större vikt vid att förstå riksintressena som samlade helhetsmiljöer med kulturhistoriska samband. Det är därför inte tillräckligt att ha nogsamma förhållningssätt enbart för vissa delar av riksintresseområdet på det sätt som var kutym när handboken togs fram.

Kommunens huvudinriktning med att förhålla sig till bevarandeområdena i kulturmiljöhandboken ger en bra vägledning i dessa utpekade områden. Endast en hänvisning till kulturmiljöhandboken är dock inte tillräckligt. Kulturmiljöhandboken ger ingen vägledning för riksintressena som helhet. Handboken återger en avgränsning av riksintressena som gällde fram till mitten av 1990-talet, som kallas bevarandeområden. Denna avgränsning gäller inte längre och ställningstaganden i handboken är därmed inte helt aktuella. Det är av särskild vikt att riksintressen förstås som samlade helhetsmiljöer med kulturhistoriska samband. Att ha nogsamma förhållningsätt i endast delar av riksintresset skapar en upplevelse av att detta är det egentliga riksintresset. Till nästa skede behöver kommunen förtydliga förhållningsätt och vägledning kring båda riksintressena.

Länsstyrelsen har under sommaren lämnat in ett förslag till Riksantikvarieämbetet om reviderade riksintressen för Djursholm och Stocksund. När Riksantikvarieämbetet fattar beslut kan detta behöva beaktas i översiktsplanen framöver.

Riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap. 8 § MB

Svar: Kommunens kulturmiljöhandbok är i stort behov av uppdatering. Kommunen har i en förstudie utrett brister och

kompletteringsbehov i befintligt kunskapsunderlag. Analysen visar att flera perspektiv och kulturhistoriska sammanhang saknas eller behöver stärkas. Framförallt saknas inventering och värdering av den moderna bebyggelsen i kommunen. Det avser modernismens bebyggelsemiljöer såväl som enskilda byggnader. Arbetet med att ta fram ett nytt kulturmiljöprogram har påbörjats och beräknas vara klar 2024. Översiktsplanen ska inte föregå detta arbete utan utgår i detta skede endast från det befintliga materialet.

Danderyds kommun inväntar Riksantikvarieämbetets beslut i fråga om reviderade avgränsningar för riksintressen för kulturmiljövården och kommer att uppdatera översiktsplanen så fort dessa fastställs.

Luftfart

Danderyds kommun berörs av influensområdet för hinderytor för Bromma, Eskilstuna, Västerås, Uppsala och Arlanda flygplats. Av dessa är Bromma, Västerås och Arlanda flygplats av riksintresse för kommunikationer vilket behöver redovisas i planen. Översiktsplanen bör kompletteras med information om vad som gäller för flyghinder för den civila luftfarten. Nya hinder kan ha en negativ inverkan på flygtrafiken. Av översiktsplanen bör framgå att lokalisering av höga byggnader/föremål inom influensområdet ska samrådas med respektive flygplats. Luftfart och totalförsvaret är exempel på verksamheter som kan påverkas av hög bebyggelse. Länsstyrelsen har tagit fram ett faktablad som visar vilka myndigheter kommunen kan behöva samråda med vid planering av höga byggnader och objekt. Faktabladet (2017:9) går att hitta på Länsstyrelsens hemsida. Delar av informationen kan gärna återges i översiktsplanen. Kommunen behöver vidare redovisa konsekvenser av hinderbegränsande områden och bullerkurvor i planen i form av restriktioner och/eller rekommendationer.

Svar: Översiktsplanen beskriver inte höjder på byggnadsverk et cetera specifikt men bör beakta att detta ska samrådas med bland annat Luftfartsverket, berörd flygplats med flera beroende på åtgärd som överstiger 20 meter. Detta kommer att beskrivas för strategierna om bebyggelsens gestaltning. Riksintressen för luftfarten som berör Danderyd kompletteras till granskningsskedet.

Roslagsbanan

Det pågår ett arbete med ett nytt utpekande av riksintressen för trafikslagens anläggningar. Det nya utpekandet kan komma att skilja sig från dagens utpekande och berör i Danderyds fall i första hand Roslagsbanan.

Bedömningen är att beslut om ett reviderat utpekande kommer att tas under hösten 2021.

> Svar: Danderyds kommun inväntar beslut i frågan och kommer att förhålla sig till gällande riksintressen för kommunikationer tills nytt beslut är fattat.

Mellankommunala frågor utifrån RUFS 2050

Bostadsmål

Länsstyrelsen har synpunkter gällande att planförslaget inte lever upp till det bostadsmål som krävs enligt RUFS 2050 för att möta det regionala behovet. För att klara bostadsförsörjningen behöver länets kommuner ha ett välplanerat byggande som har hög takt, är jämnt över tid och som är varierat till pris, storlek och upplåtelseform.

Danderyds kommun saknar aktuella riktlinjer för bostadsförsörjning med analys av demografi och befolkning som grund för bedömning av framtida behov av bostäder för olika målgrupper. Förslaget till översiktsplan lever därmed inte upp till lagens intentioner. Förslaget behöver kompletteras med hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder (3 kap. 5 § punkt 1 PBL). Översiktsplanen och riktlinjerna för bostadsförsörjning ska komplettera varandra. I riktlinjer för bostadsförsörjning ska kommunen klargöra hur stort behovet av nyproduktion är i olika delar av kommunen. I översiktsplanen behöver kommunen sedan redovisa hur de fysiska förutsättningarna ska tillskapas för att täcka utbyggnadsbehoven.

Eftersom kommunen inte har tagit fram riktlinjer för bostadsförsörjning är det inte möjligt att bedöma om planförslaget lever upp till målsättningen ”att en variation av bostadsutbud (bebyggelsetyper, upplåtelseformer, storlekar, prisnivåer) i alla kommundelar ska prioriteras för att underlätta kvarboende i sin närmiljö om livssituationen förändras”. En befolkningsprognos har dock tagits fram till översiktsplanen. Denna behöver kompletteras med en analys av framtida bostadsbehov och var olika typer av bostäder behöver lokaliseras. Det kan på sikt leda till svårigheter för kommunen att klara sitt bostadsförsörjningsansvar för vissa grupper av människor. För att kommunen ska klara planförslagets riktlinjer och prioriteringar behöver kommunen även möjliggöra för fler hyresrätter i sin politiska inriktning.

Kommunen har inte angett kvantitativa mål för tillskott av nya bostäder. För att bidra till det regionala bostadsbehovet enligt RUFS 2050 behöver kommunen bidra med ett tillskott av 300 bostäder årligen. Kommunen har angett att den inte kan klara det antalet utan att motivera varför. Länsstyrelsen anser att kommunen behöver motivera avsteget samt ange en egen siffra för vad som anses möjligt. Att inget mål är satt kan ses i en kontext där bostadstillskottet i kommunen enligt Länsstyrelsens beräkningar varit

totalt 204 bostäder under hela perioden 2015–2019 och Länsstyrelsen befarar därför att bostadsbyggandet fortsatt kommer vara lågt.

I det fortsatta arbetet är det således mycket viktigt att kommunen prioriterar arbetet med att ta fram riktlinjer för bostadsförsörjning med en analys av vilken typ av bostäder som behöver tillkomma. Det handlar om upplåtelseform och storlek, men också om boenden för funktionsnedsatta, ungdomar, nyanlända och deras möjligheter att bo kvar i kommunen även efter etableringstiden. Av stor vikt är även bostadsutbud för äldre som enligt befolkningsprognosen kommer att öka ytterligare från en redan hög befolkningsandel.

Kommunen bör se över hur bostadsbehov ska tillgodoses för de ekonomiskt svagare hushåll vilkas bostadsbehov inte tillgodoses på kommunens bostadsmarknad. Den kunskapen är viktig eftersom deras bostadssituation sällan kan lösas genom nyproduktion.

> Svar: Då kommunen saknar ett bostadsförsörjningsprogram finns inga kvantifierbara siffror för bostadsbyggandet i kommunen vilket är en brist för översiktsplanen. Det pågår ett arbete med att ta fram riktlinjer för bostadsförsörjning som kan komplettera översiktsplanen. Detta kan ingå i den kommande planeringsstrategin som kommunen ska ta fram senast den 11 september 2024. Detta kan preciseras till granskning.
>
> Gällande avsteg från RUFS 2050 mål om bostadstillskott beskrivs motiveringen till detta tydligt i samrådsförslagets kapitel 2.6.2. Dock bör kommande riktlinjer för bostadsförsörjning innehålla kvantitativa uppgifter. På senare år pågår bostadsbyggande om cirka 400 bostäder i Mörbylund och 100 bostäder i Mörby centrum. I förhållande till dagens totala antal bostäder på cirka 13 000 bostäder är det relativt storskaliga bostadsprojekt med Danderyds förutsättningar.
>
> Till granskning kommer kopplingar mellan översiktsplanens utvecklingsinriktningar och ansvarsområde att tydliggöras samt hur de exempelvis inverkar på kommunens framtida bostadsförsörjning.

Regional grönstruktur

Kommunen föreslår i översiktsplanen bebyggelseutveckling inom områden som är utpekade som regional grönstruktur. Länsstyrelsen anser att kommunen behöver visa i översiktsplanen hur värden och funktioner ska skyddas. Översiktsplanen behöver förtydligas med avseende på hur de i RUFS 2050 utpekade gröna svaga sambanden i Rösjökilen inte ytterligare ska

försvagas. Detta gäller särskilt i anslutning till Rinkebyskogen och även i utredningsområdena 3 och 14 utmed E18.

> Svar: Till granskning uppdateras översiktsplanen med förtydligande att gröna samband ska värnas och förstärkas i berörda utredningsområden. Vidare uppdateras kartor så att gröna samband integreras i översiktsplanen.

Miljökvalitetsnormer för vatten (MKN)

Länsstyrelsen anser att kommunen i översiktsplanen tydligare behöver visa hur MKN i kommunens vattenförekomster avses följas. Rådande status och MKN behöver vara grundläggande planeringsförutsättningar i översiktsplaneringen.

Länsstyrelsen instämmer i det förslag som ges i hållbarhetsbedömningen, att vattenplanen bör läggas som ett tematiskt tillägg till översiktsplanen. Länsstyrelsen anser även att kommunen bör inarbeta viktiga ställningstaganden som görs i den kommande vattenplanen och dagvattenplanen i översiktsplanen, för att skapa en övergripande förståelse för hur MKN vatten ska hanteras vid planläggningen. Utöver översiktlig beskrivning av vattenstatusen i kommunen bör kommunen redovisa vattenförekomster som av olika anledningar måste beaktas särskilt vid planering och byggande. Gällande de vattenförekomster som inte har uppnått god status bör aktuella miljöproblem både anges och riskbedömas, exempelvis vad gäller övergödning, miljögifter eller fysiska flödeshinder.

Kommunen delar vattenförekomster med flera kommuner och det förekommer mellankommunal samverkan inom olika frågor. Det är enligt Länsstyrelsen en fördel om kommunen kan redogöra för de utmaningar och möjligheter som finns med mellankommunal samverkan då det gäller att uppfylla MKN för delade yt- och grundvattenförekomster, vilka åtgärder i andra kommuner som ger påverkan på kommunens vatten samt vilka åtgärder som planeras i kommunen som i sin tur får effekter utanför kommunen. Som hållbarhetsbedömningen påpekar bör kommunen även redogöra för kumulativa effekter till följd av utvecklingen i kringliggande kommuner samt i regionen som helhet.

De grundvattenförekomster som finns inom kommunen bör redovisas i kartmaterialet. Vidare bör kommunen i översiktsplanen förtydliga informationen om grundvattenförekomsterna Täby-Danderyd och Stockholmsåsen, dess status, MKN, risk för sänkt status samt vilka påverkanskällor som identifierats i översiktsplanen för förekomsterna, både kvantitativt och kvalitativt. Det behöver även framgå av översiktsplanen vad som bör beaktas och hur man ska agera för att bibehålla vattenförekomstens status och följa miljökvalitetsnormerna. Det bör i översiktsplanen dessutom

framgå om grundvattenförekomsten Täby-Danderyd är viktig ur nödvattensynpunkt eftersom det är kommunens skyldighet att tillhandahålla vatten i en krissituation.

Svar: Parallellt med arbetet för översiktsplanen pågår arbete med vattenplan och dagvattenplan. Här synkas de olika arbetena vartefter under processen. Vattenplanen och Dagvattenplanen innehåller konkreta åtgärder för att uppnå miljökvalitetsnormerna för kommunens vattenförekomster. Bland annat är vattenprovtagningar på vattenkemi årligen på samtliga av kommunens sjöar en prioriterad åtgärd. Statusen för kommunens grundvatten är redan god idag och därmed finns inga större åtgärder preciserade i översiktsplanen. Både översiktsplanen och den kommande vattenplanen inbegriper alla vatten i kommunen inklusive de två vattenförekomsterna som finns.

Kartmaterial med grundvattenförekomster kommer att uppdateras till granskningsskedet.

Översiktsplaner bör undvika tematiska tillägg och istället uppdateras kontinuerligt.

Hälsa och säkerhet samt risk för olyckor, översvämning eller erosion

Buller

I översiktsplanen behöver kommunen redogöra för helikopterbuller vid Danderyds sjukhus. Detta för att underlätta bostadsplanering inom flygets bullerinfluensområde.

Svar. Till granskning uppdateras texter kring detta gällande exempelvis utredningsområdet Knutpunkt Danderyd.

Luftkvalitet

Det framgår inte om beräkningar för luftkvalitet gjorts utifrån att väg E18 överdäckas/tunnelförläggs, vilket behöver förtydligas. Kommunen behöver i efterföljande planering säkerställa att det inte finns risk för människors hälsa avseende luft vid de utredningsområden som presenteras i översiktsplanen runt väg E18.

Svar: För tillfället finns inga beräkningar över exakta effekter av en tunnelförläggning av E18 när det kommer till luftkvalitet. Detta bör studeras vidare i efterföljande planering. För strategier kring luft beskrivs dessa i samrådsförslagets kapitel 6.2.5.2.

Texterna för utredningsområdena uppdateras till granskningsskedet gällande exempelvis luft.

Förorenad mark

Kommunen behöver komplettera planhandlingarna till nästa skede med en mer utförlig kartläggning av föroreningssituationen i kommunen. I översiktsplanen behöver det framgå på ett mer konkret sätt vilken föroreningsproblematik som råder i kommunen. Redovisningen av nedlagda deponier som finns i underlaget behöver kompletteras med även andra förorenade områden som behöver beaktas i den fysiska planeringen. Det kan röra sig om till exempel verksamheter som har eller har haft sådan hantering som skulle kunna ha orsakat föroreningar, som till exempel bensinstationer, handelsträdgårdar och verkstäder. Dessa kan även med fördel markeras i kartunderlaget.

Av översiktsplanen bör det också framgå hur kommunen avser att hantera föroreningar. Här kan delar inarbetas av den handlingsplan som ska kopplas till "*inventering och riskklassning av verksamheter i olika branscher som kan ha medfört markföroreningar*" som tagits fram av miljö- och stadsbyggnadskontoret. Översiktsplanen bör även redogöra för kommunens strategi avseende förorenade områden för att säkerställa att en ändrad markanvändning är lämplig ur ett hälsoriskperspektiv. Här bör även hanteras om det finns områden där föroreningar utgör ett så stort hinder att bebyggelse/en av viss verksamhet inte är lämplig.

Kommunen har beskrivit hur föroreningar kan påverka och spridas i vatten. Kommunen behöver även komplettera förslaget med att det finns föroreningar som behöver beaktas i fysisk planering som sprids på annat sätt, till exempel i jord eller via ånga upp i byggnader. Det är också viktigt att uppmärksamma att barn är mer känsliga för att exponeras för föroreningar än vuxna.

Svar: En utvecklad inventering och riskklassning för exempelvis deponier har genomförts av kommunen och kommer att framgå i kartmaterialet till granskningsskedet gällande miljö, hälsa och risker.

Geotekniska risker inklusive översvämningsrisk

Länsstyrelsen anser att kommunen har hanterat de geotekniska säkerhetsfrågorna på ett bra sätt i översiktsplanen. Riskområden för översvämning samt ras och skred redovisas i kartform. De åtgärder och strategier för att hantera klimatrelaterade risker i förslaget kan gärna göras än mer platsspecifika för att underlätta efterföljande planering. Länsstyrelsen har tagit fram ett metodstöd för översiktsplaneringen med vägledning kring hur klimatrisker kan redovisas i översiktsplanen. Metodstödet finns att läsa på

Länsstyrelsens hemsida: Klimatrelaterade risker i översiktsplanering – metodstöd Fakta 2021:3 Till granskningsskedet kan kommunen med hjälp av metodstödet inarbeta förslag på åtgärder som passar kommunen för att hantera klimatrisker och undvika att de får stora konsekvenser. För att underlätta efterföljande planering kan även kartorna som redovisar riskområden visas med högre upplösning.

Gällande framkomlighet för utryckningsfordon kan planförslaget kompletteras med information om att framkomlighet även behöver säkerställas vid vägar och platser som riskerar att översvämmas vid skyfall eller vid stigande havsnivåer.

I planförslaget hänvisar kommunen till Länsstyrelsens rekommendationer för bebyggelse vid Östersjön. Även Länsstyrelsens rekommendationer för bebyggelse vid sjöar och vattendrag samt rekommendationer för hantering av skyfall är aktuella att beakta:

Fakta 2021:2 Rekommendationer för lägsta grundläggningsnivå längs vattendrag och sjöar i Stockholms län (lansstyrelsen.se)

Fakta 2018-5 Rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall

> Svar: Detta beaktas till granskningsskedet då kartunderlag för skyfallsytor kompletterar befintligt underlag från samrådsversionen. Texter för strategier kring ”Risker och riskhantering – klimatanpassning” kompletteras gällande utryckningsfordon och länsstyrelsens förslag till rekommendationer.

Allmänna intressen enligt 2 kap. PBL

I det följande framförs synpunkter och information som är att betrakta som råd i fråga om allmänna intressen enligt 3 kap. 10 § punkt 2 PBL.

Utredningsområden

Kommunen pekar i översiktsplanen ut 15 stycken utredningsområden. Dessa beskrivs som områden med olika karaktär där hänsyn behöver tas till varje plats unika förutsättningar. Kommunen tar inte ställning till om de specifika områdena förändras eller ska bebyggas utan beskriver dem som områden som kommer utredas vidare i framtiden. Länsstyrelsen anser att kommunen på ett tydligare sätt bör visa hur utredningsområdena förhåller sig till andra intressen och hur målkonflikter kan motverkas. Riktlinjer och andra ställningstaganden inför fortsatt planering inom dessa områden behöver konkretiseras.

Svar: Genom samrådsförslagets tillhörande matris till kapitel 6.1 redovisas potentiella störningar och risker för respektive område som den efterföljande planeringen behöver ta hänsyn till och studera djupare. Matrisen och texterna för utredningsområdena kommer att preciseras till granskning gällande exempelvis hänsyn i efterföljande planering. Vidare kommer kopplingen till utvecklingsinriktningarna att tydliggöras till granskningsskedet då dessa påverkar utredningsområdena.

Gällande klimatrelaterade risker är kommunens uppfattning att samrådsförslaget beaktar detta. Till granskningsskedet kommer utredningsområde 6 att utgå då denna yta kommer att pekas ut som översvämningsyta i ett GIS-skikt.

Överdäckning/tunnelförläggning väg E18

I planförslaget är en av inriktningarna att överdäcka alternativt tunnelförlägga väg E18. Ett planprogram togs fram för detta år 2016. Länsstyrelsen har i huvudsak ställt sig positiv till en sådan utveckling, men ansåg i programskedet att vissa frågor kräver en ytterligare fördjupning, till exempel farligt gods-transporter, funktionen av väg E18 och översvämningsrisker. Frågor kan även ha tillkommit sedan 2016. Länsstyrelsen vill också lyfta betydelsen av en nära dialog med Trafikverket i det fortsatta arbetet.

Svar: Efter E18-utredningen har inga vidare utredningar gjorts sedan dessa och effekter av tunnelförläggning finns inte på detaljerad nivå och måste utredas vidare. Detta kan förhoppningsvis ske inom ramarna för en framtida ÅVS som planeras att genomföras av Trafikverket, se Trafikverkets remissvar i samrådsredogörelsen.

Nationella mål

Kommunen bör komplettera planförslaget med ett förhållningsätt till de nationella friluftslivsmålen, kulturmiljömålen och gestaltad livs-miljö. Mer om att arbeta strategiskt med gestaltad livsmiljö går att läsa om här: Kommunernas strategiska arbete med arkitektur – Boverket

Svar. Detta beaktas och kommer inkluderas till granskningsskedet.

Sociala aspekter

I översiktsplanen finns mål som har bäring på den sociala dimensionen, bland annat gällande ett blandat bostadsutbud, trygga miljöer, folkhälsa och kulturaktiviteter. I hållbarhetsbedömningen finns rekommendationer för vad som kan förbättras i översiktsplanen gällande flera av dessa frågor.

Länsstyrelsen anser att rekommendationerna är bra och att kommunen tydligare bör inarbeta dessa för att minska risken för negativa sociala konsekvenser som annars riskerar att uppstå och som uppmärksammas i hållbarhetsbedömningen. Bostadsförsörjning, buller- och luftfrågor vid planering intill väg E18 är särskilt viktiga aspekter att beakta, liksom att utbud av samhällsservice motsvarar befolkningssammansättningen i kommunen.

Svar. Noterat.

Strandskydd

Av hållbarhetsbedömningen framgår att strandskyddet endast råder på ett fåtal platser i kommunen (Rösjön, Sätra, Cedergrenska parken och för de små öarna i Värtan) och att strandskyddet är upphävt för kommunens övriga strandområden. Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att strandskydd även gäller på platser utöver de som redovisas i hållbarhetsbedömningen. Exempelvis gäller strandskydd inom delar av det stadsplanelagda Borgen-området. Strandskyddet kan också upphävas delvis vid framtagandet av nya detaljplaner vilket betyder att strandskydd kan råda även i dessa områden. Mot den här bakgrunden bör texten om var strandskydd gäller nyanseras.

I planförslaget bör kommunen också utveckla texten om vad som gäller inom strandskyddat område samt inkludera den karta som finns i hållbarhetsbedömningen som visar utvidgat strandskydd. Kartan kan med fördel även kompletteras med var övrigt strandskydd råder.

Svar: I samrådsförslaget kapitel 3.5.5 står det beskrivet om strandskydd. Till granskning kan texten preciseras och kompletteras med karta för utvidgat strandskydd.

Transportinfrastruktur

Länsstyrelsen ser positivt på att cykel- och gångtrafik är en prioriterad fråga i översiktsplanen. Samtidigt anges att framkomligheten för biltrafik också ska prioriteras. Länsstyrelsen anser att förbättrade förutsättningar för cykel- och gångtrafik samt god framkomlighet för kollektivtrafik behöver prioriteras framför en ökad framkomlighet för biltrafiken eftersom det bättre stödjer omställningen till ett energieffektivt resande.

Svar: Till granskningsskedet kommer en prioritering att göras för olika trafikslag.

Farligt gods och drivmedelsstationer

Kommunen bör uppdatera riktlinjerna för farligt gods i planförslaget med en hänvisning till Länsstyrelsens Riktlinjer för planläggning intill vägar och järnvägar där det transporteras farligt gods1. Riktlinjerna i planförslaget och

kartunderlaget bör också kompletteras med de rekommenderade skyddsavstånd som anges i Länsstyrelsens riktlinjer för farligt gods.

I de riktlinjer som anges i översiktsplanen framhålls att en riskanalys ska genomföras vid planering intill farligt gods-lederna. Länsstyrelsen vill upplysa kommunen om att det inte alltid behövs en särskild riskanalys. Riskbilden beror bland annat på avstånd, lokala förhållanden och antal transporter. Det medför att det kan vara tillräckligt att den bedömning som ligger till grund för en riskanalys av risker på platsen används i planförslaget. Länsstyrelsens riktlinjer som vi hänvisar till ovan ger vägledning till när en riskanalys kan behöva genomföras.

Översiktsplanen bör kompletteras med riktlinjer för riskhänsyn vid ny bebyggelse intill drivmedelsstationer. Läs mer i Riskhänsyn vid ny bebyggelse intill vägar och järnvägar med transporter med farligt gods.

> Svar: Till granskningsskedet kommer riktlinjerna för bebyggelse kring väg, järnväg samt skyddsavstånd att preciseras.

Grön infrastruktur

Kommunen vill stärka de ekologiska sambanden. Därför bör förslaget kompletteras med ett underlag var dessa finns. Länsstyrelsen har underlag för grön infrastruktur på regional nivå som finns att hämta i vårt webb-GIS, men kommunen bör också utreda och beskriva de lokala ekologiska sambanden.

> Svar: Kommunen har ett strukturerat arbete med att stärka biologisk mångfald. En framtida grönplan/grönstrukturplan skulle kunna beakta detta perspektiv mer detaljerat än översiktsplanen. Arbetet för översiktsplanen har utgått från RUFS 2050 grönstrukturkarta som beaktar de gröna kilarna samt gröna samband. Texter kring detta utvecklas till granskningsskedet.

Friluftsliv

Samrådshandlingarna utgår till stor del ifrån regionala värdeinventeringar/material. Länsstyrelsen anser att förslaget bör kompletteras med värdeinventeringar på en lokal nivå, eftersom ett sådant utgör ett värdefullt komplement till de regionala underlagen.

> Svar:

Naturmiljö

Översiktsplanen bör samlat behandla alla i kommunen förekommande områdesskyddsformer enligt 7 kap. miljöbalken och redovisa samtliga naturskyddsområden och övriga skyddade områden på karta. Undantag gäller kartredovisning för generella biotopskydd enligt 7 kap. 11 § första stycket

MB. Även denna skyddsform bör dock behandlas i text, eftersom t.ex. alléer/trädrader ofta behöver beaktas vid detaljplanering.

Det behöver tydligt framgå i översiktsplanen vilka förutsättningar som ska gälla för exploatering av utredningsområden i strategiskt känsliga lägen med hänsyn till den regionala grönstrukturen. Detta gäller särskilt utredningsområde 3 och 14.

> Svar: Utredningsområdena kommer att preciseras genom underrubrik för hänsyn till efterkommande planering där bland annat grönstruktur, gröna kilar och gröna samband beaktas.

Dagvattenhantering

I planförslaget anges planeringsförutsättningar för dagvatten. Kommunen bör utveckla resonemanget kring de utpekade strategiska platserna för hantering av dagvatten som identifieras för flera olika områden samt koppla resonemangen till målet att nå eller bibehålla MKN. En koppling kan med fördel göras till pågående arbete och slutsatser i vatten- och dagvattenplanerna som kommunen håller på att tas fram.

> Svar: Parallellt med arbetet för översiktsplanen pågår arbete med vattenplan och dagvattenplan. Här synkas de olika arbetena vartefter under processen. Vattenplanen och Dagvattenplanen innehåller konkreta åtgärder för att uppnå miljökvalitetsnormerna för kommunens vattenförekomster. Bland annat är vattenprovtagningar på vattenkemi årligen på samtliga av kommunens sjöar en prioriterad åtgärd. Statusen för kommunens grundvatten är redan god idag och därmed finns inga större åtgärder preciserade i översiktsplanen. Både översiktsplanen och den kommande vattenplanen inbegriper alla vatten i kommunen inklusive de två vattenförekomsterna som finns.

Fornlämningar och lokala kulturmiljövärden

I översiktsplanen är den bebyggda miljön i fokus avseende kulturmiljövärden. Det bör också framgå att även fornlämningar och fornlämningsmiljöer är en del av kulturmiljön.

Planförslaget bör kompletteras med information om att alla arbeten som berör fornlämning är tillståndspliktigt enligt kulturmiljölagen (1988:950) och ska samrådas med Länsstyrelsen. Det bör framgå av texten att det till en fornlämning även ingår ett markområde - ett fornlämningsområde som har samma lagskydd som syftar till att skydda lämningen mot en alltför närgången exploatering. Om okända fornlämningar påträffas i samband med markingrepp ska arbetet avbrytas och anmälas till Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen planerar att uppdatera sin kulturmiljöhandbok genom att upprätta ett kommunalt kulturmiljöprogram. Kulturmiljöhandboken utgör redan idag ett viktigt kunskapsunderlag som ger bra vägledning kring enskilda byggnader och kvarter i kommunen. Underlaget kan dock inte ersätta ställningstaganden om en byggnads kulturhistoriska värden och om den omfattas av 8 kap. 13 och 17 §§ PBL i plan- och lovhanteringen. Sådana bedömningar bör även göras när en fastighet inte ingår i ett utpekat bevarandeområde.

I avsnitt 3.7.1 (sidan 95–96) saknas beskrivning av landskapet som villorna en gång etablerats i, på annat sätt än som ”stora naturtomter” och ”kuperad terräng”. Även landskapet och det biologiska kulturarvet bär på en historia som tack vare hänsynsfull och omsorgsfull placering av villorna fortfarande går att utläsa och som med fördel kan uppmärksammas, åtminstone i samband med revideringen av kulturmiljöhandboken och det blivande kulturmiljöprogrammet.

> Svar: Till granskning kommer texter kring kulturmiljö att uppdateras tillsammans med kartmaterial samt riktlinjer hur detta ska beaktas i kommande planering tillsammans med kommande innehåll av kulturmiljöprogrammet.

Vattenverksamhet och markavvattning

I planförslaget finns förslag på åtgärder som behöver tillstånd eller anmälan. Det rör till exempel anläggande av bergtunnel och våtmarker. Om genomförandet av förslag i planen behöver tillstånd eller anmälan till vattenverksamhet enligt 11 kapitlet miljöbalken, rekommenderar Länsstyrelsen att kommunen söker tillstånd eller anmäler i god tid. Mer information finns att läsa på Länsstyrelsens webb: Vattenverksamhet | Länsstyrelsen Stockholm (lansstyrelsen.se) Vi vill också informera om att markavvattning är förbjuden i länet. Befintliga anläggningar för markavvattning som är tillståndsgivna eller har fått dispens får inte ändras utan att tillståndet ändras eller upphävs eller ny dispens söks från markavvattningsförbudet. Att anlägga översvämningsskydd (kapitel 6.2.5.6.) skulle vidare kunna likställas med markavvattning. Dispens från markavvattningsförbudet kan därför behövas.

> Svar: Noterat.

Vattenskydd

Kommunen behöver förhålla sig till att planeringen bör ske i enlighet med de mål och strategier som har tagits fram i den regionala vattenförsörjningsplanen för Stockholms län.

Svar: Översiktsplanen utgår från såväl globala som nationella och regionala mål som exempelvis regionala vattenförsörjningsplanen. Detta perspektiv beaktas i såväl översiktsplanen som VA-planen och den kommande vattenplanen samt dagvattenplanen.

Hälsa och säkerhet

Störningsbilden för bebyggelsen i de föreslagna utredningsområdena kring väg E18, är komplicerad med bullerstörning från spårtrafik och vägar, men också buller från olika håll och luftföroreningar och/eller farligt gods. Kommunen bör därför komplettera inriktningen för att ge ytterligare stöd i planläggning vad gäller utformning och lokalisering av bebyggelse i dessa områden.

Svar: Synpunkterna för Allmänna intressen enligt 2 kap. PBL beaktas och kompletteras till granskning.

Hållbarhetsbedömningen/miljökonsekvensbeskrivningen

Formalia

I miljökonsekvensbeskrivningen anges att ett nollalternativ till planförslaget är att planering fortsätter ske enligt nuvarande översiktsplan. Nollalternativet bör även utgöras av andra planer som antagits eller som kommunen avser att anta. Det bör även framgå om det finns utbyggnadsförslag som inte längre har politiskt stöd eller som av andra anledningar inte kommer att genomföras.

Miljökonsekvensbeskrivningen som underlag till översiktsplanen

Länsstyrelsen anser att fler av de rekommendationer och åtgärdsförslag som identifieras i miljökonsekvensbeskrivningen bör inkluderas i översiktsplanen. Miljökonsekvensbeskrivningen kommer inte vara en del av den antagna översiktsplanen och därför behöver kommunen säkerställa att viktiga åtgärder som föreslås i miljökonsekvensbeskrivningen också lyfts in i översiktsplanen. Det skulle innebära att miljöbedömningen får en mer reell påverkan på utformningen av planförslaget.

Svar. Noterat.

Övrigt

Kartunderlag

Länsstyrelsen anser att översiktsplanen skulle kunna kompletteras med en karta för grundvattenförekomster inom kommunen och en karta som redovisar alla förekommande naturområdesskyddsformer enligt 7 kap. MB. För att underlätta efterföljande planering kan också kartorna som redovisar

områden för klimatrisker och översvämning göras med högre upplösning och bli mer platsspecifika.

> Svar. Kartor med skikt kommer att uppdateras till granskning. Då en del kartor kan innehålla mycket information är den digitala Story mapen lämpligare för bättre upplösning än pdf-versionen.

Formalia

Naturminnen

Texten bör revideras kring de fyra ekar som är klassade som naturminnen. Kommunen anger att de utgör särpräglade naturföremål som behöver skyddas enligt 7 kap. 11 § MB. Ett naturminne är dock ett existerande områdesskydd enligt 7 kap. 10 § miljöbalken. Skyddsförordnandet finns enligt beslut för varje specifikt naturminne och behöver därför inte skyddas ytterligare (med t.ex. biotopskydd enligt 7 kap. 11 § miljöbalken).

Fornlämningar

I översiktsplanen framgår att samtliga fornlämningar i kommunen är inventerade och redovisade på den ekonomiska kartan. Informationen kan kompletteras med att det är i Riksantikvarieämbetets nationella register för fornlämningar, Fornsök som information, antikvarisk status med mera finns att tillgå.

> Svar: Kommentarerna om naturminnen och fornlämningarna är noterade och beaktas till granskning.

Region Stockholm

Nedan citeras Region Stockholms yttrande med kommunens svar med indragen vänstermarginal efter respektive kapitel.

Region Stockholm ställer sig positiv till de övergripande målen och ansatserna i Danderyds kommuns förslag till översiktsplan. Planen ligger i flera avseenden i linje med RUFS 2050 vad gäller ambitioner om stärkta hållbara transporter och goda livsmiljöer, men avviker från det regionala målet om att tillskapa tillräckligt många nya bostäder i regionens mest tillgängliga lägen. Planen utgår från en måttlig utvecklingsambition.

Kommunens planering bör tydligare utgå från det regionala behovet av ett högt bostadsbyggande och därmed ökad tillgång till bostäder för stockholmsregionens invånare nu och i framtiden. Planeringen bör också tydligare ta avstamp i en starkare koppling mellan det regionala behovet av bostadsbyggande och kommunala önskemål om utveckling av framför allt kollektiv transportinfrastruktur. Detta för att tydligare bidra till en ekonomiskt hållbar samhällsutveckling och markanvändning liksom ett mer resurssmart

nyttjande av den regionala transportinfrastrukturen. Det är vidare angeläget att kommunen tydliggör hur god framkomlighet för kollektivtrafiken ska säkerställas och integreras i samband med bebyggelseutveckling och förtätning.

Svar: Noterat och synpunkterna bemöts mer områdesspecifikt nedan.

Mellankommunal samordning

Det är positivt att Danderyds kommun tillsammans med grannkommunerna planerar och samordnar utvecklingsbehov och ambitioner, inom ramen för Stockholm Nordost. Det stärker förutsättningarna för att omhänderta det systemperspektiv som behövs för att uppnå en hållbar samhällsutveckling, framför allt vad gäller att koppla delregionala infrastrukturanspråk och mål med motsvarande åtaganden om en effektiv och resurssmart markanvändning samt ett högt bostadsbyggande.

Svar: Noterat.

Bebyggelsestruktur och markanvändning

Kommunen beskriver att huvuddelen av ny bebyggelse ska tillkomma längs med E18-stråket och i kollektivtrafiknära lägen, vilket är positivt. Region Stockholm bedömer att kommunen skulle kunna förstärka sina bostadsbyggnads- och utvecklingsambitioner i de mest kollektivtrafiknära lägena.

Det finns goda möjligheter att kombinera kommunens bevarandevärda miljöer samt arkitektoniska och gröna värden med högre ambitioner vad gäller nybyggnation och bostadsbyggande. Detta för att förstärka det breda och blandade bostadsutbud kommunen beskriver som en ambition att upprätthålla och utveckla.

Region Stockholm stödjer föreslagen utveckling av E18-stråket med Danderyd och Mörby centrum i fokus. Det är i linje med utveckling av de strategiska lägen där ett effektivt markutnyttjande kan understödja ett hållbart nyttjande av kollektivtrafiken. Region Stockholm välkomnar att kommunen utreder vidare en eventuell tunnelförläggning av E18 inom ramarna för översiktsplanen så kommunens strategiska utvecklingsambition tydliggörs.

Frågan är central för kommunens möjlighet att påtagligt bidra till regionens bostadsbyggnadsbehov. Kommunen uttrycker att planeringen ska syfta till att inte omöjliggöra en tunnelförlängning i framtiden men också att ett nollalternativ, dvs ingen tunnelförläggning, inte möjliggör någon omfattande exploatering eller utveckling av stadsmiljön i centrala Danderyd. Region Stockholm uppmanar kommunen att förtydliga planeringsintentionerna i det

slutliga förslaget till ÖP samt att också fortsatt hantera och förtydliga hur en överdäckning kan finansieras.

Det är positivt att kommunen uttrycker en lokaliseringsprincip om att större arbetsplatser ska lokaliseras inom en radie av cirka 500 meter från Roslagsbane- eller tunnelbanestation eller hållplats för stombusslinje. Även detta ger förutsättningar för ett hållbart resande.

Det är vidare positivt att kommunen lyfter fram vikten av gröna samband, närrekreation och den sammanhängande grönstrukturen som en förutsättning för såväl utveckling som bevarande av goda livsmiljöer och bostadsnära grönstrukturer av god kvalitet. Detsamma gäller det sätt som planen uttrycker de arkitektur- och kulturhistoriska värdena som en resurs att beakta och ta tillvara, vilket ligger i linje med RUFS2050 och Kulturstrategi för Stockholmsregionen.

Region Stockholm ser behov av en tät dialog mellan kommunen och regionen vad gäller framför allt markanvändnings-, infrastruktur- och bostadsförsörjningsfrågorna där ansvaret för ett starkt genomförande vilar på flera regionala och kommunala aktörer.

> Svar: Till granskningsskedet kommer det förtydligas att bostadsutveckling främst ska ske i kollektivtrafiknära lägen och därefter längs E18-stråket.
>
> Innan kommunen kan fatta beslut om överdäckning av E18 måste vidare utredningar, konsekvensanalyser och ekonomiska kalkyler göras. Det är Trafikverket som är väghållare för E18 vilket bör framgå tydligare i översiktsplanen. Då Stockholmsregionen växer och många bostäder byggs i nordostsektorn är detta en viktig fråga för Danderyds framtid då framkomligheten, buller och miljösituationen med mera inte få försämras.
>
> Efter E18-utredningen som gjordes 2016 har inga vidare utredningar gjorts. Vidare utredningar kan förhoppningsvis ske inom ramarna för en framtida ÅVS som planeras att genomföras av Trafikverket, se Trafikverkets remissvar i samrådsredogörelsen. Inom ramarna för denna ÅVS är det önskvärt att både stat, region och kommuner samverkar.

Bostadsbyggande och befolkningsutveckling

För att de övergripande regionala målen om bostadsbyggande och bebyggelseutveckling ska kunna nås vill Region Stockholm betona vikten av, att utöver principer om en bebyggelseutveckling i lägen med god

kollektivtrafiktillgänglighet, också sträva efter en nybyggnadsvolym som kan bidra till omhändertagande av regionens bostadsförsörjningsbehov.

Kommunen beskriver i sina utvecklingsmål att de tar höjd för det regionala behovet av nya bostäder och arbetsplatser i norra Storstockholm. Samtidigt anger man att det föreligger en risk att regionplanens uppsatta mål gällande årligt bostadstillskott inte kommer att uppnås, inte ens det regionala scenariet Låg. Kommunen bör enligt Region Stockholm förtydliga sin målsättning för bostadsbyggandet, både från ett kommunalt och från ett regionalt perspektiv.

Det är positivt att kommunen lyfter fram behovet av att utveckla bostäder för äldre och för studenter, samt att bostäder för äldre i första hand ska lokaliseras inom en radie av cirka 300 meter från kollektivtrafikstation/ hållplats och om möjligt i närheten av lokala torg/centrum. Vidare stödjer Region Stockholm planeringsinriktningen att nya bostäder i form av komplettering och förtätning i befintliga bebyggelseområden prioriteras inom en radie av cirka 500 meter från Roslagsbane- och tunnelbanestation respektive busshållplats, samt i nära anslutning till lokala torg/centra.

> Svar: Då kommunen saknar ett bostadsförsörjningsprogram finns inga kvantifierbara siffror för bostadsbyggandet i kommunen vilket är en brist för översiktsplanen. Det pågår ett arbete med att ta fram riktlinjer för bostadsförsörjning som kan komplettera översiktsplanen. Detta kan ingå i den kommande planeringsstrategin som kommunen ska ta fram senast den 11 september 2024. Arbetet med riktlinjer för bostadsförsörjning kan preciseras till granskning.
>
> För framtida bostadsförsörjningsmål både i översiktsplanen och för revidering av RUFS:en bör dialog ske om lämpliga nivåer.

Tillgänglighet och transporter

Region Stockholm menar att det är en bra grund för kommunens och regiondelens utveckling att kommunen framhåller de hållbara transportslagen, och att kommunen ska sträva efter att utveckla gena, trygga och säkra gång- och cykelmiljöer samt underlätta för rörelse mellan de olika kommundelarna.

Vad gäller utveckling av kollektivtrafiken så vill Region Stockholm påtala att en möjlig förlängning av Roslagsbanan till Arlanda analyseras inom arbetet med Kollektivtrafikplan 2050, och samtidigt understryka att det inte finns några beslut eller finansiering för detta.

Cyklingens potential skulle kunna uttryckas tydligare. Enligt Region Stockholms potentialstudie har kommunen förhållandevis goda

förutsättningar för att utveckla cyklingen, trots redan idag högre cykelandel än länssnittet på sju procent. De regionala cykelstråken kan lyftas fram mer i kommunens planering liksom kopplat till de kommunala målen. Det är positivt att behovet av säkra cykelparkeringar lyfts fram.

Vilka målpunkter, i form av exempelvis arbetsplatser, rekreation och handel, som är viktiga både i men framför allt utanför kommunen, kan med fördel tydliggöras i kommunens utvecklingsinriktning. Det vore också önskvärt att kommunen tydliggör hur god framkomlighet för kollektivtrafiken ska säkerställas och integreras i samband med bebyggelseutveckling och förtätning.

> Svar: Utvecklingsinriktningarna för kommunikationer kommer att utvecklas till granskningsskedet gällande exempelvis målpunkter. För framkomligheten framgår det av samrådsförslagets strategier i kapitel 6 vilka kommer utvecklas till granskningsskedet. Cykelkartan kommer att uppdateras till granskningsskedet. Parallellt med översiktsplanen pågår ett arbete med att ta fram en trafikstrategi som kommer att komplettera översiktsplanen gällande exempelvis cykling.

Klimat

Stockholmsregionens största klimatutmaningar återfinns inom bebyggelse och transportsektorn. Den fysiska planeringen, och särskilt en stark koppling mellan markanvändning och transportsystem, är en grundförutsättning i arbetet med att nå målet om en resurseffektiv region utan klimatpåverkande utsläpp.

Region Stockholm anser att kommunens översiktsplan tydligare skulle kunna beskriva hur utvecklingen i kommunen ska bidra till minskad klimatpåverkan från den byggda miljön och från transportsektorn.

> Svar: Kapitlet för 6.2.1 om strategier om bebyggelse kommer att utvecklas avseende detta till granskningsskedet.

Trafikverket

Nedan citeras Trafikverkets yttrande med kommunens svar med indragen vänstermarginal efter respektive kapitel.

Trafikverket anser att planförslaget utgör ett bra underlag för vidare planering i Danderyd och bedömningen är att det bygger vidare på den planinriktning som redovisats i gällande översiktsplan från 2006.

Trafikverket anser att tillkommande bebyggelse bör ske i kollektivtrafiknära lägen i syfte att minimera risken för att en personbilsorienterad trafikstruktur etableras i de nya bebyggelsemiljöerna. Detta bör prioriteras framför att

bebyggelse tillkommer längs E18 eftersom planförslaget konstaterar att kollektivtrafikandelen för lokala resor är förhållandevis låg.

Översiktsplanen bör prioritera stombusstrafiken och övrig kapacitetsstark kollektivtrafiks framkomlighet för att stärka kollektivtrafikens konkurrensfördelar gentemot biltrafiken. Vidare bör ny bebyggelse utformas för att möjligheterna till hållbara transporter i form av gång- och cykeltrafik och kollektiva resor är goda. Det innebär bland annat att inköp och aktiviteter i vardagslivet så långt som möjligt bör kunna ske utan tillgång till egen bil.

> Svar: Noterat och synpunkterna bemöts mer områdesspecifikt nedan.

Riksintressen för kommunikationer

Det pågår ett arbete med ett nytt utpekande av riksintressen för trafikslagens anläggningar. Bedömningen är att beslut om reviderat utpekande kommer att tas under hösten 2021 som kan innebära förändringar för Danderyd avseende E18 och Roslagsbanan.

Trafikverket vill påpeka vikten av att dessa anläggningar skyddas mot åtgärder som kan skada eller i övrigt påverka de negativt. Trafikverkets vill också poängtera att närområdet utmed väg- och spåranläggningarna ska hållas fria från exploatering, då marken i framtiden kan bli aktuell vid eventuella ombyggnationer. Planförslaget redovisar de befintliga riksintressena för kommunikationer översiktligt i kapitel 2 under rubriken 2.5.4 Riksintressen. Stycket kan med fördel kompletteras med en mer utförlig beskrivning av riksintressenas funktion och influensområde, med utgångspunkt i funktionsbeskrivningen för E18 och riksintressepreciseringen för Roslagsbanan. Vidare vore det önskvärt med en bedömning gällande risk för eventuell skada eller annan påverkan på riksintressena till följd av planförslagets genomförande.

Eftersom Danderyds kommun ligger inom MSA-ytorna för Bromma flygplats och Arlanda flygplats bör det redovisas i planförslaget. MSA-ytorna anger ett cirkulärt skyddsområde på 55 km radie räknat från flygplatsernas rullbanor. Eftersom MSA-ytorna är till ytan stora, överlappar dessa varandra i flygplatstäta områden. Det betyder att om det planeras för höga byggnader på en plats, kan flera flygplatser beröras och höjdbegränsningarna kan se olika ut för olika flygplatser. MSA-ytorna är inte utpekade som en del av riksintresset för luftfarten men är att betrakta som samrådsområden. Mer information om MSA-ytorna och ritningsunderlag över deras utbredning hittar ni i respektive flygplats riksintressepreciseringen.

> Svar: Översiktsplanen beskriver inte höjder på byggnadsverk et cetera specifikt men bör beakta att detta ska samrådas med bland annat Luftfartsverket, berörd flygplats med flera beroende

på åtgärd som överstiger 20 meter. Detta kommer att beskrivas för strategierna om bebyggelsens gestaltning. Riksintressen för luftfarten som berör Danderyd kompletteras till granskningsskedet. Vidare kommer MSA-ytor och influensområden att beskrivas till granskning. Därutöver kommer kapitlet för riksintressen att revideras samt kompletteras med funktionerna för riksintressen om kommunikationer.

I översiktsplanen görs ingen djupare bedömning gällande risk för eventuell skada eller annan påverkan på riksintressena. Dock kommer utredningsområdena att innehålla en underrubrik för hänsyn i efterföljande planering där detta beskrivs och mer detaljerat underlag bör tas fram i exempelvis detaljplaneskeden.

Danderyds kommun inväntar beslut i frågan om riksintresse för kommunikationer och kommer att förhålla sig till gällande riksintressen för kommunikationer tills nytt beslut är fattat.

Avstånd till statlig infrastruktur

Planförslaget pekar ut ett flertal utredningsområden för bostadsbebyggelse och verksamheter i anslutning till det statliga vägnätet, däribland utveckling av handelsområdet vid Enebyängen och ytterligare förtätning utmed E18 vid Mörby centrum. Vid planläggning invid statliga vägar eftersträvar Trafikverket ett bebyggelsefritt avstånd från väganläggningar.

Vid byggande intill en högtrafikerad väg kan det innebära att bebyggelsen exponeras för miljö- och säkerhetsrisker. Vidare kan det även försvåra för väghållningsmyndigheten att genomföra sitt underhåll- och tillsynsuppdrag. En allmän utgångspunkt bör därför vara att kommunen, i kommande detaljplaneläggning, säkerställer ett tillräckligt avstånd fritt från bebyggelse intill statliga vägar i kommunen.

Svar. Att väg- och spåranläggningarna ska hållas fria från exploatering kompletteras till granskning och ingår i de kommande strategierna för bebyggelse. Vidare utvecklas områdesbeskrivningarna med hänsyn i efterföljande planering enligt Trafikverkets förslag.

Utveckling av E18

E18 nordost har en viktig funktion i det primära vägnätet och är ett av huvudstråken i regionens transportsystem. Mot bakgrund av bland annat ökat trafikarbete till följd av den planerade bostadsutvecklingen i nordostsektorn och de kända miljöstörningarna har Trafikverket identifierat ett framtida utredningsbehov för att utveckla motorvägen. Åtgärdsvalsstudien är i dagsläget prioriterat men ej tidsatt. Trafikverket genomför just nu ett

investeringsprojekt för ITS och busskörfält på sträckan genom kommunen, samt bedriver större åtgärdsvalsstudier för väg 265 Norrortsleden och E18 Bergshamraleden. Då dessa investering- och utredningsprojekt har en direkt påverkan på trafikförhållandena genom kommunen bedöms en ny åtgärdsvalsstudie för E18 nordost som tidigast kunna påbörjas först efter pågående projekt har avslutats.

I planförslaget redovisas ett specifikt åtgärdsförslag på ny dragning av E18 i tunnel genom större delen av kommunen. Målet med åtgärden anges vara bland annat att minska motorvägens negativa miljöeffekter men även frigöra markområden utmed det befintliga E18-stråket för stadsutveckling. Ett tydligt fokus ligger på de positiva effekterna av en tunnelförläggning av motorvägen och övriga effekter såsom klimatpåverkan vid byggnation och de samhällsekonomiska förutsättningarna beskrivs inte. Förslaget om tunnelförläggning bygger i huvudsak på den åtgärdsvalsstudie Danderyds kommun tog fram 2018 vilken Trafikverket har tidigare yttrat sig över. Åtgärdsförslaget är i dagsläget inte finansierat och Trafikverket kan utifrån redovisat underlag inte ta ställning till dess genomförbarhet. Gällande den beskrivna problembilden av E18 genom Danderyd är det Trafikverkets bedömning att de frågorna bör studeras vidare i den planerade åtgärdsvalsstudien för E18 nordost och ställer sig positiva till fortsatt samverkan med kommunen i den här frågan.

> Svar: En ÅVS är önskvärt för E18 där tidigare E18-utredningar kan ligga till grund för kommande studier. Denna fråga bör med fördel kopplas ihop med Regions Stockholms pågående arbete med Roslagsbanan till city för mest samhällsekonomisk nytta.

Kollektivtrafiknod Rinkeby

I utvecklingsinriktningen för såväl bebyggelse som kommunikationer redogörs det översiktligt för en ny kapacitetsstark kollektivtrafiknod i Rinkeby och ett nytt centrumområde, vilket möjliggörs av ett utbyggt spårbunden kollektivtrafiknät mellan Täby och Stockholm/Solna. Nodens läge, geografiska koppling till det framtida spårvägsnätet samt koppling till det regionala vägnätet framgår inte riktigt och bör förtydligas. Gällande det nya centrumområdet, som ska inrymma en tät och multifunktionell bebyggelse, noterar Trafikverket att den saknas på listan över utpekade utredningsområden.

> Svar: För kollektivtrafiknod Rinkeby är den frågan avgörande av en förlängning av tunnelbanan norröver. Liksom tunnelförläggning av E18 kan inte kommunen enskilt besluta om dessa frågor som hör ihop. Här krävs vidare samarbete mellan kommun, region och stat för hur detta ska utvecklas, genomföras och finansieras. Därav ingår inte dessa område som

utredningsområden utan är mer av långsiktig karaktär och finns beskrivet som utvecklingsinriktning.

Klimatanpassning

I planförslaget uttrycks ett behov av att reservera skyfallsytor i syfte att hantera bland annat ökad nederbörd. Skyfallsytorna, som ska redovisas i kommande planunderlag, bör om möjligt inkluderas i markanvändningskartan. Trafikverket har i sitt arbete med regional klimat- och sårbarhetsanalys konstaterat att trafikplats Danderyds sjukhus ligger i lågpunkt och riskerar att påverkas av skyfall, vilket även konstateras i planförslaget.

Det är viktigt att Trafikverket och Danderyds kommun samverkar kring hantering av uppmärksammade klimatrisker, inte minst vad gäller hantering av skyfall och dagvattenåtgärder.

Svar: Granskningsförslaget kompletteras med underlag för skyfallsytor och text.

Miljö och hälsa

Trafikverket har ett ansvar för att bidra till en hälsosam boendemiljö, och det innefattar bland annat minskat buller och förbättrad luftmiljö. Det är en följd av att Trafikverket ska bidra till att det transportpolitiska hänsynsmålet avseende säkerhet, miljö och hälsa uppnås.

Det är bra att skolmiljöer uppmärksammas och att barn framhålls som en särskilt utsatt grupp i planförslagets riktlinjer för planering med hänsyn till bullerstörningar. Denna inriktning kan med fördel även inkluderas i riktlinjerna för planering avseende luftkvalitet. Vidare är det välkommet att kommunen har för avsikt att ta fram en bullerstrategi med handlingsplan i syfte att minska bullernivåerna. Trafikverket bistår gärna med information om berörda statliga vägar i kommunen då trafikbulleralstringen i stor utsträckning härrör från det statliga vägnätet.

Gällande riskhantering delar Trafikverket kommunens inriktning om att en riskanalys ska göras vid planering intill utpekade transportleder för farligt gods. Inom ramen för tidig riskhantering anser Trafikverket att det skulle vara positivt att i planförslaget ytterligare förtydliga de allmänna förutsättningarna gällande rekommenderade skyddsavstånd intill trafikleder. Av planförslaget framgår det även att kommunen ska verka för att Vendevägen ska avklassificeras som sekundär transportled för farligt gods. Trafikverket konstaterar att det saknas motiv till varför Vendevägen ej längre behövs för transporter av farligt gods men är positiva till förändringen förutsatt att det inte finns behov av lokala transporter av farligt gods. I övrigt hänvisar Trafikverket till Länsstyrelsen avseende hantering av riskfrågor.

Det är positivt att planförslaget lyfter behovet av gröna kopplingar genom bland annat E18 som en utvecklingsinriktning för natur och friluftsliv. Trafikverket instämmer i behovet och har bland annat identifierat en barriär i höjd med trafikplats Danderyds kyrka och Ekebysjön. Det är en sträcka på 1–2 km främst norr om trafikplatsen med viltbiotop närmast vägen. Denna barriäreffekt utgörs dock lika mycket av vägen som övrig bebyggelse och exploatering utmed vägen. Vidare har Trafikverket identifierat behov av faunapassage för medelstora däggdjur längs väg 262 öster om Sätraängskyrkan vid vattendraget. Utmed väg 262 finns det även på flera platser artrika vägkanter som Trafikverket underhåller.

> Svar: Synpunkterna om miljö- och hälsa är noterade. Vendevägen är sedan tidigare avklassificerad och kommer att tas bort till granskningsskedet.

Trafiksäkerhet och prioritering av trafikslag

I planförslaget betonas vikten av god kvalitet på drift och underhåll av gång- och cykelvägar, vilket är en avgörande parameter för att minska antalet allvarligt skadade cyklister och fotgängare. I riktlinjerna för planering av gång- och cykeltrafik framhålls vikten av trygga och säkra trafikmiljöer för oskyddade trafikanter vilket är positivt. Vid korsningar med huvudvägnätet förordas bland annat trafiksäkerhetshöjande och hastighetsdämpande åtgärder. Då majoriteten av de gående och cyklister som omkommer eller blir allvarligt skadade i Stockholms län blir skadade på det kommunala vägnätet är kommunernas insatser avgörande för att nå etappmålet om förbättrad trafiksäkerhet. I samma kapitel framgår det samtidigt att framkomligheten för biltrafik ska prioriteras. Då dessa målsättningar i praktiken kan visa sig vara motstridiga bör riktlinjerna förtydligas avseende prioriteringsordningen mellan trafikslagen vid målkonflikter. Likaså bör prioriteringsordningen mellan biltrafiken och busstrafikens behov av framkomlighet klargöras ytterligare då det även i detta hänseende kan föreligga en målkonflikt.

> Svar: Noterat. Prioriteringen ska tydligare framgå till granskningsskedet.

Lantmäteriet

Lantmäteriet har inget att erinra mot planförslaget.

> Svar: Noterat

Storstockholms brandförsvar (SSBF)

SSBF har bland annat beaktat olycksrisker och anser att hanteringen av olycksrisker bör förtydligas och utvecklas.

SSBF bedömer att Danderyds kommun bör ta fram en vägledning, som ett komplement till översiktsplanen, för hur riskhantering ska ske inom fysisk planering. Vägledningen bör redogöra för vilka underlag som ska tas fram, i vilket skede de ska tas fram och vad som bör redovisas och besvaras.

Påverkan från en riskkälla beskrivs ofta som konsekvenser för människors hälsa och säkerhet. En olycka ger ofta även konsekvenser på bebyggelse, egendom och miljö. SSBF rekommenderar därför att kommunen generellt har ett brett perspektiv i sin riskhantering vad gäller övergripande planering.

SSBF bedömer att riskhanteringsprocessen behöver förtydligas där kommunen tar ställning till hur en riskbedömnings olika delar genomförs samt vilka frågor som behöver besvaras, för att utgöra ett beslutsunderlag i planprocessen. I samrådsförslaget benämns Roslagsbanan samt farligt gods-leder som riskkällor, vilket SSBF ser positivt på.

Psykisk ohälsa och självmord är ett utbrett samhällsproblem och det finns särskilda platser så kallade ”Hot spots” att ta extra hänsyn till, exempelvis spårnära bebyggelse, broar och höga byggnader. SSBF rekommenderar att denna risk hanteras övergripande i översiktsplanen för att det ska få genomslag i senare delar av plan- och byggprocessen.

I ÖP skulle en inventering och grovanalys för att bedöma lämpligheten för exploatering av olika verksamheter för olika områden kunna ingå.

I ÖP bör det som är skyddsvärt identifieras för att kunna beaktas, alternativt hänvisning till kommunens risk- och sårbarhetsanalys. I ÖP bör det framgå om detta är beaktat med avseende på exempel den exploatering som planeras.

Med hänsyn till kommunens ansvar enligt Lagen om skydd mot olyckor är det att föredra om översiktsplanen beskriver hur tillgången till kommunal räddningstjänst beaktas när staden utvecklas. SSBF:s möjlighet att genomföra räddningsinsatser utgör en samhällsviktig funktion och är i vissa fall dimensionerande vid projektering av byggnadstekniskt brandskydd enligt PBL. I förslaget till ÖP nämns inte möjlighet till räddningsinsatser mer än av övergripande karaktär där det specificeras att god status uppnås. SSBF menar att det är lämpligt att beröra frågan med extra hänsyn till skydd mot olyckor i viss typ av planerad bebyggelse som exempelvis höga byggnader eller där förväntad tid till hjälp är längre. SSBF:s handlingsprogram kan med fördel kopplas till ÖP i den mån det behöver tydliggöras vilka förutsättningar och utvecklingsstrategier som brandförsvaret har eller ser. Det finns till exempel begränsad tillgången till räddningstjänst på öarna i kommunen. I det sammanhanget bör speciellt nämnas som är en ö med många permanentboende dit vanliga räddningsfordon inte kan nå då vägförbindelse saknas.

Vid planering av ny bebyggelse behöver det tas hänsyn till tillgång på brandvatten. SSBF rekommenderar att kommunen använder sig av konventionellt system för brandvatten i så stor utsträckning som möjligt för att underlätta och effektivisera räddningsinsatser.

> Svar: Översiktsplanens kapitel 3 avseende "Miljö, hälsa risk" kommer att med utgångspunkt från ovanstående synpunkter revideras till granskning.
>
> Översiktsplanen ska inte vara mer detaljerad än nödvändigt och vidare framtagande av vägledningar bör respektive förvaltning i kommunen ansvara för. Dock kan detta preciseras i översiktsplanen.
>
> För översiktsplanens utredningsområden redovisas exempel på risker i matris. Dessa måste analyseras vidare och andra risker kan tillkomma beroende på vilket område som utreds. Texterna för utredningsområdena kommer att uppdateras till granskning gällande hänsyn i efterföljande planering till granskningsskedet för exempelvis räddningstjänstens framkomlighet.
>
> Därutöver kommer riktlinjerna för räddningstjänsten att uppdateras till granskning.

Luftfartsverket (LFV)

Luftfartsverket vill i egenskap av sakägare för CNS-utrustning (communication Navigation Surveillance) påpeka att Danderyds kommun berörs av influensområdet för hinderytor (skyddsområde på 90 km kring flygplats där flygplanen påbörjar den sista delen av inflygningen) för Bromma, Eskilstuna, Västerås, Uppsala och Arlanda flygplats. Av dessa är Bromma, Västerås och Arlanda flygplatser riksintresse vilket bör redovisas under Riksintressen i planen.

Av översiktsplanen bör framgå att lokalisering av höga byggnader/föremål inom influensområdet ska samrådas med respektive flygplats. Konsekvenser av hinderbegränsande områden och bullerkurvor ska redovisas i planen i form av restriktioner och/eller rekommendationer.

I översiktsplanen nämns i ingenting om flyghinder för den civila luftfarten. Vad som gäller avseende civil luftfart bör nämnas i alla översiktsplaner för att säkerställa att LFV remitteras i dessa ärenden. LFV vill påminna kommunerna om att följande gäller för civil luftfart:

Alla byggnadsobjekt oavsett typ som master, torn, pyloner, skyltar, konstverk, byggnader etc. som är högre än 20 meter över mark eller vattenytan skall remitteras till LFV. Detta gäller oavsett position på svenskt territorium.

Befinner sig objektet till havs eller i insjö skall även Kustbevakningen i Karlskrona remitteras.

Berörda flygplatser ska därför alltid tillfrågas som sakägare om byggnadsverk över 20 meter ingår i planer, eller om flygplatserna av annan anledning misstänks kunna bli påverkade av en etablering. På grund av nytillkomna satellitbaserade inflygningsprocedurer på Sveriges flygplatser har LFV utökat influensområdet för hinderytor till 90 km från flygplats för att även täcka in de hinderytor som är förknippade med dessa procedurer.

> Svar: Översiktsplanen beskriver inte höjder på byggnadsverk et cetera specifikt men bör beakta att detta ska samrådas med bland annat Luftfartsverket, berörd flygplats med flera beroende på åtgärd som överstiger 20 meter. Detta kommer att beskrivas för riktlinjerna om bebyggelsens gestaltning. Riksintressen för luftfarten som berör Danderyd kompletteras till granskningsskedet.

Swedavia

Swedavia anser att översiktsplanen inte har någon påverkan på Stockholm Arlanda Airport eller Bromma Stockholm Airport. Dock är kommunen inom MSA ytorna i enlighet med riksintressepreciseringen för dessa flygplatser vilket borde framgå i översiktsplanen även om det inte planeras för påtagligt höga byggnader som står i strid med detta i översiktsplanen.

> Svar: Översiktsplanen beskriver inte höjder på byggnadsverk et cetera specifikt men bör beakta att detta ska samrådas med bland annat Luftfartsverket, berörd flygplats med flera beroende på åtgärd som överstiger 20 meter. Detta kommer att beskrivas för strategierna om bebyggelsens gestaltning. Riksintressen för luftfarten som berör Danderyd kompletteras till granskningsskedet.

Norrvatten

Norrvatten har huvudledningar i området och framhäver att byggnation i närheten av Norrvattens huvudledningar innebär en risk. Av säkerhetsskäl bör därför inga byggnader anläggas inom 10 m från huvudvattenledning, utan att behovet av skadebyggande åtgärder utreds.

När projektering påbörjas av kommande anläggningar, vägar och byggnader mm inom eller intill ledningsrättsområdet, skall Norrvatten kontaktas.

Generellt gäller att huvudvattenledningar ej får utsättas för vibrationer eller belastningar av arbetsmaskiner och transportfordon utan att förstärkningsåtgärder vidtas för ledningen. Förändring genom uppfyllnad eller

nedschaktning av nuvarande markprofil får ej ske utan Norrvattens godkännande.

Svar: Noterat och uppdateras till granskningsskedet.

Käppalaförbundet

Käppalaförbundet anser att avsnitt 6.2.3.3 om vatten och avlopp förtydligas i den fjärde riktlinjen att begränsa belastningen av näringsämnen och föroreningar till recipient genom att minska mängden spillvatten till spillvattennätet. Det skulle även kunna innehålla att det är ovidkommande vatten till spillvattennätet som ska begränsas, det så kallade tillskottsvattnet.

Svar: Noterat.

Skanova

Skanova AB har tagit del av förslaget till översiktsplan och önskar framöver att medverka i planarbeten i tidiga skeden.

Svar: Noterat

Svenska kraftnät

Svenska kraftnät bygger en ny elförbindelse i tunnel från Danderyd, under de centrala delarna av Stockholm, till söder om Hammarbykanalen. Den nya elförbindelsen är en del av projekt Stockholms Ström, ett samarbete mellan Ellevio, Vattenfall och Svenska kraftnät, för att förstärka Stockholmsregionens elnät.

Så länge Svenska kraftnäts synpunkter och rekommendationer beaktas och att samråd hålls med Svenska kraftnät vid detaljplaneläggning och bygglov ovanpå kabeln har Svenska kraftnät inga invändningar mot aktuell översiktsplan.

Svenska kraftnät noterar att:

- *stationerna Anneberg och Danderyd lyfts fram som förutsättningar i markanvändningskartan och i beskrivningen av den tekniska infrastrukturen i nulägesbeskrivningen.*
- *det är positivt att kommunen lyfter fram den roll kabeln mellan Anneberg och Skanstull har för strömförsörjningen i Stockholmsområdet. Texten är dock formulerad så att det är lite oklart om kabeln är byggd eller ej i dagsläget. Det vore bra att tydliggöra att kabeln byggs nu och kommer vara klar mot slutet av 2020-talet.*
- *det framförs i översiktsplanen planer på att tunnelförlägga E18 genom en längre sträcka genom kommunen. Det är väldigt viktigt att hänsyn tas till Svenska kraftnäts kabeltunnel mellan Anneberg och Skanstull.*

- *ny bebyggelse planeras ovanpå överdäckningen. Det är då viktigt att känna till att dessa inte kan förses med energibrunnar eller andra anläggningar som går djupt ner i marken. Samråd bör ske med Svenska kraftnät vid detaljplaneläggning och bygglov ovanpå kabeln.*

  Svar: Noterat. För text om kraftledningstunnel finns detta samrådsversionens kapitel 3.4.2 – Energi. Detta stycke preciseras enligt synpunkt till granskning.

Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall Eldistribution har inom och i närområdet för Danderyds kommun 77 kV markkabel och luftledning med beteckning regionnätsledning samt en 220 kV transformatorstation.

Vattenfall Eldistribution noterar att på sidan 55 i avsnittet EL saknas vårat regionnät och att det är genom våra regionnätsledningar som matar lokalnätsbolaget.

Vattenfall Eldistribution AB har planerade projekt i kanten av Rinkebyskogen och Sätra ängar, men där verkar kommunen ändå inte ha några planer på bebyggelse.

För alla detaljer och anläggningar som placeras invid Vattenfall Eldistributions elnätanläggningar gäller att dessa skall placeras så att drift- och underhållsarbeten för elnätanläggning inte försvåras.

Schaktning och sprängning får inte ske i närheten av Vattenfall Eldistributions elnätanläggningar utan att man i god tid inhämtat ledningsägarens medgivande. Hänsyn ska tas till försiktighetsprincipen som ingår i de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken avseende att verksamheter eller åtgärder inte medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Ombyggnad eller flytt av Vattenfall Eldistributions anläggning ska anmälas i god tid. Ombyggnad/flytt bekostas av den som initierat ärendet, om det inte regleras på annat sätt i avtal. En framtidssäkrad infrastruktur för eldistribution medför ombyggnad av befintliga elnätanläggningar och utbyggnad med nya elnätanläggningar för att säkerställa kommunens kommande energibehov vid bland annat nyexploatering av bostäder, industri och handel.

Vid utbyggnad av laddinfrastruktur krävs sannolikt ombyggnad av befintliga elnätanläggningar och utbyggnad med nya elnätanläggningar. I översiktsplanen måste hänsyn tas till att det krävs både nya och förändrade intrång i geografin för att framtidssäkra den del av infrastrukturen som berör eldistribution. Vid bildande av nya naturområden, t.ex. naturreservat, Natura 2000-områden och vattenskyddsområden, gäller att restriktionerna inte får förhindra ledningshavaren att utföra de återkommande drift- och

underhållsåtgärder som man är ålagda att utföra bl.a. enligt gällande föreskrifter samt åtgärder som erfordras vid pågående driftstörning.

Vid förändring i kraftledningsnätet bör en bedömning kring lämpligt teknikval genomföras. Det är särskilt angeläget i områden där väsentliga natur- eller kulturvärden kan påverkas.

> Svar: Översiktsplanen följer relevant lagstiftning och många synpunkter behandlas i kommande skeden som exempelvis detaljplaner.
>
> Synpunkten om Vattenfalls ledningar kommer att uppdateras till granskningsskedet.

Ellevio

Ellevio har inget att erinra gentemot förslaget.

> Svar: Noterat

Locums AB

Locum AB yttrar sig såsom ägare till fastigheterna Sjukhuset 5, och Sjukhuset 6 där Danderyds sjukhus är placerat och som ingår i planeringsområde 1. Locum framhäver vikten att framtida planering i kommunen beaktar sjukhusområdet och säkerställer tillgången till det då all logistik alltid ska fungera för ett akutsjukhus. Vidare måste omkringliggande mark beaktas för att sjukhusområdet ska kunna fortsätta att utvecklas i framtiden då vården är viktig ur ett totalförsvarssammanhang och ska således prioriteras framför bostadsbebyggelse.

I samband med utbyggnaden av bostäder i anslutning till sjukhusområdet är det viktigt att ha med sig i förutsättningarna att Danderyds sjukhus helikoptertrafik kommer att byggas ut kraftigt inom de närmsta åren. 2024 förväntas kapaciteten vara den dubbla mot dagens, dvs ca 1400 flygrörelser per år och utbyggnaden av kapaciteten kommer att få påverkan på bullerförhållanden i närområdet.

Danderyds sjukhusområde utgör en av Region Stockholms markreserver. Det betyder att marken kan komma att behöva tas i anspråk för framtida utbyggnad av vårdverksamhet och/eller tillhörande infrastruktur. Vidare är Locum kritiska till att titta på att öppna upp grönstråk genom området ned mot Edsviken. Dels för att regionen redan idag har ett utestående behov av psykiatriska slutenvårdslokaler med tillgång till rekreativa ytor för patienter och Danderyd är en tänkbar framtida placering för dessa. Samt för säkerhetsskäl.

Beskrivna förslag i översiktsplanen, kopplat till anpassningar längs E18, måste omhänderta och säkerställa goda förbindelser till akutsjukhuset. Detta redan

från de första skisserna i planeringsstadierna, under byggtid och när nya anläggningar tas i drift. Locum AB ser positivt på att kollektivtrafiknoderna förstärks. Det kommer underlätta för personal, besökare och dagpatienter/mottagningspatienter att kunna färdas kollektivt.

> Svar: Noterat. Beskrivningen för utredningsområdet som inkluderar Danderyds sjukhus revideras till granskning och beaktar synpunkterna gällande helikopterbuller och framkomlighet.
>
> Vid utveckling av sjukhusområdet ska grönstrukturen beaktas och förslaget att skapa bättre gröna kopplingar över/under E18 vid Knutpunkt Danderyd (sjukhuset) och österut via Stockhagen ska inte ses i kontrast till utveckling av sjukhusområdets för framtida behov.

Polisen

Polisen anser att översiktsplanen borde innehålla en egen del eller rubrik om trygghet och brottsförebyggande perspektiv där det särskilt framhålls att långsiktigheten är viktig när det gäller trygghet och brottsförebyggande.

För efterkommande planering bör byggherrar inför en projektering inkomma med en trygghetskonsekvensbeskrivning där det beskrivs hur projektet bidrar till att öka tryggheten och minskabrottsligheten eller att de i dialog med kommunens brottsförebyggande råd kommunicerar effekterna av projektet.

Yttrandet innehåller vidare förslag på vad översiktsplanen skulle kunna innehålla för att undvika brott gällande exempel informell kontroll och brottsförebyggande tänkande.

> Svar. Noterat. Till granskning kommer texter för trygghet att preciseras och ges större utrymme för översiktsplanens riktlinjer.

Prästlönetillgångar i Stockholms stift – Svenska kyrkan

Fastigheten Danderyd 2:2 är en prästlönefastighet i närheten av Edsbergsvägen mot Sollentuna kommun. Sammanfattningsvis önskas att förslaget till översiktsplan ändras så att fastigheten Danderyd 2:2 eller delar av den anges som utredningsområde till skillnad från grönområde som planförslaget gör. Detta område ligger i nära anslutning till utredningsområde 13, Sätraängsvägen.

Enligt Prästlönetillgångar i Stockholms stift ligger förslaget i linje med den regionala utvecklingsplanen för Stockholm, RUFS 2050, som översiktsplanen hänvisar till. I RUFS:en förespråkas att en ny förbindelse ska länka samman regionala stadskärnor, vilket ligger i nära anslutning till föreslagna utredningsområdet.

PLT har de senaste åren framfört olika idéer till kommunen för både bostadsändamål och samhällsfastigheter. Vidare skulle de riktlinjer som framförs i översiktsplanen kunna följas gällande exempelvis bebyggelse och förnybar energi. Idag finns goda kollektivtrafikförhållanden längs väg 262 samt att det är ett regionalt cykelstråk. Fastigheten är 42 hektar stor och skulle delvis kunna bebyggas med bostäder samtidigt som viktiga naturvärden värnas samtidigt som bågskytteklubben som idag arrenderar mark för verksamhet skulle kunna ges bättre förutsättningar i en inomhusmiljö.

> Svar: Översiktsplanen kommer ej att peka ut fastigheten Danderyd 2:2 som potentiellt utredningsområde då det ligger i nära anslutning till det kommande naturreservatet i Rinkebyskogen. Dock är inte översiktsplanen juridisk bindande. Detta innebär att även fastigheter som inte omnämns som utredningsområden i översiktsplanen kan ändra användning framöver.

Svenska kyrkan – Danderyds församling

Danderyds församling, Svenska kyrkan anser att översiktsplanen genom kommunens vision att bli ”Sveriges bästa kommun att leva, bo och verka i” andas framtidstro och kraft. Dock uppstår ett frågetecken för vem och om alla i samhället inkluderas i detta. Församlingen efterfrågar en större blandad bebyggelse med fler billiga bostäder i kommunen. Församlingen stöder en överdäckning/nedgrävning av E18, men vad händer med kommunens framtida bostadsbebyggelse om detta inte blir av? Därav borde översiktsplanen innehålla en alternativ plan för ökat och differentierat bostadsbyggande. Församlingen bejakar starkt översiktsplanens skrivningar om ökad kollektivtrafik inom kommunen för att fler ska kunna röra sig fritt i samhället samt att många har svårt att ta sig till kyrkorna och kyrkogårdarna i kommunen. Sammanfattningsvis välkomnar församlingen förslaget till översiktsplan vilken identifierar flera områden där kommunens och församlingens verksamheter samverkar för ett gemensamt, gott samhälle.

> Svar: Noterat. Kommunen saknar ett bostadsförsörjningsprogram där parametrar som för vem och vilka bostäder ska planeras och i vilken omfattning. Det pågår ett arbete med att ta fram riktlinjer för bostadsförsörjning som kan komplettera översiktsplanen. Detta kan ingå i den kommande planeringsstrategin som kommunen ska ta fram senast den 11 september 2024. Arbetet med riktlinjer för bostadsförsörjning kan preciseras till granskning.

Naturskyddsföreningen i Danderyd

Naturskyddsföreningen i Danderyd har främst synpunkter på användning av mark- och vattenområden med fokus på djur och natur, stadsnära friluftsliv, miljö- och klimathänsyn samt biologisk mångfald.

Naturskyddsföreningen i Danderyd anser att förslaget är ambitiöst men saknar konkreta mål för uppföljning, framför allt när det gäller klimat- och miljöhänsyn som ges för lite utrymme i förslaget.

Befintliga grönområden måste värnas och skötselplaner ses över och klimatanpassas samtidigt som sambanden mellan olika områden förstärks.

Kommunens utgångspunkter

Som utgångspunkter anges kommunens vision, mål och styrdokument, men även FN:s globala mål för hållbar utveckling, Agenda 2030 samt regionala och nationella mål för hälsa, energi, klimat och miljö. Risken är att det blir otydligt. Naturskyddsföreningen ser gärna att kommunen är mer konkret och adderar mätbara mål som är enkla att löpande följa upp.

Kommunens vision antogs 2019. Det är inte så länge sedan, men den känns redan föråldrad. Här nämns ingenting om djur och natur, biologisk mångfald, om vikten av stadsnära friluftsområden eller om skogens betydelse för ett hållbart stadsklimat.

Stärk svaga samband

Naturskyddsföreningen anser det viktigt att stärka svaga samband mellan olika grönområden, både i kommunen och i regionen för exempelvis Rösjökilen samt att Rinkebyskogens reservatet bör utvidgas. Även svaga gröna samband bör stärkas. De gröna områden som finns kvar i kommunen måste skyddas från exploatering.

Bebyggelse som inte gör intrång

I planen ligger fokus på nybyggnation med närhet till naturen – nya bostäder ska byggas max 200 meter från naturområde eller. Samtidigt måste det säkerställas att ny bebyggelse inte gör intrång på befintliga parker och naturområden. Det är också viktigt att boende i det befintliga beståndet har nära till parker och naturområden.

Energi

Naturskyddsföreningen stöder kommunens ambition att bygga ut fjärrvärmenätet för att förbättra tillgången till klimatsmart uppvärmning.

Avfall

Naturskyddsföreningen vill se löpande information om hur hushållen klarar sopsortering och vikten av att förbättra kunskapen om sopsortering och möjlighet till återbruk och återanvändning.

Trafik och transporter

I riktlinjer för Trafik och transporter saknas miljö- och klimatperspektivet, både vad gäller mål och konkreta åtgärder. Trafiken måste bli mer miljö-, klimat- och hälsoanpassad, med särskilt fokus på buller, partiklar och utsläpp.

Det kollektiva resandet utgör stommen i ett miljöanpassat trafiksystem. Detta kan framgå tydligare i översiktsplanen, där istället cykling, som är svårt för äldre och funktionshindrade och svårt för alla under vintern lyfts fram.

Naturskyddsföreningen föreslår att mål för kollektivtrafiken också preciseras. Goda kollektiva förbindelser inom kommunen och god framkomlighet på trottoarer och gångvägar året om stärker det kollektiva resandet. Kommunen behöver också säkra att infartsparkeringarna är tillgängliga för kommunens invånare vid alla tider på dygnet för att underlätta pendling.

Buller är ett stort problem, särskilt i närheten av E18, men också nära Roslagsbanan. Detsamma gäller luftföroreningar. Här saknas information och diagram för detta. Vägar och järnvägar utgör dessutom hinder för djur att passera. Att begränsa hastigheten på E18 är en enkel åtgärd som skulle ge snabb effekt. Men på sikt bör E18 tunnelförläggas.

Ljusföroreningar

Kommunen bör lyfta fram risken för ljusföroreningar i all planering.

Vattenkvalitet och hantering av dagvatten

Kommunen har gjort stora investeringar för att hantera översvämningar, men Danderyd har trots detta flera områden som riskerar översvämning, t ex Nora torg. Problemen riskerar att öka på grund av den pågående förtätningen, med nedhuggna träd och hårdgjorda ytor tillsammans med ett förändrat klimat.

Edsvikens vatten når inte upp till miljökraven. Därav välkomnas förslag på åtgärder i kommunens nya vattenplan. Vidare gjordes den senaste mätningen av kvaliteten i Ekebysjön, Ösbysjön och Nora träsk 2014. Vattenkvaliteten bör följas upp årligen.

I Rösjön har smal vattenpest etablerat sig, en växt som finns med på EU:s lista över invasiva främmande arter. Naturskyddsföreningen vill uppmana kommunen att hålla noggrann uppsikt över beståndet, med kontinuerliga insatser för att bekämpa utbredningen.

Både Ösbysjön och Ekebysjön växer igen. Ösbysjön påverkas av närheten till Djursholms Ridskola och Ekebysjön av beteshagar i närheten.

När våtmarker växer igen påverkas både rening av vatten och artrikedomen.

Alla Danderyds badplatser får fina betyg, det är viktigt att informera allmänheten om att det är skillnad mellan badkvalitet och ekologisk kvalitet!

Friskt vatten och levande hav och sjöar är livsviktigt. Att hantera hoten är en stor utmaning redan idag, och än mer framöver.

Parker, golfbanor och naturområden

Danderyds naturreservat, Öarna i Värtan, Ekebysjön och Rinkebyskogen, är särskilt värdefulla att värna om. Efter kommunbeslut (februari 2014) om att inrätta delar av Rinkebyskogen som naturreservat är det positivt att kommunen nu har skickat ut beslutsdokument och skötselplan på ny remissrunda inför en korrekt registrering hos Länsstyrelsen.

Rinkebyskogen är en viktig del av Rösjökilen, en av Stockholms Gröna kilar. Reservatet bör utvidgas till att också omfatta Svenska kyrkans mark ner till Edsviken och kommunens mark sydost om reservatet, där Roslagsleden börjar. När det gäller Rinkebyskogen måste ett eventuellt MTB-spår hanteras så att skadegörelsen begränsas.

Danderyd har tillsammans med Kungliga Djurgården, ett av Europas sista bestånd av gamla ekar. Ekar är särskilt viktiga för bin och andra pollinatörer och stora träd sänker temperaturen under heta sommardagar.

Små och stor parkområden bör värnas och alla måste inte nödvändigtvis utrustas med lekplats och motionsredskap! Denna sommar har flera ängsytor fått blomma färdigt innan de slagits och delar av kommunens stora parker med kortklippta gräsytor borde kunna skötas på samma sätt.

I kommunen finns tre golfbanor. Det är viktigt att dessa stora markområden sköts på bästa sätt. Kommunen bör ställa krav på att fairways inte gödslas och att ruffarna slås först efter blomningen.

Kommunen bör informera invånarna om hur man kan bidra för att gynna pollinatörer och biologisk mångfald i sin egen trädgård, på sin balkong eller föreningens innergård.

> Svar: Mål och riktlinjer för den fortsatta planeringen kommer att revideras till granskningsskedet. Översiktsplanen utgår från visionen och även de globala målen och nationella miljömålen. Översiktsplanen beskriver oftast övergripande mål och inriktning som vid behov bryts ned i kommande styrdokument på mer detaljerad nivå. Detta kan med fördel göras för mål gällande

kollektivtrafik som bör finnas inom ramarna för en trafikstrategi, eller för buller som föreslås preciseras i en bullerstrategi exempelvis.

En tydligare prioritering mellan trafikslag kommer att göras till granskning.

För tillfället finns inga beräkningar över exakta effekter av en tunnelförläggning av E18 när det kommer till luftkvalitet. Detta bör studeras vidare i efterföljande planering. För strategier kring luft beskrivs dessa i samrådsförslagets kapitel 6.2.5.2.

Texterna för utredningsområdena kommer preciseras till granskningsskedet och innehålla en rubrik med hänsyn i efterföljande planering för de utredningsområden gällande exempelvis gröna samband och de gröna kilar som finns i kommunen.

Ett stycke om ljusföroreningar läggs till granskning tillsammans med riktlinjer för detta.

Parallellt med arbetet för översiktsplanen pågår arbete med vattenplan och dagvattenplan. Här synkas de olika arbetena vartefter under processen. Vattenplanen och Dagvattenplanen innehåller konkreta åtgärder för att uppnå miljökvalitetsnormerna för kommunens vattenförekomster. Bland annat är en vattenprovtagningar på vattenkemi årligen för samtliga av kommunens sjöar en prioriterad åtgärd.

Granskningsförslaget kommer kompletteras med underlag för skyfallsytor och texter kring detta.

Danderyds hembygdsförening

Danderyds hembygdsförening yttrande behandlar främst frågor som rör Västra Danderyd och inom föreningens verksamhetsområde såsom frågor om bebyggelse, kulturmiljöer, kulturmiljöprogram och kulturmiljöhandbok.

Yttrandet beskriver kommundelen Danderyds historia, framkomst och nuvarande unika förutsättningar. Enligt Danderyds hembygdsförening framkommer inte detta i översiktsplanen i kapitel 3.7 och detta bör även ingå i det kommande kulturmiljöprogrammet då denna kommundel inte finns beskrivet i gällande kulturmiljöhandbok. Önskemålet är att hembygdsföreningarna involveras på att tidigt stadie i arbetet med kulturmiljöhandboken.

Danderyds hembygdsförening anser att ambitionen för översiktsplanens mål om ”Bygga och bevara för idag och imorgon” samt ”Trygga och inbjudande

utemiljöer och mötesplatser" är goda och ambitionen om främst kulturmiljö och gestaltning på sidan 122 är goda. Föreningen anser att trädgårdsstaden ska bevaras och att det vid förtätning, renovering och nybyggnation inte bara tas hänsyn till byggnaderna utan även till den omgivande tomtmiljön.

För kapitel 5.1 om utvecklingsinriktning anser Danderyds hembygdsförening att beskrivningen av kollektivtrafiknod Rinkeby är alldeles för vag och att det bör framgå att exempelvis Båtsmanstorpet-Oskarsborgs-Danderyds krog ska bevaras.

För kapitel 5.3. om Noragårdsstråket är det positivt att detta gröna stråk pekas ut och det bör benämnas att det även är ett kulturstråk med värdefulla miljöer.

> Svar: Ett nytt kulturmiljöprogram ska tas fram och önskemålet om insyn under processen är noterad. Översiktsplanen grundas på gällande kulturmiljöhandbok som precis som Danderyds hembygdsförening lyfter behöver uppdateras med en inventering av Danderyds kommundel inom ramarna för ett kulturmiljöprogram. Delarna i kapitel 3.7 kommer i väntan på arbetet med kulturmiljöprogrammet ligga kvar till granskningsskedet för översiktsplanen. Kartan i kapitel 3.7.3 om kulturmiljö kommer att uppdateras till granskningsskedet och beskriva exempel på värdefulla kulturmiljöer och fornminnen i kommunen.
>
> För kapitel 5 om utvecklingsinriktning kommer dessa att uppdateras till granskningsskedet gällande kulturmiljö men de kommer inte specifikt att precisera enskilda objekt.
>
> För strategier kring kulturmiljöer i samrådsförslagets kapitel 6.2.6 – Kulturmiljö kommer de inte preciseras närmre i väntan på nytt kulturmiljöprogram men hänsyn i den kommande planeringen kommer att förtydligas.

Danderyds villaägareförening

Danderyds villaägarförening har inkommit med yttrande inklusive bilagor samt flygblad. Sammanlagt har 189 personer ställt sig bakom Danderyds villaägareförenings skrivelser genom samrådet.

Flygbladet innehöll 5 synpunkter som var:

1. Danderyd i princip är fullbyggd. Danderyd skall fortsättningsvis vara en villastad.

2. Enligt SCB var Danderyd nionde tätast bebyggda kommunen i landet, t.o.m. tätare bebyggd än grannkommunen Täby, staden på landet, som låg

på tionde plats. Danderyd skall inte behöva känna trycket av att bygga mera inom en snar framtid.

3. Genomfartstrafiken genom kommunen är det allra största problemet (buller, avgaser, partiklar, trafikfaror) och problemen kommer att bli än större på grund av den omfattande exploateringen i Nordostkommunerna. Ny bebyggelse i området skall därför inte tillkomma förrän problemet är löst. Grundnormen 55 dB(A) ute/30 dB(A) inne skall gälla för buller.

4. Danderyd bör söka samarbete med Täby för att tillsammans med statsmakterna lösa problemen med genomfartstrafiken. Utnyttja urberget och lägg såväl E18 som en förlängd tunnelbana i tunnel till dalsvackan vid Roslags Näsby för att anknyta till Roslagsbanan där den delas i två grenar. Sålunda skapas en naturlig trafikknutpunkt för Nordostkommunerna.

5. Kommundelarna skall förenas genom gröna samband i stället för höga murar.

Huvudskrivelsen innehöll 17 yrkanden. Dessa redovisas i sin helhet nedan:

1. Anstånd åtminstone till 1 oktober 2021 med att inkomma med vårt slutgiltiga samrådsyttrande. Vi vill avvakta möjligheten till offentliga fysiska möten.

2. Danderyd är i princip fullbyggd. Danderyd skall inte behöva känna trycket att bygga mera. Att under en kort tidsperiod öka antalet invånare med upp till en tredjedel skapar fler problem än det löser.

3. Den ökande genomfartstrafiken genom kommunen är det allra största problemet och skall lösas först. Gäller buller, avgaser, partiklar, olycksrisker. Grundnormen för buller 55 dB(A) ute/ 30 dB(A) inne skall gälla långsiktigt. Skall gälla för såväl E18, Roslagsbanan, Tunnelbanan, Edsbergsvägen, Enebybergsvägen/Gamla Norrtäljevägen, Danderydsvägen, Vendevägen. Bråvallavägen, Stockholmsvägen, Edsviksvägen och andra drabbade vägar.

4. Ny bebyggelse skall inte tillkomma förrän problemen med genomfartstrafiken långsiktigt är lösta. Kommunen skall inte avhända sig vare sig handlingsutrymme eller förhandlingsutrymme.

5. Danderyd skall söka samarbete med Täby för att tillsammans med statsmakterna och nordostkommunerna lösa problemen med genomfartstrafiken enligt ”polluter pays”-principen. Utnyttja urberget och lägg såväl E18 som en förlängd tunnelbana i tunnlar till dalsvackan vid Roslags Näsby för att där anknyta till Roslagsbanan innan den delas i två grenar, en mot Österskär och en mot Kårsta och förlägg trafiknoden där i stället för vid Rinkeby.

6. Avlasta helst trafiken även längre norrut, t.ex. genom Norrortsleden.

7. Kommundelarna skall förenas genom gröna samband i stället för höga murar som reflekterar bullret mot vägens andra sida. Bullervallar eller bullerplank med vintergrön vegetation absorberar bullret effektivare och kan åtminstone temporärt minska miljöproblemen (buller, avgaser, partiklar, damm). Massor finns att tillgå från tunnelprojekten Stockholms ström och Förbifart Stockholm. Att bygga bostäder i bullerstörda områden är inte etiskt försvarbart och skapar dessutom andra infrastrukturproblem förutom att området kommer att vara en stökig byggarbetsplats under flera år framöver. Det går snabbare att driva en tunnel än att bygga bostäder.

8. Bebyggelse längs trafikerade vägar riskerar att drabbas svårt vid eventuella olyckor på vägarna, främst tankbilsexplosioner, men också ett uppseglande problem, nämligen elbilar som är svåra att släcka om de börjar brinna. De brinner med het låga och avger giftiga gaser

9. Danderyd skall fortsättningsvis vara en villastad. Fördelningen mellan lägenheter i enfamiljshus och lägenheter i flerfamiljshus skall vara till fördel för lägenheter i enfamiljshus (villor).

10. Omvandla inte villatomter till flerbostadshus.

11. Det behövs behovsprövade bostäder i kommunen för Danderydsbor (såsom vård- och omsorgsboenden, LSS boenden). I övrigt skall kategoribostäder undvikas.

12. Utvecklings-/utredningsområden skall inte omfatta privatägda villatomter. Det behövs en klar gränsdragning.

13. Inaktuella planer skall avföras från dagordningen.

14. Kommunen står inför stora utmaningar vad gäller miljö- och klimat. Dessa problem måste lösas i första hand under mandatperioden, såväl vad gäller gammal bebyggelse som ny bebyggelse. Det finns villaområden som ligger så lågt (gammalt sjöbotten) så att de riskerar översvämmas såväl vid högvatten som vid regn. Kommunens (dag)vattenledningssystem måste förstärkas. Vi avvaktar vattenplan och dagvattenplan, som inte ännu ingår i föreliggande förslag.

15. Avfall och återvinning måste ses som en resurs. Inför fastighetsnära materialåtervinning i stället för skräpiga återvinningsstationer. Det behövs en tydlig ansvarskedja där brukaren ansvarar för sitt avfall till dess entreprenören hämtar och tar över ansvaret. Återta eventuella vinster i form av sänkta avgifter för brukarna.

16. Pandemin har visat hur sårbart samhället är. Det gäller såväl människan som infrastrukturen. Här krävs det rejäla satsningar. Sjukvård,

livsmedelsförsörjning, lagerhållning, transporter, lokaler, elförsörjning, laddstationer, bensinstationer.

17. Händelser i vårt närområde under senare tid har visat att vi inte längre lever i en så trygg värld som vi trott. Aktivera vårt civilförsvar, se över de skyddsrum, som byggdes under kalla kriget. Gäller i allra högsta grad de, som byggdes under Mörby centrum och som enligt uppgift är stora och mycket säkra, men skyddsrum finns också i privata fastigheter.

I yttrandet lyfts även specifika förslag på förändringar av planen. Några exempel av större karaktär omnämns nedan medan samtliga återfinns i hela remissvaret.

För 4.1. är Danderyds villaägarförenings uppfattning att ny bebyggelse ska tillkomma i liten skala och spegla villastaden. Danderyd är en villastad och ska så förbli där det är viktigare att bevara och rusta upp kommunens parker och andra grönytor.

För kapitel 5 motsätter sig Danderyds villaägarförening en bebyggelse så som föreslås i samrådsversionens utvecklingsinriktning för en kollektivtrafiknod vid Rinkebyskogen. En regional kollektivtrafiknod bör istället placeras i Roslags Näsby.

Både kapitel 5 och 6 är för vagt formulerande och otydligt avgränsade samt att det bör förtydligas var buller förekommer och att det behövs ett säkerhetsavstånd till samtliga utredningsområden.

> Svar: I översiktsplanen återfinns liknande statistik för Danderyd som skrivelsen påvisar. Slutsatserna i översiktsplanen är detsamma för dessa uppgifter som i skrivelsen. Dock finns alltid ett behov att planera inför kommande behov utifrån de förutsättningar som råder.
>
> Översiktsplanen följer kommunens vision som påtalar att i Danderyd ”kombineras den moderna trädgårdsstaden med hållbar stadsmiljö”. Översiktsplanen preciserar inte det framtida behovet av bostäder i kommunen men bedömer att den regionala utvecklingsplanens mål om 300 bostäder årligen är för högt satta utifrån en Danderydskontext.
>
> Kommunen saknar ett bostadsförsörjningsprogram där det beskrivs i vilken omfattning och vilka bostäder som behövs i framtiden. Det pågår ett arbete med att ta fram riktlinjer för bostadsförsörjning som kan komplettera översiktsplanen. Detta kan ingå i den kommande planeringsstrategin som kommunen ska ta fram senast den 11 september 2024. Arbetet med riktlinjer för bostadsförsörjning kan preciseras till granskning.

Översiktsplanen ska vara aktuell och utgå från befintliga och kommande projekt. Inga inaktuella projekt finns med i översiktsplanens samrådshandlingar.

Utredningsområdena är i detta skede inte tydligt avgränsade. Detta görs i kommande utredningar eller detaljplaneskeden.

All tillkommande exploatering ska följa gällande lagar och förordningar gällande exempelvis buller. För frågan om E18 och infrastruktur förs exempelvis dialog med kringliggande kommuner i StoNo-nätverket (Stockholm Nordost-kommuner bestående av Danderyd, Norrtälje, Täby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker). Vidare sker samarbete med berörda aktörer som exempelvis Trafikverket för E18 och Region Stockholm för kollektivtrafikfrågor. Istället för att stoppa alla planer på exploatering i väntan på att alla problem är lösta för exempelvis E18 och annan infrastruktur som punkt 4 förespråkar, så är det lämpligare att säkerställa att alla lagkrav uppnås vid eventuell exploatering samt att kommande bebyggelse ej omöjliggör en eventuell tunnelförläggning.

Det är viktigt att poängtera att det är Trafikverket som är väghållare och ansvariga för utvecklingen av E18. Innan beslut om tunnelförläggning kan tas krävs vidare utredningar inom ramarna för exempelvis en åtgärdsvalsstudie där ett bredare regionalt perspektiv tas än tidigare utredningar inom ramarna för centrala Danderyd. Exempel på utredningar som behöver göras är för luft, buller, framkomlighet och hantering av farligt gods, samt att kostnader och konsekvenser förtydligas innan kommunen kan ta ställning i frågan om tunnelförläggning av E18. Vidare är det alltid kommunen som beslutar vad som i slutändan ska byggas i enlighet med det kommunala planmonopolet.

För punkt 5 om polluter pays-principen är det inte nödvändigt att beskriva detta i översiktsplanen då gällande miljölagstiftning redan är tydlig med att förorenare eller belastare har ansvar för detta. Kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd utgår från detta vid tillsyn gentemot exempelvis Trafikverket.

Vid utveckling av infrastruktur bör risk- och sårbarhetsanalyser göras för att undvika olyckor som beskrivs i yttrandet.

Till granskningsskedet kommer kapitlena för utvecklingsinriktningar (kapitel 5) och utredningsområdena (kapitel 6) att preciseras genom underrubrik för hänsyn till

efterkommande planering där grönstruktur, gröna kilar och gröna samband beaktas. Vidare kommer behovet av säkerhetsavstånd till infrastruktur preciseras. Därutöver kommer underlag för skyfallsytor och texter kring detta att ingå.

Inom ramarna för översiktsplanen är det inte lämpligt att peka ut specifika förslag på ändringar i andra kommuner. Detta kan kommunen däremot göra genom att yttra sig över andra kommuners översiktsplaner exempelvis. För mellankommunala frågor som lyfts i yttrandet som trafiknod Roslags-Näsby och att E 18 ska avlastas genom norrortsleden är exempel på frågor som kan drivas i andra mellankommunala sammanhang.

Bilagorna är noterade och exempelvis kommer en ny befolkningsprognos att beställas under våren 2022.

Föreningen Nora Torgs Framtid

Föreningen Nora Torgs Framtids (FNTF) yttrande berör främst Nora Torgsområdet men också de allmänna förslagen som berör den kommunala helheten.

FNTF finner det utsända materialet välskrivet och framhåller att föreningen instämmer i många råd som återfinns där som exempelvis att arbeta in kommande slutsatser från de kommande plandokumenten om Vatten- och Dagvatten i översiktsplanen.

FNTF:s synpunkter följer samrådsförslaget kapitelstruktur. Några exempel av större karaktär omnämns nedan medan samtliga återfinns i hela remissvaret.

För kapitel 1.3.2 bör mer utrymme ges för det som framkom i tidigare medborgardialog samt att länken inte stämmer för att komma till redovisningen av synpunkterna.

För kapital 2 om utgångspunkter bör kopplingen till övriga styrdokument som vattenplan- och dagvattenplan bli tydligare då detta har bäring för Nora Torg. Vidare saknas en tydlig målbild för översiktsplanen då underlag som översiktsplanen hänvisar till har olika tidshorisont.

För frågan om E18 behöver kommunen sätta ned foten för vad de olika alternativen får för konsekvenser och hur de ska prioriteras då alternativet för tunnelförläggning med bostadsbyggande på upp mot 9 000–11 000 bostäder skulle rasera villastaden Danderyd.

Gällande 2.6.1 är det positivt att kommunen motiverar avsteget till RUFS:ens övergripande bostadsmål för kommunen. Önskvärt vore en analys av var befolkningsunderlaget sviktar för service för att planeringen av bostäder och anläggningar ska ske.

Kapitel 3. Nuläge

För 3.2.3 saknas frågorna för markbehoven för den offentliga verksamheten som kommunen ansvarar för. Avsnittet om co-workingytor är intressant och kan med fördel utvecklas.

FNTF är positivt inställda till att kommunens parkeringsnormer ska omarbetas då föreningens uppfattning är att detta saknas idag.

För 3.4.4 om avfallshantering bör ÖP ta höjd för den nationellt aviserade fastighetsnära insamlingen av hushållsavfall.

För 3.5 om natur bör det tas fram en särskild strategi om grönska för att uppnå målet om en trädgårdsstad. Föreningen är positiva till den uppsnyggning som gjorts av Kvarnparken.

3.5.2. Här bör Lärkängens odlingsområde i Noragårdsstråket tas med i nulägesbeskrivningarna.

För området om Nora Torg visar översiktsplanen på att det föreligger risk för skyfall och översvämningar i området och området bör inte hårdgöras mer utan det är bättre att återställa de hårdgjorda ytorna. Detta gäller både för kapitel 3 och 6.

För kapitel 4 föreslås ytterligare ett målområde med ”en anpassad servicestruktur”.

För kapitel 5 ställer sig FNTF bakom utvecklingen av Noragårdsstråket där stora kvaliteter finns med både promenadstråk och kulturstråk. Det är positivt att obebyggda lågpunkter i terrängen bevaras och utvecklas för samnyttjande av annan lämplig verksamhet. Överlag instämmer FNTF med hållbarhetsbedömningen att utvecklingsinriktningarna behöver tydliggöras och kompletteras. FNTF är gärna med i processen för att utveckla Noragårdsstråket och utformningen av markområdet kring lågpunkten.

För kapitel 6 bör det klargöras för vilken status som utredningsområdena har i förhållande till exempelvis detaljplaner. Dessa är heller inte tidsatta vilket även det medför en otydlighet. FNTF efterlyser en centrum- och servicestruktur som är gemensam för hela kommunen och anser vidare att någon ytterligare utveckling av Nora Torgs centrum behövs, men däremot en uppsnyggning av befintlig centrumtomt med tillhörande parkeringstomt.

FNTF yrkar bestämt på att utredningsområdet för Nora Torg stryks ur listan över utredningsområden.

För 6.2 bör underliggande tematiska riktlinjer kompletteras med ett underkapitel för ”Service till kommunens invånare”.

För kapitel 7.2.1 är det positivt att hänsyn tas till den sociala, ekonomiska och ekologiska dimensionerna för att skapa ett levande och funktionellt samhälle med hög kvalitet för kommunens invånare.

Svar: Föreningen Nora Torgs Framtids önskemål om delaktighet för den framtida processen om utvecklingen av Nora Torg och lågpunkt är noterad.

Översiktsplanen ska vara i linje med beslutade dokument. Parallellt med arbetet för översiktsplanen pågår arbete med vattenplan och dagvattenplan. Här synkas de olika arbetena vartefter under processen

Vidare utgår översiktsplanen till globala och nationella mål kring exempelvis avfallshantering med mera. Detta beskrivs i kapitel 2 som utgångspunkt.

Innan kommunen kan fatta beslut om överdäckning av E18 måste vidare utredningar, konsekvensanalyser och ekonomiska kalkyler göras. Det är Trafikverket som är väghållare för E18 vilket bör framgå tydligare i översiktsplanen. Frågan om E18 kommer att konkretiseras och förtydligas mer i kapitlet för utvecklingsinriktning till granskningsskedet. Detta gäller även för Noragårdsstråket och strukturen för centrumbildning i kommunen.

Texterna för utredningsområdena kommer preciseras till granskningsskedet och innehålla en rubrik med hänsyn i efterföljande planering. Område 11 för Tora Torg kommer att kvarstå till granskning. Nora torg finns även beskrivet i gällande översiktsplan från 2006 som ett utvecklingsområde med behov av fördjupade studier. Till granskning kommer det förtydligas vad som avses med detta område. Det som är gemensamt för samtliga områden är att det ska utredas för hur dessa ska användas, utvecklas och bevaras inom den föreslagna avgränsningen. Gällande Lärkängens odlingsområde kan denna yta användas som en kommande skyfallsyta för kommunen som därmed ej bör exploateras.

En centrumstruktur kommer att preciseras till granskning gällande utvecklingsinriktning.

Sällskapet Amorina – Stocksunds hembygdsförening

Sällskapet Amorina har till ändamål att bl.a. söka tillvarata de kulturella intressena vid förändringar i Stocksund. Med det som utgångspunkt lämnas därför synpunkter som främst rör kulturmiljövärdena, men också

det som rör behovet av naturvärden, som förstärker de kulturella värdena. Synpunkterna begränsas till Stocksund.

Sällskapet Amorina lyfter särskilt fram att Stocksund är ett riksintresse för kulturmiljö samt områdets grönstruktur med vattenkopplingen som värdefull. Detta bör komma till uttryck i översiktsplanen genom exempelvis inventering av gröna korridorer i Stocksund. Vidare vill Sällskapet Amorina understryka att kulturvärdena bör vara vägledande i framtida tillståndsärenden för att säkerställa det som är unikt och särpräglat i Stocksund då kommunen enligt översiktsplanen samtidigt ska utvecklas och bevaras.

Vid planering av bebyggelse bör största möjliga hänsyn till både kulturella intressen och naturintressen och i stället för att förtäta den befintliga bebyggelsen, som har ett högt kulturellt värde och ger Stocksund dess unika karaktär, bör ny bebyggelse lokaliseras till områden utanför den äldre bebyggelsen. Det ligger ett framtida värde i att det som är karaktäristiskt för "villastaden" Stocksund och dess landskapsbild värnas och bevaras. Andra värdefulla miljöer som lyfts fram utifrån ett rekreationsperspektiv är exempelvis Cedergrenska parken, det s.k. Torget i anslutning till scoutstugan, Svanholmsparken, Täcka udden, Gränsgärdet och skogsområden mellan bebyggelsen.

Kommunen bör därför på ett ännu tydligare sätt formulera övergripande mål för hur kravet på en fortsatt estetiskt tilltalande bebyggelsemiljö ska tillgodoses vid tillämpning av översiktsplanen. Ett program bör tas fram med riktlinjer till stöd för att bevara Stocksunds karaktärsdrag och bebyggelse. Från Amorinas sida kan vi gärna medverka i ett sådant arbete, särskilt med tanke på de omfattande samlingar av stocksundiana, som Amorina vårdar.

I förslaget till översiktsplan anges vissa områden som "utredningsområden" för ev. framtida användning av mark-och vattenområden (s.119 i förslaget). Som sådana områden föreslås bl.a.

-Gränsgärdet – Stockhagen med omnejd (bl.a. "mindre inslag av bostadsbebyggelse")

- Svanholmsparken (bl.a. "omvandling av parkering och omgivning, komplettering med bostadsbebyggelse. Parkering i utredningsområdet utreds i kommande planering")

I förslagets förlängning tycks tanken vara att bebygga delar av dessa områden. Innan kommunen överhuvudtaget går vidare med dessa områden måste kommunen först utreda vad som ska bevaras med hänsyn till de värden som finns. Först därefter bör man ta ställning till vad som eventuellt kan bebyggas.

Svar: Att beakta kulturmiljöer ska alltid göras i planeringen vilket översiktsplanen beskriver. För tillfället genomför Riksantikvarieämbetet en översyn av riksintresseområdena för kulturmiljöer i Danderyd. Detta omfattar riksintresseområdena Stocksund och Djursholm. Därtill har kommunen påbörjat ett arbete med ett kulturmiljöprogram som på sikt ska ersätta kommunens kulturmiljöhandbok och innehålla mer detaljerad vägledning vid planeringen än vad översiktsplanen gör. Översiktsplanen beskriver inte hur arkitekturen ska utformas i detalj utan detta är lämpligare att beskrivas genom en arkitekturpolicy eller liknande.

Utredningsområdena behöver utredas vidare med avseende på vad som ska planeras och vilka förutsättningar som råder inom respektive område i den kommande planeringen som exempelvis värdefulla kulturmiljöer och grönområden. I matrisen för kapitel 6 i samrådshandlingarna behandlas exempelvis kulturmiljöer för utredningsområdena vilket ska beaktas i kommande utredningar och planering.

Texterna för utredningsområdena kommer preciseras till granskningsskedet och innehålla en rubrik med hänsyn i efterföljande planering för de utredningsområden gällande exempelvis kulturmiljö, gröna samband och de gröna kilar som finns i kommunen.

Enebybergs Gårds Förening

Enebybergs gårds Förening, hembygdsföreningen i Enebyberg lyfter specifikt synpunkter som berör Enebyberg.

De olika kommundelarna präglas av olika förutsättningar men är delar av en sammanhållen enhet med en gemensam historia, nutid och framtid. Kommundelarna har utvecklats i olika riktning men de övergripande förutsättningarna är likartade som exempelvis hög andel småhusbebyggelse, relativt små och välfungerande områden med flerbostadshus samt närhet till grönområden. Denna karaktär bör hanteras med omsorg och respekt samtidigt som samhället utvecklas med dess struktur, trafiklösningar, serviceutbud och byggnation.

Samhället måste fortsätta att utvecklas för att förbli attraktivt och klara grundläggande samhällsservice. Därför är det viktigt att kommunen fortsätter arbeta aktivt med utvecklingsfrågor. Samarbete bör ske med kommunens närmaste grannkommuner och resten av regionen. Ett exempel är planeringen för Roslags Näsby i Täby som ligger i nära anslutning till Eneby berg där samarbete över kommungränsen bör ske.

Den kraftigt ökande befolkningstrycket i regionen kommer inte kunna hanteras av Roslagsbanan och därmed bör frågan om en utbyggnad av tunnelbanan till Täby aktualiseras.

Danderyd är på grund av sitt geografiska läge en genomfartskommun för pendlingstrafiken. Detta påverkar och kommer fortsätta att påverka kommunen stort. Därför är det angeläget att kommunen i sin framtida planering fokuserar på miljön.

Föreningen tar inte ställning till alternativen rörande tunnelförläggning av E18.

Föreningen ser positivt på att det utreds om det är möjligt att utveckla området vid Enebyängen, utredningsområde 14, med bostadsbebyggelse.

Föreningen delar samrådsförslagets syn på kommunens rika utbud av värdefulla kulturmiljöer och vill belysa vikten att Enebybergs årsringar som exempelvis Eneby Gård, villabebyggelsen från olika tidsepoker med mera respekteras och hanteras varsamt när samhället utvecklas.

> Svar: Noterat. Texterna för utredningsområdena kommer preciseras till granskningsskedet gällande exempelvis utredningsområde 14, Enebyängen.
>
> Till granskning kommer texter kring kulturmiljö att uppdateras tillsammans med kartmaterial samt riktlinjer hur detta ska beaktas i kommande planering tillsammans med kommande innehåll av kulturmiljöprogrammet.
>
> För mellankommunala samarbeten ingår Danderydexempelvis i StoNo-nätverket (Stockholm Nordost) som är ett samarbete mellan kommunerna Danderyd, Norrtälje, Täby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker där mellankommunala frågor behandlas.

Samfundet Djursholms forntid och framtid

Samfundet Djursholms forntid och framtid anser att översiktsplanen är omsorgsfullt utformad och vill särskilt framhålla vikten av den prioriterade hänsyn till historiska, kulturella, estetiska och arkitektoniska aspekter som formuleras i punkten 2.6.2. kulturmiljö.

Kommunens målsättning bör vara att karaktären av villastad ska bevaras. Detta är ej förenligt med frågan om att förlägga E18 i tunnel då det är förknippat med en kraftig exploatering för att finansiera projektet. Villastaden bör utvecklas utifrån sina grundläggande principer med flera mindre knutpunkter för samhällsservice som exempelvis butiker, caféer, restauranger hälsocentraler, bibliotek med mera i varje kommundel samt en koncentration av centrumfunktioner i anslutning till Mörby centrum.

För E18 bör kommunen genomföra bulleråtgärder utmed E18 och skapa bättre möjligheter till kommunikationer mellan de östra och västar kommundelarna.

Roslagsbanan bör inte dras vidare mot varken City eller Arlanda då det redan finns fungerande förbindelser dit. Istället bör tunnelbanan förlängas till Täby.

Danderyd innehåller många områden av stort kulturhistoriskt värde och tillkommande bebyggelse bör vara av hög kvalitet som när dessa kulturmiljöer skapades. Nya områden ska utformas med stor hänsyn till den närmaste omgivningen och helhetsmiljön. Kvarteret Lill-Kalmar är ett exempel på att det går att bygga flerbostadshus av hög kvalitet. Det skulle även vara intressant för Danderyds kommun att finna mark för att bygga nutida trädgårdsstadsmiljö.

Naturmiljön är en stor tillgång och det är viktigt att grönområden vårdas sakkunnigt och kontinuerligt.

För arkeologiska lämningar vill Samfundet påminna att fornlämningar är lagskyddade och det är viktigt att kommunen har någon som har det övergripande ansvaret för skötsel och information om fornlämningarna. Detta skulle kunna ske i samarbete med hembygdsföreningarna.

> Svar: Synpunkterna om E18, Roslagsbanan och tunnelbanan är noterade. Parallellt med framtagandet av översiktsplanen pågår ett arbete med ett kulturmiljöprogram i kommunen som ska ersätta kommunens kulturmiljöhandbok.
>
> En centrumstruktur kommer att preciseras till granskning gällande utvecklingsinriktning.

SPF Seniorerna Idun Danderyd

SPF Seniorerna Idun Danderyd anser att översiktsplanen i sin helhet är bra. Översiktsplanen bör ta större hänsyn till alla åldrar och exempelvis saknas ett tydligare äldreperspektiv som bostäder, framkomlighet, trafiksituation och tillgänglighet. Exempelvis bör det tydligare framgå plan för bostäder av såväl hyresrätter och bostadsrätter samt plan för vård- och omsorgsboende i alla kommundelar. Vidare bör en plan för gångtrafikanter ingå i planen.

För kommunikationer förordas alternativet lång tunnel för E18 samt att även tunnelbanan bör förlängas mot Täby då Roslagsbanans utveckling inte är tillräcklig.

> Svar: Synpunkterna om E18 är noterade.
>
> Då kommunen saknar ett bostadsförsörjningsprogram finns inga kvantifierbara siffror för bostadsbyggandet i kommunen vilket är

en brist för översiktsplanen. Det pågår ett arbete med att ta fram riktlinjer för bostadsförsörjning som kan komplettera översiktsplanen. Detta kan ingå i den kommande planeringsstrategin som kommunen ska ta fram senast den 11 september 2024. Arbetet med riktlinjer för bostadsförsörjning kan preciseras till granskning. Precisering av bostadsbyggandet bör tydligare beskrivas i översiktsplanen. Upplåtelseform med mera avgörs i planeringens senare skeden.

Översiktsplanen är kommunens övergripande styrdokument och mer detaljerade underlag som exempelvis gångplan bör upprättas inom ramarna för en separat Trafikstrategi med underliggande gång- och cykelplan.

Bostadsrättsföreningen Sätra äng

Styrelsen för Bostadsrättsföreningen Sätra äng ställer sig i princip positiv till en försiktig förtätning av flerbostadshus i närområdet med förutsättningen att de stora grönområdena lämnas ifred, då det utgör en omistlig resurs för de boende genom närheten till Edsviken och omgivande ängar och skogsområden. Även Rinkebyskogen uppskattas av de boende för närliggande rekreation och strövområde.

Under de senaste åren har Brf Sätra Äng byggt åtta nya lägenheter i befintliga lokaler. Ytterligare fem byggs under året i den gamla panncentralen, Ugglebacken 1. Föreningen har tagit fram ett förslag på att inreda vindarna på den så kallade Gula Sidan (BROTTAREN 1) som skulle kunna ge ett stort antal nya lägenheter alternativt större lägenheter som etagelägenheter. Även hissar finns med i det förslaget.

Även mindre markområden som ligger i direkt anslutning till Brf Sätra Ängs mark skulle kunna bebyggas om kommunen skulle vilja släppa den marken vid utveckling av detaljplan.

En förutsättning för att föreningen skall driva byggprojekt av en sådan magnitud är en god dialog med kommunens tjänstemän. En dialog som idag saknas men som vi hoppas kan bli bättre.

Svar: Noterat. Utredningsområdena kommer att preciseras till granskningsskedet genom underrubrik för hänsyn till efterkommande planering där exempelvis skyddsvärd natur, grönstruktur, gröna kilar och gröna samband beaktas.

ERF Stockholm No 1 AB

ERF Stockholm No 1 AB är mycket positiva till all utveckling som berör utredningsområdet för Enebyängens handelsplats och att den kan komma att

exploateras mer med tätare bebyggelse i form av bostäder med inslag av handel i framtiden.

Svar: Noterat.

Remissvar från nämnder i Danderyds kommun

Byggnadsnämnden

Byggnadsnämnden betonar vikten av att ha en aktuell översiktsplan då den gällande planen är från 2006.

Planens inriktning är positiv för kommunens ytvatten och möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna. Planförslaget skulle kunna utvecklas för hanteringen av grundvatten.

Planförslaget bör utvecklas genom tydligare beskrivningar av utredningsområdena, gärna i kombination av riktlinjer och krav för exempelvis buller som är en utmaning som föreligger i flera utpekade områden.

Planförslagets ambition att ta tillvara och bevara kulturhistoriska värden är positiva och bedöms ge tillräcklig vägledning för att i efterkommande planering ge tillräcklig vägledning för att skydda och utveckla dessa värden.

Svar: Noterat. Texterna för utredningsområdena kommer preciseras till granskningsskedet och bland annat innehålla en rubrik med hänsyn i efterföljande planering som för exempelvis buller. Därutöver kommer kapitlet kompletteras med underliggande strategier.

Parallellt med arbetet för översiktsplanen pågår arbete med vattenplan och dagvattenplan. Här synkas de olika arbetena vartefter under processen. Vattenplanen och Dagvattenplanen innehåller konkreta åtgärder för att uppnå miljökvalitetsnormerna för kommunens vattenförekomster. Bland annat är vattenprovtagningar på vattenkemi årligen på samtliga av kommunens sjöar en prioriterad åtgärd. Statusen för kommunens grundvatten är redan god idag och därmed finns inga större åtgärder preciserade i översiktsplanen. Både översiktsplanen och den kommande vattenplanen inbegriper alla vatten i kommunen inklusive de två vattenförekomsterna som finns.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden gör bedömningen att förslaget till ny översiktsplan inte medför någon betydande inverkan på befintligt fastighetsbestånd samtidigt som planeringen av nya utvecklingsområden och behovet av mark och lokaler för service lyfts fram som viktiga planeringsförutsättningar.

Fastighetsnämnden vill dock särskilt lyfta fram behovet av en långsiktig framförhållning i planeringen av en eventuell tunnelförläggning av E18. I anslutning till den tunnelsträckning som planeras äger kommunen fastigheter. I synnerhet området vid tunnelns södra nedfart, där bland annat, Mörbyskolan ligger. För att kunna möjliggöra en långsiktig prioritering av underhåll och en eventuell planering av ersättningslokaler är det av största vikt att fastighetsnämnden hålls informerade och delaktiga i den fortsatta planeringen.

För fastighetsnämndens vidkommande är det är det viktigt att understryka att all planering av kommunal service, som kräver lokaler i någon form, samplaneras med berörda parter i ett tidigt skede för att optimera utformning, placering samt samspel med omgivande bebyggelse, mark och vatten.

Svar. Synpunkten om E18 är noterad och bör ingå i den framtida planeringen som en betydelsefull parameter.

Synpunkten om kommande samordning i planeringens tidiga skeden är noterad.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden har i stort inget att erinra över förslag till översiktsplan för Danderyds kommun.

Nämnden har utifrån sitt ansvarsområde, kultur och fritid, tagit del av såväl nuläge som planerad utveckling. Befolkningsprognosen från 2021 visar en ökning av antalet barn i åldern 0 - 6 år fram till 2035 och en minskning av antal barn i åldern 7 - 15 år under samma tid.

Kommunen har idag en god kapacitet att nå det övergripande nationella folkhälsomålet som har ett tydligt fokus på jämlik hälsa där syftet är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen.

Nära och lättillgängliga grön- och naturområden ger möjlighet till spontan fysisk aktivitet och motion, och har särskilt stor betydelse för barn och äldre som inte har möjlighet att förflytta sig längre sträckor för dessa aktiviteter. Detta, såväl som tillgängligheten till olika motionsanläggningar bidrar till att uppnå folkhälsomålet om fysisk aktivitet.

Det framgår också av översiktsplanen att Danderyds kommun redan idag har en högre andel äldre befolkning jämfört med andra kommuner. Befolkningsprognosen visar på ytterligare ökning av äldre medborgare fram till 2035.

Det arbete kultur- och fritidsnämnden redan påbörjat avseende anpassning av idrottsanläggningar i form av spontanidrottsplatser i kommunen kommer, med största sannolikhet, att behöva fortsätta även om inflyttning inte kan ske genom nybyggnation av bostäder. Viktigt att Danderyds gröna karaktär bevaras och möjligheter till ett aktivt frilufts- och fritidsliv utvecklas.

Gällande riktlinjer för planering av kultur- och fritidsanläggningar ser kultur- och fritidsnämnden positivt på att fokus läggs på hälsosamma och miljövänliga lokaler, anpassade rekreationsytor med goda möjligheter för lek och aktiviteter samt säkra och miljöanpassade trafikmiljöer samt att fokus läggs på såväl luft, buller som klimatanpassningar.

Kultur- och fritidsnämnden instämmer i att ett bevarande av den kulturhistoriska miljön i Danderyd inte utesluter förändringar för att få till en kulturell utveckling, med ett rikt kulturliv. Utgångspunkten ska vara att hantera värdefulla miljöer varsamt, samtidigt som den moderna arkitekturen ska ges möjligheter att sätta spår i kommunens utveckling.

Svar: Noterat.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och stadsbyggnadskontoret kan konstatera att de flesta föreslagna utvecklingsområden är inom områden som riskerar ha bland de högsta ljudnivåerna i kommunen och den sämsta luftkvaliteten. Dessa områden kommer utredas vidare och även om de bedöms som möjliga att bebygga och kan klara av buller- och luftkvalitetskrav, bör valet av markanvändning för bostadsändamålet motiveras i sin helhet. Buller och särskilt luftföroreningar har en påtaglig hälsopåverkan och boendemiljöer i exponerade områden riskerar få en påverkad livsmiljö. Vissa områden har ur hälsoskyddssynpunkt dåliga förutsättningar för bostadsändamål, om inte till exempel E18 kan tunnelförläggas. För de mest utsatta områdena bör ändamålen handel/kontor prioriteras framför bostäder.

Skolor och förskolor bör ej lokaliseras nära trafikleder vid nybyggnad eller utbyggnad. Barn är extra känsliga för exempelvis luftföroreningar och buller.

Vidare bör kommunala vägar vara dimensionerade för tung kollektivtrafik, där sådan planeras, till skydd mot buller och vibrationer i närliggande bostäder.

Det saknas skrivningar/planering om mark för viktiga behov som uppstår vid till exempel kommunal drift och vid byggande och exploateringar. Till exempel behövs nödvändiga upplagsområden för infrastrukturarbeten, masshantering, kompostering, upplag av sopsand, plats för uppställning av utrustning/ materiel med mera. Exempelvis är frågan aktuell om var sopsand från kommunens gator ska läggas utan miljörisker. Översiktsplanen kan med fördel peka ut lämpliga områden för ovan nämnda behov av mark.

Remissvaret innehåller även specifika synpunkter och förslag med hänvisningar. Några exempel redovisas nedan medan samtliga återfinns i remissvaret:

Förorenade områden

Kartan på sidan 95 ska visa förorenad mark och vägar för farligt gods. Miljö- och stadsbyggnadskontoret noterar dock att det bara är deponier som är utritade. En sådan karta kan ge signalen att övrig mark i kommunen inte är föroreningspåverkad. Kartan bör kompletteras med alla idag kända större föroreningsplatser, inte enbart deponierna. Vidare föreslås att texten förtydligas så att det framgår att det är *misstänkta förororeningar*.

Utredningsområden

Nästan alla föreslagna utvecklingsområden är inom områden som riskerar ha bland de högsta ljudnivåerna i kommunen och den sämsta luftkvaliteten. Högre och tätare bebyggelse längs E18 innebär större bullerexponering från trafik och luftföroreningar för boende. Exempelvis är barn extra känsliga för luftföroreningar och buller. Valen av områden är inte motiverade i sin helhet eller ur dessa aspekter.

Bostäder bör ha nära till grönytor för rekreation men lokaliseras längre bort än 200 meter från grönområden med skyddsvärden, med hänsyn till dessa och djurlivet.

Vatten och avlopp

Miljö- och stadsbyggnadskontoret är positiva till att det står att kommunen ska ställa krav på hållbar dagvattenhantering vid nybyggnation och omfattande ombyggnation. Det vore önskvärt att texten kompletteras med en ambition för dagvattenhantering för befintliga ytor, industriområden, handelsområden och olika större parkeringar.

Natur

Mängden gröna korridorer bör utvecklas från Rösjökilen/Rinkebyskogen ner via Altorpskogen och till områdena kring Ekebysjön och Ösbysjön exempelvis med hjälp av bland annat vilttunnlar under eller över E18. Det är därför av stor betydelse att grönstruktur bevaras längs E18 i anslutning till lämpliga viltstråk under eller över E18 för att sammankoppla de olika skogsområdena. Det är även viktigt att en grön buffertzon bevaras kring Ekebysjöns naturreservat för att främja en sammanhängande grönstruktur med bland annat Rinkebyskogens naturreservat.

Vid planering av bebyggelse eller andra anläggningar nära skyddade områden bör buffertzoner med bevarad skog/mark/vegetation finnas med i

planeringen runt skyddade områden för att minska direkt negativ påverkan av exploatering/ byggnation nära inpå naturområden.

För att minska bullerpåverkan på Ekebysjön med omnejd kan en bullervall eller bullerskydd behöva uppföras längs E18 i linje med naturreservatet vilket även främjar närboende.

Exploatering av området Nora torg kan innebära en utarmning av naturvärden i anslutning till Ekebysjöns naturreservat på andra sidan E18 eftersom det innebär en risk för minskad naturlig grönstruktur och gröna korridorer i anslutning till Ekebysjön i öst och Nora träsk i väster.

Luft

Särskilt luftföroreningar har en påtaglig hälsopåverkan och boendemiljöer i exponerade områden riskerar få en påverkad livsmiljö. Enligt underlaget punkt 3.6.4 framhålls att just luftföreningar är Sveriges enskilt största miljörisk som kan leda till besvär i luftvägar, sjuklighet och ökad dödlighet. Utredningar krävs i de utpekade områdena innan detaljplanering kan ske och bostäder kan byggas, men vissa områden har ur hälsoskyddssynpunkt dåliga förutsättningar om inte E18 exempelvis kan tunnelförläggas. Till skillnad från buller är luftföroreningar svåra att ”bygga bort” genom tekniska lösningar.

Buller

På sidan 137 står ”*Kommunen bör ta fram en bullerstrategi med handlingsplan med syftet att minska bullret i kommunen.*”

Miljö- och stadsbyggnadskontoret är positiva till det förslaget. Exempelvis skrivs *”I områden med en god ljudmiljö bör i första hand bostäder prioriteras. I bullerexponerade lägen kan mindre bullerkänsliga funktioner som arbetsplatser placeras.”*

Det är klokt och logiskt men motstridigt mot att bostäder planeras utredas längs E18. Vidare framhålls *”I de fall där bostäder på grund av förutsättningar behöver planeras i bullerutsatta områden.”*.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets kommentar är att kommunen själv väljer utredningsområden genom översiktsplanen och sätter förutsättningarna. Kommunen har rådigheten genom planmonopolet och staten granskar så att riksintressen tas tillvara och att miljökvalitetsnormer klaras.

Ett motiverat förtydligande önskas varför kommunen, trots att buller är utpekat som en stor hälsorisk, föreslår att utreda ny bebyggelse i de mest bullerutsatta lägena. Det är lämpligare att här konsekvent utreda arbetsplatser istället för bostäder. Stöd för den hållningen finns i miljöbalkens intentioner i kap 1, Sveriges miljömål, kommunens klimat- och miljöprogram

liksom målsättningen att förbättra hälsan och livskvaliteten för kommuninvånarna.

På sidan 136 under Buller, bör det förtydligas att det finns indikationer på att helikoptertrafiken till och från Danderyds sjukhus kan komma att utökas, både gällande omfattningen och inflygningsvägar. Det kan få konsekvenser för kommunens möjligheter vid fysik planering.

Risker och riskhantering

På sidan 140 står följande; *"I Danderyd finns vissa miljö- och hälsostörande verksamheter, farligt gods som framförallt transporteras på E18 samt Roslagsbanans trafik. Dessa medför risker för olyckor och skador på människor, egendom och miljö. Vid omfattande skyfall, höjda havsnivåer samt värmeböljor och torka riskerar skador att uppstå."* Här bör man förtydliga och utveckla vad man menar för risker och vilka skador som kan uppstå.

Risker och riskhantering – Förorenande områden

I handlingsplanen förorenade områden (Dnr 2019/18) har miljö- och hälsoskyddsnämnden formulerat en strategi som vore lämplig att beakta i översiktsplanen.

I kap. 6.1.1 finns en tabell med potentiella risker vid utbredningsområden på sida 120. En kolumn för markföroreningar saknas och är motiverad.

Masshantering

Erfarenheten av det pågående anläggandet och borrningen av eltunneln från Anneberg till Stockholm visar på vikten av förmågan att kunna hantera massor. I översiktsplanen finns det förslagsalternativ som kan medföra ansenliga mängder massor av olika slag. Men det är aktuellt även i mindre exploateringsprojekt. Översiktsplanen skulle förslagsvis kunna innehålla principer för hanteringen då det handlar om hur mark ska användas i kommunen.

Hållbarhetsbedömningen av översiktsplanen

Miljö- och stadsbyggnadskontoret bedömer att den hållbarhetsbedömning som gjorts av extern part väldigt bra och genomarbetad. Det kan konstateras att den har synpunkter som måste åtgärdas för att översiktsplanen ska bli ett effektivt verktyg för hållbarhetsarbetet i kommunen och i samklang med kommunens klimat- och miljöprogram.

Eftersom det finns allvarliga anmärkningar på översiktsplanen från Hållbarhetsbedömningen bör kommunen revidera förslaget till översiktsplan och komplettera den innan granskning och antagande sker.

Övriga kommentarer

Barnkonventionen förutsätts vara beaktad i en viktig plan som översiktsplanen utgör. Planen bör kompletteras med skrivningar om hur barnperspektivet bevakats under arbetet och i planen.

> Svar. Noterat. Textförslagen som föreslås ses över för att synkas med gällande och pågående arbeten för styrdokument. De som berör översiktsplanen och där kommunen kan påverka revideras framför allt i riktlinjerna till granskning.
>
> För kartan gällande risker för förorenad mark kommer denna att uppdateras till granskning. Vidare kommer även ett underlag för skyfallsytor att komplettera markanvändningskartan till granskning gällande exempelvis massahantering.
>
> För utredningsområdena kommer dessa att kompletteras till granskning gällande bland annat en underrubrik för hänsyn i efterföljande planering. Dessa kommer exempelvis beakta gröna samband, gröna kilar och höga naturvärden i större utsträckning än vis samrådsskedet. Vidare kommer det tydliggöras var det föreligger potentiella risker för respektive utredningsområde vilka ska beaktas.
>
> Tydligare beskrivningar av barnkonventionen och strategier för detta kommer att uppdateras till granskning.

Socialnämnden

Socialnämnden konstaterar liksom översiktsplanen att Danderyds kommun har en högre andel äldre befolkning jämfört med andra kommuner och befolkningsprognosen visar på ytterligare ökning av antalet äldre medborgare fram till 2035.

Av översiktsplanen framgår en redogörelse för såväl vård- och omsorgsboende som seniorboende. Det är dock viktigt att poängtera att majoriteten av kommunens invånare över 75 år inte har behov av dessa typer av boenden. Många väljer att bo kvar i sitt hem hela livet med de stöd av den omsorg och vård som kan bedrivas i hemmet. Det är därför av vikt i all typ av samhällsplanering att beakta behovet att planera för att såväl byggande av bostäder samt planering av utemiljö blir tillgänglig även för äldre och för personer med funktionsnedsättning av olika slag. Gällande personer med funktionsnedsättning kan till exempel en fysisk miljö där man planerat för att även personer med syn- eller hörselnedsättning kan röra sig på ett tryggt och säkert sätt i närsamhället, bidra till högre livskvalitet.

Genom att skapa tillgänglighet vid bostadsbyggande, planering av utemiljöer, tillgång till service och kommunala tjänster skapas förutsättningar

för kommunen att erbjuda alla invånare en möjlighet att delta i samhällslivet men framförallt att säkerställa att medborgare på ett tryggt, säkert och tillgängligt sätt kan leva hela sitt liv i Danderyds kommun.

Socialkontoret vill tillägga att frågan om ett åldrande samhälle identifierats som ett viktigt område även internationellt bland annat inom ramen för arbetet i ISO/TC 314 Ageing Societies. Danderyds kommun var genom socialkontoret representerade i förarbetet till detta standardiseringsinitiativ genom deltagande i ISO Strategic Advisory Group on Ageing Societies 2017/2018. Här lyftes 6 viktiga områden upp som återfinns i sin helhet i bilaga. Dessa var:

- Dementia inclusive
- Ageing Workforce
- Health promotion and preventative care in older age
- Social connectedness
- Communities with multi-generational people
- Carer inclusive

Ett samhälle som planeras med alla sina invånares behov i fokus skapar ett inkluderande samhälle som skapar förutsättningar för ökat välbefinnande och möjligheter till individens självständighet.

> Svar: Översiktsplanens utredningsområden konkretiserar inte utformningen av dessa miljöer utan detta görs i efterkommande utredningar och eventuella detaljplaner. I dessa skeden blir utformning av närmiljö när det kommer till exempelvis tillgänglighet viktiga aspekter.
>
> I det övergripande målet för Bygga och bevara för idag och imorgon beskrivs att det ska vara möjligt att bo kvar i sitt närområde även då situationen förändrats under olika skeden av livet. Detta skulle kunna förtydligas till granskningsskedet.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden har i stort inget att erinra över förslag till översiktsplan för Danderyds kommun.

Nämnden har utifrån sitt ansvarsområde, skola och förskola, tagit del av såväl nuläge som planerad utveckling. Befolkningsprognosen från 2021 visar en ökning av antalet barn i åldern 0-6 år fram till 2035 och en minskning av antal barn i åldern 7-15 år under samma tid.

Det finns redan idag en viss överkapacitet av förskoleplatser i kommunen och även ett överskott av platser för elever upp till årskurs 6. Inom en snar framtid kommer även skolor för årskurs 7-9 att ha ett platsöverskott om inte nya bostäder byggs eller fler elever tillkommer från andra kommuner.

Översiktsplanen planerar för en viss ökning av bostäder men ser inte att Danderyds kommun kommer att leva upp till målsättningarna i RUFS 2050 (Regional Utvecklingsplan för Stockholm), avseende årligt bostadstillskott i Danderyds kommun. Det framgår också av översiktsplanen att Danderyds kommun redan idag har en högre andel äldre befolkning jämfört med andra kommuner. Befolkningsprognosen visar på ytterligare ökning av äldre medborgare fram till 2035.

Det arbete utbildningsnämnden redan påbörjat avseende anpassning av skolplatser i kommunen kommer, med största sannolikhet, att behöva fortsätta om inflyttning inte kan ske genom nybyggnation av bostäder. Gällande riktlinjer för planering för skolor och förskolor ser utbildningsnämnden positivt på att fokus läggs på hälsosamma och miljövänliga lokaler, stora skolgårdar med goda möjligheter för lek och aktiviteter samt säkra och miljöanpassade trafikmiljöer samt att fokus läggs på såväl luft, buller som klimatanpassningar.

Svar: Noterat.

Remissvar från politiska partier i Danderyd

Kristdemokraterna i Danderyd

Kristdemokraterna i Danderyd anser att översiktsplanens grund ska vara att planera för hur kommunens disponibla ytor kan användas för att göra livet bättre för Danderyds existerande innevånare, inte att öka antalet innevånare. Det betyder att den främst ska inrikta sig på att förbättra Danderyds möjligheter och Danderydsbornas utnyttjande av Danderyd, genom att göra förflyttningar lättare med alla trafikslag inklusive bil, som är och kommer att vara det huvudsakliga trafikmedlet för längre sträckor för Danderydsborna.

Kristdemokraterna anser att översiktsplanen fokuserar för kraftigt mot att antalet lägenheter ska öka starkt i kommunen och att inriktningen är att tunnelförlägga E18 och bygga bostäder. Detta skulle medföra att Danderyds karaktär som villa- och trädgårdsstad skulle förloras. Danderyd är en av länets och Sveriges mest tätbebyggda kommuner och bör inte bygga bostäder för regionens skull. Det är viktigt att förhållandet mellan enfamiljshus och flerbostadshus bibehålls i kommunen. Nybyggnad ska ske långsamt och i varsam takt. Ytterligare bebyggelse bör huvudsakligen utgöras av villor, rad- och kedjehus.

I de fall där E18 nämns i översiktsplanen ska det förtydligas att det är Trafikverkets ansvar och att översiktsplanen ska argumentera för principen ”Polluter pays”, det vill säga att Trafikverket ska bekosta åtgärder för sin väg och åtgärda miljöproblem som uppstår på grund av E18. Detta bör även förtydligas för Roslagsbanan och Region Stockholm.

Kristdemokraterna anser att befolkningsmålet för Danderyd 2035 ska vara oförändrat antal invånare, dvs ca 32000 och med hänsyn till att Danderyd redan är tätt bebyggt ska regionsplanens mål gällande årligt bostadstillskott ej beaktas i Danderyds Översiktsplan.

Parkeringsmöjligheter ska inkluderas, både infartsparkering och annan, t.ex. för centrumområden, friluftsområden, service-, kultur- och sportanläggningar etc. Det ska vara lätt att parkera i Danderyd, och en familj ska kunna parkera 2 bilar.

Friluftsområden, samlingsplatser och träffpunkter, bibliotek och andra kulturplatser, sportanläggningar ska inkluderas i planen.

Havsnivåhöjningens påverkan på Danderyds existerande och tänkbara framtida bebyggelse och markanvändning ska beaktas.

Större vikt ska läggas vid luftkvalitet, speciellt där barn vistas såsom skolor. Det ska planeras för kontinuerliga tester av föroreningar och av tekniska lösningar för att förbättra luften i skolor.

Kristdemokraterna anser sammanfattningsvist att kommunen ska verka för lågt byggande med bibehållet förhållande mellan enfamiljshus och flerfamiljshus för att villa- och trädgårdsstaden Danderyd ska bevaras. Kommunen ska ej förtätas och utvecklas genom bibehållen luftig och gles bebyggelse med låg befolkningstillväxt där goda kommunikationsmöjligheter inklusive bil och parkering ges.

Remissvaret innehåller hänvisningar med kommentarer på översiktsplanens texter. Några exempel redovisas nedan, medan samtliga återfinns i remissvaret:

Kap 2.3.1 Alternativ - Lång tunnel

Kristdemokraterna anser att kommunen ej ska ha innerstadsbebyggelse i Danderyd och dubbla antalet invånare.

2.5.4

Kristdemokraterna anser att Västra Danderyd ska inkluderas som ett riksintresse för kulturmiljövård tillsammans med i Djursholm och Stocksund,

3.3.4.

Kristdemokraterna anser att antalet parkeringsplatser ska öka för att de hushåll som vill ha flera bilar kan ha det utan att parkeringen blir ett problem.

4.3

Kristdemokraterna anser att även bilfärder ska underlättas och att kommunen inte ska bygga fler lägenheter än enfamiljshus, då rubbas balansen.

6.2.1 och 6.2.2

Kristdemokraterna anser att kommunen ej ska förtätas enligt strategierna samt att inte missgynna biltrafiken, som snart kommer att ske utan utsläpp och snarare bör och kommer att öka.

6.2.5.2

Kommunen ska verka för att E18 på sikt tunnelförläggs men endast enligt villkoret att Trafikverket betalar, och inte som ett skäl att bygga 11,000 lägenheter.

6.2.5.3

För kapitel 6.2.5.3 ska argument för tät bebyggelse och argument för minskat transportberoende tas bort då det inte är vad Danderyds invånare vill ha.

7.3

Enligt Kristdemokraterna beskrivs det i planförslaget som självklart att kommunen ska bygga mycket nytt, bygga lägenheter bland villor och öka antalet invånare vilket är problemet för förslaget. Planförslaget är genomsyrad av en felaktig politisk grundinriktning och bör skrivas om med ny grundinriktning:

> Svar: Översiktsplanen beskriver inga konkreta volymer av bostadsbyggandet men ska ta hänsyn till den regionala utvecklingsplanen för Stockholm (RUFS) enligt plan- och bygglagen. Vidare ska det framgå om översiktsplanen avviker från den regionala utvecklingsplanen vilket bedömningen är för det regionala bostadsmålet om 300 bostäder årligen i Danderyd.
>
> Enligt plan- och bygglagen ska översiktsplanen beskriva hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Detta görs på ett övergripande sätt exempelvis för planens utredningsområden och utvecklingsinriktningar. Det är noterat att Kristdemokraterna i Danderyd anser att om utveckling ska ske så ska den ske i låg takt med bibehållet förhållande mellan enfamiljshus och flerfamiljshus.
>
> För E18:s framtida utveckling togs fyra scenarier fram. Därefter beslutade kommunfullmäktige att gå vidare med två av dem – en lång tunnel genom i stort sett hela kommunen och ett nollalternativ vilka beskrivs i översiktsplanen. Översiktsplanens intention är att inte omöjliggöra en framtida tunnelförläggning. I

översiktsplanen bör det tydligare framgå att det är Trafikverket som ansvarar för denna fråga både utifrån eventuell tunnelförläggning men även buller med mera.

För tillfället finns inga beräkningar över exakta effekter av en tunnelförläggning av E18 när det kommer till luftkvalitet. Detta bör studeras vidare i efterföljande planering. För strategier kring luft beskrivs dessa i samrådsförslagets kapitel 6.2.5.2.

Att beskriva polluter pays-principen i översiktsplanen är inte nödvändigt då gällande miljölagstiftning redan är tydlig med att förorenare har ansvar för detta. Kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd utgår från detta vid tillsyn gentemot exempelvis Trafikverket.

Kapitel 5 gällande utvecklingsinriktningar kommer att utvecklas till granskningsskedet och tydligare beskriva att det är Trafikverket som är väghållare för E18 och därmed ansvariga för utvecklingen av E18.

Gällande kulturmiljöprogrammet bör översiktsplanen inte föregå arbetet med detta utan översiktsplanen kan kompletteras med vid framtida revideringar. Det är Riksantikvarieämbetet som utser riksintressen för kulturmiljövården. Därmed bör inte översiktsplanen peka ut nya områden för detta som exempelvis västra Danderyd. Dock är ambitionen för det kommande kulturmiljöprogrammet att hela Danderyd ska täckas in.

För friluftsområden, samlingsplatser och träffpunkter, bibliotek och andra kulturplatser, sportanläggningar finns detta beskrivet i samrådshandlingens kapitel 3 Nuläge och 3.2.2 Samhällsservice.

Havsnivåhöjningen med dess eventuella påverkan på Danderyds existerande och framtida bebyggelse beskrivs i kapitel 3.6.1 Vatten och klimatförändringar, 3.6.2 Klimatanpassning – effekter av ett förändrat klimat med tillhörande kartbild för havsnivåhöjning på 3,0 meter.

Parallellt med översiktsplanen pågår arbete med en kommunal Trafikstrategi och efterkommande parkeringsstrategi, där mer detaljerad inriktning för parkering i kommunen bör beskrivas än i översiktsplanen. Till granskningsskedet kommer en prioritering gällande trafikslag att lyftas fram. Dock är en viktig utgångspunkt att framkomligheten inte ska försämras för biltrafiken.

Liberalerna i Danderyd

Liberalerna i Danderyd lyfter bland annat fram partiets generella viljeinriktning att T-banan ska fortsätta norrut mot Täby/Arninge. Förslaget för översiktsplanen ska göra det möjliggöra detta. Liberalerna är emot att bygga Roslagsbanan till City. Istället bör T-banans gula linje, med tvärförbindelse till Solna byggas ut.

Danderyds kommun har senaste åren sett en minskad befolkning, en utveckling som innebär flera problem. Vår demografiska fördelning är på sikt ohållbar. Vi behöver fler boende i arbetsför ålder och familjer med barn.

I översiktsplanen finns 15 utvecklingsområden identifierade, där bostäder kan komma att byggas, vissa för radhus/kedjehus, andra för flerfamiljshus. Flerfamiljshus kan vara lämpliga vid kollektivnära lägen, och med bibehållen ambition att skapa bra boendemiljöer med tillgång till gröna ytor för rekreation. Dessa utvecklingsområden behöver utredas vidare utifrån respektive områdes förutsättningar bland annat med möjligheter till bra och kollektivtrafiknära boendemiljöer.

Många efterfrågar alternativa boenden när de åldras. Trygghetsboenden, seniorbostadsrätter och liknande ger valfrihet för alla att ”Leva livet, hela livet!”

Det finns ett ambitiöst miljö- och klimatarbete i kommunen som blir än viktigare med tanke på framtida utmaningar med varmare och regnigare perioder. Miljöanpassat, klimatsmart byggande ska vara vägledande inom kommunens egna byggprojekt. Miljöhänsyn ska vara vägledande i kommunen då nya detaljplaner tas fram. Eventuella översvämningsplatser ska utredas särskilt och förebyggas. Under förra mandatperioden utreddes alternativ att förlägga E 18 i tunnel genom Danderyd. Liberalerna anser att utan en stark finansiering från staten, blir det ingen tunnelförläggning av E-18 genom Danderyd inom överskådlig tid. Principiellt är Liberalerna för att lägga E-18 i tunnel. Med en tunnel kan exempelvis bostäder, arbetsplatser, utbildningslokaler, idrottshallar, parker, gång- och cykelvägar byggas på den frigjorda marken, den dag projektets ekonomi så tillåter.

Kommunen ska värna om befintliga arbetsplatsområden inom kommunens gränser. Kontorsarbetsplatser ska bevaras och utvecklas. Då minskas arbetsresor som genererar köer, buller och skadliga utsläpp.

Grönområden

Kommunen är fylld med grönområden, gång- och cykelvägar, gröna lungor, tillgängliga vattenområden och andra platser för rekreation och spontanidrott. Dessa områden ska fortsätta att bibehållas och underhållas. De ska vara tillgängliga för allmänheten.

Under senare år har många värdefulla äldre träd försvunnit från kommunen. Översiktsplanen bör innehålla en inventering av skyddsvärda träd och samarbete med Länsstyrelsen bör inledas för att införa skyddsbestämmelser för dessa så snart som möjligt.

Villastaden och kulturmiljöområden

Kommunens villaområden är attraktiva boendemiljöer men på senare år har många mindre fastighetsutvecklare utnyttjat möjligheterna att bygga både parhus och anlägga mindre bostadsrättsföreningar. Villaområdenas infrastruktur är inte anpassad för större förtätning. Gator är smala, avfallshantering och sortering försvåras, parkeringssituationen blir ohållbar och hårdgjorda ytor ökar, vilket ger större översvämningsrisker och leder vattnet över till grannfastigheterna. Bara för att nämna några problem med ovarsam förtätning av villaområdena. Samtidigt förloras villaområdenas lugna och lummiga karaktär.

Liberalerna vill koncentrera nytt bostadsbyggande till utpekade utvecklingsområdena. Liberalerna föreslår därför att fler kulturmiljöområden inventeras och att projektet för att hindra ovarsam förtätning därefter ska gälla för större delar av villaområdena i kommunen än hittills. Första stegen är redan tagna i pågående planarbete och uppdatering av kulturmiljöhandboken, inklusive inventering av nya områdena. Detta arbete bör fortsätta.

Nya bostäder i befintliga villaområdena skall byggas med respekt för önskemålet från kommunens invånare att villastadens karaktär skall bevaras, vilket innebär att eventuell förtätning inom villaområden skall ske varsamt.

Exempel på inriktning för några större utvecklingsområden

Knutpunkt Danderyd är området öster om Danderyds sjukhus, med den stora infartsparkeringen. Här finns möjlighet att bygga lägenheter i olika former och på högre höjd. Området har ett utmärkt läge med närhet till kollektivtrafik. För att säkerställa infartsparkeringen, kan ett p-garage vara ett alternativ. Ett nytt lättillgängligt badhus kan ersätta det gamla och intäkter från bostadsutveckling kan komma att finansiera det nya badhuset, oavsett var det placeras i kommunen. Även skolor och förskolor samt ett eventuellt äldrecenter kan vid behov utredas och beredas plats för.

Mörby Centrum med omnejd kan utvecklas på flera olika sätt. Det finns redan en byggrätt vid JM-husen. Vidare finns Gropen (Gamla Landsvägen), där man har haft markanvisningstävling. Här kan lägenheter och studentlägenheter byggas. Området runt Mörby centrum är mycket attraktivt med närhet till handel och kommunikation, så detta område bör utvecklas med fler bostäder för både äldre och barnfamiljer.

Området vid Danderyds Gymnasium är ett utvecklingsområde sedan tidigare. Idrottsparken vid Danderyds Gymnasium ska förstärkas. I samband med kommande ombyggnader kan området vid Danderyds Gymnasium utvecklas som ett av kommunens nav för kultur- och föreningslivet.

Liberalerna vill utreda möjligheten att bygga en ny, ändamålsenlig skola med lokaler anpassade för dagens skolverksamhet och en sporthall vid Danderydsvallen för att ersätta Kevingeskolan. På Kevingeskolans nuvarande fastighet kan efterfrågade, bostäder byggas i ett attraktivt läge.

> Svar: Noterat. Texterna för beskrivningarna om utredningsområdena kommer att uppdateras till granskningsskedet. Dessa kommer att preciseras genom underrubrik för hänsyn till efterkommande planering där exempelvis skyddsvärd natur, grönstruktur, gröna kilar och gröna samband beaktas. Därtill kommer ett underlag gällande översvämningsytor att komplettera markanvädningskartan.
>
> Till granskningsskedet kommer kartunderlag för skyfallsytor komplettera befintligt underlag från samrådsversionen.

Miljöpartiet i Danderyd

Miljöpartiet i Danderyd betonar de goda förutsättningarna som föreligger i kommunen och anser överlag att mer utrymme bör ges till klimatkrisen och den biologiska mångfalden. Det är positivt med det nya förslaget där bland annat nulägesbeskrivningen, mål och utvecklingsinriktningar är bra. Det bör tydliggöras vilka utmaningar som väntar kommunen på 10, 20 och 30 års sikt gällande exempelvis klimat och andra hälsohot som pandemier.

I yttrandet lyfts specifika förslag på förändringar av planen. Några exempel av större karaktär omnämns nedan medan samtliga återfinns i hela remissvaret.

För 2.3 om E18 i tunnel är Miljöpartiet positiva utifrån miljöaspekten men lyfter fram att det är ett storskaligt och långsiktigt projekt såväl tekniskt som ekonomiskt.

För 3.3.1 finns en cykelkarta där cykelvägen till Djursholm borde upphöjas till ”regionalt cykelstråk”.

För 3.5.1 finns det endast två beslutade naturreservat då Rinkebyskogen ännu inte formellt är ett naturreservat.

Förslag är att lägga till ett kapitel om ljusföroreningar som kapitel 3.6.11.

För kapitel 5 om utvecklingsinriktningar bör sambanden med kommunens naturområden stärkas. Detta kan tydligare framgå i kartbilderna på sidan 21 och 109.

För kapitel 6 lyfts avsaknaden av bostadsförsörjningsprogram. Vidare instämmer miljöpartiet i hållbarhetsbedömningen för översiktsplanen att utredningsområdena kräver djupare studier för klimatrelaterade risker.

För 7.3.1 är det felaktigt att bilen ska prioriteras. Bilen är främsta källan till klimatpåverkan i kommunen och istället bör mer hållbara färdsätt prioriteras.

Svar. Samtliga förslag på formaliaförändringar justeras till granskningsskedet. Liksom majoriteten av mindre förslag på kompletteringar av ordval och tillägg. Där synpunkterna inte beaktas beror detta främst på att lagstiftning tillgodoser behovet, eller att det ligger utanför översiktsplanens innehåll och bör beaktas i underliggande dokument som exempelvis trafikstrategi med flera eller att det berör rena driftfrågor.

Översiktsplanen utgår från kommunens befintliga vision där klimatkrisens aspekter inte behandlas specifikt utan detta ingår löpande genom planförslaget.

Under 2014 beslutade kommunfullmäktige att stora delar av Rinkebyskogen ska inrättas som naturreservat. Denna process är ännu inte slutförd och beslut om skötselplan saknas. Därmed förtydligas detta till granskningsskedet.

Då kommunen saknar ett bostadsförsörjningsprogram finns inga kvantifierbara siffror för bostadsbyggandet i kommunen vilket är en brist för översiktsplanen. Kommunen bör ta fram ett bostadsförsörjningsprogram som kan komplettera översiktsplanen, vilket med fördel kan ingå i den kommande planeringsstrategin som kommunen ska ta fram senaste den 11 september 2024.

Utredningsområdena kommer att preciseras genom underrubrik för hänsyn till efterkommande planering där grönstruktur, gröna kilar och gröna samband beaktas. Även kapitlet för utvecklingsinriktningar kommer att preciseras till granskning och innehålla en del av hur dessa påverkar framtidens Danderyd gällande exempelvis gröna områden och samband.

Till granskningsskedet kommer kartunderlag för skyfallsytor komplettera befintligt underlag från samrådsversionen. Därutöver kommer cykelkartan där bland annat regionala cykelstråk finns med att uppdateras till granskningsskedet.

Ett stycke om ljusföroreningar läggs till granskning tillsammans med riktlinjer för detta.

Till granskning kommer en prioritering av trafikslag att tydliggöras.

Gällande kulturmiljöprogrammet bör översiktsplanen inte föregå arbetet med detta utan översiktsplanen kan kompletteras med vid framtida revideringar. Ambitionen för det kommande kulturmiljöprogrammet är att hela Danderyd ska täckas in och vara mer detaljerat än översiktsplanen.

Moderaterna i Danderyd

Moderaterna i Danderyd anser att remissen är välskriven och täcker in många frågor som kommunen står inför och måste förhålla sig kring.

Moderaternas uppfattning är att med tanke på kommunens höga exploateringsgrad att kommunen ska komplettera med det som saknas och vara restriktiva med större exploateringar. Angående bullret från E18 och Roslagsbanan är det möjligt att exempelvis bygga kontor längs motorvägen, gärna kompletterat med träd och buskar för att skapa en skärm mot bullerkällorna.

Kommunen har demografiska obalanser som yttrar sig i vikande elevunderlag. Genom att satsa på bostäder som är attraktiva för familjer med barn i för- och småskoleåldern och för personer i stora villor som vill flytta till något mindre är det möjligt att skapa flyttkedjor som är gynnsamma för kommunens långsiktiga utveckling samtidigt som karaktären av småskalig förort behålls. Det ska finnas attraktiva boendealternativ för alla skeden av livet så att alla som vill kan bo hela livet inom kommunens gränser. Det är dock viktigt att belysa konsekvenserna av för litet byggande och tydligt motivera varför man gör förändringar när så behövs.

Trots att Danderyd är en av landets mest tätbebyggda kommuner upplevs kommunen som en grön kommun. Skogarna, ängarna, sjöarna, golfbanorna, växtligheten i villasamhället och den långa kustlinjen bidrar till upplevelsen och det är viktigt att inte bygga bort den känslan.

Tunnelfrågan

Nackdelarna med den ökande inpendlingen till Stockholm märks tydligt genom ökande buller och föroreningar. En tunnel genom Danderyd skulle minska buller och föroreningar. Men att bygga tunnlar är dyrt och måste finansieras på något sätt. Så länge som den frågan inte är löst, och därmed inte heller hur mycket som landar på Danderyd går det inte att ha en annan uppfattning än att inga planer får hindra en framtida tunnelförläggning. För eller emot en tunnel får hanteras den dag finansieringsfrågan är löst.

Roslagsbanan

I och med att nordostsektorn växer som den gör planerar regionen att sätta in fler, snabbare och längre tåg. Restiderna planeras att kortas genom att lägga ner stationer med litet passagerarantal som Bråvallavägen och Stocksund. Moderaterna anser att alla stationer bör behållas. Först i andra hand kan det bli aktuellt att pröva sammanslagning av stationer i nya stationslägen som underlättar övergången mellan järnväg, buss och tunnelbana.

Riksintressen

Både riksintresseområdet Djursholm och i Stocksund föreslås utökas. I Riksintresseområdena, som upprättas genom Riksantikvarieämbetets försorg är exempelvis reglerna för attefallsåtgärder satta ur spel. Moderaterna anser att det är positivt att dessa områden utökas och ser gärna ytterligare riksintresseområden både i Danderydsdelen och i Enebyberg.

Strategisk utvecklingsstrategi

I den regionala utvecklingsstrategin (RUFS) föreslås en kraftig expansion i områden kring Mörby Centrum. Fullt genomfört skulle 18-hålsbanan (Stockholms Golfklubb) behöva minskas till en 9-hålsbana eller avvecklas helt. Moderaternas är emot att det byggs på golfbanan.

Ovarsam förtätning

Genom att utnyttja att många av kommunens planer är gamla, har generösa byggrätter och som ibland saknar regler för minsta tomtstorlek har privata aktörer med hjälp av Attefallsreglerna omvandlat enfamiljshus till bostadsrätter med tre lägenheter eller fler. Dessa byggnader avviker ofta från den omgivande bebyggelsen och skadar helhetsverkan för hela områden. Moderaterna anser att kommunens gamla miljöer, genom kombinationen av planändringar och ett nytt kulturmiljöprogram, bör skyddas från att förtätas.

Miljömässiga förändringar

I programmet redovisar de miljömässiga förändringarna på grund av höjningar av havsnivån. Tre fjärdedelar av kommunen gränsar till vatten. Kommunen bör fortsätta arbetet med att skydda låglänta områden med olika former av barriärer och vara mycket restriktiv med att tillåta exploatering av sådana områden.

För planens föreslagna utredningsområden är Moderaternas syn på dessa:

Knutpunkt Danderyd

Med knutpunkt Danderyd menas området Danderyds sjukhus, Hortusparkeringen och Roslagsbanan. Här skulle man med en omdragning av Roslagsbanan närmare Danderyds sjukhus kunna skapa en omstigning mellan buss, tåg och tunnelbana som gynnar hela regionen. Exempelvis skulle de

gamla järnvägsverkstäderna kunna bli en ny station på Roslagsbanan. Området söder om Mörbyskolan skulle kunna bli en ny kommundel med lägre förortslik centrumbebyggelse, till exempel liknande de nybyggda kvarteren vid Sollentuna Centrum.

Mörby Centrum

Området bör utredas vidare syftande till att skapa en naturlig övergång till villorna väster om kontoren på Svärdvägen samt att skapa en naturlig länk till den nybyggda flerfamiljshusen vid Mörby Centrum. I området där kraftledningen gick kan förtätningar prövas dock lägre än de tre existerande Kopparkusen på Klubbvägen. En ny Kevingeskola kan också prövas. Omvandlingen av Mörby Centrum bör fullföljas. Golfbanan bör få vara kvar i sin nuvarande omfattning

Eneby torg

Planerna på att utveckla området öster om nuvarande torg bör fullföljas. Närmast Enebybergsvägen kan flerfamiljshus byggas, gärna med ett torg med gott om plats för restauranger och annan verksamhet av social karaktär. Den nuvarande centrumanläggningen skall fortfarande vara dominerande och den nya bebyggelsen ska underordna sig de byggnader som redan finns i grannskapet. En naturligt avtrappning till villorna väster om området skall ske.

Nora torg

Området bör kompletteras med radhus och högst ett flerfamiljshus av samma storlek och karaktär som existerande flerfamiljshus. Stråket längs Noragårdsvägen bör utredas för komplettering med mindre villor eller radhus.

Djursholms torg.

Området på den gamla OKQ8-tomten bör prövas för komplettering med flerfamiljshus av samma storlek och karaktär som den angränsande stora villorna. Lägenheterna bör utformas så att de riktar sig direkt till våra seniorer.

Stocksunds torg

Vi är positiva till att pröva om det går att komplettera med fler mindre lägenheter och fler restauranger. Lägenheterna bör utformas så att de riktar sig direkt till våra seniorer.

Danderyds Gymnasium

Området bör prövas för komplettering med fler idrottsanläggningar, till exempel en ny simhall. Även studentbostäder (eller vid de tillfälliga flyktingbostäderna längs Enebybergsvägen)

Östbergaområdet

Moderaterna är positiva till att pröva om det gamla industriområdet kan ersättas med flerfamiljsbostäder eller villor/radhus.

Gränsvärdet - Stocksunds ip.

Hela eller delar av det gamla gränsområdet mellan Djursholm och Stocksund, från järnvägen till Skärviken kan prövas för komplettering med mindre villor/radhus.

Svanholmsparkeringen

På området med bilparkering för Tranholmsborna skulle man kunna bygga södervända etagelägenheter, exempelvis för seniorer. Bilparkeringen läggs under jord.

Området vid och norr om Stocksunds station

Ett av våra värsta bullerhål är det öppna obebyggda området vid Stocksunds station upp mot järnvägsverkstäderna. Genom att bygga och låta byggnaderna sticka upp några våningar över motorvägsnivån skulle en bullerbarriär kunna skapas. Villorna öster om området ligger högre än en tänkt sådan bebyggelse. Ny bebyggelse skulle inte bli dominerande i området.

Enebyängen

Vi har inte bara behov av bostäder som stimulerar flyttkedjor så att vi får fler barnfamiljer. Vi behöver även hitta platser för studentbostäder. En sådan plats kan vara norr om Enebyängens handelsplats, mot järnvägen och Enmans väg. Med Roslagsbanan har man direkt förbindelse till både Universitetet och till KTH. Avståndet till Enebybergs station är drygt 200 m.

De gamla kraftledningsgatorna

Alla gamla kraftledningsgator där ledningarna raserats, bör prövas för ny bebyggelse med radhus eller villor.

Båthamnarna

Att ha båt i skärgårdskommuner Danderyd är populärt. Vi har ca 1500 båtplatser och kön till båtplatser är lång. Trots havsnivåhöjningarna grundas flera av båthamnarna upp snabbt och kommer på sikt att bli obrukbara. För att tillgodose behovet av platser skulle man kunna lägga ut fler pontoner vid Ranängens båtuppläggningsplats. Där finns en stor parkeringsplats och förutom fritidsbåtarna finns där KSSS, sjöscouter, kanotister och isjakter. Man bör pröva förutsättningarna för att skapa ett marint centrum med båtmack, bevakad trailerparkering, latrinhämtning och café. Om man flyttar dit

brädseglarna frigörs den södervända badstranden vid Aludden för spontanbad. Det skräpiga området rensas och framkomligheten på Strandvägen ökas.

Svar: Noterat. Texterna för beskrivningarna om utredningsområdena kommer att uppdateras till granskningsskedet och bland annat innehålla en rubrik med hänsyn till efterkommande planering där exempelvis buller, skyddsvärda miljöer med mera beaktas.

Till granskningsskedet kommer kartunderlag för skyfallsytor komplettera befintligt underlag från samrådsversionen.

Efter E18-utredningen har inga vidare utredningar gjorts sedan dessa och effekter av tunnelförläggning finns inte på detaljerad nivå och måste utredas vidare gällande exempelvis kostnad. Detta kan förhoppningsvis utredas inom ramarna för en framtida ÅVS som planeras att genomföras av Trafikverket, se Trafikverkets remissvar i samrådsredogörelsen.

Socialdemokraterna i Danderyd

För Socialdemokraterna är invånarnas åsikter om hur Danderyd ska utvecklas viktig. Socialdemokraterna önskar därför invänta invånarnas synpunkter i den pågående samrådsprocessen innan de tar ställning till översiktsplanen i detalj.

Yttrandet är av övergripande karaktär och ger uttryck för hur Socialdemokraterna i Danderyd ser på bostadspolitiken och utvecklingen av kommunens fysiska miljöer ur ett mer ideologiskt perspektiv.

Socialdemokraterna anser att god tillgång till bostäder i olika upplåtelseformer är avgörande både för medborgarnas livskvalitet och för samhällsekonomins funktionssätt. En god tillgång till bostäder skulle bland annat bidra till att fler företag etablerade sig i Danderyd. Överlag finns ett stort bostadsbehov i hela landet och Danderyd har goda förutsättningar för att bygga mer än vad som görs idag, både när det kommer till upplåtelseformer och för olika grupper som exempelvis trygghetsboenden, seniorbostäder samt vård- och omsorgsboenden. Förtätning kan ske exempelvis kring de kollektiva knutpunkterna samt genom mycket varsam förtätning kring kommunens lokala centrum. Andra områden är längs E18, Danderyds gymnasium och längs Rinkebyvägen. Överlag bör eventuell förtätning ske varsamt då kommunen även fortsättningsvis bör vara en hållbar trädgårdsstad.

Socialdemokraterna i Danderyd anser att försäljningen av kommunens kommunala fastighetsbolag, Danderydsbostäder, var ett misstag. Genom ett kommunalt bostadsbolag har kommunen större rådighet över beståndet för

att exempelvis tillgodose de lagstadgade skyldigheterna att tillhandahålla bostäder för olika grupper.

Socialdemokraterna anser att kommunen bör verka för tunnelförläggning av E18 och tunnelbana mot Täby på sikt med medvetenheten att dessa frågor inte är frågor som Danderyds kommun på egen hand kan avgöra, genomföra eller finansiera.

Socialdemokraterna vill möjliggöra för god folkhälsa genom att värna om skogs- och strandpromenader. I kommunen finns ett rikt föreningsliv men det finns samtidigt behov av fler inomhushallar, ett nytt badhus och en upprustning av redan befintliga idrottsanläggningar. Området kring Danderyd gymnasium har potential för att skapa ett samlat idrottscenter i kommunen. Därmed kan detta område pekas ut särskilt i översiktsplanen som lämpliga för satsningar på nya idrottsanläggningar.

Socialdemokraterna anser att flera anläggningar i kommunen är i dåligt skick och vill avveckla Danderydsmodellen och istället återta gemensamma anläggningar i kommunens ägo för att säkerställa ett bra underhåll och nödvändiga investeringar.

Socialdemokraterna önskar att översiktsplanen ska genomsyras av ambitionen att bygga ett Danderyd som främjar hälsa, miljö och social hållbarhet. Detta bör tydligt formuleras i översiktsplanen.

> Svar: Noterat. Texterna för beskrivningarna om utredningsområdena kommer att uppdateras till granskningsskedet och bland annat innehålla en rubrik med hänsyn till efterkommande planering där exempelvis skyddsvärda miljöer, strandlinjen med mera beaktas.
>
> Exempelvis kommer översiktsplanen till granskningsskedet innehålla hänsyn till folkhälsomålen och barnkonventionen.

Remissvar från andra kommuner

Stockholms stad

Stockholms stad svarar genom ett kontorsyttrande på grund av remisstiden.

Stadsbyggnadskontoret anser att samrådsförslaget är positivt när det kommer till exempelvis Danderyds målsättning om att företag ska erbjudas goda förutsättningar i kommunen, att samrådsförslaget lyfter fram Danderyds ekbestånd som en helhet tillsammans med Ekbeståndet i Nationalstadsparken, att vattenfrågorna får stort utrymme och vikten av god vattenstatus tydligt lyfts, samt arbetet med att förbättra den regionala kollektivtrafiken och den regionala cykeltrafiken.

Frågan om bostadsförsörjning är regional och det är viktigt att samtliga kommuner i regionen bidrar till bostadsförsörjningen.

> Svar: Noterat. Då kommunen saknar ett bostadsförsörjningsprogram finns inga kvantifierbara siffror för bostadsbyggandet i kommunen vilket är en brist för översiktsplanen. Det pågår ett arbete med att ta fram riktlinjer för bostadsförsörjning som kan komplettera översiktsplanen. Detta kan ingå i den kommande planeringsstrategin som kommunen ska ta fram senast den 11 september 2024.

Täby kommun

Täby kommun instämmer i att framkomligheten är ett prioriterat område, för såväl bil- och kollektivtrafik som cykeltrafik. Samrådsförslaget visar ett antal utvecklingsområden för ny bebyggelse som i huvudsak är placerade längs tunnelbanelinjen vidare upp mot Rinkeby och Enebybergsvägen. Täby kommun vill lyfta vikten av att ny bebyggelse lokaliseras i kollektivtrafiknära lägen där det finns kapacitetsstark kollektivtrafik, som utmed Roslagsbanans stationer, för att nya bebyggelseområden ska ha goda möjligheter till resor med kollektivtrafik.

I samband med förlängningen av Roslagsbanan till T-centralen via Odenplan, förstärks behovet av knutpunkt Danderyd för att säkerställa attraktiva byten mellan Roslagsbanan, röd tunnelbanelinje och busstrafik. Täby kommun instämmer därför i utvecklingen av knutpunkt Danderyd. I samrådsförslaget lyfter Danderyds kommun även Rinkeby som en ny spårstation och bytespunkt för tvärgående kollektivtrafik. Täby kommun anser att denna måste kombineras med kapacitetshöjande åtgärder för Enebybergsvägen samt västerut. Förslagen om fler bryggplatser för pendelbåttrafik är positiva och viktiga att samverka kring. Täby kommun har pekat ut två bryggplatser i förslag till ny översiktsplan 2050.

Det är positivt med det utpekade cykelstråket för Djursholmsvägen och ny cykelförbindelse över Edsviken och vidare mot Kista. Utöver detta stråk ser Täby kommun även behov av ett mellankommunalt cykelstråk som förbinder Täby med Sollentuna norr om Edsviken. Den cykelförbindelse under Roslagsbanan vid Gethagsvägen, som Danderyd yttrat sig om i Täbys förslag till ny översiktsplan Täby 2050, saknas i Danderyds samrådsförslag. Täby kommun saknar också cykelstradans sträckning i samrådsförslaget d.v.s sträckningen från Roslags-Näsby station vidare in mot Stockholm city.

Vidare instämmer Täby kommun i ambitionerna kring utvecklingen av de mellankommunala rekreativa sambanden, såsom att koppla ihop Rinkebyskogen med Altorpsskogen för rekreationstråk från Edsviken till Stora Värtans strandpromenad, liksom samverkan för att främja den biologiska mångfalden.

Täby kommun vill slutligen framhålla vikten av samverkan kring såväl den gemensamma grundvattenförekomsten som god ytvattenstatus för Stora Värtan. Det bör framgå i översiktsplanen att delar av Danderyds kommun är anslutna till Täby kommuns VA-anläggning och att avrinningsområdet från stora delar av Enebyberg mynnar ut i Stora Värtan strax söder om Viggbyholms båtklubb.

Svar: Noterat. I kartbilden för utvecklingsinriktningarna i samrådsversionen pekas det regionala cykelstråket ut som går mellan Täby och Stockholm city. Övriga regionala och kommunala cykelvägar kommer att uppdateras till granskning.

Vallentuna kommun

Vallentuna kommun stödjer Danderyds översiktsplan som ett vidare steg för att uppnå Stockholm Nordost gemensamma vision.

Vallentuna vill särskilt lyfta vikten av fortsatt mellankommunalt samarbete samt Knutpunkt Danderyd som är av särskild betydelse som bytespunkt mellan tunnelbana, bussar och Roslagsbanan samt som målpunkt för sjukvård.

Av mer generell betydelse ska samarbetet fortsätta för att förbättra den regionala tillgängligheten som en förlängning av Roslagsbanan till Stockholm city och Arlanda, förbättrade tvärförbindelser och förstärkt framkomlighet på norrortsleden, Arningevägen och E18. Förbättrad regional tillgänglighet ger förutsättningar för att Stockholm Nordost som delregion ska ges förutsättningar att bidra till Stockholmsregionen som Europas mest attraktiva storstadsregion.

Svar: Noterat.

Österåkers kommun

Österåkers kommun är positiva till samrådsförslaget avseende exempelvis utveckling av spårbunden kollektivtrafik med regionala kopplingar som Arlanda, Kista, Solna och Stockholm City samt utveckling av Knutpunkt Danderyd med bostäder, service och kontor.

Österåker efterfrågar tydligare resonemang som kollektivtrafikens regionala betydelse för exempelvis tvärkopplingar västerut samt Knutpunkt Danderyd som nod för hållbara resor. Vidare bör ett förtydligande för miljökvalitetsnormer för vatten med mellankommunal koppling finnas med.

Österåker ser positivt på Danderyds utvecklingsinriktning för kollektivtrafik samt gång- och cykelresenärer tillsammans med ambitionen att utveckla centrala Danderyd med funktionsvarierad bebyggelse, arbetsplatser och service samtidigt som kommundelarna binds samman.

Österåker ser Knutpunkt Danderyd som en framtida viktig omstigningsplats mellan olika transportslag och därmed viktig för hela Stockholm Nordost. Översiktsplanen skulle kunna fördjupa resonemanget kring kopplingen mellan tunnelbanan, roslagsbanan och busstrafiken för hur det bidrar till ett mer hållbart resande.

För transporter skulle en tydligare koppling kunna göras med den regionala kollektivtrafikplanen 2050 för förbindelser västerut och kopplingen till viktiga knutpunkter som exempelvis föreslagen kollektivtrafiknod vid Rinkeby.

Österåkers kommun ser positivt på att Danderyd i utvecklingsinriktningen skriver om en stärkt koppling över Edsviken mot Solna och Kista för gång- och cykel. Detta ser Österåkers kommun en viktig del i att tillskapa ett mer hållbart resande och stärka de regionala kopplingarna. Denna ambition kan med fördel fördjupas i kapitel 6.

> Svar: Noterat. Texter för utvecklingsinriktningar och mellankommunala frågor som kollektivtrafik, vatten med mera kommer att justeras till granskningsskedet gällande exempelvis kollektivtrafik samt vad de får för påverkan utifrån ett regionalt perspektiv.

Remissvar från privatpersoner

Privatperson 1

Privatperson 1 invänder mot översiktsplanen då det vore en stor förlust att stänga Stocksunds station, som i nuläget är absolut nödvändig för att de som bor i Stocksund ska ha rimliga kommunikationsleder in till Stockholm. Tillgång till Roslagsbanan från södra Stocksund är en nödvändighet.

> Svar: Översiktsplanen beskriver inte nedläggning av stationslägen i Danderyd för Roslagsbanan. Region Stockholm utreder frågan för att förlänga Roslagsbanan till city. Ännu har inga konkreta utredningar eller förslag presenterats för kommunen.

Privatperson 2

Privatperson 2 anser att samrådstiden varit för kort och ställer sig bakom Danderyds villaägarförenings yttrande daterat 9 juni 2021. Utöver detta lyfts synpunkten att översiktsplanen till skillnad från exempelvis kommunens miljö- och klimatprogram inte värnar tillräckligt om grönytor och villastaden. Vidare lyfts ett antal direkta frågor och synpunkter på planförslaget:

1. Mörby centrum med kringliggande område riskerar att inte vara grön villastad i framtiden utefter översiktsplanens förslag.

2. Avgränsningar för översiktsplanens utredningsområden är mer diffusa än i gällande översiktsplan. Varför?
3. Vad är bakomliggande syftet med det planerade badhuset samt med detaljplanen för detta? Det planerade badhuset vid Skuggeboparken är den sista gröna länken mot Mörby centrum från Bergaområdet/västra Djursholm. Det är bättre att bibehålla befintligt badhus. Detta borde ingå i förslagets hållbarhetsbedömning.
4. Planerna för Mörby Centrum och badhuset är så pass omfattande att separata miljökonsekvensbeskrivningar borde upprättas.
5. Hur ställer kommunen krav tillbaka på centrala myndigheter och regionen för att miljövänlig utveckling sker?

Svar: Översiktsplanen visar både på hur kommunen ska användas, utvecklas och bevaras. Planen är i linje med gällande styrdokument som exempelvis miljö- och klimatprogrammet.

Texterna för beskrivningarna om utredningsområdena kommer att uppdateras till granskningsskedet. Utredningsområdena är inte definitiva utan avgränsningen kan ske i efterkommande utredningar och planarbeten. Översiktsplanen är därmed inte heller definitiv i vad dessa områden ska innehålla, och hur dessa områden ska användas, utvecklas och bevaras kommer att preciseras i kommande planering där miljöaspekter och bedömningar kommer att ingå.

För omfattande detaljplaner som exempelvis Mörby Centrum och badhuset sker miljökonsekvensbeskrivningar utefter de lagkrav som reglerar detaljplaner. För exempelvis ett badhus bör kopplingen till kollektivtrafiknätet säkerställas. Kommunstyrelsen beslutade 2016-11-28 att ett förslag till detaljplan ska tas fram för nytt badhus vid Mörby centrum tillsammans med utredning om lämplig driftform. I planprocessen utreds markens lämplighet för den föreslagna åtgärden. Kommunen genomför återkommande statusbesiktningar av Mörbybadet för att kunna besluta om lämpligt underhåll och teknisk livslängd. Nästa besiktning är planerad till november 2021.

Kommunen samarbetar kontinuerligt med regionala och statliga aktörer vilket exempelvis sker i processen för översiktsplanen där många miljömässiga aspekter ingår. Vidare är gällande miljölagstiftning tydlig med kravställning som kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd utgår från vid tillsyn gentemot centrala myndigheter och Region Stockholm.

Privatperson 3

Privatperson 3 har inkommit med förslag på ridstig som går igenom Rinkebyskogen och ansluter mot Hagby och vidare mot Täby ryttarcentrum och Vallentuna:

Svar: Noterat.

Privatperson 4

Privatperson 4 påpekar att föreslagna Knutpunkt Danderyd inkluderar en stor del av område B53 som anges i kulturmiljöhandboken, vilket är ett riksintresseområde. Avsnittet om kulturmiljö ger generellt inte tillräckligt skydd för att dessa miljöer. Vidare är uttryck som högre stadsbebyggelse och tätare bebyggelse vaga.

Svar: Kommunen har påbörjat ett arbete med att ta fram ett nytt kulturmiljöprogram som beräknas vara klar 2024. Översiktsplanen ska inte föregå detta arbete utan utgår i detta skede endast från det befintliga materialet.

Texterna för utredningsområdena kommer preciseras till granskningsskedet och innehålla en rubrik med hänsyn i efterföljande planering för de utredningsområden gällande exempelvis kulturmiljö. För utredningsområdet om Knutpunkt Danderyd kommer det att uppdateras att detta område tangerar riksintresseområdet för Stocksund.

Hur respektive utredningsområde ska avgränsas samt användas, utvecklas och bevaras sker i efterkommande planering för exempelvis hur högt eller tätt ett utredningsområde ska utvecklas.

Privatperson 5

Privatperson 5 motsätter sig planerna för nedläggning av Stocksunds station.

Svar: Översiktsplanen beskriver inte nedläggning av stationslägen i Danderyd för Roslagsbanan. Region Stockholm utreder frågan för att förlänga Roslagsbanan till city. Ännu har inga konkreta utredningar eller förslag presenterats för kommunen.

Privatperson 6

Privatperson 6 vill understryka vikten av bevarandet av skogen vid Ekebyskogen/Fotbollstältet/Biss/GTG/tågspåret för bland annat lek, rekreation, växt- och djurlivet med mera.

Svar: Noterat. Utredningsområdena kommer att preciseras till granskningsskedet genom underrubrik för hänsyn till efterkommande planering där grönstruktur, gröna kilar och gröna samband beaktas. Detta gäller exempelvis för område 3, Danderyds gymnasium med omnejd.

Privatperson 7

Privatperson 7 anser att kommunen tydligare borde förorda en överdäckning av E18 då det är kommunens mest prioriterade fråga. Översiktsplanen bör förtydliga att man inte avser att bygga på jungfrulig mark. Kommunen bör fatta beslut om att omvandla Enebyängens handelsområdes parkering till en plats för exempelvis food trucks och eventuellt saluhall. För Danderyds gymnasium bör det preciseras vad som menas när bostäder och idrottsanläggningar beskrivs. Översiktsplanen bör förtydliga att nya byggnader bör harmonisera med befintlig arkitektur och allmän kulturhistorisk miljö.

Svar: Innan kommunen kan fatta beslut om överdäckning av E18 måste vidare utredningar, konsekvensanalyser och ekonomiska kalkyler göras. Det är Trafikverket som är väghållare för E18 vilket bör framgå tydligare i översiktsplanen.

Texterna för utredningsområdena uppdateras till granskningsskedet för översiktsplanen och synpunkterna för dessa är noterade som specifikt berör utredningsområde 3, Danderyds gymnasium med omnejd och utredningsområde 14, Enebyängen.

För synpunkten om att nya byggnader bör harmonisera med befintlig arkitektur kan övergripande mål revideras till granskning som exempelvis mål 1 om ”Bygga och bevara för idag och imorgon”.

Privatperson 8

Privatperson 8 anser att intrång i grönområden och natur för exploatering ska undvikas i möjligaste mål.

Svar: Noterat. ”Grön och hälsosam livsmiljö för alla” är ett av översiktsplanens övergripande mål och en viktig inriktning för den kommande planeringen.

Privatperson 9

Privatperson 9 anser att intrång i grönområden och natur för exploatering ska undvikas i möjligaste mån. Detta bör gälla för exempelvis skogen bakom RM

hallen/Ekebyskogsväg och spåret är det enda gröna stråket mellan Ekebysjön/parken och Altorp.

> Svar: Noterat. Utredningsområdena kommer att preciseras till granskningsskedet genom underrubrik för hänsyn till efterkommande planering där grönstruktur, gröna kilar och gröna samband beaktas. Detta gäller exempelvis för område 3, Danderyds gymnasium med omnejd.
>
> ”Grön och hälsosam livsmiljö för alla” är ett av översiktsplanens övergripande mål och en viktig inriktning för den kommande planeringen.

Privatperson 10

Privatperson 10 anser att naturen ska bevaras. Exempelvis bör området vid Rinkebyskogen bevaras. Planerna för Rinkebyskogen och västerut bör skrotas. Danderyd behöver inga flercentrumbildningar. Efterfrågan på kontorslokaler med mera kommer att påverkas efter Corona och det kommer bli viktigare med en fin närmiljö när fler kommer att arbeta hemifrån.

Bygg ut cykelnätet och planera för nya typer av elfordon.

Gräv ned E18 och bygg på nuvarande E18. Om inte detta går så bygg inte alls.

> Svar: För synpunkten om en ny kollektivtrafiknod vid sydöstra delen av Rinkebyskogen och sträckningen västerut är synpunkterna noterade. Beskrivningar för utvecklingsinriktningar där detta ingår kommer att justeras till granskningsskedet. Exempelvis kommer det förtydligas att denna kollektivtrafiknod är förknippat med att tunnelbanan byggs ut mot Täby.
>
> Innan kommunen kan fatta beslut om överdäckning av E18 måste vidare utredningar, konsekvensanalyser och ekonomiska kalkyler göras. Det är Trafikverket som är väghållare för E18 vilket bör framgå tydligare i översiktsplanen.
>
> För cykelnätet förespråkar översiktsplanen bland annat att ”Bättre tvärförbindelser mellan kommundelarna skapas genom sammanhängande gång- och cykelstråk samt trygga och säkra gång- och cykelmiljöer över/under E18”. Hur detta ska göras utformningsmässigt utreds i efterkommande planering.

Privatperson 11

Privatperson 11 anser att det bör tydliggöras att Danderyd är en skärgårdskommun i översiktsplanen. Vidare motsätter sig privatperson 11 en permanent bro till Tranholmen. En bro innebär bland annat en försämring för

båtlivet kring Tranholmen som inte längre kommer kunna nyttja Tranholmssundet för passage. Detta ökar risken för kollisionen då fler passager sker öster om Tranholmen.

Danderyd borde utnyttja sitt skärgårdsläge mer och satsa på nya brygglägen vid exempelvis Djursholms torg och Svanholmen i Stocksund. Genom detta skulle en kommunikationslinje skapas från Hägernäs och söder ut med anslutningar till Bogesundslandet, Storholmen, Lidingö, Djursholm, Stocksund, Tranholmen och Ropsten med den nya Norra Djurgårdsstaden. Norra Djurgårdsstaden är om några år färdigbyggd och blir då ett attraktivt kommersiellt centrum med mycket kultur och goda spårbundna kommunikationer såväl ut på Lidingö som fortsatt söderut och in mot Stockholm city.

> Svar: Noterat. För båttrafik beskrivs detta exempelvis i samrådsförslagets kapitel 5 som utvecklingsinriktning och kapitel 6 som riktlinjer för kollektivtrafik att kommunen ska sträva efter att den utvecklas.

Privatperson 12

Privatperson 12 anser att tiden för att lämna synpunkter på var kort, men är positiv till att planen avser att behålla grönområdena i så stor utsträckning som möjligt. Gällande utredningsområde 3, Danderyds gymnasium med omnejd, måste skogsavsnittet bevaras då det är en förbindelse mellan Ekebysjöns naturreservat, Ekebygården och Altorpsskogen samtidigt som det finns gott om djur i området där idag.

En eventuell motorvägstunnel bör inte dras under befintlig bebyggelse utan den bör dras under nuvarande motorväg för att inverkan ska vara så liten som möjligt.

> Svar: Noterat. Texterna för beskrivningarna om utredningsområdena kommer att uppdateras till granskningsskedet. För de utpekade utredningsområdena, som exempelvis nummer 3, Danderyds gymnasium med omnejd, kommer vidare utredningar att göras för hur dessa områden ska avgränsas, samt användas, utvecklas och bevaras utefter de förutsättningar som finns på platsen. ”Grön och hälsosam livsmiljö för alla” är ett av översiktsplanens övergripande mål och en viktig inriktning för den kommande planeringen.
>
> Synpunkten om motorvägstunnel är noterad. Det är Trafikverket som är väghållare för E18 och innan kommunen kan fatta beslut om överdäckning av E18 måste vidare utredningar, konsekvensanalyser och ekonomiska kalkyler göras.

Privatperson 13

Privatperson 13 motsätter sig ytterligare exploatering av Djursholm och Djursholms Ekeby, då skogen bakom RM-hallen är det sista grönområdet i Ekeby samt att exploatering av grönområden bör undvikas i möjligaste mån.

Svar: Noterat. Utredningsområdena kommer att preciseras till granskningsskedet genom underrubrik för hänsyn till efterkommande planering där grönstruktur, gröna kilar och gröna samband beaktas. Detta gäller exempelvis för område 3, Danderyds gymnasium med omnejd.

”Grön och hälsosam livsmiljö för alla” är ett av översiktsplanens övergripande mål och en viktig inriktning för den kommande planeringen.

Privatperson 14

Privatperson 14 oroar sig för en eventuell utveckling av de befintliga grönområdena kring Danderyds gymnasium och Ekeby då intrång i grönområden och natur ska undvikas i möjligaste mån enligt översiktsplanen.

Svar: Noterat. Utredningsområdena kommer att preciseras till granskningsskedet genom underrubrik för hänsyn till efterkommande planering där grönstruktur, gröna kilar och gröna samband beaktas. Detta gäller exempelvis för område 3, Danderyds gymnasium med omnejd.

”Grön och hälsosam livsmiljö för alla” är ett av översiktsplanens övergripande mål och en viktig inriktning för den kommande planeringen.

Privatperson 15

Privatperson 15 anser att översiktsplanen går emot utgångspunkten att minimera intrång i grönområden och natur gällande området kring RM-hallen med den lilla skogen bakom hallen vid Ekebyskogsväg. Detta är det enda gröna stråket mellan Ekebysjön/parken och Altorp och måste därför bibehållas.

Svar: Noterat. Utredningsområdena kommer att preciseras till granskningsskedet genom underrubrik för hänsyn till efterkommande planering där grönstruktur, gröna kilar och gröna samband beaktas. Detta gäller exempelvis för område 3, Danderyds gymnasium med omnejd.

”Grön och hälsosam livsmiljö för alla” är ett av översiktsplanens övergripande mål och en viktig inriktning för den kommande planeringen.

Privatperson 16

Privatperson 16 anser att ingen ytterligare exploatering ska ske längs Ekeby Skogsväg och motsätter sig ytterligare exploatering av Djursholm och Djursholms Ekeby. Skogen bakom RM-hallen är det sista grönområdet som finns i Ekeby och generellt ska alla grönområden behållas och all exploatering av dessa områden ska undvikas.

> Svar: Noterat. Utredningsområdena kommer att preciseras till granskningsskedet genom underrubrik för hänsyn till efterkommande planering där grönstruktur, gröna kilar och gröna samband beaktas. Detta gäller exempelvis för område 3, Danderyds gymnasium med omnejd.
>
> ”Grön och hälsosam livsmiljö för alla” är ett av översiktsplanens övergripande mål och en viktig inriktning för den kommande planeringen.

Privatperson 17

Privatperson 17 anser att intrång i grönområden och natur för exploatering ska undvikas i möjligaste mån. Den lilla skogen bakom RM-hallen/Ekebyskogsväg och spåret är det enda gröna stråket mellan Ekebysjön/parken och Altorp.

> Svar: Noterat. Utredningsområdena kommer att preciseras till granskningsskedet genom underrubrik för hänsyn till efterkommande planering där grönstruktur, gröna kilar och gröna samband beaktas. Detta gäller exempelvis för område 3, Danderyds gymnasium med omnejd.

Privatperson 18

Privatperson 18 anser att det är orimligt att minska ned den skog som ännu finns bevarad vid utredningsområdet för Danderyds gymnasium med omnejd. Skogen fungerar som strövområde för djurlivet, då det fungerar som passage mellan Altorpsskogen, Rinkebyskogen och Ekebysjön. Det är också ett viktigt område för friluftsliv för både barn och gamla som bor i Ekeby, då järnvägen utgör ett kraftigt hinder att ta sig till andra strövområden.

> Svar: Noterat. Utredningsområdena kommer att preciseras till granskningsskedet genom underrubrik för hänsyn till efterkommande planering där grönstruktur, gröna kilar och gröna samband beaktas. Detta gäller exempelvis för område 3, Danderyds gymnasium med omnejd.

Privatperson 19

Privatperson 19 anser att översiktsplanen innebär mycket omfattande och oroande planer. Den planerade bebyggelsen längs E18 ligger inte i linje med kommunens karaktär och egenart. Grönområden, sjöar och skogar ska värnas då närmiljön är viktig vilket har visat sig under pandemin. Ingen exploatering får medföra intrång i befintliga grönområden eller natur, utan dessa grönområden bör snarare utökas.

Svar: Noterat. Utredningsområdena kommer att preciseras till granskningsskedet genom underrubrik för hänsyn till efterkommande planering där grönstruktur, gröna kilar och gröna samband beaktas. Detta gäller exempelvis för område 3, Danderyds gymnasium med omnejd.

”Grön och hälsosam livsmiljö för alla” är ett av översiktsplanens övergripande mål och en viktig inriktning för den kommande planeringen.

Privatperson 20

Privatperson 20 motsätter sig ytterligare exploatering av Ekebyskogen mellan Ekeby Skogsväg och Danderyds gymnasium/RM-hallen/BISS då detta går emot att bevara sammanhängande grönområden.

Svar: Noterat. Utredningsområdena kommer att preciseras till granskningsskedet genom underrubrik för hänsyn till efterkommande planering där grönstruktur, gröna kilar och gröna samband beaktas. Detta gäller exempelvis för område 3, Danderyds gymnasium med omnejd.

”Grön och hälsosam livsmiljö för alla” är ett av översiktsplanens övergripande mål och en viktig inriktning för den kommande planeringen.

Privatperson 21

Privatperson 21 anser att all skog i utredningsområde 3, Danderyds gymnasium med omnejd ska bevaras. Det har på senare tid tagits mark i anspråk för Good to Great exempelvis. Hela skogen är ett viktigt rekreationsområde både för de boende, skolorna i närheten, för hunddagisen med flera. Skogen bör förbli skog och inte nyttjas för fler byggnationer.

Svar: Noterat. Utredningsområdena kommer att preciseras till granskningsskedet genom underrubrik för hänsyn till efterkommande planering där grönstruktur, gröna kilar och gröna samband beaktas. Detta gäller exempelvis för område 3, Danderyds gymnasium med omnejd.

”Grön och hälsosam livsmiljö för alla” är ett av översiktsplanens övergripande mål och en viktig inriktning för den kommande planeringen.

Privatperson 22

Privatperson 22 anser att idén om en fast bro- eller färjeförbindelse till Tranholmen som förespråkas i utredningsområde 8 ska tas bort. Halva året tillhandahåller öns samfällighet tillsammans med kommunen en gångbro som är öppen för alla För Tranholmens unika karaktär behöver den fortsätta vara en ö utan fasta förbindelser. Kommunen varken driver, sköter eller förvaltar något på Tranholmen och vid en fast förbindelse kommer förväntningarna på kommunal skötsel att se annorlunda ut mot idag.

Svar: Noterat. Utredningsområdena kommer att preciseras till granskningsskedet genom underrubrik med hänsyn till efterkommande planering. Förbindelse till Tranholmen kommer att kvarstå till granskning men det finns inget inriktningsbeslut för denna fråga ännu utan det behövs vidare konsekvensutredningar innan detta kan fattas.

Privatperson 23

Privatperson 23 anser att tiden varit för kort för ett samråd och att kommunen inte nått ut tillräckligt med samrådet. Område 3, Danderyds gymnasium med omnejd kommer att innebära negativa förändringar för boende i närheten. Bit för bit har skogspartiet bakom Danderyds gymnasium förminskats. Hela detta område är viktigt för rekreation, hundpromenader med mera.

Den lilla skogen bakom RM hallen/Ekebyskogsväg och spåret är det enda gröna stråket mellan Ekebysjön/parken och Altorp. Skogen och naturen är nödvändig för ett bra liv både för oss människor, djurlivet, insekter och växter. Detta behövs för att uppfylla målen enligt Agenda 2030. Intrång i grönområden och natur för exploatering ska undvikas i möjligaste mån.

Privatperson 23 anser vidare att ovan nämnda område ej ska tas i anspråk för ytterligare byggnationer oavsett om det är fritidsaktiviteter, kontorsfastigheter eller bostäder.

Utöver detta önskar privatperson 23 att det byggs bullerplank från Mörby till Enebyängen längsmed E18.

Svar: Noterat. Utredningsområdena kommer att preciseras till granskningsskedet genom underrubrik för hänsyn till efterkommande planering där grönstruktur, gröna kilar och gröna samband beaktas. Detta gäller exempelvis för område 3, Danderyds gymnasium med omnejd.

”Grön och hälsosam livsmiljö för alla” är ett av översiktsplanens övergripande mål och en viktig inriktning för den kommande planeringen.

För åtgärder längs E18 ansvarar vanligtvis Trafikverket för då detta är statlig väg.

Privatperson 24

Privatperson 24 anser att utredningsområde 11, Nora torg, fungerar utmärkt och behöver inte utvecklas för att exempelvis konkurrera med Mörby centrum. På senare tid har den nya paketutlämningen och catering/hämtmat varit välbesökta medan livsmedelsbutiken tynar bort. Vid lunchtid är det kaos på parkeringen. Eventuella bostäder ska utformas i harmoni med den omgivande trädgårdsstaden genom småhus. Eventuell ny bebyggelse måste ta hänsyn till svåra markförhållanden som exempelvis risk för översvämning.

Angående kap 6.2.4.2. Grönområden och parker bör samrådstexten om att sammanlänka grönområden med naturområden förverkligas för stråket från Ekebysjön via Noraån till Nora träsk. Bevara och utveckla våtmarken kring Nora träsk för den biologiska mångfalden samt att området förblir ett attraktivt promenadstråk.

Skapa en spridningskorridor vid Nora träsk och Ekebysjön för exempelvis fladdermöss med lämplig belysning och växter. Fladdermöss inventerades i Danderyd år 2019 och flera arter återfinns i nämnda området.

Svar: Noterat. Utredningsområdena kommer att preciseras till granskningsskedet genom underrubrik för hänsyn till efterkommande planering.

En centrumstruktur kommer att preciseras till granskning gällande utvecklingsinriktning.

För en spridningskorridor preciseras detta i samrådsförslagets kapitel 5. Till granskning kommer översiktsplanen att kompletteras med ett kapitel om ljusföroreningar och riktlinjer för detta.

Privatperson 25

Privatperson 25 lyfter fram projekt Tranholmens tunnlar som en framtida lösning för att bespara bensin och koldioxidutsläpp. Projektet innehåller tunnlar mellan Svanholmsparken och Tranholmen med förlängning till Lidingö och Djurgården. Detta skulle också lösa broproblemet vid Tranholmen och göra sundet seglingsbart året om samt underlätta för gående och cyklister.

Svar. Noterat. Detta förslag har inte utretts av kommunen huruvida de är genomförbara. Tekniska förvaltningen har delgetts dessa synpunkter.

Privatperson 26

Privatperson 26 instämmer med Villaägarnas skrivelse och är utöver detta oroliga kring den övervägda exploateringen vid utredningsområde 3, Danderyds gymnasium med omnejd.

Vidare etablering av bostäder och idrottsarenor utgör ett intrång i grönområden som enligt planen ska undvikas. Hästhagen vid Danderyds gymnasium och skogsområdet bakom RM-hallen utgör viltstråk och tillsammans med närliggande vikingagravar bör grönområdet kvarstå.

E18 i tunnel är en bra idé för att inte behöva ta grönområden i anspråk för framtida utveckling. Dock ska tunnel gå under nuvarande E18 och inte under Ekeby.

Slutligen anser privatperson 26 att samrådstiden varit för kort.

Svar. Noterat. Utredningsområdena kommer att preciseras till granskningsskedet genom underrubrik för hänsyn till efterkommande planering där kulturmiljö, grönstruktur, gröna kilar och gröna samband beaktas. Detta gäller exempelvis för område 3, Danderyds gymnasium med omnejd.

Synpunkten om E18 eventuella dragning är noterad. Innan kommunen kan fatta beslut om överdäckning av E18 måste vidare utredningar, konsekvensanalyser och ekonomiska kalkyler göras. Det är Trafikverket som är väghållare för E18 vilket bör framgå tydligare i översiktsplanen.

Privatperson 27

Privatperson 27 anser att bullerdämpande åtgärder ska vidtas vid E18 utan överdäckning finansiering av bostäder. Åtgärder som behövs är bättre bullerskydd, lägre hastighet, omdirigering av trafik till andra vägar som Norrortsleden och högre vägavgifter som gäller dygnet runt.

Förslaget om ett nytt badhus vid Skuggboparken är ett dåligt förslag. Skuggboparken utgör en naturlig avgränsning mellan Mörby centrum och bergaområdet. Området nyttjas av många idag. En ny lokalisering av badhuset skulle istället kunna vara inom Mörby centrumområdet avgränsat till Åkarnas hus, Danderyds sjukhus, Kopparhusen och de nya husen vid Golfvägen och Mörbyledens södra sida istället för att använda populära grönområden för uppförande av badhus.

Svar: Synpunkterna om E18 och badhuset är noterade. Det är Trafikverket som är väghållare för E18 vilket bör framgå tydligare i översiktsplanen. Många av de synpunkter som framförs om E18 har kommunen inte rådighet över och kan inte påverka direkt av egen kraft.

För badhuset bör kopplingen till kollektivtrafiknätet säkerställas. Kommunstyrelsen beslutade 2016-11-28 att ett förslag till detaljplan ska tas fram för nytt badhus vid Mörby centrum tillsammans med utredning om lämplig driftform. I planprocessen utreds markens lämplighet för den föreslagna åtgärden. Kommunen genomför återkommande statusbesiktningar av Mörbybadet för att kunna besluta om lämpligt underhåll och teknisk livslängd. Nästa besiktning är planerad till november 2021.

Privatperson 28

Privatperson 28 instämmer med Villaägareföreningens skrivelse från 9 juni. Vidare anser privatperson 28 att positiva viljeinriktningar om en god framtid men när det kommer till framtidsplanering fokuseras det för mycket på exploatering och förtätning.

Att ha en inriktning om att inte omöjliggöra en framtida tunnelförläggning av E18 är fantasilöst. Med prioritering på kollektivtrafik behövs ingen utbyggnad av E18 särskild som utvecklingen av självkörande bilar kommer möjliggöra en högre kapacitet.

Lägg fokus på samverkan med Täby om förlängd tunnelbana och bygg inte en trafiknod ”med hög kapacitet” vid Rinkeby.

Svar: Synpunkterna om trafiknoden vid Rinkeby, E18, och kollektivtrafikens utveckling är noterade. Det är Trafikverket som är väghållare för E18 och Region Stockholm som ansvarar för kollektivtrafiken vilket bör framgå tydligare i översiktsplanen. För många av dessa frågor har kommunen inte rådighet över och kan inte påverka direkt av egen kraft. Till granskning kommer det att preciseras att en kollektivtrafiknod ska föregås av en förlängning av tunnelbanan till Täby för att detta ska vara aktuellt.

Enligt plan- och bygglagen ska en översiktsplan innehålla hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Därav pekas olika utredningsområden ut i översiktsplanen där bostäder kan ingå i utvecklingen i olika utsträckning. Vidare utredningar kommer att göras för hur dessa

områden senare ska avgränsas, samt användas, utvecklas och bevaras utefter de förutsättningar som finns på platsen.

Privatperson 29

Privatperson 29 instämmer med Villaägarnas kommentarer om översiktsplanen och anser att det finns mycket i planen som är bra som exempelvis att behålla grönområdena i så stor utsträckning som möjligt.

För utredningsområde 3, Danderyds gymnasium med omnejd, omfattas skogsavsnittet mellan Danderyds gymnasium och Ekeby Skogsväg. Detta område används flitigt och skapar en förbindelse mellan Ekebysjöns naturreservat, Ekebygården och Altorpsskogen där det finns ett rikt djurliv.

Förslaget om E18 i tunnel är oroväckande och en bättre lösning borde vara att tunneln går under nuvarande E18 och inte under Ekeby för att bidra till en bättre boendemiljö och inte störa befintlig miljö.

Svar: Noterat. Utredningsområdena kommer att preciseras till granskningsskedet genom underrubrik för hänsyn till efterkommande planering där grönstruktur, gröna kilar och gröna samband beaktas. Detta gäller exempelvis för område 3, Danderyds gymnasium med omnejd.

Synpunkten om E18 eventuella dragning är noterad. Innan kommunen kan fatta beslut om överdäckning av E18 måste vidare utredningar, konsekvensanalyser och ekonomiska kalkyler göras. Det är Trafikverket som är väghållare för E18 vilket bör framgå tydligare i översiktsplanen.

Privatperson 30

Privatperson 30 vill inte att E18 tunnelförläggs.

Svar: Noterat.

Privatperson 31

Privatperson 31 anser att de ekonomiska riskerna måste tydliggöras mer i E18-utredningen där små avvikelser innebär stora konsekvenser för exempelvis kostnader och intäkter.

Svar: Noterat. Innan kommunen kan fatta beslut om överdäckning av E18 måste vidare utredningar, konsekvensanalyser och ekonomiska kalkyler göras. Det är Trafikverket som är väghållare för E18 vilket bör framgå tydligare i översiktsplanen.

Privatperson 32

Privatperson 32 anser att det är viktigt att hänsyn tas till kommande problem med dagvatten. Vidare lyfts ett exempel för Klingsta park vid Noragårdsvägen och Soltorpsvägen om hur bräckligt systemet är idag.

Vid ett kraftigt regnande kan kommunen inte hantera dagvatten och avlopp utan ledningsnätet svämmar över. Detta orsakas bland annat av långa horisontella dragningar som kräver regelbunden spolning. Denna spolning har inte skötts tillfredställande. Det är med hänsyn till kommande ökande skyfall synnerligen viktigt att omhändertagande av dagvatten sker lokalt i större utsträckning än vad som nu sker för att bromsa nederbördsmängder.

> Svar: Parallellt med framtagandet av översiktsplanen pågår ett arbete med att ta fram en Vattenplan och Dagvattenplan i kommunen. Dessa dokument ska synkas tillsammans med översiktsplanen under framtagandet av granskningshandlingar för översiktsplanen.
>
> Granskningsförslaget kommer kompletteras med underlag för skyfallsytor och text kring detta.

Privatperson 33

Privatperson 33 anser att översiktsplanen saknar hur Danderyds kommun ska hantera de 40 000 bostäder som planeras i norrort, samt hur all ny trafik, buller samt avgaser och partiklar ska behandlas. Bullerplank längs E18 vore önskvärt för att minska bullret.

Hur påverkas Danderyd när Roslagsbanan ökar från ett tåg per minut till tre tåg per minut vid rusningstid. Vidare är en planskild korsning inget bra alternativ för roslagsbanan vid Djursholms Ekeby. Idag riskerar utryckningsfordon att behöva vänta på nedfällda bommar. Förslaget borde vara att gräva ned roslagsbanan vilket är ett bättre alternativ för de boende än att skapa en planskild korsning som innebär en biltunnel under järnvägen.

Det vore bättre att satsa på tunnelbanan till Täby istället för Roslagsbanan till city för Danderyds del.

> Svar: Synpunkterna är noterade. För storregionala frågor som exempelvis E18 och Roslagsbanan samverkar Danderyd med exempelvis grannkommuner, Trafikverket och Region Stockholm. Det är Trafikverket som är väghållare för E18 och Region Stockholm som ansvarar för kollektivtrafiken vilket bör framgå tydligare i översiktsplanen. För många av dessa frågor har kommunen inte rådighet över och kan inte påverka direkt av egen kraft. Gällande exempelvis en planskild korsning för Roslagsbanan är detta en trafiksäkerhetsåtgärd.

För frågan om E18 och infrastruktur förs exempelvis dialog med kringliggande kommuner i StoNo-nätverket (Stockholm Nordost-kommuner bestående av Danderyd, Norrtälje, Täby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker). Vidare sker samarbete med berörda aktörer som exempelvis Trafikverket för E18 och Region Stockholm för kollektivtrafikfrågor där framkomlighet och miljöaspekter som luft och buller är återkommande frågor.

Privatperson 34

Privatperson 34 anser huvudmetoden för hantering av förpackningsmaterial inte bör vara insamlingsstationen som översiktsplanens text på 6.2.3.4 visar, utan vara genom fastighetsnära insamling samt att kommunen bör satsa på automatiserade lösningar för sortering i olika fraktioner.

Svar: Texten kommer att kvarstå till granskningsskedet. Så som lagstiftningen är uppbyggd i Sverige får ej kommunerna samla in förpackningsavfall och låta avfallskollektivet bekosta detta, därav är det inte möjligt för kommunen att göra det även om det eventuellt vore det bästa/lättaste för miljön.

Dock kan kommande lagförändringar möjliggöra och denna fråga bevakas av avfallsavdelningen.

Privatperson 35-38

Privatpersoner 35-38 anser genom gemensam skrivelse att placeringen av ett badhus vid Skuggboparken är dålig. Skuggboparken är viktigt för grönskan i området och det är idag en bristvara i området kring Mörby centrum. Utöver hälsofrämjandet och rekreation fungerar även parken som en bullervall mot E18. Vidare innehåller lekplatsen och hundrastgården uppskattade idag. Badhusen bör istället byggas i anslutning till det befintliga badhuset.

Svar: Kommunstyrelsen beslutade 2016-11-28 att ett förslag till detaljplan ska tas fram för nytt badhus vid Mörby centrum tillsammans med utredning om lämplig driftform. I planprocessen utreds markens lämplighet för den föreslagna åtgärden. Kommunen genomför återkommande statusbesiktningar av Mörbybadet för att kunna besluta om lämpligt underhåll och teknisk livslängd. Nästa besiktning är planerad till november 2021.

Privatperson 39

Privatperson 39 anser att E18 i lång tunnel riskerar att förändra karaktären för hela kommunen som därmed upphör att vara en villastad. Genom bebyggelse av flerbostadshus samt inslag av sociala bostäder kan Danderyd på sikt riskera att få utsatta områden i kommunen, samt att bebyggelsen kan

bli en framtida barriär mellan olika kommundelar. Vidare kommer teknikutveckling minimera koldioxidutsläpp och partiklar i framtiden och den utvecklingen kommer att ske innan en tunnel står färdig. Vidare kan tyst asfalt och ljudbarriärer minska störande ljud ytterligare.

Vidare anser privatperson 39 att Utbyggd Roslagsbanan till city, tunnelbana till Täby minska behovet av att tunnelförlägga E18. Vidare minska distansarbetet trycket på vägarna och en ökning upp mot 10 000 bostäder skulle bara leda till ökat tryck på vägarna. Sammanfattningsvis förespråkar privatperson 39 ”Ingen tunnel, nolltillväxt” och föreslår att en folkomröstning om förslaget om tunnelförläggning ska drivas vidare av kommunfullmäktige.

> Svar: Noterat. Innan kommunen kan fatta beslut om överdäckning av E18 måste vidare utredningar, konsekvensanalyser och ekonomiska kalkyler göras. Det är Trafikverket som är väghållare för E18 vilket bör framgå tydligare i översiktsplanen.
>
> Efter E18-utredningen som gjordes 2016 har inga vidare utredningar gjorts. Vidare utredningar kan förhoppningsvis ske inom ramarna för en framtida ÅVS som planeras att genomföras av Trafikverket, se Trafikverkets remissvar i samrådsredogörelsen.

Privatperson 40

Privatperson 40 lyfter fram flera konkreta förslag på åtgärder på Danderydsvägen i Ekeby. Dessa berör hastigheter, farthinder vid Trebackavägen, förhöjning av cykelstråket över Danderydsvägen, bullerplank, tyst asfalt, förbjuda tung trafik på Danderydsvägen med mera.

> Svar: Noterat. Dessa frågor berör främst specifika trafikåtgärder och är till många fall driftfrågor. Tekniska förvaltningen har delgetts dessa synpunkter.

Privatperson 41

Privatperson 41 anser överlag att det är positivt att kommunen vill bygga ut i väl valda lägen inom centrala Danderyd. Vidare innehåller yttrandet underrubriker och citeras nedan.

Entrén till Danderyd

Danderyds sjukhus och Mörbycentrum med dess närliggande stadsrum är ofta det första mötet med Danderyds stadsbild. Staden ska ansluta på ett tydligt och sömlöst sätt till hela bytespunkten (tunnelbana, roslagståg och bussar). Offentliga rum kopplade till stationen ska vara väl synliga och underlätta orienteringen. Upplevda avstånd och barriärer ska undanröjas så

långt det är möjligt, exempelvis bristande fotgängarmiljö med otrygghet, buller eller höjd- och riktningsförändringar. Även utbudet av funktioner längs stråk är viktigt att beakta.

Trafik - Samspel mellan bebyggelse och trafik

Samspelet mellan planering av bebyggelse och trafik är viktig för att utveckla hög tillgänglighet och goda livsmiljöer på begränsad yta. En hållbar framtid innebär att utveckla med en kombination av god arkitektur och en god trafikplanering.

Pendling till arbetsplatser skall enkelt kunna ske med *Grön Resplan*. Barnen skall kunna ha Trygga skolvägar till och från skolan samt aktiviteter.

Bebyggelse

Det behövs bra kvalitativa bostäder för kommunens äldre invånare som vill bo mindre men ändå bo kvar i kommunen tillsammans med sina vänner. Speciellt i de delar i kommunen som saknar bostäder för äldre.

Bygg bort industriområden – exempelvis Östberga med många tunga transporter in till kommunen utan funktionalitet för kommunen. I detta kollektivtrafiknära område lämpar sig bättre för flerfamiljsbostäder eller Town houses (Radhus) för att få till en flyttkedja inom kommunen. Även vid Enebybybergsvägens industriområde skulle kunna bidraga till flera bostäder inom kommunen.

Mitt förslag är att inom Samrådsförslag Översiktsplan för Danderyds kommun. Kapital 6. Mark och vattenanvändning sid 5 styrk ordet trävaror. Trävaruhandeln som snarare är en omlastningsstation av trävaror än handel/service till kommuninnevånarna är felplacerad i kommunen. Mitt förslag till ÖP är komplettering av stationsnära bostäder med service i bottenvåningarna.

Skolbyggnader måste kunna anpassas och utvecklas i takt med tiden för att erbjuda goda arbetsmiljöer för våra skolungdomar och lärare även inom kulturmiljöområden. Exempelvis måste kompletteringsbyggnader tillåtas vid skolor– större matsal på VRS så att eleverna får en bättre måltidsmiljö.

Hållbara transporter och hållbar mobilitet till och från samt genom Danderyds kommun

Transporter genom Danderyd (Sveriges miljömål – Energi och klimatmål – inrikes transporter) kommer att öka till år 2030 och detta innebär att agenda 2030s mål med klimat inte kommer att kunna nås. Trafiken på E18 bidrar negativt med avgaser, partiklar och bulle.

Inled samarbete med Norrortskommunen och Trafikverket för att få mera hållbara transporten genom Danderyds kommun samt arbeta med en

förlängning av tunnelbanan till Täby kommun för att avlasta E18 samt lokalgator inom kommunen.

Danderyds kommun är en stor inköpare av transporter både direkt och indirekt genom upphandlingar av tjänster (Skolor, äldrevård, SÖRAB) m.fl. Här behöver Danderyds kommun ta ett rejält steg i riktning mot Agenda 2030.

Arbetet med ställningstagande – Transporter är väl genomarbetat och bra med prioriteringar av trafikslag, men det skulle behövas förtydligas ytterligare en tydlig trafikhierarki inom kommunen så att rätt trafikant hamnar på rätt plats.

Inkludera klimatsmart mobilitet

Jag hade gärna sett att Trafikstrategin tog med detta område tydligare än vad som nu är gjort. Utöver en utveckling av dagens fysiska miljö förordar vi också att arbeta med att skapa en attraktiv mobilitetslösning redan idag med resenären i centrum. Det handlar då om turtäthet och att det ska vara enkelt att använda olika sätt att transportera sig, samt att byta mellan dessa.

Danderyds kommun skall ha skolor som vi skall vara stola över som erbjuder en kreativ utbildningsmiljö. Tänk Campusmiljö vid de större skolorna exempelvis Campus Danderyds gymnasium, Campus Samskolan/Norrängsgården/Djursholms Idrottsplats. Se till att arbeta med trygga skolvägar från skolan och till aktiviteter samt vägar inom campusområdena. Trygga vägar till och från skola och aktiviteter underlättar vardagen för många vårdnadshavare.

> Svar: Många av synpunkterna ligger i linje med samrådsförslaget. Till granskning kommer exempelvis utredningsområdena att kompletteras och förtydligas gällande exempelvis Östberga och hur det kan komma att utvecklas i framtiden och exempel på hänsyn i den efterföljande planeringen.
>
> En del synpunkter gällande exempelvis trafik är av mer detaljerad karaktär och bör med fördel behandlas i en Trafikstrategi. Dock kommer en prioritering av trafikslag att göras till granskning.
>
> Detta gäller även utformning av bostäder och skolmiljöer som behandlas i efterföljande planering som exempelvis detaljplaner.
>
> För frågan om E18 och infrastruktur förs exempelvis dialog med kringliggande kommuner i StoNo-nätverket (Stockholm Nordost-kommuner bestående av Danderyd, Norrtälje, Täby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker). Vidare sker samarbete med berörda aktörer som exempelvis Trafikverket för E18 och Region

Stockholm för kollektivtrafikfrågor där framkomlighet och miljöaspekter som luft och buller är återkommande frågor.

Dag Björklund
Tf. Plan- och exploateringschef

Staffan Lind
Översiktsplanerare

DIARIENUMMER:
KS 2019/0261

Samrådsredogörelse

Sammanställning av samrådsenkät
Utförd mellan 3 maj och 13 juni 2021



Mörby Centrum – Fotograf Erik Somnäs

DANDERYDS KOMMUN

Innehållsförteckning

1. Sammanställning av samsrådsenkät 4
1.2. Summering av enkäten 4
2. Bakgrund 6
2.1. Enkätens utformning 6
2.2. Marknadsföring av samrådet 6
2.3. Deltagande 6
2.3.1. Utvärdering av enkäten 8
3. Resultat 9
3.1. Översiktsplanens målområden 9
3.1.1. Målområde 1 – Bygga och bevara för idag och imorgon 9
3.1.2. Målområde 2 – Grön och hälsosam livsmiljö för alla 11
3.1.3. Målområde 3 – Hållbara transporter och resor 12
3.1.4. Målområde 4 – Trygga och inbjudande utemiljöer 13
3.2. Översiktsplanens utredningsområden 14
3.2.1 - 1. Knutpunkt Danderyd: 16
3.2.2. - 2. Mörby centrum 16
3.2.3. – 3. Danderyds gymnasium med omnejd: 17
3.2.4. - 4. Östberga 18
3.2.5. - 5. Djursholms torg 19
3.2.6. - 6. Stråk: Gränsgärdet-Stockhagen med omnejd 19
3.2.7. - 7. Svanholmsparkeringen 20
3.2.8. - 8. Förbindelse till Tranholmen 21
3.2.9. - 9. Stocksunds torg 22
3.2.10. - 10. Banvakten vid Stockholmsvägen/Bengt Färjares väg 22
3.2.11. - 11. Nora torg 23
3.2.12. - 12. Kraftledningen vid Skogsviksvägen 24
3.2.13. - 13. Sätraängsvägen 25
3.2.14. - 14. Enebyängen 25
3.2.15. - 15. Östra Enebytorg 26
3.3. Översiktsplanens utvecklingsinriktning 27
3.3.1. Utvecklingsinriktning för bebyggelse 27
3.3.2. Utvecklingsinriktning för kommunikationer 29
3.3.3. Utvecklingsinriktning för natur och friluftsliv 30
3.4. Övriga synpunkter 31
3.5. Utvärdering av enkäten 36

Bilaga 1 – Samtliga fritextsvar gällande ”Målområde 1 – Bygga och bevara för idag och imorgon” 37
Bilaga 2 – Samtliga fritextsvar gällande ”Målområde 2 – Grön och hälsosam livsmiljö för alla 53
Bilaga 3 – Samtliga fritextsvar gällande ”Målområde 3 – Hållbara transporter och resor 62
Bilaga 4 – Samtliga fritextsvar gällande ”Målområde 4 – Trygga och inbjudande utemiljöer och mötesplatser 72
Bilaga 5 – Samtliga fritextsvar gällande Översiktsplanens utredningsområden 79
Bilaga 6 – Samtliga fritextsvar gällande Översiktsplanens utvecklingsinriktning för bebyggelse 135
Bilaga 7 – Samtliga fritextsvar gällande Översiktsplanens utvecklingsinriktning för kommunikationer 144
Bilaga 8 – Samtliga fritextsvar gällande Översiktsplanens utvecklingsinriktning för natur och friluftsliv 152
Bilaga 9 – Samtliga fritextsvar gällande Övriga synpunkter 157
Bilaga 10 – Samtliga fritextsvar gällande Utvärdering av enkäten 196

1. Sammanställning av samrådsenkät

Enligt 3 kap 1 § i plan- och bygglagen (2010:900) ska alla kommuner ha en aktuell översiktsplan. Översiktsplanen är en strategisk plan som beskriver kommunens avsikter om exempelvis mark- och vattenanvändning, bebyggelseutveckling, riksintressen och allmänna intressen. Danderyds gällande översiktsplan är från 2006 och just nu pågår arbete med att ta fram en ny översiktsplan för kommunen.

Mellan 3 maj och 13 juni 2021 genomfördes samråd för översiktsplanen. Samrådet genomfördes i två delar, genom en digital enkät, samt genom möjligheten att inkomma med fria svar via mail och brev.

Denna del av samrådsredogörelsen behandlar de inkomna svaren för den digitala enkäten. Samrådet var allmänhetens andra möjlighet att tycka till om innehållet för den kommande översiktsplanen. Första möjligheten att tycka till om översiktsplanens innehåll genomfördes som en digital enkät mellan 2 juni och 31 augusti 2020.

1.2. Summering av enkäten

Nedan följer en summering av enkäten i punktform.

Om enkäten och deltagandet

- Samrådet för översiktsplanen har bland annat nått ut 18 347 gånger på kommunens facebooksida, 355 gånger på kommunens Instagramsida samt annonserats i lokaltidningen i två omgångar med en upplaga på 13 500 nummer.
- Sammanlagt har 742 enkätsvar inkommit. Av de som svarat på enkäten uppgav 96 % att de var boende i kommunen. Könsfördelningen för deltagandet var 56 % kvinnor och 44 % män. Åldersmässigt tillhörde de flesta respondenterna ålderskategorierna 40–49 år, 50–59 år och 60–69 år. Fördelningen för var respondenterna bodde i kommunen var relativt jämn för kommundelarna samtidigt som 78 % av respondenterna uppgav att de bodde i villa eller radhus.
- Överlag var de flesta respondenterna positiva till enkätens utformning samt till möjligheten att få tycka till om Danderyd kommuns framtid.

Översiktsplanens övergripande mål

- För översiktsplanens övergripande mål var respondenterna överlag mer positiva än negativa.
- Översiktsplanens övergripande mål ansågs av flera vara för allmänt formulerade och därför svåra att svara på då de inte alltid är mätbara.

Översiktsplanens utredningsområden

- För översiktsplanens 15 utredningsområden betygsattes 13 områden över 3,0 och 2 områden betygsattes under 3,0 på en skala 1 till 5 där 1 var mycket dåligt och 5 var mycket bra.

Översiktsplanens utvecklingsinriktningar

- För översiktsplanens utvecklingsinriktningar var ungefär lika många respondenter negativa som positiva till ”Utvecklingsinriktning för bebyggelse” medan fler var positiva än negativa till ”Utvecklingsinriktning för kommunikationer” samt ”Utvecklingsinriktning för fritid- och friluftsliv”.

Summering utifrån fritextsvar

- Respondenternas svar för exploatering visar på en spridning mellan att kommunen är färdigbyggd till att viss komplettering är möjlig. Överlag förespråkas att skalan måste anpassas till Danderyds befintliga bestånd. Av de som är positiva till exploatering förespråkas exempelvis radhus och byggnader upp till 3 våningar.
- Några respondenter lyfter fram att det är motsägelsefullt var det ska byggas enligt översiktsplanen. Exempelvis att byggandet föreslås att koncentreras längs E18-stråket samtidigt som trafikbuller och luftföroreningar är som störst där.
- Respondenternas svar om en tunnelförläggning av E18 är delad. Det finns både de som är för och emot en tunnelförläggning av E18. De som är emot anser bland annat att Danderyds identitet riskerar att förändras om 11 000 nya bostäder byggs. De som är positiva till en tunnelförläggning lyfter främst fram det visuella samt buller och miljöaspekten som anledning. Oavsett om respondenten varit positiv eller negativ uppfattas E18 idag som bullrande och att det är angeläget att situationen förbättras oavsett vägval i frågan.
- En del respondenter lyfte att förlängning av tunnelbanan mot Täby var ett bra förslag och ansåg att det var bättre än att förlänga Roslagsbanan till city. Samtidigt ansåg en del respondenter att det var negativt med en kollektivtrafikknutpunkt vid Rinkeby.
- Många respondenter lyfter fram Danderyds grönområden och närhet till vatten samt möjlighet till rekreation som kommunens största tillgångar.

Resultatet för enkäten kan inte anses vara representativt för Danderyd kommuns invånare. Inget urval av respondenter har gjorts då enkäten har varit öppen för alla inklusive de som inte bor i kommunen. Vidare har det varit möjligt att lämna in enkäten flera gånger. Resultat ska ses som ett underlag av flera till den kommande översiktsplanen.

2. Bakgrund

2.1. Enkätens utformning

Som bakgrund för enkäten fanns ett samrådsförslag för översiktsplanen att ta ställning till. Enkäten var digital och inleddes med bakgrundsinformation om respondenten. Enkäten bestod av 3 huvuddelar med underliggande frågor. Samtliga delar var frivilliga att fylla i. Huvuddelarna var:

- Översiktsplanens mål
- Översiktsplanens utredningsområden
- Översiktsplanens utvecklingsinriktning

Enkäten innehöll både frågor med fasta svarsalternativ, fritextsvar och möjlighet att markera ut svar på karta. Till respektive fråga fanns bakgrundsinformation för att sätta frågorna i ett sammanhang.

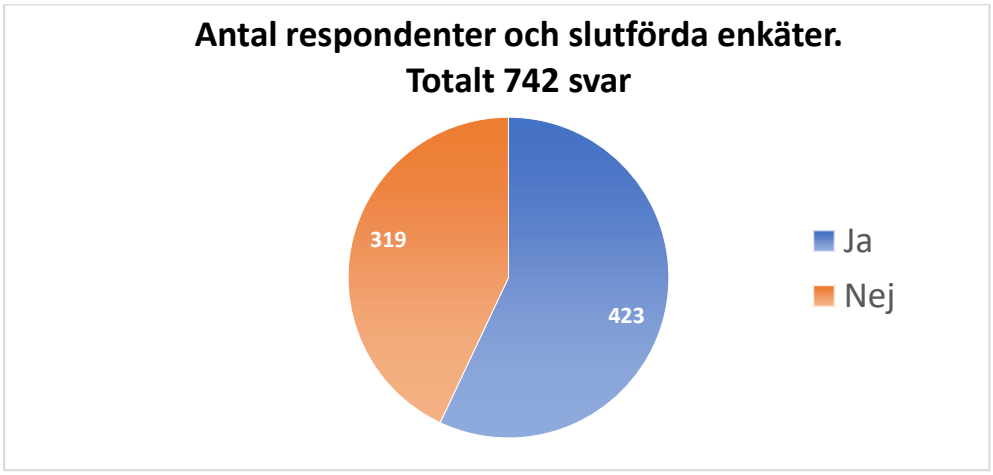
2.2. Marknadsföring av samrådet

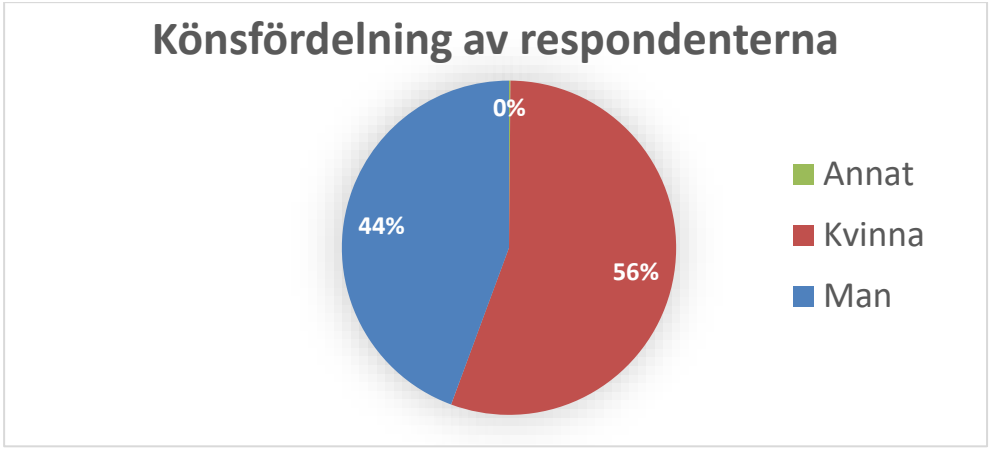
Enkäten har marknadsförts genom:

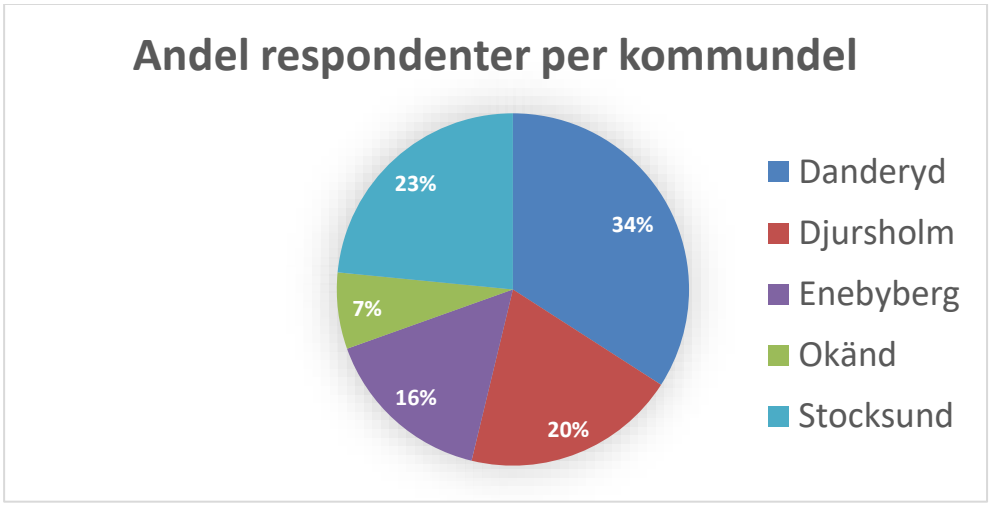
- Danderyd kommuns webbplats
- Danderyd kommuns Facebook-sida
    - Resulterade i 18 347 visningar
- Danderyd kommuns Instagramsida
    - Resulterade i 355 visningar
- 2 annonseringar i lokaltidning
    - 13 500 exemplar per tillfälle
- Resulterade i 4 000 besök på Danderyd kommuns webbplats

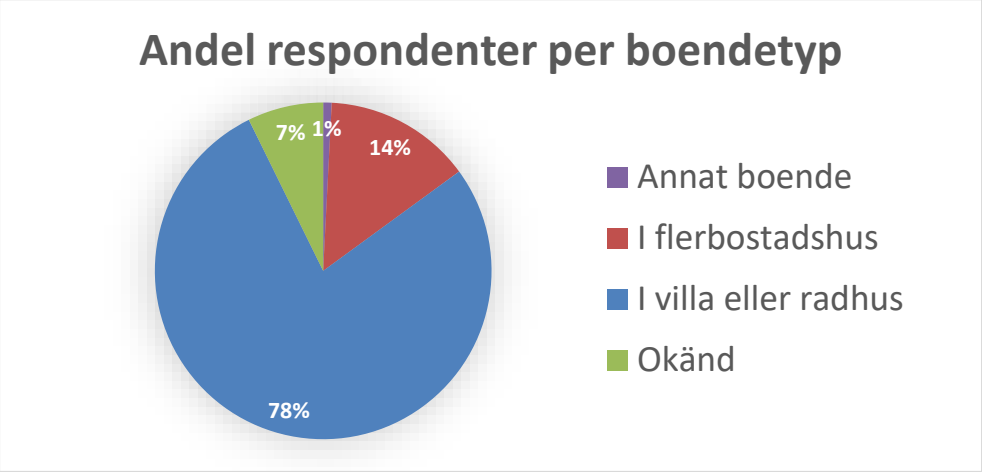
2.3. Deltagande

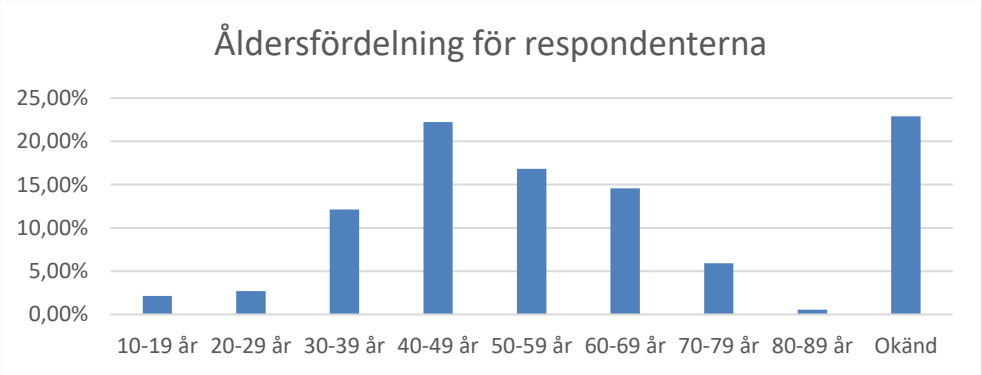
Sammanlagt har 742 enkätsvar inkommit. Av de som svarat på enkäten uppgav 96 % av respondenterna att de är boende i kommunen. Könsfördelningen på deltagandet var cirka 56 % kvinnor och 44 % män. Åldersmässigt har de flesta respondenterna tillhört ålderskategorierna 40–49 år, 50–59 år och 60–69 år. I diagrammen nedan redovisas endast de svar där respondenterna har valt att svara på frågorna.


Antal respondenter och slutförda enkäter.
Totalt 742 svar
319
423
Ja
Nej


Könsfördelning av respondenterna
0%
44%
56%
Annat
Kvinna
Man

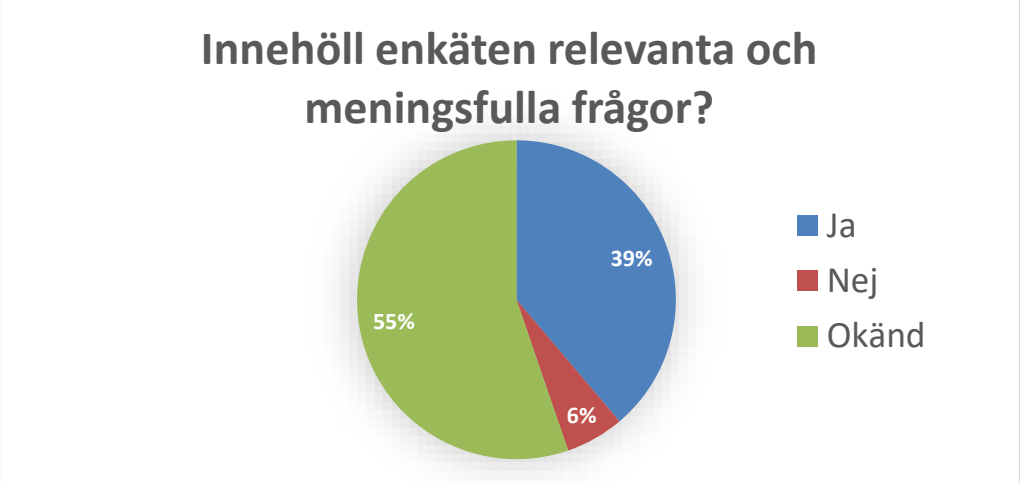

Andel respondenter per kommundel
23%
34%
7%
16%
20%
Danderyd
Djursholm
Enebyberg
Okänd
Stocksund

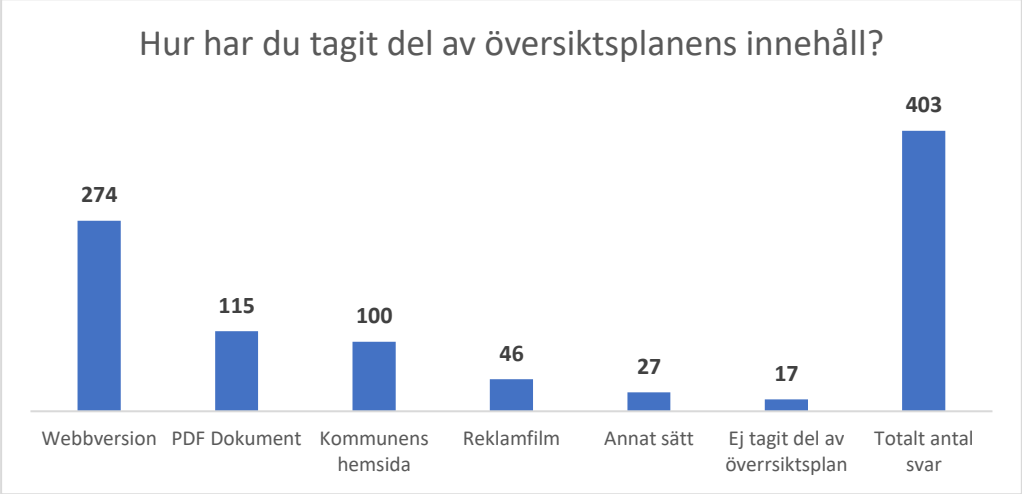




2.3.1. Utvärdering av enkäten

Som utvärdering för enkäten ställdes frågan ”Innehöll enkäten relevanta och meningsfulla frågor”. Där var 39 % positiva och 6 % negativa medan 55 % valde att inte svara på denna fråga av respondenterna. Av de som svarade på frågan om hur de hade tagit del av översiktsplanens innehåll uppgav flest att de tagit del av webbversionen följt av översiktsplanen som pdf.





3. Resultat

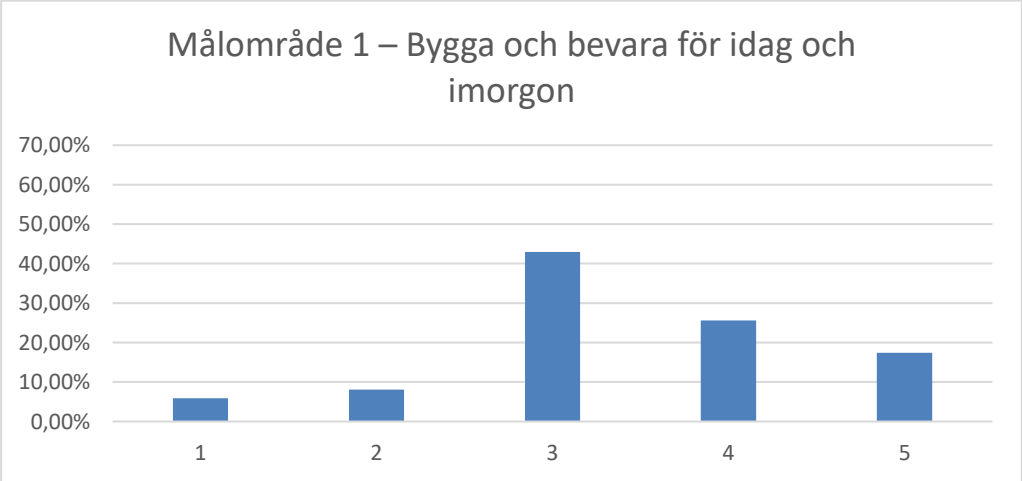
Resultatet för enkäten kan inte anses vara representativt för Danderyd kommuns invånare. Inget urval av respondenter har gjorts då enkäten har varit öppen för alla inklusive de som inte bor i kommunen. Vidare har det varit möjligt att lämna in enkäten flera gånger. Resultat ska ses som ett underlag av flera till den kommande översiktsplanen.

3.1. Översiktsplanens målområden

För denna fråga presenterades fyra målområden med tillhörande målbilder och övergripande mål. Denna fråga kunde besvaras med betyg 1–5 där 1 var mycket dåligt och 5 var mycket bra. Utöver detta kunde respondenten svara genom fritextsvar.

3.1.1. Målområde 1 – Bygga och bevara för idag och imorgon

Diagrammet nedan redovisar respondenternas betygsättning på målområde 1 för de respondenter som valde att svara på frågan fördelat på andel.



Nedan redovisas ett antal citat från fritextsvaren för målområde 1. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.

”Svårt att följa upp och mäta målen som de är skrivna nu. Konkretare mål behövs.”

”Formuleringen förutsätter ny bebyggelse och exploatering samt ett brett och blandat boende. Det är en villastad och bör så bevaras.”

”Saknar helt fokus på att skapa bättre förutsättningar för boende/bebyggelse som redan finns - känns som allt fokus ligger kring exploatering.”

”Bygg fler flerfamiljshus/hyresrätter samt bostadsrätter. Fler små lägenheter/radhusområden för familjer. Integrera bland villaområden. Mer flexibla i utbyggnad av villor och arkitektritade förslag.”

”Absolut bör E18 stråket utvecklas men även andra delar av kommunen. Vi har idag områden med stora tomter och generösa allmänna ytor. Viss förtätningen bör tillåtas även i dessa miljöer.”

”Mest positivt men hemskt att bygga främst längs E18. Där är luften mycket dålig och ohälsosam. Ljudnivån är väldigt hög vilket är negativt för människan.”

”Gröna stadslandskap skall vara grön villastad. Stad för tankarna till högre hus och det ska vi inte ha. Bebyggelse längs med E18 måste ske med varsamhet så det inte blir betongstad. Måste vara grönt!”

”Viktigt att grönområden bevaras och att bebyggelsen stämmer med omkringliggande bebyggelse. Villabebyggelsekänslan måste bevaras.”

”Målet formuleras som att det behöver byggas mycket nytt vilket jag är emot. Vi är redan idag på 10-topplistan över mest tätbebodda områden och jag vill inte att det blir tätare.”

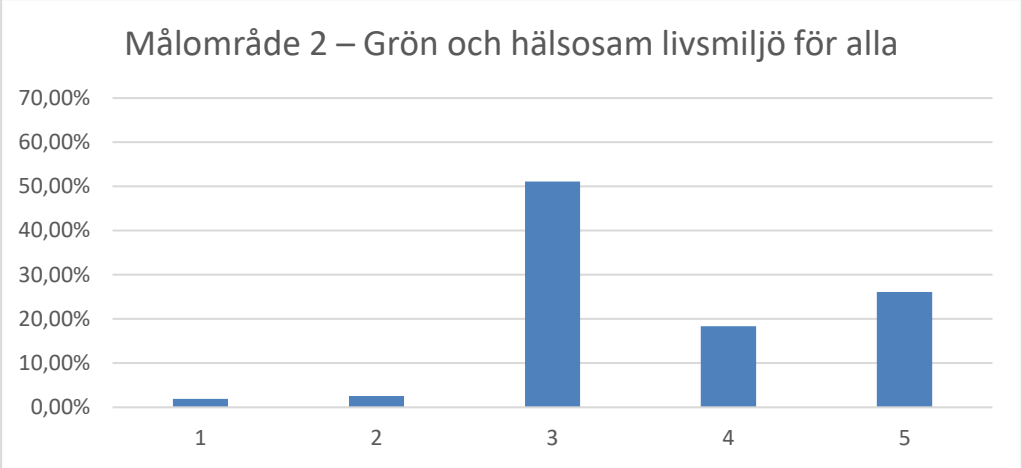
”Bra! Satsa särskilt på arkitekturen dvs kör inte opersonliga mainstreamlådor och "modernt". Gärna hyresradhus, då kan ni locka fler familjer och yngre invånare. Skapa gemytlighet och charm!”

”Det är viktigt att betrakta Danderyd som en blandad miljö, både en "trädgårdsstad" med flera helt unika och skyddsvärda miljöer men även ett samhälle lämpat för flerbostadshus, service och handel.”

”Det har byggts mycket nog i vår kommun. Vi vill behålla vår miljö som gjort att vi vill bo kvar här.”

3.1.2. Målområde 2 – Grön och hälsosam livsmiljö för alla

Diagrammet nedan redovisar respondenternas betygsättning på målområde 2 för de respondenter som valde att svara på frågan fördelat på andel.



Nedan redovisas ett antal citat från fritextsvaren för målområde 2. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.

”Dessa mål är Danderyds själ som en grön kommun med vacker natur och rent vatten.”

”Svårt att ha något emot dessa övergripande ambitioner. Som medborgare är jag mer intresserade av vägen till måluppfyllelse och hur processen genomförs.”

”Om målbilden uppfylls är den bra. Dvs inte bara på papper.”

”Målbilden är bra, men går inte ihop med tänkt utökad bebyggelse.”

”Målen bör göras mer ambitiösa. Kan buller minskas och transportmiljö för gångare o cyklister förbättras på Stocksundsbron genom att bilfilerna förses med bullerskydd innanför cykel och gångbanor?”

”Ta med indikatorer från de globala målen nr 15.”

”Danderyd har en otroligt fin grön miljö. Vore fantastiskt fint om caféer restauranger/tillfälliga som permanent kunde kantas runt Edsviken/Ekebysjön/Rinkebyskogen m fl och skapa fler utflyktsmål”

”Man bör ytterligare klargöra att man skall bevara de naturområden vi har idag!”

”Att kvalitet på luft/vatten ska öka låter fantastiskt, likaså att minska buller från trafik. Tror alla mår bra av tillgång till natur och rekreation i sin närhet. Viktigt få bort buller och avgaser.”

” Anser att fokus bör verkligen läggas på bullerminskande åtgärder.”

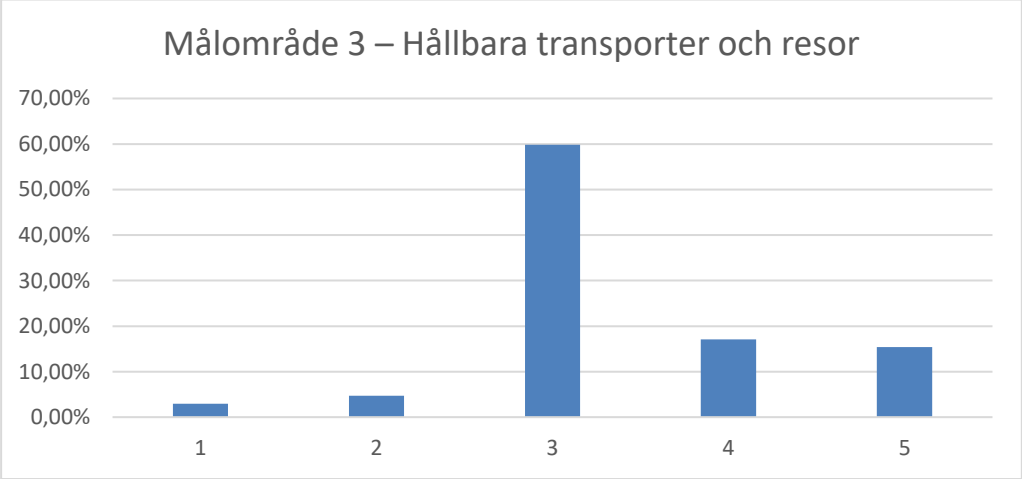
”Saknar något om utemiljöer anpassade till olika åldrar och behov, t ex finns det massor av lekparker för små barn, men väldigt lite ytor för äldre barn 10 år+ att hänga på t ex skate mm.”

”Våra badsjöar skall ha klart vatten. Alla ska erbjudas ett mentalt hälsosamt marknära boende i en grön omgivning. Sociala mötesplatser och gruppaktiviteter skall värnas.”

”Prioritera grönområden och ytor för rekreation och fritid.”

3.1.3. Målområde 3 – Hållbara transporter och resor

Diagrammet nedan redovisar respondenternas betygsättning på målområde 3 för de respondenter som valde att svara på frågan fördelat på andel.



Nedan redovisas ett antal citat från fritextsvaren för målområde 3. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.

”Bra målbild men mål bör kvantifieras. Hur mkt ska t ex buller minska? Hur gör man bra cykelbanor etc”

”Här saknas verkligen ambition att driva och systematiskt arbeta med hållbara transporter. Elektrifiering av sophantering och laddning vid busshållplats osv. är exempel som ska komma ur systematiken.”

”Bra om kollektivtrafiken byggs ut för då kan man enligt målbilder även bygga där det idag saknas kollektivtrafik. Cyklar/går/kollektivt alltid, men upplever orådet kring E18 förstör och stör.”

” Kalla och mörka årstider är det inte alltid möjlig för äldre att cykla eller gå. En finmaskig kollektivtrafik är inte möjlig i en gles trädgårdsstad. Planen måste erkänna behovet av biltransporter.”

”Att ett hållbart resesätt ska vara det primära fokuset då vi invånare är bland de som färdas mest med bil och korta sträckor. Hur kan vi minska bilåkandet?”

”Satsningen på åretruntcykling är resurskrävande och onödig, få cyklar på vintern.”

”Utveckla kollektivtrafiksalternativen inom kommunen. Innovation. Förarlösa bussar etc.”

”Det är inte mellan kommundelarna vi främst behöver åka. Det är främst till och från tunnelbanan för yrkesverksamma och skolelever utanför kommunen. Boende behöver besöka Mörby centrum för ärenden.”

”Oro för att utbyggd kollektivtrafik, Roslagsbanan medför mer buller och färre stationer i kommunen.”

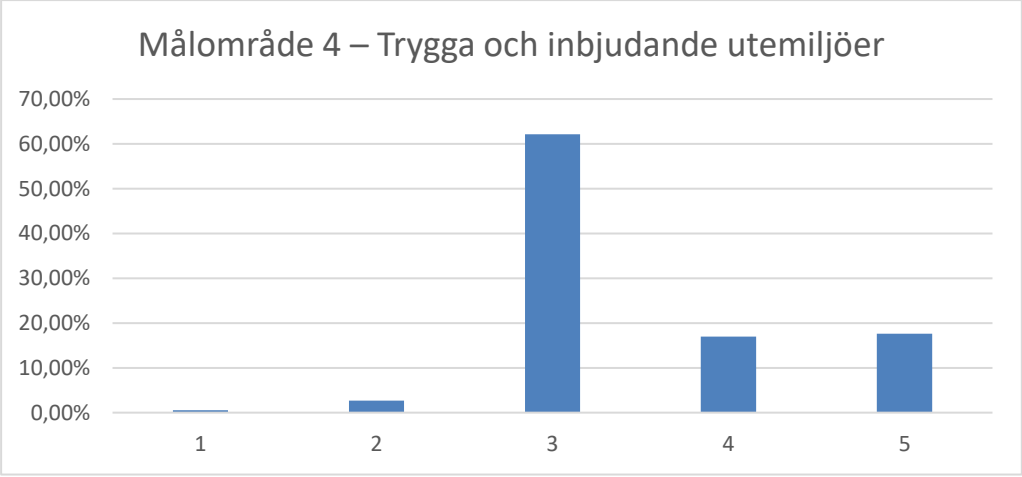
”Viktigt att värna möjligheten att använda bil.”

”Viktigt att inte bara förlita sig på roslagsbanan utan att bygga ut tunnelbanan till Täby, Danderyds kommun bör verka aktivt för detta.”

”Bygg tunnelbanan till Täby och Vallentuna, de bygger mycket bostäder och behöver mer kollektivtrafik. Skilj gående o. cyklister åt. Bättre kollektivtrafik till tex Sollentuna, Solna m fl - spårbunden?”

3.1.4. Målområde 4 – Trygga och inbjudande utemiljöer

Diagrammet nedan redovisar respondenternas betygsättning på målområde 4 för de respondenter som valde att svara på frågan fördelat på andel.



Nedan redovisas ett antal citat från fritextsvaren för målområde 4. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.

”Bra och extremt viktigt, väl beskrivet och bra målsättning.”

”Jag instämmer med målbilden, men är av uppfattningen att den inte kan bibehållas om ytterligare planerad förtätning/bebyggelse tillåts.”

”Skulle gärna vilja att det fanns med något om att det ska finnas inbjudande utemiljöer för alla åldrar, t ex saknas detta för barn som växt ur sandlåda och gungor som finns i lekparken.”

”Jag saknar en utomhusteater/amfiteater för konserter osv. Kulturen måste få större plats! För stort fokus på idrott.”

”Naturen som den är räcker ofta, inte dyra parker m stelt formspråk. Området kring fd Hortusparkeringen är inte bra, här kan man förbättra för säkerhet.”

”Jag är lite orolig att "utemiljöer med hög kvalitet" kommer få tjänstemän att börja omforma fullt normal natur till något mer "mätbart". Fokusera på att bevara naturen, gallra sparsamt.”

” Tror inte att allt kan finnas i varje kommundel utan att kommunen ska ses som en helhet där olika centra kompletterar varandra.”

”Håller med om att det är viktigt med öppna mötesplatser så att inte strand/mark osv stängs in för enskilda privata ägande. Kan stå i kontrast till behov att bygga fler bostäder om man bygger bort park.”

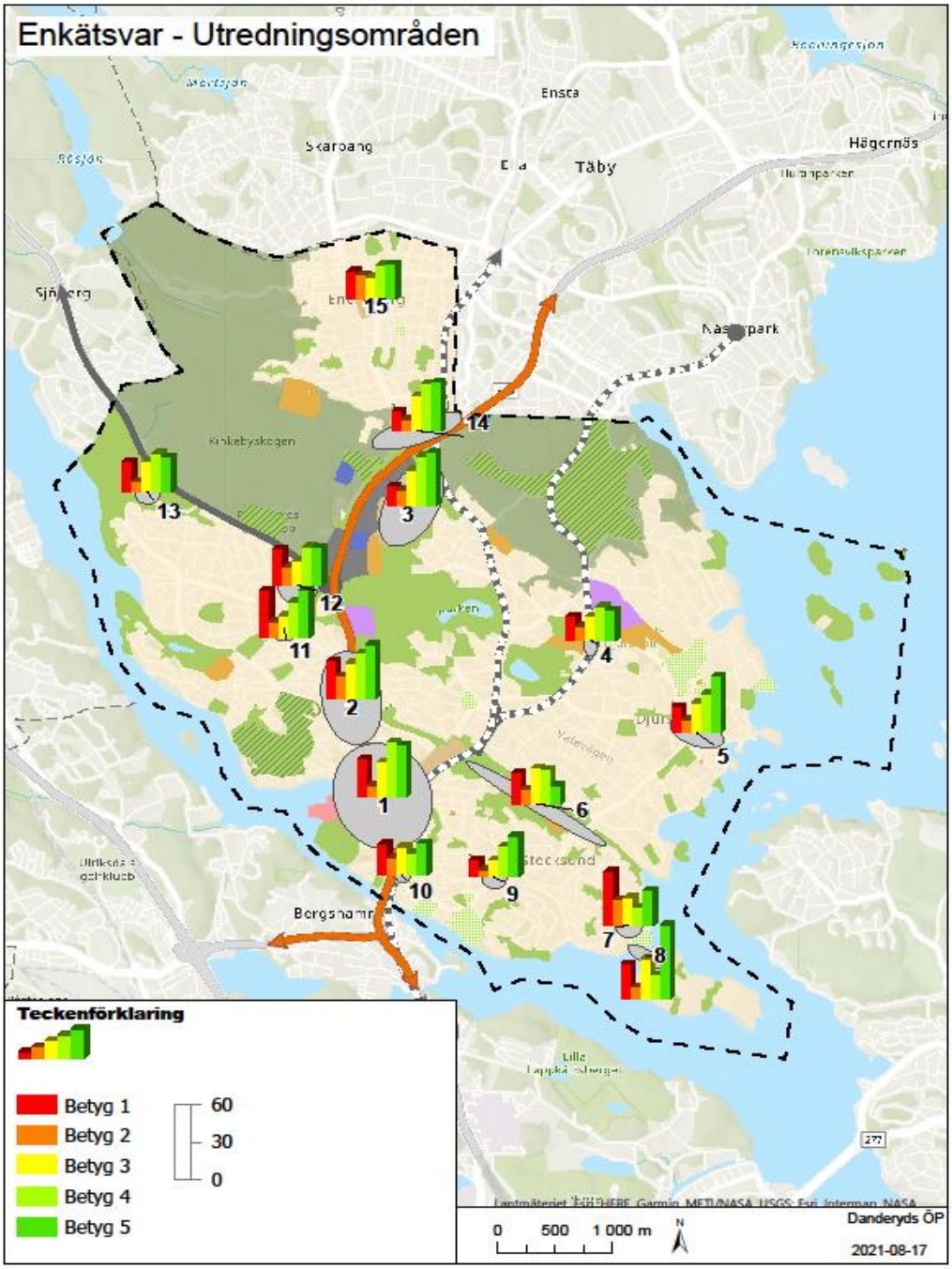
”Beror på var man bor på kommunen. Inte demokratiskt fördelat alls!”

”Området kring Danderyds sjukhus måste bli säkrare (både vad gäller trafik och personlig säkerhet).”

3.2. Översiktsplanens utredningsområden

För denna fråga presenterades förslag på markanvändningskarta med 15 utredningsområden där kommunen vill utreda vidare hur dessa områden ska användas, utvecklas och bevaras i framtiden. Denna fråga kunde besvaras med betyg 1–5 där 1 var mycket dåligt och 5 var mycket bra. Utöver detta kunde respondenten svara genom fritextsvar.

Bilden nedan illustrerar respektive område med staplar för betyg. Därefter redovisas respektive område med en snittpoäng baserat på de som svarat för respektive område samt med ett antal citat från fritextsvaren för respektive utredningsområde. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.



Område	Snittbetyg	Betyg_1	Betyg_2	Betyg_3	Betyg_4	Betyg_5	Antal svar
1 - Knutpunkt Danderyd	3,375	30	9	28	44	41	152
2 - Mörby centrum	3,283871	30	18	28	36	43	155
3 - Danderyds gymnasium med omnejd	3,595588	15	12	28	39	42	136
4 - Östberga	3,26	19	11	19	27	24	100
5 - Djursholms torg	3,526718	21	10	24	31	45	131
6 - Stråk: Gränsgärdet-Stockhagen med omnejd	2,963303	25	12	29	28	15	109
7 - Svanholmsparkeringen	2,695313	43	20	22	14	28	127
8 - Förbindelse till Tranholmen	3,489796	28	9	32	19	59	147
9 - Stocksunds torg	3,619565	14	6	14	25	33	92
10 - Banvakten vid Stockholmsvägen/Bengt Färjares väg	3,056604	25	14	23	18	26	106
11 - Nora torg	3,117647	38	13	18	29	38	136
12 - Kraftledningen vid Skogsviksvägen	3,145161	29	15	19	31	30	124
13 - Sätraängsvägen	3,269565	24	8	24	31	28	115
14 - Enebyängen	3,576923	16	9	28	38	39	130
15 - Östra Enebytorg	3,176991	22	19	17	27	28	113

3.2.1 - 1. Knutpunkt Danderyd:

Detta område betygsattes i snitt med 3,38 (avrundat till två decimaler) baserat på 152 svar. Nedan presenteras ett urval av citaten från fritextsvaren. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.

”Däcka över eller gräv ner detta blödande skärsår genom kommunen. Led bort partiklar från skolorna i närområdet. Anlägg grönytor för fri rörelse och rekreation.”

”Utnyttja gamla vagnhallar för utveckling. Bygg ny simhall på baksidan av sjukhuset, gemensamt ägande med sjukhuset. Bevara grönområden mot Edsviken.”

”Jag tror man ska ordna med annan trafikknutpunkt utanför kommunen. Annars ökar bil och busstrafik i vår kommun.”

”För mycket bebyggelse här redan nu.”

”Vill ej ha större antal nya bostäder. Hellre ha kvar motorvägen.”

”Det finns inte något behov av den mängd nya bostäder som skissas i denna plan. Befolkningstillväxten i Stockholmsregionen har stagnerat. Det behövs inte heller någon ytterligare "hopknytning".”

”En katastrof för Danderyds karaktär av villastad med stora kulturvärden om tunnel byggs med hög exploatering.”

”Bygg högre hus här”

”Bättre att bygga här än att ta bort de få grönområden som finns.”

”Här bör kommunen agera för att täcka över E18 och sen bygga kontor, bostäder och cykelbanor ovanpå.”

”Detta är Danderyds otryggaste plats. Bygg tätt och stadsmässigt för att skapa folkliv! Sambandet med Mörby C är viktigt.”

3.2.2. - 2. Mörby centrum

Detta område betygsattes i snitt med 3,28 (avrundat till två decimaler) baserat på 155 svar. Nedan presenteras ett urval av citaten från fritextsvaren. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.

”Området är redan överexploaterat. Ytterligare förtätning är ej möjlig inom hållbarhetsmålet då det leder till försämrad mental hälsa. Mörby C uppskattas som ett mer greppbart centrum än t.ex. Täby C.”

”Bygg inte några höghus. Försök att bygga vackert.”

”Bygg inga nya flerbostadshus i kommunen. Ska det byggas nytt så ska det vara villor och radhus. INGA NYA HUS ÖVER 2 plan.”

” En förtätning med höga hus ger sällan trevliga miljöer i gatuplanet. Omänsklig skala, ökade vindhastigheter och långa skuggor är mycket negativt.”

”Tycker det ska exploateras balanserat, tex inte gräva ner E18.”

” Våga bygga tätt och högt här! Mörby Centrum behöver mycket mer folkliv för att upplevas som tryggt. Bygg stadsmässigt, med lokaler i bottenplan och skyltfönster mot gatan.”

”Gasa på här istället för i villaområdena. No limit om ni frågar mig så länge man tar hänsyn till trafik, kommunala färdmedel, skolor, omsorg osv.”

”Det område, om något, i kommunen där förtätning och ökat serviceutbud mm lämpar sig bäst. Likt Täby Centrum med omnejd som är bra förebild.”

”Sträva efter överdäckning av E18. Uppför ett eventuellt nytt badhus på nuvarande plats för Mörbybadet som har god tillgänglighet för såväl Roslagsbanan som tunnelbana (Danderyds sjh)”

”Absolut, men vänligen behåll grönområden och bygg verkligen inte på Stockholms Golfklubb som jag förstår är nära t-bana.”

”Varför inte täcka över E18 här så att man kan binda samman kommunen samt utnyttja ytan för bostäder/kontor?”

3.2.3. – 3. Danderyds gymnasium med omnejd:

Detta område betygsattes i snitt med 3,60 (avrundat till två decimaler) baserat på 136 svar. Nedan presenteras ett urval av citaten från fritextsvaren. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.

”Fantastiskt!! välkommet med bättre idrottsanläggning. Rusta upp RM-hallen. Lysande med en samlad plats. Säkerställ säker cykelväg så att barn kan cykla till och från träningar.”

”Utveckling av utbildnings-, fritids- och idrottsområde låter bra. Inga nya bostäder bör byggas. Idrottsområdena och grönområdena är viktiga.”

”Bevara jordbruket!”

”Skippa bostäder, fokusera på utbildning, fritid och idrott”

”Bra att ta grepp om området. Närheten till motorvägen kanske är en lämplig plats att fortsättningsvis ha verksamheter. Samtidigt behövs även bostäder. Paviljongerna kanske kan ersättas med bostäder.”

”Bygg fotbollshall och gör motorvägspåfart vid Catella som även går till Enebyängen.”

”Kan inte se hur detta förslag kan vara förenligt med den övergripande målbilden om tillvaratagande av natur. Detta område är redan exploaterat och ytterligare bebyggelse kommer förfula.”

”Fokus på trygghet och väl omhändertagna utemiljöer, många platser är idag skymda och otrygga. Baracker, både för skola och boende behöver permanenta och arkitektoniskt tilltalande lösningar.”

”Låt idrott, hagar och skog vara. Bygg norr om skolan utefter E18.”

”I stort sett bra men man måste börja med de sanitära frågorna - Bullersanering och hälsofarliga partiklar i luften.”

”Viktigt att bevara de fina möjligheterna som idag finns för hästar och ridning i området. Så att inte planerna inkräktar på hagar och ridvägar.”

3.2.4. - 4. Östberga

Detta område betygsattes i snitt med 3,26 (avrundat till två decimaler) baserat på 100 svar. Nedan presenteras ett urval av citaten från fritextsvaren. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.

”Flytta verksamheterna närmare E18 gör området till bostadsområde med småhus.”

”Nej låt hagarna och ridskolan få större utrymme med utomhus ridbana etc.”

” Se till att spara och bevara grönområdena. Däremot kan industriområdet förnyas och förtätas. Se dock till att håll det estetiskt tilltalande och att det passar Djursholms tidsanda i utseende.”

”Tycker ej man skall bygga mer i detta område.”

”Förtäta med mindre bostadshus.”

”Planområdet lämpar sig för friliggande villor orienterade i en ring runt gemensam tomt för Bullerbykänsla och socialt samspel. Samklang med Danderydsvägen 8 och Tynplan. Inga hus över 3+1 våningar.”

”Ok med försiktigt byggande, undvik anspråkstagande av grönytor.”

”Tycker att det är sorgligt att alla platser för småskalig verksamhet ska förtätas och troligen slå ut mindre verksamheter.”

3.2.5. - 5. Djursholms torg

Detta område betygsattes i snitt med 3,53 (avrundat till två decimaler) baserat på 131 svar. Nedan presenteras ett urval av citaten från fritextsvaren. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.

”Det finns ju en bra plan. Kör på med den.”

”Jag har tagit del av förslaget med fler bostäder, parkering i Sveaparken mm och tycker förslag är väldigt dåligt. Väldigt känslig miljö och förslag förstör det fina som redan finns. För stort.”

” Mycket känsligt område. Danderyds viktigaste promenadområde. Kräver arkitekt med känsla för områdeskultur. Skönhetsvärden och promenadmöjligheter måste bevaras. Minimal exploateringsgrad.”

”Viktigt att lyssna på invånarna! Gestaltning ska vara traditionell, se övriga gamla sekelskifteshus. Möjlighet caféer/restauranger i bottenplan. Lägre hus med balkonger i klassisk stil.”

”Bygg lågt och anpassa stil till miljön.”

”Inte mer bostäder men däremot en omplanering av torget för att hantera kollektivtrafiken.”

”Öka antalet hyresrätter.”

”Ok med tex nytt äldreboende.”

”Strandvägen och intilliggande grönområden bör värnas så långt som möjligt. Vendevägsområdet är inte lika känsligt.”

”SL-båten bör gå till Djursholms torg.”

”Måste lösas att det går att lägga till med båt, tänk på trafiken från Norra Djurgårdsstaden, mindre öar samt Lidingö.”

”Inspireras av de vackra sekelskiftsvillorna i Stocksund och Djursholm när ni bygger nytt!”

3.2.6. - 6. Stråk: Gränsgärdet-Stockhagen med omnejd

Detta område betygsattes i snitt med 2,96 (avrundat till två decimaler) baserat på 109 svar. Nedan presenteras ett urval av citaten från fritextsvaren. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.

”Prioritera vidareutveckling av rekreationsområdet. Minimera inslag av nya bostäder.”

”Enstaka villatomter, eller parhus - inga höga hyreshus i denna vackra och luftiga miljö.”

”Bygg varsamt och bara villor/radhus.”

”Rör inte våra gröna lungor.”

”Ta gärna inspiration av Stocksunds vackra sekelskiftesvillor när ni bygger nytt. Gärna smakfulla hyresradhus!”

”Okej, om det handlar om ny villa- eller radhusbebyggelse. Inte om det är flerbostadshus.”

”Denna del är en mycket trevlig promenadväg, undvik bebyggelse här.”

”Bevara granparken med flerhundraåriga ekar. Bevara fint djurliv! Duvhöken, Kattugglan, Rådjur och räv har sitt bo där. Fint motionsspår som används flitigt. Riktig skog oerhört viktig för oss alla.”

3.2.7. - 7. Svanholmsparkeringen

Detta område betygsattes i snitt med 2,80 (avrundat till två decimaler) baserat på 127 svar. Nedan presenteras ett urval av citaten från fritextsvaren. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.

”Parkeringen är mycket välbehövd både sommar och vinter. Behov av att öka snarare än att minska parkeringsytan. Bostäder möjligen i skogen ovanför parkeringen.”

”Bort med parkeringen och ersätt med bostäder som är rustade för klimatförändringar.”

”Beror på vilken typ av bebyggelse. Småskaligt är viktigt. Gärna busshållplats samt båthållplats.”

”Svanholmsparken är Mkt viktig grön lunga, här är det klasspicnic för skolorna o förskolorna i Stocksund, lekar, valborg, mm, vill ha parken kvar i nuvarande storlek.”

”Parkering är bara död yta. Men det måste finnas möjlighet att transportera sig ändå, bryggor för färja och annan kollektivtrafik krävs.”

”Tranholmen har Danderyds mest unika boende och därmed ett stort bevarandevärde. Parkeringen behövs för att möjliggöra denna boendeform.”

”Som boende på Tranholmen sedan 16 år märks en ökning av antalet bilar och problem med att hitta parkering med parkeringsböter som följd. Inom några år kommer det vara ohållbart.”

”Detta område bör hanteras mycket varsamt. Det är en "öppning" mot skärgårdsmiljön och ett tillgängligt grönområde.”

3.2.8. - 8. Förbindelse till Tranholmen

Detta område betygsattes i snitt med 3,49 (avrundat till två decimaler) baserat på 147 svar. Nedan presenteras ett urval av citaten från fritextsvaren. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.

”Viktigt att bevara Tranholmen som en ö utan bro året om. Färja med täta avgångar mellan Ropsten, Tranholmen, Långängen och Djursholm centrum knyter ihop buss, färja och T-bana för alla, inkl Djursholm.”

”Bron kan ligga under läsåret, gynnar miljö och hälsa, färre båtar som körs.”

”En permanent gångbro är att föredra.”

”Låt öborna bestämma!!!”

”Låt bron ligga minst de månaderna skolan är igång. "brofritt" 20 juni-15 aug c a. Alt hela året. Tror på stor majoritet för detta. Gör gärna en boende enkät för ö-bor. Då får ni med "tysta" majoritet.”

”Som boende på Tranholmen i 16 år tycker jag att det har varit fantastiskt det senaste året då bron legat. Tillgängligheten har ökat och barn och ungdomar kan lättare ta sig till skola och aktiviteter.”

”Nej, bevara Tranholmen precis som det är, inga fasta broar.”

”Hela Stockholmsområdet skulle fungera mycket bättre om vi kunde se på vattnet som kommunikationsväg. Nya elfärjor kommer att vända på detta helt i framtiden. Var redo med bryggor!”

”Som Tranholmsbo och förälder tycker jag att det har varit fantastiskt att bron fått ligga under hela skolterminen. Känns mycket tryggare för barnen att ta sig hem från skolan via bro än i båt.”

”Varför förstöra våra strandpromenader med en fast förbindelse? Dessutom förstöra Tranolmens unika karaktär. Satsa istället på fler båtförbindelser.”

”Jag trivs med deltidsbro. Jag köpte hus på en ö utan fast förbindelse och vill gärna fortsätta bo så. Kan tänka mig att utreda en färjeförbindelse får gående och cykeltrafik.”

”Bro ökar säkerhet och snabbhet till vård när helikopter inte är tillgänglig, minskad egen båtanvändning, rörlighet och säkerhet för bl a barn och ungdomar till skola/aktiviteter och funktionsnedsatta.”

”Oklart varför denna kostnad att integrera Tranholmen med fastland ligger i kommunens intresse. De som bosatt sig på ön bör bära ansvar för vad det innebär.”

3.2.9. - 9. Stocksunds torg

Detta område betygsattes i snitt med 3,62 (avrundat till två decimaler) baserat på 92 svar. Nedan presenteras ett urval av citaten från fritextsvaren. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.

”Utred möjlighet att vidareutveckla till ett lokalt centrum likt Djursholms torg - fler / större lokaler för affärer, restauranger, service, ... Är ej en attraktiv knutpunkt idag.”

”Parkeringen är underdimensionerad. Torget är tråkigt, o slutet, man går t Ica el vårdcentralen o sen hem. Mer Enebytorg av det, ngt nytt bostadshus med ett par extra våningar på.”

”Stor utvecklingspotential. Idag är detta ingen naturlig mötesplats. Bevara biblioteket. Det finns kundunderlag och intresse för butiker, kaféer och restauranger.”

”Stocksunds Torg ligger i ett av Danderyds allra värdefullaste kulturhistoriska områden. Dagens torg är diskret, men inte kulturhistoriskt harmonierande. En ny högre byggnad skulle skada hela området.”

”Räcker utmärkt som det är idag.”

”Det behövs inget utbyggt centrum i Stocksund. Allt fler gör sina inköp över nätet. Därutöver finns Mörby C.”

”Tämligen skral beskrivning men Stocksund centrum är kraftigt eftersatt vad gäller arkitektur, handel och möten. Detta torde vara en "guldgruva" men är idag en sorlig plats man undviker...”

3.2.10. - 10. Banvakten vid Stockholmsvägen/Bengt Färjares väg

Detta område betygsattes i snitt med 3,06 (avrundat till två decimaler) baserat på 106 svar. Nedan presenteras ett urval av citaten från fritextsvaren. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.

”Alldeles för tätt med hus redan. genomför medborgarenkät i området innan något bestäms.”

”Liggande förslaget är bra. kör med det.”

”Inga nya bostäder bör byggas här.”

”En förtätning som riskerar att gå för långt. Med tanke på övre Invernessområdet blir det redan stort antal boende i området. Bättre använda området till infartsparkering så minskar trafiken till city.”

”Att bygga bostäder närmare motorvägen känns som en riktigt dålig idé så länge som E18 inte är nergrävd eller överbyggd.”

”Bra läge att förlägga handel och att förtäta med flerbostadshus. Viktigt då att Roslagsbanans station Stocksunds station vara kvar.”

”Bygg snygga hus som passar in!”

”Handel här är fel, den ska ligga vid Stocksunds torg! Det är redan trångt, trafiken från vägen ligger nära! Jag tycker inte man ska bygga mer i Banvakten!”

”Hur är det tänkt med i Stocksund med två centrumbildningar i närheten av varandra och på sikt ingen station. Varför handel här?”

”Lägg handel nära väg samt järnväg, bostäder något längre bort.”

3.2.11. - 11. Nora torg

Detta område betygsattes i snitt med 3,12 (avrundat till två decimaler) baserat på 136 svar. Nedan presenteras ett urval av citaten från fritextsvaren. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.

”OM det måste byggas, bygg då i samma stil som tidigare. Utred ordentligt med tanke på markens förskaffenhet. Det här är en f.d. våtmark med vatten som rinner under torget. Vart ska man leda vattnet?”

”Bra med utvecklat centrum för närboende men småskaligt, Mörby C är nära för de större inköpen. Bostäder bra om de tar hänsyn till intilliggande bostadshus.”

”Bygg mysiga bostäder med mysigt centrum. Bor nära nu och tycker det är riktigt ocharmigt. Vad som helst är bättre än nuvarande.”

”Gör detta till ett trevligt och något förtätat närcentrum. Här bör skapas en social plats med service och restaurang. Lyft ett ganska blekt område med god arkitektur.”

”Guldläge men tråkigt och oinspirerande. Bygg in så att man kan umgås över generationsgränser - boule - café med lekplats - butik - fik - gör till ett "utflyktsmål" för Nora bor!”

”Där finns knappast något behov av ett större centrum. Byggs lägenheter ändras områdets karaktär.”

”Endast radhus eller stadsradhus på max 3 våningar inkl vind. Inget gemensamt sophus. Plats för p-platser och mycket grönska. Svår trafiksituation vid torget. Måste finnas utrymme för utryckningsfordon.”

”Fräscha upp Nora torg. Inte mera bebyggelse. Avstå helt från hus med mer än 2 våningar! Danderyd är redan för tätbebyggt!”

”Viktigt att utveckla med hänsyn till klimatförändringar. Komplettera med Dagvattendamm, gräv gärna upp kulvertering och skapa vacker bäck istället.!

”Bygg inga nya flerbostadshus i kommunen. Ska det byggas nytt så ska det vara villor och radhus. INGA NYA HUS ÖVER 2 plan.”

”Nej tack, centrum är lagom stort som det är. Om man behöver mer centrum ligger Mörby Centrum ett stenkast därifrån. Kläm inte in fler hus.”

”Fler boende ger bättre underlag för lokal handel. Bygg gärna bort de tråkiga parkeringsplatserna och sträva efter att göra Noragårdsvägen till ett mer levande och inbjudande stråk.”

”Låt de som bor i Nora bestämma om de verkligen vill ha ett större centrum.”

3.2.12. - 12. Kraftledningen vid Skogsviksvägen

Detta område betygsattes i snitt med 3,15 (avrundat till två decimaler) baserat på 124 svar. Nedan presenteras ett urval av citaten från fritextsvaren. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.

”Bygg på gamla Solgårdentomten! Varför står den tom?”

”Perfekt mark att använda till flerfamiljshus.”

”Satsa på grönområden här.”

”Nej, jag tycker att den där typen av skogspartier är väldigt viktiga i ett bostadsområde. Som avskiljare och för barn och familjer att vistas i.”

”De som bor nedanför kommer inte få något ljus alls på vinterhalvåret om det bebyggs.”

”Här kan det passa med äldreboenden eller studentbostäder.”

”Om det ska förtätas borde det göras med lägre flerfamiljshus än med höghus.”

”Klart görbart skall naturligtvis planeras med i huvudsak småhus som passar Danderyds villastadskaraktär.”

”Lärkängen skulle kunna bebyggas. Bostäder behövs. Gärna liknande de tvåvånings som finns idag.”

3.2.13. - 13. Sätraängsvägen

Detta område betygsattes i snitt med 3,27 (avrundat till två decimaler) baserat på 115 svar. Nedan presenteras ett urval av citaten från fritextsvaren. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.

”Ser inte riktigt poängen med att utveckla detta område mer. Är det inte bra som det är? Fin natur, lagom bostadsbebyggelse och enstaka restauranger. Behåll detta som det är.”

”Bevara Sätra Ängar och dess gröna lungor intakta!!! En centrumutveckling riskerar att områdets karaktär går förlorad. Förtätning ökar också risken för översvämningar. Dränerande ytor minskar försvinner.”

”Bevara grönområdena, ekarna och parken.”

”Utveckling i mindre skala är bra. Det är viktigt att detta inte inkräktar på den vackra naturen och att området framstår som förtätat.”

”Säkert positivt för närboende med ett trevligare torg och mindre handel.”

”Bygg radhus eller kedjehus. Max 3 vån om flerfamiljshus.”

”Bygg hus med fantasi, charm och färg. Gärna olika arkitekter så att det blir en blandning.”

”Vad avses med centrumutveckling. Bör preciseras, vi behöver inga fler "centrum".”

”Låt Sätra äng vara den mysiga relativt ostörda äng de är idag där alla kan ha en mysig picknick, brännbollsturnering osv. Superbra för närliggande skolor, barnen älskar det!”

”Extremt naturkänsligt område med närhet till Edsviken och naturpark. Kan bli allt från bra till katastrof. Förslaget kan inte bedömas utan mer detaljerat underlag.”

”Jag ser det som positivt. Men eventuell ny bebyggelse behöver anpassas till befintlig och ha hög arkitektonisk kvalitet.”

”Gärna centrumutveckling och viss ny bebyggelse. Men absolut ingen bebyggelse i parken eller på ängarna.”

3.2.14. - 14. Enebyängen

Detta område betygsattes i snitt med 3,58 (avrundat till två decimaler) baserat på 130 svar. Nedan presenteras ett urval av citaten från fritextsvaren. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.

”Positiv till bostäder och mindre butikslokaler så länge det kan harmoniseras med intilliggande villaområde. Viktigt att grönområden bevaras så att det skapas avgränsningar och avskildhet.”

”Fältet mitt emot bygghandeln vid vägen mot Edsberg kan man väl bygga bostadshus på, vet inte om den ingår i detta område.”

”Många butiker har bytt ägare genom åren. Bygg lägenheter framförallt till studenter. Gör området mysigare.”

”Locka hit Systembolaget - någon trevlig familjerestaurang - gör en bättre torgkänsla över parkeringen så att det är mer inbjudande miljö.”

”Positivt om villaområdet och handelsplatsen kan växa ihop genom t ex stadsradhus. Här saknas idag trevliga utemiljöer som man vill vistas i och en tryggare och tydligare koppling till stationen krävs.”

”Trafiksituationen på Enebybergsvägen måste lösas!!”

”Nytt grepp, befintlig handel kommer och går, restauranger lägger ner, gör ett helhetsgrepp med den fastighet som idag har paviljonger för nyanlända.”

3.2.15. - 15. Östra Enebytorg

Detta område betygsattes i snitt med 3,18 (avrundat till två decimaler) baserat på 113 svar. Nedan presenteras ett urval av citaten från fritextsvaren. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.

”Finns redan nog med lägenheter på torget samt Roslags Näsby, fokus bör vara på mindre enfamiljshus/radhus/kedjehus.”

”NEJ! Bygg bostäder på östra sidan om Enebybergsvägen, INTE centrum. Varför envisas ni med att vilja centrumutveckla där? Visa hänsyn till intilliggande villor med nedtrappad höjd.”

”Låg och avskalade hus, radhus, övertäckning av Enebybergsvägen skapar ett enhetligt område. möjliggör för småbutiksverksamhet och pub. inga hög/flerbostadshus. Gör centrum levande.”

”Bebyggelse anpassat till intilliggande villor!”

”Bygg lika högt på östra sidan av vägen.”

”Tycker inte det ska stå bara flerbostadshus, för att få en bra övergång mellan villor och flerbostadshus närmast Enebybergsvägen kan stadsradhus, parhus etc utgöra en lämplig typologi.”

”Säkerställ mötet med villaområdet genom en mjuk övergång från flerbostadshus, via stadsradhus och sedan villor. Gärna möjlighet till möten vid servering och lek.”

”Bygg radhus eller kedjehus istället. Om flerbostadshus, max 3 vån. Bygg omsorgsboende för äldre, behövs fler i Danderyd.”

3.3. Översiktsplanens utvecklingsinriktning

För denna fråga presenterades förslag på kommunens långsiktiga vilja för mark- och vattenanvändningen. Denna fråga kunde besvaras med betyg 1–5 där 1 var mycket dåligt och 5 var mycket bra. Utöver detta kunde respondenten svara genom fritextsvar.

3.3.1. Utvecklingsinriktning för bebyggelse



Nedan presenteras ett urval av citaten från fritextsvaren. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.

”Området får INTE överexploateras med extremt många bostäder. Ser en stor risk att det kommer att nallas på Rinkebyskogen. Bättre att förlägga merparten av flerbostadshus nära Mörby.”

”Känns som att man först måste ta tag i bullerskydd mot E18? Men gärna byggnation längs E18, blandat med park/centrum/mötesplatser. Lite småstadskänsla tror jag uppskattas?”

”Sorgligt att endast bullerstörda områden nära E18 är med bebyggelseplanerna.”

”Det är bra att kommunen planerar strategisk bebyggelse med förhoppning att förlägga E18 i tunnel.”

”Glöm tunneln. Orealistiskt att nästan dubbla bostäder i kommunen på denna lilla yta! Bör inte genomföras i kommunens regi!!”

”Bra att bygga längs E18. Nej till överdäckning. Bygg tätt i centrum för att bevara villastaden utanför centrum.”

”Föreslår att ni tänker om. Varför utarma Danderyds näst unika karaktär när Täby redan planerar och har plats för mängder av bostäder etc. Skapa i stället ett unikt arv till nästa generationer.”

”Bygg mer, bygg hyresrätter.”

”Inget nytt torg vid Rinkeby, bevara grönområdet.”

”Min uppfattning är att bevara Danderyd som det är. Att bygga väldigt mycket mer bostäder i Danderyd kommer göra det väldigt svårt med naturupplevelser. Bygg inte nya centrum!”

”Om ni måste bygga högt - kopiera Danderydsgatan i Stockholm. Kom ihåg innergårdar, kom ihåg att vara generös med balkonger eller terrasser! Ha lite ambitioner!”

”Bebyggelse längs E18 förbättrar. All bebyggelse längs Rinkebyskogen västerut längs Edsbergsvägen vid Danderyds Golfklubb tycker jag är mycket dåligt. Kollektivtrafiknod vid Rinkeby låter oroväckande.”

”Anser att Danderyd är i stor sett färdigbyggd enligt statistik, nr 2 avseende bebyggd mark per landyta (SCB). Viktigt att behålla grönområden så som golfbanor och parker så som Skuggboparken.”

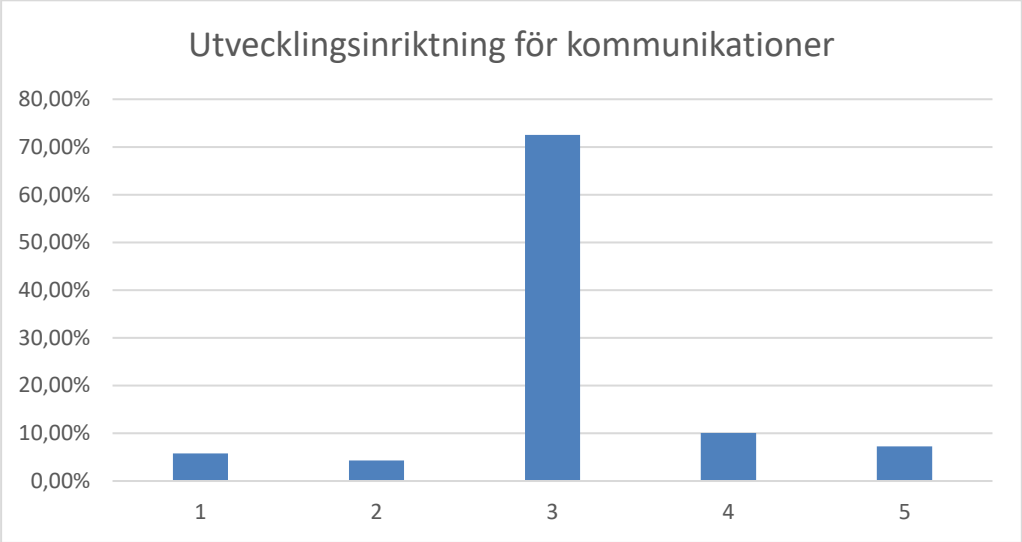
”Nytt centrumområde med ny bebyggelse kommer innebära högre slitage på miljö och naturområden samt ökat buller. Danderyd är till ytan en liten kommun.”

”Gärna viss bebyggelse längs med 262 västerut, men inte för mycket. Småhus och små lägenhetshus. Absolut inga höga hus, någonstans i kommunen, förutom Mörby.”

”Tycker inte att utbyggnadsplanerna längst med Edsbergsvägen och längst med Rinkebyskogen är en bra idé. Kommer att ta mark av skogsmiljö och rekreation.”

”Bebyggelseutvecklingen har förändrats i grunden i pandemins spår. Hemmakontor behövs i större utsträckning, vilket bromsar företagens behov av stora kontorsytor. Omvandla kontor till bostäder.”

3.3.2. Utvecklingsinriktning för kommunikationer



Nedan presenteras ett urval av citaten från fritextsvaren. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.

”Bra med kollektivtrafik men inte om det inte om det är på bekostnad av natur och kommunens villastadskaraktär.”

”Ingen bro över Edsviken!! Bra med fler överfarter för cykel över E18. säkra vägar för skolbarn. Mer bussar i kommunen.”

”Bygg ut tunnelbanan norrut mot Täby. Situationen på motorvägen kommer att förvärras betydligt efter att Täby har byggt alla planerade nya bostäder. Inför vägtullar.”

”Nej tack ingen utbyggnad av Roslagsbanan förläng tunnelbanan istället.”

”Bra bortsett från nedgrävning av e18 och förlängning av roslagsbanan till Odenplan som jag anser vara dåliga förslag som ger väldigt lite nytta i relation till kostnader.”

”Bygga över E18 till förmån för stadsgata och bostäder låter som det enda rimliga? Underlätta för människor att lämna bilen med bra kollektivtrafik/cykelbanor. Ser ingen större vinning med Arlanda?”

”Begriper inte varför man inte arbetar för en utbyggnad av tunnelbanan till Täby, Roslagsbanan kan inte svälja allt. kapaciteten räcker inte till. E18 i tunnel är bra med bebyggelse ovanpå.”

”De ny bussfälten har kraftigt ökat buller från E18 vilket gör att kraftiga bullerskydd behöver uppföras omgående i väntan på eventuell tunnel som är en bra lösning om den kan utföras snabbt.”

”Bra bortsett från förslaget att bygga på E18. Att dubbla Danderyds invånarantal måste försämra kommunikationerna.”

”Kollektivtrafiken behövs byggas ut i alla delar. Dvs både buss och tbana, men även Roslagsbanan.”

”Glöm inte att biltrafiken kommer vara en stor del de närmaste 30 åren, inte minst beroende på elbilar. Genomfartstrafik måste styras till E18, och genomfart förbjudas genom Enebyberg och Bråvalla!!!”

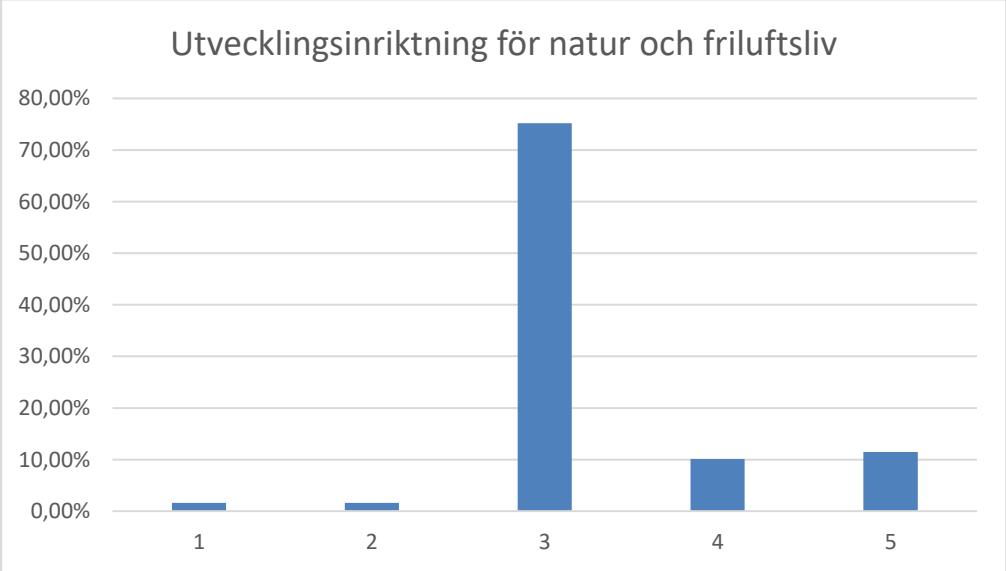
”Kollektivtrafiknoden bör knytas till området kring Mörby Centrum/Danderyds Sjukhus. Att göra Rinkeby till Kollektivtrafiknod riskerar att sönderexploatera närheten till Rinkebyskogens naturreservat.”

”Tror inte på en så stor kollektivtrafiknod i Rinkeby. Utbyggnad av cykelbanor är bra men planera då även för nya fordon som kommit på senare tid, elsparkcyklar, elcykel, elmoped mm = går snabbare.”

”Spårbunden trafik behövs verkligen när Täby och Vallentuna hårdexploaterar bebyggelse. Men kanske blir det mer hemarbete och mindre resor till kontor med digitala lösningar. Förutsättningar ändras.”

”Det behövs bättre kommunikationer västerut.”

3.3.3. Utvecklingsinriktning för natur och friluftsliv



Nedan presenteras ett urval av citaten från fritextsvaren. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.

”Bra för att skapa grönska och rekreation nära bostäder.”

”Det finns hur mycket skog och natur som helst i Danderyd den är värd att bevara men det får inte bli ett egenintresse.”

”Grönområden är jätteviktigt. Bygg inte i Rinkebyskogen eller andra gröna ytor.”

”Bygg över motorvägen, så man slipper se och höra motorvägen och kommunen kan bli EN kommun.”

”Värdet är överskattat. Kostar, men blir ändå inte bra. Det finns en charm i att ha kvar fyra kommundelar som avskilda byar. Det ger mer positiv bykänsla.”

”Viktigt att de som bor i en del av kommunen som har närmare till Norra Djurgården, Lidingö eller Bogesundslandet kan nå det. Så kommer också kommunens grönytor till nytta för besökare.”

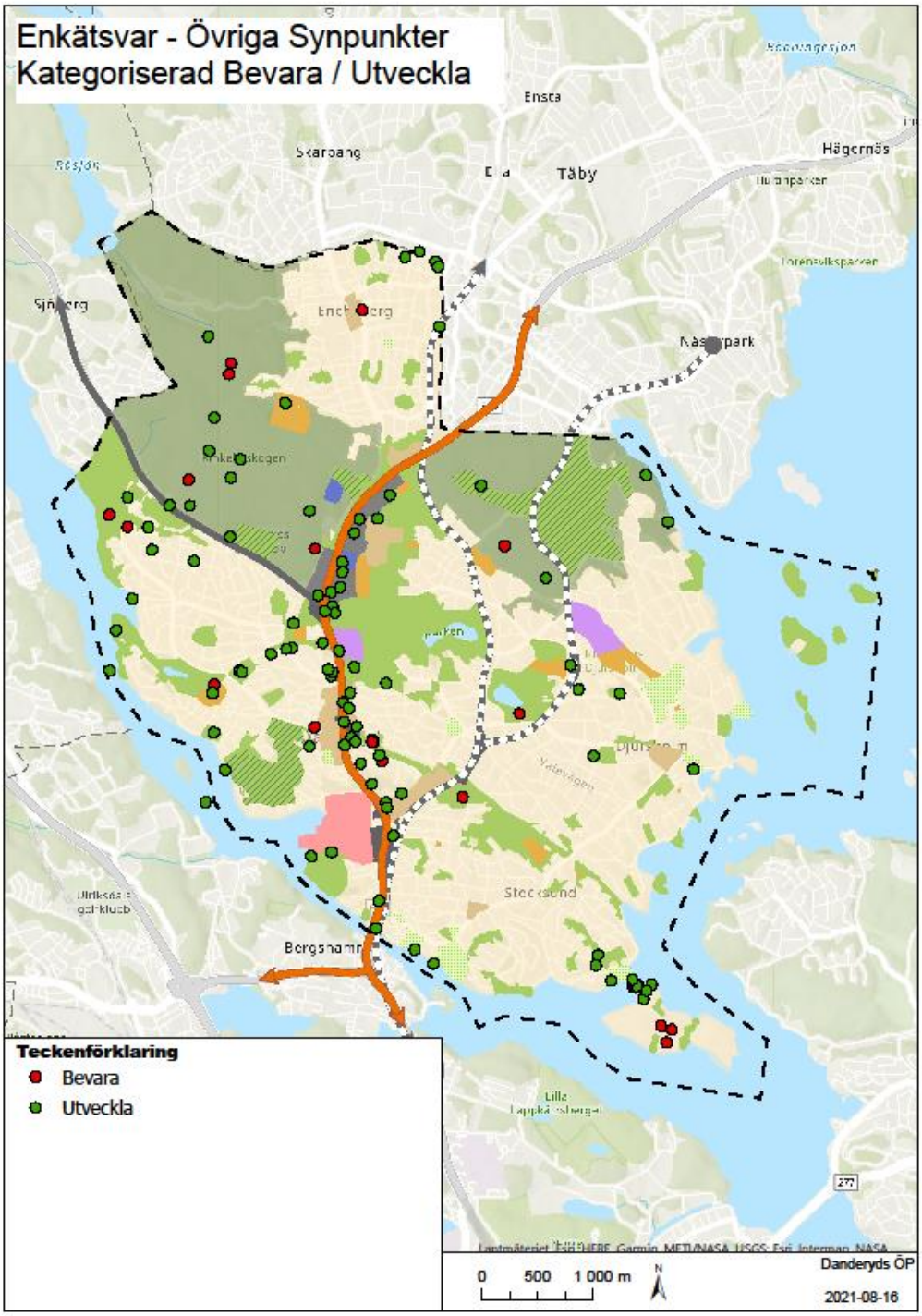
”Flera utegym i olika delar av kommunen.”

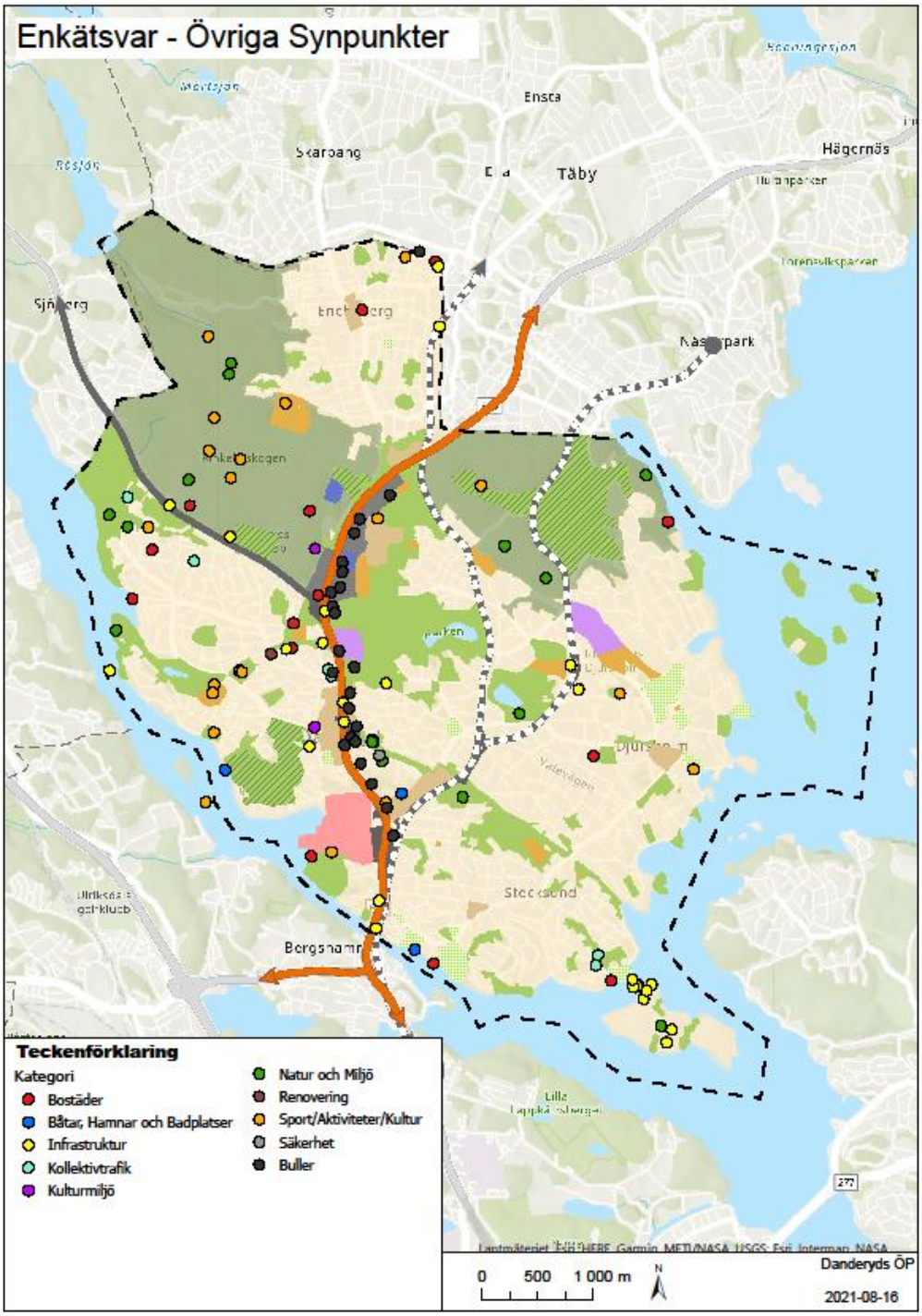
”Ja tack! Men verkar oförenligt med övriga idéer?”

”Koppla ihop Rinkebyskogen med Altorpsskogen! Skapa ej naturreservat som låser ute friluftsaktiviteter - låt allemansrätten gälla och skapa förutsättningar för mtb-cykling, ridning, terränglöpning etc”

3.4. Övriga synpunkter

För denna fråga kunde respondenten lämna synpunkter antingen genom att peka ut områden på karta eller genom fritextsvar. Kartbilderna nedan visar en bild för övriga synpunkter kategoriserade på ”Bevara och utveckla” samt en bild där synpunkterna återges i sin helhet utefter kategori. Därefter presenteras ett urval av citaten från fritextsvaren. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.


Enkätsvar - Övriga Synpunkter
Kategoriserad Bevara / Utveckla
Ensta
Skarpäng
Täby
Hägernäs
Stockvik
Teckenförklaring
Bevara
Utveckla
0 500 1 000 m
N
Danderyds ÖP
2021-08-16



Nedan presenteras ett urval av citaten från fritextsvaren. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.

”Stora förändringar inom kommunen behöver röstas om, folk har inte tid med enkäter, många vet inte om att den existerar. Folk som lever i kommunen trivs pga att det är optimalt som det är, vill inte ha förtätning med allt vad det innebär. Viktig att inte enbart ekonomin styr. Lidingö har många fler obebyggda grönområden än Danderyd!”

”Bygg så lite som möjligt, vi är redan så tättbebyggda. Förstör inte vår unika miljö. Satsa på större och varierat utbud av bostäder för äldre då den gruppen är så stor. Inrätta ett skönhetsråd och se till att nybyggnation sker i samklang med befintliga byggnader. Låt våra grönområden vara kvar, bygg inte alls där utan utveckla möjligheterna till utomhusaktiviteter för alla åldrar.”

”Danderyd är oerhört centralt och mycket attraktivt för alla oss som kommer från innerstan och vill ha grönska och centralt läge. Det finns mycket plats i kommunen att förtäta på utan att förstöra helheten/grönskan.”

"Danderyd är magiskt - ett Bullerbyn granne med stor-staden. Låt det så förbli!”

"Biltrafik är fortfarande framtiden, se till att inte planera bort detta! Gå och cykel i all ära, men för att få ihop vardagslivet är bilen en nyckelkomponent. Sluta satsa överdrivet på cykling, Sverige är ett land där höst och vinter inte medför ett hållbart cyklande för barnfamiljer.”

”På sikt vore det fint att på fler sätt binda samman områdena som delas av E18. Genom partiell överdäckning, fler tunnlar/broar eller annan bebyggelse. Även fint att försiktigt utveckla strandlinjen med för hela kommunen tillgängliga funktioner t.ex pir, brygga, bastuförening.”

”Bygg inte sönder villastadskaraktären. Låt oss bevara de grönområden som är kvar. Stoppa planerna på e18-exploateringen!”

”Visionen borde snarare bygga på det gröna och energismarta och självhushållande samhället, där fokus ligger på att ALLA generationer skall ha trivsamma och trygga miljöer. I vilka miljöer skall våra barnbarn få uppleva naturens dofter, bärplockning och allemansrätt? Vart skall alla äldre få vandra efter sina förutsättningar i en trygg och lättillgänglig grön miljö?”

"Har tidigare föreslagit en överdäckning av P-ytan vid Danderyds gymnasium. Genom att göra en tredimensionell fastighetsbildning, skulle en yta på ca 16 000 m2 kunna bli tillgänglig för att bygga på. Vid en 50% exploatering och bygge i tre plan skulle bostadsyta på 24 000 m2 kunna bli realistiskt. Bostäder för studenter och även för äldreboende. Bra kommunikationer och nära naturen och nära skolan.”

"Att ni verkligen bryr er om den visuella gestaltningen av nybyggnationer, ta hjälp av de konstnärer, arkitekter som kan bygga personligt och med charm (En Sveriges Gaudi). T ex Upplands Väsby väljer att bygga i klassisk stil bla - det tycker jag är ett bra initiativ. Att ni inte bygger punkthus utan mer tänker på helheten med mysiga innergårdar. Gärna olika arkitekter i samma område så att det blir liv, variation. Gärna nivåskillnader. Generöst med uteplatser, balkonger, terrasser.”

"- Danderyd får inte ses som ""färdigbyggt"". Ett samhälle kan inte upphöra att utvecklas, utan måste hela tiden förnyas, kompletteras och anpassas till nya behov.

- Bostadsfrågan är avgörande för att kunna hålla igång ett levande samhälle. Det krävs en variation av bostäder och ett bättre markutnyttjande, gärna med småskaliga bostadsområden. Det borde gå att utnyttja delar av Rinkebyskogen, som idag t ex rymmer två golfanläggningar. Delar av den marken borde kunna användas bättre.

- Danderyd är och kommer alltid att vara en genomfartskommun. Detta måste bejakas. Det går därför inte att av principskäl blockera eller försvåra trafiken till/från övriga Norrort. Istället bör den omgivande miljön anpassas så att den fungerar bra i förhållande till trafiken. Gärna T-bana till Täby, även om det kräver viss bebyggelse i Danderyds.

- Kommunens tydliga karaktärsområden i samtliga kommundelar bör värnas, men utan att det skapas museala miljöer. Även Djursholm och Stocksund kan förtätas varsamt."

”Fundera på hur det nya utökade hemarbetet ändrar förutsättningarna för kommunikationer, ev ökat intresse att bosätta sig längre/ långt borta från ”arbetsplatsen”. Många kanske kommer att jobba hemifrån 1–3 dagar/vecka. Eller i helt annan del av Sverige/andra länder.”

”Bostäder kan vara bra men vi behöver inte ett stort shoppingkomplex vid Mörby C, räcker med Täby C och Mall of Scandinavia.”

”Kanske någon amfiteater skulle kunna finnas för olika slags framträdanden? för natur och kultur för alla kommuninvånare.”

"Jag saknar en mer djupgående analys och beskrivning av den framtida befolkningsutvecklingen i kommunen. Det borde vara en naturlig utgångspunkt för planeringen av bostadsbyggandet. Hur många nya invånare/skattebetalare avser kommunen planera för?

”Det behövs byggas boende med lite mindre tomt som olika typer av människor, seniorer, yngre och de som inte orkar/har tid att sköta stora tomter/vill ha ett billigare boende än sitt idag redan stora i Danderyd. Men gärna vill ha sin egen mer begränsade grönyta. Inte bara bygga lägenheter med balkong i flerbostadshus. Bygg för att människor ska kunna bo kvar i Danderyd i flera generationer.”

Det är motsägelsefullt var det ska byggas. Ett övergripande mål är att man kan bo kvar i sitt närområde där man känner sig hemma och har sina vänner, även om situationen förändrats under olika skeden av livet. Planeringen ska bidra till ett varierat utbud av bostäder m.m. i alla kommundelar. Samtidigt

skrivs att större delen av bebyggelseutvecklingen i Danderyd föreslås ske längs E18-stråket i nord-sydlig riktning.

Att byggandet ska koncentreras utefter E18 är betänkligt av miljöskäl. Varför ska man bygga bostäder där trafikbullret och luftföroreningarna är som störst? Alla som bosätter sig i Danderyd bör få sunda och trivsamma boendemiljöer. Därför bör byggandet av bostäder fördelas till och passas in alla kommundelar."

3.5. Utvärdering av enkäten

För denna fråga kunde respondenten lämna synpunkter på enkätens utformning och innehåll samt hur de fått kännedom om samrådet för översiktsplanen. Nedan presenteras ett urval av citaten från fritextsvaren. Fritextsvaren finns i sin helhet som bilaga till sammanställningen.

”Bra medborgardialog!”

”Bra att ni tar in kommuninnevånarnas synpunkter. Tack så mycket!”

”Ibland för allmänt hållet. Svårt att förstå hur det blir när detaljer är viktigt för att det ska bli fint och trevligt.”

”Det var bara fokus på byggande av nya bostäder. Lägg fokus på bevarande och underhåll istället. Samt förbättring av grönområden.”

”Formuleringarna var för högt svävande. Ser fram emot mätbara mål!”

”men lite väl övergripande”

”Frågor och beskrivningar är för luddiga och inställsamma. Alla håller med om att kommunen ska utvecklas på ett miljövänligt sätt. Ta upp de frågor som ni vet är kontroversiella istället!”

”Inte tillräckligt detaljerade förslag på byggnader inom de olika områdena.”

”Frågorna var så allmänt hållna att det är svårt att förstå vilken faktisk nytta svaren kan ha.”

”Många bra frågor. Hade önskat något större skrivutrymme.”

”Ni blir ett litet steg bättre för var enkät. Grattis. Främst lyckades enkäten koka ner 158 sidor till något kort men ändå relevant.”

”Bra och snygg webbaserad ÖP, tydliga frågor och bra med möjlighet att lämna svar med egna ord.”

Bilaga 1 – Samtliga fritextsvar gällande ”Målområde 1 – Bygga och bevara för idag och imorgon”

Nedan redovisas samtliga fritextsvar gällande målområde 1 – Bygga och bevara för idag och imorgon.

Alternativet att öka antalet bostäder med 11 000 (jmfr med dagens drygt 23000) på ett litet stråk längs E18 är fortfarande löjeväckande orealistiskt. Detta är INTE genomförbart.

Varför brett och blandat? Tillvarata en mer homogen bebyggelse utan att kila in udda bebyggelser.

Bygg inga nya flerbostadshus i kommunen. Ska det byggas nytt så ska det vara villor och radhus. INGA NYA HUS ÖVER 2 plan.

Näst sista punkten stämmer inte med verkligheten enär hyresrätter saknas för många.

Minska nybyggnation och förtätning!

Förslaget är luddigt i uttryck om vad som avses som bevaransvärt samt möjliggör stora ingrepp i befintliga (äldre) delar av trädgårdsstaden.

Låter bra, men ni har inte efterlevt att bevara/tillvarata värdefulla miljöer

Gröna stadslandskap skall vara gröna villastad. stad för tankarna till högre hus och det ska vi inte ha. bebyggelse längs med E18 måste ske med varsamhet så det inte blir betongstad. måste vara grönt!

Bygg fler flerfamiljshus/hyresrätter samt bostadsrätter. Fler små lägenheter/radhusområden för familjer. Integrera bland villaområden. Mer flexibla i utbyggnad av villor och arkitektritade förslag

Saknar helt fokus på att skapa bättre förutsättningar för boende/bebyggelse som redan finns - känns som allt fokus ligger kring exploatering.

Större restriktioner på förtätandet av villastaden

Saknar bevarandet av grönområden i stort samt bevarandet av "gröna lungor" (mindre grönområden) som finns i villaområdena.

En så pass välbärgad kommun, ekonomiskt och intellektuellt, borde kunna ha en mer proaktiv och ambitiös målbild vad gäller klimat och hållbarhetsfrågor.

Bra att bygga längs E18. Långsiktigt behöver E18 gå i tunnel och varför vänta?

Viktigt att ”gröna lungor” i bostadsområdena blir kvar, inte minska tomtstorleken så att avstyckningar kan göras till alltför små tomter o för tätt mellan husen

Gräv ner E18. Såg till och med på en bild från 1965 att planen var att motorvägen skulle gå under mark förbi Mörby C. Mörbyskolan, Friberga, Kyrkskolan samt Kyrkan skulle få frid.

Mycket viktigt att bevara grönområden och villastaden. Skydda kulturhistoriska byggnader.

Det behöver byggas lite mer bostäder för unga och äldre. Vi måste ta höjd för framtidens transportsystem och behov bla med hänsyn till smidig genomfart från norr utan att vi får ökat buller och annan

ej torn, högt höghus vis Lidl, Stocksund.

Räcker med de höghus som finns vid Mörbylund

Synpunkter angående ev bebyggelse av kv Banvakten. Önskemål om att de inte blir högre än närliggande hus. Trafiksituationen bör även ses över i samband med detta

Det är dåligt luftkvalitet och hög bullernivå längs E18

Bygga över E18

Det finns vissa delar av Rinkebyskogen, främst utmed Edsbergsvägen, som kan utvecklas för bostadsbyggande i låga flerbostadshus.

Ingen mer förtätning! Vi är redan en da de mest tättbebyggda kommuner. Behövs en röstning om detta, alla har inte tid med enkäten. Det här borde röstas om i kommunen så att alla får tycka till!!

Vid nybyggnation bör det vara ett krav på att inte skövla tomterna genom att lägga en stor del av byggnaden under mark.

Främja komplementbyggnader på villatomter för tex generationsboende

En massa värdeladdade ord är staplade på varandra. Mest nonsens.

Öka nyttjandet av kuststräckorna så att kommunens invånare kan nyttja dessa ytor mer.

Bygg inte alls. Snarare riv och återställ grönområden t.ex. riv de baracker som bygges 2016. Täby/Åkersberga bedriver våldtäkt på sina respektive kommuner, låt inte det ske i Danderyd.

Mycket olämpligt om planen avser bebyggelse av bostäder längs E18. Det är skadlig luftkvalitet och bullerstörningar längs E18. Blandat

Sluta stycka tomter!!! Det är oåterkalleligt och förstör vår kommun.

Utöka inte Mörby Centrum. Bevara Stockholms Golfklubb!

Inte bygga hus på grönområden!! Låt Danderyd vara en kommun med stora gröna trädgårdar och blandade hus.

Bygg fler villor och radhus, inte för många lägenheter.

Problemet är att när någon med ett känt namn vill ha något bryr sig kommunen inte om varken översiktsplaner eller andra mål.

Bygg tunnel

Det talas om "inspirerande hållbar och grön livsmiljö", vad menar Danderyd med hållbar: livsmiljö som bidrar till FN:s globala mål för hållbar miljömässig, social, ekonomisk utveckling?

Bygg inga flerfamiljshus med fler än 4 våningar. Minimera genomfartstrafik på Enebybergsvägen.

Absolut bör E18 stråket utvecklas men även andra delar av kommunen. Vi har idag områden med stora tomter och generösa allmänna ytor. Viss förtätningen bör tillåtas även i dessa miljöer.

Bygg varierat, bygg villor

Svårt att följa upp och mäta målen som de är skrivna nu. Konkretare mål behövs

För mycket modernt inslag beviljas . Gröna områden prioriteras bort. Ej klart vad som avses med hög arkitektonisk. Avses dyr arkitekt eller vackra hus.

Villor i villaområden! Kollektivtrafiknära lägen har en tendens att redan vara trånga.

Bra! Så länge vi inte bygger något fulmodernt blir det nog bra att bygga runt e18

Högsta prioritet måste vara att bevara natur och kulturvärden. Den höga nivån av arkitektonisk kvalitet som kännetecknar värdefulla delar av Danderyd finns inte i Sverige idag. Den som påstår motsatsen

Bevara den gröna villastaden. Inga huvudhus på avstyckningarna.

Låter bra att bygga längs E18. Viktigt att satsa på bullerdämpande åtgärder (se på Täby som har rejält bullerskydd längs E18 medan det helt saknas skydd i Danderyd på stora delar av E18.

Inte självklart att alla olika bostadsbebyggelse måste finnas i samtliga delar av kommunen. Det räcker med stora flerfamiljshus rund Mörby centrum, inget som passar in i villastaden på andra ställen.

Tveksam till stadsmiljö, jag vill ha villastad.

Natur och parkområden bevaras och den arkitektoniska nivån bör inte bara vara ”hög” utan få ett mer ambitiöst epitet ”världsklass”, ”prisvinnande”, ”bäst ur hållbarhetssynpunkt” el dyl.

Viktigt att grönområden bevaras och att bebyggelsen stämmer med omkringliggande bebyggelse. Villabebyggelsekänslan måste bevaras.

Huvudsakligen enfamiljshus

Behåll villakänslan, bygg inte flerbostadshus.

Viktigt att all nybyggnation nära villabebyggelse är max 3 våningar.

Bostadsutbudet behöver inte vara blandat till denna grad. Det är f.a. en villaförort och bör så förbli.

Bebyggelsen ska fortsätta vara villaområden och skogarna ska bevaras. Det får inte bli som i Täby.

Anser inte att bostadsutbudet är brett och blandat

Inte helt överens med pkt 1 i målbilden

Vad är målbilden för hur alla nya lägenheter ska kunna ta sig kommunalt till innerstan utan trängsel? Tex bygget i Roslags Näsby (Täby) kommer påverka Danderydsbor så att de inte får plats på tågen.

"Hög arkitektonisk kvalitet" är inte likställt med gammal eller nyklassisk stil. Gärna riktlinjer att nybebyggelse hänsynsfullt och djärvt ska fungera i existerande omgivning. Lita på arkitekterna.

Kläm inte in avvikande, höga hus i befintliga villaområden (Läs Enebyberg).

Man bör även ha mål att undvika förtätning av nuvarande bebyggelse, dvs restriktivitet att tillåta avstyckning av tomter under 1500kvm, samt att hus från 1900-talet rivs och ersätts med flerbostadshus.

Eh förtäta för mycket, satsa på vägnät som matchar tillkommande befolkning, sluta bygga ut för cyklister. Jag cyklar själv och nuvarande infrastruktur för cykel är god nog. Viktigt att behålla arkitek

Danderyds skönhet med bevarad arkitektur och mycket grönyta är den starkaste dragningskraften, därför bör utbyggnad ske ytterst varsamt.

Öka takten i byggandet. Behövs mycket fler bostäder i kommunen! Gärna flerfamiljshus. Finns många ställen att bygga flerfamiljshus. Alltid nån granne som skriker....

Målbilden är bra, men mitt förtroende hur målbilden förvaltas är mycket lågt.

Danderydsbor vill inte ha modern arkitektur ta bort ”högkvalitativ arkitektur från idag ”. Vi gillar den äldre bebyggelsen och vill att det som byggs passar mkt väl till detta eller byggs i äldre stil.

Det ska inte byggas mer i kommunen utan befintliga fastigheter ska istället ges ökade möjligheter att få anpassas till tidens krav och gamla och stela planbestämmelser lättas upp.

Danderyd är en del av Stockholmsregionen och behöver ta sitt ansvar för bostäder. Danderyds kan då inte vara ett Skansen. Överdäcka E18 och bygg ovanpå. Samt bebygg Kevinge golfbana.

Danderyd är färdigbyggt, det är redan tättbebyggt

Låter som att det saknas plan för ordentlig nybyggnation av både lägenheter och villor.

Skulle vilja se en tydligare formulering kring välfungerande biltrafikmiljö där Danderydsbornas behov av smidig trafik tillgodoses och övriga förpassas till E18

Inte bygga för högt i villaområden. Inga lådor. Bevara grönområden utan att det skall byggas tillrättalagda parker.

Mer betoning på långsiktigt förvaltande av naturområden behövs. Exempelvis stränder och öar.

Bygg inte sönder kommunen mer, hur svårt är det att fatta!? Ni får samma svar från kommuninnevånarna gång efter gång, ändå fortsätter ni att försöka med era byggplaner! Sluta!!

Tycker att man bör ta upp frågan om att förlägga motorvägen i tunnel. Det skulle innebära stor och mycket positiv förändring av hela Danderyd

Rösträtt eller bredare ”civil” konsultgrupp gällande arkitektur/design

Fler bostäder hyresrätter.

Spännande arkitektur bör eftersträvas, snarare än att den ska "passas in".

Underhåll av gator och stadsgrönytor måste bli bättre, speciellt runt Mörby C. Skräp överallt, trafikflödet runt busstorget med parkeringsmöjligheter på 1 timma gratis orsakar ofta kaos.

Målet formuleras som att det behöver byggas mycket nytt vilket jag är emot. Vi är redan idag på 10-topplistan över mest tätbebodda områden och jag vill inte att det blir tätare

Ta Riksintresset på allvar och bevara villastaden. Idag tillåts vad som helst. Annars kan ni enkelt spara in både tjänster och kostnader för miljöhandbok etc - det är tandlösa. Se Sturebacken!

Ännu starkare koppling till FN:s 17 hållbarhets mål skulle vara bra.

Bygg ner E18 och bygg bostäder ovanför. Se till att ställa krav på grönområden och att arkitekturen blir klassisk och tidlös. Inte för modern eller skrytbyggen

Det ska byggas äldre stil eller stil som passas i trädgårdsstad

Jag gillar målbilden men den finns ju inte idag, det som byggs är förfärligt fula lådor

Utseende av bebyggelse som utförs av kommunen bör röstas fram av innevånarna

Bygg inte mer!

Inga hus högre än de i Mörby c. De nya husen där blev bra. Orolig över ev bebyggelse Gränsgärdet

Bebyggelse nära E18 behöver behöver beakta buller och luftföroreningar om det är bostäder som byggs

Det är mycket viktigt att tillkommande arkitektur är vacker och behaglig. Med detta menas arkitektur i en klassisk stil med vacker färgsättning. EJ brutalism och (ny)funkis!

Exploatering går inte att få ogjord, vid förtätning är respekt för omgivning och måttfullhet nyckelord (vad är bäst för kommunen, inte utvecklaren!)

Bebyggelsen bör begränsas mer, speciellt finns det ambivalens i kollektivtrafik nära

Bygg endast högt där liknande finns

Ser gärna att trenden att dela upp tomter i frimärken bromsas kraftigt

Bra att bevara kulturmiljö men Anser att det färdigbyggt

Tycker inte om förslaget med bostäder över tänkt överbyggnad av E28

Jag vill att en stor del av nya bostäder skapas inom skogsmark. Det finns så mycket skog att ett uttag om 25 - 50 hektar inte påverkar det rörliga friluftslivet.

Bra! Satsa särskilt på arkitekturen dvs kör inte opersonliga mainstreamlådor och "modernt". Gärna hyresradhus, då kan ni locka fler familjer och yngre invånare. Skapa gemytlighet och charm!

Danderyd är i stort sett färdigbyggt att förtätning som typ Djursholm Ösby måste absolut undvikas!

Bygg inte mer bostäder i Djursholm.

Bra ställe att bygga vore längs med Roslagsbanan mellan Ekeby och Enebyängen, dvs fortsätta bygga längs Ekebydalsvägen i utkanten av Altorpsskogen och länka samman kommundelarna med bilväg under E18.

öka byggandet och inflyttning

Prioritera ny bebyggelse till överkomliga priser

Buller från E18 färdas med vinden långt in i kommunen (oftast österut). Bullerplank önskas, speciellt sträckan Mörby C - Danderyds kyrka. Träd absorberar också buller, fäll dem inte!

anser att det ska byggas så lite som möjligt och i så fall låga hus

Flerfamiljshus byggs med hänsyn till närmiljö men till enskilda ger kommunen bygglov till villor och tillbyggnader som inte alls tar hänsyn till ursprungsbebyggelse. Varför??

Bygg bullerskydd mot E18, jobba för att bromsa utbyggnad av roslagsbanan, verkar för att bygga tunnelbana till Täby, Danderyd är en liten kommun och kan inte byggas ut speciellt mycket mer.

Det måste finnas utrymme för en försiktig tillväxt av både bostäder och arbetsplatser i hela Danderyd

Ingen ny bebyggelse.

Att kommunen ambition till fler skattebetalande kommuninnevånare inte får gå före de fastighetsägare som aktivt valt att investera i en fastighet i allt det vad en trädgårdsstad representerar.

Ny bebyggelse för boende längs med E18 är inte lämplig så länge som E18 inte är nergrävd eller överbyggd. Kollektivtrafiken även inom kommunen borde förbättras

Bostäder för pensionärer saknas.

Ska vi vänta så länge på att bostadssituationen blir för alla. Har ni glömt hur byggnadsarbetare bott jämsides med direktörer! Bygg hyresrätter och ta ansvar så som FN skriver i flera deklarationer.

Hur kan bygga längs med E18 vara bra ur miljösynpunkt. Tror inte ni själva hör motorvägen där ni bor men det är väldigt jobbigt psykiskt. Livets olika behov är hyreslägenheter som ni sålt så ja bygg.

Högre fastighetsbyggnad bör undvikas. Jag är mycket tveksam till den tänkta placeringen av nytt badhus i parken intill Mörbyleden/E18 och förordar att badet blir kvar vid dess befintliga plats.

Det går lite sakta i denna planering och skjuts för ofta framåt i tiden.

Det är viktigt att betrakta Danderyd som en blandad miljö, både en "trädgårdsstad" med flera helt unika och skyddsvärda miljöer men även ett samhälle lämpat för flerbostadshus, service och handel.

Bevara villa och trädgårds karaktär

Danderyd skall INTE förtätas ytterligare

Fina ord men hur garanteras det att efterföljelsen? Att döma av senaste decenniums förslag på förtätningar och bebyggelse har de fina målen knappast överförts i verklighet.

Mest positivt men hemskt att bygga främst längs E18. Där är luften mycket dålig och ohälsosam. Ljudnivån är väldigt hög vilket är negativt för människan.

Vill ej ha större antal nya bostäder längs E18

Viktigt bevara trädgårdsstaden. Inte stadsmiljö. God arkitektur-trivsamt, inspirerande miljö. Inga mörka, fyrkantiga hus tätt intill varandra. Bygg radhus, villor, kedjehus. Flerfamiljshus max 3 vån.

Att bygga längs E18 är positivt, däremot är jag kritisk till att bebygga utmed väg 262. Rinkebyskogen måste bevaras i sin helhet. Det är bland annat våra grönområden som gör denna kommun unik!

Att anpassa bebyggelsen till omgivningen inkräktar på den privata äganderätten och kan motverka kravet på hög arkitektonisk miljö.

Alltför övergripande för att kunna svara på. Jag önskar minimalt med byggande.

De områden i Danderyd som är villaområden ska fortsatt vara Villaområden. Bygg inte fler lägenheter nära villaområdet. Vi ska inte få ännu större insyn in till våra trädgårdar av höga höghus.

Låter fint men kommunen lever inte upp till dem

Inte mer bebyggelse och trafik utmed e 18

Bygg nytt i traditionell stil, och inte fler moderna "klossar".

Möjliggör småskaligt byggande som passar in miljön

Viktigt att inte bygga bostäder i våra fina grönområden såsom Sätra äng. Vi behöver dessa grönområden då studier visat att grönområden uppmanar till motion vilket främjar mental och fysisk hälsa.

Att bygga vid E18 utan utbyte mot infrastruktursatsningar är usel förhandlingsteknik. Bevara villamiljön. Begränsa nyproduktion till max 3+1 våningar. Slå av på byggtakten.

5 helt olika delar. Nej, ingen ny bebyggelse. Ja, bevara bebyggelsemiljöer. Ja, hög arkitektonisk kvalitet, men bygg ej. Nej till brett/blandat bostadsutbud. Klimatsmart är en sidoeffekt, inte huvudanledning.

"Kollektivnära lägen " är dumheter. Hela kommunen är ett kollektivnära läge om busstrafiken sköts.

Viktigt att Danderyd bygger bostäder i kollektivnära områden, efter sin förmåga. Alla kommuner i regionen har ett ansvar för regionens framtida tillgång på bostäder

Målbilden över tillkommande ny bebyggelse utmed E18 är alldeles för otydlig och måste specificeras.

Viktigt att e18 förläggs i en tunnel

Det som byggs i Danderyd nu är arkitektoniskt skräp. Har noll förtroende för att en så massiv utveckling som presenterats inte kommer förstöra kommunen fullständigt.

Principerna är bra men kan bli negativa konsekvenser att lägga majoritet av nytt boende längs med E18 (förtätning där det redan är tätt).

Sluta bygg sönder!

Sluta förtäta!

Jag tycker inga fler bostäder ska byggas. Det är en väldigt tätbefolkad kommun redan

Djursholm är en villastad med fristående enfamiljsvillor och ska så förbli. Jag är positiv till energieffektiv samt miljö- och klimatsmart bebyggelse och infrastruktur.

Gällande arkitektoniskt kvalitet så ska vi INTE bygga lådor, mycket viktigt! Danderyd står för traditionell, klassisk arkitektur. Bygga fler egen hem, radhus, villor och seniorboenden. Fråga invånarna.

Absolut, men vänligen behåll grönområden och bygg verkligen inte på Stockholms Golfklubb som jag förstår är nära t-bana.

Uppskattar ej ifall punkt 1 syftar på att bygga lägenheter, bättre med hus, flerfamiljshus eller butiker och kontor. Gärna mycket grönt vid kanterna, dämpar buller och tar upp koldioxidfrågan fordon.

Undvik flerfamiljshus högre än 3 våningar i närheten av villabebyggelse. Närhet = närmare än 300m.

Viktigaste är att det byggs rimliga hyresrätter för både små och stora familjer med rimliga hyror (ej marknadshyror)

Med tanke på att Danderyd är en av de mest tätbebyggda kommunerna i Sverige gå går inte ovan. Att bevara det fina med Danderyd med de ambitiösa planerna som framkommer.

Alla grönområden och potentiella grönområden friska träd etc måste behållas. Vad menas med ”i huvudsak”?

Bygg inte i Danderyd

BÖRJA bygga ut fler områden för flerfamiljshus i andra delar och inte BARA där det redan finns många flerfamiljshus. Det skövlar det lilla av grönområden vi som redan bor tätt har.

Befintlig bebyggelse kan behöva förtätas/förändras för att öka mångfald bland boende (t ex kulturellt och etniskt). Viktigt att stärka allas åtkomst till stränder, grönområden et c.

Kollektivtrafiknära, vilket område avser det? 1 km från busslinjen så är det större delen av kommunen...

Att koncentrera så mycket bostäder på ett ställe, utmed E18, är inte bra. Sänker kvalitén på kommunen då de viktiga grönområdena försvinner. Grönområden tar hand om föroreningarna från E18.

Sett till hela riket är Danderyd redan idag mycket tätbebyggt. Oavsett hur ni bygger så vill en mycket stor majoritet inte ha ökad bebyggelse.

Täck över E18, utveckla ett stadsområde mellan Danderyds sjukhus Mörby Centrum och villorna i Stocksund.

Bra med mer bebyggelse i kommunen, inte bara stora villor utan fler typer av boenden för att kunna täcka fler behov och få en mångfald av invånare.

bygg inte mer än trafik, infrastruktur och skolor klarar av och där är väl taket redan nått

I upphandlingskraven ska det tydligt framgå hur arkitekturen förväntas gestalta fastigheterna. Se exempel https://arkitekten.se/nyheter/invanare-far-rosta-om-forslag-pa-klassisk-arkitektur-i-upplands-

Kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer bevaras och tas tillvara.....Varför står det då gamla hus och förfaller i kommunen, Oskarsvillan samt Stocksundsbro Krog....Skärpning...

Synnerligen dålig efterlevnad av dessa mål

Det allra viktigaste är att förlägga E18 i tunnel genom kommunen, detta skulle frigöra ytor att bygga flerfamiljshus i en stadsmiljö med torg, affärer och restauranger.

Det har byggts mycket nog i vår kommun. Vi vill behålla vår miljö som gjort att vi vill bo kvar här.

Fler hyreslägenheter behövs, som är rimligt hyressatta.

Viktigt att ta hänsyn till nuvarande bebyggelse och den nya bebyggelsens arkitektur. Anpassa till trädgårdsstad, inte innerstad.

Om hög arkitektonisk kvalité innebär att man inte använder Mörbylunds design som grund håller jag med. Miljonprogramsliknande hus och som ser stora, identiska och gråa bör undvikas

Vore fint med utveckling av stadskärnorna. Exempelvis Nora torg är långtifrån ett torg. Där skulle det vara trevligt med en ICA och restauranger.

Mindre bebyggelse annars blir det som med Täby

Helst att nya bebyggelser inte är höga flervåningshus, men snarare radhus eller lägre villaliknande flerbostadshus, så att trädgårdsstadens idyll bevaras

Det skall vara mycket sparsamt med tillkommande bebyggelse i villa/radhus områden. Finns förskräckande exempel på storlek och arkitektur. Förstör miljön och karaktären villastad och tidsepok.

Övergripande måste vara att bevara en grön villastad med låg bebyggelse. Det finns inte mycket yta att bygga på och ska något byggas ska det harmoniera med omkringliggande område i stil och höjd.

Ingen ny bebyggelse alls.

Om bebyggelse görs längs E18 så bör gröna små områden bevaras som tex Skuggbo nära Mörby centrum. Centrala Danderyd skulle kunna vara 'grönare' trots mer bebyggelse.

mycket begränsat nybygge i kommunen

Låter teknokratisk rätt tänkt, men vem vill bo längs E18-stråket?

Innan man planerar för mer byggnation MÅSTE de sanitära olägenheterna hanteras såsom buller och partiklar från trafikmiljön!

Danderyd är redan i dag en av de tätaste kommunerna och om det skall byggas mer skall det vara i huvudsak villaområde

Hög arkitektonisk kvalitet? Vad betyder det? Varför inte bygga i en stil som passar den gamla och inte förfula områden i syfte att vara moderna. De vackraste delarna är de gamla. Det måste vi värna om

Jag blir skeptisk till formuleringar som "här finns ett brett och blandat bostadsutbud" eftersom det känns som att det öppnar upp för att politiker kommer att bygga problemområden.

Tycker inte att E18 skall läggas i tunnel o att det därmed sen byggs flerfamiljshus över E18. Detta medför alltför mycket tät bebyggelse vilket kraftigt förändrar karaktären av trädgårdsstad som det t

Ingen förtätning

Infrastruktur till Tranholmen samt mellan Danderyd, Lidingö och Ropsten måste förbättras. Byggrätter på Tranholmen måste bli större.

För vilket år gäller målbilden? E18 stråket är så buller- och partikelstört att det inte lämpar sig för bostadsbebyggelse. Tveksamt om nog med plats i kollektivtrafiknära lägen.

Förtätning måste till även på övriga platser i kommunen då det inte är realistiskt med tunnelförläggning, kommunen äger inte den frågan och kan inte finansiera själva. Det krävs ca 10000 nya bostäder

Låter bra, gäller dock att behålla våra grönområden och inte bebygga dom.

Vi skulle välkomna en utredning för att säkerställa att Tranholmens egenart bevaras. En förutsättning för ö-karaktären och den bilfria miljö

Vi skulle gärna välkomna en utredning för att Tranholmen skulle bli en del av kommunens kulturmiljöprogram, en varsamhetsklassning skulle säkerställa att öns unika karaktär bevaras för framtiden.

Jag tycker att ny bebyggelse bör hållas låg och inte förtäta kommunen med en större mängd nya bostäder.

Det är mycket olämpligt att koncentrera byggandet till E 18-stråket. Miljöproblemen pga. buller och avgaser är störst där? I vart fall bör inte bostäder byggas där.

Redan i dag är kollektivtrafiken överbelastad. Innan kommunen bygger ytterligare flerbostadshus i kollektivtrafik nära områden måste trafik och övrig service planeras.

Jag anser att man bör bygga långa tunneln för E18

Danderyd är en villastad , belastning på natur , trafik, skolor,

Se över detaljplanen för Tranholmen så att husen där kan byggas i två plan och med fullgod isolering i väggar och tak. Skulle behöva tillåtas t ex 0.5m högre hus. Dagens plan är dumsnål mot miljön.

Avvakta med ny bebyggelse till efter att E18 frågan om tunnelförläggning är löst.

E18 hörs för mycket kring många bostäder

Kommunen är redan tätast bebyggd längs med E18 och tål inte ytterligare exploatering där (stenstaden). Grönområden minimala. Lättare driva E18 i tunnel än byggarbetsplats ett antal år framöver.

Kulturhistoriska miljöer ska inte bara bevaras och tillvaratas utan man bör även se hur hänsyn till närliggande områden och hur det påverkar de kulturhistoriska miljöerna.

Bygg med omtanke och hänsyn till de villamiljöer som finns.

Tranholmens särart som bilfri ö med skärgårdskaraktär bör ses som ett kulturvärde, detta för att säkerställa att utveckling sker med beaktande av dessa värden. Ön måste skyddas mot planerna på bro.

Helt ok på övergripande nivå. Svårt att tycka något p g a detta. Efterfrågar en utvecklad medborgardialog för vidare utveckling inom olika områden. Utveckla en struktur och kompetens för detta.

Det behöver inte bli en stad utmed E18,enda bebyggelse som behövs är äldreboende.

Viktigt att inga nya byggnader är i brutalistisk stil. ”Arkitektonisk kvalitet” är en obegriplig term. Istället borde ni skriva att ny bebyggelse ska vara vacker.

Danderyds kommun är till 90 procent färdigbyggt och bör vara en villastad med stora grönområden för att människor ska vilja bo kvar

Viktigt att ta hänsyn till nuvarande bebyggelse och dess arkitektur. Anpassa till trädgårdsstad, inte till innerstad.

Vid e18 är det ohälsosam luft och mycket buller. För människornas skull bygg inte bostäder där.

Om E18 läggs i tunnel så är det en utmärkt yta för att bygga nya bostäder vilket gagnar alla. Fler kommuninvånare ger bättre ekonomi och täta miljöer skapar trygghet

Man bör undvika ytterligare förtätning. Ny bebyggelse bör endast ersätta gammal (om inte ny mark frigöres med E18 i tunnel)

Inga hyresrätter bör byggas

Förtätning av befintliga grönområden samt öppna ytor är ej positivt. Byggnation av hyresrätter emotses inte

Formuleringen förutsätter ny bebyggelse och exploatering samt ett brett och blandat boende. Det är en villastad och bör så bevaras.

Oönskad förtätning av flerbostadshus längs med E18-stråket kommer i grunden att förändra kommunen till det sämre. Hellre en väg som delar av kommunen än den nya kommun som kommer att bildas.

E18 hörs för mycket kring många bostäder

Vill bevara trädgårdsstaden och vill inte att det byggs.

Anser inte att E18 ska gå i tunnel

Det framgår inte hur att bygga bostäder längs ett motorvägsstråk, e18 är förenligt med målet kring hälsosam miljö för medborgarna.

Våga bygga tätt, med flerbostadshus i direkt anslutning till gatan och lokaler i bottenplan! Detta ger levande gatustråk och underlag för butiker och restauranger.

Bygg bullerplank längs med E18 istället för att förstöra marken och områden för tunnelbygge

1. Eftersom trenden vänt vad gäller behov av bostäder så behövs färre hus byggas framöver. 2. Jag hoppas det blir bättre än i dag. 3. Bevara villasamhället. 5. Åtgärda återvinningseländet.

Begränsa bebyggelsen. Inga fler bostäder! Inga fler avstyckade tomter och ingen mer förtätning. Bevara trädgårdsstaden!

Tråkiga Nora Torg bör också bli ett kommundelscenter, behöver utvecklas och piggas upp ! Ö Enebytorg bör bebyggas inte bara med flerbostadshus, 81 % av dem som svarade på dialogen om torget vill ha bl

Brett och blandat utbud i alla kommundelar är motsägelsefullt mot övriga mål

Ny bebyggelse måste behovsprövas & förankras redan innan den släpps fram för planläggning. Eventuell nya bostäder bör vara max 2 våningsplan med inblandning av trädgård och parkmiljö.

Låter bra men jag anser inte att det ska byggas särskilt mycket framöver i Danderyd

Idén om att vår kommun ska bekosta en tunnel är befängd - det saknas kommunal kompetens för ett så stort bygge. De demografiska prognoser jag sett (PwC?) är behäftade med grova fel

Det saknas tydliga mål att bevara grönytor. Det saknas tydlig begränsning för hur mycket ny bebyggelse som sak byggas. För mig är tillväxt inget mål och 9–11 000 bostäder alldeles för mycket.

Danderyd kommun är redan tätbyggd, och bör inte byggas ut mycket mer.

Flytta ner E18 i en tunnel är bra, dock behövs det inte fler höghus.

Danderyd är i huvudsak en "villastad", och jag vill att det ska fortsätta så.

Inte bygga på grönområden. Även om de ligger nära E18.

Jag tycker inte det behövs någon ny bebyggelse överhuvudtaget

Bullernivån från E18

Förtätning och styckning av tomter samt delning av villor till flerbostadshus bör försvåras för att bevara Danderyds unika och fantastiska utformning

Låga byggnader som passar in i den miljö som var tänkt när villastaden anlades. Inga fyrkantiga lådor som de nybyggda på Strandvägen.

Tillkommande bebyggelse har idag stora brister vad gäller arkitektonisk kvalitet och anpassning till omkringliggande bebyggelsemiljö.

För att bevara höga värden i bebyggelsemiljöer behöver bevarande av ursprunglig mark, markskydd och trädbevarande få större fokus.

Bevarande av natur och grönområden saknas i byggplanerna. Finns verkligen behov av förtätning i en av Sveriges mest tätbebyggda kommuner?

Bebyggelsens syfte längs E18 är inte ENDA lösning på buller och partikelproblem. Det måste göras åtgärder såväl av Danderyds Kommun som aktivt påverkansarbete för att få till lösningar I NÄRTID.

Mera fokus på att bevara, och kommunen ska hålla nere nybyggnationen

Danderyd är en mycket tätbebyggd kommun redan, framförallt i "kollektivtrafiknära lägen". För att kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer ska kunna tas tillvara behöver även närmiljön bevaras.

Öka utbudet av olika sorters bostäder för alla faser i livet och familjebildningar. Planera för framtidens fossilfria samhälle, framtidens mobilitet vid fysiskt planering.

Bevara Sätra Ängar, ingen bebyggelse

Bilaga 2 – Samtliga fritextsvar gällande ”Målområde 2 – Grön och hälsosam livsmiljö för alla

Nedan redovisas samtliga fritextsvar gällande målområde 2 – Grön och hälsosam livsmiljö för alla.

För vilken tidshorisont? Innefattar detta en slags robusthet inför framtids klimatförändringar?

Bygg inga nya flerbostadshus i kommunen. Ska det byggas nytt så ska det vara villor och radhus. INGA NYA HUS ÖVER 2 plan.

Problemet är att placering av ev grönområden verkar vara helt godtyckligt

Danderyd har en otroligt fin grön miljö. Vore fantastiskt fint om caféer restauranger/tillfälliga som permanent kunde kantas runt Edsviken/Ekebysjön/Rinkebyskogen m fl och skapa fler ut flyktsmål

Man bör ytterligare klargöra att man skall bevara de naturområden vi har idag!

Mycket buller samt sämsta luften på länge nu i vintras pga E18

Värna den ekologiskt känsliga området i Skogsvik. Bort med minst hälften av båtarna. Låt människor som inte har båt vara och bada från bryggorna. Bort med båtförvaring från Skogsvik.

Bevara befintliga gröna kulturmiljöer i sin helhet

Det är viktigt att behålla vissa inslag av öppen ängs- och hagmark mark och djurhållning vid t ex Rösjön och Ekeby.

Vanskötsel av Altorpskogen, stora mängder träd ligger på marken, ingen helhetsplanering för en gammal fin skog.

Fokus måste vara på att gräva ned eller bullerskydda från E18 asap

Jag förstår inte sista punkten. Vad är positivt att kunna hantera stora vattenflöden?? Vilken del av kommunen syftar ni på?

Detta är ok.

Målen med minskad bullerstörningar är mycket bra men bullret har bara blivit värre de senaste 3 åren och där har ingenting gjorts. Ska bli spännande att se hur detta mål uppfylls.

Jag håller inte med om att tillgången på grönområden är god. Den kan kanske bli bättre.

Edsviksvägen är för trafikerad!

Låt Danderyds grönområden förbli just detta, grönområden som bevaras så djur och växter trivs, inga egna planteringar!

Vi har ca. 4000 hundar i kommunen. Räknat på 2 personer per hushåll med hund berör det 25 % av befolkningen. Det behövs fler hundgårdar t.ex. vid Vasaskolan där det planeras en park

Motorvägen bullrar mycket. Bygg bullerplank från Stocksundsbron till Danderyds kyrka. Gamla Pärlans förskolas tomt ska bebyggas, och det är ok, men inte för högt (två, max tre, våningar)

Här talas det istället om "grön och hälsosam", var tog hållbar vägen, man vill alltså inte bidra till FN:s mål hållbarhet i detta område?

Se Ecovault hos SEKA Miljöteknik för smart platseffektiv dagvattenrening. Då spår ni plats som kan användas till grönytor etc.

Minimera trafik genom Enebyberg. Behåll parker och plantera träd i nya områden o sätt vackra växter i rondeller

Om målbilden uppfylls är den bra. Dvs inte bara på papper

OK. Nödvändigt.

Djursholm har inte mycket parkmark, utan behöver våra stora gröna trädgårdar. Så sa H Palme

Att kvalitet på luft/vatten ska öka låter fantastiskt, likaså att minska buller från trafik. Tror alla mår bra av tillgång till natur och rekreation i sin närhet. Viktigt få bort buller och avgaser.

Bullerstörningar från tåg minskar inte idag så det är en utmaning

Jätteviktigt att bevara grönområden.

Viktigt att skogen bevaras.

Viktigt att bevara grönområdena.

Pkt 1 viktigt med mindre lokala park o grönområden. Viktigt att bekämpa bullerstörningarrönområden

Bra. Men att bygga master stämmer inte överens med denna målbild

Låt naturområdena bestå och vårda dessa. Fler anlagda "parker" behöver vi inte lägga pengar på.

Kombinera lekparker med träningsredskap för spontanidrott eller andra ytor längs motions- och promenadstråk

Bevara natur, tumma inte bort grönytor. Bygg hellre högre men bevara skog och natur. Motion väldigt viktigt

Åtgärder som innebär att man kan hantera stora vattenflöden viktigt, men konkret förutom strandpromenaden?

Tycker bullerstörningar kraftigt ska minska

Låt människor få bestämma över sina egna fastigheter. Sälj ut all möjlig kommunal mark som ej avsätts för friluftsliv/naturvärden.

Man måste låta pendlare norr om Danderyd kunna Pendla till sina jobb utan att begränsas av att Danderydsbor vill slippa buller

Hur ska buller från motorväg kunna minska när Norrort expanderar? Det behöver göras något mot all genomfartstrafik.

Behöver förstå mer kring detaljerna, då det idag är ett alldeles för stort fokus på biltrafik vilket äter upp grönytor och förhindrar hållbara transportsätt.

Fäll inte 300 år gamla ekar.

Säger inget mer än flum.

Vet ju ej hur det skulle bli vid större vattenmängder?! Bygga typ diken som kan leda bort vattnet?!

Kravställ på bevarande av träd och mindre grönområden inom bebyggelsen - det är väsentligt för fågellivet att kunna röra sig mellan gröna miljöer. Buller bör upphöra helt.

Åter igen några tydligare systematiska aktiviteter kopplat till hållbarhets målen skulle vara lämpligt.

Bygg ner E18 och bygg bostäder ovanför. Se till att ställa krav på grönområden och att arkitekturen blir klassisk och tidlös. Inte för modern eller skrytbyggen

Bygg bort buller från huvudleder sänk hastigheter

Allt måste inte vara tillrättalagt. Gå igenom hur ni placerar bänkar, campingbord, soptunnor och grillar, tex vid Aslögsvägen i Djursholm är de inte placerade att fungera ihop.

Särskilt bra att tänka på extremväder och höga vattenflöden

Viktigt att behålla större sammanhängande naturområden

Låt den lilla skog och grönområden i kommunen vara kvar

Saknar något om utemiljöer anpassade till olika åldrar och behov, t ex finns det massor av lekparker för små barn, men väldigt lite ytor för äldre barn 10 år+ att hänga på t ex skate mm.

Trafiken norrifrån behöver ledas ut till E18 innan Enebyberg. Dvs Täbytrafiken behöver minskas på Enebybergsvägen. Ingen returstation bör placeras längs Enebybergsvägen.

öka byggandet och inflyttning, täck över E 18

Lättillgänglig naturområden för den nya bebyggelsen

Bevara våra grönområden. Bygg inte mer i kommunen, det räcker nu.

Målen bör göras mer ambitiösa. Kan buller minskas och transportmiljö för gångare o cyklister förbättras på Stocksundsbron genom att bilfilerna förses med bullerskydd (innanför cykel och gångbanor)?

Jobba för att minska bullret kraftigt, genom bullerskydd mot E18, och mer bullerskydd mot roslagsbanan

Åtgärder mot bullerstörningarna från E18 borde ha hög prioritet redan nu även om en ”tunnel” e.d. är ett slutmål. ”Bad-ö” med bastu i Edsviken à la Arctic Bath vore ett lyft

Buller från motorvägen är redan maxad samt avgaserna. Få curling föräldrar att ta ansvar och se till att barnen går eller cyklar till skolan eller åker buss så slipper vi massor av avgaser.

Befintliga kulturmiljöer bör fredas i högre utsträckning. Det är positivt att kommunen arbetar för att minska påverkan från buller. Dock motsägelsefullt i förhållande till utbyggnad av Mörby C

EN väldigt viktig punkt är att genast ta tag i bullerproblemen ifrån E18. Se på Täby kommun som bygger rejäla höga bullerskydd. Danderyd måste kunna göra det Snabbt minst lika bra om inte bättre.

Resterna av den äldre lantbruksmiljön bör bevaras. Naturskyddsområdet i Rinkebyskogen bör inte helt få blockera möjligheten till viss bostadsbebyggelse.

Minskning av buller, finns inget som tyder på att det minskar om inte kommunen själva satsar på bullerdämpning i anslutning till E18 och R-banan Inte heller finns belägg för vatten och luftkvaliteten

Använd massor till att avskärma Tranvägen mot verksamhetsbuller längs med Enhagens verksamhetsområde samt Enhagsvägen. Idag ligger det mycket skräp i grönremsan mellan Enhagen och Tranvägen

Gröna områden mycket viktiga. Utveckla strandpromenader. Bullerdämpning viktig längs E18 och Roslagsbanan.

Särskilt fokus på hjälpmedel/utrustning som stimulerar till att hålla rent i natur och omgivningar.

Mycket bra med minskat buller från E18

Viktigt att inte bygga på befintliga grönområden - vi behöver verkligen ha kvar de små ytor som finns.

Viktigt att bevara våra grönområden

Våra badsjöar skall ha klart vatten. Alla ska erbjudas ett mentalt hälsosamt marknära boende i en grön omgivning. Sociala mötesplatser och gruppaktiviteter skall värnas.

Sluta förändra karaktären på alla grönområden. Exempel, obegriplig förstörelse av Veras äng. Exempel, asfaltering och aggressiv belysning, malplacerat utegym i skogen vid Stockhagen.

En målbild skall vara realistisk och det saknas m.a.p. bullerstörningar, vilka tenderar att öka. Stora markytor skog och äng klarar större vattenflöden. Belagda ytor saknar tillräcklig avrinning

Att lägga e18 i en tunnel under Danderyd kommer kraftigt minska buller o dålig luft

Inget av detta spelar någon roll om alla ytor är fullsmockade med folk, som inne i stan. Vad händer med lugnet när ni drar hit folkmyllret?

Så självklart

Sluta förtäta!

Altorpsskogen missköts systematiskt. BRANDFARA med alla döda träd som får ligga och blir barkborrsodlingar. Rensa upp, med kompetent skogskunnig personal, INTE gatupersonal .

Viktigt att kommunicera m invånarna när man tar beslut om vissa åtgärder, hugga skog pga av granbarksborren. Minska ekofascisternas påverkan. Sunt förnuft och ingen aktivism.

Jag tycker INTE att Danderyd som stadsnära villastad ska prioritera träskmarker och sly. Inte heller ska ängar vara vildvuxna fästingnästen. De bör klippas. Träskmarkerna runt Ekebysjön borde dikas ut

Låt Veras äng vara, alla kommunens ängar behöver inte bli parker med bänkar eller en lekpark. Bevara ängar för djurens skull!

Ha med höjning av havsnivåer i planen, bygg inte för nära vatten utan tänk långsiktigt

Tillgång på större sammanhängande grönområden för oss som redan bor tätt i flerfamiljshusområden blir bara sämre och sämre för att ni bygget mer där det redan finns stor hus

Viktigt att värna om allemansrätten, t ex genom att inte minska strandskyddet.

Det är generellt sett en hög ljudbild pga av all trafik (bilar och tåg). Hur kan man minska den ytterligare?

Prioritera grönområden och ytor för rekreation och fritid.

Mycket viktigt att man kommer tillrätta med buller längs med e18.

Klipp gräset parker oftare så ytorna blir släta och lekbara. Tätare skötsel.

Ang Rinkebyskogen naturreservat så tycker jag att en skog i Danderyd med så många invånare har som främsta uppgift att främja livskvalitén och friluftsliv snarare än biologisk mångfald och naturvärden

Det är inte vi som styr över buller, det gör SL, regionen och Vägverket. Konsekvensanalyserna måste ta hänsyn till detta

Danderyd behöver markant fler bostäder. En överdäckning av E18 skulle inte bara ge fler bostäder men framförallt förbättra dom extrema bullernivåerna i hela Stocksund.

Glöm inte bort bilen. Det måste finnas parkeringsplatser och trafiksituationen måste vara rimlig.

Detta åstadkoms enligt mitt svar på mål 1. Vi måste inte bygga så att alla ska kunna bo kvar i livets alla skeden. Däremot kunna erbjuda omsorg till de äldre.

Värna även mindre grönområden som Skuggbo som är betydelsefullt för oss som bor nära Mörby och E18.

Flera av Danderyds skolor (Kyrk-, Friberga, Kevinge, Mörbyskolan ligger väldigt nära motorvägen som idag både ger buller och avgaser. Att gräva ner E18 skulle ge en bättre miljö.

Det börjar dyka upp förbud mot cykel både på vägar och Rinkebyskogen. Vilket jag tycker rimmar illa med att man vill uppmuntra till en hälsosam livsstil.

Tycker att det idag finns för få platser för barn och unga vuxna att utöva en aktiv fritid. Skateparker, parkour, klättergym, trampolinpark, etc. Skulle gärna se att detta fanns med i målbilden.

Vad ska man ha emot detta? Mål som alla har antar jag.

Om det nu är kommunens avsikt att minska ”bullerstörning från väg- och spårtrafik” hur kommer det sig då att man accepterar allt fler expresståg på Roslagsbanan och att man inte däckar över E18?

Som det är idag riktigt. Bullerstörning från E18 är mycket märkbar på kyrkogården vid Danderyds kyrka. Inte trevligt att sitta vid en anhörigs grav eller vid minneslunden och ständigt höra trafikbuller.

I synnerhet trafikens partikelstörning måste minska

Bevara grönområden och stärk deras skydd, bebygg dom inte. Gärna några till utegym "för alla".

Större grönområden och minskat buller är viktiga områden att jobba med.

Målbilden är bra, men går inte ihop med tänkt utökad bebyggelse.

Varför skriver ni om det som vi har och som är bra i villastaden, jag vill inte att det byggs enorma nya bostäder då försvinner det som är villastaden. Det är just därför vi bor här.

Vi har under 2020/2021 provat ha bro över Tranholmssundet och följden är en kaotisk trafiksituation vid Svanholmsparken. Överfullt med bilar, då fler öbor pendlar med bil den vägen. Ohållbart.

Ta med indikatorer från de globala målen nr 15.

Går att förbättra särskilt angående vattenflöde vid kraftigt regn och potthål mm. i gator

Kommunen har minst andel grönområden i landet. Grundnormen för buller 55 dB(A) ute/30 dB(A) inne skall gälla.

Tranholmens särart som bilfri ö med skärgårdskaraktär bör ses som ett kulturvärde, detta för att säkerställa att utveckling sker med beaktande av dessa värden. Ön måste skyddas mot planerna på bro.

Svårt att ha något emot dessa övergripande ambitioner. Som medborgare är jag mer intresserade av vägen till måluppfyllelse och hur processen genomförs

Biologisk mångfald är ett svårt begrepp. Vi vill ju inte ha t.ex. fler mygg- eller getingarter. Skriv istället om vad det är för biologi som eftersträvas.

Förslaget med göra Danderyd mer tättbebyggt gynnar inte de mål man ställt upp

Vi har mycket blommor och träd i våra trädgårdar. Gott om bin, getingar och humlor. Det vore mycket trevligt om kommunen klippte bredvid trottoarer och andra mindre områden. Sätra äng klipps minimalt nu

Naturområden ska kunna användas på många olika vis, t ex mountainbikecykling, promenader, som utflyktsmål mm. Tomma och oanvända naturområden gagnar ingen. Tillräckligt med golfbanor, ej mer.

Dessa mål är Danderyds själ som en grön kommun med vacker natur och rent vatten

Bra men mest fina ord.

Befintliga grönområden ska bevaras och utvecklas till parker tillämpbara fall. Svårutnyttjad s.k. impedimentsmark ska inte utnyttjas till förtätning. Låt hellre vara.

Miljökontoret i sitt tillsynsarbete ska tillämpa svensk lagstiftning som Riksdagen stiftat (utan undantag) för att säkerställa en hälsosam livsmiljö för Tranholmsbor.

går att förbättra vid kraftigt ex.vis regn, potthål bör ses efter och att promenadvägar är ok osv

Jag vill inte att ni bygger och vill inte att ni gräver ner E-18. Grönt är jag med på. Konstig fråga om ni håller på att vinkla det till att man tycker att bygget är okej

Gärna värna känsliga områden, men inte på bekostnad av människors tillgång till naturen. I ett såpass tätbefolkat/stadsnära område som Danderyd måste våra naturområden kunna användas för rekreation!

Hur kan man då tänka ta den lilla skogen mellan E18 o Roslagsbanan i anspråk?

1. Underhåll och bevara grönområden som de är. Låt vuxna träd vara kvar. Ta bort sly så att skogen hålls öppen och tillgänglig. Bevara vanlig skog, nyttigast för oss alla

Ta reda på vilka av de globala målen som FN satt upp för hållbar utveckling som ÖPL bidrar till. Se Mål 11 och 15 samt ställ krav på hälsosam bullernivå, 53-55dB(A) utomhus och 30 dB(A) inomhus.

Tillgången till naturområden är bra men begränsad. Viktigt att inte ta bort de naturliga parker och grönområden som finns.

Ta inte bort de grönområden som finns. En plan fanns att flytta badhuset till Mörby centrum och den skogsparti som finns där, mycket dålig idé! Rusta upp badhuset där den är.

Anser att fokus bör verkligen läggas på bullerminskande åtgärder.

Viktigt med bättre bullerskydd och att bevara alla natur- och kulturområden samt värna ekologiskt känsliga områden

Bullernivån från E18 ökar, saknas bullerskydd på stor del av sträckan från SATS bort och förbi Danderyds kyrka vilket påverkar oss boende i Bergaområdet.

Kommunen har sågat ner träd i Vendevägens allé men inte återplanterat, saknas upp emot 30 träd. När träd är mörkna och behöver tagas ned ersätt med nya. Låt lökars blad vissna innan de klippes efter mi

Det är oseriöst att ha så många felstavningar i en enkät

Vid nybyggnation och planering av kommande bebyggelseområden behöver bevarande av ursprunglig mark, markskydd och trädbevarande få större tyngd

Kommunen har många värdefulla naturområden. Värna dessa. Värna träd, inte främst sly.

Tillgången till Edsvikens vatten är bättre. Fler naturliga mötesplatser, slutat för mindre stränder/bryggor. Och en inhägnad hundbadplats på Skogsviksudde. Cykling behöver inte ske ÖVERALLT.

Idéen är god, men tillgången till naturområden är nu relativt god. Ökar bebyggelsen minskar naturområden. Även skog med träd bör bevaras. Inte bara park, sly & kärr. Värna Danderyds djur-och naturliv.

Stora bullerstörningar från e18. Gräv ner, annars ingen attraktiv kommun 2030.

Bilaga 3 – Samtliga fritextsvar gällande ”Målområde 3 – Hållbara transporter och resor

Nedan redovisas samtliga fritextsvar gällande målområde 3 – Hållbara transporter och resor.

Att ett hållbart resesätt ska vara det primära fokuset då vi invånare är bland de som färdas mest med bil och korta sträckor. Hur kan vi minska bilåkandet?

Satsningen på åretruntcykling är resurskrävande och onödig, få cyklar på vintern

Bygg inga nya flerbostadshus i kommunen. Ska det byggas nytt så ska det vara villor och radhus. INGA NYA HUS ÖVER 2 plan.

Utveckla kollektivtrafiksalternativen inom kommunen. Innovation. Förarlösa bussar etc.

Återinför de bussar som har lagts ned mellan Sätra äng och Mörby centrum. 602:an t.ex.

Det räcker med förtätning med nybyggen runt Mörby Centrum,

Löjligt att sätta upp avståndsskyltar av typen 0,2 km till Stocksunds torg på Intervägen, om det är att stimulera cykeltrafik är jag inte positiv till målet ovan. busstrafik vara tätare än 1ggr/h

ta ej bort Stocksunds station. eller se till att ha Mörby/Stocksund ihop.

Stoppa cyklisterna på Ängsvägen. Är som en motorväg. Vi som bor här samt skolbarnen utsätts för fara och obehag varje dag. Detta är en villagata man promenerar på till skolan eller sin fastighet.

Det är inte mellan kommundelarna vi främst behöver åka. Det är främst till och från tunnelbanan för yrkesverksamma och skolelever utanför kommunen. Boende behöver besöka Mörby centrum för ärenden.

Undvik att bygga ut kollektivtrafiken norrut. De växande kommunerna får inte belasta situationen i Danderyd och försämra kommunikationen

Kollektivtrafiksatsningar är viktigare än anpassningar till cyklar.

Olämpligt med höga hastigheter av dundrade tåg utmed Roslagsbanan-

Oro för att utbyggd kollektivtrafik, Roslagsbanan medför mer buller och färre stationer i kommunen.

Lättare att ta dig mellan kommundelar är larvigt. Målet borde vara att snabbt och enkelt nå Mörby Centrum. Istället för den helkorkade tvärförbindelsen som buss 602 nu har blivit!!!

Finns dessvärre allt för otydliga cykelvägar vilket är en risk för gående som blir påkörda av cyklister som

Bredare cykelbanor med få korsningar med bilar

Bussar och tåg fungerar ej, de är sena, fullsatta och svåråtkomliga för de allra flesta vilket gör att de flesta köper moped eller mopedbil bara för att bussarna inte fungerar!

Cykelbanor längs järnväg blir inte så branta

Dåligt att lägga ner tågstationer i Djh, och få höghastighetståg. Bullerplank från Stocksundsbron till Danderyds kyrka.

Här talas det istället om "hållbara transporter" på ett sätt som reducerar hållbart från FN:s "miljömässig, social, ekonomisk", till bara miljö/klimat?

Positiv inställning men värna samtidigt om grönområden längst kommunala transportmedel såsom roslagsbanan. Bevara historien såsom Vendevägens station.

Bra ljus på gångbanor för säkerhet. Bra buss frekvens.

Tvärförbindelserna är usla. Cykelbanor, liksom villavägar, är fulla av hål och gropar.

Bra målbild men verkligheten är långt därifrån. Cykelbana prioriteras från Täby, ej andra delar. Bra bussförbindelser borta (627, 602 ändrad tur)

I kollektivtrafiknära lägen ligger oftast redan mycket bebyggelse. Att bygga mer där ökar trängsel, bygg istället i andra lägen och bygg ut kollektivtrafiken!!!

Säkerhet för gående måste prioriteras högt. Många cyklister skapar farliga situationer.

Börja sopa gångvägarna och inte bara cykelvägarna

Bra om kollektivtrafiken byggs ut för då kan man enligt målbilder även bygga där det idag saknas kollektivtrafik. Cyklar/går/kollektivt alltid, men upplever orådet kring E18 förstör och stör.

Hur säkerställ att ökad kollektivtrafiken kommer kommuninvånarna till nytta?

Bra målbild men mål bör kvantifieras. Hur mkt ska t ex buller minska? Hur gör man bra cykelbanor etc

Viktigt att värna möjligheten att använda bil

Att vi ska utgå från våra invånare och se till att alla trafikslag beaktas och värderas lika, t ex cykel och bil. Det är relativt långt mellan skolor, dagis, affärer så bilen är viktig.

Bättre reglering av genomfartstrafik till och från övriga norrorter.

Tvärkommunikationerna bör förbättras

Pkt 1 behöver jobbas mkt med. Transporter o spec stora lastbussar har ökat avsevärt bland villabebyggelsen. Att försvåra framkomligheten för personbilar skapar ofta köer med tomgångskörning och inte s

Bra men efterlevs inte

Behövs också bilister så en balans mellan cykel och bil behövs. Alla kan inte cykla och handla eller utföra andra ärenden.

Sluta prioritera bort vägtrafik, det är snarare fordon baserade på hållbar energi som är lösningen. Bilfientligenheten måste få ett slut!!

Vad är gena? Säkert vid Ekebyskolan för barn behöver rättas till med gångtunnel under spår. Tycker det är viktigt att barn kan ta sig till skolan tryggt. Samt ta sig tex till Ösbysjön tryggt.

För mycket fokus på cyklister som främst kommer från andra kommuner. Motverkan av Roslagsbanan som borde grävas ner genom kommunen och återuppförande av Eddavägslinjen.

Det är viktigt att se över möjligheten att ta sig fram på andra sätt än med egen bil även i villaområden, och inte bara där det byggs nytt. Ta höjd för nya transportsätt och multimodal mobilitet.

Säkra smidig biltrafik inom kommunen för danderydsbor och styra bilgenomfart till E18.

Kollektivtrafiken undermålig idag, så se till att målbilden blir realitet.

Inga extra parkeringar för moppebilar, de kan också cykla.

Mer båttrafik som alternativ till bussar/tbana

Bygg inte mer! Er exploatering förstör och blir piss!

Samarbete mellan kommunerna! Täby och Stockholm framförallt, väldigt få reser bara inom sin egen kommun, Täby passerar och fler tar elfordon in till Stockholm... presentera en helhetsbild

Stocksund känns avlägset, känns det som. Såg förslag om stort sammanhängande stråk vid DS och busstation och vagnhallarna. Otympligt att ta roslagsbanan, ovana?!

Utökad kollektivtrafik för bättre miljö

cykelstråk är det viktigaste.

Buss till Svanholmsparken skulle få ner den hårda trafikeringen på Svanholmsvägen+ kanske minska antalet bilar på parkeringen där...explosionsartad ökning senaste åren

Bygg ihop T-bana, Roslagsbana, bussar vid Danderyds Sjukhus

Här saknas verkligen ambition att driva och systematiskt arbeta med hållbara transporter. Elektrifiering av sophantering och laddning vid busshållplats osv. är exempel som ska komma ur systematiken.

Bygg ner E18 och bygg bostäder ovanför. Se till att ställa krav på grönområden och att arkitekturen blir klassisk och tidlös. Inte för modern eller skrytbyggen

Punktmarkera de kraftigt ökade hemleveranserna som kör vårdslöst i vår boendemiljö.

Gör genomfartscykelbanor så vi slipper de farliga cyklisterna förbi Mörby station

Cykelvägen mellan Enebyängen och Ekeby är bra men känns inte tryggkvällstid. Vore bra med enstaka bostäder däremellan

Kollektivtrafiken kring Nora torg är klart försämrad. Belysning och dränering av gångvägen från Klockar Malms väg till Kyrkan behövs.

Inget behov av utbyggd kollektivtrafik eller byggnation

Att buss 601 får en hållplats närmare Tranholmen samt fler tider för avgång än i dagsläget

Onödigt med alla dessa cykelbanor när cyklisterna bara cyklar på bilvägarna

Bygg cykelbana på Näsbyvägen! Man bör få ta cykeln med sig på tåg och bussar som i Skåne och Danmark – annars är det inte cykelvänligt.

Fler bussar behövs längs Enebybergsvägen. Bättre kollektiva färdmedel för att åka mellan kommundelarna behövs. Typ den gamla "ringlinjen".

Vi åker ju faktiskt bil också

täck över E 18 utöka kollektivtrafiken

Roslagsbanan passerar i 100km/h genom vår kommun, varje minut i framtiden. E18 är en vattendelare i kommunen med mycket buller. Saknar en plan hur kommunen ska verka för kommuninvånarnas bästa i detta

Ok mål, om de utmynnar i handling. Kommunen bör aktivt påverka så att Stocksunds station bevaras. Bullerskydd bör sättas upp kring biltrafik över Stocksundsbron. Infartsparkering bör vara gratis.

Viktigt att inte bara förlita sig på roslagsbanan utan att bygga ut tunnelbanan till Täby, Danderyds kommun bör verka aktivt för detta

Det måste finnas utrymme för enskilda att använda bil även inom Danderyd. Äldre med funktionsnedsättningar måste kunna röra sig obehindrat

Bättre Tvärförbindelser till Solna, Sundbyberg behövs

Trots detta bygger ni inte en busshållplats i Mörby centrum för utökad trafik, vart är framförhållningen.

Punkt 1 bör skriva att målsättningen är att satsa och arbeta mot att ..... ska minska nyckeltal för jämförelse

Viktigt med buss ner till Svanholmsparken. Oerhört mycket biltrafik ner mot den...borde bli färre bilar om fler från Tranholmen tar buss + minskar behov av flera bilar i en familj.

Positivt med att bygga ut kollektivtrafiken istället för att glesa ut täckningen av bussar i Noraområdet som man gjorde för några år sedan. Tätbebott med små tomter. Alla åldrar vill ha hållplatser nära.

Bygg tunnelbanan till Täby och Vallentuna, de bygger mycket bostäder och behöver mer kollektivtrafik. Skilj gående o. cyklister åt. Bättre kollektivtrafik till tex Sollentuna, Solna mfl - spårbunden?

Jag utnyttjar promenadspår, cykelvägar och bilvägar och anser att det är fullt fungerande som det är.

Samma här, låter bra men lever inte upp till det

Mycket dåligt att trafiken fortfarande inte leds bort från Enebyberg utan Enebybergsvägen är genomfart för Täbyborna. Bussresan till DS tar för lång tid. Farlig trafikmiljö runt Enebybergs skolor.

I Danderyd är det lätt att kombinera gång, cykel, bil och kollektivt åkande genom bland annat stora infartsparkeringar. Dagens snabba cykeltrafik hålls väl åtskild från gångtrafiken för ökad säkerhet.

Ta bort överdrivet breda cykel-gång trottoarer, Föreningsv vid Mörby Station är ett praktexempel. Cyklister cyklar ändå på vägen, och att navigera mötande trafik är en skräck på en för smal väg.

med 11000 flera bostäder kommer transporter att ÖKA.

Vi bor i ett kallt klimat. Ni kan bygga hur mycket ni vill men jag vill inte cykla på vinterhalvåret och inte frysa röven av mig på en busshållplats heller.

Bättre och mera frekventa bussförbindelser som når alla delar behövs förbättras. Speciellt avseende anslutning till omkringliggande kommuner (ex buss från Djursholm som skulle kunna gå till Täby c.)

Sluta göra gator smala, satsa på Täbys cyklister etc.

Sluta förtäta!

Underlätta även för bilar. Ta bort de flesta väggguppen som leder till ökad bränsleåtgång pga brom och gas. Ta bort avgift för kommuninvånarna på infartsparkering. Fixa rondellutsmyckn Danderyds kyrka

Minska den kommunala trafiken inom Danderyd. Tomma bussar kör överallt. Bygg färdigt tunnelbanan till Täby! Skandal att hela Norrort ska passera Danderyds fina villakvarter med alltmera tågbuller.

Oavsett var man bor ska man kunna ha bil. Invånarna väjer själv färdmedel, ingen annan ska bry sig. Vi ska inte säga åt vad våra invånare ska göra utan se till att leverera det våra invånare vill ha.

Absolut, men vänligen behåll grönområden och bygg verkligen inte på Stockholms Golfklubb som jag förstår är nära t-bana.

Bussarna; få och går för sällan, ifall vi ska minska antalet bilar och mopeder måste bussarna fungera! Cyklar kör alldeles för fort, har varit nära att bli överkörd flertalet gånger, undviker cykelväg

Öka cykelstråken och minska behovet av bil i kommunen

Cykelstråken är till för de flesta män i lycradräkt glasögon utan hänsyn till annat än sin egen fart!

Idag är möjligheterna att ta sig fram säkert på cykelbanor mycket begränsade. Säkrare att cykla på bilvägen för alla inblandade. Danderyd som genomfartskommun borde satsa och bli ett modernt föredöme.

Säkra cykelvägar saknas för skolbarn.

mycket viktigt att se till att det verkligen blir så och att detta inte stannar vid en målbeskrivning som låter fin. Lös Enebybergsvägen som länge varit en trafikpropp.

Bra, men återigen- vi styr inte över tex kollektivtrafiken. .

Hur hanteras det att det nu byggs många bostäder i Täby, med personer som skall transporteras sig genom Danderyd när både tunnelbana och bilväg är hårt belastad redan nu?

Bättre kollektivtrafik behövs längre från tunnelbanan och Roslagsbanan. Går knappt att ta sig kommunalt smidigt om man ska vänta på bussen i en timme.

Dålig kollektivtrafik för boende i nedre delen av Långängen. Önskemål om båttransport in till stan eller busshållplats i närheten. Minns tidigare försök med buss men tror att busstiderna var för gles

Kommunen behöver också engagera sig i förbättrade cykelvägar för innevånarna, vilket innebär även förbättrade cykelbanor i grannkommunerna, riktigt uselt mellan Stocksundsbron och Frescati

Underlätta för pendling med cykel till arbetet dvs in mot city. Men glöm inte bort bilen. För lokala transporter bör det inte satsas på cykel.

Det får inte byggas mycket nytt ens i kollektivtrafiknära lägen. invånarna ska kunna välja transportsätt. Ingen prioritering av cykel. Enligt Kolada ligger Danderyd bland de bästa miljökommunerna.

Prioritera cykelbanor

På vår gata kör bil och buss för fort. Smitväg.

Vad är ‘gena’ gång- och cykelmiljöer? Är den planerade stängningen av Roslagsbanans hållplats ‘Stocksund’ en del av den sista punkten?

Sopsaltningen gynnar mest Täbybor på väg till stan och Djursholmare. Vi på västra sidan motorvägen får slita genom snö de första 4 km på väg till jobbet. Gör cykelstråk längs Edsviken till Stocksund.

Det måste finnas bättre kommunikationer inom västra Danderyd och ner till parken vid Klingsta lekpark

Färjetrafiken nämns inte alls. Väldigt viktig för vissa kommuninvånare.

Bra! Säkrare skolvägen med trottoarer på alla breda gator. Fler farthinder

Saknas tillgänglig kollektivtrafik för Tranholmsborna i riktning till mot Danderyd. Brygga för pendelbåten samt bussanslutning saknas på fastlandssidan vid långängsstrand.

En broförbindelse till ett område som Stockholm stad, polisen och Noa pekar ut som ett av de mest framträdande där kriminella nätverk har stor påverkan på lokalsamhället bidrar inte till ökad trygghet

Bygg bullerplank vid kyrkan och kyrkogården. Busstäthet minimum var 20 min.

Bygg inte förbindelse till Kista! Vi vill inte ha trafik med gängkriminalitet och ligister och förortskids som kommer komma hit och göra Strandvägen till nya Hornsbergs strand med Mena-pack och skit.

Till när? I dagens situation med ökande regional såväl bil- som cykeltrafik och indragna busslinjer låter målbilden tulipanaros

Belysning vid övergångsställen, ev trafikstopp vid busshållplatser med övergångsställen. Se även över belysning vid cykel och gångbanor så att de blir överblickbara/säkra - gärna solcellsladdade.

Jag tycker att gång och cykelvägar är av hög vikt framöver.

Kalla och mörka årstider är det inte alltid möjlig för äldre att cykla eller gå. Ett finmaskig kollektivtrafik är inte möjlig i en gles trädgårdsstad. Planen måste erkänna behovet av biltransporter

Kollektivtrafiken är idag under all kritik, speciellt avseende busstrafiken. Något måste göras ang detta innan ytterligare bebyggelse/förtätning genomförs.

Idag kan man cykla mellan de olika stadsdelarna. Nej inga mängder med bostäder!!!

Viktigt att det är lätt att ta sig inom kommunen till affärer och vänner även om man inte har bil.

Sjöfart elektrifieras & miljövänlig pendelbåtstrafik möjlig längs kusten & mot Sthlm + alla fritidsbåtar! Tranholmssundet får ej blockeras av en bro, som skär av möjligheterna till pendling med båt!

För att ny bebyggelse skall vara möjlig i kollektivtrafiknära lägen behövs först en lösning på frågan om tunnelförläggning av E18

Det är inte lätt att åka kommunalt inom kommunen. Cykelbanorna har blivit bättre

Elbilar är inte färdigutvecklade. Farliga batterier, som kan resultera i svårsläckta bränder.

Viktigt med utbyggd kollektivtrafik ner till Svanholmsparken för att minska trafik och parkeringsbehov för boende på Tranholmen

Linje 601 bör ha en station vid Svanholmsparken

Se tidigare svar

Bra kollektivtrafik inom kommunen men inte på bekostnad av hopträngd ny bebyggelse utmed E18 och Mörby centrum

Gång, cykel, elcykel, moped, bil etc. Jättebra att de kan ges en så bra infrastruktur som möjligt. Kollektivtrafik i form av stora bullrande och klumpiga bussar behöver vi dock inte fler av.

När man ökar bebyggelsen kräver det utökad service vilket inte kommer att gå ihop med målbilden som visas här. Det kommer bli så att alla positiva mål ruckas på i förmån för transporter och service

Bättre kollektivtrafik behövs för de områden som ligger en bit från tunnelbanan och Roslagsbanan. Går knappt att ta sig kommunalt smidigt om man ska vänta på bussen i en timme.

Det vore bättre att ha ett mål att boende och besökande hade bättre kommunikationer till centrum/skolor. Det behöver vi i tex västra Danderyd. Fler kör och skjutsa med bil efter omläggning till SätraÄng Djur…

Att lägga E18 i tunnel möjliggör att koppla ihop kommunens delar på ett naturligt sätt och att förbättra luftkvalité / minska buller

Man bör undvika ytterligare förtätning. Ny bebyggelse bör endast ersätta gammal (om inte ny mark frigöres med E18 i tunnel)

Tydlighet när det är cykelbana eller inte så att cyklister inte cyklar på trottoar eller vägbana då cykelbana då detta finns

Samma typ av formuleringar, fina ord som saknar konkret definition av innebörd.

Bra mål så länge som utbyggd och förbättrad kollektivtrafik tas som förstärker motivet för att bebygga (bl.a. för att finansiera utbyggnaden). Vilket på sikt ökar behoven och inget är vunnet.

En broförbindelse till Tranholmen bidrar till att fler går eller tar cykel till och från Tranholmen med minskad egen båtanvändning för dagliga transporter.

Att åka kommunalt inom kommunen är inte lätt

Jag önskar inte bättre kommunikationer till Tensta. Vill inte att ni bygger. Mycket dåliga förslag.

Ett sammanhängande cykelvägsnät är viktigt! Där möjligt, undvik att blanda gång och cykeltrafikanter. Ordna gena cykelvägar till utflyktsmål, som tex Rösjön.

Förläng tunnelbanan till Arninge

Bygg smarta bullervallar som tar bort mycket av buller till rimlig kostnad. Cykel och gångvägar fungerar bra i kommunen, behövs bara mer trafikvett. Behovet av nya bostäder är på väg att mattas av.

Jag tror inte det är realistiskt att merparten av invånarna i alla lägen skall cykla eller gå, bil kommer även framgent att spela en viktig roll

Behåll tillfart till/från Stockholm mot Stocksund/Inverness

Danderyd klarar inte transportfrågan på egen hand, utan behöver tillsammans med kommuner i regionen ta fram lösningsförslag som lockar Trafikverket att lösa utbyggnad av kollektiv-, bil-, & busstrafik

Luftkvaliteten redan god, kollektivtrafiken inom vissa områden behöver förbättras

Även för biltrafik bör det vara enklare inom kommunen. Kollektivtrafik kan aldrig lösa alla transporter inom Danderyd

Små, lokala skolor minskar biltransporter. Vägra utbyggnad av Roslagsbanan om inte Danderyd får behålla stationer och bättre turtäthet.

Utveckla den vattenburna kollektivtrafiken (linje 80) med hållplats i Svanholmsparken och Djursholms torg. Kollektiv bussförbindelse från Svanholmsparken till andra delar av kommunen.

Eldrivna bussar i kommunen, kanske en spårväg på bef banvall mellan eddavägen & Ösby

Danderyd är en kustkommun. Hittills har delaktigheten i att främja kollektiv sjötrafik varit på tok för liten. För det behövs ångbåtsbryggor.

Vi är många som vill gå eller springa till fots, låt oss inte minimeras och dela alldeles för smala miljöer med cyklister som oftast håller högt tempo, saktar sällan in och använder inte ringklocka.

I kollektivtrafiknära lägen är kommunen redan oerhört tätbebyggd. Kollektivtrafik, cykel- och gångtrafik är viktigt, men i kommunen bor även många äldre som har behov av att t.ex. handla med bil.

Bilaga 4 – Samtliga fritextsvar gällande ”Målområde 4 – Trygga och inbjudande utemiljöer och mötesplatser

Nedan redovisas samtliga fritextsvar gällande målområde 4 – Trygga och inbjudande utemiljöer och mötesplatser.

Kommunen är inte stor. Behöver inte flera simhallar eller många tennishallar.

Bygg inga nya flerbostadshus i kommunen. Ska det byggas nytt så ska det vara villor och radhus. INGA NYA HUS ÖVER 2 plan.

Finns väldigt lite av kvalitet men stora risker för partiell förtätning i redan överbyggda områden; till men för boendekvalitet

Fler utegym likadana som i Altorpsskogen vid Edsviken

Get är viktigast biblioteken räknas in i kulturaktiviteter!!!

De s k inbjudande utemiljöerna är mer eller mindre bortbyggda runt Mörby Centrum

Separata gång och cykelbanor behövs. Underhåll och snöröjning viktigt också.

Naturen som den är räcker ofta, inte dyra parker m stelt formspråk. Omr kring fd Hortusparkeringen är inte bra, här kan man förbättra för säkerhet.

Finns ingen samlingsplats för Djursholms ungdomarna. Utveckla skateparken vid Djursholms fotbollsplan. Nu åker de flesta till skateboard vid Täby C.

Fler gatlyktor!

Alla kommundelar behöver inte ha ett eget komplett serviceutbud (ex bibliotek, ungdomsgård).

Viktigt att biblioteken bevaras, det finns få mötesplatser för äldre och barn.

Bygg en pumptrack (cykelbana), se Järvsö för exempel på hur det kan integreras bra i parkmiljö

Ok

Renhållning är ett eftersatt område i vår utemiljö. Deprimerande att gå längst Danderyds kust och se all denna nedskräpning. Kanske dags att omfördela lite pengar från vägbulor till renhållning.

Bra att förhindra förtätning genom ny detaljplan. Hindra att folk omvandlar villor till bostadsrätter (parhus + attefallshus)

Ett bostadsinbrott varannan vecka och ett bilinbrott i veckan + ett antal båtstölder gör att utemiljöerna inte känns särskilt trygga längre. Mycket fler kameror behövs samt närvarande poliser.

Mörby Centrum är urgammalt, och behöver en total makeover. Garaget är omöjligt byggt med en massa svängar för att komma in.

Målet är bra men står långt från verkligheten

Vi har väldigt mycket sånt redan jämfört med andra kommuner. Lägg pengarna på aktiviteter för gamla och unga i stället. Det som fanns före alla nedläggningar under 2020.

Tillgång till aktivitet i grönområden behöver stärkas. Fler ytor tillgängliga för tex utegym, cykelbanor, rullskidor mm ska kunna göra utan att vara i trafiken.

Fler kaffet o restauranger. Arbetar hemma mer. Fixa till Enebyängen. En skam. Bara asfalt, fult och oanvänt. Saknar strategi. Riv hus om brist på hyresgäster. Mer träd o buskar o kaféer

Fint utegym i Stocksund. Svårt att ta sig dit utan bil. Låt Mörby centrum förbli Mörby. Ett litet centrum som är bra. Inte stort ödsligt som tex Täby. Fri parkering 2 Tim per gång ej per dag

Paddelbanor!

Området kring Djursholms torg är delvis en otillgänglig hinderbana, där äldre, människor med rörelsehinder, och synskadade, inte kan ta sig fram. Mer hänsyn till människor än till restaurangers ekonom

Håller med om att det är viktigt med öppna mötesplatser så att inte strand/mark osv stängs in för enskilda privata ägande. Kan stå i kontrast till behov att bygga fler bostäder om man bygger bort park

Saknar företagande, restauranger MediaMarkt i närområde

Jag är lite orolig att "utemiljöer med hög kvalitet" kommer få tjänstemän att börja omforma fullt normal natur till något mer "mätbart". Fokusera på att bevara naturen, gallra sparsamt.

Igen så behöver inte cykling prioriteras mer än nuläget!

Sport satsas väldigt mycket på. Det måste satsas mer på ungdomar som inte håller på med sport. Ungdomscafé, ungdomsgård att öppna i Djursholm igen (kanske dela lokal med äldre dag/kväll(

Kommunen bör finansiera utemiljöer för barn och unga att röra på sig, av alla de slag som efterfrågas, och inte låta föräldrarna stå för de kostnaderna ensamt.

Flum och nonsens med fina ord.

Kommunen är idag långt ifrån målet på punkt 4 (kommundels- och lokala centra är inbjudande) - miljön runt Mörby centrum är helt förskräcklig

Utveckla Djursholms, Stocksunds, etc centrum - varför ska ny kommersiell verksamhet byggas vid Stocksunds infart? Bättre att stötta Stocksunds Centrum och snygga till det.

Bra och extremt viktigt, väl beskrivet och bra målsättning.

Bygg ner E18 och bygg bostäder ovanför. Se till att ställa krav på grönområden och att arkitekturen blir klassisk och tidlös. Inte för modern eller skrytbyggen

Satsa på ungdomar och satsa på ungdomsgårdar och kultur för unga

Viktigt att ha bra idrottsanläggningar för barn och ungdomar, bättre att de håller till på anläggningar och rör på sig än att hänga på andra mindre bra platser

Belysning och dränering av gångvägen från Klockar Malms väg till Kyrkan behövs. Klockar Malms väg är i stort behov av asfaltering

Lekplatser är ganska dåliga.

Utveckla gärna utegymmet i Altorp ännu mer, större utbud. Jag går förbi dagligen och det är väldigt mycket folk som tränar. Alla tränar ute under covid och jag tror det kommer fortsätta även efter.

Skulle gärna vilja att det fanns med något om att det ska finnas inbjudande utemiljöer för alla åldrar, t ex saknas detta för barn som växt ur sandlåda och gungor som finns i lekparken.

Jag saknar en utomhusteater/amfiteater för konserter osv. Kulturen måste få större plats! För stort fokus på idrott.

Man blundar för verkliga hot, rån, stöld, mm

Paradox: Roslagsbanan utgör en stor trafikfara, olycksdrabbade korsningar. Man föreslår planskilda korsningar, med otrygga biltunnlar. Detta vill vi inte ha, det är Rb som ska läggas i tunnel!

Ok mål. Satsa på idrottsplatser och musik- och kulturskola för alla barn och ungdomar

Viktig med säkerheten för medborgarna i kommunen, roslagsbanans ökade turtäthet och snabba tåg genom kommunen är en säkerhetsrisk. Roslagsbanan borde grävas ned i tunnel eller försänkas vid trafikhöj

Danderyd är inte och ska inte vara bilfritt. Det måste finnas utrymmer Danderydsborna att använda bil för lokalresor

Kvarterskrogar saknad i Danderyd, Nora Torg är klockrent för det

Bygg fler och mer utbrett för att inkludera alla även dem som inte har föräldrar som kör dem.

Det är svårt att avgöra vad som aves med att invånarna kan ta del av idrotts-kulturaktiviteter i alla kommundelar.

Satsa mer på en trevlig miljö kring busstorget

Tydliga passager mellan Tranvägen och Enhagens verksamhetsområde. Idag ligger det gamla bilmotorer och skräp längs remsan. Avskärma från störning i Enhagens verksamhetsområde

Bra! Önskar att Skogsvik görs tillgänglig för kommuninvånarna. Idag krävs båtplats för att få lov att gå ut på en brygga. Odemokratiskt. En brygga vid Sätra Äng vore trevligt. Det fanns för tio år sed

Mycket viktigt behålla biblioteken. Grönområden bevaras och sköts. Viktigt att ha ordentliga promenadområden för daglig promenad.

Gång- och cykelbanor kan förbättras. Tillgängligheten till inbjudande utemiljöer är dock utmärkt redan idag men kan hotas av utbyggnadsplanerna.

Jag utnyttjar promenadspår, cykelvägar och bilvägar och anser att det är fullt fungerande som det är.

Punkt 1: och 3 Nej. Titta bara på området runt Mörby C 2. Sittplatser/bänkar obefintligt runt nästan hela kommunen. Inget funktionshindertänk.

Danderydsmodellen är inte jämlik - orimligt att det ska kosta så många tusenlappar för barnens aktiviteter. Behåll den högre skatten istället.

Ett utegym i Sätra äng vore väl toppen!

Våra badsjöar har klart vatten. För att klara säkerheten med dagens snabba cykeltrafik är den väl åtskild från gångtrafiken

Kommunen fokuserar överdrivet på sportanläggningar, lag sport/boll sport i synnerhet. Friidrott är på utdöende pga för stort fokus på fotboll. Traditionellt manliga sporter prioriteras, fotboll, hockey

Gång och cykelstråk måste byggas ut.

Tillgängligheten har blivit löjlig när det pratas om att stigar i skogen ska bli tillgängliga med rullstol (tänker på stråket Ekebysjön). Ska vi skövla trädrötterna så kan man lika gärna rulla i stan.

Området kring Danderyds sjukhus måste bli säkrare (både vad gäller trafik och personlig säkerhet).

Parkerna är misskötta och vildvuxna. Rensa upp! Se bara på "parken" vid Grimvägen/Sveavägen. Sätt upp papperskorgar vid sofforna i nyanlagda Anna Whitlocks park. Redan skräpigt.

Sätt upp fler kameror, fler poliser. Bra med fler spontanidrottsplatser!

Beror på var man bor på kommunen. Inte demokratiskt fördelat alls!

Målbilden bra men stämmer dåligt med verkligheten. Tex har vi bara en (f

s.o

Mörby centrum är fortfarande väldigt kliniskt förutom rondellerna och cykelställen. Det är otympliga o opersonliga utemiljöer men korrekt f funktionsneds. Mjukare linjer = andra flöden

Subventioner priset för idrottsutövning och kulturskola. Danderyd har betydligt högre kostnader för utövarna än andra närbelägna kommuner.

Utveckla de lokala centrumen

Stocksunds torg är nedgånget. Ej inbjudande mötesplatser förutom biblioteket. Utemiljön mot Stockholmsvägen är trist och sliten.

Viktigt med trygghet. De centrala delarna får gärna öppnas upp med mer liv och rörelse. Bygg gärna kvartersmark i de centrala lägena.

Prioritera trygga transporter för skolbarn.

Djursholms torg är ett lyckat exempel. MörbyC lever kvar i sin 70-talskokong. Stocksunds torg är trist och smaklöst (allt kan inte vara Stena fastigheters fel)

Hur ska man cykla säkert mot Stockholm om man bor mot Sätra äng? Ska man ta den smala trottoaren uppför Edsviksvägens mördarbacke, eller cykla på den hala gångbron längs vattnet?

En broförbindelse till ett område som Stockholm stad, polisen och Noa pekar ut som ett av de mest framträdande där kriminella nätverk har stor påverkan på lokalsamhället bidrar inte till ökad trygghet

Det är bra idag, förutsätter att bussar går med minimum 20 minuters trafik ej mer sällan.

Tror inte att allt kan finnas i varje kommundel utan att kommunen ska ses som en helhet där olika centra kompletterar varandra.

Trevliga utemiljöer har ofta sittplatser, bra renhållning (ofta så att det inte blir skräpigt), öppna för överblick. Handikappanpassade för tillgänglighet och "blockade" för biltrafik.

Idrottsanläggningar är viktiga liksom att förbättra utemiljön i Danderyd, ex norra torg. Även utemiljön kring Mörby centrum behöver förbättras ordentligt.

Jag instämmer med målbilden, men är av uppfattningen att den inte kan bibehållas om ytterligare planerad förtätning/bebyggelse tillåts.

Ja det är säkert och hyfsat tryggt, fler bostäder skapar mer belastning på infrastruktur, natur, skolor verksamheter

Vi behöver jobba ännu mer med belysning längs vägar och i parker.

Stämmer ganska bra men det känns inte tryggt att gå ensam sent om kvällen från tunnelbanan

Kommunen har minst grönområden i landet.

Se tidigare svar

Kommunen ska stå för en infrastruktur och miljö som gör aktiviteter möjliga. Aktiviteterna som sådana genomför och finansierar vi dock i huvudsak själva.

I grunden om man förtätar kommunen blir alla mål som visas omöjliga att hålla och man lyssnar inte på invånarna

Utveckla de lokal centrumen, men överexploatera dem för den sakens skull inte. Bygg låga bostadshus med handel i botten tex. OBS ej stadshöga hus!

Låt allmänheten använda Skogsviks hamn och bryggor. Idag går tom icke kommuninvånare före genom att gå med i båtklubben. Det vore bra att röja upp i området korsning Gropen-Noragårdsvägen. Mörkt på kvä

Se till att ytor är relevanta för aktivitet i alla åldrar och blanda på samma plats. Det skapar interaktion mellan åldrar / grupperingar. T ex bygg en pump track och utegym bredvid fotbollsplaner

stämmer ganska bra men det är inte tryggt att gå ensam sent om kvällar ex.vis från tunnelbanan

Nuvarande badhus ligger bra där det ligger nu.

Blanda idrotter! Anlägg pumptracks/skateparks, boulebanor, utegym, ocr-banor etc i anslutning till befintliga idrottsplatser. Bygg tätt i centrala lägen, för att skapa underlag för lokal handel.

Håll undan sly och avverka och ta bort gamla angripna träd så blir utemiljön bättre och säkrare. Inget behov av fler affärscenter. Finns fler än vad som behövs i dag då alla handlar på nätet.

Nytt tänk för vägnätet behövs som tar hänsyn till nya åkdon som elsparkcyklar, el-cyklar, mopedbilar, EPA-traktorer

Vardagsutbudet måste absolut förbättras främst avseende livsmedel och dagligvaror. Utemiljöerna är bra.

Bevara utemiljöerna som de är. Kommer bli allt viktigare när allt fler jobbar hemifrån.

Promenadvägar som inte är asfalterade är behagligare att gå på. tex lika ridvägen runt Ösbysjön.!

Det är oseriöst att ha så många felstavningar i en enkät

Finns många bra nya initiativ men planering för cykeltrafik i hög hastighet året om minskar användningsbarheten för andra; barn som cyklar, pensionärer som går, hundägare m fl.

Anställ vakter om det behövs

Även våra skogar, som jag antar räkas till naturområden. De krymper fort och naggas i kanterna. I övrigt bör sopstationer och infartsparkeringar kameraövervakas för att öka tryggheten.

Fler bänkar och naturliga mötesplatser i villaområden mm för att skapa möten. Fler mindre lekplatser är bättre än en stor. Svårt att få kontakt med grannar nä det saknas platser att spontanmötas.

Fler mysiga caféer och restauranger och annan service (som kemtvätt) runt de lokala torgen, såsom Eneby torg.

Bilaga 5 – Samtliga fritextsvar gällande Översiktsplanens utredningsområden

Synpunkter Utredningsområde 1 – Knutpunkt Danderyd

Bra med säkrare cykelbanor. Önskar att bilparkeringar försvinner och ersätts med bostäder i vacker arkitektur samt hög grönytefaktor.

För mycket bebyggelse här redan nu

Bygg inga nya flerbostadshus i kommunen. Ska det byggas nytt så ska det vara villor och radhus. INGA NYA HUS ÖVER 2 plan.

Utnyttja gamla vagnhallar för utveckling. Bygg ny simhall på baksidan av sjukhuset, gemensamt ägande med sjukhuset. Bevara grönområden mot Edsviken.

Täck över motorvägen på samma sätt som i Häggvik!

Tunnel behövs

Bygg högre hus här

Förbättra Cykelvägar NU! Stor olycksrisk överallt runt sjukhuset.

ej torn, högt höghus vid Lidl, Stocksund.

Nej det räcker med vad som finns idag. Vill inte ha en knutpunkt som drar till sig stök o obehagliga personer som hänger.

Rejäl infartsparkering behövs för alla som har mer långt att gå till närmaste busshållplats eller station.

Hur mkr gynnar detta Danderyd vs Täby/Vallentuna med flera? Vill Danderyd bli knutpunkt för kollektivtrafik Norrort?

Höghus bra för att dämpa buller

Det ska vara lätt att ta sig till fots genom det framtida området.

Varför inte bygga parkering i två plan

Trafiken behöver minskas, kan parkeringen på bilden byggas ner i marken? I så fall kan hus ligga ovanpå!

Allt som minskar buller (hörbart och visuellt) från E18 är önskvärt!

Däcka över E18, med ett fyrfiligt plan åt varje håll för buller/utsläppshantering. Håll all ny bebyggelse under 5 plan

Ni kommer bara göra det värre - lägg ner era expansionsplaner. Den enda som blir glad är byggherren, och en och annan smörjd befattningshavare.

Här borde också nyttan av att förlägga motorvägen i tunnel tas med.

Däcka över eller gräv ner detta blödande skärsår genom kommunen. Led bort partiklar från skolorna i närområdet. Anlägg grönytor för fri rörelse och rekreation

Bygg p-hus längs E18, Skola på Hortusparkeringen, riv Kevinge och Mörbyskolan. Se vision "Campus Danderyd". kontakt peter@dorlich.com

Ser hellre att vi gräver ner e18 och gör allt detta ovan på samt omkring. bygg inte för tätt så det inte går att bygga ner e18 längre fram

Undrar generellt om Danderyds sjukhus klarar fler norrortsbor. Har ni dialog med andra kommuner ang. deras tillsyn av balanssjukvård mot storlek på befolkning? Redan nu går förlossningsvården på knäna

Svårt att se på bilden vad som ska göras.

Jag tror inte på bullerdämpande byggnation. Annars OK.

Bryt av mot det fula sjukhusområdet. Bygg aldrig punkthus utan sammanhängande med mysiga innegårdar (då undviker man blåshål). Danderydsgatan i Stockholm är så vacker - mer sånt!

täck över E 18

Bygg både kontor bostäder o parkeringsgarage

Ingen ny bebyggelse.

Skapa Knutpunkt Danderyd och överväg E-18 i tunnel

Pendlarparkeringen är otrygg

Rejäla höga bullerskydd bör byggas omgående från Stocksund till Enebyängen. De låga som har byggts vid skola fyller fungerar tillfredställande och är delvis öppna. Då blir övrig mark mer attraktiv

Hortusparkeringen kan bebyggas med lågt P-hus och bostäder.

Skall Danderyd bli en trafik-kommun, dvs en service kommun för pendlare? Tror inte att det är vad väljarna vill:

Viktigt att behålla Mörbybadet i anslutning till den nuvarande platsen där området redan är exploaterad.

Vill ej ha större antal nya bostäder. Hellre ha kvar motorvägen

Bygg inte höga hus tätt intill varandra. Danderyds Sjukhus är fult. Tråkig arkitektur. Grönska fattas. otroligt fult.

Överdäckning borde finnas med

Att bygga enligt förslaget är usel förhandlingsteknik i förhandling om E18 i tunnel. Avvakta! Anlägg bullervallar med 45 graders lutning

Nej. Hus blockerar inte buller, det resulterar endast i olidliga, bullriga, vibrerande bostäder/kontor.

Flytta bussterminalen till Arninge. Hortusparkeringen behövs

Nej till höga hus!!!

Bygg fungerande bullervall från Mörby C ner till bron till Solna! tunnel kanske aldrig kommer. Gör utfart för bussar direkt till E18 så de slipper åka på via Inverness!

Däcka över motorvägen från Stocksundsbron hela vägen till Lahäll och gör park med cykelvägar ovanpå. Inte mera bebyggelse. Avstå helt från högre stadsbebyggelse! Danderyd är redan för tätbebyggt!

Superviktigt med arkitektur! Vi vill inte ha några fyrkanter mot Djursholm och Stocksund utan klassisk arkitektur. Finns en orsak till att vi betalar höga priser för våra hus. Vi ska vara ett föredöme

Bättre att bygga här än att ta bort de få grönområden som finns

Förlägg E18 i tunnel samtidigt som det frigörs yta till stadsbebyggelse. Bygg vacker klassisk stadsmiljö istället för fula lådor. Blanda in byggnader för boende, inte bara för vård, blir öde/otryggt

Stadsbebyggelse är inte önskvärt någonstans i kommunen.

Bullernivån i Stocksund måste åtgärdas akut.

Jag tror man ska ordna med annan trafikknutpunkt utanför kommunen. Annars ökar bil och busstrafik i vår kommun.

Ingen ny bebyggelse!

Det är generellt bra men bullersanera ordentligt åt alla håll!

Ser bra ut men i förslaget ingår även spårförbindelse med Kista Rinkeby vilket är vansinne

Bygg in hela E18. Modernisera hela Mörby centrum. Gör Infartsparkering

Här bör kommunen agera för att täcka över E18 och sen bygga kontor, bostäder och cykelbanor ovanpå.

Viktigt med miljöanpassat byggande, lämpligt som spjutspetsexempel i Danderyd. Tydliggör prioritering där gång, cykel, sedan koll och sist bil.

Det finns inte något behov av den mängd nya bostäder som skissas i denna plan. Befolkningstillväxten i Stockholmsregionen har stagnerat. Det behövs inte heller någon ytterligare "hopknytning".

Varför finns inget med om bebyggelse på nuvarande E18, när (om) den grävs ner?

Hög bebyggelse utefter E18 skapa nya barriärer, minskar handlingsfriheten för åtgärder på vägen. Att människors bostäder blir bullervallar är cyniskt. a

Lägger man E18 i lång tunnel frigörs området ovanför till utveckling av flerbostadshus och service.

Behövs inga fler höghus i Danderyd

Bra, men var varsam med grönområden omkring Mörby Centrum och Danderyds sjukhus

Gör det mysigare och mer inbjudande.

Vad innebär högre? Inga 10-våningshus. Skulle behövas mer handel i en så stor kommunikationsknutpunkt. Så ja, till försiktig utbyggnad inom området (både bostäder och service)

Ta bort parkeringsavgiften.

Otrygg miljö som skulle bli mycket bättre med exploatering

Bättre fungerande trafiknod är bra men buller från E18 åtgärdas bäst med att vägen förläggs i tunnel. Området kan dock lämpa sig för studentbostäder.

Ok om det fungerar

Detta är Danderyds otryggaste plats. Bygg tätt och stadsmässigt för att skapa folkliv! Sambandet med Mörby C är viktigt.

Bra att det finns mark för att bygga ut sjukhuset mm. Det går alldeles utmärkt att ta sig mellan Danderyd och Stocksund på flera sätt. Ingen mer koppling behövs eller är önskvärd.

Redovisningen av tänkta funktioner inom utredningsområdet är alldeles för vagt uttryckta

Vi vill inte ha någon högre stadsbebyggelse!

Värdefullt där det går

För både område 1 o 2: Den redan genomförda förtätningen leder till ökad trafik, se upp så det inte blir för mycket. Alla planer om att skapa tomtmark genom tunnel är förkastliga ur alla synpunkter

Jag vill hellre ha måttlig exploatering och inte stadsbebyggelse i hela området. Tunnel/överdäckning för del av E18 bättre än lång tunnel. Vad hände med alternativ 2 & 3? Behövs bullerdämp. om tunnel?

Bör även innefatta bilburna resenärer

Fokus behöver läggas på bullernivån, den är mycket hög från e18 tyst asfalt samt hastighetsreduktion bör implementeras skyndsamt.

En katastrof för Danderyds karaktär av villastad med stora kulturvärden om tunnel byggs med hög exploatering.

Förtätning i en av Sveriges mest tätbebyggda kommuner - till vilket syfte? Vill folk ha stadsbebyggelse kan de flytta in till stan. VI har gjort aktiva val att bo längre ut.

Synpunkter Utredningsområde 2 – Mörby centrum

Minska andelparkeringsplatser och öka grönskan för att hantera värmeböljor i centrumet.

Här är det så fult idag att det knappt kan bli värre

För mycket bebyggelse här redan nu

Bygg inga nya flerbostadshus i kommunen. Ska det byggas nytt så ska det vara villor och radhus. INGA NYA HUS ÖVER 2 plan.

Stoppa förtätningen, inga höghus tack!

Fullständigt barocka tankar - drar trafik till ett område som redan är överbelastat. Begränsa istället byggandet; trädgårdsstaden skall inte naggas i kanten. Lär av den fula förtätningen av Noraberget

Det område, om något, i kommunen där förtätning och ökat serviceutbud mm lämpar sig bäst. Likt Täby Centrum med omnejd som är bra förebild.

Inte för höga hus, det upplevs mer som skrämmande & skuggade än skyddande!

Täck över motorvägen! Liksom man har gjort i Häggvik

Gasa på här istället för i villaområdena. No limit om ni frågar mig så länge man tar hänsyn till trafik, kommunala färdmedel, skolor, omsorg osv.

Tunnel

För liten förändring. Behöver tänka nytt och gräva ner E18. Kommer aldrig bli bra annars. Badhus längs Mörbyleden = bra.

Beror på. Har på omvägar hört att en privatperson velat köpa loss fastigheterna intill K-märkta villaområdet för att förtäta, bygga höghus osv. Vidare hoppas jag innerligt att ni behåller golfklubben

Inte bygga för mycket lägenheter utan kontor, butiker eller liknande, bra för ett ökat föreningsliv i kommunen, passar bra både vid E18 och Mörby som inte får bli för stort bevara personlighetskänslan

Vi behöver inget större centrum, finns bra centrum nära ändå. Bra med bullerskydd. Parkeringshuset är fult och ser halvfärdigt ut. Låt det heta Mörby centrum

Behåll det geografiskt anknytna samt historiskt inarbetade namnet Mörby centrum. Allt annat är slöseri med skattebetalarnas pengar.

Fler restauranger! Gäller även utbredningsområde 1

Bullerdämpning är bra!

Däcka över E18 och gör tre/fyra filer åt varje håll. Bygg gröna bostadsområden med Max 5-våningshus

Mörby C (!) kommer aldrig konkurrera med Täby C med flera genom storlek, tvärtom var det just den perfekta storleken som gjorde det attraktivt. Sluta låt byggherren dupera er, ni är satta på vårt mandat!

Även här bör konsekvenserna av tunnelförläggning av motorvägen belysas.

Sträva efter överdäckning av E18. Uppför ett eventuellt nytt badhus på nuvarande plats för Mörbybadet som har god tillgänglighet för såväl Roslagsbanan som tunnelbana (Danderyds sjh)

Bygg tät inpå E18, husens baksida som bullaskydd, öppet västerut. Gärna några våningar hög, här kan det förtätas.

bygg i stället ner E18 och gör bostäder samt grönområden ovanför

Flytta inte Mörbybadet. Behåll grönområde och hundrastgård längs Mörbyleden

Bygg inte några höghus. Försök att bygga vackert.

Max 3 våningar högt. Gör övergången från Friberga över E18 övertäckt så att inga fler olyckor sker från den bron.

Mörby centrum (och sjukhuset) är det fulaste (och minst gröna området) i hela kommunen. Snälla satsa på att det blir vackrare – bryt av mot lådorna! Gärna ett äventyrsbad!!! Bygg över motorvägen!

Täck över E 18

Bygg o lägg E 18 i tunnel

Ingen ny bebyggelse.

Fler bostäder, färre kontor, hur mkt handel behövs

Motorvägen är en pina. Det behövs fler åtgärder

Nej, vi behöver inte bygga mer affärer utan en tunnel för biltrafiken och bygga på den är mycket bättre.

Utöver bebyggelse bör även rejäla höga bullerskydd på båda sidor om E18 byggas omgående för att ytterligare göra miljön attraktiv. Finns ingen anledning att vänta med detta till beslut om bebyggelse.

OK-tomte bör bebyggas med bostäder. Gärna relativt högt (8–10 vån). Området bör inte byta namn till Danderyds Centrum.

Låter helt befängt - ingen ytterligare förtätning behövs. MbC fyller sin funktion men ser inte behov av ytterligare kommersiella ytor,

Fler restauranter. Återinsätt bussar till Nora. Fler avstigningsplatser för bilar. Mycket hämta och lämna med bil då det är glest med bussar. Fler och större busskurer. Sätt upp tvåvåningscykelställ.

Viktigt att behålla parken Skuggbo som ett naturligt bullerplank och skogslunga i närheten av Mörby centrum. Namninsamling med närmare 200 namnunderskrifter har lämnats över till kommunledningen.

Bygg inte husen för tätt! Nya husen i Mörby centrum är för tätt byggda, var är tidigare ideal om ljus och luft i lägenheterna. Vi ska inte tillbaka till dåliga lägenheter utan detta.

Överdäckning borde finnas med

Bygg hyreslägenheter. Sätt upp parkbänkar och tänk på funktionshindrade.

Lägg E18 i tunnel och bygg bostäder

Området är redan överexploaterat. Ytterligare förtätning är ej möjlig inom hållbarhetsmålet då det leder till försämrad mental hälsa. Mörby C uppskattas som ett mer greppbart centrum än till exempel Täby C.

Om förtätningen avser det redan planerade Mörby Centrum, OK. Ingen mer byggnation bredvid, det ät tätt nog. Lös parkeringsfrågan i/under/bredvid Mörby Centrum. Garaget är otillräckligt vid en slutstation

Dämpa bullret med tyst asfalt och sänkt hastighet på E18!!! OKQ8 parkering kan gott bli kontor och P-hus.

Ganska trist område som mycket väl kan förtätas

Gör det inte för stort.

Däcka över motorvägen från Stocksundsbron hela vägen till Lahäll och gör park med cykelvägar ovanpå och kanske enfamiljsvillor. Avstå helt från högre stadsbebyggelse!

Viktigt med snygga arkitektur. När man kommer hit ska man tänka wow, snyggt, exklusivt och inte se ett miljonprogram. Vilka är invånarna i kommunen, det är dem ni ska bygga för.

Mörbylånga centrum är Sveriges utan konkurrens fulaste centrum. Bruna plåtar, ingen finess. Man mår illa och skäms över detta extremt fula miljonprogramsbygge.

Absolut, men vänligen behåll grönområden och bygg verkligen inte på Stockholms Golfklubb som jag förstår är nära t-bana.

Satsa på bättre badhus som både kan rymma nöjessimmare och träningssimmare

Ser fram emot nytt badhus

Inga fler höghus!

Ta delar av golfbanan utmed Edsviksvägen och bygg bostäder. Tunnel och bostäder ovanpå

Bebygg gamla Ok stationen. Men lagom högt!

Det är bra med bullerdämpande funktion men det funkar inte om det inte görs åtgärder på andra sidan också. Ljudvågor studsar och ljudnivån i Berga-området ökar.

Låter bra men får inte gå ut över de grönområden som skiljer centret & kringliggande bostadsområden. Dessa skall bevaras för att inte villaområdena skall hamna i en stadsmiljö

Är inte så insatt i badhusfrågan mer än ryktet att MörbyBadet ligger bra där det ligger.

Varför inte täcka över E18 här så att man kan binda samman kommunen samt utnyttja ytan för bostäder/kontor?

Danderyd är ett villasamhälle till karaktären och ytterligare hög bebyggelse med "stadskaraktär" förstör detta. Varför ett nytt badhus på annan plats än idag, lättillgängligt och intill skolor mm.

Varför finns inget med om bebyggelse på nuvarande E18, när (om) den grävs ner?

Behoven för handel och kontor behöver troligen revideras med tanke på ny inköps- och arbetsvanor efter bla pandemin.

Bygg över vägen och bygg bostäder + ev. "kontor" över. Mörby C är trevligt då det är mindre. Behövs inte ett nytt stort shoppingkomplex med standardaffärer!

Bra förslag att lägga trafik under tunnel

Flerbostadshus i närhet av Mörby centrum är positivt. Det bästa vore dock att inte behöva bullerdämpning, utan att gräva ned motorvägen.

Behövs inga fler höghus i Danderyd

Jag ser inga behov av mer stadskärna i Mörby Centrum. Det räcker gott med den centrumbyggnad som finns idag.

Bra att detta kan bli ett riktigt bra centrum. Hoppas på riktiga restauranger i detta område också.

Lagom utveckling behövs av Mörby c. Men kom fortfarande ihåg att det är en trädgårdsstadskommun. inte innerstad. Och jag tror ingen heller vill bli förknippad med förortscentrum á la betongöken....

Högre bebyggelse med kanske max 10 vån ok för kontor och badhus. Det borde finnas fler avsläppningsplatser för bilar som lämnar/hämtar anhörig/besök äldre till/från tunnelbanan. Större busskurer.

Vi behöver E18 i tunnel, gröna ytor nära Mörby centrum och inte ännu fler höga byggnader. Badhuset bör inte flyttas från nuvarande plats nära nya knutpunkt Danderyd.

Tycker det ska exploateras balanserat, tex inte gräva ner E18

Våga bygga tätt och högt här! Mörby Centrum behöver mycket mer folkliv för att upplevas som tryggt. Bygg stadsmässigt, med lokaler i bottenplan och skyltfönster mot gatan.

Inte högre stadsbebyggelse. Bevara trädgårdsstaden.

förstår inte vad som avses att utreda med tanke på den förtätning som redan skett, bra om man kan konkretisera mer vad området ska innehålla

Att skapa en bullerdämpande funktion verkar vara ett svepskäl för att få bygga. Sannolikt finns det ingen marknad för mer handel och kontor.

Istället för att bygga fler höga hus kan bullerdämpning ske med vallar i 45 graders lutning som gör att ljudet studsar och skickas upp i luften. Mycket effektivt mot buller. Buss stn flytt till E18

Det har väntat länge.

Här känns naturligt med fortsatt förtätning/överdäckning

Badhuset ligger bra där det ligger, med nära tillgång till tunnelbana, buss och roslagsbanan. Ta inte bort grönområden och den omtyckta lekparken nära Mörby centrum för att bygga nytt badhus

Ta inte bort det lilla skog som finns i Mörby centrum! Bygg inte för nära villaområdet i Berga. Och låt badhuset vara kvar där den är idag.

Minska buller bra. Inte bra att ta bort grönområden och bygga. Inte bygga i skuggboparken.

Ett nytt badhus som innebär att skuggboskogen skulle tas bort/minska är inte önskvärt. Kommer leda till sämre luft, buller etc. Befintligt badhus är bra!

En förtätning med höga hus ger sällan trevliga miljöer i gatuplanet. Omänsklig skala, ökade vindhastigheter och långa skuggor är mycket negativt.

Bullerdämpande åtgärder behöver göras OAVSETT bygge. I 35 år har vi trott att kommunledningen bryr sig om invånarnas och skolbarnens hälsa. Först nyligen kom plank upp vid skolorna. Undermålig dämpning

Om vi ville bo där det finns "högre stadsbebyggelse" så hade vi flyttat in till stan. Vi har betalat dyra pengar för att slippa det.

Utredningsområde 3 – Danderyds gymnasium med omnejd

Bygg inga nya flerbostadshus i kommunen. Ska det byggas nytt så ska det vara villor och radhus. INGA NYA HUS ÖVER 2 plan.

Bevara jordbruket!

Bra att utnyttja och utveckla befintliga områden för idrott

Fantastiskt!! välkommet med bättre idrottsanläggning. Rusta upp RM-hallen. Lysande med en samlad plats. Säkerställ säker cykelväg så att barn kan cykla till och från träningar.

Satsa på idrott för barn och ungdomar och hälsosamt liv

Behåll som det är men bygg ut T-banan till Gymnasiet NU på egen hand. Strunta i Täby. Tunneln går en bra bit redan.

Behåll villabebyggelsen, inga fler höghus i Enebyberg eller resten av Danderyd.

Ej bostäder. Samla idrott o fritid. Även scoutstugan ligger nära

Skippa bostäder, fokusera på utbildning. Fritid och idrott

Behöver inte så mycket mer idrott i Danderyd. Satsa på ungdomsverksamhet för ungdomar som dricker och håller på med narkotika. Musikcafé eller ungdomscafé eller gaming ställe.

Bygg fotbollshall och gör motorvägspåfart vid Catella som även går till Enebyängen.

Förstör inte det lilla som är bra med gymnasiet: öppenheten! Ängarna och luften är ett minne om Danderyd och landet, hela anledningen till att man flyttade FRÅN stan.

P-ytan vig Danderyds Gymnasium bör överdäckas så att den kan bebyggas. En tredimensionell fastighetsbildning kan ge kommunen en bra intäkt.

Prioritera idrotten, vi saknar hallar och olika bollplan

utveckla gärna utbildnings-, fritids- och idrottsområde. Dock inga bostäder här. Se även till att få bussförbindelse på E18

Inga bostäder

Inget behov av fler bostäder, bevara skogsmiljöer

Kan inte se hur detta förslag kan vara förenligt med den övergripande målbilden om tillvaratagande av natur. Detta område är redan exploaterat och ytterligare bebyggelse kommer förfula.

Att bygga ytterligare kring gymnasiet vore en katastrof! Låt häst/kohagar få vara kvar och den lilla skogen som finns. Trafiken är ett stort problem idag och skulle förvärras.

Idrott bra men inte bostäder vid skolan.

Fokus på trygghet och väl omhändertagna utemiljöer, många platser är idag skymda och otrygga. Baracker, både för skola och boende behöver permanenta och arkitektoniskt tilltalande lösningar.

utmärkt. Här kan man bygga bostäder som finansierar investeringen i en ny idrottspark

Bygg gärna hyresradhus med charm och fina färger.

Bör byggas ut till sportcenter med kommunalt bad, ytterligare inomhus hall för idrott samt inomhusfotbollsplan. Även ny ishall.

Tycker ej man skall bygga bostäder här, vi behöver grönområdena

Kan med fördel exploateras ganska hårt

Ingen ny bebyggelse.

Ta ett helhetsgrepp, studentbostäder ett komplement

För alla? De som inte har bil!!! Bygg mindre på flera ställen och gör det tillgängligt för alla och inte bara de med bil! Var har ni miljötänket här?

Alla har inte föräldrar som kan köra en. Bygg flera små runt om i kommunen och en friidrottshall istället.

Bör även kompletteras med rejäla höga bullerskydd befintlig är för låga och även vidare bebyggelse längs E18 söderut. Från Enebyängen till Stocksund. De gör marken bakom mer attraktiv i vidare plan.

Inte så dumt som övriga förslag.

Gymnasiet är trångt. Bygga på en våning eller bygga ut? Parkeringen måste vara kvar.

Bra att ta grepp om området. Närheten till motorvägen kanske är en lämplig plats att fortsättningsvis ha verksamheter. Samtidigt behövs även bostäder. Paviljongerna kanske kan ersättas med bostäder.

Bygg hyreslägenheter.

Bygg en fullstor idrottshall här, istället för på Enebybergsskolornas område.

Betesängarna vid Danderyds kyrka får inte påverkas

Parkeringen i söder ligger för nära vikingagravarna, de måste flyttas. Bygg inte mer idrott än vad som redan finns. Inga bostäder, detta är en avkrok.

Fel att koncentrera idrott till området. Det ökar transporter till o från. Bostäder behövs för Mattegymnasiet och tennisakademien.

Rör inte.

Låt idrott, hagar och skog vara. Bygg norr om skolan utefter E18.

Området har under senare år byggts ut mycket. Bevara grönområden i närheten av Ekeby, bondgården och gymnasiet.

En liten off plats för spontanidrott men för idrott i förening absolut positiv till. Ej bostäder.

Vi ska bevara möjligheten för vår lantbrukare att kunna bedriva sin verksamhet. Vi kan därför inte minska arealen som de brukar.

I stort sett bra men man måste börja med de sanitära frågorna - Bullersanering och hälsofarliga partiklar i luften.

Simhall och sport/fritidsanläggningar bör anläggas här så dessa samlas och det kan uppstå synergier

Problemet är att bygger man för mycket här så leder det till ökad trafik och parkering in omkringliggande villakvarter. Att bygga bostäder här bör det vara radhus/småhus, inte höghus.

Tveksam till bostäder; var då och hur många?

Positivt med bostäder. Viktigt att bevara de öppna landskapen.

Här kan vara lämpligt att bygga, men behåll grönområden och ängar. Det är olyckligt att den fina ängen har blivit en asfaltdjungel med Modulbostäder.

Bra, men inga bostäder.

Bostäder vid detta läge är positivt. Däremot finns redan många idrottsområden i närheten i kommunen. Bättre att lägga skattepengar på andra viktigare områden, tex äldreomsorg.

Bra om finns plats för bostäder så det finns folk i området dygnet runt. Kan bli mer tryggt område.

Nya bostäder bör företrädesvis vara villor eller radhus

Vi vill ju inte göra intrång på det grön område som finns kvar där.

Inga bostäder, i övrigt ok

Viktigt att bevara de fina möjligheterna som idag finns för hästar och ridning i området. Så att inte planerna inkräktar på hagar och ridvägar.

E18 ligger för nära för bostäder men däremot skulle eventuell butik kunna ligga här

Bort med buller från E18. Undvik parkering och genomfart i Ekeby. Värna om skogen som är kvar mellan Ekeby Skogsväg och Rinkebyvägen (Ekebysjön, Rinkebyskogen och Altorp). Inga fula byggnader och tält

Inga bostäder. Komplettera med ny ishall.

Låt den lilla skog som finns kvar som naturligt skydd mot buller finnas kvar- ni skriver själva att miljö ska bevaras! Sätt upp bullerskydd o gräv inte ner E18, fyller inget syfte.

svårt att förstå vad som avses

Detta är ett olämpligt område för bostäder! Måste reserveras för den nämnda icke-kommersiella verksamheter.

Inslag av bostäder med enbostadshus som villor eller stadsradhus.

God idé

Viktigt att behålla karaktären med öppna ytor och gärden runt Ekebysjön

Det räcker med det som är där. Detta område behöver lämnas som det är och inte exploateras ytterligare. Den natur som finns kvar behövs för att behålla villastadskänslan.

Utveckling av utbildnings-, fritids- och idrottsområde låter bra. Inga nya bostäder bör byggas. Idrottsområdena och grönområdena är viktiga.

Utredningsområde 4 - Östberga

Ta bort Djursholms trä och låt dem flyttatill ett större område i Danderyd som de så länge önskat. Bygg småhus på kommunens och Djursholms Träs mark. Kommer bli mycket populärt och fint!

Bygg inga nya flerbostadshus i kommunen. Ska det byggas nytt så ska det vara villor och radhus. INGA NYA HUS ÖVER 2 plan.

S

Bostäder. Finns inget behov av handel.

Flytta verksamheterna närmare E18 gör området till bostadsområde med småhus.

Låt hästarnas hage vara, bara

Är väl helt ok.

Djursholms trä bör få ett nytt läge i framtiden. Tung lastbilstrafik med släp är inte ok i bostadsområde. Ny placering vid ev. motorväg. Ersätt med småhandel eller lägre bostadshus.

Nej låt hagarna och ridskolan få större utrymme med utomhus ridbana etc.

Tycker att det är obehagligt med så många stora lastbilar som kör snabbt i ett område där det ligger förskola (Hildingavägen) och bor många barn. Hellre småhus än nuvarande industriområde!

Max 3 våningar på bebyggelse samt trädgårdsstadskänsla

Jag har inte sett förslaget men alla andra förslag till utvecklig blir alltid för stort och jag därför är jag tveksam redan innan jag har sett förslaget.

Behövs byggmarknaden där? Genererar tunga transporter in dit. kan man omlokalisera och bygga bostäder?

Se till att spara och bevara grönområdena. Däremot kan industriområdet förnyas och förtätas. Se dock till att håll det estetiskt tilltalande och att det passar Djursholms tidsanda i utseende.

Inga fler bostäder

Djursholm är småskaligt, bevara vid utveckling. Utvecklare vill 'maxa', men lämnar lika fort som de kom, tänk långsiktigt!

Bygg inte punkthus. Tänk mysiga gårdar. Måste ni bygga högre, inspireras av Danderydsgatan i Stockholm. Gärna valv, organiska former, färger.

Tycker ej man skall bygga mer i detta område

Förtäta med mindre bostadshus

Ingen ny bebyggelse.

Fler bostäder, flytta bygghandel

Radhus alt lägenheter mittemot verksamheterna vore ju inte så dumt

Gör det lantligt då

Bra plats med bra potential.

Kan bebyggas lågt, gärna med flerbostadshus med lägenheter i olika storlekar.

Gärna bostäder

Ev. flerfamiljshus max 3 vån.

Planområdet lämpar sig för friliggande villor orienterade i en ring runt gemensam tomt för Bullerbykänsla och socialt samspel. Samklang med Danderydsvägen 8 och Tynplan. Inga hus över 3+1 våningar.

Förtätning kan endast ske i samma skala, takhöjd som existerande hus. Prioritera bostäder, hellre än handel.

Industriområdet måste bort! Livsfarliga långtradare vänder i anslutning till barndaghem! Riv industriområdet och bygg enfamiljsvillor i samklang med de kulturhistoriskt värdefulla villorna i området.

Viktigt att ta hänsyn till arkitekturen. Traditionell och klassisk. Vilka lägenheter och radhus betalar folk mest för? Vi ska bygga för våra invånare som bor i Djursholm.

Ok

Nära en station ska det ligga bostäder. Gäller även Ekeby, flytta koloniträdgårdarna.

Absolut ingen ytterligare förtätning. Förstör öppna ytor

Bara bostäder. Nytt centrum behövs inte

Ja så länge det sker på redan planerad mark då de gröna områdena behövs

ok med försiktigt byggande, undvik anspråkstagande av grönytor.

Området kan användas mer effektivt utan utvidgning. Viktigt att även bevara öppna kulturlandskapet.

Vet för lite om detta område för att ha en åsikt.

Nya bostäder bör vara villor, radhus och äldreboende

Ingen förtätning. Området har luft och hagar av goda skäl.

Bevara grönområden och ersätt det s.k. verksamhetsområdet med villor

kanske i liten skala

Ingen förtätning

Tycker att det är sorgligt att alla platser för småskalig verksamhet ska förtätas och troligen slå ut mindre verksamheter

Olämpligt att bygga nya bostäder så nära Roslagsbanan. Det är värdefullt med en brädgård i Djursholm. Måste få vara kvar!

Det är redan tätbebyggt. Lägg pengar på barn- och äldreomsorg istället för på att bygga bort fina grönområden.

Utredningsområde 5 – Djursholms torg

Bostäder i vacker arkitektur

Är de tidigare planerade husen? Var finns mark att bygga på och förtäta? Gärna ett systembolag som varit önskan under många år samt lägre hyror så fler företag kan etablera sig.

Bygg inga nya flerbostadshus i kommunen. Ska det byggas nytt så ska det vara villor och radhus. INGA NYA HUS ÖVER 2 plan.

Bygg lågt och anpassa stil till miljön.

Här gör jag ärenden, perfekt service, viktigt m parkering,

Bygg i liten skala tex radhus, town-houses och bara vid OKQ8.

Sluta bygg.

Behövs ej fler bostäder.

Inte mer bostäder men däremot en omplanering av torget för att hantera kollektivtrafiken

Vilken typ av centrumutveckling avses? Bostäder kan byggas (om plats finns)

Måste lösas att det går att lägga till med båt, tänk på trafiken från Norra Djurgårdsstaden, mindre öar samt Lidingö.

Behåll nuvarande bebyggelse

Bussarna borde dela terminal med en brygga för färja mot Ropsten

Området ligger lågt och en exploatering måste då ske med hänsyn till framtida vattennivå, vilket begränsar exploatering

Jag har tagit del av förslaget med fler bostäder, parkering i Sveaparken mm och tycker förslag är väldigt dåligt. Väldigt känslig miljö och förslag förstör det fina som redan finns. För stort

Det finns ju en bra plan. Kör på med den.

se till att göra en bättre arkitektoniskt utformad än tidigare för att få ett fint centrum som lyfter Djursholms ursprung och tidsanda.

Vad menas med bostadskomplettering? Nya bostäder? För vem? Vårt centrum är sååå trevligt och fungerar bra i nuvarande läge. Behöver inte flyttas mot vattnet

Nya byggnader endast på redan anspråkstagen mark genom att riva befintliga byggnader

Inspireras av de vackra sekelskiftsvillorna i Stocksund och Djursholm när ni bygger nytt!

SL-båten bör gå till Djursholms torg.

Attraktivt område, bör möjliggöra fler o mindre bostäder

Ingen ny bebyggelse.

utmärkt läge för bostäder,

Bygg mer.

Hyreslägenheter.

Strandvägen och intilliggande grönområden bör värnas så långt som möjligt. Vendevägsområdet är inte lika känsligt.

Mer satsning på Stocksunds torg

Max 3 vån för flerfamiljshus. Bygg radhus eller kedjehus för mer varierad bebyggelse.

Mycket känsligt område. Danderyds viktigaste promenadområde. Kräver arkitekt med känsla för områdeskultur. Skönhetsvärden och promenadmöjligheter måste bevaras. Minimal exploateringsgrad.

Komiskt smickrande bild. Nej, Djursholms torg är färdigbyggt. Det är inte ett kollektivtrafiknära läge sedan 1972, då banan las ned. Ta bort rondellen och parkeringen, återskapa ett levande marknadstorg.

positivt med utveckling av lokala centrum.

Ni skulle bara våga!!!

Nej, ingen mera bostadskomplettering. Det är tillräckligt tätbebyggt som det är. Bussarna går tomma och tar mycket plats och förorenar med avgaser till ingen nytta.

Viktigt att lyssna på invånarna! Gestaltning ska vara traditionell, se övriga gamla sekelskifteshus. Möjlighet caféer/restauranger i bottenplan. Lägre hus med balkonger i klassisk stil.

Bygg exklusiva lägenheter på norra fältet ner mot Samsöviken. Restauranger i bottenplan med uteservering i kvällssolen!

Nya Samsövikskajen har lockat viss droghandel. Bygger man ut för mkt (kaj+park+hamn) kan man få samma problem som vid Hornsbergs Strand. Skulle förstöra området helt.

Bibehåll småskaligheten och den låga bebyggelsen. Förbättra tillgängligheten att ansluta sjövägen genom gästplatser för småbåt men fr a kaj för pendelbåt som då kan ansluta till annan kollektivtrafik.

Centrum hade varit trevligt, ett litet och mysigt sådant

Öka antalet hyresrätter

Ok med tex nytt äldreboende

Redan idag är det hopplöst att hitta p-plats om man arbetar på torget.

Ställ höga krav på exploatör. Säkra kvalitet i befintliga VA ledningar innan nya investeringar. Säkerställ att detaljplaner och översiktsplan är samstämmiga på kommunens mark i anslutning till området

Var finns det något kvar att bygga på? Det lilla gröna som finns kvar är våra strövområden.

Bygg bostäder nu. Förstår inte att gamla OK tomten fortfarande är parkering

Möjlighet att utveckla Djursholm ytterligare genom anläggning av ett trygghetsboende eller seniorboende. Viktigt att fullfölja byggandet av det särskilda boendet och korttidsboendet vid Ginnungagap

absolut nej. förstör öppna luftiga ytor

Hänsyn till att bussarna måste kunna gå igenom centrumet

Ingen ny bebyggelse!

Nu när vi har bekostat den fina strandpromenaden, borde kaféer och restauranger finnas i nära anslutning.

Ja men närheten till vattnet bör inte byggas bort genom strand nära och skymmande byggnation

Bygg ut centrum för att säkra dess framtid

Ska det byggas bör det vara låga hus, kanske i stil med existerande seniorboendet.

Miljöanpassad utbyggnad med bostäder och verksamheter med försiktighet anpassad till kommande klimatförändringar

Utveckling bra.

Bra med utveckling av centrumet.

Nya bostäder bör företrädesvis vara villor, radhus och eventuella äldreboenden

Kommunen är färdigbygg och det finns ingen vinst för kommuninvånarna att öka exploateringen av detta område.

ok

Inga fler bostäder

var försiktiga med detta småskaliga centrum som trots närheten till Mörby centrum fungerar och tillhandahåller god servicenivå

Förtätas bebyggelsen går det ut över dem som redan bor där, eller så måste öppen mark som grönytor eller ändhållplatsen tas i anspråk. Olämpligt!

Saknar en brygga för SL sjövägen linje 80 som har kontakt med busslinjen 601.

Tveksamt om det skulle störa området

Väldigt otydligt vad målet är här.

Nej, lämna de öppna ytorna som finns kvar här tillgängliga för alla

Det behövs ett antal icke privata båtplatser i hamnen där besökare som har ärenden i centrum kan "parkera".

Förstör inte vårt trivsamma och välfungerande småstadscentrum.

Mycket tätbebyggt redan. Bevara de får grönområden som finns kvar där.

Utredningsområde 6 – Stråk: Gränsgärdet-Stockhagen med omnejd

Kan vara OK om det är mindre hus som byggs

Bygg inga nya flerbostadshus i kommunen. Ska det byggas nytt så ska det vara villor och radhus. INGA NYA HUS ÖVER 2 plan.

Stoppa förtätningen!

Bygg varsamt och bara villor/radhus

Var ska det få plats nya bostäder? Promenadstråket viktigt o härligt idag

Gör inga onödigt fina parker, bara kostsamt, naturen är bra som den är i Danderyd

Addera vidareutveckling av nuvarande och nya sportmöjligheter, u

Rör inte våra gröna lungor.

Sluta bygg!

Inte så intressant att investera i tycker jag

Utöka grönområdet med nedgrävd dagvattenhantering i stället. Mer platseffektivt. Se tex EcoVault hos www.sekamiljoteknik.se

Prioritera vidareutveckling av rekreationsområdet. Minimera inslag av nya bostäder.

Nya villor eller radhus är OK.

Ingen åsikt

Skippa bostäder, det är en viktig grön lunga och fritidsaktivitet

Vanlig hundpromenad sträcka och fint grönområde bevara det

Bevara alla fina grönområden! Grönt promenadstråk som idag! Ny bostadsbebyggelse känns fel.

Vissa ytor bör dock kunna bebyggas

Det är ganska fint som det är i denna del

Ny bebyggelse i detta stråk är negativt i de flesta fall. Detta är en av de få större "skogsområdena" med tillhörande "ängsmark" och bör så förbli.

Mycket varsam nybebyggelse. bevara grönområdet så mycket det går.

Fixa gärna till promenadstråk och dagvattenhantering. dock inga nya bostäder.

Denna del är en mycket trevlig promenadväg, undvik bebyggelse här.

Ingen ny bostadsbebyggelse

Minimalt med mer bebyggelse där!

Enstaka villatomter, eller parhus - inga höga hyreshus i denna vackra och luftiga miljö

Bygg inte mera här. Bevara som det är.

Bostadsbebyggelse i all ära men tänker att det även borde finnas möjligheter för ex skatepark, parkourbana, parklek mm. Outnyttjad mark med fint läge!

här finns plats för hyresrätter.

Ta gärna inspiration av Stocksunds vackra sekelskiftesvillor när ni bygger nytt. Gärna smakfulla hyresradhus!

Bevara alla skogsområden!

Behåll

Ingen ny bebyggelse.

Gränsgärdet bör inte bebyggas. Detta är ett populärt område för rörelse och lek. Även skolor o förskolor nyttja området. Bygg ej här!

bra utrymme för radhus/kedjehus

Hyresbostäder

Inga nya bostäder där...låt det vara som det är!

Förtäta ej med ny bebyggelse. Grönområden ska bevaras och ej stängas in för trångt. Då vill ingen vistas där.

Bra att behålla och ändå uppdatera promenadstråket.

Vill absolut ej ha några nya bostäder på fältet längs Frejavägen. Bra som det är. Mycket använt promenadstråk för bla hundägare. Låt oss få behålla detta område obebyggt!

Endast friliggande villor bör komma i åtanke. Bra med grönt promenadstråk.

Nej. Byggnationen på gamla Tingmanstomten illustrerar att det inte finns nåt som heter 'mindre inslag'. Låt grönområdena vara, inklusive denna.

Rör inte.

Ingen nybyggnation. Danderyd är redan för tätbebyggt.

Prata med grannarna. Vad kan de tänka sig? Arkitektoniskt traditionell & klassiska stil. Vilken stil vill målgruppen ha? Finns inte många gröna områden i Stocksund & Djursholm så viktigt att behålla.

Klipp det höga gräset! Anlägg hundrastningsområde nedanför Mörbyguppet.

Grönområdet behövs, finns inte mycket i Stocksund.

Det är färdigbyggt redan nu! Vår lilla "skog" och ängarna skall bevaras som de är.

Ingen ny bebyggelse önskvärd

Inga bostäder, bevara grönområdet.

Ingen ny bebyggelse!

Ja till promenadstråk nej till förtätning av bebyggelse

Utveckla helst grönstråk, kanske park. Undvik bostäder då det är lågt liggande.

Känsligt område med äldre bebyggelse. Nybyggnation inom detta område skulle förstöra miljön helt och hållet.

Ja, om det verkligen är MINDRE inslag av ny bebyggelse.

Okej, om det handlar om ny villa- eller radhusbebyggelse. Inte om det är flerbostadshus.

Vet ej

Ny bostadsbebyggelse bör främst vara villor, radhus eller äldreboende

Bygg möjligen några villor som passar in, i övrig bör området fredas från inslag av bebyggelse

låt området vara ifred - man behöver "luft"

Inga nya bostäder. Behåll grönytor.

Bevara Granparken med flerhundraåriga ekar. Bevara fint djurliv! Duvhöken, Kattugglan, Rådjur och räv har sitt bo där. Fint motionsspår som används flitigt. Riktig skog oerhört viktig för oss alla

Undvik så långt möjligt ny bebyggelse

Bygg inte mer där! Då förlorar området sin karaktär och charm. Det är ett trevligt område att promenera i.

Förefaller som att det skulle gå

Gör ingen ny bebyggelse här. Lämna de gröna ytorna öppna för alla. Detta gröna stråk nyttjas av massor av människor året runt

Bevara detta gränsgärde fritt från bebyggelse. Det blir för trångt.

Bevara grönområden. Ingen ny bebyggelse här. Området är ett viktigt naturområde för boende. Viktig miljö med rikt växt - och djurliv. Öppet dagvattensystem riskerar att bli mygg- och algodling.

Utredningsområde 7 - Svanholmsparkeringen

Bort med parkeringen och ersätt med bostäder som är rustade för klimatförändringar.

Låt den vara som den är. Behövs grönområden

Bygg inga nya flerbostadshus i kommunen. Ska det byggas nytt så ska det vara villor och radhus. INGA NYA HUS ÖVER 2 plan.

Låt oss behålla våra grönytor!

Bevara hela parken!

Svanholmsparken är Mkt viktig grön lunga, här är det klasspicnic för skolorna o förskolorna i Stocksund, lekar, valborg, mm, vill ha parken kvar i nuvarande storlek

Ingen bebyggelse här. Väldigt populärt rekreationsområde för hela familjen.

Men för i helvete!!! Det är ingen hejd. Bara nya bostäder överallt. Satsa på lite trevliga parkmiljöer istället.

Låt parken vara!!!

Ej Mer bebyggelse, däremot behövs parkeringsmöjligheterna förbättras.

Parkeringen är mycket välbehövd både sommar och vinter. Behov av att öka snarare än att minska parkeringsytan. Bostäder möjligen i skogen ovanför parkeringen.

Var ska Tranholmsborna parkera då? Bevara den vackra parken som den är!

Parkering är bara död yta. Men det måste finnas möjlighet att transportera sig ändå, bryggor för färja och annan kollektivtrafik krävs.

Ingen ny bebyggelse! Prioritera parkmark och rekreation.

För få P-platser idag & fler ladd platser för elbilar behövs.

Brist på parkeringar för boende på Tranholmen. Idag tvingas man allt som oftast felparkera. Behovet ökar då fler blir åretruntboende och ungdomar kör mopedbil. Behövs fler laddplatser.

Omvandla inte park till bostäder.

Som boende på Tranholmen sedan 16 år märks en ökning av antalet bilar och problem med att hitta parkering med parkeringsböter som följd. Inom några år kommer det vara ohållbart.

Herregud, är ni mer tondöva än Wagner? Denna ytterst känsliga miljö ska inte förstöras av era byggplaner!

Fler parkeringar vore bra, idag finns inte tillräckligt med plats

Svårt att svara på utan att veta var nybebyggelse kan ske.

Var ska Tranholmarna ha sina isf? Kanske bygga ett underjordiskt garage? Man skulle ju också kunna begränsa rätten till att bara ha en bil/hushåll för de boendes på Tranholmen, buss skulle underrätta

Fler parkeringsplatser här vore toppen!

Inte insatt i frågan.

estetiskt tilltalande radhus eller liknande med parkering under.

Dispensen från strandskyddet bör hävas längs strandpromenaden och de privatiserade bryggorna tas bort för att ge allmänheten mer tillgång till strandområdet. Fin utveckling av Långängsparken, bra

Inga nya bostäder

Öbornas parkering bör flyttas till Tranholmen via permanent bro eller utfylld mark i sundet!

småskalig bostadsutveckling

Viktigt att utöka parkeringsmöjligheterna för Tranholmen, fnv är det 20 bilar för mycket dagligen. Alternativet är bilfärja/bilbro till Tranholmen. Bygg hamn vid Brunnsbo för lossning/lastning

permanent bro till Tranholmen

Bygg både P och garage men ta betalt för platserna

Antalet parkeringsplatser måste utökas. Positiv till ny bostadsbebyggelse.

Ingen ny bebyggelse.

Bygg inte här! Parken är en viktig plats att umgås, leka och må bra!

fantastiskt läge för bostäder, bort med parkering

Detta område bör hanteras mycket varsamt. Det är en "öppning" mot skärgårdsmiljön och ett tillgängligt grönområde.

Bevara den biologiska mångfalden bevara parkområden- låt parken vara som den är

Varför tjatar ni om ytterligare bebyggelse? Visst smäll upp ett par villor eller möjligen radhus. Inga stora huskroppar - tänk trädgårdsstad.

Parkeringen behövs, inte minst sommartid för besökare till parken/badplatsen. Vill absolut inte ha en byggarbetsplats där med bygge av nya hus! Möjligtvis på övre parkeringen isf.

Nuvarande parkering behövs.

Ny bebyggelse vid parkeringen eller i skogsområdet ovanför denna skulle förstöra den öppna känslan och göra om Svanholmen från grönområde till stadspark. Nej till det.

Tranholmen har Danderyds mest unika boende och därmed ett stort bevarandevärde. Parkeringen behövs för att möjliggöra denna boendeform.

Parkeringen behövs för Tranholmare, den är redan överfull. Det finns ingen kollektivtrafik till Svanholmsparken och ingen möjlighet för boende på ön att parkera bil på egen tomt.

Bra med buss till parken. Glöm ej parkeringsbehovet för Tranholmsboende

Nej. Kommunen har redan sålt av viktig mark i området. Ingen mer byggnation. Låt detta fina grönområde vara.

Tål möjligen typ radhus om parkeringen löses

Nej nej nej rör ej!

Olämpligt pga. läge mot Tranholmen. Bevara hela detta som ett grönområde och gör en snyggare parkering för de som behöver.

Sluta förtäta!

Inte mera bebyggelse. Danderyd är redan för tätbebyggt! Gör park av parkeringen!

Seniorboende, terrasslägenheter. Parkering under husen. Intressant att göra något trevlig och få parkeringen under mark.

Bygg exklusiva lägenheter med stort parkeringsgarage för tranholmsborna under.

Då bron till Tranholmen nu haft längre liggetid har det skett en markant ökning av antalet bilar och mopedbilar. Utan bro kommer behovet av parkering på platsen att minska då man åker båt eller färja.

Bevara Svanholmsparken obebyggd.

Istället för bostäder, återskapa bergsväggen för klättermöjligheter och barn/ungdoms rörelse.

Det skall inte byggas mer. De få "lungor" av grönområden som finns kvar skall inte bebyggas. Ingen ökad förtätning. "Omgivningen" är den lilla "skog" som är kvar efter tidigare exploatering.

Beror på vilken typ av bebyggelse. Småskaligt är viktigt. Gärna busshållplats samt båthållplats.

Känns inte som något att lägga tid på

absolut ingen ny bebyggelse förstör karaktären

Inga nya bostäder. Behåll grönområdet.

Ingen ny bebyggelse!

Ingen omplanering av befintlig parkering innan parkeringsfrågan är löst

Befintlig parkering måste bibehållas. Begränsa till max 2 bilar per hushåll. Alla platser ska vara laddbara. Gör Busshållplats. Gör Konstgräsfotbollsplan

Befolkningen växer på Tranholmen. Det börjar bli svårt att hitta plats på parkeringen. Bra att det utreds. Vore också bra att ta med laddningsmöjlighet för elfordon i ekvationen.

Göm parkering under mark, bygg begränsad höjd på nya bostäder, gör det attraktivt för cykel med väderskyddad parkering.

Det finns redan nu för lite parkering för oss som bor på Tranholmen. Framför allt vid gott väder när många vill besöka parken

Parkeringen bör ersättas av berggarage och tunnel till Tranholmen med berggarage under Tranholmen. Cykeltunnel till Ropsten via Djurgården och Cykeltunnel till Lidingö bör etableras.

Boende på Tranholmen har redan för få parkeringsplatser. Om man däremot kan bygga boende ovanpå ett parkeringshus vore detta en bra och säkrare parkeringslösning.

Parken är fin och behövs på fastlandet. Men trafiksituationen har blivit kaotisk sedan pontonbron fått ökad liggtid 2020/2021. En permanent bro till ön skulle ge större tryck på park & parkering!

Parkeringen behövs väl för boende på Tranholmen? Undvik bostäder.

Antalet p-platser behöver kraftigt utökas, inte sällan fullbelagd kvällstid och helg och vid hög beläggning vid badplatsen i Svanholmsparken. Fler ungdomar skaffar sannolikt eget fordon närmaste åren.

Om vi bara har vinterbro kommer parken kunna bevaras som en lugn och trygg plats på sommaren.

Bara positiv om det handlar om ny bebyggelse i form av villor och radhus. Ej stora flerbostadshus.

Ny bostadsbebyggelse bör främst vara villor, radhus samt äldreboende

Förstör sjösidan av kommundelen och kommer kraftigt att öka behov av nya parkeringsplatser och ökad kapacitet på befintliga vägar, till exempel kollektivtrafik.

Det behövs betydligt fler p-platser. Parkeringen är ofta fullbelagd.

nej eller kanske om gratis parkering finns för kommuninvånare

Inga nya bostäder.

Bevara parken i dess nuvarande skick. Ger idag bra möjlighet till rekreation och bad. Fler bostäder skulle förstöra miljön. Ingen bro till Tranholmen.

Parkeringen behövs! Mer bostäder skulle bara förstöra området.

Gräv ner boendeparkeringen för Tranholmen. Angör en linbana (gondol) som transport till ön

Vill inte ha någon nu bebyggelse här och parkering behövs för de som bor på Tranholmen

Lämna de få öppna grönytorna när vattnet öppna för alla. Bebygg inte dessa

Om Tranholmen får fast förbindelse med bro ökar behovet av parkeringsplatser pga. att fler transporterar sig med bil (från Tranholmen).

Här har både boende kring parken och på ön Tranholmen bra idéer. Ta med dem innan förvaltningen börjar rita!

Bygg inte mer där. Bevara de grönområden som finns. Svanholmsparken med omgivning är viktiga för både människor och djur.

Utredningsområde 8 – Förbindelse till Tranholmen

En permanent gångbro är att föredra.

Bro jättebra!

Bro

Bygg en permanent bro

Analysera möjligheten till flytande bostäder i området runt landfästet till bron mot Tranholmen.

Det är väl som det är idag. Ok. Ingen ändring

Ja bra idé

Nej, bevara Tranholmen precis som det är, inga fasta broar!

Hela Stockholmsområdet skulle fungera mycket bättre om vi kunde se på vattnet som kommunikationsväg. Nya elfärjor (se exvis Candela) kommer att vända på detta helt i framtiden. Var redo med bryggor!

Låt öborna bestämma!!!

Fast permanent bro önskas.

Viktigt att bevara Tranholmen som en ö utan bro året om. Färja med täta avgångar mellan Ropsten, Tranholmen, Långängen och Djursholm centrum knyter ihop buss, färja och T-bana för alla, inkl Djursholm

Att i målbilden värdera Tranholmens unika karaktär och inte utveckla den till en sämre förort. En ö utan bilar och fast förbindelse med en miljö som blir väldigt unik och attraktiv så nära stan.

Företrädesvis färga.

Märkligt ställd fråga men jag anser att Tranholmen ska ha kvar sin brofria tid under sommarhalvåret. Det är unik miljö som långsiktigt bör bevaras istället för att göra om ön till plats med dyra hus.

Som boende på Tranholmen i 16 år tycker jag att det har varit fantastiskt det senaste året då bron lagat. Tillgängligheten har ökat och barn och ungdomar kan lättare ta sig till skola och aktiviteter

Med så många permanentboende på Tranholmen är det självklart med en bro. Barnen måste kunna ta sig till skolan och det måste vara möjligt för vuxna att arbeta.

Det ska inte vara någon bro eller färja, det är en ö punkt slut. Vill man bo på något annat sätt får man det, men inte här på detta unika ställe. Eran smygbroifiering är pinsam.

Jag önskar permanent bro.

VIKTIGT! Styrelsen på Tranholmen har INGET mandat att föra Tranholmarnas åsikt i frågan! Detta för att det finns lika många åsikter som förslag. Själv tycker jag det är otroligt bra när bron ligger!

Broförbindelse mellan Tranholmen och fastlandet året runt, åtminstone borde den följa skolterminen augusti till juni.

En permanent bro bör byggas för att underlätta för de barn som bor på Tranholmen och behöver gå till skolan. Då kan man även dra in skolbåten.

En bro eller linfärja skulle ju göra att alla i kommunen får tillgång till vackra Tranholmen+ underlätta för barn/ungdomar som bor där+få ner antal båtar som invaderar stränderna

Jag är boende på Tranholmen och det vore fantastiskt om vi kunde få en permanent bro mellan Svanholmsparken och Tranholmen.

Broförbindelse mellan Tranholmen och fastlandet året runt, åtminstone borde den följa skolterminen augusti till juni.

Broförbindelse mellan Tranholmen och fastlandet året runt, åtminstone borde den följa skolterminen augusti till juni.

helst permanent broförbindelse.

Bra med bro, gångbro, året runt eller 10 månader/år (Med vänlig hälsning, Tranholmsbo)

Permanent bro eller fyll igen sundet med sten så ön sitter ihop med fastlandet!

Bygga bro för biltransporter ligger i tiden.

Jag bor på Tranholmen och vill ha bro året runt så jag kan cykla till fotbollen och kompisar.

Gärna permanent bro enligt förslaget

Bro!

Bra är perfekt.

Bra, men bygg gärna en bro till Lidingö!

Bron kan ligga under läsåret, gynnar miljö och hälsa, färre båtar som körs

En permanent bro till Tranholmen är mycket önskvärt samt buss till Svanholmsparken.

Bygg fast förbindelse så snart som möjligt

Låt bron ligga minst de månaderna skolan är igång. "brofritt" 20 juni-15 Aug c a. Alt hela året. Tror på stor majoritet för detta. Gör gärna en boende enkät för ö-bor. Då får ni med "tysta" majoritet

De som bor där vet att eget färdmedel behövs.

Nuvarande broförbindelse fungerar året om

En permanent gångbro borde vara naturligt

Det finns ett värde i att ön öppnas upp även för andra än de som bor där.

Ingen åsikt

En permanent gång/cykelbro vore trevligt och ur miljösynpunkt också bra. Gärna så att viss båttrafik kan ske genom sundet, kanske en höjd på 2–3 m, som den nya i Djurgårdskanalen:)

Trevligt att kunna gå över och promenera.

Gärna bro, åtminstone under skolterminerna. Trevligt promenadstråk även för fastlandsboende.

Låt Tranholmen fungera som idag. Behålla ö-karaktären. Fast förbindelse tar bort detta

Öppnar upp för bättre boende på Tranholmen.

Det finns redan en förbindelse till Tranholmen med vinterbro. Bron borde kunna få ligga kvar sommartid. Självklart skall vi inte ha bilförbindelse.

Vi önskar INTE en permanent bro till Tranholmen. Normal liggetid bör införas snarast nu när pandemin klingar av. Färja finns redan till Djursholm och Ropsten.

Tranholmen är en unik plats, dess begränsade tillgänglighet är något som starkt bidrar till detta. Samfälligheten betalar allt underhåll.

Ingen permanent bro. Det skulle permanent förändra Tranholmens unika karaktär. Rör inte boendeparkeringen på Stocksundssidan.

Den förlängda liggetiden av bro har förenklat kommunikation framförallt för barn, unga och äldre.

Inte bilbro

Förstör inte denna unika ö!

bra med förbindelse till Tranholmen. Hellre bro än färja.

Bra med bättre förbindelse till Tranholmen! En vacker bro vore fint!

Tranholmen är en unik plats tack vare att det är en ö utan fast landförbindelse. Bevara och skydda denna miljö för framtiden genom att ha båtförbindelse till Svanholmen istället för permanent bro.

Det behövs ingen bro...NEJ till bro

Färja bättre alternativ, annars förvinner ju ö-känslan för de boende.

Fast förbindelse året runt.

fråga för de boende på Tranholmen

Nej. Ingen kommunal angelägenhet.

Ingen bro till Tranholmen!

En sådan utredning måste ske i samarbete med Tranholmens samfällighets- och fastighetsägarstyrelse. En majoritet av fastighetsägare på ön måste vara styrande för permanent lösning, pga. privatägd ö.

Tranholmen är i sin helhet en privat och föreningsägd ö. Förbindelsen till ön är en sak för de boende att avgöra. Om kommunen gör anspråk på förbindelsen kan utökade krav på service följa.

Ön ska förbi ö och inget fastland. Bygger ni en bro måste alla andra tjänster bli som på fastlandet: polisövervakning, städning av och sophantering av alla allmänna ytor. Ön bli turistmål som Marstrar

Som Tranholmsbo och förälder tycker jag att det har varit fantastiskt att bron fått ligga under hela skolterminen. Känns mycket tryggare för barnen att ta sig hem från skolan via bro än i båt.

Fast bro året om förordas

Idag är Tranholmen ingen sommarbostadsö. Vi som bor här har stor övervikt till att vilja ha fast bro. Den tysta majoriteten är stor så gör gärna separat enkät.

För att möta miljömålen bör detta vara cykel färja

Bro alt. Permanent tunnel med berggarage för boende på Tranholmen samt i samband med bygget cykeltunnel via Djurgården / Ropsten och Lidingö måste till. Minskar 100.000 L bensin/år.

Bra om det går att lösa så fritidsbåtar kan fortsätta passera. Långsamma (mer miljövänliga) båtar får mycket längre tid för att ta sig förbi Tranholmen.

Varför förstöra våra strandpromenader med en fast förbindelse? Dessutom förstöra Tranolmens unika karaktär. Satsa istället på fler båtförbindelser.

Bro med möjlig båtfart under.

Vi skulle gärna välkomna en utredning för att Tranholmen skulle bli en del av kommunens kulturmiljöprogram. Permanent bro riskerar äventyra miljövärden och miljön som gör Tranholmen värd att besöka.

Jag trivs med deltidsbro. Jag köpte hus på en ö utan fast förbindelse och vill gärna fortsätta bo så. Kan tänka mig att utreda en färjeförbindelse får gående och cykeltrafik.

Tyvärr riskerar en broförbindelse att äventyra kommunens uttryckliga vilja att bevara öns unika miljö och karaktär, samt riskerar övergripande mål som att bevara kulturhistoriskt värdefulla miljöer.

Bro över till Tranholmen

En permanent gång- och cykelbro

Bra som det är, bro halva året! I aug. 2020 så fick 500 stora & små båtar dagligen ta turen RUNT hela ön. Linfärja vore mer OK. Sundet = en korsning. Transport BÅDE längs med sundet OCH över sundet.

Lösning som möjliggör trafik i sundet.

Ingen bro eftersom detta är en farled för båtar

Bro ökar säkerhet och snabbhet till vård när helikopter inte är tillgänglig, minskad egen båtanvändning, rörlighet och säkerhet för bl a barn och ungdomar till skola/aktiviteter och funktionsnedsatta.

Bevara Tranholmen, endast vinterbro, låt Svanholmsparken vara som den är. Vi vill slippa buslivet som uppstått p.g.a. förlängd broliggningstid. Vi har fått vår grind och brevlåda söndersparkade.

Ingen åsikt

Oklart varför denna kostnad att integrera Tranholmen med fastland ligger i kommunens intresse. De som bosatt sig på ön bör bära ansvar för vad det innebär.

Bro bidrar till transportsäkerhet till alla, framför allt barn och ungdomar, ökar tillgång till vård och kommunala tjänster, minskad egen båtanvändning samt ökad rörlighet.

Att blockera Tranholmssundet med en fast bro vore ett gigantiskt felgrepp. Utökad färjetrafik med nya bryggor Djursholms Torg och Svanholmen skulle utnyttja Danderyds potential som skärgårdskommun.

ja

Ha endast vinterbro mellan 1 november och 15 april som idag. Den förlängda tiden 2020 och 2021 har lett till ökad störning med söndersparkad brevlåda och grind, samt ökat antal fordon

Tranholmsborna vill väl bo på en ö!

Autonom linfärja året runt. Bort med vinterbron.

Om bro bör det vara gång/cykelbro med ett brospann som möjliggör passage för båt under

Inga synpunkter

Låt de som bor på Tranholmen avgöra hur deras ö ska nås

Att Tranholmen är en ö utan fast förbindelse (bro) under delar av året skapar en unik miljö och kultur. Tänk långsiktigt och bevara detta för framtida generationer. Bevara skärgårdskaraktär med färja.

Slopa idén om fast förbindelse året runt. Förbindelser har ön hela året med färjetrafik, ö allmänningar mm. För självförvaltningen och karaktären ön har idag behöver den vara en ö och inte en udde.

Utredningsområde 9 – Stocksunds torg

Räcker utmärkt som den är idag

Parkeringen är underdimensionerad. Torget är tråkigt, o slutet, man går t Ica el vårdcentralen o sen hem. Mer Enebytorg av det, ngt nytt bostadshus med ett par extra våningar på

Tråkigt centrum som behöver förskönas men inte fler bostäder.

Utred möjlighet att vidareutveckla till ett lokalt centrum likt Djursholms torg - fler / större lokaler för affärer, restauranger, service, ... Är ej en attraktiv knutpunkt idag.

Ingen åsikt

Vi behöver ett mer levande torg skulle vara trevligt med fler restauranger, apotek, lite mer som Djursholms torg!

Ni har redan förstört torget en gång- när ni lät det jämnas med marken. Nu är det en böld mitt i Stocksund som varje dag påminner om politikernas klåfingrighet och inkompetens. Förstör inte mer -för e

Bör snyggas till, sätt press på Stena att rusta upp, förutsättning för småhandel (istället för ett Danderyds Centrum)

varsam förnyelse. Lyssna på grannarna.

Tämligen skral beskrivning men Stocksund centrum är kraftigt eftersatt vad gäller arkitektur, handel och möten. Detta torde vara en "guldgruva" men är idag en sorlig plats man undviker.....

Ta inspiration från alla vackra villor som finns i området, när det byggs nytt. Ej lådor.

Jättebra verksamhet i Idalagården, mer sådant! Gärna mer kafé-verksamhet

Tråkigt område som kräver förändring

Ingen ny bebyggelse.

Ett centrum som skulle kunna vara mer levande med fler restauranger, bageri o café. Likna mer känslan vid Djursholms torg!

Här behövs något som lyfter hela platsen, idag "bortglömt"

Torget och hyresbostäderna där behöver uppdateras

Där är bra som det är.

Arbeta gärna för ett mer levande centrum, med fler restauranger och småbutiker.

Stocksunds Torg ligger i ett av Danderyds allra värdefullaste kulturhistoriska områden. Dagens torg är diskret, men inte kulturhistoriskt harmonierande. En ny högre byggnad skulle skada hela området.

Behåll service typ vårdcentral, bibliotek, butik, gym, restaurang och lägg till andra butiker.

Undersök möjlighet att göra ett mer inbjudande Stocksunds torg. Viktigt att vårdcentral, bibliotek och seniorträff finns kvar liksom att Bistro Stocksund och andra restauranger kan överleva

Rör inte.

Bra med utveckling av lokala centra (mera butiker och service)

Inte mer bebyggelse! Danderyd är redan för tätbebyggt.

Mycket svårt att ha synpunkter på ngt som beskrivs med ett enda ord. Men bra att göra ngt åt Stocksunds torg som nu är tråkigt och märkligt planerat.

Behövs inte så stort centrum

Det behövs inget utbyggt centrum i Stocksund. Allt fler gör sina inköp över nätet. Därutöver finns Mörby C.

Mycket bra

Trång parkering, nedgånget centrum, önskemål om bageri/fik. Mer blommor i trevliga krukor/urnor samt rabatter istället för bara en massa buskar.

Viktigt att behålla bibliotek, vårdcentral och näringsidkare kring Stocksunds Torg. Vilka planer har den största fastighetsägaren Stena? Finns det ngn kommunikation mellan Stena och politikerna

kräver en mycket försiktig utveckling mer restaurering och utveckling än nybyggnation

Säger ju ingenting. Vad ska man tycka till om??

Bra, gör Stocksunds Torg lika attraktivt som Djursholms Torg.

Stor utvecklingspotential. Idag är detta ingen naturlig mötesplats. Bevara biblioteket. Det finns kundunderlag och intresse för butiker, kaféer och restauranger.

Ja låter bra men hur?

Viktigt att ha vårdcentral, bibliotek och lokalt näringsliv. Ett fullt utbyggt ”centrum” i varje kommundel för daglig basal konsumtion till exempel apotek och bankomat. Det har inte Stocksunds centrum.

Centrum kan utvecklas för att bli mer trivsamt. Högre arkitektonisk utformning.

Bra med centrumutveckling

Helt onödigt, expansionen kommer att ske i villaområdet. Ingen är betjänt av ett större centrumområde.

om det går, ja

Bör göras försiktigt och med hänsyn till den omgivande miljön

Väldigt otydligt vad målen är?

Svårt att exploatera mer.

"Centrumutveckling.". Med den informationen är det svårt att ha någon input alls.

Utredningsområde 10 – Banvakten vid Stockholmsvägen/Bengt Färjares väg

Bygg i klassisk stil

Stackars människor att by i ett "Bullerskydd"

Bygg inga nya flerbostadshus i kommunen. Ska det byggas nytt så ska det vara villor och radhus. INGA NYA HUS ÖVER 2 plan.

Alldeles för tätt med hus redan. genomför medborgarenkät i området innan något bestäms.

Viktigt behålla infartsparkeringen, detta är ingen bra bostadsmiljö!

Bygg snygga hus som passar in!

Maxhöjd +29 m öh annars inte bra och trafiksituationen behöver ses över.

Bra ställe att bygga bostäder på, för unga o äldre, inte ”lyx” utan prismässigt överkomligt, hyresrätter kanske...behöver inte vara pampigt, bra med diskret entré till Stocksund

ej torn, högt höghus mittemot Lidl, Stocksund.

Inte högre än telefonen, + 28

Ingen åsikt

Bra med fler bostäder nära befintliga kommunikation

Handel här är fel, den ska ligga vid Stocksunds torg! Det är redan trångt, trafiken från vägen ligger nära! Jag tycker inte man ska bygga mer i Banvakten!

Tråkig plats med mycket trafik, går den att förbättra?

Koppla till Inverness med avseende på handel=lätt och tryggt att röra sig emellan.

Bygg för i helsefyr inte mer höghus här, området är känsligt för tusan. Ta bort skräpstationen och grustaget som står där för att man ska bli mer villig att tillåta byggnation. Skäms!

Varför kommersiell verksamhet? Stötta Stocksunds centrum istället

Liggande förslaget är bra. kör med det.

se till att bygga ner e18 innan detta påbörjas.

Inga fler bostäder

Inga nya bostäder bör byggas här.

Bygg vackert med variation, gärna olika (bra) arkitekter. Ej lådor.

Vad händer med infartsparkeringarna

Ingen ny bebyggelse.

möjlighet till bostäder med anknytning till Ovala parken mm Idag en tråkig infart till Stocksund med parkering och asfalt mera grönt och anpassade bostäder

Att bygga bostäder närmare motorvägen känns som en riktigt dålig idé så länge som E18 inte är nergrävd eller överbyggd

Vem vill bo granne med motorvägen, men självklart när ni byggt in den för då hör vi bara

Fundera på ev tunnel (E18) innan ni går vidare

Ganska dålig luft och buller

Svårt att se var denna bebyggelse skulle placeras. Och handel i detta område påverkar redan idag trafiken in och ut från Djursholm/Stocksund negativt.

Bra att få till en helhet

Bygg radhus och kedjehus. Max 3 vån för ev flerfamiljshus. Varför inte fler butiker i Stocksunds centrum istället? Finns intresse för butiker i villaområde?

Frågan bör avgöras med utvidgat samråd riktat till stadsdelen Stocksund

Vem vill bo några meter från en av de hårdast trafikerade motorvägarna i Sverige?? Om det måste bebyggas, bygg för handel, max 3 våningar.

Behåll Stocksunds Station!

Om bebyggelse skall ske där måste det föregås av en ingående dialog med närboende och kommuninvånare i Stocksund. Ej prioriterat i närtid

Det är fullt som det är

En förtätning som riskerar att gå för långt. Med tanke på övre Invernessområdet blir det redan stort antal boende i området. Bättre använda området till infartsparkering så minskar trafiken till city.

Inte mera bebyggelse. Danderyd är redan för tätbebyggt!

VIKTIGT med dialog med invånarna i Stocksund. Man vill ha en vacker och inbjudande entré till de vackra sekelskiftes samhället! Bygg därför i klassisk stil! Viktigt med en snygg, vacker entré.

Byggnation måste vara exklusiv passa in i Stocksunds övriga bebyggelse.

Något mer kring Lidl är ok

Huset skall byggas i gammal stil...inte en ny låda

Bra läge att förlägga handel och att förtäta med flerbostadshus. Viktigt då att Roslagsbanans station Stocksunds station vara kvar

Beror på vilken sorts bebyggelse och parkeringsmöjligheter.

Vacker bebyggelse vid infarten till Stocksund. Ta in synpunkter från boende i området

Ingen ny bebyggelse!

Bra med kollektivtrafiknärhet. Bullersäkra och bygg så det gynnar befintlig bebyggelse

Minskar handlingsfriheten beträffande framtida åtgärder för E18

Bra förslag på sikt. Behöver inte prioriteras.

Nej, redan tillräckligt tätt

Bra, men bevara då Stocksunds station

Man utnyttjar faktumet att det vägnära läget gjort området mindre bebyggt och mindre attraktivt. Expansionen av den nya bebyggelsen risker att ständigt expandera österut i villaområdet.

kanske

hur är det tänkt med i Stocksund med två centrumbildningar i närheten av varandra och på sikt ingen station. Varför handel här?

Vi vill ha en öppen infart till Stocksund, inte en massiv och hög stadsbebyggelse!

Behövs då bostäder har byggts och är under uppbyggnad i närheten av sjukhuset

Lägg handel nära väg samt järnväg, bostäder något längre bort

Redan i nuläget ett mycket tätbebyggt område. Bevara de grönområde som finns kvar.

Utredningsområde 11 – Nora torg

utöka kollektivtrafiken

Förtätning bör ske med försiktighet

Bygg inga nya flerbostadshus i kommunen. Ska det byggas nytt så ska det vara villor och radhus. INGA NYA HUS ÖVER 2 plan.

Endast radhus eller stadsradhus på max 3 våningar inkl vind. Inget gemensamt sophus, plats för p-platser och mycket grönska. Svår trafiksituation vid torget. Måste finnas utrymme för utryckningsfordon.

OM det måste byggas, bygg då i samma stil som tidigare. Utred ordentligt med tanke på markens förskaffenhet. Det här är en före detta våtmark med vatten som rinner under torget. Vart ska man leda vattnet?

Bra med utvecklat centrum för närboende men småskaligt, Mörby C är nära för de större inköpen. Bostäder bra om de tar hänsyn till intilliggande bostadshus.

Bygg mysiga bostäder med mysigt centrum. Bor nära nu och tycker det är riktigt ocharmigt. Vad som helst är bättre än nuvarande.

Låga hus 2–3 våningar så är det okej. En butik och närservice som café med torgkänsla tillför värde och knyter samman med Danderydsgården

Bra med 2–3 våningslägenheter och ett mysigt och attraktivt centrum som Djursholms Centrum. Inga höghus!

Bygg inte för högt bara

Gör detta till ett trevligt och något förtätat närcentrum. Här bör skapas en social plats med service och restaurang. Lyft ett ganska blekt område med god arkitektur.

Bostäder som passar in i miljön

Går inte att satsa på lokalt centrum så nära Mörby C. Flerfamiljshus byggs

Det har ju inte blivit någon jättesuccé ert bygge här, vad får er att tro att det blir bättre om ni gör mer av samma? Sluta!

Guldläge men tråkigt och oinspirerande. Bygg in så att man kan umgås över generationsgränser - boule - café med lekplats - butik - fik - gör till ett "utflyktsmål" för Nora bor!

Bra med förnyelsen. Gör det varsamt, lyssna på de närboende. Se till att nybygget passar in i miljön och att resultatet blir levande, inte lika steril och död som Enebytorg har blivit.

Nej, inga höghus i Nora tack

Inga hus högre än 2 plan

Max två våningar högt. Småskaligt maa villaområde.

Satsa pengar på bra arkitekter/konstnärer som kan förgylla och försköna kommunens alla nybyggnationer. Bygg gärna med gårds-tänk inte fristående byggnader, det blir lätt blåshål.

Bygg

Ingen ny bebyggelse.

Ett stråk från Gropen, Dalstigen ner till Nora Torg, bygg vackra kedjehus/radhus längs hela sträckan

Borde utvecklas till en trevlig torgmiljö med t ex kvarterskrog/ar, café o foodtrucks

Bättre för här är det redan det lilla torget

Här är det perfekt att bygga ut det lilla torget

Viss förtätning är möjlig. Gamla brandstationen bör bevaras.

Centrumutveckling för vem? Tänk Enebyberg - ni kan få en storm mot er; snart val....

Parkeringsplatserna behövs till bl a restauranten, paketutlämningen och Kulturskolan.

Uppgradering/datering är bra. Levandegör

Bygg radhus eller kedjehus. Om flerfamiljshus max 3 vån.

Nora Torg ska inte göras större och ska bestå av låg bebyggelse. Nuvarande behöver moderniseras.

Behövs inte större centrum så nära Mörby centrum. Många barn som rör sig till alla skolor och förskolor i närheten. Olyckligt att öka trafiken ytterligare då.

Kulturhistoriskt känsligt område. Viktigt med låga byggnader och inga fyrkantiga lådor. Högst 2+1 våningar. Någon centrumutveckling behövs ej.

Ta bort den förfärliga privata parkeringen bakom busskuren. Gärna centrumbebyggelse med café, bageri, kontor som Djursholms torg. Tillåt omfattande ombyggnation av det gräsliga centrumhuset.

Nej tack, centrum är lagom stort som det är. Om man behöver mer centrum ligger Mörby Centrum ett stenkast därifrån. Kläm inte in fler hus.

Centrum blir en illusion. Radhus eller små lägenheter för unga.

Bygg kedjehus, radhus eller stadsradhus för att inte förstöra karaktären på området. Behövs inga butiker med tanke på närheten till Mörby centrum.

Ser hemskt ut idag. Gör något.

Bra med utveckling av lokala torg

Fräscha upp Nora torg. Inte mera bebyggelse. Avstå helt från hus med mer än 2 våningar! Danderyd är redan för tätbebyggt!

Inte några höga lägenheter, Max 3–4 våningar

Bra med utveckling, en död tråkig plats som kan upplivas lite mer. Plats för butik/restaurang/café i bottenplan på bostadshusen.

lägre hus och med kommersiella ytor, café, restaurang etc.

Mörby C skall byggas ut, trots det skall Nora få utbyggt centrum och fler bostäder. Det räcker nu.

Bygg inte för högt

Vore trevlig med ny villabebyggelse men inga höghus mitt i trädgårdsstaden.

Mycket bra, fler bostäder. Måste bort från alla negativa "bybor" och deras gnäll om att bevara villastaden. Det går att bygga och behålla.

Möjliggör för en riktig matvarubutik och gärna restauranger.

Låga radhus och mycket grönområde kvar. Hänsyn till mängden bilar vid torget och framkomlighet för utryckningsfordon.

Bevara vår trädgårdsstad. Mycket trafik som det är

Ja men utan förtätning

Viktigt att utveckla med hänsyn till klimatförändringar. Komplettera med Dagvattendamm, gräv gärna upp kulvertering och skapa vacker bäck istället.

Området -12 min fr Mörby centrum kan inte konkurrera med egen centrumutveckling. Ligger i översvämningsområde. Lägg in 11 i Noragårdsstråket och avasfaltera.

Lagom stort, kanske någon mer bostad men inte fler affärer

Bebyggelsen längsmed Noragårdsvägen får ej vara flerbostadshus, gärna kedja/radhus. Viktigt att anpassa höjden till omkringliggande byggnader!!

Bevara villastaden. Varsam förtätning. Inga höga hus

Mkt gärna centrumutveckling och nya bostäder, men måste harmonisera med befintlig. Ej nya lådor.

Jag ser inget behov av att utveckla Nora Torg till centrum. Bevara Villastaden och undvik att bygga flerfamiljsbostäder och affärer

Inga höghus här.

Centrumutveckling är okej. Men inga flerbostadshus!!! Passar absolut inte. Maximalt några kompletterande villor.

Centrumutveckling behövs ej. Det finns inte mycket plats tillgängligt för fler bostäder.

Mycket bra med förtätning. Ger underlag för affärsverksamhet och skapar trevligare miljö

Låt de som bor i Nora bestämma om de verkligen vill ha ett större centrum.

Behövs inget utvecklat centrum så nära Mörby Centrum

om det går, ja

Inga nya bostäder.

Fler boende ger bättre underlag för lokal handel. Bygg gärna bort de tråkiga parkeringsplatserna och sträva efter att göra Noragårdsvägen till ett mer levande och inbjudande stråk.

Inte fler bostäder! Det kan vara trevligt med någon mer bra restaurang, men inte fler bostäder. Framför allt gör miljön trevligare med mer grönt och växtlighet.

Där finns knappast något behov av ett större centrum. Byggs lägenheter ändras områdets karaktär.

Ingen ytterligare bebyggelse i området! Det skulle förstöra hela området!!

Komplettering av bostäder klokt. Men för guds skull gör något åt med grönska och häck utmed de ca 100 talet utomhus-platser som tar upp drygt 225 m av Noragårdsstråket. Fult. Men enkelt att åtgärda

Mycket tätbebyggt redan.

Bygg inte för högt bara

Utredningsområde 12 – Kraftledningen vid Skogsviksvägen

Bygg inga nya flerbostadshus i kommunen. Ska det byggas nytt så ska det vara villor och radhus. INGA NYA HUS ÖVER 2 plan.

Bevara Lärkängen och grönområden omkring. ev viss ny bebyggelse vid Klockar Malms väg.

Bygg på gamla Solgårdentomten! Varför står den tom?

Nej, jag tycker att den där typen av skogspartier är väldigt viktiga i ett bostadsområde. Som avskiljare och för barn och familjer att vistas i.

Området är sjunkit och sjaskigt. Kommunens akilleshäl med ett stort skyltfönster vid vägen. Snygga upp.

NEJ, bevara grönområden för ett hållbart samhälle, bra för både djur och miljö, låt det förbli så!

Perfekt mark att använda till flerfamiljshus

det är färdigbyggt runt Mörby C, vi som bor här vill inte ha en storstad i vår villakommun

Utveckla även grönytor

Bygg radhus

satsa på grönområden här

Viktigt att naturområdet mellan villabebyggelse och befintliga flerfamiljsboenden bevaras.

Mkt bra med moderna bostäder

Satsa pengar på bra arkitekter/konstnärer som kan förgylla och försköna kommunens alla nybyggnationer. Titta även på utländska arkitekter!

Bygg

Ingen ny bebyggelse.

Utveckla med bostäder, gör ny Dp för kommunens mark

Vi behöver fler radhus i kommunen

Så det skall inte finnas solsken för dem som bor nedanför!

De som bor nedanför kommer inte få något ljus alls på vinterhalvåret om det bebyggs.

Lärkängen bör bevaras. Kilen mot skogen kan utnyttjas bättre.

Verkar bra, så länge ni inte tar något av skogen. Lite svårt att se på bilden var stråket är

Värdelöst förslag. Behåll den idag tydliga gränsen mot villastaden. Mörby Centrum är tillräckligt stort (och hårdgjort); behåll den lilla grönska som finns. Det kokar enligt uppgift bland väljarna...

Det finns en trekant vid Noragårdsvägen. Toppen om man kan bredda trottoaren där. Mycket trång och farligt då cyklister kör i hög fart upp och nedför.

Bygg villor, radhus eller kedjehus. Max 3 vån om flerfamiljshus.

Förstår inte

Villabebyggelse av hänsyn till närliggande villor och bättre balans i byggandet. Ett 3-vånings flerfamiljshus kan dock läggas åt söder som bullerskydd.

Ingen förtätning behövs, tack. Låt marken vara.

Här kan det passa med äldreboenden eller studentbostäder

Riv miljonprogramshusen som förfular området. Där kan ni bygga nya flerfamiljshus om ni måste. Ta inte bort skog.

Däcka över motorvägen från Stocksundsbron hela vägen till Lahäll och gör park med cykelvägar ovanpå. Inte mera bebyggelse. Avstå helt från högre stadsbebyggelse! Danderyd är redan för tätbebyggt!

Ta inte bort den lilla gröna yta som finns här

Osäker på vad som menas med detta område. Men bygg inte på ängarna mellan kyrkan och Danderydsvägen.

Inte fler bostäder där, utan mer plats för spontanidrott och rörelsestråk till Rinkebyskogen.

låt Danderyd fortsätta vara en grön kommun m mkr parker, grönområden o luft. det är redan en tätbebyggd kommun.

Om det ska förtätas borde det göras med lägre flerfamiljshus än med höghus.

Ta inte bort den lilla skogsplätten som finns här. Skulle försämra boendet något enormt.

Nej. Utveckla grönområdet istället

Mycket trafik och hög hastighet

klart görbart skall naturligtvis planeras med i huvudsak småhus som passar Danderyds villastadskaraktär

Försiktig utveckling i linje med omgivande bebyggelse

Att utnyttja gammal oanvänd parkeringsplats är ok. Dock absolut inte det som står i kap 5, att det ska bli ett nytt centrumområde i Danderyd. Särskilt inte utbredningen västerut som minskar grönområde

Beror på omfattning och skala på ny bebyggelse

Grönområdet bör bevaras. Ev fler bostäder på parkering som ej behövs. Butiker finns i Mörby C behövs inte mer här.

Bara det anpassas till omkringliggande bebyggelse

Exploatera inte för hårt. Detta är mitt i en trädgårdsstad.

Lärkängen skulle kunna bebyggas. Bostäder behövs. Gärna liknande de tvåvånings som finns idag.

Marken bör främst användas för nya villor och grönområden

Bevara grönområdet istället

vet ej

Använd gärna bebyggelse som bullerskärm.

Ingen mer bebyggelse här. Inga fler bostäder!! Absolut inte förtätning med ny bostadsbebyggelse.

Grönområdet under kraftledningen har värde för passage av vilt mellan Rinkebyskogen och ängarna vid Ekebysjön. Det är dessutom trevligt för de närboende. Bör inte bebyggas!

Lägre bebyggelse mot villorna, högre mot motorvägen.

ett område med radhus kan vara ett bra alternativ mellan punkthusen och "villastaden"

Den lilla skogen är en fin oas/avdelning mellan villor och flerbostadshus. Må den inte skövlas

Låt det vara ett område för promenader eller liknande. Bygg inte mer där.

Utredningsområde 13 - Sätraängsvägen

studentbostäder

Här finns goda möjligheter till förtätning. Kontakta brf Sätraäng

Bygg inga nya flerbostadshus i kommunen. Ska det byggas nytt så ska det vara villor och radhus. INGA NYA HUS ÖVER 2 plan.

Bevara grönområdena!

Bevara grönområdena, ekarna och parken

Säkert positivt för närboende med ett trevligare torg och mindre handel

Snygga till befintliga bostäder. Bygg ut dagis och skolor innan ny bebyggelse så att det inte blir brist.

Vad avses med centrumutveckling. Bör preciseras, vi behöver inga fler "centrum"

Analysera möjligheten till flytande bostäder på Edsviken generellt. Gärna samlokaliserat med befintliga båthamnar.

Rör inte det fina området!!! Här finns ett av de få grönområden med ängar och luft.

Låt Sätra äng vara den mysiga relativt ostörda äng de är idag där alla kan ha en mysig picknick, brännbollsturnering osv. Superbra för närliggande skolor, barnen älskar det!

Ej underlag för centrum.

Svårt att ha lokalt centrum så nära Mörby C

Tror bostäder kan fungera bra här

Finns underlag för centrumutveckling??? Vill vi verkligen bygga så mkt att underlag skapas?

bygg situationsanpassad, inget storskaligt.

Behåll skogen och ängarna.

Här kan skapas mark för bostadsbebyggelse. Speciellt på fastigheten Danderyd 2:2 där fastighetsägaren inkommit med förslag.

Bygg hus med fantasi, charm och färg. Gärna olika arkitekter så att det blir en blandning.

Kan rymma fler bostäder

Ingen ny bebyggelse.

närbutik? temapark,

Utegym vore toppen. Förbättra badplatsen

Hyreslägenheter?

Ett område med möjligheter. Ekängarna mot Edsviken bör bevaras

Låter trevligt med centrumutveckling, men innebär det att ni ska använda mer mark eller använda de byggnationer som finns?

Ytterligare Centrumutveckling är nog svårt. Det finns två restauranter och frisör. Det är bra. Stor och fin lekpark med sittytor och plats att springa och leka.

Bygg radhus eller kedjehus. Max 3 vån om flerfamiljshus.

Utveckling i mindre skala är bra. Det är viktigt att detta inte inkräktar på den vackra naturen och att området framstår som förtätat.

Bygg ej mera på grönområden

Det är absolut vansinne att bygga bostäder vid ett av våra få större sammanhängande grönområden. Jag är forskare kommer gärna och informerar om grönområdens effekt på mental och fysisk hälsa.

Extremt naturkänsligt område med närhet till Edsviken och naturpark. Kan bli allt från bra till katastrof. Förslaget kan inte bedömas utan mer detaljerat underlag.

Låt detta område vara. Mycket lagom skala nu för de som bor nära. Detta är inte en destination för de som inte bor där.

Det är viktigt att ängar får förbli öppna. Centrumutveckling är svammel!

positivt med utveckling av lokala centrum.

Inte mera bostäder. Danderyd är redan för tätbebyggt! Om det måste byggas bostäder ska det vara enfamiljsvillor som är anpassade till omkringliggande villabebyggelse.

Det är redan många boende på en liten yta i området samt många besökare - vilket också medför ökad biltrafik- populärt att besöka ängarna med ekarna samt badet och promenadstråket längs Edsviken.

skippa fler bostäder. gr istället gatan till ett stråk som lever med aktiva restauranger och caféer

Kommunen behöver inte fler "centrum"

Alternativa odlingsmöjligheter - frukt, grönsaker, etc

Bevara hela ängen mellan Edsviksvägen och Edsviken.

Ingen åsikt känner inte till

Försiktig utveckling, viktigt att bevara och förstärka naturvärden i området.

Förstår inte vad som ingår. Om det hänger ihop med kap 5, att det ska bli ett nytt centrumområde i Danderyd kring Rinkeby så är det mkt dåligt, särskilt utbredningen västerut som minskar grönområdena

Måste ses i sammanhang med övriga centrum i kommunen.

Belysning vid gångstråk och hålla efter sly nära vattnet.

Jag ser det som positivt. Men eventuell ny bebyggelse behöver anpassas till befintlig och ha hög arkitektonisk kvalitet.

Gärna centrumutveckling och viss ny bebyggelse. Men absolut ingen bebyggelse i parken eller på ängarna.

Bevara grönområdena istället för att göra mer centrumutveckling. Vi har Mörby Centrum och behöver inte fler centrum med affärer och service

Ser inte riktigt poängen med att utveckla detta område mer. Är det inte bra som det är? Fin natur, lagom bostadsbebyggelse och enstaka restauranger. Behåll detta som det är.

Centrumutveckling behövs ej. Bättre kommunikationer till/från Nora Torg, från Kyrkskolan efter 16. Fler bostäder helt ok

kanske

Området är mycket glest. Mer bostäder skulle ge bättre underlag för ett levande centrum.

Bevara Sätra Ängar och dess gröna lungor intakta!!! En centrumutveckling riskerar att områdets karaktär går förlorad. Förtätning ökar också risken för översvämningar. Dränerande ytor minskar försvinner.

Det kan vara trevligt med någon bra restaurang här, men inga mer bostäder och inte mer bebyggelse!

En centrumutveckling skulle förutsätta ett mycket större befolkningsunderlag. Detta vill vi inte ha!

I nuvarande skogsområden

Är positiv till en försiktig "utveckling" av detta område

Området vid Sätra äng är färdigbyggt och ska inte förtätas. Området är har en känslig miljö med sina mycket gamla ekar och betydelsefulla ängar (biologisk mångfald) känsligt

Har vi inte centrum så att det räcker i vår kommun? Tätbebyggda bostadsområden också. Låt oss få behålla den lilla natur som finns kvar!

Utredningsområde 14 - Enebyängen

låt grönskan vara kvar, ta bort parkeringen och öka kollektivtrafiken till området. Hållbara bostäder med nära till handel och kollektivtrafik.

Bygg inga nya flerbostadshus i kommunen. Ska det byggas nytt så ska det vara villor och radhus. INGA NYA HUS ÖVER 2 plan.

Trafiksituationen på Enebybergsvägen måste lösas!!

Ganska tråkigt område

Positiv till bostäder och mindre butikslokaler så länge det kan harmoniseras med intilliggande villaområde. Viktigt att grönområden bevaras så att det skapas avgränsningar och avskildhet.

Fältet mitt emot bygghandeln vid vägen mot Edsberg kan man väl bygga bostadshus på, vet inte om den ingår i detta område

Vet inte hur man ska få detta område lönsamt för entreprenörer? Annars mysigt.

Det är konstigt att man fick bygga här då det enligt något tidigare stadsplan skulle utgöra en grön lunga för djurliv att ta sig mellan grönområden på bägge sidor om motorvägen.

Bygg det ni lovade för 15 år sen!!!

Bygg tunnel, få mindre biltrafik

Kräver egen påfart från E18

Minska inte med på yta för handel

Behåll villabebyggelsen, inga fler höghus i Enebyberg eller resten av Danderyd.

Många butiker har bytt ägare genom åren. Bygg lägenheter framförallt till studenter. Gör området mysigare.

Förutsatt att nuvarande service i form av tex matvaruaffär, Plantagen och Cykelaffär försvinner så tycker jag det är bra med nya bostäder där.

Fler affärer. Tråkigt att det är lyckades för IKEA. Sportaffär/friluftsliv saknas.

Idag tråkig miljö och svårtillgänglig från E18

Skapa dedikerad på/avfart till E18 och förbjud genomfart genom Enebyberg. Säkerställ begränsad parkeringstillstånd så vi slipper att parkeringen är infartsparkering för Täby- och Vallentunabor

Ni har redan förstört stora delar av skogen bit för bit, med stor hjälp av salig hr korrupta kommunalrådet. Ni har skapat en halvtom handelsplats som med halvöde lokaler. Förstör inte miljön mer!

Med förlängning av Tunnelbanan till Arninge kan Enebyängen få en egen station

Locka hit Systembolaget - någon trevlig familjerestaurang - gör en bättre torgkänsla över parkeringen så att det är mer inbjudande miljö.

Hitta intressanta butiker, området är dött. Riv och bygg radhus istället.

Se till att få bussförbindelse på e18

Det får inte bli höghus inpå knuten på villorna som gränsar till handelsplatsen.

Nej tack. Det bor tillräckligt många i Enebyberg och det växer överallt - Roslags Näsby, Skarpäng, Täby park.

Positivt om villaområdet och handelsplatsen kan växa ihop genom t ex stadsradhus. Här saknas idag trevliga utemiljöer som man vill vistas i och en tryggare och tydligare koppling till stationen krävs.

Snälla bygg inte opersonliga "moderna" lådhus. Ta in en smakfull arkitekt. Polen eller Tyskland kanske har kanske både billiga och duktiga arkitekter? Eller ta in en konstnär.

Bör byggas ihop med Ekeby med väg under E18 samt nya villor/hus längs vägen.

Förutsätter att E18 dras i tunnel från Arninge till Bergshamra

Ingen ny bebyggelse.

Nytt grepp, befintlig handel kommer och går, restauranger lägger ner, gör ett helhetsgrepp med den fastighet som idag har paviljonger för nyanlända

Hyreslägenheter med resonliga hyror samt en arkitekt som inte ritar toan i entréhallen. Man har annat att göra än att städa allt grus mm som då dras runt från entrén.

Mycket illa utnyttjat område. Borde delvis ersättas med bostäder. Skogsområdet mellan Enebybergsvägen och Anneberg kan utnyttjas bättre.

Jag tycker det är lite svårt att förstå planen. Vill ni bygga om handelsplatsen tillbostäder eller vill ni bygga till bostäder? Tycker om de butiker som finns där, men många lokaler verkar stå tomma

Gärna bostäder längre från E18. Avgiftsbelägg infartsparkeringen vid Coop eller ta bort avgifter på infartsparkeringen vid Danderyds sjukhus.

Klok förändring. Skapa levande kvarter med både bostäder och handel. Viss höjd på byggnaderna kan också skapa bullerskydd mot trafiken.

Bygg radhus eller kedjehus. Om flerfamiljshus max 3 vån.

Öka tillgänglighet kopplat till Norrtäljevägen

JA - bygg bostäder här och tryck inte in bland befintliga villor.

Lägg parkeringen och de varuhus som inte behöver dagsljus under mark. Bygg en bilfri stadsdel med inspiration av Sigtuna/Mariefred med smala gränder och låga hus. Kan bli superattraktivt!

Väldigt nära motorvägen, för nära för bostäder.

Gärna fler inslag av handel men det många etableringar försvinner fort pga bristande lönsamhet.

Om detta skall utvecklas måste trafiken till och från Enebyberg hanteras.

Däcka över motorvägen från Stocksundsbron hela vägen till Lahäll och gör park med cykelvägar ovanpå. Inte mera bebyggelse. Avstå helt från högre stadsbebyggelse! Danderyd är redan för tätbebyggt!

Skydda Rinkebyskogen

bygg inte fler bostäder innan allt som krävs för ökat invånarantal är löst.

Bygg bostäder på golfrangen

Bostäder längs motorvägen, är det bra boendemiljö?

Gärna bostäder men i harmoni med omkringliggande villabebyggelse

Ja men inte med storskalig handel av typen handelscentrum med hemska lagerlokalsbyggnader

Gör om mellersta parkeringen till en plats för food trucks som senare, om det går, kan byggas om till en fast saluhall. Detta för att förse växande behov av hämtmat/restauranger i Danderyd.

Miljöanpassat byggande. Mycket växtinslag.

Måste ses i sammanhang med övriga centrum i kommunen.

Viktigt att det blir en attraktiv handelsplats med många valmöjligheter.

Avfart E18 krävs för att utveckla Enebyängen.

Bra, just nu är det ju rätt dött här.

Låt skogen vara kvar men förtäta gärna på det idag befintliga handelsområdet. Verkar krävas fler bostäder för att handeln ska gå bra.

Avgiftsbelägg parkeringen om kommunen ska behålla avgifter på övriga infartsparkeringar. Denna använd som infartsparkering också.

Dött och otryggt område kvällstid som skulle förbättras med bostäder

Bostäder bör företrädesvis vara villor, radhus och eventuellt äldreboende.

Bevara grönområden!

Dåligt valt område då det dels läggs i Villastaden, dels via en lokalväg som inte lämpar sig för denna typ av handelsområde. Villastaden förvandlas till Kungens kurva. Rent kriminellt dåligt.

Närheten till E18 gör det olämpligt att bygga bostäder här. Behåll det som ett rent handelsområde!

Allt för bullrig miljö för bostäder.

Bebyggelse finns redan, utöka

Kan kanske vara bra

Bygg parhus

Handelsområdet är relativt nybyggt. Inga bostäder där. Bevara gröna ytor.

Så länge det görs trevligt.

Utredningsområde 15 – Östra Enebytorg

Bygg i klassisk stil

Bygg inga nya flerbostadshus i kommunen. Ska det byggas nytt så ska det vara villor och radhus. INGA NYA HUS ÖVER 2 plan.

Bygg stadsradhus, inga fler flerbostadshus

Bebyggelse anpassat till intilliggande villor!

Finns redan nog med lägenheter på torget samt Roslags Näsby, fokus bör vara på mindre enfamiljshus/radhus/kedjehus.

Viktigast ny bebyggelse inte blir för hög!

NEJ! Bygg bostäder på östra sidan om Enebybergsvägen, INTE centrum. Varför envisas ni med att vilja centrumutveckla där? Visa hänsyn till intilliggande villor med nedtrappad höjd.

Småskalighet!

Bygg nytt men blandad bebyggelse och inte för högt.

Bygg lika högt på östra sidan av vägen.

Bygg lagom, stadsradhus och villor. Inga slumhöghus!

Bygg tunnel, gör mindre biltrafik, vårda området bättre

Stillastående köer av genomfartstrafik i Ene-byn. Bussar / skolbarn, varje morgon och kväll när det inte är pandemi. Led bort trafiken till/fr Täby under rusningstid. Bygg ej in fler bilägare.

Behövs verkligen Inge flerbostadshus i Enebyberg. Centrumet är ett misslyckande och med mycket dålig arkitektur. Om området skall utvecklas är det med radhus och villor. Centrum finns redan i närheten

Behåll villabebyggelsen, inga fler höghus i Enebyberg eller resten av Danderyd.

Flerbostadshusen får inte bli högre än max 3 vån o förläggas nära vägen för att värna befintlig bebyggelse. Trafiksituationen med policy att försvåra framkomlighet tror jag absolut inte på (Ebbg)

Gräv ned vägen och gör ett sammansatt centrum. Tyresö Strand är ett modernt område med familjär karaktär. Kanske något att titta på?

Gör iordning ”fula” områden, men inkräkta inte på befintlig villabebyggelse. Bygg radhus liknande det vid fd Mariakyrkan. Satsa på boende, inte fler butiker.

Inga höghus, radhus nära befintliga villor

Anpassa den nya bebyggelsen efter den existerande villastaden

Ja. Om affärerna vid Eneby torg ska klara sig måste för bostäder byggas. Flerfamiljshus som passar tidigare villaägare i Enebyberg. Grannarna vill inte ha flerfamiljshus men det behövs

Usel grundplan! Bygg låg och grön trädgårdsstad. Prioritera att begränsa genomfarten UTAN ATT DKAPA TRAFIKINFARKT FÖR ENEBYBERGSBOR!!!

Om ni har missat det kompakta motståndet mot att ytterligare förstöra detta område så kanske det är dags att köpa nya öron. Bygg inte sönder villaområdet mer, när ska ni sluta försöka!!?

Var försiktig och bygg inte som ni brukar föreslå, dvs för stort.

Tycker att företag som förfular miljön skall flyttas och annars endast uppfräschning av området räcker.

se till att integrera torget över vägen. Led bort trafiken så mycket det går genom Enebyberg. Bygg Town houses eller mindre radhus med caféer och verksamheter blandat

Låg och avskalade hus, radhus, övertäckning av Enebybergsvägen skapar ett enhetligt område. möjliggör för småbutiksverksamhet och pub. inga hög/flerbostadshus. Gör centrum levande.

Endast villor och lägenheter max 2 våningar högt.

Tycker inte det ska stå bara flerbostadshus, för att få en bra övergång mellan villor och flerbostadshus närmast Enebybergsvägen kan stadsradhus, parhus etc utgöra en lämplig typologi.

Bygg gärna charmiga radhus i fina färger. Mer grönska - torget är lite kalt och blåsigt. Undvik blåshål när det byggs nytt. Gärna innergårdar.

Kompletteringen bör begränsas och hellre omfatta sk "Town house"/stadsradhus.

Ingen ny bebyggelse.

Bygg 150 bostäder för pensionärer ej för små.

I huvudsak bra att utveckla. Flerbostadshus i relativt liten skala. Varierade storlekar för olika åldersgrupper. Vissa mindre näringsverksamheter. Åtminstone något av den äldre bebyggelsen bör bevaras.

Här finns ev rum för bostadsutveckling

Säkerställ mötet med villaområdet genom en mjuk övergång från flerbostadshus, via stadsradhus och sedan villor. Gärna möjlighet till möten vid servering och lek.

Bygg radhus eller kedjehus istället. Om flerbostadshus, max 3 vån. Bygg omsorgsboende för äldre, behövs fler i Danderyd.

Handel på västra sidan, och bostäder på östra sidan (men småskaligt).

I enlighet med enkätsvaren: Bygg småhus och sociala mötesplatser. Se det inte som ett komplement till befintligt torg. Befintliga villor får inte ingå i planen.

Östra Enebytorg måste vara låghus.

Om ni ska bygga bygg här.

Avstå från hus med fler än 2 våningar.

Bra att bebyggelsens sammansättning får större spridning. Förtätning OK men helst inte för stora och likformade byggnadskomplex.

bygg låga flerbostadshus, max 3 våningar. se till att befintliga torget blir en plats där folk rör sig med torghandel, uteserveringar, kvalitet på restauranger och caféer. Tänk Djursholms torg

Liknande idé har redan tidigare "sågats" av invånarna.

Flerfamiljshus för oss äldre att flytta till.

Beror på vilken bebyggelse

Enebyberg behöver inte fler höga byggnader, de finns redan på västra sidan om Enebybergsvägen. Nya byggnader i blandad form av t ex "Town-houses" upp till max 3 våningar med mycket park emellan är bra.

Enebyberg behöver utökat utbud av service och handel och fler bostäder.

Med utgångspunkt från dialogprocessen bör detaljplan presenteras för Östra Eneby Torg.

Tänk på problemen med buller och högt belastade vägar, detta kommer bara bli värre av mer bebyggelse. Ni behöver lägga till åtgärder för detta.

Måste bli låga hus som inte stöd villorna på den östra sidan.

Känner inte till området - ingen åsikt

Lämpligt att utveckla centrum, framförallt östra sidan. Undvik hårdgjort, bygg miljöanpassat med mycket gröna inslag

Östra Enebytorg bör rustas upp, men det bör vara i form av radhus och INTE flera våningar höga flerbostadshus. Detta för att bevara villastadskänslan och säkra servicenivån: skola, vård, omsorg, trafik

Utveckla varsamt. Ingen stadsbebyggelse, bygg istället radhus och villor.

Öster om torget bör förbli villaområde

Förstör en redan hårt ansatt del av villastaden. Området ligger dessutom i mycket nära anslutning till stor exploatering i Täby. Fula hus, mer trafik/krav på vägar, ökade krav på service. Helt fel väg

Hänger ej ihop med torget, utan med Gamla Enebyberg och ska liknande byggnation. Det mest lämpliga är parhus samt att inga villor rivs. Stå på invånarnas sida mot exploatörernas hemska planer!!

"Bostadskomplettering" i en ev Sveriges mest tätbebyggda kommuner känns som en missriktad satsning.

Bygg inte för högt, Max 2 plan! Inte lika högt som västra sidan torget. Tillför fler restaurang/fik och servicelokaler såsom kemtvätt, frisör eller trevliga butiker. Behåll utsikt över vackra gamla hus.

Bilaga 6 – Samtliga fritextsvar gällande Översiktsplanens utvecklingsinriktning för bebyggelse

Har du någon övrig synpunkt gällande utvecklingsinriktning för bebyggelse?

Glöm tunneln. Orealistiskt att nästan dubbla bostäder i kommunen på denna lilla yta! Bör inte genomföras i kommunens regi!!

Bygg ungdomsbostäder och hyresrätter

Varför så tät???

Bygg inga nya flerbostadshus i kommunen. Ska det byggas nytt så ska det vara villor och radhus. INGA NYA HUS ÖVER 2 plan.

Föreslår att ni tänker om. Varför utarma Danderyds näst unika karaktär när Täby redan planerar och har plats för mängder av bostäder etc. Skapa i stället ett unikt arv till nästa generationer.

Bygg varsamt. Får inte bli betongstad. Måste följa kommunens prägel med mycket grönska! vid nybyggande, räkna med fler bilar.

Det är viktigt att Rinkebyskogen bevaras i sin helhet för motion, rekreation & friluftsaktiviteter!

Bevara Rinkebyskogen! Satsa på tunnelbana till Täby

Det behövs verkligen inte mer centrumbebyggelse Rinkeby/Sollentunavägen. Det räcker med centrum, i alla fall om det handlar om handel.

Bygg isåfall ut T-banan på egen hand till Rinkeby / OK. Tunnel finns redan en bit

Bebyggelse ska ske där det smälter fint in i närmiljön. Skydda grönområden.

Planerad bebyggelse på Banvakten i Stocksund behövs som bullerskydd för närboende men bygg också bullerplank mot E18 mot Stocksund! Lidl:s varu- och sophantering stör närboende.

Det behövs utvecklas fler centrumbebyggelser

Bygg där luftkvalitén är god och bullernivån låg

Behåll befintliga kollektivknutpunkter i Mörby c och Danderyds sjukhus. Ej ngn ny i Rinkeby

Ingen utbyggnad av kollektivtrafiken till Rinkeby

Naturområdet vid Rinkeby bör inte röras för ytterligare bebyggelse.

Absolut ingen tunnel om det innebär stor befolkningsökning.

Nytt centrumområde med ny bebyggelse kommer innebära högre slitage på miljö och naturområden samt ökat buller. Danderyd är till ytan en liten kommun.

Hej, rimligt så länge ni inte utvidgar alltför mkt mot villaområdena. Bevara golfklubben!!

Vill man verkligen bo vid motorvägen? Men det är toppen att kunna bo och jobba i samma kommun!

Fullkomligt orimligt att planera bebyggelse efter en eventuell tunnel. Bygg varierat, bygg villor, bygg inte på motorvägen.

Känns som att man först måste ta tag i bullerskydd mot E18? Men gärna byggnation längs E18, blandat med park/centrum/mötesplatser. Lite småstadskänsla tror jag uppskattas?

Området får INTE överexploateras med extremt många bostäder. Ser en stor risk att det kommer att nallas på Rinkebyskogen. Bättre att förlägga merparten av flerbostadshus nära Mörby.

Trafiken kommer öka i Enebyberg, naturområden kommer att minska

Viktigt med villor och radhus. Inga höghus!

Behåll atmosfären i villaförorten, inga fler höghus behövs.

Behåll villabebyggelsen, inga fler höghus i Enebyberg eller resten av Danderyd.

Genomfartstrafik i Enebyberg måste begränsas för de som ej bor i området. Utökning av trafikbelastning måste undvikas.

Innan det byggs mer behöver kommunala transportmedel och tillgång till skolor o omsorg tillgodoses

Låt idrottsplatsen och hagarna vara kvar. Finns stort behov av friskvård och föreningsliv som förutom att gynna hälsan också håller unga borta från brottslighet.

Jag tycker ni försöker bygga för mycket. Det är viktigt att behålla gröna ytor!

Vi ska inte bygga mer utan utveckla befintliga planlösningar till individens fördel.

Sorgligt att endast bullerstörda områden nära E18 är med bebyggelseplanerna

Idioti! Säkerställ istället den gröna oas och den lantliga känslan i området! Inga fler bostäder!

Bygg inte sönder vår villakommun mer.

Även här bör nyttan av en tunnelförläggning av motorvägen belysas.

Jag tycker att tydligare kartor och förslag ska presenteras på de nuvarande torgen och affärsplatserna för att kommunicera detta tydligare och bättre till invånarna. Utveckla omsorg om folk ska flytta

Gräv ner E18 och fokusera utvecklingen längs nuvarande dragning - om detta inte görs, fokusera bebyggelsen på västra sidan av E18 från Stocksundet till gymnasiet

Bygg mer, bygg hyresrätter

min uppfattning är att bevara Danderyd som det är. Att bygga väldigt mycket mer bostäder i Danderyd kommer göra det väldigt svårt med naturupplevelser. Bygg inte nya centrum!

Ta inte bort grönområdet och skogen i Rinkebyskogen. eller ängar och öppna ytor. behövs för insekter, fjärilar och våra lekande barn.

Ser gärna att trafiknoden med centrum ligger öster om nuvarande motorväg. Gott om åkermark. Utveckla stråket vid Djursholms tennisklubb med flerfamiljsbostäder.

Inget nytt torg vid Rinkeby, bevara grönområdet

nej tack

Varför behöver vi bygga nya bostäder? Danderyd är bullerbyn, dvs underbart!

Jag kan inte förstå varför Rinkeby ska förtätas och bebyggas på det sätt som föreslås. Håll ängarna öppna son idag. De används för rekreation. Och låt skogen vara orörd!

Anser kommunen vara färdigbyggd. Blir för stor belastning på infrastruktur och grönområden

Jag jobbar med stadsplanering och detta känns smått orealistiskt, men drömma kan man ju om en överdäckning av hela Danderyds del av E18...

Vi måste bygga bostäder i Danderyd för att utveckla kommunen med fler invånare. Nu sjunker befolkningstalet. Vi kan ta en bit av Rinkebyskogen för att bygga 2 - 3000 nya lgh.

Om ni måste bygga högt - kopiera Danderydsgatan i Stockholm. Kom ihåg innergårdar, kom ihåg att vara generös med balkonger eller terrasser! Ha lite ambitioner!

Bebyggelse längs E18 förbättrar. All bebyggelse längs Rinkebyskogen västerut längs Edsbergsvägen vid Danderyds Golfklubb tycker jag är mycket dåligt. Kollektivtrafiknod vid Rinkeby låter oroväckande

Det är bra att kommunen planerar strategisk bebyggelse med förhoppning att förlägga E18 i tunnel.

mycket bra med övertäckning av E 18 och mer bebyggelse, hyresrätter

Börja med bullerplankssträckan Mörby C - Danderyds kyrka, bullret från E19 färdas långt in i kommunen.

tillräckligt trångt som det är

Mesig. Ta ett ordentligt grepp om E18 o tunnelförlägg

Ingen ny bebyggelse.

Hitta mer naturnära områden med möjlighet till bostäder, att bara bygga nära E-18 är tveksamt med tanke på buller, miljö

Bra endast om E18 grävs ner eller överbyggs. De gamla tågstallarna i tegel skulle kunna utvecklas till något riktigt bra à la Sickla

Mycket tveksam till badhusets tänkta placering. Fortsatt utbyggnad av Mörby C leder till ökad trafik och buller.

Planering och utförande går lite sakta. Beslut och utförande måste få högre prioritet och hastighet.

Bra, men det finns en möjlighet att förtäta befintlig bebyggelse och utnyttja Rinkebyskogen bättre.

Nytt Centrum?? Ni är helt fel ut.

Bygg bostäder på fastigheten som ligger i korsningen Tranvägen - Höglidsvägen. Koppla samman Danderyd och ny Västra Roslags Näsby i den delen av kommunen.

Mycket buller vid Rinkeby

Anser att Danderyd är i stor sett färdigbyggd enligt statistik, nr 2 avseende bebyggd mark per landyta (SCB). Viktigt att behålla grönområden så som golfbanor och parker så som Skuggboparken.

Nej vill inte ha ett nytt centrum. Nej vill ej ha mer bostäder. Stocksund är en villastad.

Ingen tunnelbebyggelse. Ingen hård exploatering på det sätt som beskrivs! För att betala för en tunnel krävs tydligen hård exploatering, varför då bygga en tunnel. Behövs så mycket kontor framöver?

I grunden bra tänkt men Rinkebyskogen måste förbli intakt. Att minska grönområden samtidigt som fler människor flyttar in kommer att minska kommunens attraktivitet på sikt (lägre livskvalitet).

Vet ej vad kollektivtrafiknod för Rinkeby betyder i reella termer. Ej behov av ett större och utbyggt Enebytorg

Lägg E18 i tunnel och bygg ovan

Att bygga längs med E18 är USEL förhandlingsteknik gentemot framtida tunnelfinansiering Bäst är EN trafikknutpunkt. Öka inte från två till tre! Det ger en ineffektiv trafiklösning och otrevlig miljö.

Överdrivet aggressiv exploaterings iver. Danderyd kan inte lösa Stockholms bostadsproblem, hur mycket vi än förtätar. Danderyd är färdigbyggt. Bevara denna unika kommun, som redan har hög densitet.

Villor och radhus

11 000 nya bostäder blir ett stort ingrepp. Det kräver service, skolor VVS och elförsörjning.

Men då måste e18 läggas i en tunnel

Ingen tät bebyggelse i Danderyd!

Ingen större bostadsbebyggelse vid området söder om sjukhuset. Här är fullbyggt!

Ja. Sluta med höghusen. Nu!

Kommunen är redan väldigt tätbefolkad. Ingen mer bebyggelse

Däcka över motorvägen från Stocksundsbron hela vägen till Lahäll och gör park med cykelvägar ovanpå. Inte mera bebyggelse. Avstå helt från högre stadsbebyggelse! Danderyd är redan för tätbebyggt!

Viktigt med husområdet gestaltas och vilken sorts bebyggelse. BR och radhus.

Absolut, men vänligen behåll grönområden och bygg verkligen inte på Stockholms Golfklubb som jag förstår är nära t-bana.

Låt idrottsplats, hagar och den del av Rinkebyskogen som finns kvar lämnas orörda.

Låter helt magiskt!! Mer bostäder så inflyttningen kan öka i kommunen.

Om man bygger längs E18, var ska folk få plats med tanke på natur, rekreation etc. Bygg inte mer.

Ingen förtätning i Södra Stocksund/Inverness, bevara grönytorna, ingen ökning av trafiken i Inverness

Finns ingen efterfrågan för nytt centrumområde!!! Danderyd har som attraktionskraft att det är en villastad.

Tycker inte att utbyggnadsplanerna längst med Edsbergsvägen och längst med Rinkebyskogen är en bra idé. Kommer att ta mark av skogsmiljö och rekreation. Naturreservat?

innan Danderyd byggs ut mer måste Täby lösa sin kommunikation så att den inte förbli danderydsbornas problem m köer etc

Tänk radhus, småhus, parhus. Behövs åvc, gärna vid ställverket vid Enebyberg/golfbanan

Förtätningen är inte önskvärd

Bra att bygga längs E18. Nej till överdäckning. Bygg tätt i centrum för att bevara villastaden utanför centrum.

Det utredda projektet om Tunnel genom Danderyd för att nedbringa starkt buller och avgaser bör i ngn form realiseras

kommunen är i princip redan bebyggd - för stor täthet i bostadsbyggandet

Låg bebyggelse vid Rinkeby och endast på norra sidan av Edsbergsvägen

Gröna områden i kombination med ny bebyggelse behövs - inte antingen eller

Fullkomligt vansinne - förutsätter en tunnel som är ett rent prestigeprojekt för någon tjänsteman eller politiker av samma slag som arenabyggen. INGEN förbindelse heller med Rinkeby/Kista

Ta chansen och planera för spjutspets inom miljö/energi effektivt byggande, plusenergibyggnader, växtklädda tak, öppen dagvattenhantering och smart avfallshantering. Använd verktyg Grönytefaktor.

Varför göra skillnad på Djursholm som fredad plats och övriga Danderyd vad gäller förtätning?

Det finns inte behov av en mängd bostäder. Befolkningstillväxten i Stockholmsregionen har stagnerat. Den föreslagna utvecklingen tar död på Danderyd som villasamhälle.

Större byggrätter för villor på Tranholmen bör beviljas.

Mkt mkt dåligt! Vi har redan 4 centrum i kommunen plus Enebyängen som har tomma lokaler. Bevara grönområdena!! Särskilt utbyggnaden västerut är totalt felplanerad! Bygg på E18, inte på grönområdena!

Västra Danderyd är redan fullt med tät bebyggelse och ett nytt centrum så nära Enebyängen förefaller orealistiskt. Efterlyser en samlad centrumstruktur med utblick mot övriga regionen.

Danderyd 2:2 måste anges som ett utredningsområde. Marken ägs av PLT och är ett utmärkt område för tex trygghetsboende eller +55 boende

Ingen förtätning av bebyggelsen. Utveckla för att skapa mer upplevelser för de boende.

Varför denna oerhört kraftiga utbyggnad av kommunen? Jag önskar inte att vi blir fler kommuninnevånare.

Återigen, service, kollektivtrafik klarar inte ytterligare bebyggelse. Satsa först och främst på att lösa dessa befintliga problem.

Danderyd är en villastad nya bostäder genererar belastning på naturområden, skola, förtätar, trafik etc

Den bästa lösningen miljömässigt är att leda trafiken i en tunnel från Stocksundsbron till Täbygränsen

Redan för hårt exploaterat

Gärna viss bebyggelse längs med 262 västerut, men inte för mycket. Småhus och små lägenhetshus. Absolut inga höga hus, någonstans i kommunen, förutom Mörby.

Anpassa ny bebyggelse utifrån omgivande bebyggelse i kommunen och anpassa antalet bostäder. Bygg inte på höjden. Utveckla villastadens karaktär.

Bra att bygga mer längs E18 istället för på grönområden. Ser dock inte behovet av att utöka med fler handelsplatser. Det räcker med dem vi har idag.

Det är ett helt fel steg att skapa utökad centrumbebyggelse med kortsiktiga intäktsintressen för kommunen

Tänk igenom om kommunen verkligen måste bygga så mycket mer. Vad ligger i Danderydsbornas intresse? Tänk på att det är oss ni ska representera.

Tänk på luft och ljudnivå för de som behöver bo. :)

Förtäta inte Danderyd mer om det inte är för att finansiera en tunnelförläggning av E18. Ekonomiska värdet av nya bostäder bör ALLTID vägas mot värdeminskningen av befintliga på grund av nybyggandet.

Inga hyresrätter

Inga hyresrätter bör byggas- enbart bostadsrätter samt hus

Annekteringen av E18-området kommer att helt förändra kommun med en majoritet av fula flerbostadshus. Kommer dessutom fungera som brohuvuden för vidare expandering in i villaområdet.

Sluta tillåt att villatomter i Danderyd styckas och får 'flerfamiljshus' som bjässar på pyttetomter.

I så fall ska det vara lätt att ta sig till områdena med kollektivtrafik, cykel och promenad - inte bara med bil. Att bygga tunnel för E18 är inte aktuellt, tycker jag. Andra problemlösningar finns

Ingen ny bebyggelse.

Jag vill inte att ni bygger tunnel. Vill inte ha fler bostäder. Är bra som det är idag

Jag tycker inte E18 ska grävas ner och att det ska förtätas i Mörby centrum.

Bygg tätt och stadsmässigt, med slutna kvarter! Fler boende ger mer levande områden.

Behövs inga fler centrum! Använd utveckla befintliga!

Bygg färre nya hus. Flyttlassen går nu ut från stan! Bygg inte på våra få kvarvarande gröna ytor! För att kunna må bra behöver vi ha kvar riktig skog. Freda Granparken och dess djur!!

Sluta förtäta!!!

Viktigt att bevara naturområde nedanför Charlottenberg och Danderyds sjukhus mot Edsviken

Lång tunnel är att föredra

Ett teoretiskt önsketänkande!

Inte bygga vid Rinkeby, man kan ej bygga isär kommunens grönområden.

Större sammanhängande naturområden tas bort. Strider mot uttalade huvudlinjer i översiktsplanen.

Bebyggelseutvecklingen har förändrats i grunden i pandemins spår. Hemmakontor behövs i större utsträckning, vilket bromsar företagens behov av stora kontorsytor. Omvandla kontor till bostäder

Bygg färdigt Mörby Centrum först

Tanken att öka befolkningen utan effekter på skattekraft och attraktivitet är dålig och illa genomtänkt. PwCs (?) scenarios är befängda, tät bebyggelse lockar inte personer med hög skattekraft

Tycker visionen om 9–11 000 är alldeles för mycket och kommer förändra karaktären på hela området. Räcker med att däcka över och förtäta vid Mörby C och ner mot sjukhuset.

Jag tycker målet borde vara att inte bygga någonting över huvud taget

Danderyd ska inte bebyggas mer. Rinkebyskogen får inte naggas i kanten. Kommunen måste stå upp för naturen och djurlivet. Mer bebyggelse är också en fara ur översvämningssynpunkt.

Hur många centrumområden behöver vi? Nu byggs Danderyds centrum ut och strax norrut har vi Täby C

Bevara öns skärgårdskaraktär genom färjeförbindelse. Antal bilar och därmed behov av parkering för boende på Tranholmen kommer öka markant med en bro som fast förbindelse till Långängen.

Danderyd med så värdefull bebyggelse av riksintresse skulle skadas om första intrycket är en tunnel med tät och hög bebyggelse.

Minimera byggandet

Tät bebyggelse har vi redan. Det behöver verkligen inte bli tätare.

Samlad bebyggelse, fler invånare med underlag för mer kultur, caféer och lokalt engagemang!

Bygg inte för högt bara. Fokus grönska, servicelokaler (restauranger/fik/kemtvätt/frisör/nagelsalong/butiker och bevara fina utsikter över grönt och gamla vackra byggnader.

Bevara Sätra Ängar, ingen bebyggelse.

Bilaga 7 – Samtliga fritextsvar gällande Översiktsplanens utvecklingsinriktning för kommunikationer

Har du någon övrig synpunkt gällande utvecklingsinriktning för kommunikationer?

TUNNELBANA TILL TÄBY/ARNINGE

Ingen bro över Edsviken!! Bra med fler överfarter för cykel över E18. säkra vägar för skolbarn. Mer bussar i kommunen.

Bygg ut tunnelbanan norrut mot Täby. Situationen på motorvägen kommer att förvärras betydligt efter att Täby har byggt alla planerade nya bostäder. Inför vägtullar

Uruselt av Danderyd i Sverigeförhandlingen. BYGG T-BANA! Den går alltid oavsett väder. Cykelbro över Edsviken = bra. Underlätta även för cyklister vid Sjukhuset med ny bro. Befintlig=totalt ocharmig

Förlägg e18 i tunnel och bygg ovanpå

Nej tack ingen utbyggnad av Roslagsbanan förläng tunnelbanan istället

Det ska handla om Danderyds kommunikation och inte behovet av genomfart för norrförorter som Täby Österåker mm

Ligger det helt galna förslaget om cykelbro över Edsviken kvar??? Förslaget är inte ekonomiskt försvarbart för boende i Danderyd. Hur många bor i Danderyd som cyklar och arbetar i Kista.

En ny förbindelse över Edsviken bör inte ske på annat håll än där redan befintliga broar finns idag.

Otydligt, är det ny spårbunden trafik (tunnelbana) eller utbyggnad av befintlig spårbunden trafik? Roslagsbanan? Tunnelbana att föredra, pga mindre buller, driftsäkrare och passagerarkapacitet

Varför till Arlanda? Låter idiotiskt! T-bana till Täby är ok. Dock dumt att lägga en nod i Rinkeby, bättre ha en enda nod i Danderyd = Mörby.

Förstör inte grönområden

Låt inte snabbtåg åka igenom Djursholm (Roslagsbanan) utan att det gynnar oss, trafikfarligt och höga utsläpp i vår kommun!

Fler tåg på Roslagsbanan bör stanna vid Ösby station. Det nuvarande där Mörby är central fungerar ej.

Bra bortsett från nedgrävning av e18 och förlängning av roslagsbanan till Odenplan som jag anser vara dåliga förslag som ger väldigt lite nytta i relation till kostnader.

Tveksam till att förlänga Roslagsbanan till Odenplan

Bygga över E18 till förmån för stadsgata och bostäder låter som det enda rimliga? Underlätta för människor att lämna bilen med bra kollektivtrafik/cykelbanor. Ser ingen större vinning med Arlanda?

Jag tycker inte antalet turer på Roslagsbanan ska öka. Det bidrar till oljud o negativ trafikpåverkan vid skolor o bostäder

Bättre att ha kvar noden nära Danderyd. Trafiknoder brukar tyvärr dra med sig andra problem sett till skadegörelse etc.

Bra med spårbunden kollektivtrafik norrut. Inget behov att komma sydväst till Rinkeby. Kan inte se att det skulle medföra något positivt utan snarare tvärt om, att brottsligheten skulle öka i kommunen.

Roslagsbanan är bra. Satsa på enklare lösningar

Roslagsbanan bör ges företräde framför T-bana med förbehåll att den ska grävas ner genom Danderyd precis som E18

Kollektivtrafiken behövs byggas ut i alla delar. Dvs både buss och tbana, men även Roslagsbanan

Förbered för framtidens eldrivna bärplansfärjor nu! Öka möjligheterna att ta sig med cykel över kommungränsen söderut, via färja, broar eller annat!

Glöm inte att biltrafiken kommer vara en stor del de närmaste 30 åren, inte minst beroende på elbilar. Genomfartstrafik måste styras till E18, och genomfart förbjudas genom Enebyberg och Bråvalla!!!

Kombinera hållplatser för båt med bussförbindelse som passar tidtabellen

Båtpendling är jättebra och viktigt att det satsas på Ropsten är en bra destination

Fler miljöbussar i fler kvarter

Under jord. Ej ökad hastighet/fler tåg genom bebyggda områden

För dålig kapacitet som fyller upp vagnar mm när det är Danderydsbornas tur att gå på.

Finns en stark önskan hos många boende på Tranholmen att även fortsättningsvis ha broförbindelse under hela skolans läsår, så som under Covid19. Framförallt barn och ungdomarna, har uppskattat bron!

Här bör nyttan av en förlängning av Tunnelbanan redovisas.

Det är bra om kollektivtrafiken kan kopplas till Odenplan på enkelt sätt. Kanske är tanken här?

Rinkeby är ingen bra nod. Behåll/utveckla nuvarande Danderyds sjh.

Bro mellan Tranholmen och Svanholmsparken vore fantastiskt!

Behåll Djursholmsbanan tåget

Önskar broförbindelse mellan Tranholmen och Svanholmsparken augusti till juni. Om broförbindelsen följer skolåret: Skulle underlätta livet för barn på Tranholmen, t/fr skolan

Förstår inte detta med Rinkeby och varför det behövs

Satsa på att bygga ut de befintliga spårbundna förbindelserna framför att bygga ut nya komplement

Tbana till Täby centrum

I all kollektivtrafik bör man kunna ha med sig cykeln, annars uppmuntrar man ju inte på riktigt att folk ska cykla, om de inte kan pendla med cykeln.

Vill inte se en kollektivtrafiknod vid Rinkeby som går in över befintliga ängar och grönområden

buss till Svanholmsparken båt till Djursholm torg

Roslagsbanan går inte att bygga ut mer, det gynnar inte Danderydsborna. Tunnelbana tack!

Bevara Stocksund station, kommunen bör driva detta aktivt.

Begriper inte varför man inte arbetar för en utbyggnad av tunnelbanan till Täby, Roslagsbanan kan inte svälja allt. kapaciteten räcker inte till. E18 i tunnel är bra med bebyggelse ovanpå.

Långängen-Tranholmen. Det skulle vara bra och rätt på så många sätt. Miljön, promenadstråk och för de boende. En stor majoritet säkerligen på Ön, och ett bra steg då stora antalet är fast boende.

Vi behöver få en T-bana till Täby/Arninge, Roslagsbana till city är bortkastade pengar

Tunnelbana till Täby C borde väl ändå vara självklart!

Trafiken är nog redan vid denna plats. Minska biltrafiken så går det bra annars nej inte mer och i sådana fall lägg den i Mörby centrum.

De ny bussfälten har kraftigt ökat buller från E18 vilket gör att kraftiga bullerskydd behöver uppföras omgående i väntan på eventuell tunnel som är en bra lösning om den kan utföras snabbt.

Planeringen måste utgå från att Danderyd är och alltid kommer att vara en genomfartskommun. Därför bör insatserna fokusera på att genomfart och kollektivtrafik fungerar så smidigt som möjligt.

Ytterligare spårbunden trafik från lilla Danderyd? på riktigt ett sjukt förslag.

Och buller från Roslagsbanan som ökar? Det inte bra eller säker idag - vad händer när det har flera tåg?

Spårbunden trafik behövs verkligen när Täby och Vallentuna hårdexploaterar bebyggelse. Men kanske blir det mer hemarbete och mindre resor till kontor med digitala lösningar. Förutsättningar ändras.

Det behövs bättre kommunikationer västerut.

Historien har visat att buss från Täby till Arlanda är olönsamt. Rälsbunden trafik blir ännu mer olönsam. Nej till tre trafiknoder i Danderyd! Gul linje till Täby utan station vid Rinkeby är jättebra!

Orealistiskt. Det är bra att satsa fullt ut på kommunaltrafik (fixa underliga bussdragningar och återskapa Eddavägslinjen, vetja!), men de som kan kör tyvärr bil. Tbana till Täby = Roslagsbanan dör.

E18 i tunnel blir ett måste med utbyggnader i Norr. Trafiknod i Rinkeby, NEJ, bör vara nära T-banan (med kapacitet) & Roslagsbana.

Förläng tunnelbanan från Mörby centrum till Täby

Absolut nej! Låt Danderyd förbli en lugn plats!

Bygg tunnelbana till Täby

Minska den kommunala trafiken inom Danderyd. Tomma bussar kör överallt. Bygg färdigt tunnelbanan till Täby! Skandal att hela Norrort ska passera Danderyds fina villakvarter med alltmera tågbuller.

Ingen omläggning av Roslagsbanan till Odenplan. KTH ska vara kvar men en förlängning till Arlanda är bra. T-bana till Täby. Från Bergshamra ska en ny t-banelinje gå mot Solna.

Snabbaste vägen från Tranholmen till Stockholm görs med färja till Ropsten. Komplettera med färjeförbindelse till Svanholmen istället för bro.

Inte en utbyggnad av Roslagsbanan som åker igenom kommunen, både dåligt för miljön och större risk för olyckor.

Mer samordnad transport är en bra inriktning

Bra bortsett från förslaget att bygga på E18. Att dubbla Danderyds invånarantal måste försämra kommunikationerna

Kan inte att det skulle finnas något behov att utveckla kollektivtrafiken mot Rinkeby, mer än att det skulle öka tillgängligheten för brottslingar då det blir betydligt enklar att ta sig till hit.

Bra med mer spårbunden trafik, för att möjliggöra för fler att åka kollektivt. Våga ta tillräckligt stort grepp och tänka offensivt för att erbjuda hållbara lösningar!

Satsa mer på pendelbåtar som kan knyta samman cykelstråk mellan Danderyd, Lidingö, Stockholm, Nacka

Mycket bra, även cykelstråk över Edsviken från Sätra Äng till Sollentuna är positivt.

Tunnelbanan till Täby och inte tätare turer med Roslagsbanan som hoppar över vissa stationer.

Fler tåg på Roslagsbanan stör och ökar risk för att man inte stannar på stationerna i Danderyd

Prioritera cykel

En permanent brolösning vore mycket bra för Tranholmen

Vi har en temporär busshållplats utanför grinden sedan 5 år. Buller och skräp

Bygg hur många vägar ni vill, men tänk på cyklister och fotgängare först vid planeringen. Bilar kan ta omvägar som fotgängare och cyklister inte gör.

Bra om station östra finns kvar på Roslagsbanan

Färjetrafiken som är mycket viktigt för vissa kommuninvånare bör nämnas.

Ett färjestopp vid Djursholms torg är nödvändighet för att pendlarbåten ska kunna användas av fler i kommunen.

Positivt på ny gång/cykelbro över Edsviken.

En broförbindelse till ett område som Stockholm stad, polisen och Noa pekar ut som ett av de mest framträdande där kriminella nätverk har stor påverkan på lokalsamhället bidrar inte till ökad trygghet

Ingen trafik till Solna tack. Kriminalitet.

Lugnet i Danderyd försämras med t-bana vidare mot Täby

Bygg ut Roslagsbanan mot Arlanda i stället för att (återigen) uppfinna hjulet på nytt.

Tror inte på en så stor kollektivtrafiknod i Rinkeby. Utbyggnad av cykelbanor är bra men planera då även för nya fordon som kommit på senare tid, elsparkcyklar, elcykel, elmoped mm = går snabbare.

Det är idag busstrafik här och gymnasieskolbarn som "springer över" vägen mellan bilarna. Om mer trafik & bussar ska till på 50-vägen krävs mer säkerhet. 50-gränsen respekteras inte! Gärna cykelbana.

Finmaskigare och tätare kollektivtrafik inom Danderyd bör skapas förutsättningar för. skapas möjlig

Kollektivtrafiken måste förbättras, att lägga E18 i tunnel borde prioriteras högst.

En fast förbindelse till Tranholmen vore en dålig idé. Det skulle resultera i enormt mycket ilska då en stor del av öborna vill ha kvar ön som just sådan, som ö. Finns redan en båtpool samt SL-färja.

Ta hand om det som finns, vi bor här för att det är en villastad

En mycket viktig och bra målbild med tanke på hur mycket bostäder som byggs i kommunerna runt oss.

Vad är det för nod som ska uppstå i Rinkeby?

Ingen mer spårbunden trafik tack. Det är snart passé i och med elektrifieringen av vägfordon.

Det är bättre att använda Mörby centrumnod än att bygga fler noder i en liten kommun

Återinför busstrafik i det mer täta upptagningsområdet som fanns från 50-talet tom år 2016. Vi har behov att åka till/från Baldersvägen och Ridvägen Nora torg Kyrkskolan, Tbanan, Fribergaskolan Mörbys

Förbindelse med Arlanda och Solna vore utmärkt

Bra med kollektivtrafik men inte om det inte om det är på bekostnad av natur och kommunens villastadskaraktär

Finns inget behov om man inte kraftigt ökar bebyggelsen. Som dessutom kommer att ingå i en utökning av ekonomiska skäl. Därmed försämras miljön och kommunen samt ingen reell förbättring i slutändan.

Bättre tvärs.

Utnyttja möjligheten till utökad båttrafik. Nya brygga vid Djursholms Torg skulle kunna ge bra omstigning mellan buss och SL-färja. Snabb båtkommunikation till Tranholmen/Norra Djurgårdsstaden.

Vet ej men bra om det kan fungera

För mycket trafik på Roslagsbanan

Vill inte att ni bygger ut så att det blir bättre kommunikationen till Tensta.

Tycker inte det ska byggas ihop med Rinkeby. Absolut inte!

Inriktningen är starkt beroende av att en rad åtgärder av infrastrukturen genomförs i regionen, dvs beslut som ligger utanför kommunens ansvar. Detta bör förtydligas.

Bygg T-bana till Arninge

Kollektivtrafiknoden bör knytas till området kring Mörby Centrum/Danderyds Sjukhus. Att göra Rinkeby till Kollektivtrafiknod riskerar att sönderexploatera närheten till Rinkebyskogens naturreservat

Har inte kommunen en idé om vad som händer om Stocksunds station inte längre trafikeras? Eller är det med i förtätningsmarken? Det är otydligt vad kommunen vill:

Genomfartstrafik bil behöver minska men det är inte realistiskt. Tunnel och biltullar behöver utredas.

Behåll tillfartsvägarna vid Stocksund/Inverness

Tror det blir mindre jobbresor och jobbpendling i framtiden. Behövs verkligen spårbunden trafik till Arlanda? Nod i Rinkeby behövs bara om man bygger där vilket jag tycker man ska avstå.

Danderydsborna behöver ingen ytterligare kollektivtrafiknod

Rinkebyskogen får inte naggas i kanten, varför ny kollektivtrafiknod inte ska förläggas till Rinkeby.

Busshållplats i Långängen. Med färjeförbindelse Tranholmen - Långängen bevaras en unik skärgårdsö.

Saknas helt de sjöförbindelser som andra kommuner deltagit i och som möjliggjort att vi nu har tät kollektiv färjeförbindelse.

Söka samarbete med Täby för att tillsammans med stadsmakterna lösa problemen med genomfartstrafiken. Förlägg E18 i tunnel tillsammans med förlängd t-bana till Roslags Näsby. Roslags Näsby nod för NO

Lobba för att dra vidare tunnelbanan

Det låter bra med utbyggd kollektivtrafik. Se gärna över om det går att bevara de stängningshotade hållplatserna på Roslagsbanan.

Bilaga 8 – Samtliga fritextsvar gällande Översiktsplanens utvecklingsinriktning för natur och friluftsliv

Har du någon övrig synpunkt gällande utvecklingsinriktning för natur och friluftsliv?

Bra för att skapa grönska och rekreation nära bostäder.

Bygg inga nya flerbostadshus i kommunen. Ska det byggas nytt så ska det vara villor och radhus. INGA NYA HUS ÖVER 2 plan.

Ni kan rimligen inte driva både och. Ta fasta på grönstråk genom att behålla villastadskaraktären

Bygg bostäder intill Sollentunavägen som bullerdämpare mot Rinkebyskogen. Viktigt med grönt gångstråk längs med Noragårdsvägen, grönt vid Nora Torg och fortsatt ner.

Fortsätt värna om våra fina fågelsjöar/träsk

Bygga över e18 mkt lågprioriterat

E 18 i tunnel är enda som kan göra kommunen mer tillgänglig och trevlig, naturnära. Tyvärr.

Bullerplank behövs längs med E18!

Bevara ängar och djurliv runt Ekeby. kossor, hästar, beteshagar

Vad innebär en grön koppling UNDER E18?

Detta är väl den enda punkten som är bra i denna översiktsplan.

Det behövs fler hundgårdar. Med ca 4000 hundar i kommunen där många av dessa måste få springa fria då och då.

Saknar bara baskethall. Nu ska basketen dela hall med flera andra sporter och vi har ändå i Norrbotten en tradition av att fostra spelare och tränare som kommer långt (landslag, storklubbar).

Satsa mer på idrott och rekreation.

Det är verkligen ett problem att E18 skär igenom kommunen... Om man inte bygger över så kanske man åtminstone kan göra vallar och plank för att den inte ska störa när man vill uppleva närhet till natur

Grönområden är jätteviktigt. Bygg inte i Rinkebyskogen eller andra gröna ytor

Viktigt att behålla grönområdena och desto mer bebyggelse desto mer sliter det.

Var rädd om det vi har

Ok

Låt E18 gå under jord och bygg bostäder ovanpå!

Viktigt att de som bor i en del av kommunen som har närmare till Norra Djurgården, Lidingö eller Bogesundslandet kan nå det. Så kommer också kommunens grönytor till nytta för besökare.

Gräv ner E18, bygg inte en permanent bro till Tranholmen

Redovisa nyttan av att lägga motorvägen i tunnel.

Det finns hur mycket skog och natur som helst i Danderyd den är värd att bevara men det får inte bli ett egenintresse

Bygg över motorvägen, så man slipper se och höra motorvägen och kommunen kan bli EN kommun.

Ingen ny bebyggelse så kan gröna ytor fortfarande få vara gröna!

Fina rastplatser efter Roslagsleden skulle vara trevligt och varför inte ett Naturrum vid Roslagsledens start

Tycker att en golfklubb kan räcka och bygg på tex Kevinge golfklubb då sporten inte är för alla då den är extremt dyr. Mångfald inom alla områden. Där kan friidrottshall och bostäder byggas eller DGK

Bra plan. Dock behövs bullerskydd omgående för att kunna använda många av grönområdena. Det bör utföras omgående i och med att planen för tunnel etc. antagligen kommer att ta tid.

Rinkebyskogsreservatet är ett hinder för en rationell utbyggnad av kommunen. Det bör inte förekomma någon större byggnation, men finns möjligheter utmed både Enebybergs- och Edsbersvägen.

Ja tack! Men verkar oförenligt med övriga idéer?

Möjlighet att koppla ihop Rinkebyskogen med Altorpskogen vore toppen!

Viktigt att behålla alla gröna ytor i kommunen mha statistik då kommunen är den 9:e tätast bebyggda kommunen i landet (SCB). Därmed viktigt att behålla bl a Skuggboparken.

Det viktigaste är inte att skapa kopplingar mellan olika områdena utan snarare se till att de nuvarande naturområdena förblir intakta!

Bygg över e18 för att slippa buller. Men bygg inga fler hus utmed e18 utan att täcka över vägen

Värdet är överskattat. Kostar, men blir ändå inte bra. Det finns en charm i att ha kvar fyra kommundelar som avskilda byar. Det ger mer positiv bykänsla.

Ingenting behöver utvecklad. Förvalta det som finns idag. Sluta att tafsa på kommunens grönområden.

Ett par broar eller tunnlar över/under E18.

Det är pos att försöka koppla ihop östra och västra kommundelar. Gångtunnlarna under e18 är inte inbjudande. Inkräkta inte mer på Rinkebyskogen. Hundrastgården var ett stort misslyckande. Utnyttjas ej

Bevara de större grönområden som finns. Ingen mer bebyggelse i dessa grönområden (exempel Mörbylundsskogen).

Däcka över motorvägen från Stocksundsbron hela vägen till Lahäll och gör park med cykelvägar ovanpå för förbättrade gröna kopplingar över E18.

I stort bra, grönområden/park måste också möta ökade intresset att röra sig i skog och mark, då inte bara med fot utan också cykel

Man måste se till grönområden i stort, inte bara parker, naturreservat etc. Att bygga höghus intill parker etc är inte en framgångsformel. Ersätt inte mindre hus på tomter med höghus som man gör nu.

Varför ska stockholmarna lägga beslag på mark i Danderyd? stockholmarna kan väl golfa på Gärdet och/eller Djurgården

Ta inte bort de grönområden som finns bara

Begrav inte alla planer i sedvanliga byråkratiska kvarnar. Få saker att hända. Mindre snack, mer verkstad

Flera utegym i olika delar av kommunen

Jag blir orolig när det står promenadstråk. Cykling är den sport som ökar mest. Om man inte tänker cykling nu, så skapar man bara grogrund för framtida konflikter. Tänk att alla kan inte gå långt.

Friluftsliv i en bullrig miljö är dessvärre inte njutbart. BULLERSANERA först!

Vid exploatering och ny- och ombyggnation bör gröna stråk/kopplingar byggas in. Dvs beakta biologisk mångfald i förhållande till omgivning.

Nej- begränsa kommunikationen under E-18. Lämna Djursholm i fred.

Satsa på att hålla efter de naturområden som finns i stället för att "bygga" gröna kopplingar. T.ex. att röja sly och hålla skogar och marker öppna i stället för att låta dem gro igen totalt.

Låter bra men i kap 5 skriver man först om utbyggnad av Rinkeby, sedan att bevara grönområden. Det går inte ihop. Det räcker med affärer och service i närheten (Täby, MoS mm). Bevara det unika, naturen

Det låter bra men gillar inte att ni verkar vilja ta av grönområden vid vandringsleden och golfbanan!

Är positiv till de förslag som presenteras.

Jag vill värna de naturmiljöer vi har, jag vill inte att det byggs högre hus än två våningar och

Tranholmens särart som bilfri ö med skärgårdskaraktär bör ses som ett kulturvärde, detta för att säkerställa att utveckling sker med beaktande av dessa värden. Ön måste skyddas mot planerna på bro.

Natur och friluftsliv måste prioriteras- men med övriga bygg och utvecklingsplaner låter förslaget som ett sätt att föra invånare bakom ljuset

Bra att koppla ihop områdena i kommunen. Viktigt att det blir naturligt och inbjudande

Bäst att förlägga E18 i tunnel

Ok, så länge dessa åtgärder inte sammanfaller med bebyggelse

Sköt om Rinkebyskogen, låt inte dåliga och billiga arborister a ner gamla stora fina träd!

Natur är superviktigt för oss alla dygnet runt och jag tror på andra alternativa lösningar till E18 än tunnel. Trafiken försvinner inte utan kommer ju ut ur tunneln osv

Tycker ej E18 ska grävas ner!

Koppla ihop Rinkebyskogen med Altorpsskogen! Skapa ej naturreservat som låser ute friluftsaktiviteter - låt allemansrätten gälla och skapa förutsättningar för mtb-cykling, ridning, terränglöpning etc

Ta inte ner fler träd - de behövs!

Det är bra fungerande kopplingar idag. Det är populärt med "stråk" men det behöver inte vara så tillrättalagt! Vi hittar i vår kommun ändå! Låt riktig natur vara kvar och underhåll den!

Föreslagna byggnationer fortsätter att fragmentera sammanhängande naturområden

Se tidigare

Tror jag är bra

Mycket dåliga gröna kopplingar som korsar motorvägen i dagsläget

Saknar värdesättandet av de friluftsområden som inte är anlagda och värdet av fria skogspartier, orörda strandlinjer, ängar.

Att bevara grönområden är oerhört viktigt. Fördröjning av dagvatten riskerar att främst bli myggodlingar om det inte hålls i rörelse. Glöm inte bort den riktiga skogen bland era gröna promenadstråk.

Bilaga 9 – Samtliga fritextsvar gällande Övriga synpunkter

Finns det något annat som du vill framföra när det kommer till kommunens långsiktiga utveckling?

Ta vara på att Storstockholm växer och Danderyd har ett geografiskt läge för goda kollektivförbindelser norr och söderut. Många unga vill bo här, men få möjligheter. Satsa på energieffektiva bostäder i centrumläge.

Jag tycker det är viktigt att sluta bygga betong och glaslådor, det finns alternativ. Titta bara på Upplands Väsby som har tagit in tre olika byggare som bygger i mer klassisk stil, det behöver Danderyd också

"Glöm tunnelprojektet! Att lägga till 11 000 bostäder på den lilla ytan som markerats på kartan i planen är inte genomförbart på det sätt som beskrivs i planen, det är bara att titta på en karta över kommunen för att förstå! Så länge inte planen är att börja expropriera villor eller riva kyrkor för att få mer mark då. Och det är den väl inte? 11 000 bostäder motsvarar för jämförelse antalet bostäder i Hammarby Sjöstad, som utgör ett mycket större område. Det skulle också nästan dubbla antalet bostäder i Danderyds kommun, från dagens drygt 13 000, inklämt på den lilla ytan.

Sedan är inte denna typ av projekt något som kommunen ska hålla på med. En kommun med politiker och tjänstemän som inte lyckas hålla koll på sin egen budget ska inte driva så här stora infrastrukturprojekt. Lämna det till Trafikverket som har kompetensen och inte behöver lägga miljoner i onödan på utredningar och konsulter, som det gjorts hittills i projektet. Det finns bättre saker att lägga skattepengarna på!"

Bevara Danderyd grönt och låt Djursholm och Stocksund behålla sina vackra hus och bevara Trädgårdsstaden. Riva, bygga om och förstöra vårt kulturarv är inte ok. De som köper hus i Danderyd borde få information om vilka hus och miljöer som bör bevaras. Vill man inte, kanske en annan kommun är att rekommendera.

"Planen på att lägga ner E18 i tunnel bör omgående läggas ner. Detta av flera orsaker.

1. Jag vill inte bo i ett väg- och bostadsbygge i tio år eller mer. Då flyttar jag från kommunen och tar mina skattepengar och mitt bolag med mig.

2. Danderyd är en VILLASTAD. Vi har tillräckligt med flerbostadshus. Vi vill inte bli ett nytt Solna, Sollentuna eller Sundbyberg med alla de problem som deras flerbostadsbyggen har lett till.

3. Det ryms inte ett Hammarby sjöstad på den mark som eventuellt skulle frigöras av ett tunnelbygge. Dessutom skulle kommunen HELT ändra karaktär.

4. Det är varken miljö- eller ekonomiskt hållbart att bygga så många nya flerbostadshus eller att förlägga E18 till tunnel.

5. Framtida trafiklösningar är inte att förlägga biltrafik till tunnel utan att se till att biltrafiken sker elektriskt och att mertalet transporter blir kommunala (Tunnelbana till Täby/Arninge) eller av ride-sharekaraktär.

6. Planen kommer att kräva expropriering av befintliga villaområden."

"Bygg inte sönder kommunen!!

Jag vill behålla vår ”luftiga” kommun med mycket grönska mellan husen!

Jag vill inte mötas av byggarbetsplatser runt om i kommunen år efter år med det stök och oljud som det innebär.

Är tillräckligt med det som pågår i Mörbylund/Invernesshöjden samt Mörby, längtar efter lugnet som fanns förr i kommunen!

Måste man alltid bygga mer?"

"För samvetet, kommande generationer och lokalpolitiskframgång slut driv stora förtätningsprojekt.

Ni finns för väljarna och vi visade sist med önskvärd tydlighet vad vi tycker om ffa Moderaternas okänslighet och dess totala okänslighet inför vad kommuninvånarna vill ha och i vilken form.

Skärpning! Tid nu för eftertanke och strategiska reflektioner om ni vill ha en chans att föra er politik till framgång och återvinna förlorat förtroende."

Ta in samråd innan exploatering startas. Ställ er inte på exploatörernas sida utan sätt upp tydliga riktlinjer. ställ krav på hållbart byggande.

"Bygg tätare; arkitekttävlingar etc- skapa mer spännande arkitektur.

Det får plats många fler boende(skattebetalare)

Danderyd är oerhört centralt och mycket attraktivt för alla oss som kommer från innerstan och vill ha grönska och centralt läge. Det finns mycket plats i kommunen att förtäta på utan att förstöra helheten/grönskan.

Vi vill bli fler!

Fler restauranger/caféer. Danderyd är en otroligt tråkig kommun som inte har några utflyktsmål vad gäller mat och dryck- bygg, bygg!"

Det är bra med nya äldreboenden i kommunen, men INTE på bekostnad av Rinkebyskogen! Varför inte bygga nytt vid gamla solgården!

Det skulle behövas fler hundrastgårdar

Det har blivit lättare att få byggnadstillstånd även till större förändringar av kulturhistoriskt värdefulla och intressanta byggnader. Det tycker jag inte överensstämmer med angiven målsättning.

Bullerplank behövs längs E18

"Alla hushåll måste få nära tillgång till avfallssortering (inklusive matavfall, alla har inte det)

Alla har inte möjlighet att köra till miljöstationen"

Cyklisterna måste stoppas!!! Ängsvägen i Stocksund är en skolväg och en vanlig liten smal villagata. Cyklisterna kör för fort, vårdslöst, kör mot körriktningen. Skriker fula ord, knuffas spottar slår på bilar gör farliga omkörningar på fel sidan av både cyklande barn o bilar. Beter sig hänsynslöst helt enkelt. Det är ingen cykelväg. Farthinder måste sättas upp omgående. Leda bort cyklister till andra sidan motorvägen. Göra om Ängsvägen samt Ringen vid Mörby Station till gågata. Spärra av gångbron över till Mörbylund så cyklar måste ledas. Flera otäcka olyckor har inträffat genom åren. Vi som bor här har rätt till en trygg och säker boende miljö. Varenda dag är som att spela roulett ifall någon familjemedlem eller granne ska bli skadad eller få sin bil skadad av aggressiva cyklister. Det är för många cyklister på för liten yta samt att de inte förstår att det är en vanlig villagata och att vi tillämpar höger trafik i Sverige. Kommunen måste agera nu o stoppa cyklisterna!

"Röj upp skogsmark så man kan vistas, gå och vara där. Bort med ris, stubbar och träd på marken. Det skulle vara trevligt. :) Titta på övriga Sverige.

Det vore toppen om alla villaägare klippte sina häckar i Danderyd. Kan kommunen köra en tuff drive?

Idag anlägger kommunen trottoarer och sedan växer det ut 1–1,5 meter häckar så det är ogjort arbete och bidra till en mer osäker gångväg.

Det behövs asfalteras ny trottoar på Edsbergsvägen, tex hållplats Danarövägen. Hållplats för 607 mot Mörby centrum. Befintlig är mycket smal och trasig. Skolelever åker härifrån till Friberga och Mörbyskolan."

Riv ful bebyggelse som tex Mörby c

Stora förändringar inom kommunen behöver röstas om, folk har inte tid med enkäter, många vet inte om att den existerar. Folk som lever i kommunen trivs pga att det är optimalt som det är, vill inte ha förtätning med allt vad det

innebär. Viktig att inte enbart ekonomin styr. Lidingö har många fler obebyggda grönområden än Danderyd!

Det är av yttersta vikt att Danderyd inte förtätas utan att man satsar på byggande av parker, grönområden osv.

"Cykelbro över Edsviken; TA BORT FÖRSLAGET!

För vem? Hur många boende i Danderyd arbetar i Solna och Kista som cyklar året runt. Motorväg för cykel???

Kostnad? Vem ska betala denna?

Miljöhänsyn? Det kommer ta mycket mark i anspråk runt brofästen och miljön runt omkring kommer få en stor negativ påverkan.

Dessutom var det väl beslutat för ett par år sedan att förslaget inte skulle genomföras. Varför har det återigen kommit med i översiktsplanen?"

"Jag tycker ni har satt ihop ett alltför omfattande dokument som vi kommuninvånare ska försöka greppa.

Det är bra att ni frågar oss om våra synpunkter, men ställ frågorna så vi snabbare och enklare kan ta till oss informationen och ge svar på vad vi tycker.

Hänvisningar till FN och andra globala organisationer känns oerhört larvigt och överarbetat. Hur mycket har ni betalt i löner/arvoden till dessa ”ordbajsare”?"

"Jag har markerat ett antal möjliga vattenytor för etablering av flytande bostäder. Utvecklingen av denna boendeform utvecklas succesivt i Sverige och generellt fungerar det bäst att etablera dessa områden i anslutning till befintliga båthamnar både av planorsaker men också en redan färdig infrastruktur.

Jag tycker att kommunen bör skriva in detta som en inriktning att analysera vidare inom ramen för denna översiktsplan."

Bygg så lite som möjligt, vi är redan så tättbebyggda. Förstör inte vår unika miljö. Satsa på större och varierat utbud av bostäder för äldre då den gruppen är så stor. Inrätta ett skönhetsråd och se till att nybyggnation sker i samklang med befintliga byggnader. Låt våra grönområden vara kvar, bygg inte alls där utan utveckla möjligheterna till utomhusaktiviteter för alla åldrar.

"Långsiktigt utveckling, fina ord med hemsk innebörd.

Allting behöver inte alltid utvecklas.

Varför inte vara nöjd med det som finns nu och gör det mer trivsamt. Satsa pengar på bevarandeprojekt och underhåll istället."

"Renovera badhuset eller bygg nytt. Skapa fler utomhuslekområden för våra tonåringar, som skatepark, klättervägg, grillplatser, badstegar och annat som lockar istället för fester och alkohol. Tennisbanor här och var, kostnadsfria. Volleybollplan på t.ex Sätra Ängsbadet.

Mer motionsspår.

Gör tryggare cykelvägar för barn, t ex runt Kyrkskolan.

Sluta tillåta styckning av tomter, framförallt i Västra Danderyd runt Nora och Klingsta där fula hus trycks in på pyttesmå tomter. Plötsligt bor 4 familjer där det tidigare stod 1 hus. Det är oåterkalleligt!"

Bevara stora tomter och grönområden. Stoppa alla avstyckningar av tomter i kommunen!

Försök bevara trädgårdsstaden. Underlätta så att fler kan arbeta och bo samtidigt i kommunen.

Erbjud ett område för trädgårdsavfall (kvistar och grenar) där man kan tippa själv. Orimligt att behöva åka till Hagby och de gröna sopkärlen rymmer för litet. Glöm inte att Danderyd är en trädgårdsstad.

Riv alla avskrädesfulla baracklådor som panikbyggts sen 2015. De är inte värdiga en kommun som Danderyd. Eller ställ dem alla vid slottet, så alla självgoda kommunklantar själva kan leva med de avskyvärda byggena varje dag tills de inse hur fula de är!

"Allmänt högre standard av underhåll och vård av omgivningen.

Soptunnor och återvinningsstationer är ofta överfulla.

Bokstavligen!

Landmärken och trottoarer är igenvuxna.

Få lägre buller med tunnel eller andra åtgärder!

Nybygge är bra, med vägarna är redan fulla som det är."

Genomfartstrafiken från Täby genom Ene-byn går nära skolor och privatbostäder. Täby bygger fler bostäder i Skarpäng mm. Hur mycket trafik med avgasrör ska vi ha i Ene-byn?

"Lämna våra ängar intakta! De har funnits i generationer och bör bevaras för generationer framåt.

Bibehåll också de kommunala skolorna samt återta svalnässkolan i kommunal regi. Den gavs bokstavligt bort till en privat vinstdrivande verksamhet under väldigt ifrågasatta former och mot alla som då gick och arbetade där. Den saknas i kommunal regi.

Bibehåll också många skolenheter i stället för att slå ihop dem vilket påverkar skolorna negativt. Förbättra skolmaten generellt då den idag är under all kritik.

Sluta bygg farthinder överallt utan eftertanke. Ösbyvägen däremot, behöver fartbegränsas. Likaså Vendevägen och Danderydsvägen utanför vasa- och Ekebyskolan där det inte räcker med 30-skyltar.

Ösbysjön bör muddras och övergödning bromsas.

Vårda våra utebad som tex stranden vid barracuda.

Ett nytt badhus behövs. Jag anser att platsen där Mörbybadet finns är toppen, men badet behöver uppgraderas."

Bygg vackra och låga hus. Tänk på miljön runt om, träd och platser att umgås, äta och nära till små butiker. Behåll parker. Få ner trafiken i kommunen. Bygger ni mer runt E18 ökar trafiken. Där det redan är mkt trafik. En fin kommun som vi valt pga just ovan en trädgårdsstad som månar om invånarna och värnar gröna områden. Skillnaden mot att bo i stan. Bygg inte sönder kommunen!!!!

På sikt vore det fint att på fler sätt binda samman områdena som delas av E18. Genom partiell överdäckning, fler tunnlar/broar eller annan bebyggelse. Även fint att försiktigt utveckla strandlinjen med för hela kommunen tillgängliga funktioner t.ex pir, brygga, bastuförening.

"Omtolkningen av stadsplanen som skett senaste 20 åren måste sluta genast. Att tillåta 18 meter höga hus på en avstyckning där det redan finns ett huvudhus på ursprungstomten, strider mot vår gamla stadsplan.

Ett huvudhus får dessutom bara vara åtta meter + tak. Hur han då husen i slutändan bli 18 meter?"

Tycker att det är tydligt att ökad trafik längs E18 är ett återkommande problem i varje målbeskrivning. Jag ser gärna byggnation i anslutning till vägen, men varför inte satsa på rejäla bullerskydd redan nu? Vi som redan bor här drabbas ju redan av vägens negativa effekter på hälsa och välmående.

Bygg inte sönder kommunen. Behov av mer än bostäder, tänkt idrottsplatser, skolar och annat också.

Jag tycker Danderyd måste se över trafiksituationen. Så många jourer på Roslagsbanan gör att det bildar köer på Danderydsvägen. Det är mycket bilar runt Ekebyskolan och förskolan småbarnsskolan/gamla baduhild. Det skapar risker för barnen och dålig luft.

Hur kommer det sig att Enebyberg är det enda område som ska bebyggas med flerbostadshus och övrig exploatering? Vore lämpligt att ni även ser över områden i Stocksund och Djursholm.

Danderyd ska vara en villaförort även i framtiden. Vi vill inte förstöra kommunen med fler höghus. Låt vår fina kommun fortsatt vara just så.

Danderyd är en villaförort och så ska det också förbli. Inget tätare än radhus!

"Vi behöver lösa Roslagsbanan kapacitet. Dubbla våningar?

Trafiken på Enebybergsvägen är under all kritik. När bussarna stoppar upp trafiken innebär det mer avgaser och att trafiken ökar i Enebyberg pga att det ofta är köbildning. Det ska inte gå att köra genomfart från Täby i Enebyberg. Enda rimliga lösningen."

"Biltrafik är fortfarande framtiden, se till att inte planera bort detta! Gå och cykel i all ära, men för att få ihop vardagslivet är bilen en nyckelkomponent. Sluta satsa överdrivet på cykling, Sverige är ett land där höst och vinter inte medför ett hållbart cyklande för barnfamiljer.

Satsa på att bygga nytt mer så lite nyttjande av byggyta. Bygg hellre mindre yta men högre. Bevara natur även runt nybyggen!"

"Skulle gärna se ett sammanhängande grönområde från Stocksundet längs vattnet, Mörbyviken, Golfbanan upp till Edsbergsvägen. Golfbanan är bara tillgänglig för allmänheten vintertid. Golfklubben skulle kunna lämna ifrån sig mark på västra sidan. Vår, sommar o höst är det endast ett fåtal människor - medlemmar- som kan njuta av naturen på golfbanan. Allmänheten utestängs. Slöseri med denna mark.

Fortsätt skylta med promenadväg. Fina skyltar!

Sjukhuset har utökat parkeringen "tillfälligt" under byggandet av nya hus. Se till att ytorna återställs o en sk sjukhusängen återfår sin ursprungliga yta. Alla dessa grönytor behövs om vi ska bygga längs E18."

Vackra ord. Mycket av utmaningen ligger i hur översiktsplanen förvaltas och hanteras. Kommunen har fantastiska miljövärden som tidigare generationer förvaltat fram åt oss. Tycker senaste åren varit mycket huvudlöst. Allt från eken som höggs ner till tidigare hantering av Ginnungagap. Jag är så besviken på både hur tjänstemännen arbetat och hur politikerna agerat. Det är ett sorgligt förfall.

"Viktigt att det i villaområden byggs låga hus som passar i äldre stil. Säkerställ säkra cykel och gångvägar till alla skolor. Sänk hastigheter på vägar.

Satsa på ungdomskultur som café med pyssel/målning, musikstudio, ungdomsfestival, ungdomsmusikal. Öppna Pavven igen och säkerställ att ungdomar inte driver runt dricker och testar narkotika. Många håller inte på med sport. Det måste finnas annat och satsas på ungdomar som inte sportar."

"Jag tycker man ska bygga ut skateparken vid Mörbyskolan! Det behövs mer ställen för ungdomar att vara på! Badhuset, Mörbybadet, hur blir det med det? Skulle vara roligt med ett större badhus; med roliga inslag, rutschkana bubbelbad typ Sydpoolen!

Stocksund hamn behöver ett staket runt pga alla stölder!"

Gör om gör rätt i det mesta.

Det är sorgligt att Danderyd inte vill bidra till Stockholmsregionens bostadsbehov. Och samtidigt inte vill låta pendlare (som inte får möjlighet att bo i Danderyd pga denna politik, utan måste bo längre ut) kunna ta sig till sina jobb utan att begränsas av bullerkrav från Danderydsborna. Vi borde inse att vi är en del av Stockholmsregionen och göra det bästa av den totala situationen.

Kommungränsen går till största delen längs/i vatten. Genom att öppna upp för transporter, rekreation och arbete där kommunens invånare transporterar sig vattenvägen så ökas värdet på att bo och verka i kommunen då det realiseras tillsammans med närliggande kommuner. Här finns stor potential att realisera.

"Förstörs den unika trädgårdsmiljön, och den gröna oas som Danderyd är, genom alltför kraftig exploatering och bostadsbyggande kommer det ALDRIG TILLBAKA!

Visionen borde snarare bygga på det gröna och energismarta och självhushållande samhället, där fokus ligger på att ALLA generationer skall ha trivsamma och trygga miljöer. I vilka miljöer skall våra barnbarn få uppleva naturens dofter, bärplockning och allemansrätt? Vart skall alla äldre få vandra efter sina förutsättningar i en trygg och lättillgänglig grön miljö?

Det är kanske ballt att vara en expansiv kommunpolitiker som sätter sitt namn på säljkontrakt till byggbolag och spelar hjälte i bostadsdebatten i regionen, men vi bör lyfta blicken lite till och tänka efter hur vi verkligen vill att vår kommun skall förändras. Sänk er inte till samma låga nivå som många svenska kommunledare gör i hopp om att vara den som ”satte kommunen på världskartan”.

Våga istället värna de värden som kommunen står för.

Tack!"

"Bygg ihop Tranholmen med Svanholms parken i smala (80m) sundet.

Precis som Gamla Djursholm sitter ihop med Fyrstigen udden.

Fordons parkering på Tranholmen.

Birgers brygga allmänning kan ersätta Svanholmsparkens parkerings yta."

Fast bro till Tranholmen önskvärd.

Gör en fast förbindelse till Tranholmen! Ur en miljösynpunkt skulle det vara mycket mer miljövänligt med en fast bro jämfört med alla båtar som kallstartas varje morgon och kväll och körs över sundet. Ser också en fara, nu när så många ungdomar bor på ön, när dessa sena april eller oktoberkvällar ska ta sig över sundet i kraftig blåst, regn och mörker.

Bygg en permanent bro till Tranholmen.

Lyssna på de boende inte på byggexploatörerna som bjuder på fina luncher mm.

"Fortsätt ha bron mellan Tranholmen och Svanholmsparken på plats mellan augusti och juni.

Vi boende på Tranholmen har verkligen uppskattat att bron till Svanholmsparken har följt skolterminen.

Att broförbindelsen funnits mellan augusti och juni har varit extremt uppskattat bland barnen och ungdomarna på Tranholmen, vilket underlättat deras fritidsaktiviteter och skolgång avsevärt.

Tyvärr kommer nog inte alla dessa barn och ungdomar skriva till er på kommunen.

Också bra för miljön, när de korta båtresorna kan undvikas."

Bro till Tranholmen- JA TACK!

"Har tidigare föreslagit en överdäckning av P-ytan vid Danderyds gymnasium. Genom att göra en tredimensionell fastighetsbildning, skulle en yta på ca 16 000 m2 kunna bli tillgänglig för att bygga på. Vid en 50% exploatering och bygge i tre plan skulle bostadsyta på 24 000 m2 kunna bli realistiskt. Bostäder för studenter och även för äldreboende. Bra kommunikationer och nära naturen och nära skolan.

Området vid Djursholms Torg (gamla bensinstationstomten) bör snarast få en plan som det går att ta ställning till. Rykten är inte bra."

"Önskar broförbindelse mellan Tranholmen och Svanholmsparken augusti till juni.

Om broförbindelsen följer skolåret:

Detta skulle underlätta livet för barn och ungdomar på Tranholmen, att ta sig till fritidsaktiviteter och till och från skolan.

Detta skulle vara bra för miljön, minskad båttrafik.

Att inte behöva ha skolbåten, spar pengar för Danderyds kommun."

"Jag saknar:

Enebybergsvägen känns otrygg och bara som en genomfartsled; ni bygger ut kollektivtrafiken men prognosen är ändå 30% mer biltrafik; jag saknar hur planen ser ut där för att få det att fungera? Framförallt eftersom fler bostäder byggs i Skarpäng och i Enebyberg som ytterligare ökar trycket.

Jag är också intresserad av att veta hur kommunen framförallt i Djursholm och Stocksund arbetar med att säkerställa en levande kommun även efter generationsskifte?

Mitt tips är att ytterligare förbättra kommunikation kring större planer, dvs byggnation och trafik; tex större boards uppsatta på strategiska ställen eller ”utställningar” i tex containrar.

"Mycket viktigt att omgående utreda och fatta juridiskt beslut om vattenrätten runt Tranholmen!

Permanent broförbindelse till Tranholmen är lämpligast ekonomiskt och miljömässigt.

Hundratals utombordare pendlar varje dag helt i onödan med stor miljöpåverkan!

Eller fyll igen sundet och bygg ihop holmen med fastlandet, precis så skedde för länge sedan med Gamla Djursholm.

Flytta fula & överfulla Svanholms parkeringen till Tranholmen för öborna.

På så vis kan fina bostäder byggas i sluttningen ner mot Svanholmsparken.

Många lag, regel och miljövidriga oegentligheter sker på ”privata” Tranholmen!

Samfällighet, Fastighetsägare styrelse och dess medlemmar har ej koll på kommunkrav med följden stor bristande efterlevnad.

Som mångårig permanent boende på Tranholmen är jag ofta chockad över hur egenmäktigt förfarande frodas på ön utan att kommunen hårdgranskar öns verksamhet och dess reglers efterlevnad!

Många ”svartbyggen” på land, strandlinje och i allmänt vatten!"

Broförbindelse mellan Tranholmen och fastlandet året runt, åtminstone borde den följa skolterminen augusti till juni.

Minska besökstiden på boendeparkeringarna från 8 timmar till 4 timmar runt Mörby C. I dag så är det infartsparkering eller parkering för byggarbetare i Mörby C som tar upp många boendeparkeringsplatser samt de nya moppe-bilarna och A-traktorerna. Tonåringarna hade ju cyklar samt mopeder när parkeringsmiljön skapades.

Det pratas om utveckling i Danderyd och det innebär alltid väldigt mycket mer bostäder. I och med att Danderyd är så bebyggt redan idag så är jag negativ till detta. Det jag saknar är en utvecklingsplan som inte innebär exploatering. En kostnadsfråga antar jag men fortsatt väldigt efterfrågat menar jag.

"Önskar broförbindelse mellan Tranholmen och Svanholmsparken året runt.

Om broförbindelsen fanns skulle det förbättra livet för barn och ungdomar på Tranholmen avsevärt, att ta sig till fritidsaktiviteter, till och från skolan och annat.

Det skulle vara bra för miljön med minskad båttrafik och att inte behöva ha skolbåten spar pengar för Danderyds kommun."

"Önskar broförbindelse mellan Tranholmen och Svanholmsparken augusti till juni.

Om broförbindelsen följer skolåret:

Detta skulle underlätta livet för barn och ungdomar på Tranholmen, att ta sig till fritidsaktiviteter och till och från skolan.

Detta skulle vara bra för miljön, minskad båttrafik.

Att inte behöva ha skolbåten, spar pengar för Danderyds kommun."

"Önskar broförbindelse mellan Tranholmen och Svanholmsparken augusti till juni.

Om broförbindelsen följer skolåret:

Detta skulle underlätta livet för barn och ungdomar på Tranholmen, att ta sig till fritidsaktiviteter och till och från skolan.

Detta skulle vara bra för miljön, minskad båttrafik.

Att inte behöva ha skolbåten, spar pengar för Danderyds kommun."

"Bygg ner E18 och förbättra vår miljö i kommunen, luften, ljudet och estetiken. Då får vi ett stort område att bygga nya bostäder, grönområden och bygger samman kommunen. Se till att bostäderna ovanför e18 går i samma stil som finns i Danderyd, dvs villor, radhus och lägenheter. Centrera lägenheter till knytpunkter och handel.

Tänk på att ställa krav på all bebyggelse av större projekt att hålla en hög arkitektonisk höjd och passa in i Danderyds kommun. Gärna gå i den tidsanda som när delar av kommunen skapades."

"Tycker historiskt de senaste 3-4år varit alldeles för mycket klavertramp från kommunens politiker. Som inte lever upp till det man kan förvänta sig i denna kommun:

- Försäljning av skola till närstående? Varför ta risken utan att grundligt kommunicera innan. Ännu viktigare att vara transparent. Inget emot privatisering i övrigt.

- Budgeten? Hur är det ens möjligt. Extremt dåligt för kommunen att inte kunna ha en stabil och långsiktig budget.

- Om turerna kring den nedsågade Eken i Stocksund är kutym så blir man ju väldigt mörk rädd hur skattepengarna i kommunen används.

- Ungdomarna behöver någonstans att gå till.

Danderyds kommun har alla förutsättningar att bli en ännu bättre och attraktivare kommun."

Det framgår att det ska utvecklas i områden 500 meter från busshållplatser och Roslagsbana. Tycker det är fel och ska tas bort. Förstår inte syftet med det. Blir otydligt och är inget eftersträvansvärt. En sak är att det byggs och utvecklas vid centrum så som Mörby C Danderyds sjukhus och möjligen Nora Torg och Enebytorg samt Djursholms och Stocksunds torg. Men vid busshållplatser och Roslagsbane stationer är det fel. Inget som Danderydsborna vill eller har efterfrågat.

Ett större fokus på förtätning öster om E18 eftersom exploateringsgraden väster om E18 är tillräcklig.

Låt bilat bygga mer!

"Juridiskt beslut om rättmätig ägare och nyttjande rätt av allmänt vatten runt Tranholmen måste snarast ske!

Djungelns lag råder sedan länge på Tranholmen strandtomter!

Tranholmen samfällighet och strandfastighets ägare förutsätter felaktigt att de har sjötomt med vattenrätt!"

"Det är bra att Danderyd samverkar med Solna och Stockholms stad så att det numera går bra att cykla året runt från Enebyberg.

En cykelbro över Stocksund hade varit härligt!

Främja gång och cykeltrafik inom området. Tex inom Enebyberg är avstånden ej mer än 2km men många åker ändå bil till skolor och idrottsplatser. Går/cyklar fler blir miljön trevligare"

"Danderyd är magiskt - ett Bullerbyn granne med stor-staden. Låt det så förbli!

Varför vill kommunen bygga nya bostäder?

Utvecklare stannar något enstaka år - vi som föds, lever och dör - har ett lite annat tidsperspektiv och är mer måna om en underbar närmiljö än en fastighetsägares vinstintresse."

varför är det så stor skillnad mellan satsningar på t ex promenadstråken kring kaj och strand inom kommunen? I Djursholm är allt väldigt påkostat!

Jag vill inte se att villabebyggelsen ersätts med höghus/flerfamiljsboenden. Det skall vara en grön kommun med närhet till naturen.

Jag vill ha bron till Tranholmen året runt. Så jag kan cykla till fotbollen och kompisar.

"Viktigt att bevara villastaden och dess unika karaktär som tyvärr redan är förstörd i många år områden.

Se över detaljplanen så att man minimerar möjligheten att stycka tomter i redan etablerade villaområden. Blanda ej flerbostadshus och villor. Ett exempel på hur fel det kan bli är Auravägen i Djursholm, framförallt mellan Strandvägen och Natanael Beskows väg.

Varför måste vi bli fler invånare?"

"Finns så många fina möjligheter till bad och rekreation utmed vattenlinjen men det är så dåligt underhållet och dålig tillgänglighet. Varför inte bygga lite fina

promenadbryggor/trappor/badstegar/bryggor/omklädningshyutter/bänkar utmed sträckan. Ref som man b la har gjort i Nacka kommun.

Vidare är ju underhållet av parkerna /rondellerna mm helt undermåligt. Åk in i vilken stad som helst i Sverige så är det 100 ggr mer prydligt och uppstyrt än vad vi har i Stocksund - ex rondellen vid Lidl/infarten - VAD händer här!??? Lilla parken nedanför kyrkan i Stocksund - sätt dit ngr små bänkar och bord, belysning och lite fina buskar/planteringar. Går med tämligen enkla grepp att höja nivån betydligt!"

"Att ni verkligen bryr er om den visuella gestaltningen av nybyggnationer, ta hjälp av de konstnärer, arkitekter som kan bygga personligt och med charm (En Sveriges Gaudi). T ex Upplands Väsby väljer att bygga i klassisk stil bla - det tycker jag är ett bra initiativ. Att ni inte bygger punkthus utan mer tänker på helheten med mysiga innergårdar. Gärna olika arkitekter i samma område så att det blir liv, variation. Gärna nivåskillnader. Generöst med uteplatser, balkonger, terrasser.

Om ni verkligen vill vara en cykelvänlig kommun - bör ni antingen kunna erbjuda 24H bevakad cykelparkering eller erbjuda kollektivtrafik, som i Skåne, där man får ta med sig cykeln - annars är det ju bara tomma ord."

Förlägga E18 i tunnel skulle lösa så många av dagens problem i kommunen! Bra att det är fokus på utveckling och förbättring av miljö/utsläpp, kommunikationer och att förena kommunens olika delar.

Båtlivet bör främjas

Ändrad brosträckning till Tranholmen med ändrar liggtid över läsåret, som ju nu fungerat mycket bra. En ändrad brosträckning kan innebära en förhöjd mittdel med öppning för genomfart för mindre båtar. I samband med det kan också en bättre hamn med kajlossnings och lastningsmöjligheter vid Brunnsbo. Svanholmsparken kan utökas med möjlighet för café/foodtrucks i närheten av Brunnsbo, vi ser ju att brödbilen drar mycket folk på torsdagar.

"Danderyds kommun är en genomfartskommun för all kommunikation norrifrån. Detta är den enskilt viktigaste frågan som all planering måste utgå ifrån. Hur kommer buller, utsläpp och möjligheter till att själv färdas på E18 att påverkas när 30–40 000 nya bostäder byggs i norrförort? Ska vi tillåta att våra småvägar blockeras när Roslagsbanan ökar sin trafiktäthet till ett tåg varje minut, går snabbare samtidigt som stationer läggs ner? Danderyd får alla nackdelar, inga fördelar. Vårt påtryckningsmedel mot Roslagsbanans utbyggnad måste vara att vägra införa planskilda korsningar med biltunnlar (otrygga platser som vi inte vill ha). Istället måste kommunen kräva att det är Roslagsbanan som ska förläggas i tunnel genom vår kommun.

Men - det allra bästa alternativet för ovanstående är utbyggnad av en kapacitetsstark tunnelbana i norrförort."

Det finns inget självändamål för oss som bor i kommunen att det ska bli fler bostäder eller kontor. Vårda det som finns och sänk skatten istället

"Bra sätt att få ta del av utvecklingsplanen!

Mycket synd att gamla järnvägsbron över Stocksundet revs.

För att nu förbättra för cyklister och gångare bör bullerskydd runt biltrafik över Stocksundsbron snarast byggas.

Tyst asfalt bör användas.

Målen kring att bevara ursprunglig byggnadsstil i kommunen verkar ej beaktas. Bygglov ges till villor i mycket avvikande stilar.

Så kommer 2 synpunkter m h t miljömålen: Alltfler bygger swimmingpools. Hur kan det inte krävas bygglov för att spränga berg och påverka naturen utan återvändo? Och kan kommunen hjälpa till med information om de negativa miljöeffekterna av att installera nattbelysning på träden i villaträdgårdar?"

"Största problemet är att Danderyd är en genomfartskommun. Nu när man bygger enormt mycket i Täby och i övriga Norrort så kommer trafikläget att öka kraftigt. Det gäller både roslagsbanan och E18.

Båda borde på sikt förläggas i tunnel, för att få bort båda buller, och säkerhetsrisker. Vill att Danderyd skall förbli en grön småstads kommun, inte en genomfartsled."

Skydda skogs-o strandområden o sjöarna i Danderyd. Samarbeta med övriga aktörer i NO-sektorn för att minska genomfartstrafik och gör att E18 ska få en huvudsaklig dragning i tunnel och på ett naturligt sätt ansluta till Förbifart Stockholm

Ingen ny bebyggelse. Låt Danderyd vara den gröna kommun som ni försöker påskina.

Att kommunen respekterar de befintliga kommuninnevånare som bor kring Ösbysjön och deras enträgna uppmaning till kommunens politiker och tjänstemän att det orimliga i att en företagares vinstintressen, i form av tidigare presenterade förslag, får gå före ett betydligt större antal fastighetsägare som aktivt valt att investera en fastighet i ett lugnt och kulturskyddat område som präglar den här delen av trädgårdsstaden Djursholm. Låt det istället bli porten in mot Djursholm i form av låga Town

houses byggda i ett materialval som stämmer överens med den till stora delar omgivande kulturskyddade bebyggelsen.

"Vi behöver få fler människor i arbetsför ålder som har barn. Vår befolkningspyramid har en sned fördelning, för få barn i låg ålder och för stor grupp äldre-äldre.

Försörjningskvoten är redan för hög och nu behöver Danderyd öka sin befolkning och inte som har skett minska.

Kommunen är inte färdigbyggd, den kan utvecklas om vi tar tillvara de möjligheter som finns. Vi har en stor arbetsplats vid Danderyds sjukhus och många arbetspendlar idag hit.

Bygg ut cykelstråk och satsa på friskvård, fler ska kunna cykla till sina arbeten och till skolan."

"Båtförbindelse från Edsviken till Djursholm, Lidingö, Tranholmen, Storholmen o till stan skulle vara jättetrevligt.

Cykelbana o gångbro över Edsviken och vid Stocksund likaså."

Börja ta ert ansvar för invånarna och bygg hyreslägenheter. Historiskt har det inte varit ett problem och personligen är jag 4 generationen Djursholmare och utvecklingen är katastrof mot mänskligheten. Man vill inte ha byggarbetare i kommunen utan de ska bo någon annanstans för man har tappat respekten för olikheter. Lägg pengar på integrering av invandrare som att lära dem våra oskrivna lagar mm för att få mer mångfald. Sluta vara så vinstdrivande och sluta med svågerpolitiken. Börja vara ärliga och planera framåt längre än 4 år.

"- Danderyd får inte ses som ""färdigbyggt"". Ett samhälle kan inte upphöra att utvecklas, utan måste hela tiden förnyas, kompletteras och anpassas till nya behov.

- Bostadsfrågan är avgörande för att kunna hålla igång ett levande samhälle. Det krävs en variation av bostäder och ett bättre markutnyttjande, gärna med småskaliga bostadsområden. Det borde gå att utnyttja delar av Rinkebyskogen, som idag t ex rymmer två golfanläggningar. Delar av den marken borde kunna användas bättre.

- Danderyd är och kommer alltid att vara en genomfartskommun. Detta måste bejakas. Det går därför inte att av principskäl blockera eller försvåra trafiken till/från övriga Norrort. Istället bör den omgivande miljön anpassas så att den fungerar bra i förhållande till trafiken. Gärna T-bana till Täby, även om det kräver viss bebyggelse i Danderyds.

- Kommunens tydliga karaktärsområden i samtliga kommundelar bör värnas, men utan att det skapas museala miljöer. Även Djursholm och Stocksund kan förtätas varsamt."

Bygg lågt och fint

"Tycker på riktigt att läsningen i stora delar är en besvikelse.

Ni måste var mer lyhörda om ni vill ha en chans att sitta kvar efter kommande val. Tunnelförlägg gärna men den då tillgängliga ytan bör bebyggas i linje med Danderyds ursprung och unika förutsättningar som villa och trädgårdsstad."

Planera för bostäder på verksamhetstomterna som ligger

Återinsätt bussar vid Baldersskolan till/från Mörby centrum och Fribergaskolan vid Baldersskolan.

"Hej, det är en absolut nödvändighet att förse Tranholmen med en permanent bro som även motoriserade fordon kan använda.

De allra flesta av ca 200 hushållen på ön bor här permanent, äger en bil och många har barn som går i skola, dagis osv. Mot bakgrund av parkeringssituationen på fastlandet, skolbarnen samt de vuxna behov av att ta sig till sitt arbete är det väldigt märkligt att ön inte redan försetts med permanent bro.

Jag liksom en majoritet av öborna hoppas att det blir ändring på detta inom en snar framtid!"

"Undvik gärna frestelsen att bygga nytt på bekostnad av de fåtal grönområden och små skogsområden som finns kvar.

Skulle detta göras så riskerar Danderyd på sikt att bli som Solna och gå från villastad till stad med endast ett fåtal tillrättalagda parker instängda av bostäder.

Det som gör Danderyd unikt är ju just att det inte är förtätat utan består av naturområden med villor här och där. Inte en massa flerbostadshus som rutar in grönskan i småtråkiga parker."

Gränsen mot Täby / Roslags Näsby Tranvägen och Höglidsvägen behöver bullerplank eller annan avskärmning för att inte få känslan av att bo i ett industriområde. Tänker på biltvätt / bilverkstad och andra kontorsbyggnader.

Bra idéer. Genom att fylla i luckor och barriärer knyts kommunen ihop.

Bygg inte sönder villastadskaraktären. Låt oss bevara de grönområden som är kvar. Stoppa planerna på e18-exploateringen!

Med tanke på den ökande byggnationen i kommunerna norr om Danderyd är det oerhört viktigt att planera för den ökande trafiken. Trafiken kommer att korka igen hela kommunen, inte bara E18 utan också alla småvägar runtomkring som kommer att bli "smitvägar" för de resande norrifrån. Den planerade spårtrafiken bygger på Roslagsbanan som inte kommer att räcka Danderyd kommer att drabbas av ökande biltrafik och busstrafik. Det kommer att påverka buller och luftmiljön. Se till att alternativet Lång tunnel kommer till stånd, mycket viktigt!

"Planera mer äldre- och omsorgsbostäder.

Fundera på hur det nya utökade hemarbetet ändrar förutsättningarna för kommunikationer, ev ökat intresse att bosätta sig längre/ långt borta från ""arbetsplatsen"". Många kanske kommer att jobba hemifrån 1–3 dagar/vecka. Eller i helt annan del av Sverige/andra länder.

Mycket viktigt att behålla Danderyd som en Trädgårdsstad, bli inte en hårdexploaterad stadsbebyggelse. Det är ju ett stort intresse att ha en egen trädgård."

"Danderyd är i mitt tycke unikt. En oas ett stenkast från Stockholm, omgiven av vackra naturmiljöer. Jag kan inte se att det finns något bättre ställe att bo på. Se till att bevara det som gör Danderyd unikt och attraktivt. (Förtätade, asfalterade förorter finns det redan gott om.)

Bevara villastaden Danderyd.

Förtäta och utveckla redan förtätade områden inom rimliga gränser och se till att kommunikationerna förbättras.

Exploatera inga natur- och grönområden."

Satsa lika mycket på Enebyberg som på övriga delar i kommunen. Prioritera trafiksäkerhet (framför allt för våra barn), och kollektivtrafik. Samarbeta med Täby kommun.

Tranholmen. Minska privatbåttrafik med utvecklad kollektivtrafik - färja till Djursholms c och busstrafik till Svanholmen samt gångbro till svanholmen. Stärk skyddet för allmän plats längs strandlinjen

"Möjliggör styckning av stora tomter och bygg småskaligt så att fler kan ta del av vår fina kommun.

Ta bort möjligheten att bygga flerfamiljshus med bostadsrättsföreningar som inte stämmer överens med villastadens karaktär."

Kommunen bör bevara de fina grönområden vi har. Att bygga fler ställen för spontanidrott och träning vore perfekt. Fler utegym i anslutning till

exempelvis lekparker. Titta på Ella park och Ella gård i Täby, de finns utegym i parkerna och även en basketplan och minitennis planer med intilliggande grillplats som är öppna för alla. Detta främjar spontanidrotten som är så viktig för både vuxna och barn.

"Danderyds unika charm byggdes för 100 år sedan, två generationer över dagens pensionärer. Hållbarhet betyder att det är vår plikt att bevara detta arv till kommande generationer.

Säg JA till det attraktiva:

Bibehållen villaidyll, Marknära boende, Social kontakt, Vacker arkitektur, Hälsosam fysisk aktivitet, Gröna och Blåa omgivningar, Mindre buller.

Säg Nej till:

Höga hus, Förtätning, Buller

E18s bullerproblem kan åtgärdas med måttligt dyra åtgärder varav de tre viktigaste är bullervallar, sänkt fartgräns från 80/70 till 60/50 samt tyst asfalt.

Folk vill helst bo i villa.

Villor ger mindre livscykelbelastning på miljön och har lägre produktionskostnad än lika stora lägenheter

Människors mentala hälsotillstånd gynnas av marknära boende, natur och vacker arkitektur

Miljonprogrammet fick avbrytas i förtid. Prognosmässigt sker detta igen om 1–3 år.

Vi är Sveriges 9:e tätast befolkade kommun. Vi har inte gett några löften. Vi har lediga bostäder på Hemnet. Vi behöver inte bygga!"

Detaljplanen som togs fram för Nora torgområdet tillät för mycket exploatering. Men torget behöver rustas upp. Nuvarande fastighetsägare verkar inte sköta sig/sina hyresgäster (nora deli undantaget). Danderyd är fint som det är.

"Danderyd kan inte lösa Stockholms bostadsproblem, eller Sveriges brist på glesbygdsstrategi. Om kommunen förtätas kommer denna världsunika miljö att förloras, för alltid. Kommande generationer kommer att döma oss, hårt, för att vi inte tog bättre hand om vårt kulturarv. Få minns det nu, men från mitten på 40talet till mitten på 60talet var det många i maktpositioner som tyckte att Gamla Stan skulle rivas. De såg risiga hus och krokiga gator där det var svårt att köra bil, inget att spara på. Det var väldigt nära att Gamla Stan jämnades med marken. Nu är den på UNESCO världsarvslista.

Jag tycker att Danderyd nu står vid liknande beslut. Är det OK att förstöra en världsunik miljö för att en handfull politiker (som inte kan nåt om stadsplanering och uppenbarligen inte kan läsa ritningar) ska få en fjäder i kepsen och avancera sina karriärer? Inse skalan av dessa beslut. Dessa förändringar kommer vara för evigt."

"CYKEL Jag har cyklat mellan Djursholm och City i många år och uppskattar cykling, men vet hur farligt det är; enligt Trafikverket är risken att omkomma per personkilometer tio gånger högre än för bilåkning. Därför bör cykelvägar vara av god kvalitet men det är helt fel att propagera för cykling. Fler kommer att dö.

Viktigt är att cykelvägar inte bara fungerar söderut utan även norrut. Att cykla till Enebyberg är förskräckligt på vintern oavsett vilken väg som väljs (Näsbyvägen eller Svalnäs Allé). Den säkraste cykelvägen norrut genom Enebyberg går genom västra Enebyberg men slutar blint vid gränsen till Täby.

BIL Är farthinder vid korsning med gående eller cyklister är evidensbaserat? Min uppfattning är att farthindren i Danderyd mest distraherar då föraren måste titta neråt istället för att fästa uppmärksamheten på omgivningen.

Kommunen bör uppmuntra till att åka kollektivt genom att ta bort parkeringsavgiften vid Danderyds sjukhus och bygga fler infartsparkeringar."

"6.2.3.2 Målet skall inte vara att minska elanvändning för uppvärmning och kylning av bostäder. Sådant är fritt val för medborgarna och tillgången på el är självklar i ett välskött Sverige.

Kap 6.2.5.2 Danderyd skall enbart verka för att E18 tunnelförläggs om det betalas av någon annan och inte betyder att en massiv bebyggelse krävs för att finansiera bygget av tunneln.

Kap 7.3.1, sidan 156: Det finns ingen anledning att minska på biltrafiken i Danderyd eftersom den snart kommer att vara fossilfri. Detta faktum måste gälla generellt som villkor för åtgärder och mål i hela översiktsplanen."

Flyttade hit för att få lugn och ro bland kohagarna. Betalar mer skatt än 99% av befolkningen. Ska ni dra hit en massa folk och förstöra lugnet så flyttar min skatt, och många andras, härifrån. Och blir ihågkomna som de som förstörde Danderyd.

Den här planen skulle fullständigt förstöra Danderyd. Förstår inte hur jag kunde rösta på er.

"Jag är absolut emot bebyggelse av Nora torg

De senaste översvämningarna visade att det redan är för tätbefolkat i kommunen. Bebyggs Nora torg mer blir det ännu känsligare för översvämning vilket drabbar oss som bor här. Satsa på oss som bor här. Bygg inte mer nu."

"Ordna bättre fungerande badtrappor vid Edsviken badberget. Trampolin vid Germaniaviken. Flotte i Ösbysjön.

Rusta upp rondellerna, t ex den vid Danderydsvägen/ Danderyds kyrka, ta inspiration från Täbys fina rondeller."

"Altorpsskogen missköts systematiskt. Det är en bedrövelse att se hur skogsvården negligeras med svepskälet att det gynnar den biologiska mångfalden. Det är en extrem BRANDFARA med alla döda träd som får ligga och blir barkborrsodlingar som i sin tur dödar skogen. Rensa upp, med kompetent skogskunnig personal, INTE gatupersonal. Sätt upp belysning även på 4,6km-slingan.

Skatteutjämningsutbetalningarna på över 600 milj till andra kommuner årligen måste upphöra!

Upplysta, högpresterande, skattebetalande kommuninnevånare med höga inkomster kommer inte att tolerera detta slöseri med kommunens skattepengar och kommer att protestera med röstsedlarna i både riksdags- och kommunval och flykt från kommunen. Värna om kommunens miljö och innevånare istället för att jamsa med i bidragssamhället. Skandal att detta fortgår år efter år. Att tro att man ska råda bot på det hela genom att trycka in höghus med en massa smålägenheter för att öka skatteunderlaget i kommunen är en villfarelse."

Kommunen ska lyssna på invånarna. Kommunen är speciell och har bland de rikaste invånarna i Sverige. De använder sin bil, även om man använder cykel mer. Visionen för Danderyd är att det ska vara snyggt, exklusivt (men inte dyrt), behålla villastaden och bygga mer traditionellt och klassiskt. Vilka lägenheter i stan är dyrast - sekelskiftes lägenheterna. Vi ska inte bygga fyrkanter och miljonområden. Ni måste utgå från invånarna och se vad de vill hå. Tjänstemännen ska inte driva egna frågor. Mörby Centrum måste få en uppryckning. Att bygga tunnel och bygga en ny fantastisk huvudgata med snygg klassiska hus 5–6 våningar (kommer fungera om ni lyssnar på vad invånarna vill ha), allé med butiker i bottenplanet, typ gamla NY och London. Människor kommer vallfärda till våra fantastiska restauranger och caféer samt fina småbutiker. Bebyggelse går sedan över till stadsradhus a la NY/London och därefter villor. Bra med parkeringsplatser. Naturligtvis med miljötänk, parker och lekplatser.

Minska ekofascisternas påverkan! Finns ingen logik i att ha ovårdade träsk, förvuxna ängar och slybuskage i en villastad. Vill man ha fästingar, skalbaggar

och mygg så går det utmärkt att ta bussen till landet. Boende ska inte behöva drabbas av ett fåtal miljöpartiklar som kräver att alla ska cykla, träskmarker ska producera mygg och ovårdade ängar ska härbärgera fästingkolonier.

Vänligen bevara grönområden. Behåll golfklubbarna.

Planen känns väl genomtänkt. Möjligen har man inte beaktat de senaste årens utveckling där resecentrum landet över blivit stökiga tillhåll för kriminella och för droghandel och där kaj/strandområden som rustas och göra fina tyvärr blir stökiga partyområden och där det buskörs så pass med vattenskotrar och snabba motorbåtar att det inte går att bada. Blir förvånad när jag läser om planer på ett resecentrum vid Danderyds sjukhus. Har kommunen inte lärt av de avskräckande exemplen runt om i landet? Mitt lokala centrum (Djursholm) får hellre förbli en litet bortglömd, glest befolkad idyll än en utbyggd variant som drar till sig stök.

Arkitekturen mycket viktig för att undvika betongklossar som förfular. Det går att bygga snyggt utan att det kostar så mycket mer. Håll flerfamiljshus på en nivå som gör att dom inte sticker ut (max 3 våningar). Låt Ekeby Gård och dess historia och unika läge leva vidare orörd.

Kommunen ska verka för invånarna och sätta deras prioriteringar och välmående högst. Inga aktivister ska driva egna agendor. I Danderyd väljer man själv färdmedel och alla färdmedel ska behandlas lika. När det gäller byggande ska man tänka miljö, men inte dumdristigt. Man ska ligga långt framme i teknikmöjligheter i hus och lägenheter. Man ska bygga mer i klassisk stil, och speciellt i Stocksund och Djursholm. Man ska bygga mer exklusivt, men därmed inte fördyra. Högt i tak, balkong och kanske öppna spisar i lägenheter och hus. Vi vill inte ha fler lådor och miljonprogramshus. Vi ska erbjuda attraktiva möjligheter till spontanidrott. Vi ska se till att det finns bra med infartsparkeringar, som jag tycker borde vara gratis. Att bygga ner E18 är bra men vi ska inte stå för kostnaderna. Roslagsbanan ska fortsätta gå till KTH, många av våra ungdomar och vuxna använder sig av den och kommer dit de har behov av. Tunnelbana till Täby samt en linje från Bergshamra till Kista och Sollentuna.

Jag tycker att ni ska prata utveckling som inte innebär att bygga. Tänk på att Danderyd är på topplistan i tätbebyggda områden.

Som tidigare skrivet, jag kan inte se nyttan för Danderyd att få utökad kollektivtrafik till Rinkeby. Antalet pendlare från Danderyd till Rinkeby måste vara näst intill obefintlig. För de som vill åka dit så tar t-banan till Centralen max 15min så jag ser ingen nytta med denna koppling. På sikt tror jag snarare det kommer leda till fler personrån, inbrott och bråk, så som samhället ser ut idag.

Jag gillar min kommun men skulle trivas ännu bättre om det fanns en större benägenhet att öka mångfalden bland dem som väljer vår kommun och skapa förutsättningar för alternativa levnadsval, t ex kring hur man bor och reser. Danderyd behöver vara en aktiv del av ett samhälle i förändring, och det skulle även skapa positiva möjligheter för oss som bor här!

Öka inte bilismen i Inverness/Stocksund, det räcker med byggnationen som skett i Mörbylund, grönytorna är inte tillräckliga oaser för fler personer

Kunde ej markera på kartan då jag använder en iPhone. En generell önskan vore bättre information från kommunen om vad som pågår och vilka planer som finns, rent konkret. T ex information om vad som händer i Mörby C och liknande. Just nu känner jag att det är svårt att skaffa information om planerna och det är mycket spekulationer i facebook-forum där man inte riktigt vet huruvida informationen stämmer eller inte.

"Trafiksituationen/bullersituationen på huvudlederna måste lösas, ta erfarenheterna från Enebybergsvägen och implementera dessa på Stockholmsvägen, Vendevägen och Danderydsvägen. Dagligen ser jag bussar och lastbilar som blåser förbi i över 70km/tim på 30-vägar. Det ska inte behövas en olycka för att inse problemet med det!

Försiktighet när man bygger nytt, villkorat att det löser ytterligare ett problem. Måste inte alltid vara stora huskroppar utan hellre bryta ner det till mindre enheter som bättre smälter in i trädgårdsstaden."

Ju mer ni förtätar, desto mindre attraktivt blir Danderyd. Läs dessutom exempelvis de analyser som gjort av Robert Boije om att det är villor som saknas runtom i Stockholm, inte flerbostadshus.

"Saknar strategi och engagemang för det sjönära livet, praktiska moderna pendelbåtar och angöringsplatser, fler badplatser.

Saknas satsning på samtida konst och kultur. Ateljéer, arbetsstipendium, konsthall och verkstäder finns i Stockholms Stad."

"Cykelstråk över Edsviken för att koppla samman norrort med västerort (Sollentuna och Kista) är positivt. Kommer minska bilåkande rejält. Plus skapa naturområden västerut för Danderyd i form av skogen i Sollentuna.

Rinkebyskogen idag ser jag som en plats för rörelse och rekreation snarare än mångfald och bevarande av naturvärden. En sån skog som ska tillgodose alla invånare behöver utvecklas. En bra bit på vägen är ni.

Men farligt om en viss "lav" kan hindra rörelse.

Skapa stigar där det är ok att cykla på, springa på, ha hund etc så att vi alla kan njuta av skogen på samma villkor, men utan att störa."

Låt Danderyd förbli en liten kommun.

VIKTIGT att Danderyd ligger på för att t-bana förlängs till Täby så att Danderyd inte får ta hela Täbys trafik. Danderyd ska inte vara en genomfartskommun utan en trevlig kommun för boende. Täbybor ska ej köra igenom Enebyberg för snabbare väg till e18, ej heller infartsparkera i Danderyd. och roslagsbanan ska ej mata folk för Täby och andra kommuner och därmed stoppa upp all trafik i Danderyd m ständigt fällda bommar utan stanna i Danderyd och vara tillgänglig för Danderydsbor

Bygg en åvc eller börja med hämtning vid tomtgräns. Helt ohållbar sophantering idag. Se exempelvis Hässleholm. Vi kan bättre. Kravställ i Lou hur gestaltningen ska se ut, sätt fasta prislappar på hela el delar av upphandling f undvika fulbud, ange form o storlek o lägg ut på andnöd istället f att byggherrar ska föreslå egna abnorma projekt (exempel Nora torg, som är fulast i kommunen idag, barnovänligt dessutom).

Cedergrenska parken sköts inte på ett riktigt sätt…Husen sköts inte, grusgångarna är inte kanthuggna, ställningarna runt en del träd är fallfärdiga

Det finns flera fall där kommunen använder mark som bryter mot detaljplan men överensstämmer med översiktsplan. Detta bör analyseras och detaljplaner bör uppdateras i de fall där användningen ligger i linje med kommunens vilja

Danderyd är ingen stad, trots att man sätter "villa-" eller "trädgårds-" framför. Danderyd skall fortsätta vara ett mindre samhälle med villor, småhus, låga flerfamiljsbostäder och stora generösa grön/skogsområden. Fler bostäder kräver fler för-/skolor mm mm, dvs behov av ännu mer mark att bygga på.

Prioritera flerfamiljshus nu när det är ont om mark för bostäder.

"SÄTRAÄNG

1. P-platser flera eller inga, förhindra parkering på ängen

2. Luftballongsplats, upp och nedstigning. En härlig upplevelse i ren Greta-anda.

3.Cykelförbud på strandvägen mellan Sätraäng och Skogsviks hamn.

4.Kommunen tillåter oss medlemmar plantera på kommunens mark. Odla egna grönsaker och frukt, plantera blommor... Vi själva betalar och formar vår närmiljö

5.Vinterspolad skridskobana - fotbollsplan. Fantastiskt för barn speciellt

6.Kräva av SL att bussar stora som höghus alla tider på dygnet som stör nattsömn speciellt, byts ut till el-bussar/mycket mindre bussar speciellt nattetid etc

7.Flera väghinder/gupp på Edsviksvägen mellan Sätraängsvägen och Sjöbergsvägen. Mellan de två gupp som idag finns, rasar ett rally varje kväll, även dagtid. Här finns barn, äldre, husdjur, rådjursstråk m.m Framför allt måste vi som bor här, många med sovrummet ut mot vägen, få ostörd sömn så mycket som det är möjligt. Ett eko uppstår mellan husen som gör störningen kraftfull."

Borttagning av återvinningsstationer, ersätt med sortering i sopkärlen vid bostad. Bygg en mindre bemannad återvinningscentral som komplement till den ”rullande” återvinningen.

Ett stort problem för Danderyd är den starkt ökade genomfartstrafiken längs E 18. Kraftigt ökad bebyggelse i Täby, Österåker, Norrtälje och Vallentuna ökar problem med starkt buller, avgaser för Danderydsborna. Något av tunnelalternativen bör genomföras.

Generellt så upplever Danderyd som en mycket vacker och trivsam kommun att bo och arbeta i. Många bygglovs framförallt stora tillbyggnader/rivningar beslut har skett utan känsla för kultur och miljö. Sorgligt att plan och exploateringsenheten har tillstyrkt detta och verkar många gånger inte varit på plats och studerat effekterna av tagna beslut.

Vi måste mycket tydligare, mer detaljerat och målande beskriva vilken boendemiljö vi vill ha i framtiden och först därefter föreslår bebyggelse i enlighet med tydlig vision för boendemiljön. Nu verkar hela översiktsplanen gå ut på att kunna klämma in byggnader på så många lediga fläckar som möjligt.

Bra jobbat! Se nu till att det inte bara stannar vid planarbete utan att det blir verklighet.

Sänk hastighet till 30 km. Smalna av breda gator för att minska hastighet. Bevara grönområden.

"Som daglig cykelpendlare in mot stan tar jag gärna en dag med kommunens trafikplanerare på cykel runt i vårt härliga Danderyd och visar tokiga trafikplatser. Kom igen nu, satsa på cykel både för kommunikation och träning.

Rinkebyskogen är en fantastisk plats för olika rekreationsaktiviteter. Cykling, löpning, plocka bär, orientering. Lägg inte massa restriktioner mot friluftsliv för att skydda vissa arter. Gör Rinkebyskogen till ett rekreationsområde inte ett museum."

Jag är för en förtätning. Danderyd ligger i Stockholms närområde och måste ta sitt ansvar, även om det till del kan drabba mig som boende i området. Vi måste ta vårt ansvar

Att göra en översiktsplan utan att lyfta det största problemet Danderyd har är för mig oseriöst! Buller och partiklar är sanitärt och hälsofarligt. Det spelar ingen roll hur fina naturområden eller idrottsparker vi har om kommunen inte ens kan uppfylla miniminivåer på hälsofarlig trafikmiljö. Att Danderyd har en stor skola liggandes precis bredvid motorvägen med bristfälligt bullerplank är under all kritik. Vad har man för mätningar av luftkvalitet på skolgården?

"Att riskera kommunens långsiktiga välmående genom den risk som det är at bygga en tunnel är i sig dumt. Att göra det i en tid där fordonsflottan byts ut mot avgas- och bullerfria fordon är idiotiskt, att utsätta kommunens boende för den belastning som bygget i sig skulle betyda är direkt Danderydsfientligt.

Dessutom är det en gigantisk finansiell risk och det är inte utan att man undrar om de som driver förslaget också har exploateringsbolag som dom förväntar få del av fastigheterna om tunnelbygget blir av.

Vi som flyttat till Villastaden Danderyd har gjort det för att bo i en Villastad inte i Sundbyberg - då hade vi flyttat dit istället"

"Tranholmen är privatägd mark. Alla beslut som påverkar fastighetsägare och boende på ön måste få styras genom majoritetsbeslut på öns föreningsstämmor.

En permanent bro är önskad av ett mindre antal boende på ön. Majoriteten vill inte se en sådan lösning, då de flesta flyttat dit just för att det är en ö. Det är en unik plats som bör hanteras varsamt. En permanent bro vore en stor förändring för öns miljö och framtid, som kommunen EJ bör utreda på egen hand utan fastighets/markägarnas inblandning."

"Inga Britt Aurenius skrev just bättre än vad jag kan skriva det. Nu är ni redan inne på det i planen men hursom:

""Trädgårdsstäderna från 1900-talets förra hälft – små enplanshus i olika färger på stora tomter med fruktträd, blommande häckar, blomsterrabatter, hem för fåglar, humlor och bin – hotas av utplåning genom okänslig förtätning. Det lilla huset rivs, träden huggs ner och plats ges för två kritvita eller grå byggnader i 2 ½ plan plus ett Attefallshus. Resten räcker till en pool, en studsmatta, en stenläggning för två suvar. Sen gräver man upp den blommande häcken och planterar snabbväxande tuja. Och vips är trädgårdsstaden med sina fåglar, blommor och bin ödelagd.""

Tack för en bra översiktsplan, det var intressant läsning!"

"1: Hur löses parkering för boende på Tranholmen

2: Hur skall förslaget med fast bro eller färja till Tranholmen fungera

Förslagen försämrar för boende på Tranholmen inte förbättrar"

Bron till Tranholmen borde få mer estetiska och säkrare räcken samt att den temporära liggtiden till och med skolstart och från och med skolstart blir permanent liggtid.

Planera långsiktigt för kommande generationer. Bevara de värdefulla kultur och naturmiljöerna. Utveckla längs trafikleder, men gör det smart. Bygg inte billigt och kortsiktigt, bygg med kvalitet och högsta möjliga miljömässiga teknik, det lönar sig på sikt.... för kommande generationer. Underlätta för alternativ till bil så långt som möjligt. Då även inklusive företagsnoder för distansarbete. Verka kraftfullt för att tunnellägga E18 och verka för mer spårtrafik under mark.

"En broförbindelse till ett område som Stockholm stad, polisen och Noa pekar ut som ett av de mest framträdande där kriminella nätverk har stor påverkan på lokalsamhället bidrar inte till ökad trygghet.

En bro över Edsviken kan i och med ökad gång-, cykel- och mopedtrafik ha negativa effekter på känsliga miljöer i anknytning till strandpromenaden. Bron kommer medföra även en risk för inskränkningar i båttrafiken/båtägande."

Gärna permanent gång- och cykelbro mellan Tranholmen och fastlandet

"Djursholm är en av Sveriges mest homogena, vackraste trädgårdsstäder. Skydda den från populasen att ta sig dit lätt.

Ingen kollektivtrafik till Solna/Kista/Järva. Släpp inte in utsocknes!"

"Förbindelserna mellan Tranholmen och regionen måste förbättras. En tunnel med berggarage under Tranholmen för de boende på Tranholmen skulle spara upp emot 100,000 Liter bensin per år räknat på de resor med 70 hk bensinmotorer som sker.

Detta skulle spara 2000.000 SEK i koldioxidutsläpp varje år.

Parkeringen i Svanholmsparken läggs då i ett motsvarande berggarage och byggrätter frigörs.

Cykeltunnlar mellan Svanholmsparken och Norra Djurgården / Ropsten / Lidingö etableras samtidigt (Cykelstråket går med fördel längs stranden upp mot norrut och sedan in mot idrottsfältet (Sten från bygget kan deponeras för att bredda kajen för cykelbana)

Byggrätterna på Tranholmen bör ökas då tomterna är stora och området är människovänligt med en låg bullernivå och ren luft.

Antalet Tennisplaner i kommunen bör öka då Tennis ökar minskar hjärtinfarkter och ökar livslängden med 7–10 år hos utövarna. Tennis är också den mest jämställda sporten med lika ersättning för kvinnor & män."

"Bevara det unika, dvs naturen!!!!

Utbyggnaden och den tänkta centrumbildningen vid Rinkeby och vidare västerut bör skrotas! Det finns tillräckligt med centrumbildningar och efter Corona kommer trycket på kontorslokaler inte alls vara lika högt då många kommer fortsätta jobba ca halva sin tid hemifrån. När folk jobbar hemifrån är det viktigare att bevara en fin närmiljö än att bygga en massa nytt som minskar grönområdena!

Gräv ner E18 och bygg på nuvarande E18. Om det inte går att gräva ner E18, bygg inte alls!"

"Beträffande utvecklingsinriktningen för natur- och friluftsliv finns i samrådshandlingen ett förslag om att utveckla Noragårdsstråket. Det är positivt, i synnerhet som stråket också har kulturella tillgångar som förstärker attraktionen i stråket. Lägg Noragårdsstråket som ett utredningsområde för att konkretisera förslaget.

De nu färdiga vattenplans- och dagvattenutredningsslutsatserna bör snarast fogas in i ÖP. Klimatrisker har kartlagts och konsekvenserna betr tex skyfall och grundvattennivå borde beaktats vid val av utredningsområden. Med 20-årsregnet 26–27 maj påmindes vi!

För trädgårdsstadens fortsatta utveckling vore en grönskaplan värdefull. I nulägesbeskrivn behandlas de äldre trädens roll för långsiktig ekologisk balans. Gör en grönskaplan och ge stadsträdgårdsmästaren en budget så att träden får rimliga förutsättningar att bidra till trädgårdsstaden."

"Kommunen måste peka ut fler områden som kan bebyggas med bostäder då vi annars kommer att stagnera. En ökning med 3–400 bostäder/ år måste till för att befolkningsutvecklingen måste öka då vi behöver nya skattebetalare för att klara vår välfärd. Tex. Danderyd 2:2 samt förtätning i andra områden.

Jag anser också att kommuninnevånarna kan förledas att tro att en tunnelförläggning är ett alternativ med kanske 10 000 nya bostäder längs E18, Man måste tydligt skriva att vi inte äger frågan och inte kan finansiera det själva. Det är Trafikverket och staten som äger marken och besluten. Danderyd bidrog inte till Sverigeförhandlingarna om kommunikationer och byggnationer.

Cykelbro över Edsviken är ful, inte miljömässig och förstör naturområdet kring Edsviken."

"Ta inte av våra grönområden.

Bostäder kan vara bra men vi behöver inte ett stort shoppingkomplex vid Mörby C, räcker med Täby C och Mall of Scandinavia.

Bygg gärna över E18 /lägg ner i tunnel och bygg bostäder ovanpå. Blir då dessutom bättre luft nära skolorna (Kyrkskolan, Mörbyskolan, Friberga) som idag har höga halter luftföroreningar när vinterdäck sitter på. Skolorna ligger alla nära E 18 vägen."

"Bro eller färja till Tranholmen ingår i ""riktlinjer för planering"". Det är lite väl svepande tycker jag. Som ni lyfter kulturhistorisk bebyggelse och miljövärden för att sedan lyfta bro som alternativ. Risken är att det som Danderyd vill tillgängliga försvinner då det blir tillgängligt permanent. En permanent bro är något som inte skulle gå att backa. Det är ett beslut som ingen skulle vara stolt över att ha tagit.

Fokusera istället på det som byggs och tvinga de som bygger till eftertanke så att det som byggs inte blir oproportionerligt och inte passar in i den småskaliga arkitekturen."

"Jag saknar en mer djupgående analys och beskrivning av den framtida befolkningsutvecklingen i kommunen. Det borde vara en naturlig utgångspunkt för planeringen av bostadsbyggandet. Hur många nya invånare/skattebetalare avser kommunen planera för?

Det är motsägelsefullt var det ska byggas. Ett övergripande mål är att man kan bo kvar i sitt närområde där man känner sig hemma och har sina vänner, även om situationen förändrats under olika skeden av livet. Planeringen ska bidra till ett varierat utbud av bostäder m.m. i alla kommundelar. Samtidigt skrivs att större delen av bebyggelseutvecklingen i Danderyd föreslås ske längs E18-stråket i nord-sydlig riktning.

Att byggandet ska koncentreras utefter E18 är betänkligt av miljöskäl. Varför ska man bygga bostäder där trafikbullret och luftföroreningarna är som störst? Alla som bosätter sig i Danderyd bör få sunda och trivsamma boendemiljöer. Därför bör byggandet av bostäder fördelas till och passas in alla kommundelar."

Önskar ett stopp för vidare exploatering för ytterligare bostäder inom kommunen. Danderyd är i princip färdigbyggt! Önskar att kommunen kan fortsätta vara en lugn, harmonisk villastad. Inga fler förtätningar och inga fler bostäder!!!

Sluta med att bygga sönder kommunen. Låt oss kunna bo kvar utan en massa ny bebyggelse. Jag tillhör femte generationen som bor och älskar mitt/vårt Danderyd. Inga fler bostäder!

Minimalt med ytterligare bostäder!

Kommunen bör ta fullt ansvar för de idrottsanläggningar som finns, slopa Danderydsmodellen!

Jag vill inte att ni bygger större mängder bostäder. Detta är en villastad!!!!

Vi behöver fler bryggor för fritidsbåtar på fastlandet och bättre möjligheter att kliva på pendelbåtar. Sjöfarten elektrifieras och blir miljövänlig (!), Danderyd har unika pendlingslägen sjövägen in mot Stockholm och fina Norra Djurgårdsstaden. Viktigt att inte Tranholmssundet permanent förstörs av en fast bro, så att både pendlingsbåtar och större fartyg som Marina läroverkets 4-mastade stolthet Älva kan passera. I dagsläget måste stora båtar passera runt hela ön Tranholmen, vilket är en rejäl omväg, drar mycket bränsle och ställer till besvär i form av ökade skador från svallvågor då båtarna håller hög fart jämfört med de 5 knop de måste hålla sig till i sundet. Gör Danderyds kommun till en riktig skärgårdskommun. Vi har så mycket härligt vatten. Det ska vi vara stolta över, nyttja och visa upp! En bro över Tranholmssundet skulle möta på stort motstånd och ta mycket lång tid att utreda med överklaganden mm. Det är också ett mycket oförlåtande beslut. Ha som idag eller bygg linfärja!

"Förslaget är alldeles för luftigt och oprecist. Genom att snabbt driva igenom planprocessen tycks kommunen tro att den kan trumfa igenom fritt fram för att göra i princip vad som helst. Detta innebär att man måste säga nej till all exploatering

Förslaget preciserar inte utvecklingsområdenas gränser. Privata fastigheter skall inte ingå i utvecklingsområden.

Ej heller specificeras exploateringsgrad och typ av bebyggelse: (bostäder, skolor, äldreboenden, etc.). Typ av arkitektur, hur höga husen får vara, hur stor andel av tomten som kan bebyggas, villor eller flerfamiljshus etc..

Detta innebär att man måste säga nej till all exploatering även om en viss exploatering skulle kunna tillåtas.

Det allra största problemet i kommunen är miljöproblemen från den alltmer ökande genomfartstrafiken genom kommunen. Nytillkomna är översvämningsrisker och sättningsskador på hus. Innan ny bebyggelse tillkommer måste dessa problem lösas.

Inte etiskt försvarbart att utsätta svaga grupper för skadligt buller"

Bygg gärna mer i kommunen, men mycket viktigt med detaljlokalisering och utformning av hus. Bebygg inte Sätra ängar eller parken i Sätra äng. Nya hus måste arkitektoniskt gå ihop med befintliga hus.

Är positiv till fast broförbindelse till Tranholmen (boende där). Kommunen bör inhämta synpunkter från samtliga boende i denna fråga och ej förledas tro att

de mest publika motståndarna är representativa för befolkningen på Tranholmen.

Tranholmens särart som bilfri ö med skärgårdskaraktär bör ses som ett kulturvärde, detta för att säkerställa att utveckling sker med beaktande av dessa värden. Ön måste skyddas mot planerna på bro. En permanent bro skulle förvanska det unika som Tranholmen kan erbjuda dess kommuninvånare. För framtiden är det viktigt att låta områden med en unik karaktär få behålla dessa. En utredning för att se till hur Tranholmen även framöver kan behålla dess särart bör tillsättas. Tranholmen bör av kommunen ses som en kulturhistoriskt värdefull miljö, som en tidigare sommarstugekoloni i skärgårdsmiljö mitt i stan utan förbindelse till fastlandet - det är något att förvalta för framtiden.

Bevara grönområden. Undvik att bygga höga byggnader. Bevara Villastaden. Undvik att förtäta. Åkersberga och Österåker, samt Täby är för mig exempel på hur fina grönområden, ängar, jordbruksmark försvinner och istället ersätts med hus, betong, asfalt, affärer. Alltså ett avskräckande exempel!

"Samrådstiden är för kort i rådande läge

Sista svarsdag är en söndag!

Vad är det för demokrati?

Planerna är omskrivningar för att kunna tätbebygga ett redan trångt Danderyd, inom vissa områden.

Tydliggör konsekvenser av planerna om befolkningen ska öka med tusentals personer. Genomförs beskrivna planer blir det inte längre en attraktiv villastad och det skatteunderlag som förväntas kommer att minska. Om det blir otrivsamt flyttar de som bidrar med skatteintäkter."

Kommunen bör ordentligt tänka igenom syftet med utvecklingen. För vems skull görs den? Jag är inte emot utveckling generellt men är det till gagn för Danderydsborna eller är för någon annan? De som bosatt sig i Danderyd (sedan ofta flera generationer) önskar inte bo i innerstadsmiljö, då hade vi inte bott i en trädgårdsstad. Man kan utveckla vid E18 längs de områden som idag redan är exploaterade i högre utsträckning men då uppstår ist problem med kommunikationer. Det är redan fullt på tunnelbana och Roslagsbana. Hur ska folk som bor här kunna ta sig till sina arbetsplatser? Ska tunnelbanetrafiken öka, vägar byggas ut? Det brukar inte bli så. Snarare ska bara fler och fler människor tryckas in. Och så blir politikerna förvånade över att det inte är populärt hos de som bor här. Det är väl inte så konstigt. Vi vill ha kvar känslan av småhusbebyggelse, trädgårdsstad med mycket grönska. Vi har bosatt oss här med givna förutsättningar, om dessa tas bort trivs vi inte.

"Förbjud anläggning av paddelbanor i villaträdgårdar. Fruktansvärt fult med dessa höga ”staket”.

Mycket oväsen när de lånas ut frekvent under dagar och kvällar hela veckan runt.

Tack så mycket! :)"

"Villastäderna skapades som naturnära alternativ för de som önskade att komma bort från innerstadens buller och gråa betong men ändå ville bo på bekvämt avstånd till den pulserande storstaden. Det är därför viktigt att kommunledningen representerar kommuninvånarna i regionala diskussioner och aktivt verkar för att kraven på utveckling inte skadar kommunens identitet som en samling villasamhällen med grönska, rent vatten och frisk luft. Värdet av ny bebyggelse i kommunen bör alltid vägas mot eventuell värdeminskning av befintlig bebyggelse på grund av ökad förtätning, minskade naturvärden och ökat utbud av bostäder.

Stockholms geografi gör att Danderyd kommer förbli en genomfartskommun och E18 en viktig trafikled även i framtiden. Om nordöstra Stockholm ska fortsätta exploateras bör kommunledningen mer aktivt propagera för en tunnelförläggning av E18, huvudsakligen finansierat med statliga medel."

Främja ursprungsstilen från villastaden. Begränsa möjligheterna att riva vackra tidstypiska hus för nyproducerade betonglådor av grotesk storlek. Det börjar se ut som de ryska oligarkernas kvarter kring Puerto Banus.

"Kommunens ansvar är att försiktigt och långsiktigt förvalta ett unikt villaområde till gagn för dagens invånare utan att omöjliggöra och förstöra dessa värden för framtida invånare. Kommunen ska inte underkasta sig regionalpolitiska eller nationellt krav som ytterst vilar på en oerhört dålig och kortsiktig politik.

Kan man inte axla det ansvaret ska man omedelbart ställa sin plats till förfogande. Det kan med detta också vara lämpligt att förtydliga för kommuninvånarna vilka åtgärder som faktiskt drivs av kommunen i eget intresse och vad som prackas på utifrån med hot om uteblivna statliga medel eller satsningar. Vi, folket i Danderyd, ska inte tvingas se på när kommunen förstörs som en följd av ryggradslösa politikers kortsiktiga och korrupta ändamål. Det finns inga fördelar med ett tätare, fulare och irreversibelt förändrat Danderyd. Vi som bor här vinner inget på att kommunen expanderar i befolkning."

"En broförbindelse till Tranholmen:

- Under pandemin har det blivit tydligt att en gång- och cykelbro har varit mycket uppskattad och underlättar allehanda kommunikationer till och från Tranholmen.

- Bron ökar säkerheten och tillgängligheten för vårdpersonal. Vid flera tillfällen på senare tid har bron nyttjats för snabba sjuktransporter när helikopter inte varit tillgänglig.

- Bron bidrar avsevärt till att öka tillgängligheten för annan privat och kommunal service året om.

- En broförbindelse bidrar till att öka rörligheten för funktionsnedsatta.

- En broförbindelse bidrar till att fler går eller tar cykel till och från Tranholmen med minskad egen båtanvändning för dagliga transporter.

- Rörligheten och säkerheten för barn och ungdomar till och från skola och fritidsaktiviteter ökar avsevärt med en broförbindelse.

-Rörligheten till och från Tranholmen för funktionsnedsatta ökar som inte kan ta egen båt

-Tillgången till Tranholmen ökar även för personer som inte är boende på Tranholmen"

"Danderyd är en skärgårdskommun. Det syns inte i det här planförslaget. Att bygga en fast bro till Tranholmen vore ett gigantiskt felgrepp.

Om man istället vände på resonemanget och utnyttjade Danderyds skärgårdsläge och byggde ny brygga vid Djursholms Torg skulle SL-färjan kunna nyttjas mycket mer effektivt för många fler resenärer. Om man vid en sådan här satsning samverkar med Täby skulle en mycket attraktiv kommunikationslinje skapas från Hägernäs och söder ut med anslutningar till Bogesundslandet, Storholmen, Lidingö, Djursholm, Stocksund, Tranholmen och Ropsten med den nya Norra Djurgårdsstaden. Norra Djurgårdsstaden är om några år färdigbyggd och blir då ett attraktivt kommersiellt centrum med mycket kultur och goda spårbundna kommunikationer såväl ut på Lidingö som fortsatt söderut och in mot Stockholm city.

Djursholms Torg och även Stocksunds hamn har goda möjligheter att få en effektiv omstigning mellan buss och båttrafik som många resenärer skulle kunna utnyttja."

"Bevara och utöka gärna Ekebysjöns naturreservat.

Påminn oss om våra luftiga friluftplatser och bygg hellre koncentrerat med bostäder mm. på högst femvånings höjd med luftiga, gröna odlingar på balkonger/terrasser - i Danderyd

Tänk på vad människor mår bra av

Jag tror på by-känsla i ett modernt utförande

Det känns bra att vara i byar med torg kring Medelhavet och lite av det önskar jag i Danderyd

Fortsätt att bygga bort/gömma E18 och tänk ut alternativa kommunikationer för hela Roslagsbefolkningen

Uppmuntra fler lokala handlare med livsmedel, frisering, caféer, cykelverkstad osv

Mycket hänger på bra väder förstås men kanske man kan ha det i åtanke även med regnskydd, infravärme osv

Kanske någon amfiteater skulle kunna finnas för olika slags framträdanden? för natur och kultur för alla kommuninvånare

Det gäller förstås att folk finns runt allt ovan jag önskat så sakerna tas om hand och inte förfaller"

Kommunen är tätbefolkad som det är. Inga nya bostäder.

Vill inte att det byggs. Önskar ingen tunnel och fler bostäder. Är bra som det är idag. Vi vill ha kvar trädgårdsstaden. Tycker att idén om att det ska byggas ett badhus vid skuggboparken är vansinnigt. Är fruktansvärt att bilar ska köra i detta område med lekande barn. Badhuset ligger alldeles utmärkt där det ligger idag. Finns en ordentlig parkering och det är naturligt att svänga in där.

"Tycker ej att badhuset ska flyttas till Skuggboparken! Inte bra lösning och förstör den fina parken! Se till andra alternativ.

Tycker absolut inte förbindelse till Rinkeby ska byggas!

Tycker absolut inte att E18 ska grävas ner!"

"En tunnelförläggning under e18 anges i olika delar som en lösning på bla bullernivåer och barriäreffekter. Det framgår också övergripande att det innebär en kraftigt ökad bebyggelse och påverkan på ekonomi. Dock inte mer. Det är svårt för läsaren att förstå om tunneln är en del av planen eller ej.

En tunnel skulle få påverkan på varje målområde och översiktsplanen får olika

Innehåll beroende på om en tunnel är med eller ej.

Detta dokument skulle kunna delas upp i ett 0-alternativ(baseline) och att sedan en komplett analys, som täcker alla målområdet, med en tunnel, läggs på som ett jämförelsealternativ."

"Idioti att ens fundera på bygga tunnel! Fyller inget syfte alls jämfört med Norra länken. skapar bara stora rivsår i marken. Lägg pengarna på annat i stället.

Fler centrum behövs inte. Handeln har svårt redan som är. Utveckla de befintlig i stället så folk åker till dem. Hur många butiker har inte öppnat o stängt i Enebyängen under sista

åren??? Gör det till en attraktiv handelsplats först innan ni börjar tänka på nya.

Bevara Danderyds alla grönområden.

Bygg bullerplank!"

Det viktigaste av allt är att inte göra ett nytt miljonprogram, där ingen vill bo. Trenden har vänt, det går idag fler flyttlass från stan än in till stan. Gör inte misstag som inte går att reparera! Vi som bor här i Danderyd har valt att investera i ett boende i en lugn och vacker villa-miljö, nära till grönska och natur. Hade vi velat ha en stadsmiljö hade vi köpt en lägenhet i Stockholm. När jag talar med ungdomar och unga vuxna vill de ha natur och ett eget hus. INGEN vill bo i lägenhet i stan! Låt oss lämna efter oss ett fortsatt grönt och vackert Danderyd som våra unga vill bo och må bra i. Jag tycker ni ska ta hjälp av unga för att få deras syn på denna plan. Det är de som kommer få leva i och med det vi nu skapar, eller också kommer de lämna Danderyd. Nu finns de tekniska möjligheterna att kunna arbeta var man vill och de kommer många att göra. Vi stressade människor mår bra och laddar våra batterier bäst i vanlig skog med stora träd. Barn utvecklar grovmotoriken bäst i skog

Snälla bevara det som gör Danderyd till Danderyd - dvs bevara trädgårdsstaden. Ingen mer förtätning, inga fler bostäder, inga fler avstyckningar av tomter osv. Bevara grönområden. Bevara vallen och kvarnparksbadet osv osv. Tack!

"Generellt tycker jag att översiktsplanen inte ger tillräcklig vägledning om hur markanvändningen kommer att utvecklas eftersom, vad jag förstår, man i huvudsak tagit ställning till mark som har offentlig ägare. Beskrivningen av vad man menar med de olika utvecklingsområdena är väldigt svepande, liksom målen.

Hur ser kommunens långsiktiga mål och hur ser de konkreta målen ut för den närmsta tiden."

Danderyd är ganska lagom som det redan är. Det blir inte bättre av det skulle byggas mer. Bara sämre!

"Turtätheten på Roslagsbanan kan ej öka mer, det blir helt outhärdligt för de boende utmed spåren. Ska Danderyd förvandlas till en genomfartskommun med tåg som inte ens stannar här utan fortsätter till kommuner norrut?

Föreslagna byggnationer fortsätter fragmentera sammanhängande grönområden i kommunen."

Olika delar i översiktsplanen är motstridiga. Stora sammanhängande naturområden fortsätter att fragmenteras av ny bebyggelse.

Förbättra busstrafiken i Västra Danderyd. Det var bättre som det var tidigare med busslinjer runt Västra Danderyd.

"Vad är syftet med utbyggnad? För vems skull bygger man ut? Är det för nuvarande innevånare eller för några andra?

I så fall för vilka andra?

Vi som bor här gör det inte för att vi vill ha stadsbebyggelse. Vi vill bo i en trädgårdsstad.

Bör man inte ta hänsyn till oss som bor här nu så att vi vill bo kvar här i första hand?

Jag anser att det borde klargöras offentligt."

"En sak som jag tycker är fel är att de flesta av kommunens chefstjänstemän inte själva är bosatta i kommunen - såvitt jag kan se är bara 1 av 11 själva kommuninnevånare. Planchefen bor i Hägersten och Tekniska kontorets chef verkar bo i Segeltorp. Tjänstemännen har stor makt och är de som bereder alla ärenden. Skin in the game - ett uttryck för att det blir mer grundade beslut när man har ett eget intresse av dem.

Av intresse läste jag den framtidsbedömning som gjordes för några år sedan av PwC (om jag minns rätt). Som forskare blev jag chockad över hur dåligt den var gjord (det var samma konsult som skrivit den famösa Sandvikenrapporten). Ett exempel: vid sceneriet att befolkningen fördubblades beräknades skatteintäkterna fördubblas vilket med absolut säkerhet inte kommer ske eftersom vi har så många höginkomsttagare att en fördubbling är helt orealistisk. Det beräknades även att åldersfördelningen skulle vara exakt samma i alla scenarios. Slarvig produkt, dåligt beslutsunderlag"

"Vad hände med alternativ 2 och 3 som är mindre omfattande överdäckning av E18 istället för lång tunnel?

Varför har ni inte redovisat varför de valts bort?

Nu känns det som att det är upplagt för att man bara kan välja mellan lång tunnel och ingenting. (som att man tvingas in en mer citylik exploatering av Danderyd och att befolkningstillväxt blir ett mål i sig.)

Då avstår jag hellre helt (även om jag annars hade varit positiv till alternativ 2 eller 3."

Vi vill ha att grönområden och den populära lekparken nära Mörby centrum (Skuggbo) ska bevaras. Många av oss som bor i villaområdet vill inte se att kommunen bygger ett nytt badhus där. Badhuset befintliga läge är bra.

Ha kvar grönområden. Inte bygga i skuggboparken. Mindre buller.

"Bullret är ett stort problem. Vidare är luften rätt dålig. Alla förslag som bidrar till ökat buller samt tar bort befintliga skog/grönområden är jag väldigt skeptisk till. Jag har valt att bosätta mig i Danderyd för att jag var under intrycket att det är en grön villastad. Om skuggboparken vid Mörby skulle försvinna så är det verkligen något som inte överensstämmer med den bilden, utan snarare att vi går mot något helt annat.

Tycker verkligen att med hänsyn till den bristande levnadsmiljön pga buller så bär man lyfta frågan om hastighetsreducering på e18 vid Danderyd. Vidare så bär man även begära så kallad tyst asfalt."

Kommunen måste värna villa- och trädgårdsstaden samt se till att okänslig förtätning inte sker, se även Inga-Britt Ahlenius kolumn i SvD 210610. Kommunen behöver också förstärka kompetensen inom den förvaltningen, som hanterar dessa frågor, så att byggnader och villastaden bevaras. Uppmuntra innevånarna i kommunen att behålla träd, buskar och blommande rabatter i trädgården, istället för att anlägga stenläggningar. Detta behövs både för den biologiska mångfalden och för att undvika risk för översvämningar. De grönområden som finns ska bevaras.

Återplantera träd i alléer när de avverkats. Även där de redan avverkats, bla. Vendevägen, Sveavägen, Sthlms-vägen Henrik P Allé, Slottsparken m.fl. Låt lökväxters blad vissna ner innan de klippes för att få kraft till nästa säsong. Sätt nya lökar varje år. Underhåll promenadvägar m. gåvänligt underlag tex. flis från trädfällning (Ösbysjön, Ekebysjön, Altorpskogen). Bra för "småkrypen". Tillåt inte fällning av ekar & lindar. Sköt om träden! Även i privata trädgårdar. De innevånare som tycker träden har för mycket löv bör flytta från kommunen. Den lummiga miljön är en del av Djursholms kultur. Se till att den som cyklar inte behöver åka över guppen. Anlägg guppen så att de är anpassade för den hastighetsgräns som gäller, då blir trafikrytmen lugnare! Kommunens tjmän skall samråda med de boende före anläggning av gupp & förträngningar. Ofta återkommande hastighetskontroller på varierande vägavsnitt. Kontrollera parkeringar - inte parkera på parkmark utan tillstånd.

En allmän synpunkt angående enkäten är att det är så många felstavningar att det ibland är svårt att förstå.

De gröna områdena som föreslås bebyggelse på är underskattade för kommunens karaktär. När ängar, skogspartier och orörda strandlinjer kan mätas med tumstock förlorar de helt i värde.

"Det allra största problemet är buller, avgaser, partiklar och andra trafikfaror som utvecklats på och runt E18 pga den stora exploateringen i norrort Danderyd måste väl ändå kunna göra något för att påverka Stadsmakterna, Trafikverket till åtgärder redan idag på E18. Tyst asfalt, trafikkameror, hastighetsbegränsning, dubbdäcksförbud och investera i riktiga bullerplank och ljuddämpande vallar.

Det behövs byggas boende med lite mindre tomt som olika typer av människor, seniorer, yngre och de som inte orkar/har tid att sköta stora tomter/vill ha ett billigare boende än sitt idag redan stora i Danderyd. Men gärna vill ha sin egen mer begränsade grönyta. Inte bara bygga lägenheter med balkong i flerbostadshus. Bygg för att människor ska kunna bo kvar i Danderyd i flera generationer.

Det är inte rimligt med 10% byggyta, minimum 10 kvadrat och detaljplaner som är nästan 100 år gamla för privata ägare. Det måste hanteras bättre och bedömas utifrån topografiska möjligheter etc"

"Enebyberg är i stort sett färdigbyggt, och satsa på att minska trafiken. Utbyggnaden vid Roslags-Näsby har en negativ effekt på Enebyberg, så inför fler hinder för att minska/stoppa trafiken till/från Täby.

Och begrav idén om att bygga ner E18 under jorden. Slöseri med pengar, och det kommer aldrig att bli av."

Bygg inte för högt vad avser bostadshus i jämförelse med omkringliggande bebyggelse. Max 2 våningar runt Enebybergs. Bevara utsikten från nära torget över vackra gula gamla skolbyggnaden. Fokus på fler restauranger/fik/servicelokaler runt torgen. Kemtvätt, frisör, butiker, nagelsalong. Sträva efter hög kvalitet på restaurang/fikägarna. Bevara natur och var försiktiga med gamla träd och vattentäkter samt utsikt över vatten och öppna fält.

Bevara Sätra Ängar, Rinkeby Skogen och skydda naturen där runt, ingen bebyggelse. Mer satsning på rekreation och det gröna.

"- Bevara Sätra ängsområdets vackra natur precis som ni skriver att det är viktigt att bevara naturen i kommunen. Gör det inte till ett överbebyggt område med bostäder tätt inpå varandra. Sätra äng är så otroligt vackert med den lugna natur som finns där, centrumutveckling anser jag skulle störa detta lugn och därmed området. Lägg då istället fokus på att utveckla Mörby centrum istället.

- Utveckla utegym på fler ställen och utveckla det som finns i Rinkebyskogen.

- Utveckla Sätra ängsområdets p-platser med laddstolpar."

Återställ busstrafiken som flyttades från Baldersvägen och Ridvägen.

Bilaga 10 – Samtliga fritextsvar gällande Utvärdering av enkäten

Innehöll enkäten relevanta och meningsfulla frågor? Fritext kommentarer vid svar JA:

Lätt fylla i!

Tyvärr för lite plats till kommentarer men helt i linje med förväntningarna (låga sådana). Obra.

Ibland för allmänt hållet. Svårt att förstå hur det blir när detaljer är viktigt för att det ska bli fint och trevligt.

BRA Enkät

Bra att ni tar in kommuninnevånarnas synpunkter. Tack så mycket! 🙂

Jag tänker att en sådan här enkät ska vara så lättillgängligt utformad som möjligt så att så många invånare i kommunen som möjligt kan vara med och delta

Både ja och nej, se mina tidigare kommentarer.

Bra medborgardialog!

Borde ta med de detaljerade mätbara målen som exempel

Till viss del.

Hur återkopplar nu svaren till kommunbor?

Viktigt att kommunen lyssnar på sina invånare, cykel är inte lösning på miljö och klimatpåverkan från människan.

Tycker ni kunde lagt in mer tidsaspekter också. Det saknades

Formuleringarna var för högt svävande. Ser fram emot mätbara mål!

Det är viktigt att kommuninnevånare får ta del av planer innan de sjösätts.

En pdf blir i min mening för omfattande och svårnavigerad för en tydlig översikt.

Tror att ni kan höja ambitionen ytterligare!

Men lite otydligt

men lite väl övergipande.

Bra att få chansen att förbättra säkerheten

Se gärna noteringar, t.ex. tryggare gångväg för skolbarnen som går över E18 till Fribergaskolan. Det borde vara en övertäckt gång så att inte fler olyckor sker. Jämför övergång t Täby C över tågspår.

bra sätt att förmedla den och få svar på frågor.

Delvis relevanta frågor men mycket undviker man att ta upp, känns rätt slentrianmässigt

Ja, men den lyfter inte fram tillräckligt konsekvenserna av att inte göra några förändringar. Om not in my back-yard ska gälla i hela Danderyd kommer kommunen att åldras men inte i skönhet

tack för bra enkät!

Nu får alla möjlighet att se och tänka till om framtidens Danderyd

Men är ni mottagliga för svaren?

Saknar en sammanfattning.

Många bra frågor. Hade önskat något större skrivutrymme.

Beskrivningarna av planerna är kanske något luddigt skrivna och man måste läsa mellan raderna för att ana vad som planeras. Det är visseligen en översiktsplan, men mer konkreta exempel vore bra.

Ni blir ett litet steg bättre för var enkät. Grattis. Främst lyckades enkäten koka ner 158 sidor till något kort men ändå relevant

Delvis luddigt utformat, med 5 uttalanden åt gången istället för individuella.

Men ni använder för mycket fikonspråk. Själva planen var formulerad som ett juridiskt avtal och inte som allmän information.

Lyssna på oss. Sluta bygg

Varför har det här inte kommunicerats mer genom kommunens sociala medier? Där ser man bara Djursholms Slott som önskar glad sommar.

Frågorna var svåra att svara på då de var så outvecklade.

Bra underlag och bra enkät. Tack för det.

Både ja och nej. Planen och dess frågor är formulerade så att det inte går att säga emot eller ge högsta betyg. Att planera är en sak,historien kommer att döma beroende på förmågan att exekvera

Bra och snygg webbaserad ÖP, tydliga frågor och bra med möjlighet att lämna svar med egna ord.

Både ock! Jag tycker vi förleder kommuninnevånarna att tro att vi kan tunnelförlägga E18

Större utrymme för egen text och frisvar skulle vara bra.

Bra att vi kommuninvånare får möjlighet att ta del av och ge sin syn på planen. Nu upp till bevis för kommunledningen att verkligen lyssna på oss som lever och bor i Danderyd!

Bra frågor och bra genomtänkta målbilder.

Ja, men det är i bland svårt då den innehåller väldigt svepande och generella formuleringar.

Tranholmens utveckling är en viktig fråga för kommunen

Men det saknas alternativ om mindre omfattande exploatering

Men kändes lite för allmänna men om jag läst på mer kanske det varit bättre.

Lämpligt med 4 större frågor, och bra med dialog! Stort framsteg

Däremot skulle informationen kunna vara betydligt mer detaljerad.

Innehöll enkäten relevanta och meningsfulla frågor?

Fritext kommentarer vid svar NEJ:

Frågorna, de första fem, är väldigt svåra att besvara. då det är mer än en fråga som ska besvaras på varje en.

Det var mycket generella frågor utan vidare fördjupning.

Det var bara fokus på byggande av nya bostäder. Lägg fokus på bevarande och underhåll istället. Samt förbättring av grönområden.

Målen är bra men viktigt att förstå vilka förändringar ni planerar. För mkt är redan uppfyllt. Vart ska ni bygga, hur påverkar det dagens miljö och varför?

Frågorna var så allmänt hållna att det är svårt att förstå vilken faktisk nytta svaren kan ha.

Odetaljerat.

Känns som att enkäten har tagit ställning för ett Danderydsskansen

Fråga istället hur vi vill bygga sömder villastaden. Eller varför inte lyssna på de svar ni fått gång efter gång att det vill vi inte!

Frågor och beskrivningar är för luddiga och inställsamma. Alla håller med om om att kommunen ska utvecklas på ett miljövänligt sätt. Ta upp de frågor som ni vet är kontroversiella istället!

Frågorna var vinklade och ställda på ett sätt att det bara går att svara positivt. Det vore mer lämpligt att ställa mer konkreta frågor om HUR man önskar utveckla kommunen. Enkäten är luddig.

Mycket floskler och nösta inget handgripligt

Den gick inte in på Danderyds stora problem med genomfartstrafiken på E 18 och Roslagsbanan

Frågorna är vinklade och svaren går att utläsa på vilket sett man vill.

Jag rycker att man tagit för lite hänsyn till demografin, antalet äldre kommer att öka.

Varför anger ni bara för Enebyberg Östra Centrum att det ska byggas flerfamiljshus medan för alla andra ställen ange bara bebyggelse av bostäder, ibland anges dessutom i mindre omfattning.

Alltför svepande och generaliserande

Saknar specifik plan gällande äldreomsorg och skola. Förtänar egen delplan.

Det var ju inga frågor. Bara en presentation.

Dåligt gränssnitt via mobilen

Målbilderna om bl a trygghet och grönområden korrelerar inte med föreslagen exploatering av mark.

både ja och nej för generella på målbildnivå men känner ej förtroende för hur det kjommer att genomföras pga av så många arkitektoniskt förskräckande nybyggnationer eller stora tillbyggnader. Stora sk

Inte tillräckligt detaljerade förslag på byggnader inom de olika områdena

De flesta frågorna är universella och av ledande karaktär, klart att man vill ha renare luft, lägre buller och bättre kollektivtrafik…

Inte en enda fråga tog upp Buller eller luftmiljö som ett problem.

Grundfrågan om behovet av den absurda planerade ökningen av bostäder i Danderyd saknas. För femton år sedan fanns behovet. Inte idag.

Ni pratar om målbild, där rapar ni upp det som är och fungerar bra nu. Det kommer inte att bli detsamma om ni genomför och kör över kommuninnevånarna. Det ska inte byggas bostäder och höghus här!

Det var OKLART om man skulle svara att man tyckte om OMRÅDET på kartan, eller om man tyckte om FÖRSLAGEN i planen. Jag älskar Tranholmen, men ogillar att man föreslår bro till ön.

Ledande frågor. Frågorna kunde ha täckt mera

Planerna var otydliga och inte konkreta vilket ofta betyder att det som till det som till slut beslutas inte behöver beakta invånares önskemål

Formuleringar var svepande och mest av fina ord. Det är att göra det lätt för sig.

Plikttroget utfört, det är tydligt att allt detta endast är ett spel för gallerierna. Övergreppet på kommunen kommer obönhörligen att drivas på oavsett vad kommuninvånarna tycker.

Vissa frågor är relevanta. Men enkäten innehåller så många floskler att den blir jobbig att ta del av.

Det är många fina ord som är svårt att riktigt förstå innebörden av. Det är alltid svårt att svara när man i frågan klumpar ihop många saker. Bättre med fler frågor och en sak i taget.

Ganska dålig enkät - ta en professionell till hjälp nästa gång.

Enkäten borde ha korrekturlästs

Innehöll enkäten relevanta och meningsfulla frågor?

Fritext kommentarer vid varken JA eller NEJ:

Relevanta frågor på verklighetsfrämmande beskrivningar.

Saknar alternativ ”vet ej”. Det beror på i vilken grad kommunen tillvaratar och återkopplar till medborgarna

För många frågor som blandas ihop varför det bli svårt att ge bestämd åsikt